Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1904-1905

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

FØRSTE AARGANG

FRA DEN 2. JULI 1904 TIL DEN 24. JUNI 1905

KØBENHAVN
UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK
REDIGERET AF C. M. OLSEN
TRYKT I J. HENRIKSENS BOGTRYKKERI, RØMERSGADE
1905

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side Nr.)

Adresser.

I. Danmark.

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer 35 — Danske Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger 110.

II. Udlandet.

Landcentralerne i de enkelte Lande 131 — Norske Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger 107 — Skandinaviske Foreninger i Udlandet 159 – Svenske Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger 71.

Arbejderen.

Arbejderen, Meddelelsesblad for De samvirkende Fagforbund i Danmark 1, 8, 20, 36.

Arbejderbeskyttelse.

Internationale Arbejderbeskyttelseskongres i Bern 144, 203.

Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden i Danmark 8, 18, 32, 72; i Maj 1904, 19; Juni 36; Juli 60; Aug. 72; Sept. 80; Okt. 95; Novbr. 112; Decbr. 128; Januar 1905, 150; Febr. 172: Marts 191. – I England 80, 168. – Nogle evropæiske Lande 151. — I Tyskland 76, 132, 151, 192. — Arbejdsløshedskasser under Dansk Arbejdsmandsforbund 111. — Fri Fattigkasser 113.

Cirkulærer.

Cirkulære Nr. $^{19}/_{04}$ angaaende Paaligning af Strejkebidrag 4. – Cirkulære Nr. $^{7}/_{05}$ angaaende Majdemonstrationen 153.

Generalforsamlinger, Kongresser og Konferencer.

I. Danmark.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 64, 88, 107, 124, 129, 152, 164, 168, 174, 177. — Arbejdsmandsforbund, Dansk, 14. — Bogbinderforbundet 189. — Hattearbejderforbundet 105. — Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk, 196. – Kobbersmedenes Forbund 54. – Litografisk Forbund, Dansk, 90. — Rebslagerierbejderforbund, Dansk, 87. — Skibstømrerforbund, Dansk, 190. – Skræderforbund, Dansk, 22. — Sukkervare-, Chocolade- og Biskuitarbejdernes Forbund 159. — Tobaksarbejderforbundet 26. — Meddelelse om Afholdelse af Kongresser 104, 142.

II. Udlandet.

Bygningssnedkere og Tømrere Nord-Amerika 96. — Glasarbejder, Amerika 71. — Fabrik-, Land- og Hjælpearbejdere, Tyskland 54. — Kommunale Arbejdere, Holland 56. — Landscentralen, Australien 196; Belgien 117; England 75; Frankrig 23, 85; Kanada 96; Norge 136; Tyskland 76, 206; Ungarn 104, 143. – Maskinmestre og Hjælpearbejdere i Trykkerier, Sct. Louis 71. — Skotøjarbejderne, Sverrig 142. — Skrædere, Tyskland 56. — Sømænd, Nord-Amerika 160. — Tekstilarbejdere, Holland 64. – Typografer, Holland 64; Østrig 44. — Meddelelse om tyske Fagkongresser i første Halvaar 1905, 127.

III. Internationale Kongresser.
Internationale Sammenslutninger.

Arbejderkongres, internationale i Amsterdam 13, 41, 45. – Centralorganisationen af Metalarbejderne i Danmark 108. — Litografer, Milano 106. — Malere, Grenoble 68. — Metalarbejdere, Amsterdam 49. – Murere, København, 92. — Skrædere, Dresden 20, 51. — Tobaksarbejdere, Amsterdam 50. — Transportarbejdere, Amsterdam 51. Træarbejdere, Amsterdam 49. — Træarbejdersekretariat, Dansk 24. — Typografer, Sct. Louis 71.

Ind- og Udmeldelser.

Snedkernes Sammenslutning 9. — Hattearbejderne paa Brede 32.

Indsamling og Understøttelse.

Finsen-Mærke-Indsamlingen 77, 84, 88, 92, 100, 156, 160, 168, 172, 200. — Kulstrejken i Westfalen 131, 140, 144, 148, 152, 156, 160, 168, 188. — Kuponbøger 21. – Strejkefondene 5.

Kontrakter.

Glasarbejderne paa Fyens Glasværk 25.

Kooperative Foretagender.

Arbejdernes Barberstuer 99. — Arbejdernes Beklædningsmagasin 97. — Brandforsikring oprettet af Arbejdere 32. — Korsetsyerskernes Systue 67.

Lønbevægelse og Konflikter.

I. Danmark.

Arbejdere, kvindelige, Aarhus Glasværk 43; Frederiksberg Glasværk 15; Københavns Kapselfabrik 43; Mejerier, de samvirkende i København 43; Mælkekompagni, det danske 15; Otto Mønsted 15; Traad og Kabelfabriken i Middelfart 15; Maskinstrikkerne hos Simon Olesen 3, 28. — Arbejdsmænd, Cementfabrikerne ved Aalborg 126, 130, 135; i Jærnindustrien 180, 181, 185. — Bagere, Aarhus 193; Helsingør 190; Provinserne 11, 17, 70. — Barnevognsarbejdere hos P. M. Knudsen 116, 130. — Bogbindere, hele Landet 2, 15, 39, 47, 52, 149. — Brostenhuggerne i Sandvig 59. — Bødkerne paa Cementfabrikerne ved Aalborg 206; paa Petroleumslageret 78, 95. — Børstenbinderne i Aarhus 118, 135; Hadsten 95, 104, 122. — Drejerne i Odense 19; Horsens 193; Københavns Dørgrebsfabrik 43. — Farveriarbejdere hos Ruben 47, 53. — Forgyldere, Jeppesen, København 88. — Glasarbejdere, Aarhus (se Voldgift). — Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Fredericia 89. — Gørtlere, Odense 11. — Hattearbejdere, Aalborg 165; Svendborg 149, 165. — Herreskrædere, kvindelige, København 58, 118, 122, 126, 130, 136. — Isoleringsarbejdere, København 140, 147, 155. — Karetmagere, Aarhus 106, 165. — Kedel- og Maskinpassere, De samvirkende Maskinsnedkerier og Høvlerier 84. — Keramikere, København Bing & Grøndahl 54, 74 - Malerinderne paa den kgl. Porcellænsfabrik 165, 194. — Kobbersmede, København og Helsingør 19. — Kuske, København 11, 43, 48, 53. — Litografer 6. — Lohgarvere, Provinserne 155, 191, 201. — Malerne i Østifterne 7, 39, 78, 127, 157, 166, 182, 198, 201. — Metaltrykkerne i København 43. — Murerne i Provinserne 43, 140, 141, 147. — Møllere paa Cementfabrikerne og Lolland-Falster 119; Esbjerg Valsemølle 59; Odense Munkemølle 3, 7. — Ovnsættere hos Jesse, Kbhvn. 120. — Papirfabrikarbejdere, Dalum 59. — Rebslagere, Brønderslev 201; Randers 131, 188; Silkeborg og Bræstrup 191; Svendborg 127. — Sadelmagere, Aarhus 166; København 123, 158. — Savværksarbejdere og Maskinsnedkere, Greisdalens Fabrik 78, 88; Provinserne 106, 149, 155, 166; Varde 202. — Skibstømrere, Helsingør 48; Svendborg 6. Skotøjarbejdere, Jylland og Østifterne 106. — Slagteriarbejdere, Provinserne 59, 83, 89, 95, 99, 103, 142, 156. — Snedkere i Østifterne 123, 167, 186. — Stenarbejdere, Rønne 123. — Sukkervare-, Chocolade- og Biskuitarbejdere, Aarhus og Odense 124, 206. — Tekstilarbejdere, hele Landet 194, 199, 202, 206; paa Messens Væverier 6, 84; Kolding 156; Varde 142. — Tilskærere, København 136. — Typografer, Trykkerne hos Ferslew 16, 78; kvindelige Trykkeriarbejdere paa Stentrykkerierne 191. — Tændstikarbejdere hos Gosch & Co. 81, 94.

II. Udlandet.

Bagere, Berlin 12; Brest 28. — Bjergarbejdere, Colorado 95. — Brolæggere, Berlin 8, 32. — Bryggeriarbejdere i Hamborg 20. — Bygningsarbejdere i Brest 28; Maingebetet 8, 20, 40. — Bygningsfagene i Stockholm 11, 19, 24; i Svejts 203. — Bygningssnedkere i Berlin 88. — Diamantarbejdere, Belgien og Holland 3. — Formere i Norge 158. — Frisører, Brest 28. — Glarmestre i Berlin 20. — Glasarbejdere i Boston 95; Holland 75, 79, 124. — Hattearbejdere i Mantza (Italien) 32. — Havnearbejdere, Brest 28. — Jern- og Metalarbejdere i Frommelennes 28; Norge 11. — Kulgrubearbejdere i Westfalen 133 (se ogsaa under Indsamling). — Maskinarbejdere, Nord-Amerika 95. — Metalarbejdere, Berlin 100, 142; Sverrig 203, 205. — Slagteriarbejdere, Chicago 20; Landskrona 32. — Smede, Svejts 203 — Snedkere, Berlin 90, 120; Budapest 131; Rouen 28; Wien 120, 131. — Sporvognsfunktionærer, Brest 28. — Stenhuggere, Bohuslen 11. — Tekstilarbejdere, Fall River (Amerika) 95, 150; Turcoing (Frankrig) 28; Lille 28 — Tømrere, Tyskland 104 — Uhrmagere, Svejts 136, 150. — Strejker i Tyskland, 1904, 195.

Majdemonstrationen.

Cirkulære ang. Majdemonstrationen for Indførelse af en 8-Timers Normalarbejdsdag 153. — Opfordring til Deltagelse i Majdemonstrationen 173.

Meddelelser.

Aarsregnskaber fra Organisationerne 124. — Administrationsbidrag, Indbetaling af, 68, 168. — Badeanstalten København 32. Bogbindernes Laan 44. — Diamantarbejderne, Holland 20. — Privat statistisk Laboratorium 128. — Strejkebidrag, Indbetaling af, 12. — Teknisk Selskabs Skole 109. — Ungarns Centralorganisations Meddelelsesblad 32. — Ædruelighedskommissionen 60.

Overflytning af Medlemmer.

Gensidighedsreglernes Tiltrædelse 57, 79, 109, 124.

Oversigter, faglige.

I. Danmark.

Internationale faglige Central, Beretning fra de tilsluttede Lande 169 — Sadelmagerne og Tapetsererne i 10 Aar 69. — Typograferne i 1903 29; i 1904 199.

II. Udlandet.

Bogbinderforbundet i Tyskland 59. — Engelske Fagforeninger i 1903 204. — Engelske Tømrer- og Bygningssnedker-Forbund 27. — Landarbejderne i Italien 60. — Italiens Fagforeninger 121. — Nord-Amerikas Fagforeninger i 1903 101. — Norges Fagforeninger i 1903 73. Serbiens Fagforeninger 125. — Sverrigs Fagforeninger i 1903-1904 61. — Sverrigs Fagforeningsbevægelse 1904 154. — Tyske Fagforeninger i 1903 33, 37. — Ungarske Fagforeninger 93.

Politik.

Engelsk Fagforeningspolitik 161.

Rejseforeninger og Sygekasser.

Berejste Haandværkere, Foreningen for 159. — Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger 65. — Skandinaviske Central-Understøttelseskasser i Udlandet 100.

Retssager.

Dom over en Skruebrækker, i Svejts 48. — Erstatningsdommene 137.

Statistik, Samfundsforhold.

Arbejdslønninger i Nord-Amerika 79. — Skibsfarten til de betydeligste Havne 150.

Voldgift.

Glasarbejderne paa Aarhus Glasværk 197. — Dom af den permanente Voldgiftsret (Tømrerne) 145. — Valg af Medlemmer til den permanente Voldgiftsret 109. — Land-Voldgiftsret for Bogtrykkerfaget i Svejts 112.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMMER 1 ✻ KØBENHAVN DEN 2. JULI 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: „Arbejderen". — Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinder-Lock-out'ens Afslutning; Maskinstrikkerne hos Simon Olesen i København; Møllerstrejken i Odense; Diamantarbejder-Lock-out'en i Holland og Belgien). — Cirkulære (ang. Paaligning).

„Arbejderen"

HERMED udsender De samvirkende Fagforbund i Danmark det første Numer af sit Meddelelsesblad „Arbejderen". Det udsendes gennem Posten til samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer i Forbundene, til Formændene i de enkeltvis indmeldte Foreninger og til Formændene for Forbundsafdelingerne og de lokale Fællesorganisationer.

Under de Forhold, hvorunder De samvirkende Fagforbund virker, er det nødvendigt, at der bestaar en mere direkte Forbindelse mellem de enkelte Organisationer og Landsorganisationen, men dette har hidtil manglet.

Landsorganisationen maa ofte overfor de enkelte Organisationer træffe Afgørelser paa den samlede Organisations Vegne, uden at andre end det paagældende Forbunds eller Forenings Bestyrelse faar Besked om Motiverne for Afgørelsen, og derfor kan der hos de andre interesserede Organisationer let opstaa Misforstaaelser med Hensyn til Landsorganisationens Stilling.

De samvirkende Fagforbunds Formaal er, ved at samle Forbund og Foreninger til et Samarbejde, at støtte Arbejdernes Bestræbelser for ad faglig Vej at forbedre deres Stilling. Men til Opnaaelsen af dette Formaal hører, foruden et Krav fra den enkelte Organisation om at komme frem, tillige Vilje og Ævne i Øjeblikket hos de andre Organisationer til at støtte med Pengemidler. Begge Sider er repræsenterede i Landsorganisationens Ledelse i de forskellige Instanser, og det er dennes Sag, efter sin bedste Overbevisning og under Hensyn til alle de foreliggende Forhold, at afgøre i hvor stor Udstrækning, det er muligt at efterkomme det paagældende Fags Ønsker.

Efter Forholdenes Natur kan Landsorganisationens Ledelse ikke komme til at forelægge Sagerne direkte for alle Organisationernes Medlemmer, og gennem Dagspressen kan der kun sjældnere gøres Rede for eller gives Oplysning om, hvad der tilhører Organisationens indre Liv. Desuden er der desværre endnu Arbejdere, som ikke ere Abonnenter paa Arbejdernes Dagblade. Et Fagforbunds Hovedbestyrelse vilde være stillet paa samme uheldige Maade, som den, hvorpaa Landsorganisationens Ledelse hidtil har været stillet, hvis det ikke gennem sit Fagblad jævnlig kunde tale til Medlemmerne, og det er et saadant, „Arbejderen" skal være for De samvirkende Fagforbund.

Hidtil har vi været henvist til at sende Organisationerne vore Meddelelser gennem Cirkulærer. Denne Form for Meddelelser til Organisationerne maa ogsaa benyttes i Fremtiden, hvor det drejer sig om ganske særlige Forhold; men i Almindelighed vil de Skrivelser, der hidtil alene er tilgaaet Forbundenes og de enkeltvis indmeldte Foreningers Bestyrelser med kun et Eksemplar til hver, kunne udgaa gennem „Arbejderen". Nu vil tillige Forbundsafdelingerne og de lokale Fællesorganisationer gennem deres Formænd kunne erfare Indholdet af de Meddelelser, der paa denne Maade udgaar fra De samvirkende Fagforbund, hvad vistnok sjældent har været Tilfældet tidligere.

Foruden de Cirkulærer, der gælder Ledelserne for Forbundene og de enkelt-

vis indmeldte Foreninger, vil Bladet i Uddrag bringe Meddelelse om de indenfor De samvirkende Fagforbund tagne Beslutninger, men „Arbejderen" er et Meddelelsesblad til Organisationerne og *ikke* et offentligt Blad, hvorfor Oplysninger om saadanne Beslutninger kun maa gives i Organisationerne til disses Medlemmer, og ikke til Udenforstaaende.

Endvidere vil „Arbejderen", saavidt Pladsen tillader, komme til at indeholde mindre Artikler om faglige Forhold af almen Interesse for Arbejderne, t. Eks. om Lønbevægelser og Konflikter, om Understøttelseskasser, Arbejderbeskyttelsesforanstaltninger, Arbejdsløshedsoversigter, Kongresser, Organisationsspørgsmaal samt om udenlandske Organisationer og deres Virksomhed. Bladets Format sætter ganske vist en snævrere Grænse for Anvendelsen af saadant Stof, men da det udgaar en Gang hver Uge, vil man dog være i Stand til at bringe adskilligt af saadanne Æmner frem, til Nytte for Organisationerne, saaledes at der ogsaa derved afhjælpes et Savn. Det er muligt, at en Del af det her omtalte Stof ogsaa kan benyttes i Fagblade eller i Dagspressen, og derved blive givet en endnu videre Udbredelse.

Da Bladet kommer til at indeholde Skrivelser fra De samvirkende Fagforbund til Organisationerne og — t. Eks. under Lønbevægelser eller Konflikter — Skrivelser, som udveksles mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer, kommer det efterhaanden til at danne en Samling af Dokumenter i Aftryk, som det, under paakommende Fald, kan være nødvendigt at have ved Haanden. Formændene, som modtager Bladet til deres Organisationer, bør derfor opbevare de Uge for Uge udkomne Eksemplarer i et Omslag, og ved Slutningen af en Aargang lade dem indbinde. Organisationen faar da for hvert Aar en lille Bog til Indlemmelse i sit Arkiv, og man vil i Fremtiden sikkert ikke fortryde, at man har fulgt det her givne Raad.

Vi ved, at Ønsket om, at der maatte blive udgivet et Blad, der kunde tjene som Forbindelsesled mellem De samvirkende Fagforbunds Ledelse og de tilhørende Organisationer, længe har været næret af mange. Vi udtaler derfor trøstigt det Haab, at vor lille Budbringer hos alle dem, for hvem den er bestemt, maa blive mødt med Velvilje og Forstaaelse, saaledes at vi ogsaa derigennem kan fæstne de Baand, der knytter danske fagorganiserede Arbejdere til hinanden i den Del af Arbejdernes Kamp mod Kapitalen, som foregaar paa faglig Grund.

Lønbevægelser og Konflikter

Bogbinder - Lock-out'ens Afslutning. Efter 2 Dages Forhandlinger, den 21. og 22. Juni mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund og for Organisationerne af Arbejdere og Arbejdsgivere i Bogbinderfaget i København og Provinserne, lykkedes det at opnaa Enighed om en Overenskomst, hvorved Bogbinder-Lock-out'en blev bragt til en Afslutning. Arbejdet er genoptaget Mandag den 27. Juni.

Lock-out'en iværksattes af Bogbindermestrene den 19. Marts, den har saaledes varet i 14 Uger.

Det vil erindres, at Arbejderne havde anmodet Mestrene om Forbedring af de bestaaende Overenskomster, navnlig Lønnen. Mestrene, saavel i København som Provinserne, nægtede imidlertid at indgaa paa nogen som helst Forbedring. De forlangte dernæst, at Arbejderne skulde forny den gamle Overenskomst paa et Tidsrum af 4 Aar, hvilket Arbejderne nægtede.

Baade før og efter Lock-out'en har der været ført Forhandlinger om Forholdene, men uden at der kunde tilvejebringes Enighed.

I Følge den nu vedtagne Overenskomst skal alle mandlige Arbejdere, som har været inddragne i Konflikten, og som staar paa Lønninger op til 42 Øre, have et Tillæg af 2 Øre. Lønninger paa 43 Øre faar et Tillæg af 1 Øre pr. Time.

Minimallønnen er 38 Øre det første Aar, 39 Øre de efterfølgende 3 Aar og derpaa 40 Øre. Men da der lægges 2 Øre paa alle bestaaende Lønninger til og med 42 Øre, og da Minimal-

lønnen før var 37 Øre, bliver Lønnen alligevel 39 Øre for dem, der stod paa Minimallønnen ved Konfliktens Begyndelse.

Efter en paa Grundlag af Bogbindernes Lønstatistik foretagen Beregning, opnaar Bogbinderne i København over 50 % mere i Lønforhøjelse ved den nu vedtagne Overenskomst, end de vilde have faaet efter et Forslag af d'Hrr. P. Nansen og Ree, som Bogbindernes Fagforening i København forkastede paa en Generalforsamling den 2. April.

For Kvinder indtil 1½ Aar efter udstaaet Lære er der ingen Forhøjelse af Timelønnen, derimod er der 1 Øres Forhøjelse for de to ældste Lønningsklassser.

Til Udarbejdelse af Priskuranten nedsættes der straks et Udvalg, bestaaende af lige mange Medlemmer fra begge Parter. Den endelige Afgørelse heraf skal foreligge senest den 1. September.

Det er slaaet fast, at de Priskuranter, hvorom Parterne bliver enige, er bindende saavel for Arbejderne som Arbejdsgiverne; herefter vil Arbejderne til enhver Tid være berettigede til at fordre deres Arbejde beregnet efter Akkordtariffen, hvilket ikke tidligere var Tilfældet.

For Provinsernes Vedkommende tiltrædes den for København trufne Ordning med Hensyn til Lønnen, saaledes at der indtræder en tilsvarende Forhøjelse i Lønnen i Provinserne.

Desuden er der opnaaet Enighed om en Minimalløn for Kvinderne i Provinserne. For disse har der ikke før været nogen fast Ordning. Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Juli, første Gang den 1. Juli 1909. Tidligere udløb Overenskomsten den 1. Februar, men dette var et mindre gunstigt Tidspunkt for Arbejderne.

Maskinstrikkerne hos A/S Simon Olesen i København. Maskinstrikkernes Konflikt paa A/S Simon Olesens Trikotagefabrik, Landemærket 11—13 i København, som begyndte den 7. Februar d. A., vedvarer fremdeles.

Firmaet foretog en Lønnedsættelse for Strikkere ved Avtomatvævene af 3—4 Kr. pr. Uge, og da de ikke vilde finde sig deri, bleve de afskedigede.

Den 29. Februar nedlagde Haandværverne Arbejdet, dels fordi Fabrikanten satte dem til Arbejde, der før var udført ved Avtomatvævene og fordi de ønskede at faa fastsat Priser paa en Del forefaldende Arbejde.

Antallet af Kvinder, der bleve inddragne i Konflikten, var 88, men dette Antal er nu gaaet ned til ca. 60.

Repræsententskabet har enstemmigt vedtaget at yde Maskinstrikkerne fortsat Understøttelse.

Møllerstrejken i Odense. Aktieselskabet „Munke Mølle" i Odense har forelagt sine Møllere en Kontrakt, som bl. a. indeholder Bestemmelse om, at Arbejderne, hvis de forlader Fabriken, ikke maa tage Arbejde paa andre Møller i Odense eller Omegn i de første 12 Maaneder derefter, og at de, hvis de bryder Kontrakten, skal betale Selskabet et Beløb af 2000 Kr.

Grunden til, at en saadan Fordring fremsættes, skal være den, at Selskabet frygter for, at Møllerne, hvoraf nogle har Lønninger paa 12 Kr. om Ugen, skal tage Arbejde paa en ny Mølle, som er oprettet i Nærheden af Odense. Lønnen dér er nemlig højere end paa „Munke Mølle".

Imod Selskabets Fordring om Indførelse af de urimelige Kontrakter har Arbejderne, med De samvirkende Fagforbunds Sanktion, fordret, at der fastsættes en Ugeløn af mindst 17 Kr., og at der iøvrigt indføres ordnede Forhold paa Møllen.

Men derom har der ikke kunnet opnaas Enighed med Selskabet, hvorfor Arbejdet er blevet nedlagt, først af Møllersvendene og derefter af Kuskene. Konflikten omfatter ca. 30 Mand.

Diamantarbejder-Lock-out'en i Holland og Belgien. Siden Februar Maaned har Diamantarbejderne i *Amsterdam* og *Antwerpen* været i Kamp med deres Arbejdsgivere, væsenligst paa Grund af Uenighed om Lærlingeforholdene og om Arbejdstidens Længde. I Amsterdam er der ca. 8000 Diamantarbejdere, hvoraf ca. 6000 er Jøder; i Antwerpen er der ca. 3000 Arbejdere. De har begge

Steder en god Organisation, idet der i Holland er 94 pCt. og i Belgien 70 pCt. af Arbejderne organiserede.

Efter at Lock-out'en havde varet i 4 Maaneder, blev der indgaaet Overenskomst mellem Parterne i Antwerpen, og 14 Dage senere i Amsterdam, saaledes at Arbejdet nu er genoptaget begge Steder.

Da der tilgik De samvirkende Fagforbund Anmodning om Hjælp til Diamantarbejderne, blev der straks afsendt 3000 Kr., og vi anmodede om at faa tilsendt de nødvendige nærmere Oplysninger om Konflikten. Under vor Lockout i 1899 viste Diamantarbejderne i Amsterdam sig nemlig meget offervillige overfor os, idet de paa en Generalforsamling, hvor vor daværende Sekretær gav en Redegørelse om Lockout'en, vedtog en Bevilling paa 5000 Gylden (ca. 7,500 Kr.), ligesom de indsamlede frivillige Bidrag. Vi fik imidlertid ikke Oplysningerne tilsendt, hvilket vel nok havde sin Grund i, at man allerede den Gang har været optaget af Forhandlinger.

Ved den indgaaede Overenskomst er der fastsat en Begrænsning af Lærlingeantallet — i Amsterdam til 500 — og der skal oprettes en blandet Kommission, som har at øve Kontrol med Lærlingenes Uddannelse og med det Antal, der aarlig antages paa de forskellige Diamantsliberier. Fra 1. Januar 1905 er Arbejdstiden 9 Timer. Desuden indføres der Forbedringer i bestaaende Akkordlønninger.

Diamantarbejdernes Organisation har under den lange Kamp paadraget sig en stor Gæld, som de straks efter Arbejdets Genoptagelse har givet sig til at afvikle ved at forhøje Kontingentet betydeligt.

Cirkulære

De samv. Fagforbund i Danmark — Kbhvn., d. 29. Juni 1904

Cirkulære Nr. 19/04

Til

Organisationerne under de samvirkende Fagforbund.

Ved Cirkulære Nr. 15/04 af 27. Maj blev der paalignet Organisationerne et Strejkebidrag af 15 Øre for heltbetalende og 7½ Øre for halvtbetalende Medlemmer, at betale indtil videre. Første Bidrag var regnet fra Ugen 28. Maj—3. Juni.

Paaligningen i December af 2 Bidrag à 10 Øre indbragte 7,336 Kr. 27 Øre; ved de i April og Maj paalignede 4 Bidrag à 20 Øre indkom 26,478 Kr. 84 Øre og ved den sidste Paaligning à 15 Øre er hidtil indgaaet 14,512 Kr. 90 Øre. Restancer antages at andrage ca. 8000 Kr. Tilsammen udgør disse Beløb 56,328 Kr. 1 Øre.

Til den nu afsluttede Bogbinder-Lock-out er der udbetalt 43,819 Kr. 50 Øre, og til Maskinstrikkerne 4,135 Kr. Til de tidligere Strejker i andre Fag 9,254 Kr. 39 Øre. Der er saaledes ialt til disse Konflikter udbetalt 57,188 Kr. 89 Øre eller ca. 860 Kr. mere, end der kan ventes at komme ind ved de foretagne Paaligninger.

Baade paa Grund af dette Underskud og fordi Konflikten blandt Maskinstrikkerne kræver fortsat Understøttelse, har Forretningsudvalget paa sit Møde den 28. ds. vedtaget, at anmode Foreningerne om at indbetale endnu et Bidrag — for indeværende Uge 25. Juni til 1. Juli — af 15 Øre for heltbetalende og 7½ Øre for halvtbetalende Medlemmer. Af det Beløb, der herved kommer ind, kan Gælden til Forskudsfonden blive dækket, og der vil desuden være nok foreløbig til Understøttelse af Maskinstrikkerne og til Møllerne paa Munke Mølle i Odense.

Af Hensyn til at Regnskabet skal afsluttes, bedes Organisationerne indbetale deres Bidrag snarest muligt til Kassereren, *E. Svendsen*, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal.

P. F. V.

C. M. OLSEN

C. F. Madsen

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1ste Sal, København K.
Telefon: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 ✻ KØBENHAVN DEN 9. JULI 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Strejkefondene. — Lønbevægelser og Konflikter (Litograferne; Strejke paa „Messen"s Dampvæveri; Skibstømrerne i Svendborg; Strejken paa Munke Mølle i Odense; Malerstrejkerne i Køge, Maribo, Nakskov, Nykøbing, F. og Odense; Bygningsarbejder-Lock-out i Maingebetet; Brolæggerne i Berlin). — Arbejdsløsheden. — „Arbejderen".

Strejkefondene

Lige efter den store Lock-out i 1899, da den overstaaede Kamp med dens Spænding og de Ofre, den havde krævet, endnu stod friske i de organiserede Arbejderes Erindring, lovede Organisationerne hinanden, at nu skulde der tages fat, saaledes at de kunde staa bedre rustede, hvis Arbejdsgiverne igen skulde gentage deres Overfald paa Arbejdernes Organisationer.

Paa et Møde den 1. December 1899 af Hovedbestyrelserne for de under De samvirkende Fagforbund hørende Forbund og Repræsentanter for de enkeltvis indmeldte Foreninger, vedtoges følgende Beslutning:

Da det maa anses for en tvingende Nødvendighed, at vor Organisation i Tide sikrer sig Midler til at kunne tilbageslaa et fornyet Angreb fra Arbejdsgiverforeningens Side, vedtager de samlede Hovedbestyrelser at rette en indtrængende Opfordring til alle Organisationerne om at oprette Hjælpefonds af en saadan Størrelse, at de udgør mindst 50 Kr. pr. Medlem, i Løbet af 2 Aar fra 1. Januar 1900 til 1. Januar 1902. Disse Beløb bør anbringes paa en saadan Maade, at de kun kan anvendes til Strejker eller Lock-out'er, anerkendte af Hovedorganisationen.

Efter denne Opfordring skulde Organisationerne altsaa for Aarene 1900 og 1901 paaligne deres Medlemmer et Kontingent saa stort, at der deraf for hvert af Aarene kunde henlægges mindst 25 Kr. pr. Medlem.

Men Vedtagelsen var ikke et Lovbud, og selv om der, i Følelsen af, at det var nødvendigt at anstrænge sig for at efterkomme Opfordringen, blev vedtaget væsentlige Forhøjelser af Kontingentet i de fleste Organisationer, har næppe alle Organisationerne den Gang skaffet sig et saa stort Kontingent, at de kunde henlægge 25 Kr. aarlig til en Strejkefond.

Ved Slutningen af Aaret 1899 var Aarskontingentet i vore Fagforeninger, derunder indbefattet dem, der stod udenfor De samvirkende Fagforbund, som følger:*)

Gruppe	Kontingent	Medlemmer	pCt. af det samlede Medl.antal
1	Indtil 3 Kr.	4743	5,0
2	over 3 Kr. indtil 6 Kr.	17883	18,8
3	- 6 - — 8 -	5514	5,8
4	- 8 - — 11 -	8688	9,1
5	- 11 - — 14 -	23986	25,2
6	- 14 - — 17 -	4472	4,7
7	- 17 - — 21 -	11034	11,6
8	- 22 - — 27 -	4495	4,7
9	- 28 - — 36 -	1213	1,3
10	- 38 - — 42 -	8501	9,0
11	- 44 - — 48 -	1580	1,6
12	52 Kr. og derover	2921	3,2
		95030	**100,0**

Ved det første Delegeretmøde efter Lock-out'en — April 1900 — blev Loven for De samvirkende Fagforbund underkastet en Revision, hvorved der blev indsat en Bestemmelse, som, med en i 1903 vedtagen mindre Tilføjelse, har følgende Ordlyd:

§ 19. Samtlige Forbund, saavelsom de enkeltstaaende Foreninger, ere pligtige til at have et Kontingent, der er mindst saa stort, at der til vedkommende Organisations Strejkefond kan henlægges 7 Kr. pr. heltbetalende og $3^1/_2$ Kr.

*) For dem, der ønsker at se, hvorledes Aarskontingentet var indenfor de enkelte Organisationer, henvises til den Tabel, som findes Side 296 og 297 i „Oversigt over Fagforeningsbevægelsen i Danmark i Tiden fra 1871 til 1900" ved J. Jensen og C. M. Olsen.

pr. halvtbetalende Medlem pr. Aar. Denne Fond maa kun benyttes i Tilfælde af Strejke eller Lock-out, derunder indbefattet Indbetalinger til De samvirkende Fagforbund.

Denne Lovbestemmelse er lempeligere end Vedtagelsen af 1. December 1899, men den er til Gengæld *vedvarende,* og ved dens konsekvente Gennemførelse i alle Organisationer vil disse i hvert Fald naa at faa en Strejkefond, hvoraf de i Almindelighed kan dække deres Udgifter baade til Konflikter under De samvirkende Fagforbund og til de mindre Konflikter, som Organisationen selv skal bære, samt til de Tilskud, som de vedtager at yde deres egne Strejkende eller Udelukkede i en Konflikt, hvortil de modtager Understøttelse fra De samvirkende Fagforbund.

Ved Paaligninger fra De samvirkende Fagforbund vil Organisationerne, naar de har et Kontingent saa stort, at de deraf kan henlægge mindst 7 Kr. for heltbetalende og 3½ Kr. for halvtbetalende Medlemmer, ikke, som tidligere, straks behøve at paaligne deres Medlemmer saadanne Bidrag. De kan enten forskudsvis afholde Udgiften af deres Strejkefond og foretage Paaligningen hos deres Medlemmer paa et senere, maaske heldigere Tidspunkt, eller de kan helt undlade Paaligningen, saaledes som Tilfældet er i flere, vistnok i de fleste Organisationer.

Til De samvirkende Fagforbund er der, til Understøttelse af Konflikter i de paagældende Aar, beregnet efter heltbetalende Medlemmer, af vore Organisationer indbetalt i Aaret 1900 Kr. 4,55, i 1901 Kr. 0,20, i 1902 Kr. 4,15 og i 1903 Kr. 0,30. I Gennemsnit for de nævnte fire Aar udgør det Kr. 2,30. For halvtbetalende Medlemmer har Beløbet altsaa udgjort Halvdelen. De Organisationer, som har haft egne Konflikter at understøtte under Paaligningen, har kunnet fradrage de dertil anvendte Beløb.

Hvorledes Kontingentet nu er i vore Organisationer, har vi ikke nøje Oplysning om, men Forretningsudvalget vil sandsynligvis inden Aarets Udgang søge skematiske Oplysninger hos de enkelte Organisationer. Man tør dog gaa ud fra, at Kontingentet er undergaaet en større Stigning hos de Organisationer, der ved Udgangen af 1899 endnu stod i de lavere Kontingentgrupper.

Det i Lovens § 19 fastsatte Beløb er det mindste, der skal henlægges, men der er flere Organisationer, der henlægger et større Beløb, saaledes at de bedre er i Stand til at møde en eventuel større Kamp.

At en saadan kan komme, naar vi mindst aner det, har vi faaet Fingerpeg nok om i de Aar, der ere gaaede siden Lock-out'en, idet navnlig Arbejdsgiverne i Jærnindustrien ikke have ladet det mangle paa Beviser for, at *de* ikke vige tilbage for en Lock-out, selv om Aarsagen end kan have været nok saa lille.

Derfor gælder det for enhver af Organisationerne om at underbygge Strejkefondene saa godt, som muligt.

Lønbevægelser og Konflikter

Litograferne har ved Forhandling med Principalforeningen gennemført en ny Overenskomst for Faget. Minimumslønnen er herefter 20 Kr. det første Aar efter endt Læretid og derefter 24 Kr. Arbejdstiden er 9 Timer daglig. Der er tilstaaet Arbejderne en Uges Ferie hvert Aar og opnaaet Enighed om en Skala for Antagelse af Lærlinge. Endvidere er der for Kvinderne i København fastsat en Minimalløn af 13 Kr. pr. Uge for udlærte Paalæggersker i Stentrykkerier.

Overenskomsten, der er traadt i Kraft den 8. Juni, kan ikke opsiges forinden den 1. Juli 1908.

Strejke paa »Messen«s Dampvæveri. Den 2. Juni d. A. har Væverne hos Firmaet Hilligsøe, Køedt & Co., der er Indehaver af »Messen«s Dampvæveri i København, nedlagt Arbejdet.

Firmaet vilde foretage en Nedsættelse af Lønnen paa 20—25 pCt.

Skibstømrerne i Svendborg. I længere Tid har Arbejdsgiverne ved Træskibsbyggerierne ved Svendborg Sund ladet deres Arbejdere forstaa, at de vilde have Timelønnen nedsat. Enkelte Mestre forlangte endog, at de af deres Svende, som havde en Timeløn af 38 Øre, for Fremtiden skulde arbejde for 35 Øre.

Skibstømrerforbundet henvendte sig i den Anledning til De samvirkende Fagforbund med Anmodning om Støtte, saafremt Mestrene foretog den bebudede Lønnedsættelse.

Forretningsudvalget vedtog at tilsige Forbundet den ønskede Støtte.

For at faa en Ordning paa Sagen, foreslog Skibstømrerforbundet Mestrene en Forhandling, eventuelt en Forlængelse af den gamle Overenskomst; men Mestrene erklærede, at der ikke var noget at forhandle om.

Paa en Generalforsamling i Skibstømrernes Fagforening den 15. Juni vedtog Svendene, at de vilde nedlægge Arbejdet, hvis Mestrene ikke vilde forny den gamle Overenskomst, og da Mestrene svarede, at de ikke vilde indgaa derpaa, blev Arbejdet nedlagt Mandag den 20. Juni.

Paa Foranledning af Direktøren for Svendborg Flydedok, Hr. *Alsing*, der lovede Skibstømrerne, at der skulde blive paabegyndt en Forhandling, optog Svendene igen Arbejdet Onsdag den 22. Juni; men de betingede sig, at Sagen skulde være afgjort til Lørdag den 25. Juni.

Paa denne Dag tiltraadte saa Mestrene den gamle Overenskomst, hvorfor Arbejdet atter gaar i den vante Gænge.

Hvis Skibstømrermestrene ved Svendborg Sund straks havde været saa fornuftige at forny den gamle Overenskomst, kunde de have sparet sig for at komme i den kedelige Situation at maatte vedtage, hvad de havde forkastet faa Dage i Forvejen.

Strejken paa Munke Mølle i Odense. I Konflikten paa Munke Mølle er der inddraget 7 Møllere, 3 Kuske, 2 Arbejdsmænd og 2 Fyrbødere, ialt 14 Mand, ikke som tidligere meddelt 30 Mand.

2 Møllere, som var Medlem af deres Organisation, har svigtet deres Kolleger og optræder som Skruebrækkere. Desuden har Fabriken hværvet 2 Mand, som ikke er faglærte Møllere.

Konflikten har medført, at Politiet i Odense den 30. Juni har anholdt en Væver, Karl Schiøtt, der arbejder paa Munke Mølle Klædefabrik, som ligger ved Siden af Kornmøllen.

Schiøtt skal fra Fabrikens Vinduer have raabt og kastet med Sten efter en Kusk, som kørte for Møllen.

I Anledning af en af Politimesteren i Odense om denne Sag til Bladene afgiven Erklæring, udtaler »Fyns Soc.-Demokr.«: »Efter dette maa det desværre betragtes som en Kendsgærning, at en af Væverne paa Munke Mølle, af Foragt for de Mennesker, som er gaaede i Møller Petersens Sold, har ladet sig forlede til Haandgribeligheder, og har kastet med Sten efter Hædersmændene.

Uagtet vi godt forstaar den Harme, der griber ærekære Arbejdere, maa vi beklage, at den giver sig slige Udslag.

Vi advarer indtrængende imod, at man lader sig forlede til Voldsomheder; det gavner ikke Arbejdernes Sag, og er kun egnet til at omgive Hædersmændene med en Martyrglorie, de paa ingen Maade fortjener.«

Malerstrejkerne i Køge, Maribo, Nakskov, Nykøbing, F. og Odense. Malerforbundet havde for Malerne i de nævnte Byer, opsagt de bestaaende Lønregulativer til Ophør den 1. April, og da de Forhandlinger, som blev ført mellem Malerforbundets og Centralforeningens Formænd, og senere mellem disse og Formanden for Fællesforeningen af Danmarks Malermestre, ikke bragte noget Resultat, da Mestrene endog bød lavere Vilkaar end tidligere, nedlagde Svendene Arbejdet den 1. April.

I alle Byer var Minimallønnen 40 Øre pr. Time; men kun for Odenses Vedkommende blev der stillet Fordring om højere Timeløn. I de fire andre Byer ønskede Malerne kun indført nogle almindelige Bestemmelser, saaledes at Lønregulativerne blev ligelydende med dem, der er gældende i de andre Byer i Østifterne. Malerforbundet ændrede imidlertid Kravet for Odense til at gælde Akkordsystemets Gennemførelse efter Københavns Prisliste; men heller ikke dette vilde Centralforeningens nye Formand, Hr. Hauptmann i Odense, gaa med til. Denne Vægring er dog daarlig underbygget, da Københavns Priskurant ogsaa før Strejken har været indbefattet i Malernes Overenskomst for Odense, men der har kun ikke været betalt der-

efter, fordi det var overladt til Mestrene at bestemme om de vilde have et Arbejde udført i Timeløn eller efter Priskuranten, og de har foretrukket den første Betalingsmaade.

Politimesteren i Odense har nok tilbudt sin Mægling; men der forlyder intet om, at den er bleven modtaget.

Derimod har der paa Industripalæet i Odense været afholdt et Møde for Arbejdsgivere i Odense, for at oparbejde en Stemning til Gunst for Malermestrene, der nu begynder at forstaa, at de har handlet urigtigt ved at lade det komme til Konflikt.

»Fyens Venstreblad«, der bragte et Referat af Mødet, satte »*General-Lock-out i Sigte*« med store Bogstaver over Referatet, og da en saadan Overskrift altid til en vis Grad virker allarmerende, har flere Blade opstillet sig og deres Læsere det Spørgsmaal, om vi nu igen skulde til at have Borgerkrig her i Landet.

Saa galt er det nu ikke. Det hele indskrænker sig til, at Formanden for den lokale Malermesterforening, Hr. Eriksen, paa Mødet har sagt, at da Malerstrejken nu havde varet i 3 Maaneder, maatte Mestrene søge Tilslutning hos de andre Arbejdsgivere, og at de *muligvis* vilde anmode »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« om at søge Striden bilagt eller, *hvis Forhandlingsvejen ikke førte til et Resultat,* da at etablere General-Lock-out.

For det første er det ikke af afgørende Betydning, hvad Hr. Eriksen i Odense kan have sagt paa et lokalt Møde af Arbejdsgivere, og for det andet har han dog været saa forsigtig, at lade en god Ventil — Forhandlingsvejen — staa aaben, saaledes at Lock-out-Dampen kan slippe ud, uden at foraarsage Sprængning.

Forøvrigt synes Mødet nærmest at have været sammenkaldt for at stramme de andre Arbejdsgivere op til ikke at lade de strejkende Malersvende faa privat Arbejde. En Skolebestyrer, der havde gjort sig skyldig i denne Forbrydelse, var derfor ogsaa Genstand for meget stor Forargelse blandt de forsamlede Arbejdsgivere.

Bygningsarbejder-Lock-out i Maingebetet er bebudet af Mellemtysklands Arbejdsgiverforbund. I den nævnte Landsdel ligger af større Byer bl. a. Frankfurt a. M., Mainz og Offenbach. Anledningen til den fremsatte Lock-out-Trusel er, at Murerne i forskellige Byer har forlangt højere Lønninger, og for at gennemføre disse, har nedlagt Arbejdet nogle Steder. Hvis de strejkende Murere ikke har optaget Arbejdet den 2. Juli, vil alle Bygningsvirksomheder, hvor der beskæftiges organiserede Arbejdere, blive lukkede den 18. Juli. Arbejdsgiverne erklærer, at de vil have »Ro i Bygningsfagene«.

Brolæggerne i Berlin har nedlagt Arbejdet overalt den 27. Juni.

Arbejdsløsheden

Organisationerne anmodes om at indsende Arbejdsløshedsskemaerne senest den 20. i den Maaned, der følger umiddelbart efter Maaneden, for hvilken det gælder.

„Arbejderen" Nærværende Blad sendes til samtlige Formænd og Hovedbestyrelsesmedlemmer i Forbundene, til Formændene for de enkeltvis indmeldte Foreninger, for Forbundsafdelingerne og for de lokale Fællesorganisationer, *i deres Egenskab som Hovedbestyrelsesmedlemmer eller Formænd.*

Adresserne, hvorefter Bladet forsendes gennem Postvæsenet, maa altsaa *forandres, hver Gang der finder Personskifte Sted* i Hovedbestyrelserne eller ved Valg af Formænd i Organisationerne, hvorfor Navne og Adresser paa de nye Personer, der er traadt til, bedes meddelt „Arbejderen"s Ekspedition under Adresse: Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal, København K.

Forbundene bedes meddele Ekspeditionen, *naar en Afdeling opløses,* da Forsendelsen af Bladet selvfølgelig maa ophøre med en Afdelings Opløsning, ligesom Forbundene bedes meddele Navne og Adresser paa Formænd i *nyopretteede* Afdelinger, for at Bladet kan blive den nye Afdelings Formand tilstillet.

Flytning af Adressaterne bedes straks meddelt Ekspeditionen, for at enhver unødvendig Standsning i Bladets Forsendelse kan blive undgaaet.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1ste Sal, København K.
Telefon: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 ✻ KØBENHAVN DEN 16. JULI 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Snedkernes Sammenslutning. — Lønbevægelser og Konflikter (Kuskene i København; Bagerkonflikter; Gørtlernes Blokade af Behrens' Dørgrebsfabrik i Odense; Stenhugger-Lock-out'en i Bohuslen; Lock-out i Bygningsfagene i Stockholm; Truende Lock-out i Jernindustrien i Norge; Bagerne i Berlin). — Meddelelse.

Snedkernes Sammenslutning

Under Snedker-Lock-out'en i 1899, forinden den store Lock'out udbrød, udmeldte Bygningssnedkernes Fagforening i København sig af Snedkerforbundet. Forslag om Udmeldelse fremkom paa en Generalforsamling den 10. Maj, hvor Fagforeningens Medlemmer som Medlemmer af Snedkerforbundet skulde afstemme om, hvorvidt Snedkerne i 7 Byer i Jylland burde gaa i Arbejde paa Grundlag af de af et Fællesudvalg den 13. April s. A. foreslaaede Betingelser. Da alle i Snedkerforbundets Afdelinger afgivne Stemmer skulde sammentælles under et, og da Forslagsstillerne antog, at Bygningssnedkerne vilde stemme imod, mente de at tjene Sagen ved at foreslaa Udmeldelse, men det var sikkert Forslagsstillernes Tanke, at Foreningen atter burde samles med Landets øvrige Snedkere, naar der kom roligere Forhold.

Hvad der er passeret siden den Tid viser imidlertid, at det er lettere at faa en Organisation adsplittet, end at samle den igen. Der har dog, baade i Bygningssnedkernes Fagforening og i Snedkerforbundet, været arbejdet fra forskellige Sider for en Sammenslutning.

For et Aars Tid siden fremkom der fra Bygningssnedkernes Fagforenings Side Forslag, der tilsigtede en Sammenslutning med Snedkerforbundet. Forslaget gik ud paa, at Bygningssnedkerne skulde indmelde sig i Forbundet under følgende Forhold:

Snedkerforbundet lader Spørgsmaalet angaaende sin Stilling til De samvirkende Fagforbund afgøre ved en Urafstemning, hvori Bygningssnedkerne deltager. Denne Afstemning er bindende baade for Forbundet og for Bygningssnedkernes Fagforening.

Dersom Forbundets Udtrædelse af De samvirkende Fagforbund vedtages, regnes Bygningssnedkernes Indtræden i Snedkerforbundet dog først fra den Dag, Forbundet er fuldstændig løst fra sine Forpligtelser til »De samvirkende Fagforbund«.

Mulige Uoverensstemmelser mellem Bygningssnedkernes og Forbundets Love bliver behandlet af Hovedbestyrelsen for Forbundet og Bestyrelsen for Bygningssnedkernes Fagforbund, forsaavidt der kræves Ændring i denne Forenings Love.

Paa Snedkerforbundets Kongres i August 1903 vedtoges det at give Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til at modtage Bygningssnedkernes Forslag, hvis det kom til at foreligge i samme Form, og den fik Bemyndigelse til at ordne de med Overmeldelsen forbundne Pengesager.

Paa en Generalforsamling i Bygningssnedkernes Fagforening, hvor Spørgsmaalet om Indtrædelse i Snedkerforbundet var til Afgørelse, blev Forslaget vedtaget med 775 Stemmer mod 602. Indtrædelse i Snedkerforbundet var dermed i alle Tilfælde besluttet.

Derefter lod Forbundet foretage en Urafstemning blandt Medlemmerne, altsaa baade i Snedkerforbundets Afdelinger og i Bygningssnedkernes Fagforening om Stillingen til »De samvirkende Fagforbund«. Resultatet af denne Afstemning blev, at 2.292 stemte for at tilhøre De samvirkende Fagforbund og 1.821 stemte imod.

Det var saaledes vedtaget, at Snedkerforbundet skulde forblive i De samvirkende Fagforbund med en Majoritet af 471 Stemmer, og dermed var Bygningssnedkernes Indtrædelse baade i Snedkerforbundet og De samvirkende Fagforbund beseglet. Det, der var tilbage, maatte nærmest anses som Formaliteter. Det væsentligste var at tilpasse Bygningssnedkernes Love efter den samlede Snedkerorganisations Tarv.

I den Anledning afholdtes, som forudsat i Bygningssnedkernes Forslag, et Fællesmøde af Forbundets Hovedbestyrelse og Fagforeningens Bestyrelse. Mødet enedes om at nedsætte et Udvalg bestaaende af 4 Mand fra hver Side til at samarbejde Lovene og fremkomme med Forslag om Formerne for Sammenslutningen. Dette Udvalg, der arbejdede meget samvittighedsfuldt, indstillede følgende Forslag.

Den endelige Sammenslutning regnes fra en 1ste Dato, senest en Maaned efter at Fagforeningens Generalforsamling har godkendt Udvalgets Forslag.

Bygningssnedkernes Fagforening indbetaler pr. Medlem til Snedkerforbundets Strejkefond saa meget, som Forbundets Strejkefond ejer pr. Medlem den 1. Januar 1904.

Begge Organisationers Medlemsantal opgøres Sammenslutningsdatoen.

Til Snedkerforbundets Understøttelseskasse for Arbejdsløse indbetaler Fagforeningen 52 Ugekontingenter à 25 Øre pr. Medlem, hvorefter Forbundet straks overtager Understøttelsespligten, jævnfør de af Forbundets og Fagforeningens Fællesudvalg ændrede Love, efter hvilke Bygningssnedkernes Fagforening endvidere snarest vælger de 5 Repræsentanter, som foruden Formanden faar Sæde i Forbundets Hovedbestyrelse.

Bygningssnedkernes Medlemsret regnes efter den samlede Medlemstid i baade Fagforeningen og Forbundet.

Forslaget tilligemed de ændrede Love godkendtes af Forbundets Hovedbestyrelse og endvidere af Bygningssnedkernes Fagforenings Bestyrelse (der bestaar af 17 Medlr.) med alle Stemmer mod 2.

Som sidste Instans skulde for Bygningssnedkernes Vedk. en Generalforsamling godkende Forslaget. Der holdtes mange Generalforsamlinger og endelig forkastedes Forslaget. *263 stemte imod det* og kun 69 for det.

Da Udvalgets Forslag saaledes var forkastet, stillede Bestyrelsen for Bygningssnedkernes Fagforening Forslag om, at der nedsattes et nyt Udvalg til at udarbejde et andet Forslag.

Dette Forslag blev imidlertid ogsaa forkastet, idet Generalforsamlingen vedtog, at Foreningen ikke beskæftiger sig mere med denne Sag, saalænge Snedkerforbundet er indordnet under De samvirkende Fagforbund. Herom indeholder det sidst udkomne Fagblad for Snedkere følgende:

»Bygningssnedkernes Fagforening har nu endelig gjort et afsluttende Skridt i Spørgsmaalet om Sammenslutningen med os. Det vil sikkert vække den største Forbavselse i alle interesserede Kredse, netop fordi man véd, at *det var Bygningssnedkerne Fagforening, der foreslog* vor Kongres den prøvede Fremgangsmaade med Fællesafstemning over, hvorvidt vi skulde blive i eller udtræde af »De samvirkende Fagforbund«. Forslaget godkendtes af vor Kongres, og Sammenslutningen *skulde* finde Sted — *Afstemningens Resultat skulde begge Parter bøje sig for.*

Vi har nu modtaget følgende Skrivelse, der taler for sig selv:

København, den 13. Juni 1904.

Til
Forretningsudvalget for Snedkerforbundet
i Danmark.

Det meddeles herved, at Bygningssnedkernes Fagforening paa Generalforsamlingen d 8. Juni 1904 har vedtaget følgende Resolution:

„Generalforsamlingen beslutter, at Foreningen ikke beskæftiger sig med denne Sag, saalænge Snedkerforbundet er indordnet under ‚De samvirkende Fagforbund'."

A. Christiansen, 860.

Fagforeningens Bestyrelse havde stillet Forslag om Valg af et nyt Udvalg; dette forkastedes.

For Bygningssnedkernes Fagforening
med koll. Hilsen
H. P. Jensen.

— Man gnider uvilkaarlig Øjnene for at overbevise sig om, at det virkeligt er sandt; men det staar paa Papiret!

Vi kan desværre ikke give vore Med-

lemmer nogen fyldestgørende Forklaring over Aarsagen til Bygningssnedkernes besynderlige, holdningsløse Adfærd. At man skylder sin egen Position at respektere én Gang givne Løfter, synes Bygningssnedkerne intet at kende til. Men vi er blevne en Erfaring rigere — den, at den gamle Sætning: »Et Ord er et Ord, og en Mand er en Mand« ikke passer paa alle Snedkere.«

Lønbevægelser og Konflikter

Kuskene i København har opsagt den med Vognmændene bestaaende Overenskomst og kræver en mindre Lønforhøjelse.

Vognmændene modsætter sig imidlertid enhver Lønforhøjelse, og de har erklæret, at de kun vil indgaa paa at stifte en ny Overenskomst paa Basis af den nuværende Ugeløns Bevarelse i 3 Aar.

Arbejdsgiverforeningen foreslog da et Fællesmøde mellem Hovedorganisationernes Forretningsudvalg og de interesserede Parter; dette fandt Sted den 7. ds.; men det lykkedes heller ikke her at bringe Parterne til Enighed.

Vognmændene har senere haft Bestyrelsesmøde, men hvad der er besluttet, kendes ikke; derimod har de mærkeligt nok ikke forelagt Sagen paa en Generalforsamling.

Overenskomsten udløb den 1. Juni d. A., men Arbejdet fortsættes fremdeles under de gamle Forhold.

Bagerkonflikter. Bagerforbundet maa endnu flere Steder kæmpe for Gennemførelsen af dets to fundamentale Fordringer: Et ugentligt Fridøgn og Indførelse af Kostpenge.

Fridøgnet er gennemført i København og i Bagerierne paa Amager, i Lyngby, Helsingør, Holbæk og tildels i Roskilde samt paa Fællesbagerier og Rugbrødsfabriker i de øvrige Afdelinger, foruden i enkelte Bagerier i forskellige Byer, men ca. 250 af Forbundets Medlemmer maa endnu arbejde i alle Ugens syv Dage.

Kostpenge er indført i noget videre Omfang, men der er dog endnu ca. 100 Medlemmer, der maa bo og spise hos Mesteren. Logi og Kost, men navnlig Logis'et, lader hos mange Bagermestre meget tilbage at ønske.

I denne Sommer har Forbundet med Held gennemført Kostpenge for Bagersvendene i Hjørring, Kallundborg, Nykøbing p. F., Nykøbing p. M. og Skive. Fridøgn er gennemført i Roskilde. Begge Fordringerne søges gennemført i endnu flere Byer.

I alle de sidstnævnte Byer er der opstaaet partielle Konflikter hos Mestre, der ikke har villet gaa med til Indførelse af Svendenes berettigede Krav, og deres Bagerier er derfor blokerede.

Gørtlernes Blokade af Behrens Dørgrebsfabrik i Odense er nu hævet, idet Hr. Behrens har underskrevet det i Odense gældende Lønregulativ. Blokaden iværksattes den 25. August 1900.

Stenhugger-Lock-out'en i Bohuslen vedvarer. Stenværksejerne søger at hverve Skruebrækkere paa Kontrakt. De Udelukkede er ved godt Mod, da de mener, at Arbejdsgiverne vil blive nødsagede til at optage en Forhandling med deres Organisation.

Lock-out i Bygningsfagene i Stockholm. Bygmestrenes Forening i Stockholm har erklæret Lock-out overfor deres Arbejdere fra Torsdag d. 14. Juli.

Truende Lock-out i Jernindustrien i Norge. Der har i nogen Tid været Udsigt til en omfattende Lock-out i Norge med ca. 15000 Personer. Grunden til Striden er, at Formerforbundet modsatte sig en Udvidelse af Akkordsystemet paa den Maade, som det praktiseres. Forholdet er nemlig saaledes, at Værkstedsledelsen selv afgør, hvilket Arbejde der skal udføres i Akkord, og de bestemmer egenmægtig Priserne. Akkordbetalingen er derved stadig bleven trykket ned; thi saa snart Akkorden gav Arbejderne lidt Overskud udover Timelønnen, blev den nedsat.

Timelønnen søgte man ogsaa at reducere paa en underfundig Maade, idet man efterhaanden afskedigede de Arbejdere, som var kommen en Smule

over Minimallønnen, og man antog billigere Arbejdskraft i Stedet.

Naar der fra Arbejdernes Organisationer blev stillet Fordring om Arbejdernes Medbestemmelsesret ved Akkordernes Fastsættelse, har Arbejdsgiverne stadig hævdet, at herom traf de alene Bestemmelse.

For at faa en Ordning af dette Spørgsmaal havde Formerforbundet formuleret Arbejdernes Krav i to Alternativer. Det ene gaar ud paa, at alt Akkordarbejde afskaffes, og det andet, at Akkord tillades, naar Arbejderen og Arbejdsgiveren kommer overens om Betalingen, og der samtidig garanteres en Mindsteløn.

Herpaa vilde Arbejdsgiverne ikke indgaa, og da Arbejderne fastholdt Fordringen, afskedigede »Norsk Elektricitets Aktieselskab« 25 Formere, og der stilledes i Udsigt, at Norsk Arbejdsgiverforening vilde erklære Lock-out overfor alle Formere, saafremt Fordringen fastholdtes. Da Driften af de mekaniske Værksteder ikke kan forsættes, naar Støberierne standser Virksomheden, vilde de øvrige Arbejdere ogsaa blive afskedigede, og saaledes komme til at omfatte ca. 15000 Personer.

Efter et indløbet Telegram synes Lockout'en dog afværget, idet Parterne ved et Møde den 11. ds. skal være blevne enige om et Forslag til Konfliktens Løsning.

Bagerne i Berlin vedtog den 10. Maj at standse Arbejdet, og allerede en Uge efter havde 1913 Bagerier med 3271 Arbejdere underskrevet paa de af Svendene opstillede Fordringer, som væsentligst gik ud paa Fastsættelsen af en Minimal-Ugeløn og Afskaffelse af Kost og Logis hos Mestrene.

For at tilvejebringe en samlet Ordning, enedes Parterne om at lade Sagen gaa til Enighedskamret i Berlin, der foreslog, at Lønnen i Bagerier med 1 og 2 Svende fastsattes til 21 Mark, med 3—7 Svende 23 Mark og med 8 Svende og derover 25 Mark. Kost og Logis hos Mestrene bortfalder senest den 1. Oktober d. A. Der fastsættes Betaling for Overarbejde osv. Der skal oprettes *fælles* Arbejdsanvisningskontor, og der vælges 10 Medlemmer fra hver Side, som sammen med en Udenforstaaende til Formand danner en Voldgift til Afgørelse af Uoverensstemmelser.

Overenskomsten blev tiltraadt af Mestrenes og Svendenes Organisationer. Ikke desto mindre trak 360 Bagermestre deres Underskrifter tilbage. Da Fagforeningen gjorde Indsigelse herimod, bekendtgjorte en Del af Mestrene, at deres Erklæring om, at de trak deres Underskrift tilbage, var falsk; men dette forhindrede dem ikke i Dagen efter at meddele, at de nu atter trak deres Underskrift tilbage.

Imod de Mestre, der saaledes har brudt deres Underskrift, er der foranstaltet en energisk Boykotting.

Parolen om at tage Underskrifterne tilbage er udgaaet fra Bagerlavet i Berlin, men denne reaktionære Organisation vil, efter alt hvad der foreligger, nok komme til at erfare, at dens Moral med dobbelt Bund ikke vinder Tilslutning i Befolkningen.

Meddelelse

Til

Organisationerne under De samvirkende Fagforbund.

Til Bogbinder-Lock-out'en har der været paalignet følgende Bidrag: i Tiden fra den 17. April til den 14. Maj 4 Bidrag à 20 Øre for Heltbetalende og 10 Øre for Halvtbetalende; endvidere fra den 28. Maj til den 1. Juli 5 Bidrag à 15 Øre for Heltbetalende og $7^1/_2$ Øre for Halvtbetalende. Der er saaledes ialt paalignet 9 Bidrag.

De Organisationer, der endnu ikke har indbetalt dette Antal, anmodes derfor om at indbetale de resterende Bidrag i de nærmeste Dage af Hensyn til Regnskabets Afslutning. *Kassereren.*

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1ste Sal, København K.
Telefon: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 ✻ KØBENHAVN DEN 23. JULI 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kongressen i Amsterdam. — Kongresser (Dansk Arbejdsmands-Forbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Kvindeligt Arbejderforbund; Bogbindernes afsluttede Lock-out; Den typografiske Trykkerforening).

Kongressen i Amsterdam

Den almindelige internationale Arbejderkongres afholdes i Amsterdam i Dagene den 14.—20. August d. A.

Dagsordenen bestaar af følgende Punkter: 1. Mandatprøvelse. 2. Valg af Dirigenter og Sekretær; Valg af Udvalg til Behandling af de forskellige Sager; Fastsættelse af Dagsorden. 3. Beretning af Sekretariatet. 4. Beretning fra de forskellige Nationer. 5. Internationale Regler for socialistisk Politik. (Det social. Parti i Frankrig). 6. Kolonialpolitik. (Socialdemokr. Forbund i England og det social. Parti i Holland). 7. Udvandring og Indvandring. (Det social. Parti i Argentina). 8. Generalstrejke. (Det revolutionære social. Parti i Frankrig og det soc. Parti i Holland). 9. Socialpolitik og Arbejderforsikring. (Det socialdemokr. Parti i Tyskland). Ottetimersdagen. (De samvirkende Fagforbund i Danmark). 10. Trusterne og Arbejdsløsheden. (Det soc. Parti i De foren. Stater i Nordamerika). 11. Beskyttelsestold og Frihandel. (Det uafhængige Arbejderparti i England). 12. Militarisme. (Samme). 13. Klerikalismen og Skolerne. (Socialdemokr. Forbund i England). 14. Fagforeningsbevægelse og Politik. (Fabiernes Samfund i England). 15. Internationale Voldgiftsdomstole. (Det uafhængige Arbejderparti i England). 16. Arbejderboliger. (National Forening for Arbejderboliger i England). 17. International Solidaritet. (Foreningen af tyske, østerrigske og ungarske Socialister i Schweiz).

Denne Kongres afholdes i Tilslutning til de tidligere Kongresser i Paris 1889, Bryssel 1891, Zürich 1893, London 1896 og i Paris 1900. Paa den sidstnævnte Kongres vedtoges det at oprette et internationalt, socialistisk Fællesbureau med Sæde i Bryssel, og der valgtes paa Kongressen en Komité, som fik det Hverv at varetage de forskellige Landes Arbejderpartiers Fællesinteresser, samt at forberede og indkalde til en Kongres i Amsterdam i 1904. Med Oprettelsen af dette Bureau er der tilvejebragt et Centralorgan for den internationale Arbejderbevægelse, og dette kan i Tidens Løb blive af meget stor Betydning. Bureauets Adresse er: Rue Heyvaert 63, Bryssel.

Af de af Dagsordenen ovenfor fremhævede Punkter ses det, at der foreligger flere Sager af almen Interesse for Arbejderne, hvorfor vi opfordrer de Organisationer, der er i Stand dertil, til at sende Delegerede til Kongressen. Ved denne kommer der Repræsentanter til Stede for de forskellige Fag og Lande, og gennem dette personlige Samvær er der den bedste Lejlighed til at knytte og fæstne internationale Forbindelser mellem de forskellige Fag og Lande. Navnlig kan vi her i Danmark, paa Grund af vort Lands Lidenhed, ved paakommende Lejlighed høste stor Nytte af at være i den bedst mulige Rapport til Broderorganisationerne i Udlandet.

Baade af den Grund, og fordi vi derved bevidner de danske Arbejderes levende Interesse for den internationale Klassekamp paa socialistisk Grundlag, opfordrer vi Fagorganisationerne til den størst mulige Deltagelse i Kongressen.

For hver Delegeret betaler den paagældende Organisation den første Kon-

gresdag om Morgenen 10 Francs i Indskrivningspenge, til Dækning af Udgifterne — Lokaleleje, Tryksager o. s. v. — ved Kongressen.

Anmeldelse fra Fagorganisationer og lokale Fællesorganisationer om Deltagelse i Kongressen bedes sendt til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, for at der kan faas et Overblik over den danske Repræsentations Størrelse.

Socialdemokratisk Forbund har som sine Repræsentanter valgt d'Hrr. Folketingsmænd P. KNUDSEN og FR. BORGBJÆRG. De samvirkende Fagforbund har valgt Formanden, Folketingsmand MARTIN OLSEN. Dansk Arbejdsmands Forbund, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Snedkerforbundet i Danmark har valgt som deres Delegerede deres Formænd, henholdsvis d'Hrr. Folketingsmænd LYNGSIE, I. A. HANSEN og CARL GRAN. Bygningssnedkernes og Pianofortearbejdernes Fagforeninger i København sender deres Formænd, d'Hrr. H. P. JENSEN og MUNCK.

I Dagene før og efter den store Kongres, afholder flere Fag internationale Konferencer, for at træffe Bestemmelse om fremtidigt Samarbejde. Vi nævner saaledes Organisationerne i Jærn- og Metalindustrien og i Træarbejderbrancherne. De første har alt for flere Aar siden dannet et internationalt Sekretariat med Sæde i England. Et Træarbejdersekretariat er dannet i Løbet af det sidste Aar, og afholder nu sin første Sammenkomst i Amsterdam.

Kongresser

Dansk Arbejdsmands-Forbund har i Dagene den 26. Juni til 2. Juli afholdt Kongres i Arbejdernes Forsamlingsbygning paa Jagtvejen i København.

Til Kongressen var mødt 150 Delegerede. For Norsk Arbejdsmandsforbund mødte Hr. RICHARD HANSEN og for Svensk Arbejdsmandsforbund d'Hrr. JOHANSEN og J. BENTZEN. Endvidere var Fru OLIVIA NIELSEN og Fru MADSEN til Stede for Det kvindelige Arbejderforbund.

Af Formanden Hr. LYNGSIE's Beretning fremgik det, at Forbundet har givet Sanktion paa 124 Lønbevægelser og Krav om Forbedring af Arbejdsforhold. Disse Sanktioner omfatter 7,377 Medlemmer. Arbejdskøberne har opsagt Overenskomster eller forlangt Forandringer til deres Fordel i 20 Tilfælde, der berørte 1,937 Medlemmer.

Det var lykkedes saa godt som overalt at vise Arbejdsgivernes Angreb tilbage. Der var skaffet ca. 5000 Medlemmer betydelige Fordele, dels Lønforhøjelse, dels kortere Arbejdstid.

Pladsen tillader os ikke at gaa i Detailler, men vi kan dog ikke undlade at fremdrage en enkelt af de mange Lønkampe, Forbundet har ført, og denne var hos Grev Frijs. Arbejderne i Tinning Skov krævede Lønforhøjelse, og da dette Krav, som ventet, blev nægtet, blev Arbejdet nedlagt. Grev Frijs forsøgte i nogen Tid med Forstelever, men de egnede sig ikke i Længden til Træfældning, og Hr. Greven maatte tage sine gamle Arbejdere igen. Denne Strejke blev en smuk Sejr for de paagældende Skovarbejdere, som opnaaede en Lønforhøjelse fra 1 Kr. 20 Øre til 3 Kr. 60 Øre pr. Uge.

Forbundet har til strejkende og udelukkede Medlemmer ydet en samlet Sum af ca. 82,000 Kr. Til strejkende eller udelukkede Arbejdere i andre Fag, paalignet gennem De samvirkende Fagforbund, er der ydet 44,000 Kr. Ialt er der ydet 126,000 Kr. i Løbet af 2 Aar.

Nogle mindre Afdelinger ere opløste, men i Stedet er der oprettet 17 nye Afdelinger med 1050 Medlemmer.

Der er afholdt 289 Agitationsmøder. Regnskabet begyndte den 1. Januar 1902 med en Kassebeholdning af 133,625 Kr. 49 Øre. Indtægten har været 331,105 Kr. 37 Øre og Udgiften 228,069 Kr. 69 Øre. Kassebeholdningen den 31. December 1903 var 236,661 Kr. 17 Øre. Regnskabet balancerer saaledes med 464,730 Kr. 86 Øre.

Af andre Sager, Kongressen beskæftigede sig med, var Spørgsmaalet om Oprettelse af en Understøttelseskasse for Arbejdsløse et af de vigtigste. Allerede paa forrige Kongres blev der valgt et Udvalg med den Opgave at undersøge Mulighederne for at oprette

en saadan Kasse under Dansk Arbejdsmandsforbund.

Udvalget har foretaget en omfattende Undersøgelse af Arbejdsforholdene over hele Landet og paa Grundlag heraf udarbejdet en Statistik over Arbejdsløsheden.

Udvalget er derved kommet til det Resultat, at der bør oprettes en Understøttelseskasse for Arbejdsløse og stillede Forslag herom paa Kongressen. Forslaget gaar bl. a. ud paa, at Medlemmer, som har tilhørt Forbundet i 2 Aar, under indtrædende Arbejdsløshed, i et Aar kan faa Understøttelse i 36 Dage á 1 Kr. pr. Dag.

Midlerne skaffes tilveje ved at Medlemmerne betaler et ugentligt Kontingent af 10 Øre, hvortil Hovedforbundet yder et Tilskud af 25,000 Kr. aarligt. Derved kan der formentlig tilvejebringes 128,000 om Aaret.

Understøttelsen til Arbejdsløse antages at ville blive ca. 115,000 Kr. om Aaret. For at lette unge Mennesker Adgangen til at søge Arbejde andet Steds, kan de modtage Understøttelse i Form af Rejsehjælp.

Efter en Diskussion, der strakte sig over et Par Dage, vedtoges med 113 Stemmer mod 5 (16 stemte ikke) en Resolution, hvori udtaltes Tilslutning til Forslagets Hovedprincip, hvorefter selve Forslaget vedtoges med et Par Ændringer.

Forslaget skal dog, for at det kan blive Lov, sendes til Afdelingerne, og ved en Urafstemning vedtages med fire Femtedele af de afgivne Stemmer.

En Afdeling havde stillet Forslag om at udtræde af De samvirkende Fagforbund. Forslaget, som blev stærkt modarbejdet af Ledelsen, forkastedes med alle Stemmer mod nogle ganske faa.

Til Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund genvalgtes enstemmigt og under stærk Begejstring Folketingstingsmand LYNGSIE.

Kongressen sluttede med Leveraab for Dansk Arbejdsmandsforbund og Socialismen.

Lønbevægelser og Konflikter

Kvindeligt Arbejderforbund har ved Forhandling gennemført Forbedring af Løn- og Arbejdsforhold for de kvindelige Arbejdere paa følgende Steder:

A/S Frederiksberg Glasværk, hvor der er opnaaet en Lønforhøjelse af 1 Kr. pr, Uge af de dér arbejdende 27 Kvinder.

»*Det danske Mælkekompagni*«, hvor der er opnaaet Forhøjelse for Overarbejde paa »Hver- og Helligdage«. Reservekoner, som ikke er beskæftiget hele Uger, har faaet et Tillæg af 3 Øre pr. Time. Desuden er der indført et Fridøgn hver 14. Dag, i Stedet for som tidligere hver 21. Dag, uden Afkortning i Lønnen.

Hos *Otto Mønsted i Aarhus* er Lønnen hævet for ca. 100 Kvinder med ca. 4000 Kr. aarlig.

Paa *A/S Traad- og Kabelfabriken i Middelfart* er Lønnen hævet ret betydeligt for de dér beskæftigede 18—20 Kvinder. Forhøjelsen andrager 2½—3 Kr. pr. Uge.

Forbundet fører for Tiden Forhandling med Aarhus Glasværk, De samvirkende Mejerier og Kapselfabriker i København.

Bogbindernes afsluttede Lock.out. Det saa nogen Tid ud til, at Striden i Bogbinderfaget skulde blusse op paany. Anledningen hertil skyldtes nogle Artikler i »Samfundet« og »Nationaltidende«, hvori de, i Modstrid med Overenskomstens klare Bestemmelse, som fastsatte, at alle Lønninger til og med 42 Øre forhøjes med 2 Øre, alligevel fortalte deres Læsere, at de Arbejdere, som ved Konfliktens Udbrud arbejdede for Minimumslønnen, som var 37 Øre, ikke skulde have det 2 Øres Tillæg.

Disse Paastande, som blev modbevist gennem »Social-Demokraten«, først af Bladet selv og senere med Artikler, undertegnede af Forbundets Forretningsfører og af Formanden for den københavnske Afdeling, bevirkede alligevel, at at der var flere Mestre, som i Stedet for at give 2 Øre i Tillæg, kun gav 1 Øre Tillæg til den tidligere Minimalløn.

Et saa aabent Brud paa den indgaaede Overenskomst hverken vilde eller kunde Forbundet finde sig i, og det sendte derfor en Klage til Lavets Oldermand over det passerede; men mærkeligt nok gik der 8 Dage, uden at Oldermanden fandt Anledning til at besvare Klagen. Da Me-

strene vedblivende betalte mindre, end de var forpligtede til, lod Forbundet de paagældende Mestre vide, at Arbejdet vilde blive nedlagt hos dem, hvis de ikke overholdt Overenskomsten.

Mestrene erklærede nu, at de var villige til at efterbetale det omstridte Beløb, saa snart der forelaa en Afgørelse af Spørgsmaalet fra Fagets Voldgiftsret. Men herpaa kunde Forbundet ikke indlade sig, allerede af den Grund, at Voldgiftsretten var defekt. Parterne enedes derefter om at lade Formanden for De samvirkende Fagforbund og Næstformanden for Arbejdsgiverforeningen afgøre dette Spørgsmaal. En Konference om Sagen mellem de nævnte er resulteret i, at Bogbindermestrene fra Arbejdsgiverforeningen har faaet en Henstilling om, at der til *alle* Lønninger til og med 42 Øre ydes et Tillæg af 2 Øre, altsaa saaledes, som af Forbundet paastaaet, og Arbejderne har derefter faaet deres Tilgodehavende udbetalt.

Da Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne saa, hvorledes Bogbinderlavet i København gik frem, gjorde den gældende overfor Bogbinderforbundet, at det vedtagne Tillæg af 2 Øre kun gjaldt for Lønninger over Minimallønnen, men Forbundet hævdede selvfølgelig ogsaa her, at Tillæget, i Overensstemmelse med Overenskomstens klare Ord, gjaldt *alle* Lønninger fra de laveste til en vis Størrelse.

»Samfundet« har ligeledes søgt at gøre gældende, at det, ligesom tidligere, er overladt til Mestrene at bestemme, om Priskuranten skal benyttes ved Beregningen af Arbejdsløn for de Arbejder, som den omfatter, eller ikke. Men denne Paastand er lige saa fejlagtig, som den anden.

Det nævnte Blad har ikke høstet megen Anerkendelse for sin Tjenstvillighed; thi blandt Arbejdsgiverne har der været megen Utilfredshed med, at Bladet paa den Maade, som sket er, har givet sig til at fortolke den vedtagne Overenskomst, og dermed nær kunde have fremkaldt nye Forviklinger i Bogbinderfaget.

Den typografiske Trykkerforening i København har under 4. Januar 1901 med C. Ferslew & Co. oprettet en Særoverenskomst for Firmaets Trykkere. Firmaet stod den Gang udenfor Bogtrykkerforeningen. Særoverenskomsten skulde dog bortfalde af sig selv, naar den daværende almindelige Sætter- og Trykkertarif bortfaldt, og da dette skete fra 1. Januar 1904, var Særoverenskomsten, efter Trykkernes Mening, dermed ude af Verden.

I Anledning af, at Bogtrykfagets Voldgiftsret har afsagt en Kendelse, hvorefter der for Helligdagsnætter skal tillægges 75 pCt. til den almindelige Lønning, og da det er den almindelige Regel, at Voldgiftskendelser, afsagte for den enkelte Virksomhed, uden videre anses som afgørende for alle andre Virksomheder og Arbejdere, henvendte Trykkernes Organisation sig til Ferslew & Co., for at erindre om Kendelsen, men Firmaet hævdede nu, at den gamle Særoverenskomst fremdeles gjaldt, da den nuværende Tarif ikke var en ny Tarif, men en Fortsættelse af den gamle, og at den gamle saaledes ikke var ophørt.

En saadan Forklaring var naturligvis stridende imod al sund Fornuft, og tillige stridende imod en udtrykkelig Vedtagelse af 30. Maj i Fjor, hvorefter den daværende Tarif ophører den 1. Jan. 1904, men desuagtet gav Københavns Bogtrykkerforenings Formand Firmaet Medhold.

Dansk Typografforbund anmodede da Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund om at klage hos Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening. I den Anledning blev der den 19. Juli afholdt et Møde imellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Københavns Bogtrykkerforening og Typografforbundet, men da der ikke her kunde opnaas Enighed, vedtog man at henvise Sagen til Behandling mellem Bogtrykkernes og Typografernes Bestyrelser.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1ste Sal, København K.
Telefon: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 ✻ KØBENHAVN DEN 30. JULI 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Bagerne i Jylland. — Arbejdsløsheden. — Lønbevægelser og Konflikter (Kobbersmedene; Drejernes Blokade af Behrens' Dørgrebsfabrik i Odense; Bygningsarbejder-Lock-out'en i Stockholm; Bygningsarbejder-Lock-out'en i Maingebetet i Tyskland; Konflikten i Ølindustrien i Tyskland; Glarmestrene i Berlin; Slagterstrejke i Chicago). — Meddelelser. — „Arbejderen".

Bagerne i Jylland

Mange Gange har Bagerforbundet søgt at faa Spørgsmaalet om Indførelse af Fridøgn og Kostpenge frem til Forhandling med Bagermestrenes Centralforeninger i Provinserne, for at søge Spørgsmaalene løst ad fredelig Vej, men det har hidtil ikke kunnet lykkes.

Efter en Bagerstrejke i 1902 i Horsens blev der ført Forhandlinger, først mellem Repræsentanter for Bagerforbundet og Nørrejysk Bagerforening og senere tillige med Repræsentanter for Bagermestrenes Landssammenslutning og for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund. Det lykkedes virkelig, ved et afsluttende Møde den 6. Aug. 1903, at faa tilvejebragt en Overenskomst, som ganske vist ikke indeholdt alt det, Svendene kunde ønske og havde Krav paa, men der kunde dog dannes et Grundlag for det fremtidige Samarbejde meilem Organisationerne. Ved denne Overenskomst var Minimallønnen sat til 22 Kr. om Ugen i Brødfabriker, og i Fintbagerier og ved blandet Drift mindst 19 Kr. for Bagere, der har været Svende i 2 Aar og derover. Arbejdstiden var begrændset til 64 Timer ugentlig i Rugbrødsfabrikkerne og 72 Timer de andre Virksomheder, begge Steder indbefattet Spise- og Hviletid. For Fabrikerne fastsloges et ugentligt Hviledøgn, og for de andre Bagerier skulde man afvente, om der i Rigsdagssamlingen 1903—04 blev fastsat en samlet ugentlig Hviletid for Arbejderne i Bagerier. Hvis dette ikke skete, skulde der mellem Organisationerne optages en Forhandling om Indførelsen af Hviledøgn, ogsaa i Fintbagerier og Bagerier med blandet Drift. Uoverensstemmelser om Punkterne i Overenskomsten maatte, saalænge denne bestod, ikke medføre Arbejdsstandsning, Boykotting eller Blokade, hvorimod opstaaede Stridsspørgsmaal skulde henvises til Forhandling mellem Organisationernes Bestyrelser, eventuelt til Voldgift. Overenskomsten indeholdt tillige Bestemmelser om Overarbejde, Varighed osv.

Overenskomsten blev underskreven af samtlige Deltagere i Forhandlingerne; for Bagermestrenes Vedkommende af d'Hrr. HERMANN STILLING, A. FLERON, M. A. MEYER og JOH. E. L. M. PITZNER, Oldermand for Bagerlavet i København, men det var forbeholdt, at Bagerforbundet og Nørrejysk Bagerforening skulde approbere Overenskomsten.

Som nævnt kunde Bagerforbundet have haft Grund til at ønske Overenskomsten betydeligt bedre end den var, men da der ikke hidtil har bestaaet nogen som helst fast Ordning, tiltraadte Forbundet den af Parterne i Fællesskab udarbejdede Overenskomst.

Men det gjorde Bagermestrene ikke, og Forkastelsen skete endda under Former, som ikke vidner om megen Loyalitet hos et af Fællesudvalgets Medlemmer, Hr. A. FLERON, Redaktøren af Bagermestrenes Fagblad.

Den 10. og 11. August i Fjor afholdt Nørrejysk Bagerforening Generalforsamling i Skanderborg, og paa dette Møde forelagde Formanden, Hr. Landsthingsmand HERM. STILLING Overenskomsten og *anbefalede* den til Vedta-

gelse. Men Hr. A. FLERON *fraraadede*, da han ikke havde faaet ind i Overenskomsten, hvad han ønskede, nemlig et aldeles uantageligt Mulktsystem for Overtrædelse af Overenskomsten. Hr. FLERON opnaaede sin Hensigt: at faa Overenskomsten forkastet. Det vedtoges dog at opfordre Bestyrelsen til at forhandle videre med Bagerforbundet om Ændringer i Overenskomsten, særlig med Hensyn til Hviletiden, og om Garantien for Overholdelsen. Denne Beslutning vedtoges med 27 Ja mod 21 Nej, som ønskede al Forhandling afbrudt.

Foreningens Formand, Hr. STILLING erklærede, at Bestyrelsen ikke ønskede at have mere med Sagen at gøre, hvorfor der valgtes et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Dette skete i August Maaned i Fjor, og der har siden været afholdt Møder af det valgte Udvalg og Repræsentanter for Svendene, men der synes endnu at være langt til Resultatet.

Det anførte viser, at Bagersvendenes Organisation har vanskelige Forhold at arbejde under. En medvirkende Aarsag hertil turde være den, at der er en stor Mængde Bagerier paa Landet, hvor Organisationen vanskeligere kan faa Fodfæste.

I jyske Købstæder og Handelspladser er der, efter Opgivelser paa Mestrenes Generalforsamling, 417 Bagerier med 853 Arbejdere, altsaa i Gennemsnit noget over 2 Arbejdere pr. Virksomhed, medens der i Landkommunerne er 622 Bagerier med kun 581 Arbejdere, eller gennemsnitlig under 1 Arbejder pr. Virksomhed. Og som Forholdene er i Jylland er de i det væsentlige ogsaa i andre Landsdele. Andre organiserede Arbejdere paa Landet kunde gavne Bagerne under deres vanskelige Arbejde, ved at paavirke Arbejderne i Landbagerierne til at indtræde i Bagerforbundet, hvorfor vi opfordrer Organisationerne til, hvor Lejlighed gives, at yde deres Bistand.

Bagerforbundets Forretningsfører, Z. FRIIS, bor Raadmandsgade 40, 4. Sal, København L.

Arbejdsløsheden

De samvirkende Fagforbund udsender hver Maaned til samtlige Forbund, og Foreninger, baade dem, der er udenfor og indenfor De samvirkende Fagforbund, et Skema, hvori der søges Oplysninger om Arbejdsløshedens Omfang i de forskellige Fag, samt om, hvormeget der er udbetalt i Understøttelse til Arbejdsløse og Rejsende.

Der spørges om følgende:

1. Hvormange af Organisationens Medlemmer har været arbejdsløse i Løbet af Maaneden?
2. Hvormange Arbejdsdage ialt har disse været ledige i Løbet af Maaneden?
3. Hvormange Medlemmer var arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden?
4. Hvormeget er der af Organisationen udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maaneden?

Endvidere søges Oplysning om Antallet af Afdelinger og Medlemmer.

Det bedste Billede af Arbejdsløsheden faar man, naar Organisationerne ere i Stand til at give Oplysning om, hvormange Medlemmer, der har været arbejdsløse i Løbet af Maaneden, og hvormange arbejdsledige Dage disse har haft. En Del Organisationer, navnlig dem, der har faste Understøttelseskasser, giver disse Oplysninger fuldkommen tilfredsstillende; der er andre, som ikke endnu besvare Spørgsmaalene 1. og 2. For disse Organisationers Vedkommende opgives kun Antallet af Arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden, samt den gennem Organisationen udbetalte Understøttelse.

Naar De samvirkende Fagforbund søger Oplysning om Arbejdsløsheden, sker det, for at man derigennem til enhver Tid kan skaffe Overblik over Arbejdsforholdene i de forskellige Fag her i Landet. Dette er nødvendigt for Landsorganisationen af mange Grunde, bl. a. fordi disse Oplysninger danner ligesom et Barometer, hvorpaa man kan aflæse Svingningerne i Arbejdsforholdene, men ogsaa, og ikke mindst, fordi vi gennem den tilvejebragte Statistik skal underbygge Arbejdernes Krav

til Stat og Kommune om Hjælp til Arbejdsløse.

Uheldigvis er der stadig nogle Organisationer, og næsten altid de samme, som indsende Skemaerne alt for længe efter den Tid, der er bestemt for Indsendelsen.

Der udsendes Skemaer til ca. 70 Organisationer hver Maaned, og Organisationerne er med hvert Skema anmodet om at sende dette tilbage senest den 20. i den paafølgende Maaned. Oplysningerne for Maj Maaned skulde saaledes have været indsendt senest den 20. Juni, men indtil Dato har kun hosstaaende anførte 39 Organisationer indsendt deres Skemaer.

For at denne Sag kan faa den Betydning, den bør have, og som den fortjener, bedes de manglende Organisationer anstrenge sig for at komme med. Vi ved godt, at der er Vanskeligheder at overvinde, men de vil nok kunne overvindes.

Den sidste Lørdag i hver Maaned vil der i »Arbejderen« blive optaget en Oversigt, som den hosstaaende, over Arbejdsløsheden for den foregaaende Maaned; det vil derfor være af den største Betydning for den tilsigtede Nytte, at have Skemaerne i Hænde senest den 20. i den Maaned, der følger umiddelbart efter den, for hvilken Oplysningerne gælder. Skemaet for Juni skulde saaledes være Forretningsudvalget i Hænde senest den 20. Juli, det for Juli senest den 20. August osv.

Arbejdsløsheden i Maj Maaned 1904.

Fag	København			Provinserne		
	Ialt anm.	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	Ialt anm.	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Barnevognsarb..	3	8	3			
Billedskærerne..	18	262	11			
Bryggeriarb. ...						
Filehuggerne...	4	16				
Gartnerne	6	90	2			
Glasmagerne...						
Glarmestrene...			15			
Gørtler o. Metal arb.....	41	600	20	5	44	3
Handskemagere.	1	14	1			
Hattemagere ...	5	103	4	5	130	5
Hvidgarvere ...	6	91	4	4	77	4
Instrummg., kir. do. mek. o. opt.						
Kedel- o. Maskp.	24	441	18	3	93	3
Korksk. o. Sorter.						
Litografer.....	13	257	10	4	45	3
Lohgarvere	4	98	3	5	70	4
Metaltrykkere ..	5	28	1	2	31	1
Malere.....			400			50
Marm.-, Kalk- o. Sandstenhg...	2	24				
Murere.....			167			179
Mineralvdsarb. .	2	25	2			
Møller iarb.	4	68	4	6	90	5
Papirarb.....				1	10	
Pianofortearb...	4	27	4			
Pottemagere ...						
Rebslagere.....				28	650	27
Sadelm. o. Tapets.	146	840	135	66	394	64
Savv. o. Masksn..	53	824	33	18	513	17
Sejlmagere.....	3	16				
Skorstensfejere..						
Skrædern. Forb..			50			10
do. Fagf. af 1873.						
Skotøjsarb.....	13	91	2	11	138	4
Stenarbejdere...			3			
Stukkatører	5	30	5			
Sukker- o. Chokoladearb. ...	1	26	1	3	28	3
Tømrere o. Snedkere p. Bornh.						2
Typ. Foren., Ny.	3	37	3			

Lønbevægelser og Konflikter

Kobbersmedene har gennemført Priskurant og Lønregulativ paa Flydedokken i København og paa Helsingørs Skibsværft. Minimallønnen er begge Steder fastsat til 40 Øre pr. Time.

Drejernes Blokade af Behrens Dørgrebsfabrik i Odense er nu hævet, efter at Hr. Behrens er indgaaet paa en Mindsteløn af 35 Øre pr. Time.

Blokaden har nu varet siden April 1900.

Bygningsarbejder-Lock-out'en i Stockholm vedvarer, men der er nu aabnet Mulighed for en Afslutning. Paa Forslag af det svenske Centralforbund af Arbejdsgivere, har der den 23. Juli fundet en Sammenkomst Sted mellem d'Hrr. A. E. MAGNUSSON og N. J. WELINDER fra Arbejdsgiverforbundet og HERM. LINDQUIST og SVEN PERSSON fra Arbejdernes faglige Landsorganisation, (Landssekr.).

Mødet resulterede i følgende Forslag:

Der nedsættes et Forhandlingsudvalg, bestaaende af en Repræsentant for hver af de fem Bygningsfag samt lige saa mange Repræsentanter for Stockholms Bygmesterforening, en Repræsentant for Landssekretariatet og en for Arbejdsgivernes Centralforbund samt en af Udvalget valgt upartisk Formand (eventuelt udpeget af Overstatholderen). Udvalget sammentræder hurtigst muligt, for at *forhandle* og *tage Beslutning*, uden at der paa Forhaand opstilles særlige Vilkaar fra nogen af Siderne.

De fem Fagforeninger er Murernes, Hustømrernes, Bygningssnedkernes, Murarbejdsmændenes og Stenbærernes. Murernes Organisation havde ikke opsagt den bestaaende Overenskomst, og dens Medlemmer er derfor heller ikke udelukkede.

Det ovenstaaende Forslag er først tiltraadt af Landssekretariatet og de fem Fagforeningers Bestyrelser, og derefter paa Møder den 26. og 27. Juli af de nævnte Foreninger. Forhandlingerne paabegyndes i denne Uge.

Bygningsarbejder-Lock-out'en i Maingebetet i Tyskland blev erklæret den 18. Juli. Den vil formentlig komme til at omfatte ca. 10,000 Arbejdere. Arbejdsgiverne erklærer ganske vist, at de er villige til Forhandling, men de har hidtil fastholdt Indførelsen af Betingelser, som Arbejderne ikke kan gaa ind paa. Efter den sidst modtagne Meddelelse forelaa der Oplysninger om Lock-out'ens Omfang i Frankfurt a. M., Wiesbaden, Offenbach, Darmstadt, Hanau og Höchst (ved Mainz).

Konflikten i Ølindustrien i Hamborg, som var bilagt, er atter brudt ud paany, da flere af Bryggerierne har misligholdt Overenskomsten med Arbejderne. Arbejderne i Hamborg boykotter derfor 22 Bryggerier, og har gjort Skridt til at faa udenbys Bryggerier til at levere Øl til Hamborg.

Bl. a. har *Arbejdernes Bryggeri »Stjernen«* i København paataget sig en større Leverance.

Glarmestrene i Berlin har Konflikt med deres Arbejdsgivere. Forespørgsler og Meddelelser bedes sendt til C. Jahn, Berlin-Niederschönhausen, Eichenstr. 9.

Slagterstrejke i Chicago. I Chicago, der er Centralpunktet for den amerikanske Flæskeeksport, strejker 54,000 Slagteriarbejdere. Den 26. Juli skulde 35,000 Arbejdere i nærstaaende Fag slutte sig til Strejken. Paa samme Tid strejker 52,000 Arbejdere i forskellige Fag, hvormed der er et samlet Antal af 141,000 Strejkende.

Meddelelser

Diamantarbejderforbundet i Holland takker i en Skrivelse af 23. Juli de danske Arbejdere under de samvirkende Fagforbund, for den i Maj tilsendte Hjælp af 3000 Kr., som i væsentlig Grad bidrog til, at Sejren blev Arbejdernes. Forbundet tilsiger Danskerne sin Støtte, hvis en saadan skulde vise sig fornøden.

International Skræder-Konference afholdes i Dresden den 6. Aug. i Tilslutning til den tyske Skræderkongres, der afholdes den 1—5. Aug.

„Arbejderen:" Meddelelser om Adresseforandringer for Hovedbestyrelsesmedlemmer og Formænd bedes tilsendt Arbejderens Expedition, Nørrefarimagsgade 47, 1. Sal. For at det først udkomne Blad skal komme de nye Adressater i Hænde, maa Adresseforandringen være meddelt her senest *Tirsdag*.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1ste Sal, København K.
Telefon: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 ✻ KØBENHAVN DEN 6. AVGUST 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kuponbøger. — Kongresser (Dansk Skræderforbund; Fransk Fagforeningskongres. — Lønbevægelser og Konflikter (Bygningsarbejder-Lock-out'en i Stockholm. — Arbejderbevægelse (Dansk Træarbejdersekretariat).

Kuponbøger

Saalænge Fagforeningsbevægelsen her i Danmark ikke havde nogen nævneværdig Udbredelse udenfor København og enkelte af de større Provinsbyer, var den frivillige Indsamling paa Kuponbøger saa godt som den eneste anvendte Form for Indsamling af Strejkebidrag.

Naar der opstod en Konflikt i et Fag, blev der udstedt Opraab om Hjælp, dels gennem trykte Cirkulærer og dels gennem Partiblade og »alle arbejdervenlige Blade«, hvortil Venstre-Blade henregnedes. Under de provisoriske Forhold, som vi den Gang levede under her i Landet, optog Venstrepressen i Reglen de af Fagorganisationerne udsendte Opraab, naar de blev anmodede derom. Opraabene indeholdt tillige en Opfordring til at afhente eller skrive efter Kuponbøger, og Indsamlingen af Bidrag foregik baade hos Folk udenfor og indenfor det strejkende eller udelukkede Fag, paa Kuponbøger. Det var Frivilligheden, sat i System.

Systemet var, regnskabsmæssigt set, udmærket. For hvert enkelt personligt Bidrag, stort eller lille, blev der leveret en nummereret Kvittering, og i Forbindelse med de saakaldte Kontrolbøger, der ligeledes bestod af nummererede Kvitteringer, som afgaves for det hver Gang indbetalte Kuponbogs-Beløb, var der en god Kontrol med, hvad der var indbetalt.

Men dette var jo ikke nok. At Bidragene var frivillige for Bidragydere udenfor Organisationerne, var der intet at sige til; men for Medlemmerne af disse, baade i det Fag, der var i Konflikt, og i de andre Fag, medførte Frivilligheden en Forskel i Ydelserne, som var uheldig i Længden, baade fordi Mangelen paa Offervillighed hos enkelte Medlemmer smittede de mere offervillige Medlemmer, hvorfor Bidragene, i Konfliktens Løb, blev baade færre og mindre, og navnlig fordi der, paa Grund heraf, opstod en Usikkerhed med Hensyn til det pekuniære Grundlag for det paagældende Fags Kamp for bedre Vilkaar. Derfor maatte undertiden selv mindre Konflikter, som med Lethed kunde have været baaret af Arbejderne selv, tabes paa Grund af manglende Understøttelse.

Man kom da ind paa den *planmæssige* Strejkeunderstøttelse, det Understøttelsessystem, hvorefter Bidragene paalignes med lige store Portioner for Medlemmerne i samme Kontingentklasse indenfor Organisationen. Dette System var vokset sundt og naturligt frem i en Jordbund, der var gødet af Erfaringerne om det tidligere Systems praktiske Mangler. Det dukkede først op i enkelte Fag og Byer; senere blev der, efter at De samvirkende Fagforeninger i København havde indført Systemet, aabnet Adgang ogsaa for Fagforbundenes Provinsafdelinger til at slutte sig til den for København oprettede planmæssige Strejkeunderstøttelse, og endelig blev det adopteret af De samvirkende Fagforbund ved denne Organisations Dannelse i 1898. Den gamle Frivillighed, der betød Ulighed i Ydelserne, Adgang for den Enkelte til at luske sig fra sine moralske Forpligtelser overfor kæmpende Klassefæller, har altsaa maattet vige Pladsen for et under alle Omstændigheder heldigere Ligheds-

princip, hvorefter der af De samvirhende Fagforbund kan paalignes et ugenligt Strejkebidrag af indtil 1 Kr. for heltbetalende og 50 Øre for halvtbetalende, arbejdende Medlemmer.

Der er hermed, indenfor en vis Grænse, skabt en Sikkerhed for, at de strejkende eller udelukkede Fag kan faa, hvad der tilkommer dem i Følge de i Fællesskab vedtagne Love, nemlig 8 Kr. om Ugen for heltbetalende og 5 Kr. for halvtbetalende strejkende eller udelukkede Medlemmer. Hvad Faget skal yde sine Medlemmer udover disse Understøttelser, maa tages af Fagets Strejkefond, hvortil der, ligeledes efter de i Fællesskab vedtagne Love, hvert Aar skal henlægges mindst 7 Kr. pr. heltbetalende og 3½ Kr. pr. halvtbetalende Medlem, som findes i Forbundet eller den enkeltvis indmeldte Forening. (Om disse Strejkefond henvises iøvrigt til Artiklen i Nr. 2 af »Arbejderen«).

Men naar Organisationerne har paataget sig en *pligtmæssig*, gensidig Ydelse af indtil 1 Kr. ugentlig, følger naturligvis deraf, at de vil vide sig fritagne for enhver Opfordring fra et strejkende Fag om *tillige* at yde *frivillige* Bidrag til den samme Konflikt.

At Forholdet er og maa være saaledes, er imidlertid ikke gaaet op for alle vore Organisationer. Der *er* Organisationer, som under en Konflikt, hvortil de modtog den vedtagne Understøttelse fra de andre Fag gennem De samvirkende Fagforbund, har udsendt Cirkulærer til de samme Fag med Anmodning om Hjælp, og der er andre, der paa den gamle Manér har sendt deres strejkende Medlemmer ud med Kuponbøger paa Arbejdspladser og paa Værtshuse, hvor Arbejdere søger, for at afkræve disse Bidrag til en Konflikt, som de i Forvejen ydede Bidrag til gennem deres Forbund eller Forening.

Dette er et Prelleri, som den organiserede Arbejder, der forud har opfyldt sine Forpligtelser, maa være fritagen for, og det passer ikke ind i det af os selv skabte Understøttelsessystem under Strejker og Lock-out'er.

Klingbeutelens Tid er forbi under almindelige Forhold: under Konflikter, der understøttes fuldt ud efter vore egne Love. De frivillige Bidrag bør ikke søges i Flæng og Spræng, men kun, naar en Konflikt antager et saadant Omfang, at den samlede Organisation ikke er i Stand til at skaffe Understøttelse. Opfordringen til at yde frivillige Bidrag bør da ogsaa udgaa samlet gennem Landsorganisationen, efter derom truffen Vedtagelse paa en Generalforsamling eller gennem Repræsentantskabet, saaledes som det er forudsat i Lovens § 20. At der under saadanne Forhold kan skaffes endog betydelige Midler til Veje, har Lock-out'en i 1899 afgivet Bevis for.

Flere Forbund har indgaaet Forbindelser med deres udenlandske Broderorganisationer om gensidig — i Reglen frivillig — Støtte under paakommende større Konflikt i Faget. Naar man ikke venter sig mere af saadanne Forbindelser, end der efter Forholdenes Natur han ventes deraf, nemlig en Mulighed for at opnaa et Suplement til Understøttelsen i Hjemlandet, gør alle Organisationer vel i at skaffe sig de flest mulige af den Slags Alliancer. Naar de da samtidig sørger for, at der til deres Strejkefond henlægges de vedtagne Beløb, vil der næppe fremtidig være Anledning for »Arbejderen« til at beskæftige sig med Kuponbøgerne i den her omhandlede Forbindelse.

Kongresser

Dansk Skræderforbund har i Dagene den 10.—12. Juli afholdt sin 10. Kongres i København. Der var mødt 52 Delegerede for 32 Afdelinger samt 11 Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Af Formanden, Hr. William P. Arups Beretning fremgik det, at det var lykkedes, uden større Kamp, at hæve Lønnen for en stor Del af Medlemmerne, derved at Mestrene var rykkede op i en højere Priskurant-Klasse.

Forbundet har kunnet været tilfreds med Resultatet af de Forhandlinger, der har været ført med Mesterorganisationerne og med Afgørelsen af de Sager, der har været forelagt Voldgiftsretten. Der var herved fastsat Regler, som i Fremtiden beskytter Ar-

bejderne overfor Mestre, der fortolker Overenskomsten paa ensidig Maade.

Taleren omtalte de af Forbundet indrettede Centralværksteder.

Skrædernes Fagforening af 1873 havde udmeldt sig af Forbundet, og det maatte beklages, at Foreningen uden at ville forhandle med Forbundet, havde afslaaet et Tilbud fra Hovedbestyrelsen om atter at indtræde i Forbundet.

Den sidste Sag gav Anledning til en meget lang Diskussion, hvorunder det hævdedes fra flere Sider, at der nu maatte trædes skarpt op imod det af Skrædernes Fagforening af 1873 forsvarede Hjælpesystem, og det vedtoges at der, eventuelt, fra 1. Januar 1905 skal indsættes i Lovene, at der ikke kan optages Medlemmer, som »ved Arbejdets Udførelse benytter fremmed Hjælp«. Hvis Foreningen af 1873 derimod indmelder sig i Forbundet inden Udgangen af indeværende Aar, skal Spørgsmaalet om den vedtagne Bestemmelses Indsættelse i Lovene udskydes til næste Kongres. Forslag herom var fremsat af Hovedbestyrelsen og det vakte en Del Modstand, men vedtoges sluttelig med alle Stemmer mod 6.

Regnskabet for de forløbne 3 Aar fremviser en Formuefremgang af 25,239 Kr. 46 Øre. Til Strejker og Lock-out'er i andre Fag er der til De samv. Fagforbund udbetalt 10,528 Kr. 10 Øre; i Rejseunderstøttelse til Forbundets Medlemmer 5420 Kr. 80 Øre

Et Forslag fra Randers Afdeling om, at der til Forbundets Program tilføjes, at der arbejdes hen til Akkordarbejdets Afskaffelse, forkastedes.

Kongressen vedtog, at der fra 1. Januar 1905 udbetales en Begravelseshjælp til heltbetalende Medlemmer af 75 Kr. for de, der har været Medlemmer i 9 Aar, i 6 Aar 50 Kr. og i 3 Aar 30 Kr. Til halvtbetalende Medlemmer i 9 Aar 50 Kr., i 6 Aar 35 Kr. og i 3 Aar 20 Kr.

Fra flere Afdelinger var der stillet Forslag om Forhøjelse af Rejseunderstøttelsen, samt Indførelse af Arbejdsløshedsunderstøttelse og Flyttehjælp.

Følgende Resolution vedtoges:

„I Erkendelse af, at Spørgsmaalet Understøttelse til Arbejdsløse kræver en Løsning, opfordrer Kongressen Hovedbestyrelsen for Dansk Skræderforbund til at indhente Oplysninger om, i hvor Udstrækning Arbejdsløshedens Onde hærger vort Fag, og paa Grundlag af det indvundne Materiale udarbejde Regler for en Arbejdsløshedsunderstøttelseskasse for Dansk Skræderforbunds Medlemmer, og fremlægge Forslag herom til næste Kongres.

Det vedtoges at oprette et fast Forhandlingsudvalg, som for Provinserne bestaar af 2 Hovedbestyrelsesmedlemmer og Forretningsføreren, og for København af 2 Forretningsudvalgsmedlemmer og Forretningsføreren.

Af Hensyn til, at de bestaaende Priskuranter tiltrænger en Revision, vedtoges det at overlade til Hovedbestyrelsen at opsige dem, naar den anser Tidspunktet for passende.

Det vedtoges fra Nytaar at indføre et af Forretningsføreren udarbejdet ensartet Regnskabssystem i alle Afdelinger.

Et af Hovedbestyrelsen stillet Forslag til Overenskomst om Gensidighedspligt imellem Tysk, Norsk, Svensk og Dansk Skræderforbund, vedtoges enstemmigt.

Til Forretningsfører genvalgtes VILLIAM P. ARUP med Akklamation.

Kongressen hævedes under Leveraab for Dansk Stræderforbund og De samvirkende Fagforbund.

Den næste franske Fagforeningskongres afholdes i Dagene den 12.—17. September i Bourges. Kun Fagforeninger, der tilhører saavel den lokale Fællesorganisation som deres Landsforbund, saavidt et saadant existerer i Faget, kan deltage.

Kongressen har følgende omfattende Dagsorden: 1. Forretningsudvalgets Beretning. 2. Ændring af Lovene. 3. Fagbeskyttelsesmærket, (om det skal være ens for alle Fag, eller om hvert Fag kan anskaffe sit eget Mærke). 4. Ottetimersdag og Minimalløn. 5. Kooperative Foretagender og Fagforeningerne. 6. Faglige Voldgiftsretter. 7. Alderdomspensioner. 8. Arbejdsinspektører. 9. Generalstrejke. 10. Det højere Arbejdsraad. 11. Den udenlandske Arbejdskraft. 12. Ulykkesforsikringsloven. 13. Akkordarbejdet. 14. Verdenssproget, 15. Krigen og Antimilitarismen.

Lønbevægelser og Konflikter

Bygningsarbejder-Lockout'en i Stockholm er sluttet ved Forhandlinger i det kombinerede Udvalg. Overenskomsten er væsentlig saaledes: Der er fastsat som Timelønninger for Bygningssnedkerne 58 Øre, Hustømrerne 53, Stenbærerne 50, andre Arbejdsmænd, 32—37, *kvindelige* Arbejdere 32 Øre. Fra 1. April 1905 er Lønningerne for Bygningssnedkerne 60 Øre, Tømrerne 55, Stenbærerne 50, andre Arbejdsmænd 35—38, kvindelige Arbejdere 32 Øre. Det var disse Lønninger, der oprindelig var forlangt af Arbejderne. Om Akkordpriserne er der ligeledes Enighed, og alt Arbejde, som kan beregnes efter Priskuranterne, skal udføres i Akkord. Arbejdet sluttes paa Lørdagene *Kl. 2.* Ordningen af opstaaende Stridsspørgsmaal, saa længe Overenskomsten varer, henvises til Voldgift. Murerne, som ikke havde været med i Konflikten, ønskede deres Timeløn forhøjet fra 60—65 Øre, men paa Grund af, at dette Spørgsmaal ikke tidligere havde været til Behandling i Bygmesterforeningen, henvistes det til Forhandling mellem denne og Murerne.

Overenskomsterne kan Ikke opsiges forinden 1. April 1906. Naar én eller flere af de fem Fagforeninger i Bygningsfagene opsiger deres Overenskomt, har de andre Foreninger saavel som Bygmesterforeningen Ret til i Løbet af 14 Dage at opsige de andre Overenskomster.

Arbejdet er genoptaget den 3. August.

Arbejderbevægelse

Dansk Træarbejdersekretariat. Den 4. Maj d. A. er der oprettet en Sammenslutning af følgende Organisationer af Træarbejdere under Navn af »Dansk Træarbejdersekretariat«: Billedskærernes- og Dekorationsbilledhuggernes Fagforening, Bødkerforbundet, Bygningssnedkernes Fagforening, Drejerforbundet, Karethmagerforbundet, Pianofortearbejdernes Fagforening, Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund, Skibstømrerforbundet og Snedkerforbundet. De manglende Træarbejderorganisationer forventes at ville tiltræde senere.

Formaalet er:

a. at være et Bindeled mellem de danske Træarbejderorganisationer, saaledes at et godt Samarbejde tilvejebringes;

b. at arbejde hen til, at alle Træarbejdere sluttes sammen i deres respektive Organisationer og at oprette *Fælles*organisationer paa Pladser, hvor der ingen Betingelser er for *Special*organisationer;

c. at søge oprettet Fællesforbindelser med udenlandske Træarbejderorganisationer;

d. at fordele Oplysninger om Træarbejdernes Bevægelse fra og til Udlandet saa hurtigt som muligt;

e. at udgive et Fælles-Fagblad.

Træarbejdersekretariatet ledes af en Bestyrelse, der bestaar af de til enhver Tid fungerende Formænd for Træarbejderforbundene og de enkeltstaaende Træarbejderforeninger. Den daglige Ledelse foretages af et Forretningsudvalg, bestaaende af O. MADSEN (Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund) Formand, CARL GRAN, (Snedkerforbundet) Sekretær, H. P. JENSEN, (Bygningssnedkerne) Protokolfører.

Sekretariatet har under 15. Juli udgivet det første Nummer af et Fagblad, »Træarbejderen.« Det indeholder i korte historiske Omrids Beskrivelser af de tilsluttede Organisationer, samt af de Forhold, hvorunder de arbejder. Bladet, som udkommer en Gang fjerdingaarlig, redigeres af Sekretæren Hr. CARL GRAN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1ste Sal, København K.
Telefon: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ✻ KØBENHAVN DEN 13. AVGUST 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Fyns Glasværk. — Kongresser (Tobaksarbejderforbundets 8. Kongres). — Arbejderbevægelse (De engelske Tømreres og Bygningssnedkeres Forbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Konflikten paa Simon Olesens Trikotagefabrik; Strejker i Frankrig.

Fyns Glasværk

Glasarbejderne paa Fyns Glasværk tilhører ikke deres Organisation. I 1893 udbrød der Strejke paa Glasværket, fordi Ejeren Hr. HEY nægtede enhver Forhandling med Arbejderne om nogle uheldige Forhold paa Fabriken. Hey forlangte nu, at Arbejderne ved Kontrakt skulde forpligte sig til ikke at tilhøre nogen Fagforening, og da Arbejderne ikke vilde gaa med til dette, lod han dem og deres Familier sætte ud af Glasværkets Boliger ved Kongens Foged. Han fik senere det nødvendige Antal Folk til at gaa ind paa Kontrakten, og det er saadanne kontraktbundne Folk, der nu arbejder paa Fabriken. Ejeren er den bekendte *Vinhandler* og *Landsthingsmand Hey*.

De fleste Fag i Odense er nu godt organiserede og Hr. Hey har heller ikke kunnet forhindre, at Fabrikens Arbejdsmænd, som ogsaa var bundne ved Kontrakter, har organiseret sig under Dansk Arbejdsmandsforbund; han har ogsaa maattet træffe Overenskomst med denne Organisation om hans Arbejdsmænds Lønnings- og Arbejdsforhold. Under disse Forhold føler Fabrikens Glasmagere sig trykkede af Situationen, hvorfor de, efter Forhandling med Dansk Glasarbejderforbund, har overdraget til dettes Hovedbestyrelse at forhandle med Hr. Hey om Ophævelse af den Kontraktbestemmelse, som forbyder dem at gøre Brug af Organisationsretten.

Denne Bestemmelse er saalydende:

§ 5. Der antages kun Arbejdere, der ikke ere Medlemmer og ejheller under Arbejdet blive Medlemmer af nogen organiseret socialistisk Fagforening, og som inden deres Antagelse ved Værket afgive Erklæring herom. Er eller bliver Arbejderen desuagtet Medlem af en saadan Fagforening, betragtes det som Brud paa nærværende Kontrakt, hvorfor han kan gøres ansvarlig efter § 10.

§ 10 har følgende Ordlyd:

§ 10. Saafremt Arbejderen uden lovlig Opsigelse eller uden anden gyldig Grund forlader sit Arbejde, eller saafremt han afskediges fra dette paa Grund af Kontraktbrud, er han forpligtet, dels til straks paa Værkets Anfordring at fraflytte og ryddeliggøre sin Lejlighed og rømme Haven (hvis Væxter og Produkter, saa og faste Genstande som Borde, Bænke og Lign. er Værkets Ejendom,) og dels til at yde Værket fuld og skadesløs Erstatning for sit Kontraktbrud. Denne Erstatning skal mindst ansættes til et saa stort Beløb, som Paagældendes Arbejdsfortjeneste har været paa Værket i den forudgaaede sidste, fulde og regelmæssige Arbejdsmaaned, eller om Værket maatte foretrække saadant, Gennemsnitsbeløbet for de sidste 3 Arbejdsmaaneder, men vil selvfølgelig være at fastsætte med et saadant større Beløb, som det paagældende Kontraktbrud i hvert enkelt Tilfælde maatte begrunde.

I Arbejdernes muligt tilgodehavende Fortjeneste har Værket Tilbageholdelsesret.

Forbundet kunde have nogen Grund til at gaa ud fra, at Hr. Hey ikke længere vilde være bekendt at fastholde det gamle Forbud mod, at hans Glasmagere organiserede sig. Hr. Hey var nemlig en Tid lang Formand for »Foreningen af danske Flaskefabriker,« og han førte i denne Egenskab i Aaret 1900 Forhandlinger med Glasarbejderforbundet om en Overenskomst for Glasværkerne i Kastrup, Frederiksberg og Aalborg, og de paa disse Værker beskæftigede Arbejdere, samt undertegnede sluttelig en saadan Overenskomst. Angaaende Forstaaelsen af denne har han senere gentagende forhandlet med Arbejdernes Organisation. Under en Glas-

arbejderstrejke i Tyskland i 1901, da de danske Glasmagere nægtede at lave Flasker til Tyskland, truede han paa sin Organisations Vegne med Lock-out paa *de andre* Fabriker. Som man ser, har Hr. Hey selv boltret sig af Hjærtens Lyst i Organisationslivet.

Fyns Glasværk er nu slaaet sammen med Aarhus Glasværk under et Selskab, og paa det sidstnævnte Værk er Arbejderne Medlemmer af Dansk Glasarbejderforbund; man maatte derfor tro, at Hr. Hey lige saa godt maatte indrømme Arbejderne Organisationsretten paa det ene som paa det andet af de ham undergivne Glasværker.

En Forhandling, som Glasarbejderforbundet har haft, om dette anførte Spørgsmaal har imidlertid været ganske resultatløs, idet Hr. Hey absolut vægrer sig ved at forandre noget ved Kontrakterne og henviser til, at Arbejderne, hvis de ere misfornøjede, kan opsige deres Pladser; han vil saa forsøge at skaffe sig andre uorganiserede Arbejdere.

Forbundet har derefter anmodet Forretningsudvalget for De samv. Fagforbund om ved Lejlighed at indlede en Forhandling med Hr. Hey om Sagen. Men Forretningsudvalget har svaret, at »De samv. Fagforbund« ikke kan beskæftige sig med dette Spørgsmaal, forinden der foreligger Meddelelse om, at Arbejderne paa Fyns Glasværk er villige til at opsige Kontrakterne, hvis dette viser sig nødvendigt for at hævde Organisationsretten.

Kongresser

Tobaksarbejderforbundets 8. Kongres fandt Sted i Dagene den 31. Juli—5. August i København.

Der var mødt 56 Delegerede fra 27 Afdelinger. Fra det svenske Tobaksarbejderforbund var mødt Hr. ISAK SALOMONSEN.

Forretningsfører Hr. FERD. MØLLER aflagde Beretning. I den forløbne Periode siden sidste Kongres, $4^1/_2$ Aar, har Forbundet maattet anvende al sin Kraft paa at forhindre en Forringelse af Arbejdsforholdene. Dette var lykkedes.

Forbundet havde opsagt Overenskomsten med Provinsfabrikanterne. Det var lykkedes i Aaret 1900 at opnaa nogle Lønforbedringer og at faa fastsat, at Lærlingenes Antal skal staa i passende Forhold til Antallet af Svende.

I København førte Forbundet samme Aar en Kamp i 17 Uger med de organiserede Tobaksfabrikanter. De paastod, at den udenlandske Konkurrence, trods Toldbeskyttelsen, som ikke er helt ringe, forbød dem at indgaa paa vore Fordringer. Efter 10 Ugers Strejke bød Fabrikanterne Arbejderne en Lønreduktion, som dog selvfølgelig blev afvist, men efter 17 Ugers Forløb opnaaedes deret Løntillæg af 25 Øre pr. Tusind, saaledes at Forhøjelsen blev 50 Øre pro mille for Halvdelen af Produktionen. Forretningsføreren omtalte endnu nogle mindre, partielle Konflikter i Provinserne.

Af d'Hrr. V. NIELSENS og TH. STAUNINGS supplerende Oplysninger for København anføres: I 1903 gennemførtes der næsten uden Strejke Forbedringer paa 53 Fabriker i København, og der gennemførtes en Lærlingeskala for Fabrikerne.

Cigarsortererne, som deltog i Strejken og Lønbevægelsen i Aaret 1900, opnaaede mindre Lønforhøjelser paa 28 Fabr.

Kongressen vedtog at sende Forbundets tidligere Forretningsfører, Hr. SIGVALD OLSEN, nuværende Bestyrer af Arbejdernes Bryggeri »Stjernen«, en Hilsen og Tak for det store Arbejde, han havde udført for Tobaksarbejderne. Hr. Olsen, der senere indfandt sig paa Kongressen, takkede for de mange Aars trofaste Samarbejde og mindede om, at Cigararbejderne altid havde staaet blandt de forreste i Kampen for Socialismen, og blandt de mest offervillige.

Regnskabet for de $4^1/_2$ Aar siden sidste Kongres balancerede med 324,949 Kr. 63 Øre. I Strejkeunderstøttelse er der til Indlandet betalt 190,929 Kr. 74 Øre, til Udlandet 1734 Kr. 85 Øre. Fra De samvirkende Fagforbund er der i Strejketilskud modtaget 123,710 Kr.

Saavel fra Hovedbestyrelsen som fra enkelte Foreningers Side var der stillet en lang Række Ændringer til de bestaaende Love.

Det vedtoges, at det fremtidigt skal være lovligt at have 8 Ugers Restance med Kontingentet.

Et Forslag fra den københavnske Afdeling gaaende ud paa, at Forbundets Forretningsfører tillige skal være Formand for den nævnte Afdeling, samt at Hovedbestyrelsen vælges ved Afstemning blandt alle Forbundets Medlemmer, og at der vælges en særlig Kasserer, toges tilbage, efter at Kongressen havde forkastet den Del af Forslaget, der handler om Valg af Hovedbestyrelse.

Københavns Afdeling »Enigheden« og »Cigarsorterernes Forening« stillede Forslag om Oprettelse af en obligatorisk Understøttelseskasse for Arbejdsløse.

Forslaget vedtoges efter en lang Debat og Behandling i Udvalg.

Understøttelsen er 9 Kr. ugentlig til Medlemmer med 5 Aars Medlemsret og 7 Kr. 50 Øre til yngre Medlemmer. 45 Kr. og 37 Kr. 50 Øre, og for halvtbetalende 25 Kr. og 20 Kr. i et Kalenderaar. Desuden kan der yderligere udbetales henholdsvis 20 Kr. og 10 Kr. i Rejseunderstøttelse.

Paa Rejse betales i Understøttelse 20 Øre og 10 Øre pr. Mil. Kontingentet er 25 Øre ugentlig. Deraf skal henholdsvis 20 og 10 Øre henlægges til Rejse- og Understøttelsesfondet. Der ydes indtil 40 Kr. i Flyttehjælp til Medlemmer som fører egen Husstand, og som ere afskedigede paa Grund af deres Arbejde i Forbundets Tjeneste, eller som uden egen Skyld bliver arbejdsløse.

Retten til Understøttelse indtræder efter 4 Dages Arbejdsløshed.

Naar et Medlem efter tre Fjerdedele af sine Kollegers Mening har været udsat for en krænkende Behandling fra Mesterens Side og af den Grund forladt Arbejdet, tilstaaes der ham ligeledes Understøttelse.

Hovedbestyrelsen er bemyndiget til at udskrive et Ekstra-Kontingent, dersom det skulde vise sig, at Kontingent og Ydelse ikke vil balancere. Dette Kontingent opkræves i den sidste Halvdel af Aaret.

Hovedbestyrelsen er efter et Aars Forløb berettiget til at afdrage en Uge i Arbejdsløshedsunderstøttelsens Varighed og Størrelse, hvis det viser sig, at Forsikringen ikke kan bæres af det fastsatte Kontingent.

Det vedtoges, at en Arbejdsnedlæggelse ikke understøttes, med mindre $^3/_4$ af vedkommende Fabriks Arbejdere stemme derfor, eller naar en Generalforsamling eller Hovedbestyrelsen beslutter det.

Angaaende Afdelingernes Ret til at bevilge Midler til Øjemed, der ikke er strængt faglige, udtaltes:

Bevilling af Midler til andet end de i Lovene udtrykkelig fastsatte Formaal maa vedtages paa en Generalforsamling med mindst $^2/_3$ Stemmers Majoritet og Forretningsudvalgets Sanktion indhentes.

Kongressen valgte til Delegeret ved den internationale Arbejderkongres i Amsterdam: Forbundets Forretningsfører F. MØLLER:

Det vedtoges, at indgaa med Forslag til De samvirkende Fagforbund om Forandring i dets Love, saaledes at Industriforbund som Tobaksarbejderforbundet faar Understøttelse i længere Tid end nu fastsat.

Kongressen vedtog, at Forbundet, som hidtil har abonneret paa Bladet Samarbejdet, i Fremtiden skal udgive et eget Fagblad. Til at redigere Bladet vælger Hovedbestyrelsen en Redaktør.

Angaaende Løn- og Arbejdsforhold vedtoges en udførlig Resolution, hvori det bl. a. paalægges Hovedbestyrelsen, at virke hen til Afskaffelsen af Hjemmearbejdet og til en Ordning af Elev- og Lærlingeforholdene.

Til Forretningsfører genvalgtes FERD. MØLLER; til Viceforretningsfører valgtes A. CHRISTIANSEN.

Det vedtoges at afholde næste Kongres i København i Aaret 1909.

Kongressen sluttede sit betydningsfulde Arbejde med begejstrede Hurraraab for Tobaksarbejderforbundet i Danmark.

Arbejderbevægelse

De engelske Tømreres og Bygningssnedkeres Forbund (Amalgamated Society of Carpenters and Joiners), har udsendt sin 44. Aarsberetning.

Forbundet har Hovedsæde i Manchester, men det har Afdelinger ogsaa udenfor England. Det samlede Medlemsantal er lidt over 72,000. Paa Grund af den almindelige Nedgang i Arbejdsforholdene i England i det forløbne Aar, er Kassebeholdningen gaaet ca. 403,300 Kr. ned.

De større Udgiftsposter var: Til Arbejdsløse 963,424 Kr. Til Syge 722,147 Kr. Til Alderdomsunderstøttelse 524,438 Kr. Til Strejker 471,916 Kr., deraf 370,000 Kr. til Strejker for at undgaa Lønnedsættelser.

Ved Slutningen af Aaret havde Forbundet 881 Afdelinger; der var i Aarets

Løb oprettet 39 Afdelinger, medens 6 var opløst.

Kassebeholdningen var omtrent 3 Mill. Kr. (2,867.600). Dette er forholdsvis mindre end i de senere Aar, og lidt mindre end den maa være efter Forbundets Love, som fastsætter et Minimum af 2 Pund Sterling, ca. Kr. 36,40 — pr. Medlem.

I sin Omtale af de imod de engelske Fagforeninger i de senere Aar trufne Retsafgørelser, hvorved Organisationerne med deres hele Kassebeholdning gøres ansvarlige for enkelte Medlemmers Handlinger, siger Generalsekretæren CHANDLER følgende i Beretningen:

Det er en tvingende Nødvendighed, at vor Organisation opnaar større Handlefrihed og større Styrke i sit Forsvar. Vi minder derfor vore Medlemmer om, at det er deres Pligt som organiserede Arbejdere uophørlig at arbejde paa Ophævelsen af den Uretfærdighed, der er skabt ved de trufne Afgørelser. Disse hviler ikke paa gældende Lov; det Grundlag, hvorpaa der er dømt, er skabt af Dommerne selv. Vore Midler ere indsamlede til Fordel for vore Medlemmer i al Almindelighed. I Stedet for at lægge Beslag paa dem til Betaling af Skader, der er foraarsaget af enkelte Medlemmer, maa Ansvarligheden lægges paa den, der har foraarsaget Skaden. Dette har i de 30 Aar forud for Afgørelserne været anset som gældende Lov for vore Fagforeningers hele Stilling.

* * *

Den engelske Landsorganisation, (General Federation of Trade Unions), vedtog paa sin Kongres i Fjor i Dublin følgende om det samme Æmne, som Grundlag for en Lovgivning om Fagforeningernes Ansvar:

»Fagorganisationerne paatager sig Ansvaret for Handlinger udøvede af deres Befuldmægtigede, naar saadanne Handlinger har Hjemmel i Organisationernes Love«.

Lønbevægelser og Konflikter

Konflikten paa Simon Olesens Trikotagefabrik i København vedvarer, men Antallet af Strejkende er i Løbet af de 6 Maaneder, Konflikten har varet, gaaet ned fra 88 til 40. Hr. Olesen har staaende Avertissementer om Maskinstrikkere i forskellige Blade, men det synes, som om den Arbejdskraft, han ad den Vej har faaet fat i, ikke er den bedste. Det kvindelige Arbejderforbnnd har nemlig bragt i Erfaring, at flere Handlende har nægtet at modtage Varer, som Simon Olesen har leveret dem, fordi de var saa slet forarbejdede, at de paagældende Handlende ikke mente at kunne sælge dem i deres Butiker.

Strejker i Frankrig. *Jærn- og Metalarbejderne i Fromelennes* ved den belgiske Grænse har strejket fra Begyndelsen af April til Midten af Juni for Gennemførelsen af Titimersdagen. De sejrede paa den Maade, at de vel skal være paa Værkstedet i $10^1/_4$ Time, men deraf er 10 Timer Arbejdstid, medens $^1/_4$ Time anvendes til Omklædning.

I Brest er *Bagerne, Frisørerne, Bygningsarbejderne* og *Sporvognsfunktionærerne* i Strejke. Det er kommet til flere Sammenstød med Skruebrækkere og Politi. *Havnearbejderne* har ogsaa strejket, men de har gennemført deres Fordringer, bl. a. en Timeløn af 36 Øre og en Arbejdstid fra Kl. 7 Morgen til 6 Aften.

Snedkerne i Rouen strejker for Gennemførelse af en Timeløn paa 60 Centimer ($43_{,2}$ Øre).

I *Turcoing* har Tæppeværerne strejket i 3 Maaneder i et Antal af 972. Deres Organisation, som har bestaaet siden 1882, har siden den Tid betalt over 42,000 Frcs. til Strejker i andre Fag, men de beklager sig over, at der ikke ydes deres Medlemmer en tilsvarende Hjælp.

Væverstrejken i Lille, som omfattede over 4000 Personer, er sluttet efter 10 Ugers Kamp. Væverne naaede ikke at faa gennemført deres Hovedfordring: Nedsættelse af et fast Udvalg af Fabrikanter og Arbejdere til Bedømmelse af opstaaende Uoverensstemmelser. De sluttede Strejken paa Grundlag af et tidligere fremsat Tilbud om Lønforhøjelse.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 ✻ KØBENHAVN DEN 20. AVGUST 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Typograferne i 1903 — Lønbevægelser og Konflikter (Slagteri- og Charcuteriarbejderne i Landskrona; Brolæggerkonflikten i Berlin; Hattearbejderne i Mantza). — Kooperative Foretagender (Brandforsikring oprettet af Arbejdere). — Arbejdsløsheden. — Meddelelser.

Typograferne i 1903

Dansk Typograf-Forbund har udsendt Beretning over Virksomheden i 1903. Den er et anseeligt Værk paa 46 Sider, hvori der gives Oplysning om mange forskellige Forhold indenfor Typografernes Omraade, baade om hvad der er udrettet for at forbedre Medlemmernes Kaar og med Hensyn til Understøttelse af Fagets arbejdsløse og syge Medlemmer.

Af Beretningen fremsætter vi et kort Uddrag:

Med Aarets Begyndelse traadte de paa Typografernes Delegeretmøde den 24. og 25. Maj i København vedtagne Beslutninger i Kraft, idet én samlet Styrelse overtog Hovedledelsen af samtlige Understøttelseskasser i Forbindelse med Arbejdet for de økonomiske Kaars Forbedring. Samtidig skete en meget betydelig Udvidelse af Arbejdsløshedsunderstøttelsen, saavel paa Stedet som paa Rejse.

Forbundets Forretningsudvalg bestaar af et Medlem, valgt af hver af de tidligere Hovedforeninger: (Dansk typografisk Forening i Provinserne, den typografiske Forening, den typografiske Trykkerforening, samt de kvindelige Trykkeriarbejdere) i Forening med en af samtlige Medlemmer valgt Formand. Understøttelsen i København udbetales af en Kasserer, der tillige er Hovedkasserer for Forbundet.

Forbundet talte den 1. Januar 1903 47 Afdelinger, hvoraf 44 i Provinserne og 3 i København, med 2,538 Medlemmer. Ved Aarets Udløb er Tallet steget til 2,599.

I københavnske Organisationer var der den 31. December 1,589 Medlemmer, nemlig Sættere 876, Faktorer 36, Principaler 8, Stereotypister 34, mandl. Trykkeriarbejdere 41, Kemigrafer 2, Skriftstøbere 3, Nodestikkere 1, Rotationsmedhj. 2, andet Erhverv 12, Trykkere 256, kvindelige Trykkeriarbejdere 318.

I Organisationerne i Provinserne var Medlemsantallet 1,010, deraf Sættere 895, Trykkere 69, anden Livsstilling 29, Principaler 17.

Kontingentet er paa Grund af de mangeartede Understøttelser meget forskelligt for de enkelte Medlemmer. Medens man i Provinserne til Forbundet kun har et Fælleskontingent af 1 Kr. pr. Uge for heltbetalende og 50 Øre for halvtbetalende, saa udredes der i København Kontingenter i 19 forskellige, i Beretningen nærmere angivne, Kombinationer, lige fra 5 Øre til 140 Øre pr. Uge. De lavere Kontingenter ydes navnlig af Enker efter Typografer samt af Lærlinge.

Angaaende *Samarbejde med Ikke-Medlemmer* indeholder Beretningen følgende:

„Fra forskellige Sider, saavel i Hovedstaden som i Provinserne, har der været fremsat Ønske om, at Forretningsudvalget vilde give sit Minde til, at man nægtede Samarbejde med Ikke-Medlemmer. Af Hensyn til bestaaende Overenskomster og fordi man mente, at Organisationerne skal kæmpe sig frem ad Overbevisningens hidtil fulgte Vej, har Forretningsudvalget ikke kunnet give sit Samtykke dertil.

Disse Henvendelser har da ogsaa vakt Opmærksomhed i Arbejdgivernes Lejr, hvorfra der er rettet Forestillinger om, at Bestemmelsen i Dansk Typograf-Forbunds Loves § 31 om at vore Medlemmer havde Ret til at nægte Samarbejde med Ikke-Medlemmer var stridende mod den bestaaende Tarif. Herpaa har Forretnings-

udvalget svaret, at den nævnte Bestemmelse tog Sigte paa, at det enkelte Medlem ikke berøvedes Understøttelsesretten, fordi det ikke kunde finde sig i Samarbejdet med Ikke-Medlemmer og derfor selv med lovligt Varsel opsagde sin Plads."

Fagskolen har oprettet et Dagkursus for Sættere. Mapper med Elevernes Arbejder har cirkuleret i Afdelingerne; disse har arrangeret Udstillinger af Elevarbejderne. Staten har ydet 300 Kr., Provinsafdelingerne 200 Kr. og Sætterafdelingen i København et lignende Beløb til Skolen.

Løn- og Arbejdsforholdene er for Københavns Vedkommende undergaaet nogen Forbedring ved Gennemførelsen af en ny Tarif; ved denne forhøjedes Minimallønnen for Bogsættere til 24 Kr. og der indsattes i Tarifen Lønbestemmelser for Stereotypister og for mandlige og kvindelige Trykkeriarbejdere, som ligeledes fik en Lønforhøjelse

Men der var mange Vanskeligheder forinden Sagen kom til en Afslutning. De konservative Typografers Forening — Ny typografisk Forening — modsatte sig Opsigelsen af den da gældende Tarif af 1898, og en i den Anledning af Opmanden i Fagets Voldgiftsret afsagt Kendelse, gik i sine Præmisser ud paa, at Tarifen var lovlig opsagt, naar et Flertal af de under Tarifen arbejdende Typografer havde stemt for Tarifens Opsigelse men i sin Konklusion slog Kendelsen fast, at den alligevel ikke var lovlig opsagt.

Endelig blev der ved Arbejdsgiverforeningens og De samv. Fagforbunds Mellemkomst oprettet en ny Tarif, og samtidig blev den konservative Forening sat ganske ud af Spillet i Tarifspørgsmaalet.

Den nye Tarif gælder indtil Januar 1906. Den direkte indvundne Forhøjelse udgør ca. 30,000 Kr., men man kan gaa ud fra, at Forhøjelsen ogsaa vil faa Betydning for dem, der havde over Minimallønnen.

Af en Oversigt over Lønforholdene i de forskellige Brancher anføres følgende *Gennemsnitslønninger:* Fastlønnede (i Modsætning til akkordlønnede) Bogsættere Kr. 26,56, Bog-Faktorer 35,00, akkordlønnede Bladsættere 34,10, fastlønnede Bladsættere 36,32, Blad-Faktorer 47,71, Trykkere 28,60, Maskinsættere 35,00, Hjælpere 28,00, Stereotypister i Blad- og Bogsætterier henholdsvis 34,00, og 25,50. Gennemsnitsløn for Kvinder var 10—12 Kr., kvindelige Elever 7,32.

Med Litografernes Forbund er der truffen Overenskomst om en fælles Optræden, for at faa indført de samme Lønninger for mandlige og kvindelige Trykkeriarbejdere paa Stentrykkerierne, som nu er gældende i Bogtrykkerierne.

Det internationale Samarbejde har, paa Grund af Uoverensstemmelser mellem det tyske og det østerrigske Forbund, været Genstand for nogen Forstyrrelse, og det tyske Forbund har opsagt alle sine Overenskomster med de andre Typograf-Organisationer om gensidig Understøttelse. Ved en international Konference i Strassburg mente man at være kommen til en Forstaaelse igen, men det tyske Forbund gør nu gældende for sig, at udenlandske Typografer, som rejser i Tyskland, ikke skal kunne opnaa den højeste Rejseunderstøttelse 1 Mk. 25 Pf., forinden de har betalt Kontingent i 26 Uger til det tyske Forbund, og endvidere at Karenstiden skal være ialt 75 Uger. Det har derfor ikke været muligt endnu at faa Overenskomst med Tyskland. Med det italienske og det hollandske Forbund er der, af andre Grunde, heller ikke nogen Gensidighed.

Ny typografisk Forening har, da den nu er uden Indflydelse paa Tarifen, sluttet Overenskomst med Forbundet om dens Medlemmers Indtrædelse under Reservefonden (Strejkekassen). Den har derfor faaet Ret til at vælge et Medlem til Forretningsudvalget og 2 Medlemmer i Hovedbestyrelsen.

Dermed er der, efter 19 Aars Strid, sluttet en Vaabenhvile, som forhaabentlig vil føre til en fuldstændig Sammenslutning.

Reservefonden har haft en Indtægt af ialt 29,347 Kr. 53 Øre. Der er udbetalt til egne Strejkende 1856 Kr. 41 Øre, og til Strejkende i andre Fag, gennem De samv. Fagforbund 591 Kr. 30 Øre. Fagbladet har kostet 5,606 Kr. 52 Øre. Kassebeholdningen var ved Aarets Slutning 67,273 Kr. 96 Øre, Formuefremgangen har været 13,909 Kr. 62 Øre.

I Arbejdsløshedsunderstøttelse paa

Rejse er der ialt ydet 18,036 Kr. 60 Øre. Til danske Rejsende er der ydet for 6105 Dage, norske 2782, svenske 1016, tyske 2518, østerrigske 131, svejtsiske 18, italienske 2, franske 29, andre Nationaliteter 268. Til Udlændinge er der ydet for 6764 Dage eller 659 Dage mere end til egne Rejsende.

Understøttelse *paa Stedet* er ydet for 29,944 Dage med tilsammen 38,319 Kr. Understøttelserne er paa Kr. 1,75, 1,25, og 0,75 pr. Dag. De to største Understøttelser er ydet til 441 Medlemmer, for henholdsvis 5,610 og 20,503, tilsammen 26,113 arbejdsledige Dage eller i Gennemsnit 59,21 Dage for hver. Portionerne paa 75 Øre til 35 Medlemmer med 3831 Dage eller gennemsnitlig 109,45 Dage for hver.

Ialt er der, under Rejse og paa Stedet, ydet Understøttelse for 42,813 arbejdsledige Dage, desuden er der Oplysninger om, at Medlemmer har været arbejdsledige i 26,219 Dage som ikke er blevet understøttet, men Tallet paa de ikke-understøttede arbejdsledige Dage er naturligvis større end oplyst.

Kvartal	Understøttede Dage			Ikke underst. Dage	
	Paa Rejse		Paa St.		
	Danske	Udlænd.	Danske	København	Provinserne
Januar.....	1634	1244	8724	4778	2383
April.....	1553	1291	7345	3596	1857
Juli.....	1663	3088	9030	4434	2167
Oktober....	1255	1141	4845	4845	2141
Ialt...	6105	6764	29944	17653	8548

De i Tabellen anførte 69032 ledige Dage viser, at der til 189 Medlemmer, eller til 7,27 pCt., ikke har været Arbejde ved Faget i hele Aaret 1903.

Paa hvert af Forbundets 2599 Medlemmer kommer der 26,17 ledige Dage.

Foruden den af Forbundet ydede Understøttelse, er der af Afdelingkasserne ydet 8,241 Kr. 28 Øre, hvortil kommer den Hjælp, der er ydet af Personalerne paa enkelte Trykkerier og i Afdelinger, der ikke har ført Regnskab.

Arbejdsløshedskassens Indtægter har været 44,157 Kr. 54 Øre, Udgifter 63,047 Kr. 18 Øre, dermed et Underskud af 18,889 Kr. 64 Øre.

Pr. betalende Medlem i Forbundet er der ydet **32 Kr. 22,51 Øre** til de Arbejdsløse.

Anvisningskontorernes Virksomhed er illustreret ved Tabeller. I København har der af Faglærte været anmeldt 961 Arbejdsløshedstilfælde; i 761 af disse opnaaedes Arbejde, deraf 269 ved Kontorets Hjælp. Kvinder anmeldte Arbejdsløshed i 233 Tilfælde; i de 191 opnaaedes Arbejde, 133 deraf gennem Kontoret.

Aaret sluttede med 83 arbejdsløse faglærte og 42 arbejdsløse Kvinder.

En stor Del af Beretningen optages af Redegørelser for de i Faget bestaaende Syge- og Begravelseskassers Virksomhed, samt Meddelelser om Typografernes Sanatorium i Fredensborg. Af disse Kasser er Begravelseskassen i København 150 Aar gammel; den danner Oprindelsen til Typografernes hele Organisation.

En tabellarisk Oversigt paa Beretningens sidste Side giver et fortrinligt Billede af det Organisationsliv, der rører sig indenfor Typografernes Kreds. Oversigten omfatter følgende Kasser:

A. *Forbundskasserne*: Reservefonden, Arbejdsløshedsk., Sygk. i Prov., Begravelsesk. i Prov., Grundfonden i Prov., Sygek. i Københ., Hjælpekassen, Begravelsesk. i Københ., Legatformuen, Lokalafdelingen.

B. *Lokalkasserne:* I Provinserne, Sætterafdel. i København, Trykkerafdel. og Kvindeafdel. i Do.

Kassernes Regnskaber viser tilsammen følgende Hovedposter:

Beholdninger 1. Januar 1903: Kr. 188,601,39; Indtægter: Kr. 165,107,59; Udgifter: Kr. 165,867,81; Beholdninger den 31. Dec. 1903: Kr. 187,841,17.

Den hele Beretning, der er udarbejdet af P. HVIDTFELDT — for Sanatoriets Vedkommende af V. BERGENHOLZ — vidner om, at Typografernes Forbund er en Organisation, der har sine Sager i Orden, og de meget store Beløb, som er ydet til arbejdsløse Medlemmer, viser at Typograferne kæmper tappert for at mildne Følgerne af de økonomiske Misforhold, som uforskyldt fra Arbejdernes Side, har hærget deres Hjem i de senere Aar. Det vilde derfor være i høj Grad fortjent, om det Ønske, hvormed Beretningen sluttes: »*at de ugun-*

stige Konjunkturer vil bedres i det kommende Aar, saaledes at det vedblivende kan lykkes at give Fagets Udøvere tilstrækkelig Understøttelse paa alle de forskellige Omraader, som Virksomheden nu omfatter,« ogsaa kunde gaa i Opfyldelse.

Lønbevægelser og Konflikter

Slagteri- og Charcuteriarbejderne i Landskrona har ved Underhandling gennemført en Overenskomst, hvorved Kost- og Logissystemet er afskaffet og Ugelønnen er fastsat til 20 Kr. For Førstesvenden er Ugelønnen 23 Kr.; Overarbejde betales med 25 pCt., Søn- og Natarbejde med 50 pCt. Tillæg.

Lærlingeforholdet er ordnet saaledes, at Læretiden er 4 Aar; Lønnen er henholdsvis 8, 10, 15 og 18 Kr. pr. Uge.

Brolæggerkonflikten i Berlin er endt ved Forhandlinger for Enighedskamret.

Hattearbejderne. I Mantza i Italien er der Udsigt til en stor Konflikt blandt Hattearbejderne.

Fabrikanterne har foretaget store Lønnedsættelser, og da Arbejderne, der i Forvejen er usselt lønnede, ikke mener at kunne modtage disse, er en Del af dem blevne udelukkede. Der er Grund til at tro, at Bevægelsen vil komme til at omfatte samtlige i Byen arbejdende Hattemagere, ialt 3000 Mand.

Kooperative Foretagender

Brandforsikring oprettet af Arbejdere. Møbelsnedkernes Forbund i Nordamerika har for nogle Aar siden oprettet deres egen Brandforsikring for Værktøj, men senere er den udvidet til ogsaa at omfatte Løsøreforsikring for Medlemmerne.

Efter Regnskabsaaret 1903—04 tæller denne Arbejder-Brandkasse 16,739 Medlemmer. Der var tegnet Forsikringer for 29,545,240 Kr., og der var udbetalt i Erstatninger ved Ildsvaade 31,422 Kr. De samlede Udgifter beløb sig til 69,745 Kr. og Indtægterne til 76,497 Kr. Formuen beløber sig til 280,275 Kr.

Forsikringens Hovedsæde er i New-York. 5,493 af Brandkassens Medlemmer bor udenfor denne By.

Arbejdsløsheden

Organisationerne anmodes om at indsende Arbejdsløshedsskemaerne senest den 20. i den Maaned, der følger umiddelbart efter den Maaned, for hvilke de gælder.

Meddelelser

Badeanstalten »København«. I Februar Maaned rettede Arbejdernes Fællesorganisation i København Forespørgsel til Badeanstalten »København«, om den vilde være villig til at overlade Fællesorganisationens Medlemmer Badebilletter til nedsat Pris, idet man mente, at hvis Prisen kunde nedsættes, vilde dette bidrage til, at mange flere Arbejdere vilde benytte Badeanstalten af Hensyn til det Gode, der bydes de Besøgende.

Badeanstalten har nu sendt Meddelelse om, at den for at undersøge, om en Nedsættelse af Folkebadets Pris var tilraadelig, har villet se, hvorledes Sommeren vilde stille sig i pekuniær Henseende, og at man derefter er kommet til det Resultat, at en Prisnedsættelse af Folkebadet, og Badene overhovedet, vil være en Umulighed.

Anstalten beklager, at den maa møde Anmodningen med et Afslag.

Hattearbejderne paa Brede Klædefabrik, som tidligere har tilhørt Tekstilarbejderforbundet, er med nævnte Forbunds Billigelse den 1. Juli d. A. indtraadt som Afdeling af Hattearbejder-Forb.

Nyt Meddelelsesblad. Fra 1. September d. A. udsender den ungarnske Centralorganisation et Meddelelsesblad.

Bladet vil til en Begyndelse kun udkomme hver Maaned.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 ✻ KØBENHAVN DEN 27. AVGUST 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: De tyske Fagforeninger i 1903 — Adresser paa Formændene for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark. — „Arbejderen". — Arbejdsløsheden i Juni Maaned 1904.

De tyske Fagforeninger i 1903

I

De tyske Fagforeningers Centralledelse har i Nr. 27 af Centralorganet »Correspondenzblatt« meddelt en Beretning om de tyske Fagorganisationers Stilling i 1903. Beretningen, der for en meget stor Del bestaar af specificerede Tabeller over Medlemstal, Indtægter, Udgifter, Understøttelsesforhold osv., optager mere end 21 Sider af det nævnte Numer af Bladet. Vi maa her indskrænke os til at bringe et Uddrag, som dog forhaabentlig vil være i Stand, til at give vore Læsere et godt Overblik over vore tyske Broderorganisationers Udvikling og nuværende Styrke.

Beretningen omhandler baade de socialdemokratiske, de liberale eller saakaldte Hirsch-Dunckerske Foreninger, de kristelige, de »uafhængige« kristelige Foreninger og endelig de uafhængige Foreninger, der er saadanne, som hver af sine særlige Grunde ikke vil slutte sig til nogen af de andre Retninger.

Til *den første Gruppe*, der er den eneste, der har virkelig Betydning for Arbejderbevægelsen, er medregnet de lokale Foreninger, som ikke har sluttet sig til Centralforbundene i deres Fag.

Fra 1891 til og med 1903 har der været god Fremgang i Fagforeningernes Væxt, hvilket illustreres ved hosstaaende Opstilling (se næste Sp.).

I Beretningen beklages det, at de lokale Foreninger, som dog regnes at staa paa den moderne Arbejderbevægelses Grundlag, ikke kan bekvemme sig til at indordne sig under de Fagforbund, hvor de rettelig hører hjemme,

	Fagforbund	Medlemmer			
		ialt	deraf kvindel.	Lokalforeninger	Tilsammen
1891	62	277659	—	10000	287659
1892	56	237094	4355	7640	244734
1893	51	223530	5384	6280	229810
1894	54	246494	5251	5550	252044
1895	53	259175	6697	10781	269956
1896	51	329230	15265	5858	335088
1897	56	412359	14644	6803	419162
1898	57	493742	13481	17500	511242
1899	55	580473	19280	15946	596419
1900	58	680427	22844	9860	690287
1901	57	677510	23699	9360	686870
1902	60	733206	28218	10090	743296
1903	63	887698	40666	17577	905275

men efter at der atter fornylig er gjort energiske Forsøg paa at bringe Enighed tilveje mellem disse Foreninger og de respektive Forbund, har man foreløbig opgivet Sagen. De lokale Foreningers Medlemsantal er ialt i hele Tyskland 17,577, deraf er der ca. 15,000 alene i Berlin og Omegn, men paa det samme Omraade er der 134,897 Medlemmer af Forbundene. De ledende Personer indenfor de lokale Foreninger beskyldes for direkte at modarbejde Forbundene ved Midler, der endog er værre end dem, der benyttes af de liberale og de kristelige Foreninger.

De i ovenstaaende Tabel anførte Medlemsantal er *Gennemsnitstal* for hele Aaret, men ved Slutningen af 1903 var der 53,381 Medlemmer mere end Gennemsnittet, altsaa 941,529 Medlemmer. I det første Kvartal af 1904 har der været en tilsvarende Fremgang, hvorfor det tør antages, at man i dette

Øjeblik har naaet *den første Million* af Medlemmer i de tyske Fagforbund, som staar paa den moderne Arbejderbevægelses Grund.

Fagforbundenes Kassebeholdninger er gaaet op fra 425,845 Mk. i 1891 til 12,973,726, Mk. eller omtrent 13 Millioner Mark i 1903. Formuefremgangen fra 1902 har været 2,720,167 Mk., endskønt der i Understøttelser til Rejsende osv. er udbetalt 3,720,416 Mk. og til Strejker og Lockout'er 4,529,672 Mk.

Til Sammenligning af Størrelsesforholdet mellem Fagforbundene og de lokale Foreninger paa den ene Side og de liberale, hellige og uafhængige Foreninger, tjener nedenstaaende Tabel:

	Medlemmer	Tilvækst	Indtægt	Beholdninger
Fagforbund	887698	154492	16419992	12973726
Lokale Foreninger	17577	7487	?	?
Hirsch-Dunckerske For.	110215	7364	929412	3311746
Kristel. Fagforeninger.	91440	12202	678252	455970
Uafhængige do. do.	101177	616	453354	289138
Uafhængige Foreninger	68724	12129	283911	331561
Ialt	1276831	194290	18764921	17362141

Foruden Metalarbejderforbundet, som hidtil var det eneste Forbund med over 100,000 Medlemmer, har nu ogsaa Murerforbundet overskredet dette Tal; det havde ved Aarets Slutning 104,712 Medlemmer. Fem Forbund har over 50,000 Medlemmer, syv Forbund har mellem 20,000 og 50,000 Medlemmer.

Ordnede efter det gennemsnitlige Medlemstal for hele Aaret 1903, grupperer Forbundene sig paa nedennævnte Maade. Tallene med Decimaler bagved Medlemstallene angiver hvormange Procent af Fagets Udøvere, der er organiserede i Forbundene.

Forholdet er saaledes:

Metalarbejdere 160,135 — $29,_{96}$, Murere 101,155 — $42,_{63}$, Træarbejdere 79,732 — $25,_{55}$, Bjergarbejdere 60,127 — $16,_{05}$, Textilarbejdere 54,556 — $9,_{12}$, Typografer 39,623 — $87,_{08}$, Fabrikarbejdere 37,055 — $10,_{48}$, Tømrere 27,265 — $26,_{76}$, Handels- og Transportarbejdere 26,800 — $14,_{89}$, Skomagere 25,566 — $23,_{65}$, Murarbejdsmænd 22,635 — $6,_{93}$, Skrædere og Linnedsyere 21,678 — $10,_{35}$, Malere 19,037 — $30,_{14}$, Tobaksarbejdere og Cigarsorterere 18,837, — $18,_{03}$, Bryggeriarbejdere 15,766 — $37,_{25}$, Havnearbejdere 13,879 — $39,_{55}$, Bogbindere 12,254 — $29,_{94}$, Pottemagere 9,488 — $40,_{09}$, Litografer og Stentrykkere 9,184 — $50,_{63}$, kommunale Arbejdere (i Berlin?) 8,967 — $51,_{15}$, Smede 8,902 — $9,_{78}$, Stenarbejdere 8,624 — $8,_{87}$, Porcelænsarbejdere 8,174 — $26,_{25}$, Kedel- og Maskinpassere 6,927 — $17,_{43}$, Sadelmagere og Porteføljearbejdere 6,066 — $23,_{37}$, Bødkere 5,956 — $27,_{23}$, Skibstømrere og Skibsværftsarbejdere 5,752 — $36,_{05}$, Bagere 5,565 — $7,_{5}$, Glasarbejdere 5,514 — $15,_{14}$, Tapetserere 4,985 — $40,_{04}$, Brolæggere 4,865 — $47,_{53}$, Garvere 4,711 — $13,_{77}$, Billedhuggere 3,963 — $66,_{05}$, Stukkatører 3,846 — $50,_{64}$, Hattemagere 3,761 — $29,_{03}$, Handelsmedhjælpere og Lagerarbejdere 3,779 — $1,_{3}$, Glarmestre 3,355 — $53,_{64}$, Skifferdækkere 3,273 — $23,_{15}$, Kobbersmede 3,199 — $49,_{19}$, Handskemagere 3,077 — $49,_{99}$, Søfolk 2,944 — $14,_{18}$, Medhjælpere i Restaurationer 2,471 — $1,_{15}$, Gravører og Formstikkere 2,369 — $34,_{36}$, Møllere 2,092 — $4,_{55}$, Slagtere 2,028 — $3,_{6}$, Bundtmagere 1,834 — $28,_{66}$, Forgyldere 1,567 — $27,_{68}$, Konditorer 1,293 — $12,_{94}$, Musikere 682 — ?, Gartnere 663 — $1,_{17}$, Barberer 458 — $2,_{91}$, Kontormedhjælpere 377 — ?, Nodestikkere 328 — ?, Blomsterarbejdere 304 — $2,_{89}$, Massører 260 — ?.

Organisationsprocenten er beregnet efter en af Regeringen i 1895 foretagen Industritælling, og da der i det forløbne Tidsrum sikkert er sket Forskydninger i Størrelsesforholdet mellem de forskellige Fag, kan Beregningen ikke gøre Fordring paa at kaldes fuldt nøjagtig, men den er saa god, som den kan tilvejebringes i Øjeblikket. Den næste Industritælling i Tyskland finder Sted i 1905.

De Fag, hvoraf Fagforbundene bestaar, havde i 1895 ialt 5,053,056, der-

af 932,848 kvindelige Udøvere, som kunde være Medlemmer af Fagorganisationerne. Deraf var i 1903 i Aarsgennemsnit 887,698 eller 17,70 Procent organiserede i Fagforbundene. Tager man mandlige og kvindelige Arbejdere hver for sig, var der henholdsvis 20,74 og 4,36 Procent.

Dette — samlet set — ugunstige Resultat af det faglige Organisationsarbejde bliver forklarligt, naar man ser nærmere paa Omfanget af Organisationerne i de enkelte Fag i Forhold til Antallet af Udøvere. Indtil 5 Procent Organiserede fandtes i 7 Fag; deriblandt er Slagterne med 45,991 Udøvere og Møllerne med 56,300. Under de 7 Fag er ligeledes Gartnere og Handelsmedhjælpere med kun 1,17 og 1,30 Procent Organiserede.

Andre 7 Fag havde fra 5 til 12 Procent, derunder Textilarbejderne med 597,905 Udøvere, men kun 9,12 Procent var organiserede.

8 Fag havde fra 12—20 Procent, 12 Fag fra 20—30 Procent, 11 Fag fra 30—50 Procent og 6 Fag havde over 50 Procent. Disse 6 Fag var Typografer og Bogtrykkeriarbejdere 87,08, Billedskærerne 66,05, Glasmestersvendene 56,64, Kommunale Arbejdere (i Berlin? Red.) 51,45, Stukkatører 50,64, Litografer og Stentrykkere 50,63. Derefter kommer Handskemagerne med 49,99 og Kobbersmedene med 49,19 Procent osv.

Tages de kvindelige Arbejdere for sig, staar Skotøjsarbejderfaget højest med 29,90, hvilket er mere end de mandlige Arbejdere, der kun har 23,04 Procent; derefter følger de kvindelige kommunale Arbejdere med 29,25, Bogbinderiarbejdere 27,32, Trykkeriarbejdere 22,89, Metalarbejdere 21,43, Bryggeriarbejdere 18,37 osv. ned til Skræderfaget, Glasarbejderfaget og Gartnerfaget, der kun har henholdsvis 1,13, 0,85 og 0,05 — det sidste $^1/_{20}$ Procent — af de kvindelige Arbejdere organiserede.

I 1896 var Organisationsprocenten for Kvinderne kun 1,17 i Gennemsnit for alle Fag, i 1899 2,35, i 1900 2,76, i 1901 2,63 og i 1902 3,13 Procent. For 1903 er den, som tidligere nævnt, 4,36. Der er altsaa en Fremgang, men den er ikke tilstrækkelig.

Adresser paa Formændene

for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark.

Aalborg: Chr. Clemmensen, Forsamlingsbygningen Algade.

Aarhus: Murer Jens Jensen, Nørre Alle 87.

Assens: C. Jensen, Kindhestegade 11.

Assens pr. Mariager: De samv. Fagf.

Esbjerg: Skomager N. F. Marcussen, Nygaardsmark.

Faxe: Tømrer N. P. Nielsen, Faxe Ladeplads.

Fredericia: Tømrer N. Jensen, Dronningensgade 46.

Frederikshavn: Bødker J. Christensen, Glerupvej.

Gentofte-Ordrup: Snedker Oscar Hansen, Bavnehuset, Gentofte.

Grenaa: Væver Chr. Rasmussen, Lillegade.

Hadsten: Maskinarb. Edv. Nielsen.

Haslev: Ole Nielsen, Ulrichsgade.

Helsingør: Typograf I. P. Larsen, Stengade 80, St.

Herning: E. Petersen, Nørregade.

Hillerød: J. Hasselbalch, H. Hansensvej 20. M.

Hjørring: Rørlægger Thomsen, Overgade 9.

Holbæk: W. Nikolajsen, Social-Demokratens Kontor.

Holstebro: Chr. Nielsen Gade, Schaumburgsvej.

Horsens: Væver A. Andersen, Villavej 1.

Hørsholm: C. Jensen.

Kallundborg: Johs. Petersen, Wedelsgade 9.

Kolding: L. Bram, Warmingsgade.

Korsør: Murer Chr. Svarre, Halskovsvej 19.

København: C. M. Olsen, Nørre Farimagsgade 47 1. Sal.

Køge: Snedker I. Wilhelmsen, Niels Juelsgade 7.

Lyngby: Julius Petersen, Lundtoftevej.

Maribo: I. F. Løfgren, Mellemgade 111.

Middelfart: H. P. Rasmussen.

Nakskov: Snedker Johs. Johansen, Maribovej 14.

Nyborg: K. Hvidtfeldt, Blegdamsg. 2.

Nykøbing F.: Bager H. I. Jensen, Engvej 5.

Nykøbing M: Brødkusk I. C. Petersen.

Næstved: A. M. Kristensen, Sydsjæll. Social-Demokrat.

Nørresundby: J. M. Nielsen, Vestergade 65.

Odder: Murer N. C. Nielsen, Østerg. 44.

Odense: H. P. Petersen, Vesterbrg. 57.

Præstø: Kedelsmed Chr. Petersen, Tubæk pr. Præstø.

Randers: Chr. Bach, Vestergrave 3.

Ribe: Arbejdsmand I. P. Gram.

Ringkøbing: Cigararb. P. V. Andersen, Bredgade.

Ringsted: Maskinarb. Nielsen, Dagmarsgade 76.

Roskilde: Snedker A. Jensen, Ringstedgade 60.

Rønne: Typograf C. M. Blomberg, Slagtergade 25.

Skanderborg: Arbejdsmand P. Østergaard, Møllegade.

Skelskør: Murer P. Hansen, Næstvedvej.

Silkeborg: S. Sejersen, Vintersvej.

Skive: Former A. Andersen, Thomsensgade.

Slagelse: Skomager H. P. Larsen, Smedegade.

Sorø: Garveriarb. Carl Nielsen, Garveriet pr. Sorø.

Stege: A. Wivel, Lindemark pr. Stege.

Storeheddinge: Garver Chr. Jensen, Skørengen.

Svendborg: Red. H. P. Hansen, Svendborg Amts Social-Demokrat.

Thisted: A. S. I. Nielsen, Skovgade 435, St.

Varde: Murer M. Hansen, Nikolajkirkestr.

Vejle: I. M. Kirkegaard, Nørregade 5.

Viborg: P. Petersen, Lille Pederstræde 16.

Vordingborg: Tømrer R. Hansen, Nedre Vindinge Mark, pr. Vordingborg.

„Arbejderen" Nærværende Blad sendes til samtlige Formænd og Hovedbestyrelsesmedlemmer i Forbundene, til Formændene for de enkeltvis indmeldte Foreninger, for Forbundsafdelingerne og for de lokale Fællesorganisationer, *i deres Egenskab som Hovedbestyrelsesmedlemmer eller Formænd.*

Flytning af Adressaterne bedes straks meddelt Ekspeditionen, for at enhver unødvendig Standsning i Bladets Forsendelse kan blive undgaaet.

Arbejdsløsheden

i Juni Maaned 1904

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbmforb, Dsk.			1604			1495
do. Lyngb. Hrsh.						200
do. Mineralvarb.						
do. Murarbjdm.	220	4280	200			
do. Randers....						70
Bagere.....			164			47
Barberer.....	26		19			
Barnevognsarb..	3	75	3			
Billedskærerne..	15	160	8			
Brolæggere....	30	900	30	5	150	5
Bryggeriarb....						
Elektrikere.....	13	328	13			
Filehuggere....						
Formere.....	58	1141	41	63	1202	55
Farmaceuter...	18	425	14			4
Gartnere.....	11	130	9			
Glarmestre.....	8		8			
Glasarbejdere..				12	54	
Gørtler o. Metal arb.....	29	525	17	11	94	2
Handskemagere.	3	90	3			
Hattearbejdere.	6	146	4	5	135	5
Hvidgarvere...	7	122	7	4	110	4
Instrummg. mek. o. opt.....						
Karetmagere...				1	21	1
Kedel- o. Maskp	27	473	22	2	60	2
Keramikere....	2	42	1			
Korkskærere...						
Kurvemagere...						
Litografer.....	9	155	5	5	33	1
Lohgarvere....	4	92	4	3	44	2
Malere.....			300			25
Metaltrykkere..	2	56	2	1	30	1
Murere.....			97			41
Møllere.....	12	147	9	25	350	21
Papirarb.....	1	12	1	1	6	
Pottemagere...						
Rebslagere.....				28	728	28
Savv. o. Masksn..	52	808	32	11	272	9
Skibstømrere...	8	122	6	17	364	15
Skorstensfejere..	9	26	9			
Smede o. Mskarb.			378			127
Stenarbejdere...						
Stukkatører....						
Sukker-, Chokol. o. Biskuitarb..	1	30	1	4	80	4
Sømænd.....						
Typografer.....	158	3242		41		
Tømrere.....			360			213

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 ✻ KØBENHAVN DEN 3. SEPTEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: De tyske Fagforeninger i 1903 — Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne; Malerstrejken i Køge, Maribo, Nakskov, Nykøbing F. og Odense; Bygningsarbejder-Lock-out'en i Maingebetet)

De tyske Fagforeninger i 1903

II

Fagorganisationernes finansielle Stilling har i Tyskland som andre Steder bedret sig i stigende Forhold til Organisationernes Væxt. Altsaa ikke alene absolut, men ogsaa relativt; ikke alene i Forhold til det større Medlemstal, men ogsaa med en Stigning pr. Medlem.

Den absolute Fremgang i Indtægterne ses af nedenstaaende Fortegnelse over Fagforb. Indtægter i Aarene 1891—1903:

1891 ..	49	Organisationer	1,116,588	Mk.
1892 ..	46	do.	2,031,922	«
1893 ..	44	do.	2,246,366	«
1894 ..	41	do.	2,685,564	«
1895 ..	47	do.	3,036,803	«
1896 ..	49	do.	3,616,444	«
1897 ..	51	do.	4,083,696	«
1898 ..	57	do.	5,508,667	«
1899 ..	55	do.	7,687,154	«
1900 ..	58	do.	9,454,075	«
1901 ..	56	do.	9,722,720	«
1902 ..	60	do.	11,097,744	«
1903 ..	63	do.	16,419,991	«
Tilsammen for alle 13 Aar			78,707,734	Mk.

De største Indtægter i 1903 havde Metalarbejderforbundet med 2,814,000 Mark, Typograferne 1,964,000 Mk., Murerne 1,960,000 Mk., Træarbejderne 1,263,000 Mk., Tømrerne 655,000 og Bjærgarbejderne 631,000 Mk.

Den samlede Kassebeholdning for alle 63 Forbund var som tidligere nævnt 12,973,726 Mark. Deraf kommer alene paa Typograferne 4,031,000, Murerne 1,718,000, Træarbejderne 1,350,000, Tømrerne 558,000 Mk. I Aaret 1893 havde de da bestaaende 51 Forbund kun en samlet Kassebeholdning af 800,579 Mk.

Den største Kassebeholdning pr. Medlem havde følgende Forbund: Nodestikkerne 278,03 Mk., Typograferne i Elsas-Lothringen 144,84, Typograferne i det øvrige Tyskland 112,09, Hattemagerne 55,42, Bogbinderne 29,88, Sømændene 26,65, Forgylderne 22,98, Formestikkerne 22,33, Cigarsortererne 21,68, og Tømrerne 20,47 Mark pr. Medlem. Alle de andre Fag havde under 20 Mark pr. Medlem i Kassebeholdning ved Slutningen af 1903.

Den Stigning, der har funden Sted i Fagforbundenes Indtægter pr. Medlem i det almindelige Kontingent, konstaterer paany, at det forhøjede Fagforeningskontingent ikke forringer, men derimod forøger Medlemsantallet paa samme Tid, som det knytter Medlemmerne fastere til Organisationen. Dette finder Sted, fordi Foreningerne med den større Indtægt bedre er i Stand til at virke til Gavn for Medlemmerne.

I Aaret 1891 havde omtrent to Femtedele af Forbundene mindre end 15 Pfg., og fire Femtedele havde mindre end 20 Pfg. (18 Øre) i ugentligt Kontingent. I 1903 havde af 63 Forbund kun de 3 et Ugebidrag paa under 20 Pfg.

Nedenstaaende Oversigt over Stigningen i Medlemstal og i Indtægter pr. Medlem for Aarene 1894—1903 i Træarbejdernes, Murernes, Metalarbejdernes og Tømrernes Organisationer giver et udmærket talmæssigt Bevis for, at det forholder sig som anført med Følgerne af Kontingentforhøjelser.

Af de i Oversigten anførte Fag, betaler Tømrerne det højeste Kontingent, men der er 10 Fag, der betaler et højere Aarskontingent. Den største Aarsindtægt har det lille velorganiserede Nodestikkerfag nemlig 65,52 Mk., der-

efter kommer Typograferne med 54,62 Mk. pr. Medlem.

	Træarbejderne		Murerne		Metalarbejd.		Tømrerne	
	Med-lemmer	pr. Medl.	Med-lemmer	pr. Medl.	Med-lemmer	pr. Medl.	Med-lemmer	pr. Medl.
		Mark		Mark		Mark		Mark
1894	26141	7,27	12580	6,85	33406	7,62	8127	8,59
1895	29992	6,85	14860	7,40	33297	8,42	9281	8,58
1896	38647	8,32	26600	7,83	41095	8,55	13282	9,59
1897	40876	9,25	42562	8,71	59890	8,01	17620	9,97
1898	48589	9,87	60175	10,32	75431	7,86	22104	11,17
1899	62570	10,28	74534	14,24	85013	10,55	23719	15,75
1900	73972	15,—	82964	15,23	100762	11,84	25272	12,40
1901	70251	11,83	74535	15,44	102905	12,72	24151	11,92
1902	70390	13,88	82223	18,79	128842	12,17	24502	20,—
1903	79732	15,85	101155	19,38	160135	17,58	27265	24,—

Af Fagforbundenes Udgifter i 1903 anføres følgende Hovedposter:

Fagblade	63	Org.	890,070	Mk.
Agitation	60	—	573,791	«
Strejker i Faget	54	—	4,393,954	«
Do. i andre Fag	54	—	118,858	«
Retshjælp	52	—	150,286	«
Til forfulgte Medl.	41	—	257,387	«
Rejseunderst.	41	—	605,876	«
Arbejdsl.underst.	28	—	1,270,053	«
Sygeunderst.	25	—	944,059	«
Invalideunderst.	7	—	189,442	«
Anden Underst.	52	—	301,961	«
Biblioteker	16	—	14,882	«
Andre Formaal	53	—	818,906	«
Møder & Generalf.	43	—	164,909	«
Centralorganisat.	59	—	89,318	«
Lønninger	61	—	304,172	«
Kont.m., Porto etc.	57	—	276,215	«

27 Fagforbund har oprettet Understøttelseskasser for Arbejdsløse. Deres Udgifter til Arbejdsløse har i Aarene 1900—1903, pr. Medlem i Forbundet, været som angivet paa Oversigten (se næste Sp.).

I det her gengivne Uddrag har vi i ringere Grad beskæftiget os med de Foreninger, der staar udenfor de tyske Nutidsarbejderes Klassebevægelse. Disse

	1900	1901	1902	1903
	Mark	Mark	Mark	Mark
Bagere	—	—	0,07	3,78
Billedskærere	10,21	19,72	23,57	15,09
Bødkere	—	—	—	0,44
Bryggere	*1,06	*2,02	*1,80	*1,11
Bogbindere	*1,76	*3,79	*3,57	*2,80
Typografer	9,26	16,59	17,70	15,09
Do. i Elsas-Lothr.	—	—	4,34	3,13
Trykkeriarbejd.	0,64	1,47	3,20	2,23
Formestikkere	—	1,97	8,58	3,05
Glasarbejdere	0,67	2,03	5,63	3,52
Glarmestre	1,18	2,63	2,76	1,91
Gravører	1,09	3,05	2,49	2,22
Transportarb.	0,27	0,63	0,82	0,59
Handelsmedhj.	0,06	0,30	0,24	0,27
Handskemagere	3,71	12,60	16,18	5,22
Hattemagere	4,48	4,99	6,81	5,08
Konditore	2,23	4,40	4,23	2,53
Kobbersmede	3,37	7,04	9,57	6,66
Læderarbejdere	1,31	0,93	0,90	1,40
Litografer	2,82	4,01	7,07	6,10
Fyrbødere	—	—	0,93	2,13
Metalarbejdere	0,50	3,03	2,84	2,06
Møllere	—	—	†0,33	1,87
Nodestikkere	—	—	0,52	5,35
Porcellænsarb.	*4,91	*6,83	*6,08	*3,93
Smede	0,90	2,20	2,96	2,18
Cigarsorterere	5,55	10,75	10,45	6,89

* samt Rejseunderstøttelse; † kun for 2 Kvartaler.

Organisationer danner, efter Ævne, en Hindring for de klassebevidste Arbejderes Virksomhed for at skabe bedre Kaar for Arbejderklassen paa alle Omraader, og det er heller ikke deres Skyld, at de tyske Arbejdere har naaet saa gode Resultater, som de har, baade i faglig og i politisk Henseende.

De Hirsch-Dunckerske Foreninger har bestaaet i 36 Aar; men hverken disse eller de kristelige eller de andre Foreninger med seperatistisk Tilsnit, har nogen Sinde gjort et virkeligt Forsøg paa at træde op imod Arbejdernes Udbyttere for at hævde Arbejdernes Rettigheder.

Men Udviklingen gaar heldigvis heller ikke i den Retning, som Splittelses-Organisationerne ønsker. Den gaar den modsatte Vej. Thi ganske vist begunstiges disse Organisationer, forstaaeligt nok, af dem, der sidder inde med Magten, og det vilde være mere end mærkeligt, om de ikke endnu kunde faa nogen Tilgang; men denne har for Splittelsesforeningerne kun været ca. 10 Procent, medens de socialdemokratiske Fagforeninger er voksede med ca. 22 Procent i det sidste Aar.

I Beretningen udtales det med Rette, at der er Grund til at glæde sig over de store Fremskridt, som de tyske Fagforeninger har gjort i det sidste Tiaar, og at Kendsgerningerne har gjort alle bedrøvelige Profetier om Fagforeningernes Fremtid til Skamme. »Men,« siges der til Slutning, »de mægtige Fremskridt i det tyske Fagforeningsliv maa ikke gøre os sejerssikre, navnlig med Henblik paa den stærke Sammenslutning af Arbejdsgiverne, som vi er Vidne til. Fremgangen skal anspore os til nyt Arbejde for at styrke vor samlede Organisation, saaledes at vi med Lethed kan afværge Angrebene fra Arbejdskøberne og deres Hjælpere, som har afgørende Indflydelse paa Statsledelsen, og for at vi kan sikre Arbejderklassen den endelige Sejr over dens Fjender og Udbyttere.«

Lønbevægelser og Konflikter

Bogbinderne. I Følge den Overenskomst mellem Bogbinderlauget i København og Bogbinderforbundet, hvorved Lock-outen bragtes til Afslutning, skulde et Fællesudvalg inden den 1. August udarbejde en Priskurant for Faget. De Punkter, hvorom der muligvis ikke opnaaedes Enighed, skulde henvises til Forhandling mellem de to Organisationers Bestyrelser, og hvis Enighed heller ikke opnaaedes her, til Afgørelse at et Tomandsudvalg, bestaaende af 1 Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne. Den endelige Afgørelse skulde foreligge senest den 1. September d. A.

Fællesudvalget, som har afholdt flere Møder, har endt sit Arbejde saa godt som uden at have opnaaet Enighed paa noget Punkt, og det har derefter overgivet Sagen til Bestyrelserne. Disse afholdt derefter et Par Møder, første Gang den 13. August. Forbundet har foreslaaet Lauget, at der nedsættes et mindre Udvalg til at gennemgaa Priskurantens forskellige Afsnit, saaledes at Hovedorganisationerne fik den til Afgørelse i Marts 1905, i Stedet for som fastsat den 15. August 1904.

Denne Maade, at faa Sagen afgjort paa passede imidlertid ikke Lauget; dette forlangte derimod, at der i et Aar skulde arbejdes paa Prøve efter det af Mestrene udarbejdede Forslag, og at der straks skulde nedsættes et Fællesudvalg til at tage alle mulige Tvivlsspørgsmaal og Uoverensstemmelser under Overvejelse. Det af Mestrene udarbejdede Forslag betyder imidlertid en gennemgaaende Reduktion af de Priser, hvorom der opnaaedes Enighed i 1896; der er endog Punkter, som er nedsat fra 33 pCt. til 75 pCt., og Forbundet har derfor nægtet at arbejde i Akkord efter et saadant Forslag.

Da Parterne saaledes ikke har kunnet opnaa Enighed om en Priskurant, er Sagen i Henhold til en Bestemmelse i Overenskomsten henvist til Hovedorganisationerne, hvis Opgave det nu vil blive at tilvejebringe den Priskurant, som Parterne selv havde været de nærmeste til at blive enige om.

Men da det er praktisk umuligt at faa Sagen færdig til 1. September, som det var forndsat i Overenskomsten, har De samv. Fagforbunds Forretningsudvalg foreslaaet, at Fristen udskydes til den 1. Oktober.

Malerstrejken i Køge, Maribo, Nakskov, Nykøbing F. og Odense. Vi har tidligere meddelt, at Malersvendene i de ovennævnte Byer har nedlagt Arbejdet den 1. April d. A., efter at ethvert Forsøg paa at faa Forholdene ordnede ad mindelig Vej var bristet.

Alt hvad Svendene fordrede var, at Betalingen for Over- og Natarbejde i de fire førstnævnte Byer blev den samme, som i andre Byer i Østifterne, og for Odenses Vedkommende forlangtes der kun, at Københavns Priskurant fremtidig skulde være Rettesnor for Odense, for de Akkordarbejder, som kunde beregnes derefter. Mestrene i Odense har forøvrigt ogsaa før Strejken, ved deres Underskrift bundet sig til at betale efter Københavns Prisliste, hvor Arbejdet udførtes i Akkord, men de har i Reglen ladet Arbejdet udføre i Timeløn. Denne var 40 Øre i alle 5 Byer; for Odense havde Svendene ønsket en Forhøjelse til 45 Øre, men denne Fordring frafaldt de inden Strejken.

Den 20. August modtog Forretningsudvalget en Skrivelse fra Dansk Arbejds-

giver- og Mesterforening; deri meddeltes, at Centralforeningen af Malermestre i Østifterne havde udtalt Ønsket om, at Striden i Malerfaget maatte blive gjort til Genstand for en Forhandling mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg og de interesserede Parter, og i Henhold hertil afholdtes der saa et Fællesmøde, som strakte sig over 2 Dage, den 25. og 26. August. Efter de langvarige Forhandlinger enedes Parterne om følgende Overenskomst:

Ved et afsluttende Møde idag enedes de mødte Repræsentanter for Organisationerne af Arbejdsgivere og Arbejdere i Malerfaget, under Forbehold af deres Organisationers Approbation, om, at de nuværende Strejker i Odense, Køge, Maribo, Nakskov og Nykøbing F. afsluttes paa den Maade, at Lønregulativerne i de fire sidstnævnte Byer ændres i Overensstemmelse med Lønregulativet for Svendborg. Angaaende Forholdene i Odense erklærer Repræsentanterne for Malermestrenes Organisationer, d'Hrr. VILH. HANSEN, Formand for Fællesforeningen af Danmarks Malermestre, og JOSEPH HAUPTMANN, Formand for Malermestrenes Centralforening i Østifterne, at de vil arbejde for, at den i København gældende Prisliste for Malerarbejde bliver gældende Betalingsnorm i Odense fra 1. April 1905. Indtil den Tid gælder det før Strejken gældende Regulativ for Odense.

Forhandlinger angaaende de fremtidige Løn- og Arbejdsforhold i Odense optages den 1. Oktober d. A. mellem Repræsentanter for Fællesforeningen af Danmarks Malermestre og Malerforbundet i Danmark ved et Udvalg, bestaaende af indtil 4 Medlemmer fra hver Side. Forhandlingerne skal være sluttede senest den 1. December d. A.

Arbejdet genoptages Torsdag den 1. September d. A., saa vidt muligt af samtlige Arbejdere hos de samme Mestre, hvor de arbejdede før Strejken. De Svende, som mulig ikke tages i Arbejde straks ved Arbejdets Genoptagelse, antages fortrinsvis, efterhaanden som der bliver Brug for Arbejdere hos de paagældende Mestre.

København, den 26. August 1904.

Carl Bruun Vilh. Hansen Joseph Hauptmann
Ax. Jensen C. F. Madsen Rudolf Poulsen
C. M. Olsen

Efter denne Overenskomst opnaaede Malersvendene i de fire mindre Byer, hvad de havde forlangt. For Odenses Vedkommende var der vel ingen absolut Sikkerhed for, at den ønskede Ordning for Akkordarbejdet vilde indtræde den 1. April næste Aar, men Malerforbundets Repræsentanter tillagde dog et Tilsagn fra d'Hrr. Vilh. Hansen og Hauptmann saa megen Værd, at de mente, at man kunde gaa ud fra, at Ordningen virkelig vilde træde i Kraft, naar de Herrer, som de havde lovet, virkede derfor. Man antog ikke, at Centralforeningen vilde tage Afstand fra Formanden for den samlede Malermester-Organisation for hele Landet, eller fra sin egen Formand.

Malerforbundet tiltraadte Overenskomsten for sit Vedkommende.

Centralforeningen afholdt Generalforsamling i Sorø Søndag den 28. og Mandag den 29. August, men allerede om Mandagen kunde et Par Kapitalistblade meddele, at Generalforsamlingen havde forkastet Overenskomsten, og i Stedet for tilbudt Svendene at gaa i Arbejde i de fem Byer paa Grundlag af Lønregulativer, som var forelagt dem af Centralforeningen forinden Strejken, men som indeholdt Nedsættelser. For Odense kunde der saa forhandles videre om de fremtidige Forhold.

Under disse Omstændigheder er der ingen Udsigt til Overenskomst foreløbig, hvorfor Malerstrejkerne i de nævnte fem Byer fortsættes.

Bygningsarbejder-Lock-out'en i Maingebetet i Tyskland er endt den 14. Aug. med Sejr for Arbejderne. Arbejdsgiverne vilde ødelægge Arbejdernes Organisationer, men Resultatet er blevet, at der nu er fastsat Timelønninger, som for nogle Byer gælder til 1906, for andre til 1908.

For *Murerne* er der fastsat følgende Timelønninger i Pfennige:

	1904	1905	1906	1907	1908
Aschaffenburg.....	40	40	42	—	—
Darmstadt.....	42	44	45	46	46
Frankfurt am Main.	48	50	52	54	54
Friedberg-Nauheim	38	38	40	—	—
Hanau.....	40	42	43	44	44
Höchst-Griesheim..	43	45	46	48	48
Mainz.....	45	47	48	49	50
Offenbach.....	44	45	47	48	48
Wiesbaden.....	45	46	—	—	—

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 ✻ KØBENHAVN DEN 10. SEPTEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kongressen i Amsterdam den 14—20. August 1904, I. — Lønbevægelser og Konflikter (Drejerforbundet; Kuskene i København; Kvindelig Arbejderforbund; Metaltrykkernes Fagforening; Murerforbundet). — Kongresser (De østerrigske Foreninger af Typografer, Skriftstøbere og beslægtede Fag). — Meddelelse.

Kongressen i Amsterdam
den 14.—20. August 1904

I

I Arbejderen for 23. Juli, Nr. 4, meddelte vi den af det internationale Bureau i Bryssel opstillede Dagsorden for den internationale, socialistiske Arbejderkongres i Amsterdam. Af denne Dagsorden bortskar Kongressen dog Punkterne 11—17 inkl., væsentligst af den gode Grund, at det ikke vilde have været muligt at faa dem behandlede paa fyldestgørende Maade i den Tid, der var levnet Kongressen. Punkterne 3 og 4 — Beretninger — udgik ligeledes, idet der henvistes til de trykte Beretninger, der forelaa eller vilde komme til at foreligge.

Ligesom paa Pariserkongressen i 1900, var det ogsaa her de franske Socialdemokraters *indbyrdes* Stridigheder, der hovedsagelig kom til at beskæftige Kongressen. I 1900 var Socialdemokraten Millerand, med Partiets Billigelse, indtraadt i Ministeriet Waldeck-Rosseau, for at værge den franske Republik mod Moderationens og Reaktionens samlede Snigløb, og da Millerand tilhørte Jaures Gruppe, tog den anden socialistiske Gruppe, Jules Guesdes Parti, Anledning til at afæske Pariserkongressen en Udtalelse om denne Sag, idet den paastod, at en Socialdemokrats Indtræden i et Ministerium, der iøvrigt bestod af Repræsentanter for borgerlige Partier, var skadelig for Proletariatets Sag og derfor vår utilstedelig.

Det var vistnok gennemgaaende med Ubehag, at Pariserkongressen gik til Behandlingen af dette indre franske Spørgsmaal, og i en af den tyske Socialdemokrat Kautsky foreslaaet og af Kongressen vedtagen Resolution, udtales det — efter at have gjort opmærksom paa, at det *kan* være et farligt Experiment at lade en enkelt Socialist indtræde i en borgerlig Regering, og at det kun kan betragtes som en nødtvungen Udvej — at det er et Spørgsmaal »*om Taktik og ikke om Princip, og den internationale Kongres har ikke at udtale sig om dette Punkt.*«

Pariserkongressen løste ved sin Beslutning dette vanskelige Spørgsmaal paa en fin og heldig Maade, og man var berettiget til at vente, at Franskmændene, i hvert Fald for et længere Tidsrum, vilde have søgt at holde Forslag til Beslutninger om deres indbyrdes Uoverensstemmelser indenfor deres egne Grænser.

Dette er nu ikke sket.

Mangelen paa Enighed blandt de franske Socialdemokrater er fremdeles til Stede, og den samme Gruppe — Guesdisterne — som i 1900 havde givet de andre Landes Delegerede en fransk Nød at knække, havde ogsaa til Kongressen i Amsterdam faaet indbragt et Forslag, hvori der indirekte udtaltes en Fordømmelse af den anden Gruppes — Jauresisternes — parlamentariske Virksomhed. Forslaget var tilsyneladende ét med en Resolution, som det tyske Socialdemokrati vedtog paa sin Kongres i Fjor i Dresden, men som naturligvis var møntet alene paa *tyske* Forhold. Den tyske Partikongres vedtog sin Resolution for at tage Stil-

ling til de saakaldte »Revisionister,« hvorved man forstod Partifæller, der havde udtalt sig for en Ændring af Socialdemokratiets Betragtning af den nuværende Klassestat. Denne Resolution — med nogle Udeladelser og Tilføjelser — var det, at Jules Guesdes Gruppe ønskede vedtaget af den internationale Kongres, for at den kunde møde op i Frankrig med en Fordømmelse af Jaures Parti, som den beskylder for Revisionisme, fordi Jaures og hans Parti under de nuværende Forhold, hvor Ministeriet Combes har optaget en Kamp med det katholske Præsteskab, støtter Regeringen ogsaa i andre Spørgsmaal.

Det er beklageligt i og for sig, at de franske Socialdemokrater bekæmper hinanden, men det er dobbelt beklageligt, at de bringer deres Stridsspørgsmaal ind paa en international Kongres til Afgørelse. En saadan Kongres kan vanskeligt nok, ved Hjælp af de i mundtlige Oversættelser gengivne Udtalelser *be*dømme de specielt franske Taktikspørgsmaal, der angives som Stridsaarsagerne, men den burde ikke forlanges til at *for*dømme den ene eller den anden Part i Sagen.

En Diskussion til Klaring af Synspunkterne kunde være paa sin Plads; en Dom er det næppe.

Om denne Sag — Taktikspørgsmaalet — var det, at Kongressens Hovedinteresse samlede sig.

Det Udvalg, som havde Punktet til Behandling, havde delt sig i et Flertal og et Mindretal. Flertallet sluttede sig *ikke* til Guesdisternes Forslag, men til Dresdener-Resolutionen; medens Mindretallet, hvortil de skandinaviske Repræsentantanter hørte, samlede sig om et Forslag fra Østerrigeren ADLER og Belgieren VAN DER VELDE, hvorved Dresdener Resolutionen gives en en saadan Form, at der ikke udtales nogen Fordømmelse af nogen Part, hvorimod den i Resolutionen givne Rettesnor for socialdemokratisk Politik fuldtud opretholdes.

Paa Kongressen var der 21 Stemmer for Mindretallets Resolution, 21 imod. Hver Nation har 2 Stemmer. Den var saaledes forkastet.

Dresdener-Resolutionen, med den Ændring, at »Kongressen *fordømmer* paa det bestemteste, de revisionistiske Tendenser« forandres til »afviser,« vedtoges derefter med 25 Stemmer mod 5. 12 undlod at stemme.

Forholdet mellem de franske Socialdemokrater har imidlertid mere end én uheldig Side.

Under den herskende Strid mellem »Skolerne,« staar det uenige franske Socialdemokrati Fare for at støde *Fagforeningerne* fra sig, og dette vilde dog være en større Ulykke, baade for de franske Arbejdere og for Arbejderbevægelsen i alle Lande, end om den ene eller den anden af Skolernes Ledelse ikke skulde opnaa den personlige Tilfredsstillelse, der ligger i at se en Rival overstemt. Fagforeningernes Medlemmer søger Organisationen, for derigennem at opnaa positive Resultater — Forbedring af Arbejdsvilkaarene — og paa Grundlag deraf kan Organisationen udvides. De trænger endvidere til sociale Reformer — Arbejderforsikring, — men disse Goder naas kun gennem *Samarbejde* mellem faglige og politiske Organisationer. De skal følges ad, have fælles Maal, saaledes at de supplerer hinanden i det daglige Arbejde. Der er Antydninger, der gaar i Retning af, at franske Fagforeninger er ved at vende sig fra Socialdemokratiet, fordi de mener, at de vedvarende Disputer mellem de socialistiske Grupper om Midlerne, hæmmer al positiv Virksomhed for Arbejderne, og at de derfor maa erklære sig neutrale i politisk Henseende, for ikke tillige at faa de principielle Stridigheder draget med ind i Fagforeningerne. De har vistnok allerede lidt en Del under dette. Maatte de Mænd, der har Ansvaret for, hvorledes det gaar i Frankrig, i Tide erkende den Fare, der ligger i en saadan Adskillelse. Det vilde tage mange Aar at oprette den Skade, der kan ske derved.

Kongressen i Amsterdam saa den store Fare, der ligger i en fortsat Uenighed. Derfor vedtog den, paa Forslag af fremragende Partifæller fra Tyskland, Belgien, Østrig, Holland og Italien, enstemmigt og med Akklamation en Tilføjelse til Taktik-Resolutionen, hvori det bl. a. udtales, at det »*er uomgængelig nødvendigt, at der i alle Lande*

overfor Kapitalistpartierne kun staar et socialdemokratisk Parti, ligesom der kun er én Arbejderklasse«, og det gøres til en bydende Pligt, at der af al Magt arbejdes paa »*Virkeliggørelsen af den socialistiske Enhed paa det principielle Grundlag, der er skabt ved de internationale Kongresser, til Gavn for hele Verdens Arbejderklasse, overfor hvilken de er ansvarlige for de sørgelige Konsekvenser, der vil følge af Fortsættelsen af deres Deling.*

Efter Vedtagelsen af denne Resolution udtalte Repræsentanter for begge de oftnævnte franske Grupper, at de med god Vilje vilde arbejde paa en Forening af begge Grupper.

Kan Kongressen bringe dette Resultat, hvad alle Arbejdere af Hjærtet maa ønske, da kan den endda vise tilbage paa et fortrinligt Udbytte af sit Arbejde.

I et følgende Numer skal vi gøre Rede for de vigtigste af de andre paa Kongressen vedtagne Beslutninger.

Lønbevægelser og Konflikter

Drejerforbundet har den 22. August nedlagt Arbejdet paa Københavns Dørgrebsfabrik, Godthaabsvej 6. Grunden hertil er, at Fabrikanten har nægtet at overholde Priskuranten, som Drejerlavet er indgaaet paa. Forinden Arbejdet blev nedlagt, har Drejerlavet forsøgt at formaa Fabrikanten til at overholde Overenskomsten, men uden Resultat, hvorefter Lavet tilskrev Forbundet, at det nu selv maatte søge Forholdene ordnede ved de Midler, det havde til Raadighed.

Kuskene i København. Københavns Vognmandsforening har, paa en Generalforsamling den 26. August, vedtaget at søge Arbejdsgiverforeningens Sanktion til en Lock-out overfor Medlemmerne af Kuskenes Fællesforbund.

Grunden hertil angives at være dels en iværksat Strejke hos Vognmand H. P. Hansen i Larsbjørnsstræde, og dels, at der for Tiden ingen Overenskomst bestaar i Faget.

Arbejdsgiverforeningen foreslaar i den Anledning, at der afholdes et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og de interesserede Parter, hvilket er tiltraadt fra Arbejdernes Side. Mødet vil finde Sted Lørdag den 10. September.

Kvindelig Arbejderforbund har gennemført nye og forbedrede Overenskomster paa følgende Steder:

De samvirkende Mejerier i København. Lønnen er fastsat til 14 Kr. om Ugen for en daglig Arbejdstid af 7—8 Timer. Der tilstaas en Fridag hver 14. Dag uden Afdrag i Lønnen. En Arbejderske, som kommer til Skade paa Mejeriet, erholder en Erstatning af 1 Kr. pr. Dag i 8 Uger.

Aktieselskabet Københavns Kapselfabriker havde bebudet en Lønreduktion fra 35—50 pCt. Ved Forhandling opnaaedes en Overenskomst, hvorved de tidligere Akkordpriser blev opretholdt. For unge daglønnede Kvinder hævedes Lønnen med 1 Kr. pr. Uge.

Aarhus Glasværk. Efter 2 Dages Strejke opnaaedes en Overenskomst, hvorved Kvinderne opnaaede et Tillæg til Lønnen af 1 Kr. pr, Uge, samt fuld Dagløn ved tilfældig Standsning af Driften. Ved Ulykkestilfælde betales der Vedkommende 1 Kr. pr. Dag i 6 Uger.

Metaltrykkernes Fagforening agter at indlede Forhandling med et Par Firmaer i København, for at søge de paa andre Fabrikker bestaaende Minimallønninger gennemført ogsaa hos de to Firmaer; derved vil Lønnen blive hævet fra 40 til 45 Øre pr. Time. For Nyudlærte det første Aar efter udstaaet Læretid ønskes Minimallønnen forhøjet fra 35 til 40 Øre pr. Time.

Murerforbundet har opsagt Overenskomsterne i Horsens, Vejle, Kolding, Svendborg, Nykøbing F. og Saxkøbing til Ophør den 1. Februar 1905, for ved Forhandling med Mestrene at søge gennemført, at alt nyt Arbejde, som kan udføres i Akkord, betales efter den for Stedet gældende Priskurant; for Saxkøbing ønsker man tillige at faa Timelønnen forhøjet.

Til samme Tid er Overenskomsterne for Maribo, Herning, Ringsted, Skelskør, Varde, Faaborg, Odder, Mariager, Brønderslev og Skive opsagt, for at søge

Minimallønnen, som i disse Byer er 35—39 Øre, hævet til 40 Øre.

Overenskomsterne udløber 1. Februar 1905. Lønbevægelsen omfatter 665 Medlemmer.

Kongresser

De østerrigske Foreninger af Typografer, Skriftstøbere og beslægtede Fag afholdt deres femte Kongres den 12—17. Aug. i *Innsbruck.* Foruden Hovedbestyrelsen var 30 Delegerede til Stede. Af Kongressens Gæster nævnes: Stautner, Sekretæren for det internationale Typografforbund, Döblin for det tyske Forbund og Hueber for de østerrigske Fagforeningers Hovedledelse.

Kongressen vedtog at rette en energisk Opfordring til den østerrigske Regering om at sørge for stræng Overholdelse af de ved Lov fastsatte Arbejderbeskyttelsesforanstaltninger, eventuelt ved at der idømmes Fængselsstraf for Arbejdsgivere, som overtræder Bestemmelserne. Medlemmer, som i Strid med den bestaaende Lov om Søndags- og Helligdagshvile, arbejder paa saadanne Dage kan udelukkes af Organisationen. Med 6779 mod 4395 repræsenterede Stemmer, vedtoges det i Principet at oprette en fælles Typograforganisation for hele Østerrig, hvilket vil sige en Sammensmæltning af de hidtil bestaaende 15 Kronlandsforeninger. Foruden af Hovedbestyrelsen, blev Sammenslutningen tilraadet af Döblin og Hueber. Det fremtidige Forbundskontingent blev fastsat til 1 Kr. 30 Heller (ca. 99 Øre) pr. Uge pr. Medlem. Det vedtoges at forhøje Invalideunderstøttelsen, (Underst. til vedvarende arbejdsudygtige Medlemmer) og til afdøde Medlemmers efterladte Børn, medens Sygeunderstøttelsen fra 1. Januar 1905 blev nedsat med 20 Heller (ca 15 Øre) daglig. Oprettelsen af nye Understøttelsesgrene eller Udvidelse af de alt bestaaende kan kun ske ved Kongresbeslutning. Kongressen vedtog at foranledige Oprettelsen af flere Fagskoler til Supplering af den almindelige Lærlingeuddannelse, men saaledes at Undervisningen i Fagskolen foregaar i den almindelige Arbejdstid.

Det overdrages til Hovedbestyrelsen at overgive Tarifkommissionen Ændringsforslag til den for hele Forbundsomraadet gældende Normal-Tarif, som udløber med indeværende Aar.

Næste Kongres afholdes i Wien.

Meddelelse

Bogbinderne. Ved Bogbinder-Lockout'ens Afslutning var man forberedt paa, at der vilde være en Del af de i Lock-out'en deltagende Arbejdere, som ikke kunde komme i Arbejde straks; men Forbundet troede dog, at der i Løbet af nogle Uger vilde blive taget fat paa Arbejde til offentlige Kontorer og Skoler, og derved blive Beskæftigelse til de fleste Arbejdere.

Dette er imidlertid ikke sket.

Den 3. August var der ialt 166 Medlemmer arbejdsløse, men kun 45 af disse havde Krav paa Understøttelse af Forbundets Understøttelseskasse; 121 havde optaget, hvad der i Følge Forbundets Love kunde tilkomme dem.

Forbundet ansaa det imidlertid for rigtigt og nødvendigt at hjælpe disse Medlemmer endnu nogen Tid, men da dets Midler for det meste er gaaet med under Lock-out'en, anmodede det De samvirkende Fagforbund om et Laan paa 3000 Kr. Under de for Haanden værende Forhold har Forretningsudvalget ment, at man burde yde Bogbinderne det ønskede Laan, og Indstilling herom er senere tiltraadt af Repræsentantskabet.

Laanet, som forrentes med 4 pCt. p. a., vil i Henhold til én mellem Bogbinderforbundet og De samvirkende Fagforbund oprettet Kontrakt, blive at tilbagebetale i Afdrag, saaledes at der tilbagebetales 1000 Kr. den 15. Januar 1905, 1000 Kr. 15. Juli 1905 og endelig 1000 Kr. 1. November 1905.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 ✻ KØBENHAVN DEN 17. SEPTEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kongressen i Amsterdam den 14/—20. August 1904, II. — Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne; Farveriarbejderne; Kuskene i København; Skibstømrerne paa Helsingør Skibsværft). — Retssager (Dom over en Skruebrækker i Svejts).

Kongressen i Amsterdam
den 14.—20. August 1904

II

Vedrørende *Kolonialpolitik* vedtog Kongressen en Beslutning, hvori bl. a. udtales, at det er en Pligt for de socialistiske Partier at modsætte sig koloniale Erobringer, og i Lande, som har Kolonier, søge forhindret, at Kapitalisterne tilraner sig Koloniernes Rigdomme, og at de skal foreslaa og støtte almennyttige Foranstaltninger, Oprettelse af Skoler osv., ligesom der for de Indfødte maa forlanges det Maal af Frihed og Selvstændighed, som deres Udvikling kan bære, alt med det endelige Formaal at hidføre Koloniernes fuldstændige Selvstyre.

Da der vedrørende *Ind- og Udvandring* til Beslutning fremkom to Forslag, som vanskeligt lod sig sammenarbejde, blev Spørgsmaalet udsat til en senere Kongres.

Angaaende det af en fransk Gruppe, »Allemanisterne«, indbragte Punkt om *Generalstrejken,* vedtoges en af Hollænderne foreslaaet Resolution, der lyder saaledes:

I Betragtning af, at den nødvendige Forudsætning for Resultatet af en Massestrejke er en stærk Organisation og en god Disciplin, som Arbejderne selv paalægger sig, anser Kongressen den absolute Generalstrejke i den Betydning, at alle Arbejdere nedlægger Arbejdet i et bestemt Øjeblik, for uudførlig, fordi den vil gøre enhver Eksistens, altsaa ogsaa Proletariatets Eksistens, umulig. Og i Betragtning af, at Arbejderklassens Frigørelse ikke kan blive Resultatet af en saadan pludselig Kraftanstrængelse, men at det er muligt, at en Strejke, der strækker sig over enkelte for Samfundslivet vigtige Virksomhedsgrene, eller over et stort Antal Virksomheder, kan være et yderste Middel til at gennemføre vigtige, samfundsmæssige Forandringer, eller til at modsætte sig reaktionære Angreb paa Arbejdernes Rettigheder, advarer Kongressen Arbejderne mod den anarkistiske Propaganda for Generalstrejken, da den kun drives i den Hensigt, at afholde Arbejderne fra den daglige Kamp gennem faglig, politisk og kooperativ Virksomhed. Den opfordrer Arbejderne til at styrke deres Enhed og Magtstilling i Klassekampen gennem Udvikling af deres Organisationer, fordi det heldige Udfald af en Strejke med politisk Formaal, hvis en saadan formenes at være nødvendig og nyttig, vil afhænge deraf.

I Spørgsmaalet om *Arbejderforsikring,* der var indbragt af det tyske Socialdemokrati, vedtoges en Udtalelse, hvori man hævder Arbejdernes Ret til et tilstrækkeligt Underhold i Tilfælde, derunder ogsaa Arbejdsløshed, hvor de er ude af Stand til at afhænde deres Arbejdskraft. Arbejderne bør forlange, at Forsikringsinstitutionerne bliver forvaltede ved de Forsikrede selv, og at der gælder samme Regler, uden Hensyn til, om det er inden- eller udenlandske Arbejdere.

Til Punktet om *Ottetimersdagen,* der var kommet paa Dagsordenen paa Foranledning af De samvirkende Fagforbund, vedtoges følgende Beslutning:

»I Betragtning af, at Arbejderdemonstrationen den 1. Maj har til Hensigt paa én og samme Dag at samle alle Arbejderne i Lande med en moderne Arbejderbevægelse til fælles Optræden for deres Krav, i Særdeleshed for Arbejderbeskyttelse, Ottetimers-Dagen, Arbejdernes Klassekrav og Verdensfreden, og dermed bringe Enheden i Arbejdernes Klassebevægelse og Ardejdernes Fordringer i alle Lande til Udtryk, og i Betragtning af, at Demonstrationen endnu ikke virker som Udtryk for denne Enhed, fordi der i enkelte Lande ikke demonstreres paa den 1. Maj, men derimod paa den første Søndag i Maj, beslutter Kongressen:

I Tilslutning til Beslutningerne paa de internationale Kongresser i Paris 1889, Brüssel 1891, Zürich 1893 og Paris 1900 opfordrer den internationale Kongres i Amsterdam paa den eftertrykkeligste Maade de socialdemokratiske Partiorganisationer og Fagforeningerne i alle Lande til hvert Aar den 1. Maj at demonstrere for den lovmæssige Indførelse af en Arbejdsdag paa 8 Timer, for Arbejdernes Klassekrav og for Verdensfreden. Demonstrationen den 1. Maj kommer virksomst til Udtryk gennem Arbejdshvile. Kongressen gør det derfor til Pligt for samtlige proletariske Organisationer i alle Lande at tilstræbe Arbejdshvile den 1. Maj overalt, hvor det kan ske uden Skade for Arbejdernes Interesser.«

Da den internationale Komité havde været af den Opfattelse, at Spørgsmaal, hvorom der var taget Beslutning paa tidligere internationale Kongresser, ikke burde tages med paa Dagsordenen for Kongressen i Amsterdam, mente Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, at der i hvert Fald burde gøres en Undtagelse med Majdemonstrationen. I de senere Aar har der her i Danmark gjort sig afvigende Opfattelser gældende om denne Sag. Man mente derfor, at Spørgsmaalet maatte bringes frem til Drøftelse, for at erfare, om der vedvarende var Stemning i de større Lande for en Demonstration den 1. Maj, og, hvis saa var, for at faa truffet en Vedtagelse om, at det skulde være Alvor med Demonstrationen *overalt*, og ikke blot i enkelte Lande. Som det lille Land, vi er, kunde vi ikke, end ikke for blot at faa en Diskussion derom, stille Forslag om noget, der kunde svække Demonstrationens Vægt.

Forretningsudvalget tilsendte da Bureauet nedenstaaende Skrivelse med vedføjet Forslag til Resolution, og begge Dele bleve optagne i det Hæfte med Resolutioner og Forslagstillernes Begrundelse, som leveredes til de Delegerede paa Kongressen.

Vor Motivering og Resolution, dateret den 28. November 1903, lød saaledes:

I Tilslutning til vor foreløbige Meddelelse af 4. November d. A. tillader jeg mig paa De samvirkende Fagforbunds Vegne at bede optaget paa Dagsordenen for Kongressen i Amsterdam 1904 et Punkt saalydende:

Verdensdemonstrationen for 8-Timersdagen.

Ved Kongressen i Paris 1889, Bryssel 1891, Zürich 1893 og atter i Paris 1900, er der vedtaget Beslutninger gaaende ud paa, at der i de forskellige Lande skulde demonstreres for Gennemførelsen af en lovfæstet Maximalarbejdsdag paa 8 Timer, og navnlig i Beslutningen paa Kongressen i Zürich er der givet Anvisning paa de agitatoriske Midler, der skulde bringes i Anvendelse.

Vi har her i Danmark fulgt de givne Anvisninger, og der har hvert Aar fra 1890 været afholdt Demonstration med Indstilling af Arbejdet og ved Processioner og Dagmøder, ligesom vi paa anden Maade har slaaet til Lyd for Fordringen, blandt andet ved derom at rejse en Debat hvert Aar i den lovgivende Forsamling, hver Gang vi har forelagt vore Forslag om en ved Lov fastsat Maximalarbejdsdag paa 8 Timer.

Saavidt vi kan se, har man ikke ganske fulgt Anvisningen i alle Lande, som har været repræsenteret ved Kongresserne, men vi tror, at der heri maa indtræde en Forandring, hvis Kravet om 8-Timersdagens Gennemførelse skal faa den fornødne Vægt.

Der kan diskuteres om, hvorvidt Dagen den 1. Maj er heldigt valgt, navnlig for de nordlige Lande kan Vejrliget berede Vanskeligheder for Tilslutningen, ligesom der ogsaa kunde rejses Spørgsmaal af anden Art, men vi gaar ud fra, at der fremdeles er Enighed om, at Demonstrationen bør fortsættes.

Vi mener derfor, at der, for at denne Sag kan blive ført frem med den nødvendige Styrke, maa foretages et meget energisk Arbejde, saavel fra de socialistiske Partier, som fra Fagorganisationerne i de forskellige Lande. Sker dette ikke, vil Arbejdet for Maximalarbejdsdagen være af mindre Betydning, ogsaa i de Lande hvor der virkelig sættes Kraft ind derpaa; thi Spørgsmaalet kræver en international Løsning, maaske ikke overalt paa en Gang, men dog gennem international Optræden, og — om fornødent — ved international Hjælp.

Vi tillader os at fremsætte følgende Forslag til Resolution:

„Kongressen slutter sig til de paa tidligere internationale socialistiske Kongresser vedtagne Beslutninger og Udtalelser vedrørende en Demonstration for Gennemførelse af 8-Timersdagen, og den opfordrer de socialistiske Partiorganisationer og Fagorganisationer i alle Lande til at sætte den størst mulige Kraft ind paa Afholdelsen af aarlige Demonstrationer den 1. Maj, hvor Fordringen om 8-Timersdagen skal være det bærende, og i de Lande, hvor Arbejderne er repræsenterede i de lovgivende Forsamlinger at indbringe og søge gennemført Lovforslag om en Maximalarbejdsdag paa 8 Timer.“

Som man ser, gik det danske Forslag til Beslutning ud paa, at der — forudsat at man fremdeles hævdede Majdemonstrationen — skulde bringes større Enhed tilveje. Der var derfor heller ingen tvingende Nødvendighed for at gentage, hvad tidligere Kongresser alt havde udtalt vedrørende Majdemonstrationen og Ottetimersdagen.

Ved disse Beslutninger var der ikke paalagt de enkelte Lande mere, end de kunde efterkomme.

I den om dette Punkt nedsatte Kommission var der ingen, hverken af de større eller mindre Lande, der vilde bort fra Majdemonstrationen. De tyske Repræsentanter forelagde et af de tyske Kongresdelegerede vedtaget Forslag til Resolution, der i det væsentlige sluttede sig til tidligere Vedtagelser. Slutningen kunde dog give Lande, som fremdeles vilde undlade at sætte Demonstrationen i Værk, et Paaskud, og de andre Landes Repræsentanter i Kommissionen udstemte derfor denne Slutning. Nu erklærede den tyske Delegation imidlertid, at den vilde stemme imod Resolutionen, hvis Siutningen udelodes, hvorfor Udvalget, for at Forslaget kunde komme som hele Udvalgets, gik med til at genindsætte denne i en lidt ændret Form.

Resolutionen giver Majdemonstrationen en noget videre Karakter end tidligere, idet den fastslaar, at der foruden for Ottetimersdagen, skal demonstreres for Arbejdernes almindelige *Klassekrav*. 1. Maj bliver da mere og mere en *Arbejderdag* i dette Ords amerikanske Betydning.

Som nævnt i en foregaaende Artikel, optog Spørgsmaalet om Taktik en stor Del af Kongressens Tid, og da Forslaget til Beslutning om Majdemonstration og Ottetimersdag kom til Behandling paa Kongressens sidste Dag, var der ingen Tid til Diskussion, hvorfor dette Forslag tillige med 2 andre vedtoges enstemmigt uden Diskussion. En saadan paa selve Kongressen vilde have været gavnlig, men det tør dog haabes, at Kommissionsbehandlingen, som var meget indgaaende, ogsaa har baaret god Frugt, saaledes at denne Sag, der, trods nogen Vrangvillie enkelte Steder, er trængt dybt ned i mange Arbejderes Bevidsthed, til næste Aar kan blive realiseret paa en for hele den internationale Arbejderklasse værdig Maade.

Angaaende »Trusterne« og de store kapitalistiske Sammenslutninger i Produktion, Samfærdsel osv. udtalte Kongressen, at det er fuldstændig udsigtsløst at ville hindre disse gennem Lovgivningen; og den opfordrer Arbejderne i alle Lande til at udvide og styrke deres Organisation og anvende den derved opnaaede Magt til Opnaaelsen af den sosialistiske Samfundsorden.

Der vedtoges en Sympati-Resolution for de strejkende Kularbejdere i Colorado.

Næste Kongres vedtoges det at afholde i Stuttgart. Det vil da være første Gang, at en international, socialistisk Kongres afholdes i Tyskland.

Lønbevægelser og Konflikter

Bogbinderne. Arbejdsgiverforeningen har tiltraadt Forretningsudvalgets Forslag om, at den i Overenskomsten af d. A. anviste Vej følges, saaledes at de to Repræsentanter for Hovedorganisationerne nu faar Sagen til Afgørelse, og at denne udsættes til 1. Oktober d. A.

Repræsentanterne for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund samt Bestyrelserne for Bogbinderlavet og Bogbindernes Fagforening samles til et Fællesmøde Fredag den 16. ds.

Farveriarbejderne har den 13. ds. nedlagt Arbejdet paa I. H. Rubens Fabrik, Rolighedsvej 8. Anledningen til Striden er, at Fabriken søger at binde Arbejderne ved Kontrakt, saaledes at de fraskriver sig Retten til at være Medlemmer af deres Organisation.

Aarsagen til denne Optræden af Hr. Ruben antages at være begrundet i, at Fagforeningen har søgt en Forandring af den bestaaende Arbejdstid; denne blev for ca. 5 Uger siden forandret saaledes, at en Del af Arbejderne maatte arbejde i 12 Timer med kun 1 Times Spisetid.

Arbejdstiden har i de senere Aar ellers kun været 9 Timer uden nogen regulær Spisetid, og Arbejderne mente derfor, at de burde have de 3 Timer betalt som Overarbejde.

Samtidig ønskede man en Arbejder fjernet, fordi han havde udvist ukollegial Optræden.

Hr. Ruben afbrød imidlertid Forhandlingerne herom og forelagde Arbejderne de omtalte Kontrakter til Underskift.

Af 53 Mand lod de 20 sig overrumple til at underskrive Kontrakterne; de fleste har dog atter fortrudt det. Men da det laa lige for Haanden, at Fabriken ogsaa vilde forelægge de andre Arbejdere Kontrakterne, og naar de nægtede at underskrive, afskedige dem efterhaanden som den kunde faa andre Folk, samt da det maatte befrygtes, at andre Farveriejere vilde følge Exemplet fra Rubens Fabrik, naar dette kunde lykkes for denne at faa Kontrakterne gennemført, lod Textilarbejderforbundet Arbejderne nedlægge Arbejdet.

Kuskene i København. Som meddelt samledes i Lørdags, den 10. ds., Repræsentanter for Kuskene og Vognmændene, samt for de to Hovedorganisationer til en Forhandling angaaende Konflikten hos Vognmand H. P. Hansen og Forholdene i Faget i det Hele

Til Afgørelse af Striden hos Vognmand Hansen vedtoges det at nedsætte en Voldgift bestaaende af 4 Medlemmer, hvoraf Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, Vognmandsforeningen og Kuskenes Fællesforbund vælger hver et Medlem. Som Formand fungerer Borgmester JACOBI.

Voldgiftsretten, som traadte sammen den 13. ds., afgør tillige hvorvidt der i Anledning af Konflikten skal kunne anlægges Retssag; og om de eksisterende Retssager bør standses. For at søge tilvejebragt en Overenskomst for Faget, nedsattes et Udvalg bestaaende af 8 Repræsentanter, nemlig 3 for Vognmændene, 3 for Kuskene og 1 for hver af Hovedorganisationerne.

Udvalget skal fra deres respektive Organisation skaffe sig frit Mandat til at forhandle og eventuelt afslutte bindende Overenskomster for Kuskefaget i København; det skal være færdig med sit Arbejde senest den 1. Oktober d. A.

Arbejdet hos Vognmand Hansen optages, saasnart Kendelse er afsagt og der fra Organisationerne foreligger Meddelelse om, at ovennævnte Udvalg har faaet frit Mandat.

Skibstømrerne paa Helsingør Skibsværft har ført en Række Forhandlinger, der dels ere førte mellem Skibstømrernes Forbunds Afdeling i Helsingør og Helsingør Skibsværft, og dels mellem Forbundet og Sammenslutningen indenfor Jernindustrien. Ved disse Forhandlinger er der indgaaet en Overenskomst, hvorved Minimallønnen forhøjes med 1 Øre pr. Time — fra 36 Øre til 37 Øre; — Værktøjspengene forhøjes ligeledes med 1 Øre pr. Time — fra 1 Øre til 2 Øre, — samtidig er Priskuranten hævet ca. 50 pCt., ligesom den nu omfatter flere Slags Arbejde end tidligere. Minimallønnen kan stige for de dygtigere og mere betroede Arbejdere.

Reglerne for Behandling af faglig Strid indenfor Jernindustrien, med de nødvendige redaktionelle Ændringer, er tiltraadt af Skibstømrerne.

Overenskomsten kan ikke opsiges før 1. Februar 1906.

Retssager

Dom over en Skruebrækker i Svejts. I en Møllerstrejke i Fjor i Goldach ved St. Gallen deltog til en Begyndelse en Møllersvend Gerlacher, men han faldt fra inden Konflikten sluttedes. Forinden Strejken underskrev samtlige Deltagere paa ikke at optage Arbejdet, forinden Strejken officielt var sluttet.

Ved Underretten er Gerlacher nu bleven dømt til at betale 100 Frcs. til Klageren og 200 Frcs. i Omkostninger. I Svejts, hvor Organisationsforholdene er ret vanskelige paa Grund af den stadige Tilstrømning og Skiften af fremmede Arbejdere, vil denne Dom faa en ikke ringe Betydning for Organisationerne.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 ✻ KØBENHAVN DEN 24. SEPTEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Internationale Fagkongresser i Amsterdam (Træarbejderne; Metalarbejderne; Tobaksarbejderne; Transportarbejderne; Skræderne). — Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne).

Internationale Fagkongresser

Træarbejderne afholdt international Kongres i Amsterdam den 13. og 14. Aug. 10 Lande med 17 Organisationer og ca. 150,000 Medlemmer var repræsenterede. Der var 5 Repræsentanter for Tyskland, 3 for Danmark, (CARL GRAN, H. P. JENSEN og MUNCK), 4 for Frankrig, Belgien 3, Østerrig 1, Ungarn 1, Serbien 1, England 1, Sverrig 1, Holland 2 og for Italien 1.

LEIPART, Næstformand i det tyske Træarbejderforbund, aabnede Kongressen. Han mindede om, at der havde været afholdt internationale Træarbejderkonferencer i 1891 i Bryssel og i 1893 i Zürich, i Forbindelse med de samtidig afholdte internationale socialistiske Kongresser. Der burde nu skrides til Dannelsen af en Union mellem Træarbejderorganisationerne i de forskellige Lande.

Efter en Del Forhandlinger vedtoges det at oprette *en international Træarbejderunion,* og der vedtoges Love for en saadan.

Unionen har følgende Opgaver:

1. At tilvejebringe Forbindelse mellem de forskellige Landorganisationer af Træarbejdere.
2. At tilvejebringe gensidig Efterretning og Forstaaelse i vigtige Spørgsmaal.
3. At holde Tilgang borte under Konflkter.
4. At opfordre til at yde Bidrag til større Strejker og Lock-outer hvis det er nødvendigt og muligt.
5. At fremkalde og støtte Afslutning af Overenskomster angaaende Optagelse af hinandens Medlemmer uden Indskud samt Understøttelse af Medlemmer, som befinder sig i Udlandet.
6. At tilstræbe et solidarisk Samarbejde mellem de enkelte Landsorganisationer af Træarbejdere.

Det aarlige Kontingent blev fastsat til 1 Frc. (72 Øre) pr. 100 Medlemmer.

Der vedtoges et af SKARET, Østerrig, foreslaaet Grundlag for Afslutning af Gensidigheds-Overenskomster om Understøttelse af Rejsende osv.

Til Sekretær for den internationale Træarbejderunion valgtes LEIPART, Stuttgart. Valget af Kasserer overdroges til det tyske Træarbejderforbunds Hovedledelse, som ogsaa vil paatage sig Kontrol og Revision.

Den næste internationale Træarbejderkongres afholdes saavidt muligt i Forbindelse med den internationale, socialistiske Kongres. Forslag, som ønskes behandlede, maa indsendes senest 3 Maaneder forinden.

International Metalarbejderkongres afholdtes i *Amsterdam* den 12.—14. August. 11 Lande med 33 Organisationer og ca. 420,000 Medlemmer var repræsenterede. England havde sendt 13 Repræsentanter (146,000 Medlemmer), Tyskland 4 (176,000), Frankrig 2 (19,000), Østerrig 1 (20,000), Ungarn 1 (14,500), Sverrig, Norge og Danmark 1, (17,000, 6000 og 8000), Belgien 5 (7000), Svejts 1 (6000), Holland 5 (600 Medlemmer). De skandinaviske Organisationer var repræsenterede ved I. A. HANSEN. Danmark.

De repræsenterede Organisationer tilhørte alle det internationale Informationsbureau for Organisationer i Metalindustrien. Sekretæren for dette Bureau var HOBSON, Sheffield, Sekretær i Knivsmedenes Forbund i England.

Sekretæren i det engelske Messingarbejderforbund, DAVIS, dirigerede; se-

nere var BEER, Østerrig, Dirigent. Af den af Sekretæren for det internationale Bureau aflagde Beretning anføres, at Indtægten siden 1900 har været ca. 7807 Kr., Udgiften ca. 2329 Kr. Beretningen omfattede iøvrigt mest engelske Forhold.

Fra det tyske Metalarbejderforbund forelaa der Forslag om Dannelsen af et internationalt Metalarbejderforbund. Dette vedtoges. Forbundet træder i Kraft den 1. Januar 1905.

Bidraget blev — efter at det først var vedtaget, at der i det første Aar skulde betales et Aarskontingent af 4 Pfg. ($3_{,6}$ Øre) pr. Medlem, hvorefter Kontingentets Størrelse skulde fastsættes af Centralbestyrelsen — paa Foranledning af Englænderne fastsat til 2 Pfg. aarlig pr. Medlem. Men der knyttedes til denne Kontingentfastsættelse Beslutninger om, at der: 1. I August 1905 ved Centralbestyrelsens Foranstaltning skal foretages en Urafstemning angaaende Indførelsen af et Aarskontingent paa 4 Pfg. pr. Medlem. 2. De engelske, saavel som de andre Delegerede, der har været imod det højere Kontingent, forpligter sig til at arbejde virksomt for en Forhøjelse af Aarskontingentet.

Paa Forslag af Svejts vedtoges det, efter en længere Debat, enstemmigt, at det internationale Forbund skal have Sæde i *Stuttgart*. Til international Sekretær valgtes Formanden for det tyske Metalarbejderforbund, SCHLICKE. Af Hensyn til Ønsker fra engelsk Side vedtoges det dog, at Schlicke overtager Forbundets Forretninger den 1. Januar 1905 for de kontinentale Organisationers Vedkommende, og for de engelske Organisationer fra 1. August 1905.

Kongressen vedtog at yde den hidtil værende Sekretær HOBSON 50 Pund Sterling for hans Arbejde i de forløbne Aar. Paa Anmodning vedtoges det at yde det hollandske Metalarbejderforbund 1000 Mark til Agitation. Efter den mislykkede »Generalstrejke« i Fjor, er Forbundet gaaet ned fra 1500 Medlemmer til ca. 600 Medlemmer. Pengene er dog bevilgede paa Betingelse af, at der foreligger et af den internationale Sekretær godkendt Arbejdsprogram, og Anvendelsen af Midlerne foregaar under hans Kontrol. Kongressen udtalte sig for en Udvidelse af Understøttelsesvæsenet og for en gradvis Forhøjelse af Medlemsbidragene. Formanden for det franske Metalarbejderforbund var imod denne Vedtagelse, da hans Forbund stod paa et andet Standpunkt.

Den næste Kongres afholdes i Bryssel om 3 Aar.

Tobaksarbejderne afholdt deres 6. internationale Kongres i Amsterdam den 21.—27. August. 7 Nationer, — Belgien, Danmark, Tyskland, England, Holland, Luxemborg og Sverrig — var repræsenterede. Tobaksarbejderforbundene i Sverrig og Danmark var repræsenterede ved F. MØLLER, Danmark. En hollandsk Særorganisation, der bestaar af Tobaksarbejdere, der er udtraadt af det hollandske Tobaksarbejderforbund, blev efter en længere Debat nægtet Adgang til Kongressen. En Beslutning, vedtagen paa Kongressen i Basel 1894, hvorefter Arbejdernes Deltagelse i den politiske Virksomhed erklæres for en Nødvendighed, fornyedes af Kongressen.

Sekretæren for den internationale Organisation, JUGTERS, Antwerpen, aflagde Beretning for de forløbne 4 Aar.

Fra tysk Side var man utilfreds med, at det internationale Forbund mere fungerer som Strejkekasse end som Centralsted for Undersøgelse af sociale Forhold, som Hjemmearbejde, Kvinde- og Børnearbejde, Arbejdstidens Varighed, Hygiejne osv. Der ønskedes derfor en Nedsættelse af Kontingentet. Naar Forholdene bød det, vilde de tyske Tobaksarbejdere alligevel ikke nægte deres Hjælp. Imod disse Indvendinger anførtes, at det ved en Kongres i Basel var besluttet at oprette en Strejkekasse. Iøvrigt godkendtes Virksomheden.

Af Beretningerne fra de enkelte Lande fremhæves: I Tyskland var der i 1895 104,479 Arbejdere i Tobaksindustrien, deraf 64,686 kvindelige. I Organisationen er der 18,271 Medlemmer, hvoraf 6,885 kvindelige. I Belgien af 10,318 1770 organiserede. I Holland er der ca. 25,000 Arbejdere, deraf er 3,900 organiserede i *fire* forskellige Forbund. I Danmark af 2900 2750 i Forbundet og i Sverrig er ca. Halv-

delen af Tobaksarbejderne organiserede. I England er 3300 organiserede, deraf 2100 i en Forening i London, medens 1200 staar i et Provindsforbund.

Kongressen vedtog en Udtalelse, hvori erklæres at der, hvor det er muligt, bør træffes international Overenskomst om gensidig Understøttelse i Sygdomstilfælde. Den internationale Sekretær fik den Opgave at foranstalte en Undersøgelse vedrørende Lærlingevæsenet.

Det besluttedes, at Organisationens Navn skal være: »Det internationale Forbund for Tobaksarbejdere og Arbejdersker.« Forbundets Maal skal være at skaffe Oplysning om de sociale og økonomiske Forhold i Tobaksindustrien i alle Lande. Den internationale Understøttelse skal være en Bisag og skal først ske, naar to Tredjedele af Tillidsmændene har givet deres Bifald dertil. Den internationale Sekretær vælges paa Kongressen. Kontingentet er 16 Øre aarlig pr. Medlem af de tilsluttede Organisationer. Sekretærens Løn er 20 Francs pr. Maaned. Til Sekretær genvalgtes H. JUGTERS, Belgien. Sekretariatets Plads er i Antwerpen. Næste Kongres afholdes i 1907 i Stuttgart, Ugen forud for den internationale socialdemokratiske Kongres.

Transportarbejderne (Søfolk, Havnearbejdere, Jærnbane- og Sporvognsfunktionærer, Søfyrbødere osv.) afholdt international Kongres i *Amsterdam* den 10.—13. August. 19 Delegerede repræsenterede tilsammen 206,250 Medlemmer. Der var Repræsentanter fra Belgien, Holland, Frankrig, England, Sverrig, Italien, Portugal og Østerrig.

For 7 Aar siden blev der oprettet en Føderation mellem Transportarbejderorganisationerne i forskellige Lande, men denne Union synes ikke at have været meget aktiv. Sekretæren, CHAMBERS, i England, havde ikke givet Møde paa Kongressen.

Af disse Grunde vedtoges med 11 St. mod 4 (England 2, Sverrig og Portugal) fra 1. Oktober 1904 at forlægge Sekretariatets Sæde til Tyskland. Centralbestyrelsen vælges af Bestyrelserne for de tyske Forbund, som har tiltraadt Forbindelse med Sekretariatet. Et Kontroludvalg paa 3 Medlemmer faar Sæde i Frankrig.

Føderationens Formaal vedtoges at skulle være: Højnelse af Transportarbejdernes økonomiske Stilling, Oplysning om Arbejderbeskyttelsesforanstaltninger, statistiske Undersøgelser, Fremme af Bestræbelser for en Udvidelse af de for Transportarbejdere ved Lov tilvejebragte Beskyttelsesforanstaltninger, moralsk og eventuelt økonomisk Støtte under større Konflikter, Indtrædelse uden Indskud fra den ene Organisation i den anden, gensidig Afgivelse af Beretninger om Forholdene.

Aarskontingentet blev fastsat til 6 Pence (5,4 Øre) pr. Medlem; Forbund af Jærnbanefolk skal dog kun betale 3 Pence for deres Medlemmer.

MÜLLER, Formand for det tyske Sømandsforbund, motiverede en Resolution over »Skibsfartstruster og Arbejdsgiverforbund«. Den indeholder en Karakteristik af Trusterne og forudsér, at Transportarbejderne vil faa dem at kæmpe med. Overfor Arbejdsgiverne betoner Resolutionen Nødvendigheden af, at der tilstaas Transportarbejderne til Lands og til Vands fuld Organisationsret.

En anden Beslutning, foreslaaet af SCHUMANN, Berlin, kræver bl. a. saavidt muligt ligeartede Ulykkesforsikringsregler, omfattende alle under og efter Arbejdet benyttede Driftsmidler og Lokaliteter; Kontrol af samme ved særlige Inspektører; Afskaffelse af alle Undtagelsesbestemmelser for Søarbejdere og betryggende Beskyttelse for deres Liv og Sundhed. Med alle Stemmer mod Hollændernes vedtoges det at arbejde for Virkeliggørelse af de i Resolutionen indeholdte Punkter. De hollandske Delegerede erklærede nemlig, at de som Anarkister var Modstandere af al parlamentarisk Virksomhed.

International Skræderkonference. I Forbindelse med det tyske Skræderforbunds Kongres i *Dresden* afholdtes der den 8 August en international Skræderkonference. Der var Repræsentanter for Tyskland, Danmark, Belgien, Svejts, Østerrig og Ungarn. Dansk Skræderforbund var repræsenteret ved WILLIAM P. ARUP.

De forskellige Landes Repræsentanter aflagde Beretninger, hvori der bl. a. fremkom følgende Oplysninger:

I Østerrig er der 4783 Medlemmer i 108 Afdelinger. De nationale Forskelligheder i Østerrig vanskeliggør Organisationens Fremgang. De jødiske Skrædere i Galizien udbyttes paa exempelløs Maade. I Svejts er der 1600 Medlemmer; en Del af Skæderne staar i kristelige Organisationer. I Belgien lider man under Mangelen af Værksteders Indførelse. I Ungarn er der først fornylig oprettet Forbund; det er Genstand for Forfølgelse fra Politiets Side. Danmark var det af de repræsenterede Lande, som havde den største Organisationsprocent.

Efter af de forskellige Landes Repræsentanter havde aflagt Beretning, og Virksomheden for de forløbne 4 Aar var godkendt, vedtoges det paa Forslag fra Danmark: 1) at Afdelinger, der staar udenfor et Lands Forbund, ikke kan blive Medlemmer af Sekretariatet, 2) at Medlemsbøgerne for de under Sekretariatet staaende Forbund fremtidig skal indrettes ensartede, saa de ikke behøver at ombyttes i forskellige Lande, 3) at Medlemsbøgerne for de under Sekretariatet staaende Forbund forsynes med et internationalt, indregistreret Mærke. Kun dette giver Adgang til Understøttelse i de Landes Forbund, der tilhører Sekretariatet, hvorimod de, der ikke er forsynede med dette Mærke i Bogen, bliver at indmælde som nye Medlemmer. Disse Bestemmelser træder i Kraft fra 1. Jan. 1905.

I Sekretariatet er følgende Landes Forbund indmeldt:

Belgien, Danmark, England, Frankrig, Svejts, Tyskland, Ungarn og Østrig.

Til international Sekretær valgtes Formanden for det tyske Skæderforbund, STÜHMER, Berlin.

Sekretæren skal nu henvende sig til de Landes Forbund, der endnu ikke er indmeldt, for at faa dem til at slutte sig til Sekretariatet.

Lønbevægelser og Konflikter

Bogbinderne. Fredag d. 16. ds. fandt det tidligere omtalte Fællesmøde Sted.

Det viste sig imidlertid, at Uoverensstemmelserne mellem Bogbinderiarbejdere og Bogbindermestre i København, angaaende de nye Akkordpriser, var saa mange og store, at det maatte siges at være ugørligt for de to Repræsentanter for Hovedorganisationerne at afgøre Spørgsmaalet; der maatte derfor findes en anden Maade at ordne Sagen paa.

Mestrene tilbød atter at lade arbejde paa Prøve efter den af Mestre og Svende tildels i Fællesskab udarbejdede Priskurant, og at der nedsattes et Fællesudvalg til at rette mulig indløbne Fejl ved denne, samt at man vilde efterbetale Arbejderne de Beløb, som dette Udvalg skulde mene, der var blevet betalt for lidt.

Fagforeningens Repræsentanter foretrak imidlertid at arbejde efter de nugældende Lønninger, indtil der var indhøstet Erfaring om, hvorledes nævnte Priskurant virker. Dette lader sig konstatere paa den Maade, at saavel Mestrene som Svendene fører Regnskab over, hvormeget der vilde kunne tjenes, hvis der blev betalt efter den af Mestrene foreslaaede Priskurant.

Der opnaaedes Enighed om følgende:

Der nedsættes straks et Udvalg, bestaaende af 3 Mestre og 3 Svende, til Udarbejdelse af en Priskurant i Henhold til de Prøver og Erfaringer, der paa Grundlag af det foreliggende Materiale gøres paa de forskellige Arbejdssteder, og som af vedkommende Mestre og Svende indberettes til Udvalget.

Udvalgets Arbejde skal være tilendebragt senest den 1. Marts 1905. Opnaas der ikke Enighed i Udvalget, henvises Sagen den 2. Marts til Behandling og Vedtagelse af begge Organisationers Bestyrelser i Fællesskab. De Punkter, hvorom der heller ikke her opnaas Enighed, skal senest den 1. April 1905 henvises til Fagets Voldgiftsret til Afgørelse efter de for denne vedtagne Regler.

Priskuranten træder i Kraft, saa snart Enighed om den er naaet. Indtil da arbejdes der efter de for Faget nugældende Arbejds- og Betalingsvilkaar.

Iøvrigt henvises til Overenskomsten af 22. Juni 1904, § 10.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 ✻ KØBENHAVN DEN 1. OKTOBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Kuskene i København; Farveriarbejderne; Keramisk Forbund). — Kongresser (Kobbersmedene; Det tyske Forbund for mandlige og kvindelige Fabrik-, Land- og Hjælpearbejdere; Det tyske Forbund af mandlige og og kvindelige Arbejdere i Skræderfaget; Det kommunale Arbejderforbund i Holland).

Lønbevægelser og Konflikter

Kuskene i København. Vi meddelte i »Arbejderen« Nr. 12, at det ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 10. September var blevet vedtaget, at lade Striden hos Vognmand Hansen i Larsbjørnstræde afgøre ved en i den Anledning særlig valgt Voldgiftsret. Denne har nu afsagt sin Kendelse.

Efter denne var Kusk Thomsen, som har kørt for Vognmand Hansen i nogle Maaneder, uden forudgaaende Varsel udeblevet fra Arbejdet i 3 Dage. Da han atter kom tilbage, havde Hansen meddelt ham, at han nok vilde lade ham køre igen, men at han kun vilde betale Akkord for den Kørsel, der kunde blive, hvorimod han ikke vilde garantere Daglønnen. Kusken forklarer at Vognmanden har sagt: »De kan gerne køre, men jeg vil ikke garantere Dem noget,« hvilket han forstod saaledes, at han ikke vilde blive garanteret fast Arbejde.

Lørdagen den 16de Juli udbetalte Hansen Kusken 8 Kr., dette Beløb modtog han uden Bemærkning, men da han derefter gjorde Formanden for Kuskenes Fællesforbund bekendt med det passerede, erklærede denne, at der tilkom ham 7 Kr. mere, ialt 15 Kr., nemlig som garanteret Dagløn 3 Kr. 75 Øre pr. Dag, for 4 Dage.

Kuskenes Fællesforhund har gjort gældende, at ifølge den opsagte Overenskomst og den ved samme skabte Praksis, eksisterede der ingen Akkord uden i Forbindelse med garanteret Ugeløn eller Dagløn, og at Overenskomsten, skønt opsagt, maa lægges til Grund, med mindre Vognmand Hansen kan bevise, at han udtrykkelig har angivet et andet Betalingsgrundlag.

Voldgiftsretten har afhørt 3 af Vognmand Hansens daværende Kuske, og efter deres Forklaring har Vognmand Hansen til Kusk Thomsen først sagt: »Ja, saa kan Du spænde for og køre efter Sukker,« og lidt efter tilføjet: »Ja det vil sige, det er paa Akkord« eller »men det bliver paa Akkord.«

Voldgiftsretten, som tillige skulde afgøre, om der i Anledning af denne Konflikt skal kunne anlægges Retssager, og om den allerede af Vognmand Hansen anlagte Retssag til Stadfæstelse af et overfor Fællesforbundets Formand, P. Mikkelsen, nedlagt Forbud mod at fortsætte med at publicere, at Arbejdet er nedlagt hos Vognmand Hansen m. v., bør standses, har afsagt følgende Kendelse:

> Vognmand H. P. Hansen frifindes for Kuskenes Fællesforbunds Paastand om at betale Kusk J. P. Thomsen, en Efterbetaling af 7 Kr.
>
> I Anledning af nærværende Konflikt maa der ikke efter denne Kendelses Afsigelse anlægges nogen Retssag, og i den af Vognmand Hansen mod P. Mikkelsen som Formand for ovennævnte Forbund allerede anlagte Sag, vil Paastanden om Stadfæstelse af det nedlagte Forbud og om Omkostningerne herved være at frafalde, hvorimod det staar Hr. Hansen frit for at fortsætte Sagen, for saa vidt Erstatningspaastanden angaar.

Farveriarbejderne. Farveriarbejderne paa Rubens Fabrik i København nedlagde Arbejdet den 13. ds., fordi Fabriken vilde binde Arbejderne ved Kontrakt, saaledes at de fraskrev sig Retten til at være Medlemmer af deres Organisation.

Samtlige Kontraktbundne, paa en enkelt Undtagelse nær, gjorde nogle Dage senere fælles Sag med de øvrige Arbejdere og nedlagde Arbejdet, og Betingelserne for at hidføre et gunstigt Resultat af Striden var saaledes tilstede. Fabrikanten var da ogsaa blevet betænkelig ved Situationen og erklærede sig villig til Forhandling, hvorefter en saadan kom i Stand.

Men medens Forhandlingerne førtes, genoptog 8 Mand Arbejdet, og en Præst, som menes at have Forbindelse med »Kristelig Fællesforbund«, skaffede ogsaa Fabriken nogle Individer, hvilket bevirkede, at Forhandlingerne, som sikkert ellers vilde have bragt et gunstigt Resultat, nu løb ud i Sandet. Senere har flere andre af de Strejkende ladet sig bevæge til at optage Arbejdet, saaledes at henved Halvdelen var brudt ud af Rækkerne. Under disse Forhold har Tekstilarbejdernes Forbunds Forretningsudvalg anset det for haabløst at føre Strejken videre, og har derfor besluttet at ophæve den uden Betingelser.

Keramisk Forbund har ved Forhandling gennemført en ny forbedret Overenskomst paa Firmaet *Bing & Grøndahls* Porcellænsfabrik.

Minimallønnen for Pladsfolk er fastsat til 21 Kr. pr. Uge. Kvinder ved Glassering faar 14 Kr. 80 Øre, og der bliver indført forbedret Ventilation etc., hvorved den væsenligste Sundhedsfare fjærnes. Ved Pakning bliver Lønnen 22 Kr., i et enkelt Tilfælde 24 Kr. Sliberne faar 33 Øre i Timen, og efter Kl. 10 Aften 50 Øre samt Forhøjelse af en enkelt Akkord. Ved Ovnene bliver Lønnen 23 Kr. 50 Øre. For Kapseldrejerne er Forhandlingerne endnu ikke afsluttede paa Grund af Beregningsvanskeligheder, men der forventes ogsaa her et Fremskridt.

Kongresser

Kobbersmedenes Kongres. Kobbersmedenes Forbund har holdt Kongres i Aarhus i Dagene den 26.—28. August.

Forretningsfører J. CHRISTENSEN aflagde Beretning om Virksomheden. Lock-out'en hos Aktieselskabet Burmeister og Wain, som varede i 10 Uger, var endt paa tilfredsstillende Maade.

Der var opnaaet Enighed om en Priskurant og et Regulativ. Helsingør Skibsværft og Flydedokken i København havde senere tiltraadt Overenskomsten med nogle Ændringer.

Regnskabet fremlagdes og godkendtes. Det vedtoges, at Kontingentet til Hovedkassen skal være 35 Øre pr. Uge.

Under Sygdom og Arbejdsløshed yder Forbundet Understøttelse til Medlemmerne i 8 Uger efter en nærmere fastsat Skala.

Efter Forslag fra Hovedbestyrelsen vedtoges det at indmelde Forbundet i De samvirkende Fagforbund fra 1. September 1904.

Det vedtoges, at under Forhold, hvor der er megen Arbejdsløshed, skal dette meddeles Afdelingerne, og Tilgang fraraades.

Aarhus Afdeling, som i nogen Tid har staaet udenfor Forbundet, blev, efter Anmodning, genoptaget.

Paa Forslag af Forretningsføreren for det tyske Forbund, Hr. BISCHOFF, som var til Stede, vedtoges det at yde gensidig Rejseunderstøttelse til Medlemmer af det danske og det tyske Kobbersmedeforbund.

Kongressen vedtog, at der til Strejkefonden skal henlægges 7 Kr. aarlig af hvert Medlems ydede Kontingent.

Under Behandlingen af Lovene vedtoges det bl. a., at en Afdeling kun kan udtræde af Forbundet med et Aars Varsel. Medlemmer, som ere slettede paa Grund af Restance, kan kun optages paany mod at betale det Ekstrakontingent, som er paalignet siden de blev slettede, og 5 Kr. i Indskud samt 6 Ugers Restance, og de indtræder først i deres Rettigheder efter 52 Ugers Forløb.

Til Forretningsfører genvalgtes med Akklamation J. CHRISTENSEN.

Næste Kongres afholdes i Helsingør 1906.

Det tyske Forbund for mandlige og kvindelige Fabrik- Land- og Hjælpearbejdere har holdt Kongres i Hamburg

i Dagene 7.—13. Aug. 69 Repræsentanter var til Stede.

I den aflagde Beretning klages der over slette Arbejdsforhold siden sidste Kongres, hvilket illustreres ved Exempler fra Cement-, Teglværks-, Gummi- og Tændstikindustrierne. I den sidstnævnte Industri havde Antallet af beskæftigede Personer været nede paa et Antal, der i Forhold til den tidligere beskæftigede Arbejdermængde kun udgjorde en Trediedel af mandlige, knapt Halvdelen af kvindelige og en Femtedel af unge Arbejdere.

Forbundet havde i et Par Tilfælde været Genstand for Overgreb fra Politiets Side.

I 1892 var der 42 Afdelinger med 2,460 Medlemmer; i 1898 156 og 14,603, nu var der 433 Foreninger med 45,535 Medlemmer.

Fra 1. April 1902 til 31. Marts 1904 har den samlede Indtægt, incl. Kassebeholdning, været 755,600 Mk., Udgiften 501,852 Mk.

Paa den sidste Kongres var det bleven vedtaget at lade foretage en Urafstemning blandt Medlemmerne angaaende Indførelse af en Arbejdsløshedsunderstøttelse, men Sagen var bleven forkastet med 12,883 St. mod 12,562. Med denne Mulighed for Øje havde Kongressen vedtaget, at der skulde tilvejebringes en Syge- og Arbejdsløshedsstatistik. En saadan forelaa nu, og paa Grundlag heraf havde Forbundsledelsen paany stillet Forslag om Oprettelsen af en Understøttelseskasse for Arbejdsløse.

Til dette Forslag knyttede sig Hovedinteressen ved denne Kongres, og det gav Anledning til en omfattende Forhandling. Det vedtoges sluttelig med 65 Stemmer.

Arbejdsløshedsunderstøttelsen træder i Kraft den 1. Oktober 1905. Medlemmer, som har tilhørt Forbundet et Aar, kan modtage Understøttelse for ialt 24 Dage i et løbende Aar; har de tilhørt Forbundet i 2 Aar og derover, har de Ret til Understøttelse i 42 Dage i et løbende Aar.

I det første Aar, hvor et mandligt Medlem har opnaaet Ret til Understøttelse, er denne 1 Mark (90 Øre) pr. Dag eller 6 Mark pr. Uge, det andet Aar Mk. 1,10, tredie Aar 1,20, fjerde Aar 1,30, femte Aar 1,40 og sjette Aar og senere Mk. 1,50. (1 Kr. 35 Øre).

For kvindelige Medl. er Understøttelsen under samme Forhold det halve.

Den samlede Understøttelse for et løbende Aar udgør dermed — i Forhold til den Tid, Vedkommende har været Medlem — for Mænd fra 24 til 63 Mk. og for Kvinder fra 12 til 31 Mk. 50 Pfg.

For den første Uges Arbejdsløshed gives ingen Understøttelse. Rejsende Medlemmer erholder 1 Mk. daglig, indtil det Beløb hvortil de efter deres Medlemstid ere berettigede.

Af de andre Beslutninger anføres Vedtagelsen af en Overenskomst med Murarbejdsmændenes Forb., gaaende ud paa, at Fabriksarbejdernes Forbund ikke skal kunne optage Arbejdere, der beskæftiges paa Bygninger, og Murarbejdsmændenes Forbund ikke Fabriksarbejdere, saafremt der i den paagældende By er saa mange Arbejdere af hver Kategori, at de hver for sig kan danne selvstændige Afdelinger. Under Fabriker regnes ogsaa Teglværker.

I mindre Byer, hvor Arbejderne skiftevis udfører snart Fabriksarbejde, snart Bygningsarbejde eller Landarbejde, og et af de to Forbund har oprettet en Afdeling. skal det andet Forbund ikke kunne gøre Krav paa at faa oprettet en Afdeling.

Et Medlem af det ene Forbund, som tager Arbejde under det andet Forbunds Omraade, skal have Ret til at blive i sin gamle Organisation, og kan ikke forlanges til at overtræde i det andet Forbund. Det er en Selvfølge, at de til enhver Tid gældende Løn- og Arbejdsbetingelser skal overholdes.

Fabriksarbejdere, som tager Arbejde paa Bygninger, betaler til Fabriksarbejdernes Forbund et Extrabidrag paa mindst 15 Pfg.

I Forhandlingerne om denne Overenskomst deltog Repræsentanter for Murarbejdsmændenes- og for Handels-, Transport-, og Samfærdselsarbejdernes Forbund, samt for de tyske Fagforeningers Hovedledelse.

Hannover bliver som hidtil Sæde for Forbundet.

Næste Kongres afholdes i Leipzig.

Det tyske Forbund af mandlige og kvindelige Arbejdere i Skræderfaget har afholdt sin 8. Kongres i Dresden den 1.—6. August. Foruden 71 Delegerede for Forbundsafdelinger, var der mødt Repræsentanter for Broderforbundene i Østerrig-Ungarn, Svejts og Danmark. (Villiam P. Arup.)

Af Beretningen, som omfatter $1^3/_4$ Aar, kan anføres:

I Aaret 1903 havde Forbundet 8 Angrebsstrejker at understøtte; de 6 vandtes helt, de 2 delvis. De medførte et Tab af 15,263 Arbejdsdage og en Udgift af 44,907 Mark. I 1904 havde Strejkeudgifterne hidtil været 6304 Mk. Til Agitation var der i 1903 udgivet 17,496 Mk.

En Optælling af mandlige og kvindelige Arbejdere i Skræderfaget i 266 Byer viste, at der i disse Byer var henholdsvis 85,931 og 124,528 Udøvere. Deraf var ved Slutningen af 1903 20,795 Mænd og 880 Kvinder organiserede. I 31 Byer med over 100,000 Indbyggere i hver, var der omtrent dobbelt saa mange kvindelige som mandlige Arbejdere, nemlig 103,689 mod 52,968. Det er Damekonfektionsforretningerne, der vejer saa stærkt til i de større Byer.

Vanskelighederne ved at organisere Kvinderne i Herre- og Dameskræderfaget, søger man i den Omstændighed, at de fleste betragter deres Beskæftigelse ved Skræderi som et Overgangsstadium fra Konfirmationsalderen til Brylluppet. De fleste er ganske vist Arbejderhustruer og Arbejderdøtre, hvis Mænd og Fædre ofte selv er støtte Fagforeningsmedlemmer, som betragter Hustruens eller Datterens Indtægt som et velkomment Bidrag til Husholdningsbudgettet, men som man kan fornærme stærkt, naar man taler til dem om det urigtige i, at deres Paarørende staar udenfor deres Organisation.

I de sidste 7 Aar er der indmeldt 63,880 Medlemmer i Forbundet, men kun 12,513 eller ca. en *Femtedel* har holdt fast ved Forbundet. Dette viser, at der, foruden Agitationen for at vinde Medlemmer, maa arbejdes i Retning af at bevare Medlemmerne for Organisationen.

Den samlede Indtægt, indbefattet Kassebeholdningen, har været 457,062 Mk., Udgifter 351,051 Mk.

I et af Kongressen vedtaget Strejkereglement bestemmes, at ved Strejker, som varer over en Uge, er Medlemmer, som ikke er bundne til Stedet, pligtige til at afrejse.

Af en Beslutning vedrørende Grundlag for Tarifoverenskomster, fremhæves, at Arbejdstiden ikke bør være over 10 Timer, og at der for Arbejde, som ikke udføres paa Værksted, skal forlanges et Tillæg af 10 pCt. til den almindelige Betaling. Det overdroges til Forbundsbestyrelsen at udarbejde en Mønstertarif til Brug ved Lønbevægelser.

Med Hensyn til Mellemmestrene vedtoges det kun at optage saadanne, som overholder de af Organisationen fastsatte Bestemmelser for Løn- og Arbejdsforhold og kun beskæftiger organiserede Arbejdere.

Samtlige Tillidsmænd i Forbundet genvalgtes. Forbundet faar som hidtil Sæde i Berlin.

Det kommunale Arbejderforbund i Holland holdt den 23. og 24. Maj en Kongres i *Utrecht*, hvor der var 32 Repræsentanter for 26 Afdelinger til Stede. Efter den afgivne Beretning gaar Forbundet smaat men sikkert fremad. Demonstrationerne i 1903, imod Regeringens Angreb paa Arbejdernes Foreningsret, krævede en Del Ofre og medførte Frafald fra Organisationen, dette Resultat tilskrives anarkistisk Indflydelse. Forbundet havde den 31. Dec. 1903 2226 Medlemmer.

Det vedtoges at arbejde hen til Ophævelsen af forskellige Misforhold ved kommunale Virksomheder, men navnlig for at faa indført 8 Timersdagen for Gasværksarbejdere. Forslag om Oprettelse af en Strejkekasse henvistes til næste Kongres. Forbundet udgiver Fagbladet »Gemeentewerkman.«

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 ✻ KØBENHAVN DEN 8. OKTOBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Gensidighedsreglerne. — Lønbevægelser og Konflikter (De kvindelige Herreskrædere i København; Dansk Mølleriarbejderforbund; Dansk Slagteriarbejderforbund; Konflikten paa Dalum Papirfabrik; Brostenshuggerne i Sandvig). — Andre Organisationer (Det tyske Bogbinderforbund; Landarbejdernes Forbund i Italien). — Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1904. — Meddelelse.

Gensidighedsreglerne

Det er ikke saa sjældent, at der paa Arbejdspladser opstaar Uoverensstemmelser mellem Arbejderne indbyrdes, fordi de ældre Arbejdere der paa Pladsen forlanger af ny ankomne Arbejdere, at disse, uagtet de *er* Medlemmer af en Fagforening, straks skal tiltræde den Forening, hvoraf de ældre Arbejdere er Medlemmer. Uoverensstemmelserne kan endog blive til Stridigheder, og saadanne bør selvfølgelig undgaas mellem organiserede Arbejdere; derom bør man kunne være enig.

Uoverensstemmelser af den nævnte Grund opstaar lettest mellem Grænsefagene — Metalarbejdere, Arbejdsmænd, Træarbejdere osv. — paa Grund af, at Specialfagenes Arbejde er beslægtet, og en Arbejder, som har lært i en af Specialbrancherne, kan i mange Tilfælde uden større Vanskelighed meget godt arbejde i et andet af Fagene. Men under de usikre Arbejdsforhold, der opstaar ved Sæsoner eller Kriser, som er uadskillelige fra den nuværende kapitalistiske Samfundsorden, bliver jo ofte et stort Antal Arbejdere stødt ud i Arbejdsløshed, uden Udsigt for lange Tider til at opnaa Arbejde i deres eget Fag eller Branche, og Nøden, Selvopholdelsesdriften eller, hvis de er gifte, tillige Pligten mod Hustru og Børn, driver da Arbejderne til, ofte rent midlertidigt, at søge et Arbejde, hvor de kan faa det, ligegyldig hvilket, for at de kan bjærge Livets Ophold. Det er for det allermeste saadanne Arbejdere, der skifter Fag eller Branche; de er saaledes, af Forhold, hvorover de ikke selv har været Herre, tvungne ind paa et Arbejdsomraade, hvor Arbejderne tilhører en anden Fagforening end den, hvoraf de selv er Medlemmer.

Er det nu rigtigt at vanskeliggøre en saadan ulykkeligt stillet Arbejder at faa et Arbejde, fordi han tilhører en anden Fagforening og ikke indenfor en ganske kort Tid er i Stand til at skaffe de Penge til Veje, som er nødvendige for Overtrædelsen i en ny Forening? Nej, det kan det ikke være, og hans Klassefæller, der, hvad Dag det skal være, selv kan komme i en lignende Situation, bør ikke gøre det, selvfølgelig forudsat, at Vedkommende opfylder, hvad han skal overfor den Organisation, hvoraf han er Medlem og man ikke af andre Grunde nægter at arbejde sammen med ham.

I de fleste Fag er der oprettet Understøttelseskasser for Arbejdsløse; men i Reglen skal et Medlem have tilhørt Organisationen et Aar, forinden han kan modtage Understøttelse. Naar da Understøttelsesretten er opnaaet, er det heller ikke nogen Spøg for den Paagældende at udtræde af den gamle Organisation, idet han dermed mister en Ret, som han ikke opnaar igen, førend han har været Medlem af den nye Organisation i tilstrækkelig langTid. Hvis den nye Forening ingen Understøttelseskasse har, bliver Forholdet endnu værre. For at bevare sin Understøttelsesret, maatte han betale til begge Foreninger i hvert Fald i et Aar; men det vil Arbejderen i Reglen vanskelig have Raad til.

Det er saadanne Betragtninger, der har medført, at der flere Gange paa De

samvirkende Fagforbunds Generalforsamlinger fra forskellige Organisationer har været fremsat Forslag, der tilsigtede en mere solidarisk Behandling af Arbejdere, der tager Arbejde under en anden Organisations Omraade. Det videstgaaende forelaa i 1902 fra »Dansk Metalarbejderforbund« m. fl. Foreninger. Det gik ud paa, at de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer gensidig skulde respektere hinandens Medlemskort paa Arbejdspladserne; men at et Medlem, som arbejdede under et andet Fags Omraade, dog skulde være forpligtet til at indtræde i dette Fags Organisation, naar der var gaaet et Aar.

Endelig i 1903 blev det, paa Forslag af Forretningsudvalget, vedtaget at *henstille* til de under De samvirkende Fagforbund staaende Forbund og Foreninger, at vedtage, eventuelt søge opnaaet Gensidighed med andre Organisationer om nedenstaaende Regler:

Geusidighedsregler for Medlemmers Overgang fra den ene Organisation til den anden.

Ingen kan forlanges til at være Medlem af mere end én Organisation under De samvirkende Fagforbund.

Naar et Medlem af en Organisation tager Arbejde under en anden Organisations Omraade, skal han, naar han begærer det eller det forlanges, at han skal overgaa i den Organisation, under hvis Omraade han har taget Arbejde, optages i denne uden Indskud. Overgang til en anden Forening kan dog ikke forlanges, forinden han har arbejdet mindst 2 Maaneder under dennes Omraade. Ingen kan overføres uden at have opfyldt sine Pligter overfor den Forening han forlader.

Med Hensyn til Understøttelse under Arbejdsløshed osv. forholdes som overfor nye Medlemmer.

I den Organisation, som et Medlem forlader, kan han, mod et ugentligt Kontingent af højst 10 Øre, bevare hvilende Medlemsret for et Tidsrum af mindst 2 Aar, saaledes at han, hvis han vender tilbage, straks og uden Indskud indtræder i sine tidligere Rettigheder. Dette gælder dog ikke Understøttelse under Arbejdsløshed osv., som senest indtræder efter at Vedkommende atter har tilhørt Foreningen saa længe, som han har haft hvilende Medlemsret, dog ikke udover 3 Maaneder.

Vil et overført Medlem bevare den fulde Ret til Understøttelse under Arbejdsløshed osv. i sin tidligere Forening, maa han vedblive at betale fuldt Kontingent til denne.

Meddelelse om, at et Forbund eller en enkeltvis indmeldt Forening har vedtaget at tiltræde disse Gensidighedsregler, skal, i Henhold til Genenralforsamlingens Beslutning af 25. April 1903, straks anmeldes til De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

Reglerne er indtil nu tiltraadt af følgende 13 Forbund og Foreninger med 8,898 Medlemmer:

Det kommunale Arbejderforbund, Barnevognsarbejdernes Fagf., Billedskærerne og Dekorationsbilledhuggernes Fagf., Guld- Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, Handskemagerforb., Karetmagerforb., Kedel- og Maskinpasserforbundet, Lithografernes Forbund, Møller iarbejdernes Forbund, Sadelmagernes og Tapetserernes Forbund, Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund, Skotøjarbejderforbundet og Textilarbejderforbundet.

Det er saaledes allerede et ikke ringe Antal Organisationer og Medlemmer indenfor De samvirkende Fagforbund, som nu har tiltraadt Generalforsamlingens Henstilling om at indføre »Gensidighedsreglerne.«

Efterhaanden, som andre Organisationer vedtager deres Tilslutning og anmelder dette for Forretningsudvalget, vil det blive meddelt i »Arbejderen«.

Lønbevægelser og Konflikter

De kvindelige Herreskædere i København har den 1. Oktober d. A. opsagt den med Fabrikantforeningen i København oprettede Overenskomst til Ophør den 1. Februar 1905.

Den opsagte Priskurant gennemførtes den 3. Februar 1899 efter 14 Dages Strejke, og den er den første Priskurant for kvindelige Arbejdere i Skræderfaget. Men første Gang et Fag faar Priskurant, klæber der i Reglen en Del Mangler og Fejl derved, og dette er ogsaa Tilfældet med de kvindelige Herreskræderes Priskurant. Flere af Priserne er endog lavere end de almindeligt gældende Akkordpriser før Priskurantens Oprettelse.

Desværre havde de fleste af de kvindelige Herreskrædere, som tilhørte deres Organisation i 1899, atter forladt denne, men ved en ihærdig Agitation er det lykkedes at faa Foreningen paa Fode igen, hvorfor det forhaabentlig

ogsaa maa lykkes at faa Priskurantens mange Fejl afhjulpne.

Lønbevægelsen vil formentlig komme til at omfatte ca. 1000 Kvinder.

Dansk Mølleriarbejderforbund har afsagt Overenskomsten med Aktieselskabet Valsemøllen i Esbjerg til Ophør den 1. Januar 1905, og agter at forelægge Selskabet Fordring om, at Minimallønnen, som nu er 16 Kr. 50 Øre pr. Uge, hæves til 20 Kr. pr. Uge, og at Overarbejdet, som nu betales med 30 Øre pr. Time, Søn og Helligdage 35 Øre pr. Time, hæves til henholdsvis 50 og 60 Øre pr. Time, m. m.

Dansk Slagteriarbejderforbund har opsagt den mellem Forbundet og Svineslagterierne gældende Overenskomst til Ophør den 1. Januar 1905, for at søge Minimallønnen, som for Tiden er 17 Kr. pr. Uge, forhøjet til 20 Kr. pr. Uge; endvidere vil man søge gennemført et Tillæg til de personlige Lønninger, og endelig ønskes foretaget nogle Forandringer i Arbejdsforholdene.

Lønbevægelsen omfatter 34 Slagterier, med ca. 750 mandl. og kv. Arbejdere.

Efter Konflikten paa Dalum Papirfabrik har Papirfabrikarbejdernes Forbund forlangt af »De forenede Papirfabriker«, at Spørgsmaalet om Aktieselskabets Ret til at foretage Lock-out under de givne Forhold skulde indbringes for en Voldgift, saaledes som det er bestemt i den mellem Selskabet og Forbundet bestaaende Overenskomst, men dette har Selskabet nægtet.

Senere har Forretningsudvalget, paa Forbundets Anmodning, henvendt sig til Arbejdsgiverforeningen, og der er om Sagen ført en meget omfattende Korrespondance; bl. a. har Driftsbestyreren paa Dalum, Hr. Krog Jensen, leveret et større Indlæg.

Selskabet paastaar, at Arbejderne paa Dalum har brudt Overenskomsten ved, baade enkeltvis og samlede, gennem en skriftlig Erklæring fra deres Bestyrelse, at nægte at aflæsse Varer, som var indladede i Jærnbanevogne af de uorganiserede Arbejdere ved Odense Havnelav, og at Selskabet derfor har været i sin Ret til at lukke Fabriken. Herimod har Forretningsudvalget gjort gældende, at selv om Arbejderne dermed havde overtraadt Overenskomsten, hvad man imidlertid ikke kan erkende at de har, har Selskabet været uberettiget til at tage sig selv til Rette, men alle Forestillinger har været forgæves overfor det kapitalistiske Selskab, og Arbejdsgiverforeningen har givet det Medhold.

Forretningsudvalget har derefter anmodet De samvirkende Fagforbunds juridiske Konsulent om at gennemgaa Sagen og udtale sig om, hvorvidt der var Sandsynlighed for, at man ad Rettens Vej kunde faa Selskabet tilpligtet at lade Sagen afgøre af en Voldgiftsret. Vor Konsulents Udtalelse foreligger nu, men da hans Skøn gaar ud paa, at Sagen er tvivlsom, har Forretningsudvalget anbefalet Papirfabriksarbejdernes Forbund at se bort fra Sagsanlæg.

Brostenshuggerne i Sandvig. Som det vil erindres strejkede Stenarbejderne paa Bornholm i 1902 for at forhindre en Lønreduktion, men de maatte, efter at Strejken var blevet ført i ca. 5 Maaneder, give tabt og indgaa paa en Nedsættelse af Lønnen. For Brostenshuggerne paa »Hammeren« var den foretagne Reduktion imidlertid saa betydelig, at Arbejderne ikke kunde tjene til Livets Ophold, og Følgen blev, at Selskabet »Bornholms Granitbrud«, som ejer »Hammeren«, ikke kunde faa Brostenshuggere til at arbejde efter de reducerede Priser. Selskabet saa sig derfor nødsaget til atter at forhøje Betalingen betydeligt for de fleste gangbare Sorter Brosten.

De højere Priser ønskede Arbejderne nu fastsat som gældende Norm, og ved en Forhandling med Selskabets Direktør, Hr. Gottspenn, er Arbejdernes Fordring bleven gennemført saaledes, at de forhøjede Priser indgaar i Priskuranten.

Andre Organisationer

Det tyske Bogbinderforbund har afgivet sin Beretning for 1903. Medlemsantallet var ved Aarets Slutning vokset til 13,889 mod 10,698 Aaret i Forvejen; deraf var 9232 mandl. og 4657 kv. Medl.

Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1904

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbmd., Lyngb. Hørsh.						255
do. Randers						50
Bagere			184			30
Barberer	27		18			
Barnevognsarb.	3	72	3			
Billedskærerne	11	153	5			
Brolæggere	35	910	35			
Bryggeriarb.			2			
Drejerne	12	201	11	11	170	9
Elektrikere	11	261	8	4	104	4
Filehuggere	4	20	1			
Forgylderne	1	30	1	6	156	6
Formere	70	1165	55	83	1309	61
Farmaceuter	16	400	12			4
Gartnere	9	125	8			
Gas o. Vandarb.	21	339	11			
Glarmestre	12		12			
Glasarbejdere	29	246	29			
Gørtl o. Metalarb	30	447	26	6	68	2
Hattearbejdere	6	156	5	5	130	5
Handskemagere.	10	226	10			
Hvidgarvere			12			2
Instrummg. mek. o. opt.						
Jern o. Metalsl.	6	119	2			
Karetmagere	1	26	1			
Kedel- o. Maskp.	20	306	14	4	121	104
Keramikere	2	49	2			
Litografer	8	166	7	4	87	6
Lohgarvere				2	30	2
Malere			300			25
Marm.-, Kalk- o. Sandstenshg.						
Metaltrykkere	4	75				
Mineralv.arb.						
Murarbejdsm.	225	4400	200			
Murerne			104			46
Møllere	10	120	8	15	225	15
Ovnsættere						
Papirarb.	1	24				
Pianofortearb.	6	85	6			
Pottemagerne						
Rebslagerne						28
Savv. o. Masksn.	43	885	27	8	178	5
Sejlmagerne	15	225	12			
Skræderforb.			85			65
do. Fagf. af 1873			200			
Sadelm. o. Tapets.	125	2625	115	78	384	61
Skibstømrerne	35	720	31	10	168	4
Skotøjsarb.	26	240	14	14	297	9
Skorstensfejere	9	26	9			
Stenarbejdere						
Stukkatørerne						
Sukker-, Chokol. o. Biskuitarb.	1	26	1	5	110	5
Sømændene						
Tømrerne			320			194
Typ. Foren., Ny	10	191	10			

Indtægten har været 174,349 Mark og Udgiften 131,381 Mark.

Forbundets Formue er steget til 279,601 Mark 59 Pfg. Strejkeudgifterne indenfor selve Forbundet androg omtrent 20,000 Mark. I Arbejdsløshedsunderstøttelse er udbetalt 35,348 Mark til 1836 Personer for 45,844 Dage.

Heraf er 695 Mark ydet til 61 Medl. af udenlandske Foreninger; der var 36 Østrigere, 15 Svejtsere og 10 var Danske.

Landarbejdernes Forbund i Italien, som tilhører Arbejdernes faglige Centralorganisation, havde den 31. Marts 1904 85,564 Medlemmer, fordelt paa følgende Afdelinger i de forskellige Landsdele.: Bologna 14500 Medlemmer, Parma 8100, Ravenna 5447, Modena 5766, Milano 2500, Reggio-Emilie 11651, Cremona 1616, Mantua 9000, Vercelli 5000, Monza 565, Vaghere 1326, Ferrara 9384, Copparo 4700 og Mantare 6009 Medlemmer.

Meddelelse

Ædruelighedskommissionen. Den af Indenrigsministeriet nedsatte Kommission til Overvejelse af Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme har anmodet Forretningsudvalget om at foranstalte en Undersøgelse af de berusende Drikkes Indflydelse paa Arbejdsforholdene. Kommissionen ønsker saaledes følgende Spørgsmaal besvarede:

Hvilken Indflydelse har Nydelsen af berusende Drikke paa

1. Ulykkestilfælde paa Arbejdspladserne;
2. Strid paa Arbejdspladserne;
3. Udeblivelse fra Arbejdet og
4. Paa hvilke Dage i Ugen finder det under 1—3 anførte særlig Sted.
5. Det ønskes derhos oplyst i hviken Udstrækning der nydes berusende Drikke paa Arbejdspladserne.

Forretningsudvalget har svaret Kommissionen, at man ikke tror sig i Stand til at kunne fremskaffe de ønskede Oplysninger.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 ✻ KØBENHAVN DEN 15. OKTOBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Svenske Fagforeninger i 1903—1904. — Kongresser (Hollandsk Typografforbund; Det hollandske Textilarbejderforbund). — Meddelelse.

Svenske Fagforeninger i 1903—1904

Landsorganisationen i Sverig har udsendt Beretning over Virksomheden for Tiden April 1903 til April 1904. I det nævnte Aar har der været flere og større Stridigheder for Centralisationen at understøtte, end i noget tidligere Aar.

Konflikterne begyndte med Glasmagerne i Gefle; den varede fra den 2. Februar til Midten af April og endte med, at Fabriken nedlagde Virksomheden. Denne Strid kostede 2,222 Kr.

I *Stockholm* opsagde samtlige Lastningsfirmaer den med *Havnearbejdernes* Fagforening bestaaende Overenskomst, til Udløb den 1. April 1903. De vilde have Lønnen nedsat fra 50 til 40 Øre pr. Time, og da det ved de førte Forhandlinger ikke lykkedes at opnaa Overenskomst, averterede de uden videre efter nye Arbejdere i Stedet for de gamle. 476 Medlemmer deltog i Konflikten. Forinden Striden udbrød, havde Firmaerne stillet følgende Forslag:

350 Arbejdere skulde erholde fast Ansættelse, med en Maanedsløn af 100 Kr. pr. Maaned i 9 Maaneder om Aaret, 40 Øre i Timen for Ekstraarbejdere og 65 Øre i Timen for Overarbejde. De fast ansatte Arbejdere skulde underskrive Kontrakt. Arbejderne svarede paa dette Forslag, at de i et Aar vilde indgaa paa Systemet med fast Ansættelse, naar mindst 400 Fagforeningsmedlemmer ansattes som fast lønnede med fuld Maanedsløn i 10 Maaneder, samt derefter halv Løn for de 2 Maaneder, og Tillæg af halv Timeløn for den Tid, som der arbejdedes under disse 2 Maaneder. 50 Øre i Timen for Ekstraarbejdere m. m.

Under Konflikten var der en stadig Skiften af Skruebrækkerhold, der menes at flere Tusinde har begyndt, men atter ophørt med Skruebrækkeri. Deres Tilstedeværelse gav Anledning til mange Demonstrationer, bl. a. af Havnearbejdernes *Hustruer og kvindelige Slægtninge.* Mange af Havnearbejderne blev arresterede og idømt strænge Straffe i Henhold til den svenske Skruebrækkerlov.

Arbejderne startede et kooperativt Foretagende, som sideordnet med Stevedorerne paatog sig Losning og Ladning ved de Udelukkede, og det synes, som om det er denne Konkurrence, der endelig i December bragte Arbejdsgiverne til at indgaa paa en antagelig Overenskomst.

Havnearbejdernes Fagforening opnaaede saavel en fuldstændig Akkordpris, som fordelagtige Bestemmelser angaaende Arbejdstid og Arbejdsløn osv. Timelønnen blev som før 50 Øre, for Søn- og Helligdagsarbejde 75 Øre.

Al Arbejdskraft antages af en af Fagforeningen ansat »Statistikfører«; Udgifterne hertil betales af Losningsfirmaerne.

Ved Ulykkestilfælde garanteres Arbejderne en Erstatning af 1 Kr. 50 Øre pr. Dag i den i Ulykkesforsikringsloven fastsatte Karrenstid. Til Ordning af Tvistigheder oprettes en fast Voldgift.

Denne lange Kamp sluttede saaledes med en smuk Sejr for Havnearbejderne

Samtidig med Striden i Stockholm udbrød en lige saa omfattende Konflikt blandt *Havnearbejderne* i *Gefle*, i hvilken inddroges 500 Mand. Aarsagen var her den samme, som i Stockholm. Ved Beretningens Aflæggelse var Striden endnu ikke afsluttet.

I *Lund* var der *Handskemagerkonflikt* i 3 Maaneder. Den sluttede med en for Arbejderne gunstig Overenskomst. Landsorganisationen støttede denne Konflikt, som kostede 7086 Kr.

I *Stockholm* foretog Malermesterne i April Maaned Lock-out mod Medlemmerne af Malerforbundets derværende Afdeling. Fagforeningen havde stillet Fordring om en Minimalløn af 60 Øre og en Revision af Akkordtarifen.

Lock-out'en, der varede i 6 Uger, fik ikke det Omfang, som Arbejdsgiverne havde paaregnet, idet en Del af Arbejderne skaffede sig Beskæftigelse andet Steds. Resultatet af Striden blev, at Minimallønnen fastsattes til 55 Øre pr. Time fra Arbejdets Genoptagelse til 1. Juli 1904, og derefter til 60 Øre; Akkordpriserne blev væsenligt forhøjede.

Lock-out'en, der saaledes bragte Arbejderne stor Fordel, kostede kun Landsorganisationen 2,844 Kr.

I 1903 fandt den store Konflikt i Jærnindustrien Sted. Den 23. Maj nedlagde 9 Formere Arbejdet paa »Hvilan«s mekaniske Værksted i Christiansstad, fordi deres Fordring om et Timelønstillæg af 5 Øre, som senere blev nedsat til 3 Øre, blev afvist. Af denne ubetydelige Strid tog Jærnindustriens Arbejdsgiverorganisation, »Verkstadsföreningen«, Anledning til at foretage Lock-out indenfor hele Jærnindustrien i Sverig.

Den 15. Juni afholdt »Verkstadsföreningen«s Hovedbestyrelse Møde i Helsingborg, hvor den vedtog følgende Beslutning, som fortjener at kendes og erindres:

«Saafremt Arbejdet ikke er genoptaget i »Hvilan«s mekaniske Værksteds Støberi fire Dage fra Dato eller senest den 19. Juni, indtræder der paa samme Værksted Lock-out, omfattende samtlige Arbejdere.

Skulde denne Lock-out ikke føre til Arbejdets Genoptagelse paa »Hvilan«s mekaniske Værksteds Støberi, og Meddelelse derom er »Verkstadsföreningen« i Hænde senest den 26. Juni 1903, indtræder der den 29. Juni Lock-out paa samtlige Virksomheder uuder »Svenska Verkstadsföreningen«s søndre Distrikt, omfattende samtlige ved samme beskæftigede Arbejdere indenfor Svenska Verkstadsförening hørende Afdelinger.

Lock-out'en ophører, saasnart Støberiarbejderne paa »Hvilan«s mekaniske Værksted erklærer sig villige til at genoptage Arbejdet paa de Vilkaar, som blev budt dem i Slutningen af April Maaned, eller Arbejdet ved »Hvilan«s mekaniske Værksted er bleven optaget med andre Arbejdere, efter at Blokaden ved det nævnte Værksteder er ophævet paa behørig Maade.

Hvis Konflikten paa »Hvilan«s mekaniske Værksted ikke er bilagt den 6. Juli Kl. 3, indtræder Dagen derefter Lock-out hos samtlige Medlemmer af »Verkstadsföreningen«.

Formernes Forbundsbestyrelse modtog først den 17. Juni Meddelelse om Jærnfabrikanternes Beslutning; men Forbundet lod straks foretage en Urafstemning blandt Medlemmerne. Disse forkastede med stor Majoritet at gaa med til at lade Arbejdet genoptage paa »Hvilan« paa de givne Betingelser.

Lock-out'en kom derefter i Stand til de af Fabrikantforeningen bebudede Terminer, og den ramte saavel Formerforbundets Medlemmer, der tilhører Arbejdernes faglige Landsorganisationer, som *Jærn- og Metalarbejderforbundet*, der den Gang stod udenfor Landsorganisationen; et ikke ringe Antal *uorganiserede* Arbejdere blev ligeledes ramt af Lock-out'en. Den omfattede ialt ca. 12000 Mand, men deraf var kun 1971 Medlemmer af Forbund under Landsorganisationen. Man ser, at Arbejdsgiverne ikke tager Hensyn til, om Arbejderne er organiserede paa den ene eller den anden Maade, eller om de slet ikke er organiserede. De behandler Arbejderne som én Klasse, naar de derved tror at kunne føre deres Krig igennem.

Lock-out'en varede i Skaane i sex Uger, og i det øvrige Land i fire Uger. Hensigten med Lock-out'en var at sprænge Arbejdernes Organisationer, men dette mislykkedes fuldstændig. Fabrikantforeningen maatte godkende Fagforbundene og Landsorganisationen som forhandlende Parter.

Dette Resultat af den omfattende Strid maa derfor betegnes som en fuldstændig Sejr for Arbejderne, selv om Slutningsopgørelsen paa visse Punkter ikke blev fordelagtig for Formerne paa »Hvilan«.

Opmanden for den til Stridens Bi-

læggelse valgte Voldgiftsret dømte, at Lønnen for Formerne paa »Hvilan«s Fabrik skulde forblive uforandret, og de senere førte Forhandlinger medførte ikke noget Resultat.

Resultatet af de Forhandlinger, der siden Stridens Afslutning har været ført angaaende Behandlingen af Tvistigheder, Minimalløn, Lærlingenes Uddannelse, Akkordarbejde, Arbejdstid, Overarbejde, m. m. vil sikkert vise sig at være til stor Fordel for et stort Antal Arbejdere indenfor denne Industri.

Samtidig med, at denne Lock-out kom til Udbrud, var der Udsigt til Konflikt i Skotøjsarbejderforbundet og Stenhuggerforbundet, som vilde have forøget denne med henholdsvis 1700 og 2000 Mand, foruden at der allerede var 1500 Mand i Konflikt. Det lykkedes dog, uden Konflikt, at bringe en Forstaaelse i Stand for Skotøjsarbejderne og Stenhuggerne.

Foruden de her nævnte Konflikter omtaler Beretningen en hel Del mindre Stridigheder rundt om i Sverig, til hvis Ordning Landsorganisationens Bistand har været paakaldt, men som vi dog ikke her skal komme nærmere ind paa.

I Anledning af de mange og store Stridigheder har Paaligningen af Strejkebidrag været større i 1903 end i noget andet Aar. For heltbetalende er der saaledes udskrevet 5 Kr. 80 Øre, og for halvtbetalende 2 Kr. 90 Øre. Desuden nødsagedes Sekretariatet, da Lock-out'en i Jærnindustrien kom til Udbrud til at foranstalte en frivillig Indsamling ved Siden af den planmæssige Paaligning, ligesom der ogsaa udsendtes Opfordring til Danmark og Norge om Hjælp.

Paaligningen indbragte i Løbet af Aaret 109,982 Kr. 42 Øre, og den frivillige Indsamling bragte paa den korte Tid 16,431 Kr. 58 Øre; deraf 5000 Kr. fra Danmark og 2000 Kr. fra Norge.

De af Landsorganisationen foretagne Paaligninger for de forløbne Aar, har omfattet følgende Beløb:

Aaret 1899:	Ingen Paalign.	« Kr.	« Øre
— 1900	. . . . .	2 -	« -
— 1901	. . . . .	3 -	75 -
— 1902	. . . . .	3 -	85 -
— 1903	. . . . .	5 -	80 -
		Ialt 15 Kr.	40 Øre

Lægges hertil 1 Kr. pr. Medlem, som indbetaltes til Reservefonden i Aaret 1902, udgør hele det paalignede Beløb i de 5 Aar 16 Kr. 40 Øre for helt- og 8 Kr. 20 Øre for halvtbetalende, eller gennemsnitlig 3 Kr. 28 Øre for helt- og 1 Kr. 64 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Fra 1. Oktober 1903 har følgende Forbund sluttet sig til Landsorganisationen:

Glasarbejderforbundet med 12 Afdelinger og 394 Medlemmer og Kakkelovnsmagerforbundet med 29 Afdelinger og 850 Medlemmer. Efter Beretningens Afslutning har det svenske Jærn- og Matalarbejderforbund med sine ca. 17,000 Medlemmer sluttet sig til Landsorganisationen.

Landsorganisationen har sluttet sig til den internationale faglige Central, der omfatter et stort Antal europæiske Lande, deriblandt Danmark. Det faglige Centralsekretariat har Sæde i Berlin. Formanden for de tyske Fagforeningers Hovedledelse, C. LEGIEN, er Sekretær.

Organisationernes Navn	Afdl. Antal 1. Jan. 1903	Medlemsantal 1. Jan. 1903
Sv. Träarbetareförbundet	116	4,677
- Bleck- och Plåtslagareförb.	24	936
- Sågverksindustriarbetareförb.	30	1,709
- Måleriarbetareförbundet	39	1,950
- Skrädderiarbetareförbundet	52	2,143
- Skoarbetareförbundet	46	2,500
Int. Tobaksarbetareförbundet	18	1,590
Sv. Bageriarbetareförbuudet	47	1,718
- Läderarbetareförbundet	19	500
- Handskmakareförbundet	7	186
- Grof- och Fabriksarbetareförb.	71	6,135
- Tunnbinderiarbetareförb.	27	388
- Gjutareförbundet	58	1,661
Kem. tekn. Industriarbetareförb.	9	726
Sv. Murareförbundet	48	2,550
- Stenhuggareförbundet	88	3,169
- Grufarbetareförbundet	9	1,100
Skand. Sadelm.- och Tapetseraref.	16	381
Sv. Bokbindareförbundet	22	1,236
- Spårvägsförbundet	5	498
Int. Transportarbetareförbundet	46	4,355
Sv. Repslageriarbetareförbundet	3	58
- Korkarbetareförbundet	3	197
- Sockerbageriarbetareförb.	5	75
	808	40,438

Landsorganisationen i Sverig bestod den 1. Januar 1903 af 27 Fagforbund med 808 Afdelinger og 40,438 Medlemmer, der fordeler sig som vist paa foranstaaende Tabel.

Disse 27 Forbund har i Aaret 1902 haft en Indtægt af 657,000 Kr. 51 Øre og en Udgift af 629,269 Kr. Til Konflikter er der ialt udbetalt 412,483 Kr. 71 Øre. Til Agitation 12,590 Kr. 95 Øre. Til Fagblade 15,148 Kr. 62 Øre. I Rejseunderstøttelse 9,768 Kr. 22 Øre. Til Arbejdsløse 14,365 Kr. 54 Øre. Understøttelse til Medlemmer, som ere forfulgte for Organisationens Skyld, 2,684 Kr. 39 Øre. Til syge Medlemmer 4,170 Kr. 48 Øre. Sagsomkostninger 757 Kr. 20 Øre.

Forbundene ejede den 1. Januar 1903 en Kapital af 223,032 Kr. 5 Øre.

Landsorganisationens Regnskab for Aaret 1903 balancerer med 220,306 Kr. 16 Øre.

Kongresser

Hollandsk Typografforbund afholdt i Dagene den 22. og 23. Maj sin 38. Kongres i *Amsterdam*. 25 Afdelinger var repræsenterede. Beretningen viser en samlet Indtægt af 12,892 Kr. og en Udgift af 11,251 Kr. Forbundet tæller ca. 1150 Medlemmer. Vedrørende Rejseunderstøttelsen vedtog Kongressen at afskaffe Kilometerpenge og genindføre Dagpenge. Da Forbundets Pensionskasse ikke kan bære sig, vedtog man at undersøge om det ikke er bedre at ophæve denne Kasse. Det kommende Aars Budget blev ansat til 12,115 Kr. i Indtægt og 10,615 Kr. i Udgift.

Det hollandske Textilarbejderforbund holdt Kongres i *Hangeloo* den 22. og 23 Maj. 8 Afdelinger var repræsenterede ved 19 Delegerede. Det forløbne Aar har været rigt, baade paa ydre og indre Kampe. Fabrikanterne vilde benytte Bomuldskrisen til at nedsætte Lønningerne, og det er kommet til et Brud med de anarkistiske Elementer, som har udskilt sig og dannet »frie Foreninger«. Forbundet, som nu tæller 950 Medlemmer, mener, at det efter denne Udrensning bedre i Ro kan arbejde for Medlemmernes Interesser. Indtægterne har været 3,363 Kr. Udgifterne 3,095 Kr.

Spørgsmaal om Oprettelse af en Understøttelseskasse for Arbejdsløse blev udsat. Det vedtoges, at der ikke kan paabegyndes nogen Angrebsstrejke, medmindre de tre Fjerdedele af de paagældende Fabrikers Arbejdere er organiserede. Bidragene til Strejkekassen forhøjedes fra $1^1/_2$ til 3 Øre (2 Cent) pr. Medlem pr. Uge. Det vedtoges at søge Sammenslutning med Bomuldsarbejderforbundet »Eendracht« (Enighed), som bestaar af 600 Medlemmer, og ligesom Textilarbejderforbundet staar paa den moderne Klassekamps Standpunkt.

Meddelelse

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling afholdes hvert andet Aar i April Maaned. Den sidste ordinære Generalforsamling fandt Sted i April 1903; den næste skal afholdes i April næste Aar. Vi bringer dette i Erindring, fordi det i Lovens § 31 er bestemt, at Forslag om Forordninger, Tilføjelser eller Ophævelse af Lovbestemmelser kun kan behandles paa de ordinære Generalforsamlinger, og at saadanne Forslag skal indsendes til Forretningsudvalget mindst 6 Maaneder før Generalforsamlingen.

Enhver under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation — Landsforbund, enkeltvis indmeldt Forening eller lokal Fællesorganisation — kan stille Forslag til Generalforsamlingen; derimod kan ingen enkelt Person eller Afdeling af et Forbund stille Forslag, med mindre Forbundet optager det som sit.

Andre Forslag end saadanne, som vedrører Loven, skal indsendes inden den 1ste Marts.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 ✻ KØBENHAVN DEN 22. OKTOBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger. — Kooperative Foretagender (Korsetsyerskernes Systue). — Kongresser (International Malerkonference i Grenoble. — Meddelelse.

Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger

I Anledning af, at »Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger« fornylig har afholdt deres aarlige Delegeretmøde, og der ved dette konstateredes en Fremgang for Foreningerne, tror vi, at det kan have sin Interesse i korte Træk at erindre om den Udvikling, disse Foreninger har gennemgaaet, navnlig med Hensyn til deres Stilling overfor Fagforeningerne.

Institutionen »Haandværkssvendenes Rejseforening« blev oprettet 1885 i Odense med det Formaal at understøtte rejsende Haandværkssvende; man haabede dermed at kunne afskaffe »Fægteriet« paa Værkstederne og hos Private. I 1894 udvidedes den til ogsaa at omfatte Understøttelse af Syge, og antog da sit nuværende Navn: »Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger.«

Forholdet mellem »Rejseforeningen,« som den populært kaldes, og Fagorganisationerne var i flere Aar mindre godt; Grunden hertil maa søges i den Omstændighed, at Rejseforeningerne i flere Byer stillede sig mindre velvillig overfor Fagforeningerne. I særlig Grad vakte en Bestemmelse i Lovene om, at Svendene kun kunde fordre Rejseunderstøttelse, naar de bevislig ikke kunde faa Arbejde i deres Fag i den By, hvor de søgte Arbejde, megen Anstød hos Fagforeningerne, idet Bestemmelsen, som den stod, undertiden medførte, at de Rejsende blev nægtet Understøttelse, naar de ikke vilde tage Arbejde paa et Værksted, hvor der var Konflikt.

Rejseforeningens Sammensætning er blandet; den bestaar af Haandværkere og Fabrikarbejdere, Haandværksmestre, Fabrikanter, Købmænd, Læger, Embedsmænd, Lærere; kort sagt Folk i alle Livsstillinger er Medlemmer af Rejseforeningen og yder deres Bidrag. Desuden yder Staten et aarligt Bidrag til Rejseforeningen af 6000 Kr.

I Følge en foretagen Undersøgelse af Rejseforeningens Virksomhed i Tiden 1888—1901, udviste denne imidlertid en stadig Tilbagegang. Den samlede Indtægt var i Regnskabsaaret 1888—89 53,540 Kr. 44 Øre, men i 1900—1901 var Indtægten gaaet ned til 20,094 Kr. 24 Øre. Svendenes Bidrag, som i 1888—89 udgjorde 38,$_7$ pCt. var i Aaret 1900—1901 gaaet ned til 21,$_1$ pCt. Antallet af Understøttelserne var i det anførte Tidsrum gaaet ned fra 31,785 til 8,684.

Det hele Billede af Virksomheden viste saaledes en stadig Nedgang, og da Ledelsen for Rejse- og Sygeforeningerne kunde indse, at en fortsat Udvikling i den Retning maatte medføre Rejseforeningens fuldstændige Opløsning, og at dermed de Bidrag, som hidtil havde tilflydt de rejsende Arbejdere, saavel fra Statskassen som fra velsindede Mænd udenfor Arbejderklassen, vilde bortfalde, vedtog et Delegeretmøde i Kolding i 1898 at henvende sig til »De samvirkende Fagforbund«, for ved en Forhandling at søge at formaa Fagforeningerne til i højere Grad end hidtil at interessere sig for Rejse- og Sygeforeningerne, ved at deres Medlemmer sluttede sig til den, eller

i hvert Tilfælde ikke modarbejdede Foreningen.

Efter at en Henvendelse til »De samvirkende Fagforbund« i den antydede Retning havde fundet Sted, nedsatte Forretningsudvalget et Underudvalg paa 3 Medlemmer til at forhandle med Forretningsudvalget for Rejse- og Sygeforeningerne om en Maade, hvorpaa Forholdet mellem Rejseforeningen og Fagorganisationerne kunde ændres til begges Fordel. Fællesudvalget opnaaede Enighed om et Forslag til Ændringer i Rejse- og Sygeforeningernes Love, der gik ud paa følgende:

1. Rejseforeningen kan ikke mere nægte Understøttelse til den Arbejder, *der under normale Forhold* (§ 8) ikke kan faa Arbejde i den paagældende By. Dette vil sige, at Ledelsen for Rejseforeningen i en By ikke har Ret til at nægte en Arbejder Understøttelse, fordi han ikke vil tage Arbejde paa et Sted, hvor der er Konflikt mellem vedkommende Arbejdsgiver og Arbejdernes Organisation.

2. Der bliver givet Arbejdernes lokale Fællesorganisationer en Ret — hvormed ogsaa følger en Pligt — til, efter Byens Størrelse at vælge et eller to Medlemmer ind i den lokale Rejseforenings Bestyrelse, og Halvdelen af den samlede Bestyrelse skal være Arbejdere.

3. For det Tilfælde, at Rejse- og Sygeforeningen i en By opløses, overgaar Administrationen af Foreningens Ejendele til den lokale Haandværker- og Industriforening og Arbejdernes Fællesorganisation. Hvor der mangler enten en Haandværkerforening eller en Fællesorganisation, overgaar Administrationen til den af de nævnte Foreninger, som findes i Byen.

4. Lovændringer skal i Fremtiden, foruden af Fællesrepræsentationen for Industri og Haandværk og Justitsministeriet, tillige godkendes af De samvirkende Fagforbund.

Dette Forslag er senere godkendt saavel af De samvirkende Fagforbund, som af Rejse- og Sygeforeningerne og derefter af Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk og af Justitsministeriet.

Det vil ses, at Fagforeningerne nu, gennem de lokale Fællesorganisationer, har faaet en direkte Indflydelse paa Ledelsen af de stedlige Rejseforeninger. I København findes ingen Afdeling, men saa vidt bekendt arbejder Rejse- og Sygeforeningernes Forretningsudvalg paa at faa en saadan oprettet.

Efter at disse Forandringer i Rejse- og Sygeforeningernes Love var foretagne kunde De samvirkende Fagforbund anbefale Arbejderne at indtræde i Foreningerne, og i Følge den af Formanden for Rejseforeningen paa Delegeretmødet i Holbæk aflagte Beretning fremgaar det da ogsaa, at der har været Tilgang af Arbejdermedlemmer.

Arbejdernes Kontingent, som i 1900—1901 var 4,226 Kr. 17 Øre eller 21,1 pCt. af den samlede Indtægt, er for Aaret 1003—1904 steget til 4,374 Kr. 33 Øre eller 22,1 pCt. af den samlede Indtægt.

Derimod er Kontingentet fra Ikke-Arbejdere gaaet noget ned; dette var i 1900—1901 20,094 Kr. 24 Øre og i 1903—1904 kun 19,872 Kr. 50 Øre.

Vi henviser iøvrigt til nedenstaaende Referat.

* * *

Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger afholdt den 17. August d. A. Delegeretmøde i Holbæk, hvortil der var mødt ca. 50 Delegerede.

Formanden, Hr. Byraadsmedlem, Rebslagermester Kriebel, Nyborg, aflagde Beretning over Virksomheden.

Ved Delegeretmødet i Helsingør fjærnedes de Paragrafer i Lovene, der stod som en Hindring for De samvirkende Fagforbunds Støtte af Foreningen. Det nye havde mødt nogen Modstand hos nogle faa Arbejdsgivere, men i det store Hele maatte Forandringerne siges at have været til Gavn for Foreningen. Forskellige ny Foreninger var oprettede paa Basis af dette nye Samarbejde.

Rejseforeningen er i god Vækst og vil faa en større Betydning end tidligere.

Sygeforeningerne viser sig ligeledes at være en god Institution, som er til betydelig Gavn for Medlemmerne.

Hovedkassens Regnskab for den 3-aarige Periode balancerer med 32,332

Kr. 29 Øre. Det særlige Regnskab for Rejsekassen for 1903—1904 udviser en samlet Indtægt og Udgift af henholdsvis 19,877 Kr. 50 Øre og 20,430 Kr. 83 Øre, mod 17,622 Kr. 90 Øre og 18,011 Kr. 84 Øre i forrige Aar, altsaa en større Indtægt af 2,049 Kr. 60 Øre og en større Udgift af 2,408 Kr. 99 Øre. Indtægten af Svendenes Kontingent har været 1001 Kr. 98 Øre større end i Fjor.

Understøttelsernes Antal har været 5,115, hvilket er 499 mere end sidste Aar.

Sygeforeningerne havde et Underskud af 1,488 Kr. 30 Øre. De unge Medlemmer afgiver det største Antal Syge.

Formanden omtalte Svendehjemmenes store Betydning for de Rejsende. Disse frier mange Gange den unge Svend fra at blive tvungen ind i daarlige Forhold; der ligger en stor og betydelig Opgave for Svendehjemmene, som ikke maa undervurderes.

Delegeretmødet vedtog nogle enkelte Lovforandringer, bl. a., at naar en Lægeattest til en anerkendt Sygekasse ikke er over 3 Maaneder gammel, kan denne benyttes ved Optagelse i Sygeforeningerne.

De afgaaende Forretningsudvalgsmedlemmer, AUG. ANDERSEN, Svendborg, HANSEN, København, og JENSEN, Slagelse, genvalgtes.

Næste Delegeretmøde skal afholdes i Randers.

Kooperative Foretagender

»**Korsetsyerskernes Systue**«. Den 20. Maj i Fjor aabnede Korsetsyerskernes Fagforening en Systue for Korsetter i Fredensgade 2 i København.

Midlerne til Systuens Oprettelse var skaffet til Veje ved Gaver fra Fagforeninger og Private. Fagforeningerne har saaledes ydet 645 Kr., Arbejdernes Fællesbageri 100 Kr. og Private 95 Kr.

Hensigten med Systuens Oprettelse var, dels at søge om det ved dens Hjælp kunde lykkes at tilvejebringe Midler til Agitation for Foreningen, men dog særlig for at søge at skaffe Korsetsyerskerne bedre Løn- og Arbejdsforhold. Det var saaledes en Forudsætning, at de Syersker, som fik Beskæftigelse paa Systuen, skulde lønnes efter en af Fagforeningen udarbejdet Priskurant, der er noget højere end den, der betales efter i andre Forretninger, og der maatte kun beskæftiges Fagforeningsmedlemmer paa Systuen. Formaalet var saaledes meget godt, men Resultatet af Virksomheden har ikke endnu svaret til Forventningerne.

Systuen har i den forløbne Tid kun kunnet beskæftige en kvindelig Arbejder foruden Direktricen, og om noget Overskud er der ikke Tale.

Som Direktrice for Korsetsyerskernes Systue valgte Fagforeningen sin daværende Formand, Fru *Anna Larsen*, og da Foreningen ingen Midler raadede over, hvorved et eventuelt Underskud kunde blive dækket, traf man Aftale om, at Fru Larsen skulde have Ansvaret for Forretningen, men at Forretningen iøvrigt maatte betragtes som tilhørende Fagforeningen og være underkastet dennes Kontrol.

I Begyndelsen gik denne Ordning meget godt; der blev givet Fagforeningernes Repræsentanter Adgang til at efterse Systuens Regnskab og til at være medbestemmende om Spørgsmaal vedrørende Forretningen. Men senere opstod der Uenighed mellem Fagforeningens Bestyrelse og Direktricen. Denne mente, at de af Fagforeningen valgte Repræsentanter, der skulde beskæftige sig med Systuen, blandede sig alt for meget i Forretningens indre Anliggender, og Fagforeningen hævdede paa sin Side, at den maatte være berettiget til at føre Tilsyn med Forretningen paa den Maade, som den fandt for godt.

Da det ikke lykkedes de interesserede Parter at opnaa Enighed om, hvem der skulde have den afgørende Indflydelse paa Systuens Ledelse, anmodede Korsetsyernes Fagforening Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København om at søge tilvejebragt en Ordning, saaledes at det blev afgjort, hvem der skulde have Ledelsen af dette Foretagende, og hvorledes den fornødne Kontrol kunde udøves.

Forretningsudvalget har i den An-

ledning afholdt en Række Møder, dels med Repræsentanter for de Fag, der har ydet Bidrag til Systuen, dels med Bestyrelsen for Korsetsyerskernes Fagforening og Systuens Direktrice, Fru Anna Larsen. Paa disse Møder har der været fremsat Spørgsmaal om at omdanne Foretagendet til et Aktieselskab, saaledes at de Foreninger og Private, som har støttet Systuen med Gaver, fik Aktier for de ydede Beløb. Men baade dette Forslag, og et andet, der gik ud paa at gøre Forretningen til et Andelsforetagende, vandt ingen Tilslutning.

Det er dog lykkedes at interessere de paagældende Fagforeninger saa meget for Sagen, at de har erklæret sig villige til at føre Tilsyn med Systuen.

Paa et Møde den 17. ds., hvortil alle de interesserede Parter var indbudt, opnaaedes der saaledes Enighed om en Vedtægt, hvorefter Systuen skal ledes i Fremtiden. Vedtægten gaar bl. a. ud paa, at Systuens Anliggender varetages af en Kontrolkommité, som bestaar af 5 Personer; heraf vælger de Fagforeninger, som har ydet Bidrag, de 3 Medlemmer, og Bestyrelsen for Korsetsyerskernes Fagforening vælger 2 Medlemmer.

Systuens daglige Virksomhed ledes, under Ansvar for Kontrolkommitéen, af en Direktrice, som ansættes og afskediges af Kontrolkommitéen.

Generalforsamling afholdes i Februar og August, og her aflægges Beretning over Virksomheden, og Regnskabet forelægges m. m.

Der er saaledes nu bragt ordnede Forhold til Stede paa Systuen. Dette vil forhaabentlig ogsaa blive til Gavn for dens fortsatte Drift.

Kongresser

International Malerkonference. Den 8. September d. A. afholdt Malerne en international Konference i Grenoble i Frankrig. Repræsenteret var Italien, Svejts, Frankrig og Danmark, medens der forelaa moralsk Tilslutning fra Spanien, Belgien, England og De forenede Stater i Nord-Amerika. Danmark var repræsenteret ved RUDOLF POULSEN.

Af Hensyn til, at der manglede Repræsentation fra flere Lande, kunde der ikke tages Beslutning om en fast international Samvirken mellem Malernes Organisationer.

Sekretariatet, som indtil næste Kongres vedblivende skal have Sæde i Grenoble, skal give alle Landes Malerorganisationer Beretning om den afholdte Konference, samt udarbejde Udkast til Love for et internationalt Malerforbund. Disse Love skal forelægges hvert enkelt Lands Forbund til Drøftelse, og vil derefter kunne endelig vedtages paa en Kongres, som afholdes i Stuttgart i 1906.

Udgifterne ved Sekretariatets Virksomhed vil blive afholdt af Forbundene i Frankrig, Italien og det franske Svejts.

En Del af Konferencens Tid optoges af Spørgsmaalet om Forholdsregler mod Anvendelse af Blyhvidt og Blymønnie, som i de Lande, hvor disse Farvestoffer er det daglige Arbejdsmateriale, foraarsager mange Forgiftningstilfælde af meget alvorlig Art.

Konferencen vedtog, at der til den internationale Arbejderbeskyttelseskongres skulde udarbejdes en Beretning om de i Faget anvendte Giftstoffers Farlighed.

Meddelelse

Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger gøres opmærksom paa, at Administrationsbidraget for 2det Halvaar 1904 skal være indbetalt inden Udgangen af Oktober Maaned.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 ✻ KØBENHAVN DEN 29. OKTOBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Sadelmagerne og Tapetsererne i 10 Aar. — Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne i Provinserne). — Internationale Fagkongresser Typograferne i De forenede Stater i Nordamerika). — Adressefortegnelse over svenske Fagforbund. — Arbejdsløsheden

Sadelmagerne og Tapetsererne i 10 Aar

Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund har udarbejdet et lille Festskrift i Anledning af Forbundets 10-aarige Bestaaen. Forbundet stiftedes paa en skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererkongres den 2. September 1894 i Gøteborg. Kongressen vedtog at ophæve de da bestaaende nationale Forbund og danne et skandinavisk med fælles Kasse og fælles Ledelse. Hr. I. P. JØNSON valgtes som Forretningsfører og begyndte kort Tid efter en Agitationsrejse i de danske Provindsbyer, hvor flere af de tidligere Afdelinger reorganiseredes.

Som Vederlag for sit Arbejde modtog Forretningsføreren kun 5 Kr. (fem Kroner) om Maaneden. Forholdene vare endnu kun smaa, men efter en heldig Strejke i Odense i 1896 gik det godt fremad.

Ved en Kongres i 1896 blev Kontingentet forhøjet fra 10 Øre til 12 Øre pr. Medlem om Maaneden, og man fik faste Bestemmelser med Hensyn til Understøttelse paa Rejser. Til Rejsekassen skulde der betales 10 Øre pr. Medlem om Maaneden.

Denne Kongres gav Stødet til, at mange Medlemmer meldte sig ind i Organisationen.

Der blev nu taget fat paa Afskaffelse af det forældede Kost- og Logisystem; ganske vist under ivrig Protest fra Mestrenes Side.

Paa Kongressen i Malmø 1898 var der mødt 39 Repræsentanter fra Danmark og Sverrig. Desuden var Norge og Tyskland repræsenteret med hver 1 Repræsentant.

Arbejdet i Forbundets Tjeneste var nu blevet saa stort, at Forretningsføreren ikke mere kunde have Arbejde hos en Mester; hans Løn sattes derfor til 800 Kr. aarlig.

Den store Lock-out i 1899 kostede Forbundet 6,975 Kr. 30 Øre i Udbetaling til egne Medlemmer. Af De samvirkende Fagforbund modtog Forbundet 4,932 Kr. Skøndt Forbundet saaledes gav sine Medlemmer mere end 2000 Kr. udover Beløbet fra De samvirkende Fagforbund, betalte det dog som Hjælp til de andre Fags Arbejdere 17,135 Kr. Selv Medlemmer, som arbejdede for Kost og Logi og en Ugeløn af 5—6 Kr. pr. Uge, betalte deres 2 Kr. om Ugen til Lock-out'en.

I København betalte Tapetsererne, foruden et fast ugentlig Kontingent, tillige 10—15 pCt. af Indtægten. Denne Afdeling indsamlede 5,880 Kr. 55 Øre; enkelte Medlemmer betalte op imod 80 Kr. Kongressen i Aaret 1900 vedtog at forhøje Maanedskontingentet til 40 Øre for Danmarks Vedkommende, 50 Øre for Sverrig og 30 Øre for Norge. Samtidig vedtog man at udbetale Understøttelse til Arbejdsløse i Danmark.

Det forskellige Kontingent gav Anledning til en Del Utilfredshed, og paa den næste Kongres i Aarhus 1903 blev det derfor vedtaget, at Kontingentet skulde være ens i alle tre Lande. Det blev fastsat til 25 Øre pr. Uge til Hovedkassen. Samtidig vedtoges det at udskille Hjælpekassen, og give denne en Grundkapital af 2000 Kr. Til Hjælpekassen betales ugentlig 15 Øre pr.

Medlem. En enkelt Afdeling kan ikke tiltræde Kassen; dette maa ske for et helt Lands Afdelinger. Uden Kontingentforhøjelse vedtog Kongressen at udbetale Begravelseshjælp, samt, saavidt muligt, alle Ekstrabidrag ved Strejker af indtil 25 Øre pr. Medlem.

De økonomiske Fordele, som Medlemmer har opnaaet, er meget betydelige. Tapetsererne i København har saaledes faaet Lønnen hævet fra 16 à 18 Kr. til 25 à 30 Kr. pr. Uge. Arbejdstiden er forkortet til 9 à 10 Timer. Sadelmagerne har faaet Lønnen hævet fra 14 à 16 Kr. til 24 Kr. pr. Uge. Desuden har Tapetopsætterne og Linoleumsarbejderne faaet betydelig Lønforbedring. Arbejdstiden er ikke over 9 Timer.

I 33 danske Provindsbyer er Forholdene blevne forbedrede baade med Hensyn til Lønnen og Arbejdstiden; denne er ingen Steder over 10 Timer.

Til Arbejdsløse i Danmark er der, i de 4 Aar Kassen har virket, udbetalt 14,958 Kr. 58 Øre. Til Rejsende i alle 3 Lande er der ialt siden 1896 udbetalt 10,622 Kr. 70 Øre. Til Strejker i Faget i Danmark er der udbetalt 8,093 Kr. 40 Øre, og til Strejker i andre Fag, gennem De samvirkende Fagforbund, 21,888 Kr. 10 Øre, herunder over 17,000 Kr. i Lock-out-Aaret.

Forbundet udgiver nu et Medlemsblad, der udgaar 1 Gang om Maaneden i 2000 Exemplarer.

Medlemsantallet i Danmark har i de senere Aar varieret mellem 700—800. I det Aar, da Forbundet oprettedes, var der i Danmark 103 Medlemmer i 3 Afdelinger.

Beretningen fra *Sverrig* viser ogsaa store Resultater. I Stockholm er Tapetsererne Løn nu 55 Øre pr. Time, og er den højeste i Skandinavien. Arbejdstiden er 55 Timer om Ugen. Sadelmagerlærlingenes Løn i samme By er fra 7—15 Kr. pr. Uge. Tapetsererlærlingenes fra 4—12 Kr.

I næsten alle Byer i Sverrig er det lykkedes at hæve Lønnen.

Til Strejker i Faget er der i Sverrig medgaaet 9,655 Kr. 97 Øre, og gennem Landsorganisationen i Sverrig til andre Fag 6,016 Kr. 10 Øre, ialt 15,672 Kr. 7 Øre.

Der begyndtes med 94 Medlemmer i 1894, nu er der 600.

I *Norge* har Organisationen kun bestaaet i faa Aar, men ogsaa dér kan der noteres Fordele for Medlemmerne. Sadelmagerne i Kristiania gennemførte i 1903 en Minimalløn paa 36 Øre pr. Time og en Arbejdstid af 58 Timer om Ugen. Tapetsererne i Kristiania har i Aar, efter en Strejke paa 11 Uger, gennemført en Minimalløn af 40 Øre. Arbejdstiden forkortedes med 2 Timer om Ugen, og en Prisliste gennemførtes. Strejken kostede Forbundet ca. 11,000 Kr. I flere andre norske Byer er der opnaaet bedre Forhold.

Til Strejker i Norge er der ialt udbetalt 14,809 Kr. 27 Øre.

I hele Forbundet, altsaa Danmark, Norge og Sverrig, er der til Strejker i Faget i de 10 Aar udbetalt 32,558 Kr. 64 Øre. Lønnen er steget med fra 2 til 14 Kr. om Ugen pr. Medlem; Arbejdstiden er nedsat enkelte Steder med 2 Timer daglig, og der er tilvejebragt ordnede Forhold paa Værkstederne.

I 1894 var det samlede Medlemstal 197, den 1. Juni 1904 var det 1689. Forbundet har saaledes Grund til at glæde sig over sin Virksomhed i de forløbne 10 Aar.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagerne i Provinserne. I Nr. 5 af »Arbejderen« meddelte vi, at en Generalforsamling i Bagermesterforeningen »Nørrejysk Bagerforening«, i August Maaned i Fjor i Skanderborg havde forkastet et af et Fællesudvalg udarbejdet Forslag til Lønregulativ for Bagerier i Jylland, men at der dog paa det samme Møde blev valgt 3 Bagermestre til at forhandle videre med Repræsentanter for Bagerforbundet.

Ved Forhandlinger mellem Organisationerne er man senere bleven enig om ogsaa at tilkalde Repræsentanter for Bagermestrenes Foreninger for Sjælland og for Lolland-Falster, og det saaledes sammensatte Fællesudvalg er under 2. August d. A. bleven enig om et Forslag til Regulativ for Provinserne, i det væsentlige af samme Indhold, som

det Regulativ-Forslag, der blev forkastet af de jyske Bagermestre i Fjor.

Denne Gang har Bagerforbundet forkastet Forslaget, og Bagerne i Provinserne staar altsaa, med Hensyn til Lønordninger med deres Mestre, paa det samme Standpunkt, som de har staaet hele Tiden. Et saadant Forhold er imidlertid uholdbart og til Skade for alle Parter; vi vil derfor ønske, at der inden ret længe ved fornyede Underhandlinger kan blive tilvejebragt en Lønordning i Bagerfaget i Provinserne, da en saadan er et nødvendigt Grundlag for Bagerforbundets videre Arbejde for Provinsmedlemmernes Interesser.

Internationale Fagkongresser

Fagkongresser i De forenede Stater i Nordamerika. *Typografernes* Forbund har haft sin Kongres den 8.—14. August i *St. Louis*. Medlemsantallet har fra Maj 1903 til Maj 1904 været gennemsnitlig 46,165; Indtægterne har i samme Tidsrum været 240,005 Dollars, Udgifterne 252,847 Dollars, Kassebeholdningen var 36,358 Dollars. Der er i flere Byer opnaaet en Forkortelse af Arbejdstiden. Principalforeningen (Typothetae) har modsat sig Forslag om indførelse af en daglig Arbejdstid paa 8 Timer i alle Trykkerier. Forbundets Understøttelsesvæsen er ikke centraliseret, men i dette Forhold foretog Kongressen ingen Ændringer.

Forbundet af *Maskinmestre og Hjælpearbejdere i Trykkerier* har afholdt Kongres, ligeledes i *St. Louis*. Det vedtoges at ansætte en Række lønnede Agitatorer for at skaffe Forbundet en hurtigere Udbredelse, og det vedtoges ikke at opsige den mellem Forbundet og Principalforeningen bestaaende Tarif. Der vedtoges en Del Lovændringer, som har til Formaal at styrke Forbundet indadtil.

Af *Glasarbejderforbund* har der hidtil været *to* i De forenede Stater. Ved en Konference, der varede en Uge, og hvortil begge Organisationer havde sendt Repræsentanter, blev man endelig enig om at sammensmælte de to Forbund til et. Forbundet faar Sæde i *Ohio*, Cleveland; det omfatter ca. 95 pCt. af samtlige Glasarbejdere i De forenede Stater.

Adressefortegnelse over svenske Fagforbund

Landssekretariatet: Folkets Hus, Barnhusgatan 14, 2 tr. Formand: Hermann Lindqvist. Telegramadresse: Landssekretariatet R. T., Stockholm.*

Kem.-Tekn. och Kvarnindustriarbetareförbundet: S. P. Johansson, Bondegatan 52.

Rikstelefon- och Telegrafarbetareförbundet: H. Lundin, Åsögatan 47.

Svenska Bageriarbetareförbundet: And. Sjöstedt, Kungstensgatan 51, (f. d. 19) n. b.

Svenska Bleck- och Plåtslageriarbetareförbundet: J. P. Pehrsson, Vestmannagatan 44, 3½ tr.

Svenska Bokbindareförbundet: Folkets Hus, 4 tr.

Svenska Bryggeriarbetareförbundet: C. J. Eriksson, Agnegatan 4, 3 tr., Folkets Hus.

Svenska Förgyllare- och Glasmästareförbundet: P. Magnusson, Mästersamuelsgatan 54, 1 tr.

Svenska Glasarbetareförbundet: Alf. Bergström, Surte Glasbruk, Surte.

Svenska Gjutareförbundet: J. E. Blomquist, Ringvägen 6, 1 tr.

Svenska Grof- och Fabriksarbetareförbundet: Grof- och Fabriksarbetareförbundets Expedition, Helsingborg.

Svenska Grufarbetareförbundet: C. L. Lundberg, Upsalagatan 6, 1 tr.

Svenska Handsksömmerskeförbundet: Fru Anna Sterky, Folkets Hus, 4 tr.

Svenska Handskmakareförbundet: Th. Theander, Torpgatan 8, Malmö.

Svenska Hattmakareförbundet: J. Schüldt, Kungsholmsgatan 37, n. b.

Svenska Järn- och Metallarbetareförbundet: Järn- och Metallarbetareförbundets Expedition.

Svenska Järnvägsmannaförbundet: A. P. Wiberg, Drottningsgatan 49, 2 tr.

Svenska Kakelugnsmakareförbundet: C. J. Hammarberg, Kaptensgatan 28, Göteborg.

Kvinnornas Fackförbund: Fru Anna Sterky, Folkets Hus, 4 tr.

Svenska Korkarbetareförbundet: K. J. Lundin, Prästgårdsgatan 33, t. v. 1 tr.

Svenska Läderarbetareförbundet: C. Sandberg, Urvädersgränd 11.

Svenska Murareförbundet: Niels Persson, Majorsgatan 16. Malmö.

Svenska Målariarbetareförbundet: C. F. Høgvall, Folkets Hus, 3 tr.

Svenska Repslageriarbetareförbundet: K. T. Asplund, Helenadal 2.

Svenska Sadelmakare- och Tapetsereareförbundet: J. P. Jönsson, Gerdasgade 2. Köpenhamn, Valby.

Svenska Skoarbetareförbundet: Chr. Nilsson, Rådmansgatan 77, n. b. inpå g.

* Hvor intet Bynavn er anført, er Forbundets Hjemsted Stockholm

Svenska Skrädderiarbetareförbundet: J. Andreasson, Folkets Hus, 1 tr.
Svenska Stenhuggareförbundet: Stenhuggareförbundets Expedition. Lysekil.
Svenska Spårvägsmannaförbundet: A.W. Lundstrøm, Roslagsgatan 51, t. h. 1 tr.
Svenska Sågverksindustriarbetareförbundet: Sågverksindustriarbetareförbundets Expedition. Gäfle.
Svenska Textilarbetareförbundet: Karl Holmqvist, Södermannagatan 54, ö. g. n. b.
Svenska Tobaksarbetareförbundet: A. Kindstrand, Krukmakaregatan 16, 3. tr.
Svenska Transportarbetareförbundet: Charles Lindley, Jakobsbergsgatan 17, ö. g. n. b.
Svenska Träarbetareförbundet: Träarbetareförbundets Expedition.
Svenska Tunnbinderiarbetareförbundet: J. Hasselqvist, Åsögatan 66 B.
Svenska Typografförbundet: Jakobsgatan 22 A.

Arbejdsløsheden

Arbejdsløshedsskemaerne. Vi har tidligere meddelt, at der i »Arbejderen«, den sidste Lørdag i hver Maaned vilde blive optaget en Oversigt over Arbejdsløsheden for den foregaaende Maaned. Dette Løfte har vi dog hidtil ikke set os i Stand til at opfylde, fordi Oplysningerne fra Organisationerne kommer for sent ind.

Paa de til Organisationerne udsendte Skemaer er der paatrykt en Opfordring om at indsende disse senest den 20. i den Maaned, der følger efter den, for hvilken Oplysningerne er gældende; det vil altsaa sige, at Skemaerne, t. Eks. for September Maaned, skal være indsendt senest den 20. Oktober, og saa fremdeles hver Maaned.

Organisationerne opfordres til i Fremtiden at indsende Skemaerne til den ønskede Tid, saa at vi kan blive i Stand til regelmæssig den sidste Lørdag i hver Maaned at udsende en samlet Oversigt over Arbejdsløsheden i de forskellige Fag.

Vi vil samtidig benytte Lejligheden til at henlede Organisationernes Opmærksomhed paa, at der ved Opgørelsen af tabte Arbejdsdage, kun maa regnes med Arbejdsdage og ikke med Søn- eller Helligdage. September, som har 30 Dage, har kun 26 Arbejdsdage, og der kan derfor kun regnes med dette Antal, naar der er Tale om Tab af Arbejdsdage i September Maaned.

Arbejdsløsheden i August Maaned 1904

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbmd., Lyngb. Hørsh.						275
do. Randers						100
Barberer	26		13			
Barnevognsarb.	3	74	2			
Billedskærerne	14	148	4			
Brolæggere	50	1350	50	8	216	8
Bryggeriarb.	4		4			
Elektrikere	9	120	1	6	98	2
Filehuggere	3	36				
Farmaceuter	17	527	13			4
Gartnere	6	120	6			
Glasarbejdere	45	638	43			
Gørtl o. Metalarb	38	595	25	6	68	2
Handskemagere	6	140	6	6	126	6
Hattearbejdere				5	130	5
Hvidgarvere	18	455	18	2	42	1
Instrummg. mek. o. opt.						
Jern o. Metalsl.	2		2			
Karetmagere				1		
Kedel- o. Maskp.	21	243	15	1	27	1
Keramikere	4	84	4			
Korkskærere	3	63	2			
Kurvemagere						
Litografer	14	323	9	3	23	1
Lohgarvere				3	24	1
Metaltrykkere	2	40				
Marm.-, Kalk- o. Sandstenshg.						
Murerne			140			53
Murarbejdsm.	200	5000	200			
Mølleriarbejdere	10	140	10	25	500	25
Ovnsættere	2	24	2			
Papirfabrikarb.						
Pianofortearb.	7		7			
Pottemagerne						
Rebslagerne				27		26
Sadelm. o. Tapets.	85	1015	75	21	199	15
Savv. o. Masksn.	39	682	25	40	450	25
Sejlmagerne	14	190	1			
Skibstømrere	40	772	32	26	4[illegible]0	20
Skorstensfejere	5		5			
Skræderforb.			130			85
do. Fagf. af 1873	300					
Sukker-, Chokol. o. Biskuitarb.	1	27	1	4	100	4
Typ. Foren., Ny	9	185	6			
Tømrerne			320			238
do. o. Snedkere p. Bornh.						
Urmagere	6	45	4			

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 ✻ KØBENHAVN DEN 5. NOVEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Norske Fagforeninger i 1903. — Løn bevægelser og Konflikter (Keramisk Forbund; Glasarbejderstrejke i Holland). — Kongresser (Den engelske Fagforeningskongres). — Arbejdsløsheden i Tyskland.

Norske Fagforeninger i 1903

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge har udsendt Beretning over Virksomheden i Aaret 1903.

Der bestaar i Norge 15 Fagforbund, som er oprettede og arbejder paa Grundlag af den moderne Arbejderbevægelse; blandt Forbund er der et for Kvinder med 450 Medlemmer.

Der bestaar ganske vist endnu flere Forbund, som Sporvogns- og Jernbanefunktionærernes-, Lokomotivfyrbødernes- og Postbudenes Forbund, men disse staar endnu fjernt fra den moderne Arbejderbevægelse.

13 bestaaende Forbund havde ialt 286 Afdelinger og et Medlemsantal af 14,267. I Kristiania bestaar der udenfor Forbundene 24 enkelte Foreninger med 1080 Medlemmer, deraf er de 4 kvindelige Fagforeninger med 127 Medlemmer. Hertil kommer en Del Fagforeninger udenfor Forbundene i nogle andre Byer. De fagorganiserede Arbejderes Antal i Norge kan ialt anslaas til ca. 16,000.

Af de 13 Forbund staar 9 med 192 Afdelinger og 7,500 Medlemmer i Landsorganisationen. Dertil kommer 10 i Kristiania enkeltstaaende Fagforeninger med 473 Medlemmer. Centralisationen bestaar saaledes af 202 Fagforeninger med 7,973 Medlemmer. 5 af Forbundene, deriblandt Arbejderpartiets Kvindeforbund, staar endnu udenfor Landsorganisationen. Alt tyder imidlertid paa, at den Tid ikke er fjern, da ogsaa disse Forbund vil slutte sig til Centralisationen.

12 Forbund samt de 10 enkeltstaaende Foreninger, som tilhører Landsorganisationen, havde ved Udgangen af Aaret 1902 en Kassebeholdning af 159,121 Kr. Ved Udgangen af Aaret 1903 var Kassebeholdningen i de samme Organisationer 191,670 Kr., altsaa en Formuefremgang af 32,549 Kr. 5 Forbund og 4 Fagforeninger har oprettet Rejsekasser. 5 Forbund og 5 Fagforeninger har Arbejdsløshedskasser. I Understøttelse til Arbejdsløse og Rejsende og tildels Syge er der i Aaret udbetalt 40,991 Kr.

I Strejkeunderstøttelse er der i Aarets Løb udbetalt 171,896 Kr. 66 Øre, hvoraf Halvdelen falder paa Jern- og Metalarbejderforbundet, som i Aaret har ført den største Konflikt, der hidtil har været ført i Norge.

I Administrationsudgifter i de samme Organisationer er der brugt 30,610 Kr., hvortil dog vistnok maa henføres nogle af de Beløb, som ere henførte under »andre Indtægter.« Den samlede Indtægt var 351,237 Kr. 2 Øre og Udgifterne 318,647 Kr. 58 Øre.

Medlemmernes aarlige Bidrag til Organisationerne er forskellige i de forskellige Organisationer, og varierer fra 5 Kr. 20 Øre til 52 Kr., foruden Ekstrakontingent til Konflikter, Forsikringsbidrag til afdøde Medlemmers Efterladte, Arbejdsløse m. m.

Flere Forbund udbetaler ved Medlemmernes Dødsfald et nærmere fastsat Beløb til de Efterladte; Bidraget hertil udskrives som Ekstrakontingent, der kan variere fra 25 Øre til 1 Kr.

12 Fagforbund udgiver Fagblade, hvoraf nogle udkommer kvartalsvis, andre 1 Gang maanedlig og andre 1

Gang ugentlig. Fagbladene tilstilles Medlemmerne gratis, og de anvendes i stort Omfang til Agitation.

Samtlige Fagblade kostede i 1903 11,187 Kr. 31 Øre.

Naar Forbundene ere faa i Antal, saa har det sin Grund i, at flere af disse ere Industriforbund, som optager Arbejderne i alle Brancher, der ere indenfor en Virksomhed. Jern- og Metalarbejderforbundet omfatter saaledes alle indenfor Jern- og Metalindustrien beskæftigede Arbejdere, med Undtagelse af Formerne, ialt 10 Grupper; Træarbejderforbundet omfatter alle, der ere beskæftigede indenfor Trævareindustrien, Skotøjsarbejderforbundet alle, som ere beskæftigede ved Skotøjsindustrien, og Arbejdsmandsforbundet optager alle ikke faglærte Arbejdere.

Nogen større Tilgang i Medlemsantallet i 1903 har der ikke fundet Sted. Grunden hertil søger man i de daarlige Arbejdsforhold, der har været i Norge i de senere Aar.

Ved Organisationens Hjælp er det lykkedes at opnaa adskillige Forbedringer for Medlemmerne, og den gennemsnitlige Løn er i de fleste Fag bleven ikke saa lidt forbedret, ligesom der er opnaaet solidere og tryggere Arbejdsvilkaar.

Organisationsarbejdet i Norge besværliggøres af mangelfulde og kostbare Samfærdselsforhold. Udgifterne til en kraftig Agitation har Organisationerne ikke hidtil været i Stand til at bære. Dertil kommer, at Arbejderne havde fæstet deres Lid til Liberalismen og blindt stolet paa de gyldne Løfter, som der i en Menneskealder fra den Side er givet Arbejderne, og der findes endnu Arbejdere, som det er umuligt at bibringe Forstaaelse af, at Arbejdernes Frigørelse maa blive deres eget Værk.

Arbejderne er dog begyndt at vaagne af deres Slummer, hvorfor Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge sætter sit unge Haab til Fremtiden.

Lønbevægelser og Konflikter

Keramisk Forbund har ved fortsatte Forhandlinger med Firmaet Bing & Grøndahl opnaaet at faa Lønkravet for Kapseldrejerne ordnet med en Omlægning og Forhøjelse af Akkorderne af ca. 10 pCt. Hermed er hele Lønkravet hos dette Firma ordnet.

Forbundet indledede derefter med Direktionen for Aktieselskabet »Aluminia« en Forhandling, som nu ogsaa er afsluttet med et for Forbundet gunstigt Resultat. De ugelønnede Arbejdere, paa Plads, i Pakhus og Lager, faar et Tillæg af 1 Kr. pr. Uge. Lønnen for disse Arbejdere er derefter 21 Kr. pr. Uge. Arbejdstiden er 9 Timer daglig. De fastlønnede kvindelige Arbejdere faar Lønnen hævet fra 10 Kr. 50 Øre til 12 Kr. For Kvinder, som arbejder i Akkord, er Lønnen hævet saaledes, at de ogsaa kan tjene 12 Kr. pr. Uge. Ved Ovnen forhøjes Akkorderne saaledes, at Lønnen bliver 24 Kr. pr. Uge. Ved Formstøbning ansættes i Fremtiden kun faglærte Arbejdere, og Minimallønnen hæves fra 20 til 25 Kr. ugenlig.

For de daarligst betalte Fajanceartikler er det lykkedes at gennemføre en Lønforhøjelse af ca. 15 pCt. samt at hidføre den Forbedring i Arbejdet, at Materialier og Forme i Fremtiden skal bringes til Arbejderne for Fabrikens Regning. Den Ordning vil medføre, at der til dette Arbejde skal antages 2 Mand til en Løn af 21 Kr. ugenlig.

I den kgl. Porcellænsfabrik skal de kvindelige Figurmagere (Retoucheuser) fremtidig have samme Løn som Mænd, hvilket betyder en Merfortjeneste for disse Kvinder af fra 6—10 Kr. ugenlig.

Overenskomsten er gyldig til 1. April 1908.

I Følge en af Forbundet foretagen Udregning, vil den opnaaede Lønforhøjelse tilsammen udgøre ca. 14000 Kr. aarlig.

Arbejderne paa Porcellænsfabrikkerne og paa Fajancefabriken »Alluminia« stod indtil i Foraaret indbyrdes uenige om Organisationsformen. Tidligere havde *alle* Arbejdere, mandlige og kvindelige, faglærte og ikke-faglærte, staaet som Medlemmer af en samlet Forening; men dette viste sig uholdbart, og en stor Del af de faglærte Arbejdere traadte ud af Keramisk Forbund og dannede en særlig Forening. Det skilte bøjede sig

dog atter sammen paa en anden og vistnok heldigere Maade end før, idet Forbundet nu bestaar af Brancheforeninger med hver sin egen Bestyrelse og en fælles Hovedbestyrelse. Den daglige Ledelse af Forbundet er overdraget til en Forretningsfører, som ogsaa har ført de nu saa heldigt afsluttede Forhandlinger med Arbejdsgiverne. Et saadant Resultat vilde Arbejderne paa »Aluminia« og Porcellænsfabrikerne selvfølgelig ikke kunne have naaet under de Forhold, der var raadende, forinden de enedes om at give deres Organisation en saadan Form, at et Samarbejde imellem dem var muligt.

Glasarbejderstrejke i Holland. Paa Flaskefabrikerne i *Schiedam*, *Dortrecht*, *Delft* og *Capelle aan der Ijsel* har 654 Arbejdere nedlagt Arbejdet paa Grund af, at Fabrikanterne forlangte Lønnen nedsat med ca. 10 pCt.

Kongresser

Den engelske Fagforeningskongres. Den 5. September fandt den 37. Aarskongres for engelske Fagforeninger Sted i *Leeds*. Den var besøgt af 450 Delegerede, som tilsammen repræsenterede ca. $1^1/_2$ Million Medlemmer.

Disse Kongresser sammenkaldes hvert Aar af den saakaldte »parlamentariske Komité; «Komitéen vælges paa Kongresserne, som iøvrigt beskæftiger sig med alt, hvad der vedrører Arbejderne og deres Fagforeninger. Til Kongresserne har alle Fagforeninger Adgang til at lade sig repræsentere, uanset Organisationsformen. Foruden den parlamentariske Komités Kongres, afholdes der hvert Aar en anden Fagforeningskongres i England, nemlig den, som den engelske faglige Landsorganisation (General Federation of Trade Unions) afholder. Denne Centralisation tæller ca. $^1/_2$ Million Medlemmer.

Den parlamentariske Komité havde udarbejdet en omfangsrig Beretning. Komitéen har med Kraft deltaget i Kampen mod tidligere Koloniminister Chamberlains *Toldplaner*. *Taff Vale*-Sagen, hvorunder Overhuset som Domstol har dømt Jærnbanearbejdernes Forbund, paa Grund af dets Udsættelse af Strejkeposter, omtales ligeledes i Beretningen. Komitéen havde indbragt, og faaet vedtaget, et Lovforslag, hvorved Retten til at udstille Strejkeposter atter blev givet Fagforeningerne, og hvor det endvidere fastslaas, at hvad der er lovligt tilladt for en enkelt Person, ogsaa er tilladt for to eller flere, altsaa en Forening. Men Førsteministeren, BALFOUR har undladt at offentliggøre Loven; den har derfor ikke faaet Lovskraft, men maa atter indbringes og vedtages i Parlamentet i næste Samling. Kongressen i Fjor havde vedtaget at udgive et Arbejder-Dagblad, men Komitéen erklærer, betegnende nok, at der ikke er megen Sympati for et saadant Organ blandt Fagforeningerne.

Lordmayoren i Leeds hilste Kongressen Velkommen paa Byens Vegne.

Jærnbaneforbundets Formand, Parlamentsmedlem RICHARD BELL, var Kongressens Præsident. I sin Indledningstale behandlede han hele den engelske Politik i det sidste Aar, ligefra Englændernes Indfald i Thibet til Indførelsen af Kulier til Arbejde i Minerne i Transvaal. I sin Omtale af Skolespørgsmaalet anførte Taleren, at alene i London kom 122,000 Skolebørn sultne i Skolen.

Kongressen vedtog en Resolution, hvori der kræves et særligt Ministerium for Arbejdet. I en anden Beslutning kræves der *større* Frihed for Kommunerne til selv at udføre deres Arbejder. De engelske Kommuner, sagde man, var i den Henseende for meget bundne af Parlamentet

Et af Havnearbejderne fremsat Forslag om Indførelse af tvungen Voldgift i faglige Stridigheder forkastedes med overvældende Majoritet. Med 178 mod 49 Stemmer udtalte Kongressen sig for Statens Monopol paa Brændevinsindustrien og paa Handel med Brændevin.

Til Gunst for Frihandel vedtoges en Beslutning, hvori udtaltes, at en Afvigelse fra det nuværende Frihandelsprincip i England vil være i højeste Grad skadelig for Arbejdernes Interesser; Beskyttelsestolden bidrager til at fordyre de nødvendigste Levnedsmidler og hindrer Arbejdet for den internationale Fred.

Kongressen vedtog endvidere en Beslutning, hvor Regeringen opfordres til at forelægge en Alderdomsunderstøttelseslov, hvorefter alle Mænd og Kvinder over 60 Aar har Krav paa en ugentlig Statsunderstøttelse af 5 Shilling (Kr. 4,50). Der forlangtes en Udvidelse af Bygnings- og Fabriksinspektionen ved Ansættelse af flere Inspektører; Spørgsmaalet om en lovfæstet Ottetimersdag forlangtes fremmet. Endvidere forlangtes en ensartet Lukketid. Flere af Resolutionerne var Gentagelser fra tidligere Kongresser.

Med 518,000 mod 513,000 Stemmer blev det besluttet at udgive et Arbejderblad, som skal udkomme hver Uge, forudsat at Fagorganisationerne tilvejebringer et Beløb af 180,000 Kr.

Kongressen krævede den engelske Ulykkesforsikringslov udvidet til at omfatte alle Industrier og Erhverv, som medfører en Fare for Arbejdernes Liv og Sundhed, og Udbetaling fra den første Dag efter Ulykken, af en Understøttelse, der svarer til Halvdelen af Vedkommendes almindelige Arbejdsløn.

Den næste tyske Fagforeningskongres flnder Sted næste Aar i Ugen 22.—28. Maj i *Køln.*

Arbejdsløsheden i Tyskland

Centralledelsen for de tyske Fagorganisationer indsamler, ligesom De samvirkende Fagforbund her i Landet, regelmæssige Oplysninger om Arbejdsløsheden i Tyskland. Den begyndte derpaa for et Aar siden og kan allerede notere en ret flittig Deltagelse i dette Arbejde fra Organisationernes Side.

For April Kvartal i Aar har Arbejdsløshedsprocenten i de Fag, der har indsendt Oplysninger, været, som Tallene paa nedenstaaende Tabel viser. Nogle af de saakaldte Hirsch-Dunckerske eller liberale Fagforeninger, samt nogle af de saakaldte »uafhængige Foreninger« har ogsaa meddelt Antallet paa deres Arbejdsløse, men af Pladshensyn udelades Fortegnelsen over disse Organisationer her. I de uafhængige Foreninger er Arbejdsløshedsprocenten omtrent den samme som i de socialdemokratiske Forbund, men i de liberale Forbund er den betydeligt mindre.

Organisationer	Medlemsantal ved Kv. Slutning		Arbejdsløshedstilfælde i 2. Kv. 1904	Arbejdsløse den sidste Dag i 2 Kv. 1904
	Ialt	deraf Kv.		
Porcellænsarb.	7883	301	$2_{,4}$	$1_{,2}$
Glasarbejdere	6647	67	$3_{,7}$	$1_{,2}$
Metalarbejdere	160141	5772	$7_{,1}$	$1_{,6}$
Smede	10300	«	$15_{,9}$	$1_{,8}$
Kobbersmede	3377	«	$24_{,4}$	$5_{,7}$
Bogbindere	14471	4971	$12_{,6}$	$2_{,7}$
Læderarbejdere . . .	5210	«	$6_{,8}$	$2_{,3}$
Snedkere	92198	553	$8_{,8}$	$1_{,2}$
Møbelarbejdere . . .	3653	«	$13_{,7}$	$3_{,5}$
Bagere	9074	«	$22_{,0}$	$8_{,0}$
Konditore	1551	291	$17_{,0}$	$6_{,2}$
Bryggeriarb.	18044	93	$6_{,3}$	$2_{,4}$
Cigarsorterere	1429	120	$11_{,6}$	$2_{,9}$
Hattemagere	4200	430	$13_{,4}$	$3_{,8}$
Handskemagere . .	2975	35	$7_{,0}$	$4_{,3}$
Glasmagere	3865	«	$25_{,4}$	$3_{,6}$
Bogtrykkere	34794	«	$14_{,1}$	$6_{,8}$
Litografer, Stentr. .	10677	«	$8_{,8}$	$3_{,8}$
Billedhuggere	4457	«	$49_{,5}$	$6_{,3}$
Gravør, Cicelør . . .	2303	«	$11_{,0}$	$2_{,0}$
Formere	427	«	$2_{,8}$	$2_{,6}$
Handelsmedhj. . . .	3238	1602	$2_{,3}$	$1_{,5}$
Handels og Transportarb.	34564	628	$5_{,3}$	$1_{,2}$
	435478	14863	$8_{,6}$	$2_{,2}$

Af det samlede Medlemstal 435,478 var 14,863 Kvinder.

Det samlede Antal Arbejdsløshedstilfælde i April Kvartal var 37,788, deraf 1,455 for Kvinder.

Paa den sidste Dag i Kvartalet, den 30. Juni, var der i de anførte Fag 7,494 Arbejdsløse, hvoraf 225 Kvinder.

De nævnte Fag har til deres Arbejdsløse udbetalt i April Kvartal:

Til Arbejdsløse paa Stedet 284,698 Kr.
- — - Rejse 118,839 -
Tilsammen 403,537 Kr.

Den samlede Varighed af den paa Stedet understøttede Arbejdsløshed var 234,580 Arbejdsdage.

Tallet paa tabte Arbejdsdage for de Arbejdsløse, der er paa Rejse, kan ikke opgives.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, København

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 ✻ KØBENHAVN DEN 12. NOVEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Finsen-Mærke-Indsamlingen. — Lønbevægelser og Konflikter (Bødkerne; Malerne; Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; De typografiske Trykkere; Glasarbejderstrejken i Holland). — Gensidighedsreglerne. — Statistik, Samfundsforhold (Arbejdslønninger i Nordamerika). — Arbejdsløsheden.

Finsen-Mærke-Indsamlingen

Nedenstaaende Opraab i Anledning af Finsen-Indsamlingen har været indrykket i vore Partiblade. Det er undertegnet af Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og for Centralforeningerne af Danmarks Sygekasser, samt af Formændene for Fagforbundene og de forskellige Centralforeninger af Sygekasser, og de Fagforeninger, der ikke tilhører noget Forbund. Opraabet har følgende Ordlyd:

Til samtlige Medlemmer af Fagforeningerne og Sygekasserne.

Henved 1400 Mænd af alle Samfundsklasser har udsendt en Opfordring om at indsamle Bidrag til et Mindesmærke for afdøde Professor NIELS R. FINSEN.

I Tilslutning hertil beder undertegnede Formænd for Centralforeninger af Sygekasser og faglige Organisationer samtlige vore Medlemmer om at yde deres Bidrag.

Finsens vigtige Opdagelse og hans paafølgende Virksomhed til Bekæmpelse af den uhyggelige Lupus-Sygdom kommer væsenligst den ubemidlede Del af Befolkningen tilgode.

I den forholdsvis korte Tid, Finsens Lysinstitut har bestaaet, er der behandlet mellem 1200 og 1300 Lupussyge; deraf tilhørte langt de fleste — ca. fire Femtedele — de arbejdende Klasser. Af de behandlede Syge har Finsen helbredet ni Tiendedele. Hos mange Stakler, som tidligere ikke kunde blive helbredede, har Finsens Sygebehandling standset Sygdommen.

Baade som Læge og Menneskeven har Finsen gjort sig fortjent af hele Jordens Befolkning; dette anerkendes overalt. Men den Virksomhed, han har kaldt til Live, maa fortsættes og udvides til Gavn for alle.

Derfor samler vi ind, ikke alene til et synligt Mindesmærke, der kan hensættes paa en passende Plads, men navnlig for at skaffe den størst mulige Sum til Lysinstitutet.

Paa Institutets Laboratorium gøres vedvarende Forsøg med Lysets Indvirkning paa andre Sygdomme, og det er muligt, at der her kan findes Kampmidler imod andre af Menneskehedens Svøber, som Lægevidenskaben endnu staar ret hjælpeløs overfor.

Vor Opfordring til Eder lyder:

Giv hver mindst 10 Øre.

Køb hos Formanden eller Kassereren for den Sygekasse eller Fagforening, hvoraf De er Medlem, *mindst et Mærke med Finsens Billede til 10 Øre.*

Overfor den Mand, der, selv bestandig syg, lige til sin Grav arbejdede for at hjælpe andre, viser vi vor Taknemlighed ved at købe *mindst et 10-Øres Mærke* og klæbe det paa vort Medlemskort, saa vi kan vise enhver, at vi har betalt.

Det Bidrag *en Gang for alle* kan vi overkomme, selv om vi er Medlem af baade en Sygekasse og en Fagforening.

Men denne Sag maa ikke gaa i Glemme eller viskes ud af andre Indtryk. Derfor opfordrer vi til at paabegynde Indsamlingen saa hurtigt, som det lader sig gøre, og paa den Maade, som hver Sygekasse eller Fagorganisation finder bedst egnet.

Finsen-Mærker à 10 Øre, som er Kvittering for det ydede Bidrag, faas hos Sygekassernes Centralforeninger og De samvirkende Fagforbund.

Fagforeningernes og Sygekassernes Indsamling maa være sluttet omkring den 1. December d. A.

Dette Opraab behøver ingen Tilføjelse her. Det taler for sig selv og giver i korte Ord en god Begrundelse for Indsamlingen og for Formaalet dermed.

Som nævnt i Opraabet foregaar Fagforeningernes og Sygekassernes Finsen-Indsamling ved Salg af *Mærker med Finsens Portræt.* Et saadant Mærke er Kvittering for det modtagne Bidrag.

Prisen for et Finsen-Mærke er sat til 10 Øre pr. Stk., for derved at gøre det muligt for alle at yde et Bidrag;

men der er intet til Hinder for, at der kan ydes større Bidrag; der udleveres da Vedkommende saa mange Mærker, som svarer til Beløbet.

Salget af Finsen-Mærkerne sker gennem vore faglige Organisationer og Sygekasserne over hele Landet, og Mærkerne kan sælges *saavel til Medlemmer som til udenforstaaende*; kort sagt til alle, som det er muligt at interessere for Sagen.

Hvis man kan tænke sig, at der er Organisationer, som i Stedet for at foretage Indsamling blandt Medlemmerne, vil bevilge et Beløb af Kassen, svarende til 10 Øre pr. Medlem eller mere, bør Organisationerne dog tage Mærker for Beløbet, og fordele dem blandt Medlemmerne.

Finsen-Mærkerne er indheftede i smaa Bøger med Karton-Omslag med 10 Blade à 10 Mærker, altsaa 100 Mærker i hver Bog.

Forbundene bedes rekvirere saa stort et Antal Mærker, at de kan forsyne deres Afdelinger over hele Landet dermed. Paa samme Maade tager Sygekassernes Centralforeninger Mærker til deres Afdelinger.

Fællesorganisationerne bedes ligeledes rekvirere Mærker og virke for Salget i saa stor Udstrækning som muligt.

Af Hensyn til Oplagets Størrelse bedes Organisationerne dog ikke at tage et større Antal Mærker, end de antagelig er i Stand til at afsætte.

Mærkerne udleveres eller forsendes mod Rekvisition af Fagorganisationerne hos *Kasserer* E. SVENDSEN, *Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal. København K.*

Lønbevægelser og Konflikter

Bødkerne. »*Det danske Petroleums-Aktieselskab*« i København, med hvem Bødkerforbundet har Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, har, uden at meddele Forbundet noget, ophængt et nyt Arbejdsregulativ, som det forlanger, at Bødkerne skal rette sig efter. Det indeholder Bestemmelser vedr. Arbejdslønnen og om Indførelsen af Kontrolure.

Den mellem Selskabet og Forbundet bestaaende Overenskomst er gyldig til den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel, og da dette ikke er sket, betragter Forbundet det foretagne Skridt som et Brud paa Overenskomsten, hvorfor det har meddelt dets Medlemmer, som arbejder for Selskabet, at de ikke skal rette sig efter det nye Reglement, forinden der ved Forhandling er opnaaet Enighed med Forbundet. Der beskæftiges for Tiden 18 Bødkere ved Selskabet.

Forretningsudvalget har tilsagt Bødkerforbundet Støtte i dets Forlangende om en Forhandling.

Malerne. »Centralforeningen af Malermestre i Østifterne« har sendt Malerforbundet en Opsigelse af de bestaaende Overenskomster paa følgende Steder: Nordre Birk, Hørsholm, Hillerød, Helsingør, Holbæk, Korsør, Slagelse, Sorø, Ringsted, Næstved, Haslev, Stege, Faaborg og Svendborg. Alle Steder til Ophør den 1. April 1905.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund anmodede forrige Aar om Sanktion til at søge en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold gennemført paa *Greisdalens Møbel- og Stolefabrik* ved Vejle, og denne Anmodning blev imødekommet fra Forretningsudvalgets Side.

Det viste sig imidlertid, at Forholdene paa det daværende Tidspunkt var saaledes, at Forbundet ansaa det for saa godt som umuligt at gennemføre Fordringerne, hvorfor Sagen den Gang blev stillet i Bero.

Forholdene paa Fabriken er nu for Tiden gunstigere for en Gennemførelse af Fordringerne, der gaar ud paa, at der skal betales de samme Lønninger som andre Steder, og Forbundet har fornyet sin Anmodning om at søge gennemført en Ordning. Forretningsudvalget har meddelt Forbundet, at det kan paaregne dets Støtte, saafremt en Konflikt skulde blive Følgen af det foretagne Forsøg.

Snedkerforbundet vil samtidig søge Forholdene ordnede for sine Medlemmer paa nævnte Fabrik.

De typografiske Trykkere. Den 7. ds. modtog Forretningsudvalget en Skri-

velse fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, hvori meddeltes, at den fra »Københavns Bogtrykkerforening« havde modtaget Meddelelse om, at det samlede Trykkerpersonale i Firmaet C. Ferslew & Co.s Avistrykkeri havde opsagt deres Pladser til Fratrædelse Fredag Morgen den 11. ds. med den Motivering, at Firmaet ikke havde villet anerkende en falden Voldgiftsdom angaaende Hellignætters Betaling.

Med denne Sag forholder det sig saaledes: Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Juli d. A. forelaa der Spørgsmaal om, hvorvidt Ferslew skulde bøje sig for en Voldgiftskendelse, der var afsagt i et lignende Spørgsmaal over et andet Firma, eller ikke. Der opnaaedes imidlertid ikke Enighed, men Sagen henvistes til Behandling mellem Bogtrykkernes og Typografernes Bestyrelser.

I Henhold hertil indledede Bestyrelsen for Typografernes Forbund paany Forhandling med Københavns Bogtrykkerforening om Sagen, men det modtog den 28. Oktober Meddelelse fra fra Foreningen om, at man ikke vilde paalægge Ferslew & Co. at rette sig efter den over et andet Firma afsagte Kendelse.

Bestyrelserne for de nævnte Organisationer havde ligeledes forhandlet om et andet Spørgsmaal vedrørende Lønnen for Stereotypisterne hos Ferslew & Co., uden at det var lykkedes at opnaa Enighed herom.

Personalet, som havde faaet Underretning om, hvorledes Bogtrykkerforeningen stillede sig overfor deres Krav, tabte nu Taalmodigheden og opsagde deres Pladser, som nævnt, til Fratrædelse den 11. November d. A. Arbejdsgiverforeningen foreslog i den Anledning afholdt et Møde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter; et saadant fandt Sted den 9. ds.

Paa Mødet erklærede Bogtrykkerforeningen, efter en længere, til Tider ret hidsig Forhandling, at den vilde indbringe Spørgsmaalet om Hellignætters Betaling for Voldgiftsretten, hvilket Forbundet ikke kan modsætte sig. Ferslew & Co. betaler under Protest for Hellignætter i den Tid, som Arbejderne har forlangt. Hvis Dommen gaar Arbejderne imod, betales Pengene tilbage.

Spørgsmaalet om Forholdene for Ferslew & Co.s Stereotypister samt et andet Konfliktpunkt forhandles videre mellem Parterne; Hovedorganisationerne skal eventuelt delegere hver en Repræsentant til Forhandlingerne.

Glasarbejderstrejken i Holland. Det nationale Arbejdersekretariat i Holland har tilskrevet De samvirkende Fagforbund, at der fra en Fabrik i *Schiedam* er gjort Bestilling af Flasker her i Danmark, og at der i den Anledning er sendt Forme hertil. Meddelelsen er sendt videre til »Dansk Glasarbejderforbund« med Anmodning om at undersøge Sagen og, hvis Meddelelsen bekræfter sig, overveje hvilke Forholdsregler der kan træffes.

Gensidighedsreglerne

I Nr. 15 af »Arbejderen« omtalte vi i en Artikel den af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i Fjor vedtagne Beslutning, hvorefter det *henstilles* til Forbundene og de enkeltvis indmeldte Foreninger at tiltræde de »*Gensidighedsregler for Medlemmernes Overgang fra den ene Organisation til den anden,*« der er trykt som et Anhang til Lov for De samvirkende Fagforbund, og vi meddelte, at Reglerne indtil da var tiltraadt af 13 Forbund og enkeltstaaende Foreninger med tilsammen ca. 9000 Medlemmer.

Dansk Elektrikerforbund, der tæller 175 Medlemmer, har nu ogsaa tiltraadt Gensidighedsreglerne.

Statistik, Samfundsforhold

Arbejdslønninger i Nord-Amerika. Det er bekendt, at Arbejdslønnen i Nord-Amerika i Almindelighed er ikke saa lidt højere end herhjemme; men der er til Gengæld ingen eller kun ringe Fremgang i Lønningerne i den sidste halve Snes Aar. Dette fremgaar af nedenstaaende tabellariske Oversigt, der er

taget af en af De forenede Staters statistiske Bureau foretagen Undersøgelse angaaende Arbejdslønninger i Nord-Amerika.

Gennemsnitsløn pr. Uge for voksne mandlige Arbejdere i 1890 og 1900.

Industri	1890	1900
	Kroner	Kroner
Bagerier.....	41,04—42,87	44,77—45,83
Bomuldsindustri..	26,12—27,95	26,12—27,95
Bryggerier.....	48,50—50,33	52,24—54,07
Cigarindustri.....	41,04—42,87	42,91—44,74
Farverier.....	37,31—39,14	33,58—35,41
Garverier.....	33,58—35,41	33,58—35,41
Glasindustri.....	39,18—41,01	37,31—39,14
Grafiske Industri.	59,63—61,46	55,97—57,80
Jern & Staalindustri	39,18—41,01	39,18—41,01
Karetmagere.....	35,45—37,28	37,31—38,99
Kemiske Fabriker.	35,45—37,28	35,45—37,28
Kornmøller.....	44,77—46,60	46,64—48,77
Møbelindustri....	37,31—38,99	33,58—35,26
Pianoforteindustri.	37,31—39,14	41,04—42,87
Pottemagere.....	44,77—46,60	44,77—46,60
Papirfabrikation..	33,58—35,41	33,58—35,58
Skibsbygn.industri	44,77—46,60	44,77—46,60
Skotøjsindustri...	41,04—42,87	42,91—44,74
Slagterier.....	39,14—39,18	39,14—39,18
Skræderi.....	42,61—44,74	37,31—39,14
Teglværker.....	44,77—46,60	35,45—37,28

Arbejdsløsheden

Arbejdsløsheden i England. I Følge Oplysninger, indhentede fra 269 Fagorganisationer med 575,061 Medlemmer, var 37,006 eller 6,1 pCt. uden Arbejde. Der er imidlertid ialt ca. 2 Millioner Fagforeningsmedlemmer i England, og af disse kan det antages, at ca. 130,000 er uden Arbejde. De fagligt organiserede Arbejdere udgør omtrent en Femtedel af den hele Arbejdermasse. Hvis Arbejdsløsheden blandt de uorganiserede ikke er større end blandt de organiserede Arbejdere —, hvilket den dog erfaringsmæssig er —, kan man multiplicere 130,000 med 5, og man faar da 650,000 arbejdsløse. Den tilstundende Vinter antages at ville blive den værste siden 1892, da 10,2 pCt. af Fagforeningsmedlemmerne vare arbejdsløse. Det antages, at mindst 8 pCt. eller 800,000 vil blive arbejdsløse i Vinter.

Arbejdsløsheden i Septbr. Maaned 1904

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Bagere og Kond.			199			36
Barberer.....	22		11			
Barnevognsarb..	3	36				
Billedskærerne..	16	212	4			
Brolæggere	50	1300	50	10	260	10
Bryggeriarb....			6			
Elektrikere.....	1	7				
Farmaceuter ...	14	420	14	5	150	5
Filehuggere....	2	40	1			
Gartnere	6	125	6			
Gas o. Vandarb.	4	85	3			
Glarmestersv....	7		2			
Glasarbejdere ..	34	828	27			
Gørtl o. Metalarb	36	535	23	2	33	
Handskemagere.	7	182	4			
Hattearbejdere .	2	14	2	5	126	5
Hvidgarvere ...	17	450	15	1	30	1
Instrummg. mek. o. opt.....	1	6				
Karetmagere ...	10	66		2	24	1
Kedel- o. Maskp	22	356	17	2	51	1
Keramikere	4	107	4			
Korkskærere ...	3	84	3			
Kurvemagere...						
Litografer.....	9	172	6	2	28	
Lohgarvere						
Malere.....			200			67
Metaltrykkere ..	1	20				
Mineralv.arb....	4	23	4			
Murerne.....			169			140
Murarbejdsm...	200	5000	200			
Mølleriarbejdere	10	150	5	12	240	8
Papirfabrikarb..						
Pianofortearb...	7	87	4			
Pottemagerne ..						
Rebslagerne....				27		27
Savv. o. Masksn..	46	839	31	25	455	23
Sejlmagerne....	9	120	1			
Skotøjsarb.....	37	276	14	11	74	8
Skibstømrere...	80	1870	80	60	910	60
Skrædere (Dansk Skræderf.) !..			165			85
Slagtere*	4	224		59	273	
Stenarbejdere...	6	90	4	2	22	2
Stukkatørerne ..	10	260				
Sukker-, Chokol. o. Biskuitarb..	2	40	2	3	78	2
Typ. Foren., Ny	9	170	6			
Tømrerne			270			243
do. o Snedkere p. Bornh.						
Urmagere	5	40	3			

* I Løbet af Juli Kvartal.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 ✻ KØBENHAVN DEN 19. NOVEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Strejken paa Gosch & Co.s Tændstikfabrik; Dansk Slagterarbejderforbund; Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund; Textilarbejdernes Strejke paa „Messen"s Fabriker). — Finsen-Mærke-Indsamlingen.

Lønbevægelser og Konflikter

Strejken paa Gosch & Co.s Tændstikfabrik paa Nikolajvej i København.

Uagtet denne Konflikt har været ført uden direkte Støtte fra De samvirkende Fagforbund, tror vi dog, at en Fremstilling i »Arbejderen« af Konfliktens Forløb vil være af Betydning, ikke mindst paa Grund af Stridens ejendommelige Beskaffenhed.

Den 6. September nedlagdes Arbejdet af saa godt som alle mandlige og kvindelige Arbejdere paa Aktieselskabet Gosch & Co.s Tændstikfabrik paa Nikolajvej i København. Nogle faa Kvinder, som ikke forlod Arbejdet, blev afskediget fra Fabriken samme Dag.

Grunden til Arbejdsstandsningen var, at de kvindelige Arbejdere nægtede at arbejde under en paa Fabriken ansat Formand, fordi denne, efter flere Kvinders Udsagn, gentagende havde udvist en saa uhøvisk Adfærd, at Kvinderne ikke kunde finde sig deri.

Forinden Strejken kom til Udbrud havde Formændene for »Kvindeligt Arbejderforbund« og »Fabriksarbejdernes Forbund« henvendt sig til Fabrikens Direktør, Hr. MADSEN, med Arbejdernes Klager og en derpaa begrundet Fordring om Formandens Afskedigelse. Hr. Madsen hævdede, at Sagen kun vedkom Fabriken og dens Arbejdere personlig og ikke Organisationen, og nægtede at forhandle med Arbejdernes Tillidsmænd.

Arbejderne valgte derefter af deres Midte et Udvalg, som henvendte sig til Direktør Madsen, der nu lovede at undersøge Sagen. Efter at Hr. Madsen havde afhørt saavel Formanden som enkelte af Arbejderne, erklærede han, at han ikke fandt Anledning til at afskedige Formanden.

Arbejderne holdt derefter et nyt Møde, hvortil den omstridte Formand var indbudt, og her skete det mærkelige, at de Kvinder, som havde rejst de stærkeste Beskyldninger mod Formanden, frafaldt disse. De tilstedeværende Formænd for »Kvindeligt Arbejderforbund« og »Fabriksarbejdernes Forbund« erklærede derefter, at man, saaledes som Sagen nu forelaa, først maatte foretage nærmere Undersøgelse, hvorfor Arbejderne kun skulde fortsætte Arbejdet, indtil de hørte nærmere fra deres Organisationer.

Da Arbejderne mødte paa Arbejdet næste Dag, optraadte, efter Arbejdernes Mening, baade Formanden og de Kvinder, som havde taget Beskyldningerne imod ham tilbage, paa en haanende Maade overfor dem, og de samledes derfor om Middagen i Fabrikens Gaard og vedtog her, at de ikke vilde begynde Arbejdet igen, forinden Formanden var fjærnet. Den anden Direktør paa Fabrikerne, Hr. PREJSLER, som kom til Stede, opfordrede Arbejderne til at paabegynde Arbejdet, og da de nægtede dette, bad han dem om at forlade Fabriken, hvilket de gjorde. Konflikten var dermed i fuld Gang.

Den omstridte Formand, som man ønskede fjernet, er Medlem af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og da han mente sig forurettet, henvendte han sig til Formanden for den københavnske Afdeling, og bad ham om at tage sig af hans Sag.

For at komme til fuldstændig Klar-

hed over, hvorledes Sagen egentlig forholdt sig, afholdtes, paa Initiativ af Formanden for De samvirkende Fagforbund, et Møde mellem Repræsentanter for Arbejderne og Formændene for Smede- og Maskinarbejdernes Forbund i København, Kvindeligt Arbejderforbund og Fabriksarbejdernes Forbund tillige med Formanden, som Arbejderne ønsker fjernet. Mødet, der ledede af Bryggeribestyer, Folketingsmand SIGVALD OLSEN, forblev dog resultatløs.

Under 17. September modtog Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund en Skrivelse fra Kvindeligt Arbejderforbund, hvori Forbundet anmodede om Sanktion til at standse Arbejdet paa en anden af Selskabets Fabriker i København (Amager) for derved at gennemtvinge Arbejdernes Forlangende om Formandens Afskedigelse.

Forretningsudvalget, som beskæftigede sig indgaaende med Sagen, vedtog at foranledige optaget en Forhandling med Arbejdsgiverforeningen, og et Møde, hvortil der var mødt Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, fandt derefter Sted den 28. September i Arbejdsgiverforeningens Lokale. Ved dette Møde, hvortil den nævnte Formand ogsaa var tilsagt og blev afhørt, tilbød Direktør Madsen at flytte ham fra Fabriken paa Frederiksberg til den Fabrik paa Amager, hvor Kvindeligt Arbejderforbund havde ønsket at standse. Forslaget blev forelagt Arbejderne paa Fabriken paa Amager; men disse forkastede det, fordi man heller ikke *der* ønskede at arbejde sammen med vedkommende Formand.

Den 30. September sendte Direktør Madsen Arbejdsgiverforeningen et Forslag til Bilæggelse af Striden, gaaende ud paa, at de Kvinder, som havde underskrevet et Referat angaaende vedkommende Formands Udtalelser og Handlinger, i Overværelse af et Udvalg, bestaaende af Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, skulde mundtlig opgive, hvad de havde hørt og set, hvorefter deres Udtalelser skulde nedskrives og underskrives af hver enkelt, ligesom vedkommende Formand skulde have Ret til for sit Vedkommende at underskrive et tilsvarende Aktstykke.

Derefter skulde ovennævnte Repræsentanter tage Bestemmelse om Fabrikens Stilling overfor Formanden.

Dette Forslag, som der blev givet Forretningsudvalget Adgang til at udtale sig om, kunde Arbejderne ikke tiltræde. De Udtalelser, som vedkommende Formand beskyldtes for at have brugt overfor Kvinderne, var ogsaa af en saadan Natur, at man ikke med Billighed kunde forlange, at de skulde gentage dem overfor Mænd.

Den 7. Oktober gentog Kvindeligt Arbejderforbund sin Anmodning om Sanktion til at standse Arbejdet paa Tændstikfabriken paa Amager eller, hvis Anmodningen blev afslaaet, da en Motivering af Grunden til Nægtelsen.

Forretningsudvalget vedtogs om Svar herpaa følgende paa sit Møde den 11. Oktober:

»Da det er oplyst for Forretningsudvalget, at Ledelsen for de mandlige og kvindelige Tændstikarbejderes Organisationer, henholdsvis Fabriksarbejdernes Forbund og Det kvindelige Arbejderforbund ved et Møde har paalagt deres Medlemmer paa Tændstikfabriken paa Nikolajvej roligt at arbejde videre, indtil de hørte nærmere fra deres Organisationer, men at Arbejderne desuagtet har nedlagt Arbejdet Dagen efter uden videre Forhandling med deres Organisationer, maa Forretningsudvalget allerede af den Grund for sit Vedkommende fraraade, at den paa et saadant Grundlag foretagne Arbejdsstandning, udvides til andre Virksomheder under Aktieselskabet Gosch & Co.s Tændstikfabriker«.

Det kvindelige Arbejderforbund og Fabriksarbejdernes Forbund sendte nu under 19. og 20. Oktober Arbejdsgiverforeningen Meddelelse om, at de agtede at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at deres Medlemmer paa Tændstikfabriken paa Amager Fredag den 4. November skulde ophøre med Arbejdet, hvis der ikke til den Tid var tilvejebragt en Ordning af Konflikten paa Nikolajvej.

Under nogle Forhandlinger, som var ført imellem Parterne, havde Aktieselskabet tilbudt at fjærne den paagældende Formand fra enhver Forbindelse med Kvinderne, og lade ham arbejde som almindelig Maskinarbejder, men Kvinderne forlangte ham nu fuldstændig fjærnet fra Tændstikfabrikerne.

Den paatænkte, udvidede Konflikt kom dog ikke til Udbrud; der blev derimod foranlediget optaget en Forhandling mellem Parterne, og denne er nu sluttet med Indgaaelse af følgende Overenskomst:

Den paa Gosch & Co.s Tændstikfabrik, Nikolajvej. siden den 6. September verserende Konflikt bilægges paa følgende Maade:

1. Selve Konflikten henvises til en Voldgift, bestaaende af 4 Medlemmer, hvoraf de to Medlemmer ere Formændene for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund, medens Parterne hver vælger et Medlem. Voldgiften vælger eventuelt en Opmand. Voldgiftens Arbejde skal være sluttet senest en Maaned fra Datoen for Arbejdets Genoptagelse. Voldgiften skal særlig bedømme:
   hvorvidt RØNNE har misbrugt sin Formandsstilling i den Grad, at han ikke maa anses for egnet til at beklæde en saadan,
   hvorvidt Rønne efter det forefaldne dog ikke skulde kunne ansættes paa Fabriken, Nikolajvej, som almindelig Mekaniker, der intet som helst Overopsyn eller Tilsyn faar med Fabrikantens andre, saavel kvindelige som mandlige Arbejdere,
   hvorvidt Fabrikerne har Grund til ikke at antage de under Rønne tidligere direkte sorterende Kvinder.
2. Fra den Dag Arbejdet genoptages og indtil Voldgiftens Kendelse foreligger, suspenderes Rønne, ligesom han fjernes fuldstændig fra Fabriken.
3. De Kvinder, som Fabriken afskedigede samme Dag, Arbejdsnedlæggelsen fandt Sted, og som har afgivet modsigende Forklaringer til Direktør Madsen og Det kvindelige Arbejderforbund angaaende Rønnes Optræden, og som ikke har faaet anden Beskæftigelse, optager ikke Arbejdet sammen med de andre Kvinder. Spørgsmaalet herom afgøres af Voldgiftsretten.
4. Arbejdet genoptages førstkommende Onsdag. Undertegnede indestaar gensidig for, at Voldgiftskendelsen og denne Overenskomst respekteres i alle Punkter.
5. Den af Formand Rønne anlagte Retssag hæves, og der kan ikke fra nogen af Parterne gøres Krav gældende, eller anlægges Sag i Anledning af Arbejdsstandsningen eller de Forhold, der staar i Forbindelse dermed.
6. De Kvinder, der har deltaget i Arbejdsstandsningen, maa ikke af den Grund afskediges eller forfølges fra Aktieselskabets Side.
7. Forsaavidt der ikke i den første Tid efter Arbejdets Genoptagelse kan skaffes fuld Beskæftigelse til alle Kvinderne, maa de dele Arbejdet paa den Maade, som har været anvendt tidligere blandt Fabrikens Arbejdere. Fjortendedagen efter Arbejdets Genoptagelse, skal der dog gives dem fuld Beskæftigelse eller dertil svarende Løn.

København den 14. November 1904.

Aktieselskabet H. E. Gosh & Co.s Tændstikfabriker og Aktietændstikfabriken »Godthaab«

HJALMAR MADSEN F. PREISLER

Det kvindelige Arbejderforbund af 1885

OLIVIA NIELSEN

Arbejdet er genoptaget i Onsdags. I Løbet af den kommende Uge vil den i Henhold til Overenskomsten nedsatte Voldgift formentlig afholde sit første Møde.

Dansk Slagteriarbejderforbund har, som tidligere meddelt, opsagt den mellem Forbundet og De samvirkende danske Andelsslagterier og de private Svineslagterier bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. Januar 1905.

Forbundets Fordring med Hensyn til Lønnen gaar ud paa, at alle Lønninger hæves med 2 Kr. om Ugen, dog saaledes, at den laveste Løn, som nu er 17 Kr., bliver 20 Kr. ugenlig. Samme Løn kræves ogsaa for de ved Svineslagterierne beskæftigede løse Arbejdere samt for de ved Kreatureksportslagtning, Pølsefabrikation, Tarmrenseri og Destruktionsanstalt beskæftigede Arbejdere. For Kreaturslagtning til Eksport gives der nu en Tillægsbetaling af 15 Øre pr. Time; denne Betaling fordres hævet med 10 Øre pr. Time, altsaa til 25 Øre pr. Time.

Forbundet foretog i September Maaned en Undersøgelse vedrørende Lønningerne paa Slagterierne, hvorved det lykkedes at faa Oplysning fra 386 mandlige Arbejdere paa Andelsslagterierne og fra 305 mandlige Arbejdere paa de private Slagterier. Det fremgaar af denne Undersøgelse, at 122 Arbejdere er nede paa en Løn af 17 Kr., 181 har 18 Kr. 113 har 19, 124 har 20, 40 har 21, 67 har 22, 23 har 23, 7 har 24, 7 har 25, 3 har 26, 1 har 27, 1 har 28, 1 har 29 og 1 har 36 Kroner.

Det vil heraf ses, at af de 691 Arbejdere, som har givet Oplysning, har kun 151 over 20 Kr., hvorimod 540 Arbejdere har fra 17—20 Kr. pr. Uge. Lønnen for Slagteriarbejderne kan der-

for nok siges at trænge til en Forbedring. Ikke desto mindre har et Delegeretmøde den 12. November i København i »De samvirkende danske Andelsslagterier« vedtaget at nægte enhver Forhøjelse af Slagteriarbejdernes Løn, og har i den Anledning gennem Formanden, Folketingsmand BLEM, tilstillet Arbejdernes Organisation følgende Skrivelse:

København K., den 13. November 1904.

Til Hr. Forretningsfører WILL. LARSEN.
Formand for Dansk Slagteriarbejderforbunds Bestyrelse.

Hermed har jeg den Ære at meddele dem, at Dansk Slagteriarbejderforbunds Bestyrelses Forslag til nyt Arbejds- og Lønningsregulativ af Fælleskontoret for 14 Dage siden er sendt til samtlige Andelsslagterier og i Gaar Eftermiddags blev behandlet paa et Delegeretmøde i København, hvor jeg refererede Indholdet af deres Skrivelse, samt Deres Udkast til det nye Lønningsregulativ. Efter en længere Forhandling viste det sig, at der ikke var nogen som helst Stemning for Lønforhøjelse, hvorfor der heller ikke fandtes tilstrækkelig Anledning til at føre Forhandlingerne videre i et Fælles-Udvalg.

Derfor vedtog Delegeretmødet følgende Forslag til Beslutning:

»Delegeretmødet opfordrer Bestyrelsen til at svare Dansk Slagteriarbejderforbunds Bestyrelse saaledes: Da man anser de i Dansk Slagteriarbejderforbunds Forslag til nyt Arbejds- og Lønregulativ stillede Lønkrav for uantagelige, tilbyder man at forny det gældende Arbejds- og Lønregulativ uforandret. Svar herpaa udbedes senest den 1. December d. A.

Ærbødigst

M. P. BLEM,
Formand.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har opsagt den mellem Forbundets Københavns-Afdeling og De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker bestaaende Overenskomst, til Ophør den 1. Januar 1905.

Anledningen til Opsigelsen er, at der i Overenskomsten findes en Bestemmelse, som af Arbejdsgiverne fortolkes paa en for Arbejderne uheldig Maade. Lønnen, som efter Kedlens Størrelse ellers skal være 25 Kr. pr. Uge, er i Ly af nævnte Bestemmelse, paa flere Arbejdspladser bleven nedsat til 18 à 20 Kr.

Textilarbejdernes Strejke paa »Messen«s Fabriker i København er hævet. Tilgangen af Skruebrækkere har desværre været saa stærk, at Fabrikerne nu kunde klare sig uden Forbundets Medlemmer, og Forbundet fandt derfor ingen Anledning til at fortsætte længere.

Fabriken har dog givet Tilsagn om en Forhandling om Løn- og Arbejdsforholdene til Foraaret, da »Messen« skal have en ny Fabrik sat i Gang.

Finsen-Mærke-Indsamlingen

Forbundene, de Foreninger, som ikke tilhøre noget Forbund og de lokale Fællesorganisationer, saa vel som Sygekasserne, anmodes om at virke for Salget af Finsen-Mærkerne.

Ethvert Fagforeningsmedlem bør have

mindst ét 10-Øres Mærke

indklæbet i sin Medlemsbog, saaledes at det kan ses, at han *har* betalt.

Men Finsen-Mærkerne kan *sælges til alle*, altsaa ogsaa til Personer udenfor Foreningerne.

Indsamlingen bør kunne sluttes omkring den 1. December, hvorfor Organisationer, som ikke allerede har gjort det, bedes rekvirere det Antal Mærker, som de mener at kunne afhænde, hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal, København K.

Mærkerne ere indhæftede i smaa Bøger med 100 Mærker i hver. Hvis der ønskes mindre Portioner end 100 Stk., f. Eks. til mindre Afdelinger, kan dette ogsaa faas.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 ✻ KØBENHAVN DEN 26. NOVEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den franske Fagforeningskongres i Bourges; Dansk Rebslageriarbejderforbund). — Generalforsamlingen i de samvirkende Fagforbund. — Lønbevægelser og Konflikter (Forgylderne; Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; Otte Timers Arbejdsdag). — Finsen-Mærke-Indsamlingen.

Kongresser

Den franske Fagforeningskongres afholdtes fra den 12.—17. September i *Bourges*.

Der var mødt ca. 400 Delegerede for ca. 1200 Organisationer, hvorved forstaas saavel Landsforbund som disses Afdelinger og de lokale Fællesorganisationer (*Arbejdsbørserne*).

Paa Dagsordenen stod, foruden Beretninger fra Hovedledelsen for Landsorganisationen (Confederation General du Travail) og de enkelte Sektioner af Hovedledelsen, Spørgsmaal om Indførelse af Organisationernes forholdsmæssige Repræsentation ved Kongresser og i Hovedbestyrelsen, og endvidere Indførelse af Fagmærker, 8-Timersdagen og Minimalløn, Kooperative Foretagender og Fagforeningerne, faglige Voldgiftsretter, Arbejdsinspektører, Alderdomsunderstøttelse, Generalstrejke, det højere Arbejdsraad, udenlandsk Arbejdskraft, Ulykkesforsikring, Akkordarbejde, Verdenssproget, Krigen og Antimilitarismen, ialt 15 Punkter. Selv om Kongressen ikke havde brugt hele fire Dage til en Diskussion om den af Hovedbestyrelsen aflagte Beretning og om Mandaternes Godkendelse, vilde den dog ikke kunne have naaet at blive færdig med dem alle; den maatte da ogsaa lade otte af Punkterne udgaa, deriblandt det om Generalstrejken.

Kongressen formede sig nærmest som et Opgør mellem de mange, indenfor Landsorganisationen repræsenterede Retninger. I Almindelighed kom der fire Hoved-Retninger til Udtryk. De mest yderliggaaende repræsenteredes paa den ene Side af Landsorganisationens Hovedbestyrelse, som er antiparlamentarisk paa den anden Side af Typografernes Organisation, der vil have enhver Forbindelse med de politiske Partier udelukket. Imellem disse to Yderpunkter bevæger sig med talrige Afskygninger de to Hovedgrupper, der nærmest kan siges at slutte sig til henholdsvis den socialistisk-revolutionære og den socialistisk-reformsøgende. Der er paa ingen Maade helt klare Skillelinjer, og Grændserne udviskes ofte betydeligt ved Behandlingen af de enkelte Spørgsmaal. I det væsentlige er Uoverensstemmelserne de samme indenfor Fagforeningerne som indenfor Partilivet i Frankrig.

Imidlertid har det Baand, som gennem den franske Landsorganisation omslynger Fagorganisationerne og Arbejdsbørserne, vist sig stærkere end Enigheden i de socialistiske Grupper, og selv de mest lidenskabelige Diskussioner og de hæftigst omstridte Afstemninger i *Bourges* formaaede dog ikke at sønderrive dette Baand.

Hovedbestyrelsens Beretning for den forløbne *2-aarige Periode*, siden den sidste Kongres i Montpellier, omtaler Gennemførelsen af det paa den forrige Kongres besluttede Organisationsgrundlag og de Vanskeligheder, der i den Anledning har været at bekæmpe. Kun gennem den allervelvilligste Opfattelse af Loven og stort Hensyntagen til de enkelte Organisationer, har det været muligt for Hovedbestyrelsen at komme igennem med Beslutningerne; den har kun kunnet gennemføre, at enhver Fagorganisation, for at faa Ad-

gang til denne Kongres, skulde tilhøre saavel sit Landsforbund som den stedlige Arbejdsbørs.

Landsorganisationen har været repræsenteret paa den internationale Fagforeningskonference i Dublin. Den har udsendt et Opraab imod den russisk-japanske Krig, om Militarismen og mod enhver Indblanding fra Frankrigs Side i denne Krig.

Hovedbestyrelsen har deltaget i Kampen mod de private Arbejdsanvisningskontorer og i en Agitation for Indførelsen af en 10-Timersdag uden Lønnedsættelse,

Under Hovedbestyrelsen sorterer forskellige Underbestyrelser: En Bestyrelse for Landsforbundene, en Bestyrelse for Arbejdsbørserne, en Fællesledelse for det faglige Fællesorgan »*Voix du peuple*« (»Folkets Røst«), og endelig en Strejke- og Generalstrejkekomité.

Efter Beretningen fra den særlige Ledelse for Fagforbundene, var Antallet af Landsforbund steget fra 30 i 1902 til 52 i 1903, og Forbundene selv er vokset betydeligt. I Juli 1902 talte Forbundene 1043, i Juli 1903 1220 og i Juli 1904 1792 Afdelinger. Medlemsantallet er ikke opgivet. Den samlede Indtægt har været 14,340 Kr. og Udgiften 13,149 Kr.

Den særlige Ledelse for Arbejdsbørserne beretter, at der i 1897 var 47, i 1898 51, i 1900 57, i 1901 65, i 1902 83, og den 1. Juli 1904 110 Arbejdsbørser i franske Byer. Til disse hører 1349 bidragydende Afdelinger. Indtægten var 8,915 Kr. og Udgiften 9,285 Kr.

Det faglige Fællesorgan har haft en Indtægt af 23,952 Kr.; Udgiften har været 23,006 Kr. Bladet har været Genstand for et Sagsanlæg fra Krigsministeren for et anti-militaristisk Rekrutnumer i Januar 1903. Bladets Oplag er 5790 Eksemplarer. Den forrige Kongres vedtog at indføre tvungent Abonnement af Fællesorganet, men Beslutningen har ikke kunnet udføres i Praksis.

Strejke- og Generalstrejkekomitéen har haft en samlet Indtægt af 10,833 Kr. og en Udgift af 10,712 Kr. Kassebeholdningen var 199 Kr.

Hovedbestyrelsens *mundtlige Beretning* blev afbrudt af en hidsig Diskussion om *Mandaternes Godkendelse.* Mandatudvalget havde indstillet at kassere 93 Mandater, og havde reserveret sig overfor 42 andre. Godkendelsen eller Forkastelsen af disse Mandater var af stor Vigtighed for de forskellige Retninger, fordi Afgørelsen af Spørgsmaalet om *den forholdsmæssige Repræsentation og Afstemning* ved fremtidige Kongresser og i Hovedbestyrelsen var afhængig deraf. Kongressen kasserede dog baade de 93 Mandater og de fleste af de 42, hvortil Udvalget havde forbeholdt sig sin Stilling.

Diskussionen angaaende Beretningen indlededes af Typografernes Formand, KEUFFER, med et skarpt Angreb imod Hovedbestyrelsen. Typograferne var imod den saakaldte »direkte Aktion«, saavel som Generalstrejke. Han mente, at Hovedbestyrelsen i enkelte Tilfælde havde handlet vilkaarligt. GUERARD, Jernbaneforbundets Formand, bebrejdede Hovedbestyrelsen, at den ved sin revolutionære Fremgangsmaade har bragt Stridigheder ind i Landsorganisationen. Fagforeningerne kunde kun blive stærke, naar de optog alle Arbejdere uden Hensyn til politisk Overbevisning. Uden parlamentarisk Virksomhed kunde den faglige Virksomhed ikke bære Frugt. De to nævnte Talere blev imødegaaet af YVETOT (Sekretær i Ledelsen for Arbejdsbørserne og GRIFFUELLES (Sekretær i Landsforbundenes Ledelse) m. fl. En Mængde Resolutioner blev indleverede; men efter fire Dages Diskussion om Beretningen og Mandaterne vedtog Kongressen mod 819 Mandater mod 374, uden Hensyn til alle Resolutioner, simpel Overgang til Dagsordenen; 13 Mandater undlod at stemme.

Kongressen beskæftigede sig derefter med de indkomne Forslag om *forholdsmæssig Repræsentation og Afstemning.* Paa Grund af, at de foregaaende Forhandlinger havde taget *for* stor en Del af Kongressens Tid, vedtog man kun at give Ordet til 5 Talere for og 5 Talere imod disse Forslag. Efter meget livlige Udtalelser forkastedes Forholdstalsprincipet med 822 Mandater mod 382.

Det af Kongressen nedsatte *Revisionsudvalg*, som det revolutionære Flertal demonstrativt havde sammensat af lutter reformistiske Delegerede, gav endnu en Gang Anledning til et stærkt

Sammenstød mellem de forskellige Grupper. Udvalget havde befundet Kassen i Orden, men kritiserede over Bogføringen; men mod denne Kritik protesterede Hovedbestyrelsen energisk. Udvalgets kritiske Beretning forkastedes med 666 Mandater mod 288. 27 Mandater undlod at stemme.

I Betragtning af, at der kun stod ringe Tid til Kongressens Raadighed til Behandling af de efterfølgende Punkter, blev det besluttet at afstemme over Resolutionerne til de enkelte Punkter paa Dagsordenen uden Diskussion.

Denne Beslutning lod sig dog ikke overholde. Allerede ved det første Punkt, om *8-Timersdagen* og Minimallønnen, opstod der en ivrig Debat. Flertallet i det om Punktet nedsatte Udvalg anbefalede ikke at søge 8-Timersdagen gennemført ved Lov, men derimod ved »direkte Aktion«.

Flertallet foreslog:

1. Det overdrages til Generalstrejke-Komiteen at indlede en energisk Agitation for 8-Timersdagen, gennem Ord og Skrift, ved Forsamlinger og Kundgørelser, i Særdeleshed gennem store Manifestationer den 1. Maj.

2. Agitationen skal vedvare til 1. Maj 1906, fra hvilken Dag alle Arbejderne har at vægre sig ved at arbejde mere end 8 Timer.

3. Udgiften til Agitationen tilvejebringes ved et maanedligt Bidrag af 10 Cts. (7,$_{8}$ Øre) pr. 100 Medlemmer, og gennem særlige Indsamlinger.

Mindretallet vil fastholde 8-Timersdagen som senere Maal, og det gaar ud fra, at 10-Timersdagen først maa søges almindelig gennemført. Sekretæren for Arbejderbørserne bemærkede hertil, at 18 Maaneder maatte være nok til at forberede 8-Timersdagens endelige Gennemførelse.

Flertalsforslaget vedtoges med den Ændring, at Midlerne til Agitationen skal tilvejebringes ved frivillige Bidrag.

Ogsaa Spørgsmaalet om *Fagmærker* gav Anledning til en længere Diskussion. Ved Afstemningen vedtoges det, med stor Majoritet, at søge indført et fælles Fagmærke for samtlige under Landsorganisationen staaende Fag og Foreninger.

Arbejderbørsen i Lyon foreslog at nægte *Journalister* Ret til at blive valgt ind i Hovedbestyrelsen. Kongressen udtalte i den Anledning en Beklagelse over, at der polemiseres af Fagforeninger i politiske Blade mod Landsorganisationen, og den bemyndigede Hovedbestyrelsen til, i kommende Fald, at træffe fornøden Afgørelse. Til det samme Forum henvistes, efter en livlig Debat, Afgørelsen af en Strid, som er opstaaet mellem Kularbejderforeningen og Havnearbejderforbundet i Marseille.

Med Hensyn til *Ulykkesforsikringen* udtalte Kongressen Fordring om, at denne udvides til at omfatte alle Arbejdere, uden Hensyn til Køn eller Nation, og protesterer mod en Senatsbeslutning, der giver Arbejdsgiveren Ret til at kontrollere en tilskadekommen Arbejder i dennes Hjem.

Kongressen vedtog en Resolution. hvori *den protesterer imod enhver Krig.*

Paa Grund af den grusomme Behandling, der er bleven spanske Arbejdere til Del, vedtoges der endvidere en Opfordring til Befolkningen om at demonstrere mod *den spanske Konge,* naar denne kom til Frankrig.

Den næste Kongres afholdes i *Amiens.*

Dansk Rebslageriarbejderforbund afholdt Kongres i Horsens den 22. og 23. Maj d. A.

Paa Kongressen, hvor Forretningsføreren for det svenske Rebslageriarbejderforbund var til Stede, behandledes bl. a. Spørgsmaalet om Gensidighedsforhold mellem Sverrig og Danmark, og der opnaaedes Enighed om Regler herfor.

Reglerne fastsætter bl. a., at Medlemsbøgerne for de paagældende Landes Organisationer anerkendes som gyldige, og at Overflyttelse fra det ene Forbund til det andet kan ske uden Udgift for Medlemmerne. Forbundene skal endvidere støtte hinanden under Strejker og Lock-out'er samt i det hele staa hinanden bi efter de derom nærmere fastsatte Bestemmelser.

I Henhold til Kongressens Beslutning har Forbundet ladet foretage en Urafstemning om Sagen, og Resultatet blev, at Forslaget vedtoges saa godt som enstemmigt.

Ved fortsatte Forhandlinger mellem Hovedbestyrelserne for Dansk og Svensk Rebslageriarbejderforbund er der opnaaet Enighed om, at Overenskomsten træder i Kraft den 1. Januar 1905.

Generalforsamlingen i de samvirkende Fagforbund

Indsendte Forslag til Ændringer i Loven

Kvindeligt Arbejderforbund stiller til Behandling paa førstkommende Generalforsamling i April Maaned 1905 følgende Forslag til Ændring af Loven:

§ 18. Sidste Sætning stryges, saaledes at Paragrafen kommer til at lyde: «Ved Indbetaling af Ekstrakontingent har Organisationer, der selv understøtter partielle Strejker i eget Fag, Ret til at fradrage den til disse Strejker anvendte Understøttelse for den Uge, for hvilken Paaligningen finder Sted».

§ 29. Indsættes mellem 1. og 2. Stykke: «Foruden ovennævnte vælger Generalforsamlingen en Kontormedhjælper (Assistent)».

§ 30. 2. Stykke ændres til: «Generalforsamlingen fastsætter Lønnen for Formand, Sekretær, Kasserer og Kontormedhjælperen (Assistenten)» o. s. v.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund foreslaar følgende Tilføjelse til Lovenes § 13:

«Det Antal Medlemmer, som en Organisation ved Etableringen af en af De samvirkende Fagforbund anerkendt Strejke, alt har i Konflikt, kan af Forretningsudvalget medregnes i de 2 pCt. af Medlemsantallet, som en Organisation skal støtte, dog under Forudsætning af, at de paagældende Medlemmer iøvrigt opfylder de i § 14 anførte Betingelser».

Lønbevægelser og Konflikter

Forgylderne. Ved et af Forretningsudvalgets sidste Møder forelaa der Anmodning fra Forgylderforbundet om Støtte til Ordning af forskellige Forhold hos Fabrikant *Jeppesen* paa Thyrasvej 2, København. Forbundet klagede saaledes over, at Fabrikanten forlangte de fabrikerede Lister ompolerede et ubegrænset Antal Gange, hvorved Arbejdernes Løn kunde blive forringet med gennemsnitlig 2 Kr. pr. Uge.

Ved en Henvendelse fra Forretningsudvalgets Side til Hr. Jeppesen lykkedes det, ved en Forhandling at tilvejebringe Enighed mellem Parterne. Fabrikanten indrømmede Arbejderne Ret til, gennem et af dem valgt Udvalg at afgøre, hvorvidt Lister skal efterpoleres eller ikke, ligesom der ogsaa for andre Tvistepunkters Vedkommende opnaaedes en for Arbejderne akceptabel Ordning.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund og **Snedkerforbundet** har nu faaet ordnet Forholdene for deres Medlemmer paa *Greisdalens Møbel- og Stolefabrik* ved Vejle. Ved en Forhandling den 11. Novbr. mellem Repræsentanter for Fabriken, Mesterorganisationerne og de to Fagforbund, har Fabriken tiltraadt de Lønordninger, der gælder for lignende Virksomheder i Jylland. Fabriken beskæftiger ca. 50 Arbejdere, der alle berøres af Lønforbedringen. Maskinsnedkernes Mindsteløn bliver 35 Øre, og for Stolemagere benyttes den for Jylland gældende Specialprisliste, hvorved Lønnen er hævet betydeligt.

Otte Timers Arbejdsdag er, gennem Overenskomst, opnaaet af de Bygningssnedkere i *Berlin*, som udelukkende beskæftiger sig med Beslaaningsarbejde. Overenskomsten, som fastsætter Akkordpriser, og for Daglønsarbejde en Minimalløn af 65 Pfg., er gældende til 31. Marts 1908.

Finsen-Mærke-Indsamlingen

Alle de Organisationer: Forbund, enkeltstaaende Foreninger og lokale Fællesorganisationer, som ikke allerede har rekvireret Mærke-Bøger, bedes gøre dette snarest hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 47, Kbhvn. K.

Af Hensyn til, at Mærkerne ikke har kunnet skaffes færdige til den forud bestemte Tid, vil Indsamlingen blive sluttet senere end tidligere meddelt.

En Fortegnelse over de indkomne Bidrag vil senere blive offentliggjort.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 ✻ KØBENHAVN DEN 3. DECEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Slagteriarbejdernes Lønbevægelse; Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund; Snedker-Lock-out i Berlin). — Kongresser (Dansk Litografisk Forbund; International Murerkonference). — Finsen-Mærke-Indsamlingen.

Lønbevægelser og Konflikter

Slagteriarbejdernes Lønbevægelse. »Andelsbladet,« der er Organ for danske Andelsforeninger, skriver i Anledning af, at Slagteriarbejdernes Forbund har opsagt Overenskomsten for Andelsslagterierne bl. a. følgende:

»Arbejdernes laveste Begyndelsesløn efter Løntariffen er 17 Kr. ugentlig, der med Overarbejde giver en aarlig Fortjeneste af mindst 900 Kr. Hvor mange Skolelærere paa Landet begynder vel med mere? Landpostbudenes Stilling, som er meget eftertragtet, byder kun halvts sa meget i Begyndelsesløn. Ingen Postbude, hverken i Købstæder eller København, har saa meget at begynde med. Vore dygtigste Slagteriarbejdere lønnes med 12—1400 Kr. om Aaret. Vi har saamænd flere Præster i dette Land, der maa nøjes med det samme. Andelsslagterierne har vel snart henimod 80,000 Andelshavere; de færreste af disse har mere end de dygtigste af de Arbejdere, der slagter deres Svin, og Flertallet vilde være glade, om de blot havde saa meget.

Skulde vore Slagteriarbejdere desuagtet til Nytaar foretrække at forlade deres gode Pladser, naar de ikke faar Lønforhøjelse, — og dette for Landbruget ugunstige Aar, hvor Flæske- og Smørpriser er betydelig lavere end de foregaaende Aar, er ikke just heldig valgt til at stille Krav om Lønforhøjelse, — saa staar der en Hærskare af Andelshavere, Husmænd og Landarbejdere parate til at tage Affære og slagte deres egne Svin. Og den Kunst er ikke større, end at en flink Arbejder straks kan lære den.«

Vi skal ikke her komme ind paa en nærmere Undersøgelse af Rigtigheden i »Andelsbladet«s Paastand om, at mange Skolelærere, Postbude og Præster har en mindre Løn end Slagteriarbejderne; skøndt der sikkert kunde være god Grund dertil. Vi har kun villet gøre vore Læsere bekendt med den hoverende Tone, der for Tiden kommer til Orde hos Landboernes Ledere overfor Arbejderne.

Det maa jo erindres, at Andelsslagteriernes Delegeretmøde har afslaaet enhver Forhandling om det af Slagteriarbejderne udarbejdede Forslag til ny Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, og nu udslynges Truslen mod Arbejderne, at hvis de forlader deres Pladser, vil disse straks blive besat af en Hær af Skruebrækkere.

Slagteriarbejder-Forbundet har dog ikke kunnet antage dette som et Udtryk for Arbejdsgivernes virkelige og endelige Mening, men har under 28. f. M. tilstillet Formanden for De samvirkende danske Andelsslagterier, Hr. Folketingsmand M. P. Blem, en Skrivelse, hvori udtales, at Forbundet ikke kan tage Opsigelsen af Regulativet tilbage, men gør samtidig opmærksom paa, at det stillede Lønkrav ikke er et Ultimatum, men et Forslag, hvorom der kan forhandles. Forbundet foreslaar derfor atter, at der optages en Forhandling i et Fællesudvalg, bestaaende af 3 Medlemmer fra hver Side.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. Den 1. November d. A. nedlagde ca. 30 af Forbundets Medlem-

mer Arbejdet hos Sølvvarefabrikant CARL M. COHR i Fredericia.

Grunden hertil var, at Fabrikanten fordrede Priserne paa væsentlige Dele af Arbejdet betydeligt nedsatte. Hr. Cohr havde udarbejdet en Liste over ca. 50 ny Facons i Bestikarbejde, med vedføjet Pris, som han forlangte, at Arbejderne skulde indgaa paa uden Forandring. Arbejderne udbad sig 14 Dages Betænkningstid, for at faa Lejlighed til at gøre sig bekendt med Fabrikantens Fordringer og med de tilhørende Tegninger osv., men dette naturlige Forlangende nægtede Fabrikanten at indgaa paa; han fordrede, at Arbejderne uden Indsigelse skulde indgaa paa de af ham opstillede Priser, og han forlangte Svar i Løbet af en Time.

Da Arbejderne ikke kunne indgaa herpaa, udtalte han, at saa kunde de godt spadsere. Arbejderne forlod derefter Fabriken.

Forretningsudvalget tilsagde Forbundet Støtte, saavel pekuniært, som hvis man ønskede dets Bistand ved mulige Forhandlinger.

Konflikten blev dog sluttet kort efter, at Forbundets Anmodning om Støtte var indsendt, idet der ved en Forhandling mellem Fabrikanten og Repræsentanter for Forbundet er blevet opnaaet en Overenskomt om Løn- og Arbejdsforhold paa Fabriken. Arbejdet er som Følge deraf genoptaget den 26. November.

Snedker-Lock-out i Berlin. Siden den 2. Oktober er der Konflikt mellem Arbejdsgivere og Arbejdere i Snedkerfaget i Berlin.

Arbejdsgiverne havde i Fjor oprettet deres eget Arbejdsanvisningskontor, og dette Kontor bekæmpedes af de organiserede Snedkere paa den Maade, at de ikke søgte Kontoret. I Sommeren blev der imidlertid optaget en Forhandling mellem Parterne; under denne forlangte Arbejderne, at der ved Møbler efter nye Tegninger skulde være garanteret Svendene deres Gennemsnitsfortjeneste paa tidligere Arbejde. Mestrene bød 75 pCt., men dette Tilbud forkastedes af Arbejderne.

Mestrene vedtog at besvare denne Forkastelse med at udelukke indtil 50 pCt. af deres Arbejdere, men dette har de ikke kunnet gennemføre. Den 15. November var der ialt 4100 Mand udelukkede, andre 500 Mand havde nedlagt Arbejdet paa Værksteder, hvor Træarbejderforbundet ansaa det for at være af Betydning, at hele Værkstedet blev renset. Der er altsaa ialt 4600 Snedkere i Konflikt i Berlin; men da der i Berlin er ca. 18,000 organiserede Medlemmer af Træarbejderforbundet, foruden nogle, der staar i særlige Foreninger, er der langt til Halvdelen endnu.

Pianofortearbejderne i Berlin er ligeledes i Konflikt.

Kongresser

Dansk Litografisk Forbund afholdt sin 7. Kongres den 20. og 21. Aug. i *Aalborg*.

Foruden Forretningsudvalget var der mødt Delegerede fra Aalborg, Aarhus, Horsens, København og Odense, ialt 20 Repræsentanter. De samvirkende Fagforbund, som var indbudt, var repræsenteret ved Sekretæren C. F. MADSEN.

Forbundets Forretningsfører, I. P. JENSEN, aflagde Beretning. Der var blevet afgjort 3 Voldgiftssager, hvoraf Forbundet havde vundet to og tabt den ene. Der var blevet gennemført Overenskomst for Chemigrafer, Litografer og Trykkere i København. Forbundet havde til Strejker i andre Fag i de forløbne 3 Aar udbetalt 1,134 Kr., hvilket Beløb var paalignet af De samvirkende Fagforbund. Til Arbejdsløse var der udbetalt Kr. 2,759,62, til Rejsende Kr. 1,171,60, til Reservefonden var henlagt Kr. 3,647,95. Forbundets Formue var Kr. 7,361,23. Medlemsantallet var den 1. Marts 1902 191, den 1. August 1904 260. Forøgelsen af Medlemmer var hovedsagelig fremkommet ved, at Foreningerne »Litografen« og »Chemigrafen« i København havde sluttet sig tll Forbundet. Virksomheden godkendtes enstemmigt, Regnskabet ligeledes.

Paa Kongressen forelaa til Behandling Spørgsmaalet om, hvorvidt Litografisk Forbund fremtidig skulde tilhøre »De samvirkende Fagforbund.«

Forretningsfører I. P. Jensen udtalte, at Spørgsmaalet var opstaaet, fordi Principalforeningen nu var blevet Medlem af Arbejdsgiverforeningen, og man frygtede for, at Forbundet i givet Tilfælde kunde komme til at staa mere bundet, end hvis man stod udenfor De samvirkende Fagforbund. Det havde vakt Misstemning, at Forretningsudvalget havde forlangt et Forslag til Overenskomst for Litografer ændret, forinden det blev forelagt Principalerne. Fra anden Side blev det gjort gældende, at Litograferne under Forhandlingerne med Principalerne ikke havde haft Tro til, at de kunde faa Støtte af »De samvirkende Fagforbund,« hvorfor de havde modtaget den nu oprettede Overenskomst. Hvis de havde troet, at Forholdet havde været modsat, vilde de maaske kunne have opnaaet en bedre Overenskomst.

Sekretæren for De samvirkende Fagforbund, C. F. MADSEN, oplyste om de Forhandlinger, der havde været ført mellem Repræsentanter for Litografisk Forbund og Formanden for De samvirkende Fagforbund. Under disse Forhandlinger var der opnaaet fuldstændig Enighed om de Forandringer, der skulde foretages i det Forslag til Overenskomst, som skulde tilstille Principalerne Fordringen om kortere Arbejdstid, højere Løn, Lærlingeskala m. m., blev man enige om at fremsætte. Det maatte derfor bero paa en Misforstaaelse, naar man har ment, at Forbundet ikke kunde vente Støtte; der forelaa ingen Grund til at mene noget saadant. Hvis det senere skulde vise sig, at Forbundet havde Betingelser for at gennemføre en kortere Arbejdstid, kunde det sikkert paaregne Centralisationens Støtte.

Der udspandt sig om dette Spørgsmaal en lang Diskussion. Af denne fremgik det, at flere af de Delegerede, af Hensyn til, at deres Afdelinger haft den Opfattelse, at De samvirkende Fagforbund havde nægtet Forbundet sin Støtte til at søge forskellige Fordringer gennemført, var mødt med bundet Mandat til at stemme for Udtrædelse.

Efter at Sagen nu var bleven belyst fra alle Sider, ønskede de Delegerede ikke at stemme for Udtrædelsen.

Kongressen vedtog derfor følgende Resolution:

»Da der paa Kongressen, fra De samvirkende Fagforbunds Sekretær, Hr. C. F. MADSEN, er falden Udtalelser, der i væsentlig Grad forandrer de Forudsætninger, i Følge hvilke nogle af de Delegerede er valgt i deres Afdelinger med bundet Mandat, og da det desuden er oplyst, at vor Stilling overfor Arbejdsgiverforeningen er den samme, hvad enten vi staa som Medlemmer af De samv. Fagforbund eller ikke, vedtager Kongressen at henvise Spørgsmaalet til fornyet Behandling og Urafstemning blandt Medlemmerne«.

Det vedtoges at der skulde afholdes et Fællesmøde i København for samtlige Københavns Afdelingers Medlemmer, og at der hertil skulde indbydes en Repræsentant for De samvirkende Fagforbund.

Lovene var derefter til Behandling; det vedtoges bl. a. at forhøje Rejseunderstøttelsen med 5 Øre pr. Kilom. pr. Jærnbane og 3 Øre pr. Kilom. pr. Dampskib. Desuden foretoges der flere Ændringer i Lovene.

J. P. JENSEN ønskede ikke at modtage Genvalg som Forbundets Forretningsfører, og da ingen af de Delegerede ønskede at modtage Stillingen, blev det overdraget til de københavnske Afdelinger at foretage Valg af en Forretningsfører.

Til Redaktør for Bladet »Lito« genvalgtes P. NIELSEN.

Kongressen vedtog at tegne en Aktie i Odense Forsamlingsbygning paa 100 Kr. og overtage en Aktie fra Horsens Afdeling paa 40 Kr., som denne havde staaende i den derværende Forsamlingsbygning.

Kongressen vedtog endvidere, at der som Suplement til den bestaaende Understøttelseskasse for Arbejdsløse skulde oprettes en frivillig Understøttelseskasse for Arbejdsløse. Det vedtoges at oprette et Fond til Gavn for ældre, uarbejdsdygtige Medlemmer eller disses Paarørende, og der blev til dette Fond af Forbundets Midler henlagt 500 Kr.

* * *

Spørgsmaalet om Udtrædelsen af De samvirkende Fagforbund har, i Henhold til Kongressens Beslutning, været til Urafstemning i alle Litografisk For-

bunds Afdelinger. Resultatet af Afstemningen blev, at det vedtoges med 122 Stemmer mod 83, at blive staaende i De samvirkende Fagforbund. 12 Stemmesedler afgaves blanke.

International Murerkonference afholdtes i *København* den 10. og 11. Septbr. Repræsentanter for Murerforbundene i Danmark, Sverrig, Norge og Tyskland var til Stede.

Formaalet med Konferencen var at søge tilvejebragt Enighed mellem de nævnte Landes Murerorganisationer om Oprettelsen af et fælles Legitimationsbevis for deres Medlemmer, naar de rejser til et af de andre Lande.

De fire Landes Repræsentanter fastsatte følgende

Overenskomst

1. Ethvert Medlem af Centralforbundet for Tysklands Murere og Murerforbundene i Danmark, Sverrig og Norge, som forlader deres Hjemland og tager Arbejde som Murer i et af de nævnte Lande, maa tilmelde sig Organisitionen i det Land, hvor de erholder Beskæftigelse.
2. Overgangen fra den ene Organisation til den anden sker uden at der betales nyt Indskud, naar Vedkommende:
   a) før Afrejsen afmelder sig fra den stedlige Organisition og herfor har skriftligt Bevis.
   b) har betalt sit Kontingent (Bidrag) til Afmeldesdatoen.
   c) snarest muligt, senest 4 Uger derefter, tilmelder sig en anden Organisation, og der betaler sit Kontingent (Bidrag), saa at ingen Restance forefindes.

   I Danmark, Sverrig og Norge skal Vedkommende desuden være i Besiddelse af et Bevis, der tilkendegiver, at han har lært Murerfaget.

   Tilstrækkeligt Bevis er et Lærebrev (Svendebrev) eller saafremt Vedkommende er fra en Egn, hvor Svendeprøve i Almindelighed ikke kan aflægges, da et af Hovedbestyrelsen for Organisationen i Hjemlandet udstedt Kvalifikationsbevis.
3. Naar de under 2 nævnte Betingelser ere opfyldte, maa der ikke nægtes Vedkommende Medlemsret.
4. Kvalifikationsbeviset giver Ret til foreløbigt Ophold for et Aar; efter den Tid maa den almindelige Svendeprøve aflægges, for derved at komme i Besiddelse af Svendebrev, hvis saadant forlanges i vedkommende Land.

   Kvalifikationsbeviset kan kun udstedes en Gang til hvert Land, og naar Vedkommende har arbejdet mindst i 4 Aar ved Faget.

   Rettigheder til de i de forskellige Landes Organitioner forekommende Understøttelser og Lovbeskyttelser m. m. erholdes efter de i Lovene fastsatte Regler og Karenstider.

   Tidligere Medlemsrettigheder i et af Forbundene bibeholdes, naar ingen Afbrydelse af Kontingent-Indbetaling har fundet Sted, og bliver da at medregne i Karenstiden.
5. Kvalifikationsbeviset skal være i Overensstemmelse med omstaaende Skema.
6. Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Januar 1905 og gælder indtil 6 Maaneder efter, at der fra en af Organisationerne fremsættes Forslag om Forandringer i den, og en Konference vil da være at afholde senest 3 Maaneder efter, at Forslagene er meddelt de respektive Organisationer.

Saaledes vedtaget paa Konferencen i København den 10. og 11. September 1904.

For Murerforbundet i Danmark
H. RASMUSSEN

Für den Zentral- Verband der Maurer Deutschlands
TH. BÖMELBURG

För Svenska Murareförbundet
NILS PERSSON

For Norsk Murerforbund
SVERRE IVERSEN

Finsen-Mærke-Indsamlingen

Forbunds-Afdelinger, som endnu ikke har modtaget Finsen-Mærker til Forhandling blandt deres Medlemmer, kan rekvirere Mærker direkte hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, København K.

Mærkerne kan ogsaa faas hos de lokale Fællesorganisationer i de forskellige Byer.

Hvert Medlem bør have mindst

et Finsen-Mærke à 10 Øre.

Men Mærket kan sælges til *alle*, altsaa ogsaa til Ikke-Medlemmer, og der kommer ikke for mange Penge ind. Det drejer sig nemlig ikke saa meget om at skaffe Niels R. Finsen et Monument, som om at skaffe en Sum saa stor som mulig, hvorved man kan befæste og udvide det af Finsen paabegyndte menneskekærlige Værk.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 ✻ KØBENHAVN DEN 10. DECEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Fagforeningerne i Ungarn. — Lønbevægelser og Konflikter (Strejken paa Gosch & Co s Tændstikfabrik; Bødkerne; Børstenbinderne; Slagteriarbejdernes Lønbevægelse; Konflikter i Nordamerika). — Arbejdsløsheden. — Kongresser (Den 20. Fagforeningskongres i Kanada; Det amerikanske Forbund af Bygningssnedkere og Tømrere)

Fagforeningerne i Ungarn

For femten Aar siden lagdes Spiren til den ungarske Fagforeningsbevægelse. Der maatte udkæmpes haarde Kampe, før Bevægelsen kunde opvise blot nogenlunde heldige Resultater.

Den 1. Januar 1902 var der i Ungarn ialt 10,000 fagorganiserede Arbejdere, men derefter gaar det rivende fremad. I et Tidsrum af 2 Aar er Tallet paa de organiserede Arbejdere blevet fire Gange fordoblet. Den 1. Januar 1904 var der ialt 12 Landsforbund og 63 lokale Organisationer med et Medlemsantal af 41,138. I Løbet af et halvt Aar var Tallet vokset yderligere med 11,000.

For at give et klart Billede af den faglige Bevægelses Stilling i Ungarn, har Fagforeningernes Hovedledelse i August Maaned 1904 — for anden Gang i Aar — foretaget en statistisk Optælling. Resultatet af denne Optælling viser, at Antallet af Landsforbund er steget fra 12 til 15, medens Antallet af enkeltstaaende Foreninger er dalet fra 63 til 29. Dette maa kaldes et glædeligt Resultat; thi det viser, at Enkeltorganisationerne dels har oprettet nye Landsforbund og dels har sluttet sig til de alt bestaaende.

De 15 Landsforbund har for Øjeblikket 408 Afdelinger med tilsammen 44,758 Medlemmer. Enkeltorganisationernes Medlemsantal er 7,652. Saavel Forbundene som de enkeltstaaende Organisationer tilhører baade det socialdemokratiske Arbejderparti og den faglige Centralorganisation i Ungarn.

Nedenstaaende Tal viser Fagbevægelsens Fremgang.

	Medlemsantal		Procent af Landets Arb.
Den 1. Jan. 1902	9,999	—	2,59
Den 1. Jan. 1903	15,270	—	3,65
Den 1. Jan. 1904	41,138	—	9,84
Den 30. Juni 1904	52,410	—	12,53

Ligesom i Danmark er Antallet af organiserede Arbejdere i Hovedstaden større end i samtlige Provinsbyer. Indbefattet de enkeltstaaende Foreninger er der i Budapest 27,071 eller 29,39 pCt., og i samtlige Provinser 25,339 eller 7,78 pCt. af Arbejderne organiserede. Denne store Forskel i Procenttallet fremkommer ved, at der næppe endnu kan være Tale om nogen Storindustri i Ungarns Provinsbyer, medens Industrien i Hovedstaden, Budapest, allerede staar paa et temmmeligt højt Trin.

Da Ungarns Fagorganisationer endnu er unge, er deres Formue selvfølgelig ogsaa ringe. I forrige Aar udbetalte de — fraregnet Udgifterne i Typografernes Understøttelsesforening og de udbetalte Understøttelser til Strejker — 154,915 Kroner (danske). Ved Slutningen af forrige Aar fandtes en Kassebeholdning af 108,571 Kr. Desuden havde Typograferne en Formue af ca. 231,000 Kr.

For tre Aar siden udkom samtlige ungarske Fagblade i et Oplag af 12,000, medens det nuværende Opag overstiger 60,000. Der udkommer i Ungarn 21 Fagblade; deraf 1 hver Uge, 14 hver 14. Dag og 6 en Gang maanedlig. Fagbladenes Oplag er større end Fagenes Medlemsantal. Forklaring

Løbe-Nr.	Organisationen	Antallet af Medlemmer 1. Jan. 1904 mandlige	1. Jan. 1904 kvindelige	30. Juni 1904 mandlige	30. Juni 1904 kvindelige	Procentvis Tilvækst af Medlemmer	Afdelinger	Medlemsantal 30. Juni 1904 Budapest	30. Juni 1904 Provinsen	Ialt
1	Bygningsarbejdere.....	7967	2	14520	—	82,2	93	3965	10555	14520
2	Bogbindere.....	586	439	700	600	26,8	16	1100	200	1300
3	Typografer.....	4370	398	4821	398	9,4	55	3100	2119	5219
4	Jern- og Metalarbejdere.	7500	—	10800	30	44,4	56	7276	3554	10830
5	Jern- og Metaldrejere...	660	—	722	—	9,4	4	490	232	722
6	Litografer og Stentrykkere	570	224	585	215	0,8	9	750	50	800
7	Handelsmedhjælpere....	278	10	320	15	16,3	10	168	167	335
8	Handskemagere.....	110	—	120	—	9,0	2	47	73	120
9	Træarbejdere.....	2976	—	4660	—	56,6	51	2440	2220	4660
10	Hattemagere.....	226	103	204	34	—	2	176	62	238
11	Malere.....	320	—	709	—	121,2	13	560	148	708
12	Sadelmagere.....	120	4	240	5	97,5	1	217	28	245
13	Skrædere.....	2018	53	1954	36	—	45	854	1136	1990
14	Skomagere.....	1651	53	1850	21	9,8	33	1063	808	1871
15	Stenhuggere.....	950	—	1200	—	25,3	18	150	1050	1200
	Ialt...	30302	1286	43404	1354	—	408	22356	22402	44758

Hertil kommer 29 enkeltstaaende Fagforeninger med et Medlemsantal af 7652, ialt 52,410

herfor maa søges i, at enkelte Brancher, paa Grund af Ungarns reaktionære Forhold, ikke har kunnet danne nogen Fagorganisation; det er saaledes forbudt Jærnbanearbejderne at organisere sig fagligt. De har imidlertid et Fagblad, som redigeres i socialdemokratisk Aand, og som for Øjeblikket udkommer i 3500 Eksemplarer.

Den glædelige Tilgang af klassebevidste Arbejdere har imidlertid til Følge, at ogsaa Arbejdskøberne i Ungarn slutter sig stærkt sammen. Ungarns strænge Lovbestemmelser rettes netop nu mod Arbejderne; men da de ungarske Fagorganisationer, trods deres Ungdom, allerede sejrrigt har overstaaet haarde Kampe, gaar de fuldt rustede nye Kampe i Møde.

Hosstaaende Tabel viser Medlemstallet i de enkelte Landsorganisationer:

Lønbevægelser og Konflikter

Strejken paa Gosch & Co.s Tændstikfabrik paa Nikolajvej i København. Den i Anledning af Tændstikarbejderkonflikten nedsatte Voldgift, som kom til at bestaa af Formændene for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund, d'Hrr. N. Andersen og C. M. Olsen, Kommunelærerinde Fru Nørlund og Smedemester C. Weitemeyer, har afgivet følgende

Voldgiftskendelse:

I Henhold til Overenskomsten af 14. November 1904 mellem Aktieselskabet H. E. Gosch & Co.s Tændstikfabriker og Det kvindelige Arbejderforbund angaaende Afslutningen af Konflikten paa Tændstikfabriken paa Nikolajvej, har Undertegnede, i vor Egenskab som Voldgiftsmedlemmer i den efter Overenskomsten nedsatte Voldgiftsret, undersøgt de forelagte Klager og de Forhold, der knytter sig til samme.

I Overenskomsten mellem Parterne er der stillet Voldgiften følgende Spørgsmaal:

1. *Hvorvidt* Rønne har misbrugt sin Formandsstilling i den Grad, at han ikke maa anses for egnet til at beklæde en saadan.
2. *Hvorvidt* Rønne efter det forefaldne dog ikke skulde kunne ansættes paa Fabriken, Nikolajvej, som almindelig Mekaniker, der intetsomhelst Overopsyn eller Tilsyn faar med Fabrikens andre, saavel kvindelige som mandlige Arbejdere.
3. *Hvorvidt* Fabrikerne har Grund til ikke at antage de under Rønne tidligere direkte sorterende Kvinder.

Voldgiften har ved sine Møder afhørt saavel Formand Rønne, som flere af de Kvinder, der har undertegnet Klagepunkterne, i hvilke Formand Rønne navnlig beskyldes for overfor de paa Fabriken beskæftigede Kvinder at have udvist en i høj Grad uhøvisk Optræden. De foreliggende 16 Klagepunkter er underskrevne af ialt 21 kvindelige og 6 mandlige Arbejdere paa Fabriken, men Underskriverne har dog ikke hver for sig kunnet indestaa for

alle Klagepunkternes Rigtighed, idet hvert enkelt af disse kun bekræftes af enkelte af Underskriverne.

Efter de afholdte Forhør er vi kommen til den Erkendelse, at der vel er en Del Uoverensstemmelser mellem Parternes Udtalelser, men Voldgiftsretten skønner dog, at *Spørgsmaalet under Nr. 1 maa besvares med Ja.*

Voldgiften skønner dog ikke, at Rønne paa Grund af de foreliggende Klager skulde være udelukket fra at kunne ansættes som almindelig Mekaniker paa Fabriken, hvorfor *Voldgiften maa besvare Spørgsmaal Nr. 2 bekræftende.*

Angaaende det tredie Punkt har Voldgiften forlangt og modtaget skriftlige Erklæringer af Parterne om, hvilke Forklaringer de paagældende Kvinder har afgivet til hver især af dem. Nogle af disse Forklaringer gaar ud paa, at Rønne i sin Egenskab af Formand har udvist Vilkaarlighed ved Ledelsen af Arbejdet, medens andre, ligesom Hovedklagen, angaar Rønnes Optræden i Almindelighed overfor Kvinderne. Uagtet vi maa erkende, at en Del af disse Forklaringer er i Uoverensstemmelse med hinanden, skønner Voldgiften dog, under Hensyn til det iøvrigt foreliggende, at der ikke er tilstrækkelig Grund til at nægte de paagældende Kvinders Genantagelse paa Fabriken *og maa derfor besvare Spørgsmaal Nr. 3 med Nej.*

København, d. 2. December 1904.

N. ANDERSEN. LOUISE NØRLUND.
C. M. OLSEN. CARL WEITEMEYER.

Bødkerne. Forholdene ved »Det danske Petroleums-Aktieselskab« er nu ordnede, efter at Selskabet har søgt en Forhandling med Forbundet om Arbejdsregulativet. Selskabet er gaaet ind paa fremdeles at betale Bødkerne Dagløn for Helligdage, som falder i Løbet af Ugen.

Børstenbinderne. Hos Hr. Fabrikant BENTZEN i *Hadsten*, der beskæftiger 23 Arbejdere, er opstaaet Konflikt. Hr. Bentzen har nemlig antaget 4 Arbejdere, som han kun betaler med det halve af den Løn, de er berettiget til efter Priskuranten, og paa disse Vilkaar forlanger han, at de skal arbejde i et Aar. Dette har Fabrikens øvrige Arbejdere ganske naturligt modsat sig; de forlanger, at alle Arbejdere, som hidtil, skal have den Løn, Overenskomsten fastsætter. Børstenbinderforbundets Forretningsfører har, sammen med 2 af Fabrikens Arbejdere, ved en Forhandling med Fabrikanten søgt at faa en Ordning af dette Forhold, hvilket dog ikke lykkedes. Fabrikanten fastholder Ret til at antage Arbejdere det første Aar til en lavere Løn end fastsat i Overenskomsten, og han udtaler, at han har i Sinde at antage flere Arbejdere paa samme Maade.

Forretningsudvalget har tilsagt Forbundet Støtte, saafremt det, for at hævde Arbejdspriserne, skulde blive nødvendigt at standse Arbejdet.

Slagteriarbejdernes Lønbevægelse. »Bornholms Social-Demokrat« meddeler, at Formanden for De samvirkende danske Andelssvineslagterier, Folkethingsmand M. P. BLEM, i en Skrivelse til Forretningsføreren for »Dansk Slagteriarbejderforbund,« WILLIAM LARSEN, har meddelt, at Slagteriernes Fællesbestyrelse vil blive indkaldt til et Møde i København Fredag den 9. ds. for at tage Stilling til Slagteriarbejderforbundets sidst afsendte Skrivelse.

I Nordamerika er der for Tiden ret store Konflikter. I *Fall River*, Massachusetts, er ca. 25,000 *Textilarbejdere* udelukkede, fordi de nægter at gaa ind paa en Lønreduktion. Af de Udelukkede er dog kun 6000 organiserede. *Bjærgarbejdernes* fortvivlede Kamp i *Colorado* maa desværre anses for tabt, da der er mellem 3000 og 4000 Skruebrækkere. I *Boston* strejker *Glasarbejderne*, for at gennemføre en Minimalugeløn af 18 Dollars (Kr. 66,60). *Maskinarbejderforbundet* har 7000 af sine Medlemmer i Konflikt i forskellige Byer i Unionen. Af den Grund maa Forbundets arbejdende Medlemmer betale et ugentligt Ekstrakontingent af 1 Dollar (Kr. 3,70).

Arbejdsløsheden

Den i Tabellens sidste Rubrik opførte Procent angiver, hvormange Procent af Organisationens samlede Medlemstal der var arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden.

Der var *ingen* Arbejdsløse i 7 Organisationer, under 1 pCt. i 3, 1—5 pCt. i 11, 5—10 pCt. i 11, 10—20 pCt. i 7, 20—30 pCt. i 6, 30—40 pCt. i 1, 40—50

pCt. i 2, over 50 pCt. i 2 Organisationer.

Arbejdsløsheden i Oktbr. Maaned 1904

Fag	København			Provinserne			Procent Arbejdsløse
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	
Arb., Lby. Hørsh.						275	26,3
do. Rands						75	12,5
Barberer.	28		17				17,0
Barnevgar							
Billedsk.	22	218	10				15,4
Blikkensl	82	1600	65	36	300	32	12,0
Brolægg.	50	1300	50		208	8	48,0
Bryggeria.			4			3	0,2
Elektriker				3	6	2	1,1
Farmac..	22	682	22	3	93	3	3,7
Filehugg.	3	60	1				5,5
Formere.	32	883	30	25	806	27	4,9
Gartnere.	12	180	10				25,0
Glarmestr			3				5,7
Glasarb..	50	860	33				11,0
Gørtlere.	39	512	28	2	19		9,4
Handskm.	3	73	3				3,3
Hattem..	2	34	2				1,3
Hvidgarv	17	455	15	4	88	3	22,2
Instrumm. mek. o opt.							
Ked,Mskp.	22	400	16	7	151	6	3,8
Keram Frb	5	91	1				0,3
Korksk...	10	110	8		6	1	5,3
Kurvem..							
Litografer.	11	244	7	2	20	1	3,5
Lohgarv..	1	6					
Mar.-,Kk.- o Sdsthg.			22				25,0
Metaltryk.							
Mineralv.	4	26	4				5,9
Murerne.			223			220	9,7
Murarbm.	300	8100	400				28,6
Møllere..	5	130	5	10	260	15	5,7
Ovnsætt.	15	67	15				83,3
Papirarb.				3	13	3	1,9
Pianoarb.	6	97	6				2,4
Pottem..							
Rebslager						27	23,7
Savv.Mask	47	974	33	43	852	35	5,6
Sejlmager	7	85	3				6,1
Skibstømr	120	2550	120	65	1560	65	37,0
Skiferdæk.	6	180	6				46,1
Skorstensf	4	28	4				10,0
Skræderf.			250			100	17,5
do.af 1873							
Skraatob.a	1	15	1	1	26	1	0,6
Sm. o Msk.			481			144	8,3
Stenarb..	5	80	2	7	19		1,9
Stukkatør.	15	150					
Suk-Chok. o. Biskuita	2	46	2	5	80	3	4,2
Trælastar.			80				57,1
Ny typ. F.	6	94	2				1,1
Tømrere..			270			360	17,9
Urmagere	4	45	3				5,4

Kongresser

Den 20. Fagforeningskongres i Kanada afholdtes den 19. September og følgende Dage i *Montreal*. 130 Delegerede repræsenterede 64 Landsforbund og 17 lokale Fællesorganisationer. En Repræsentant for den nordamerikanske Landsorganisation (American Federation of Labor) var til Stede. Kongressens Præsident henviste i sin Aabningstale til Fagforeningernes organisatoriske Fremskridt og paa den stadig voksende internationale Forbindelse mellem de forskellige Landes Arbejdere. Der forelaa paa Kongressen 52 Resolutioner, hvoraf de fleste vedtoges. De angik Fagmærker, Fængselsarbejdet, Arbejderbeskyttelse m. m. samt en Del indre Forhold.

Antallet af de repræsenterede Fagforeninger var 321 med 22,000 Medlemmer. De fleste Foreninger er Afdelinger af nordamerikanske Centralforbund; men hvert Fags Afdelinger i Kanada danner et kanadisk, mindre Landsforbund.

Det amerikanske Forbund af Bygningssnedkere og Tømrere holdt deres Delegeretmøde i *Milwaukee* i Slutningen af September; der var mødt 490 Delegerede, deraf nogle fra Kanada, Portorico og Sandwichsøerne. Siden det sidste Delegeretmøde for 2 Aar siden, er Medlemsantallet steget fra 122,568 til 161,205; der er 1793 Afdelinger. En stor Del af Kongressens Tid optoges af Debatten om den forestaaende Sammensmæltning af de amerikanske Afdelinger af det *engelske* Snedker- og Tømrerforbund (Amalgamated Society of Joiners and Carpenters) og det amerikanske Forbund (United Brotherhood of Carpenters and Joiners). Af en Række Delegerede blev der henvist til Nødvendigheden af at skabe en kraftig politisk Arbejderorganisation.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25 ✻ KØBENHAVN DEN 17. DECEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kooperative Foretagender (Arbejdernes Beklædningsmagasin; Aktieselskabet „Arbejdernes Barberstuer"). — Lønbevægelser og Konflikter (Slagteriarbejdernes Lønbevægelse; Metalarbejderkonflikt i Berlin). — Andre Organisationer (Den skandinaviske Understøttelseskasse i Udlandet). — Finsen-Mærke-Indsamlingen.

Kooperative Foretagender

Arbejdernes Beklædningsmagasin. I Aaret 1899 i September Maaned oprettede Medlemmer af »Københavns Tilskærerforening« et Aktieselskab under Navn af »Arbejdernes Beklædningsmagasin« med det Formaal, at udføre alt Skræderarbejde, baade Konfektion og bestilt Arbejde.

Aktiekapitalen var bestemt at skulle være 10,000 Kr., fordelt paa Aktier á 10 Kr., som kunde indbetales enten samlet eller med 1 Kr. om Ugen.

Skønt der indtil Oktober Maaned kun var indbetalt 10 pCt. af Aktiekapitalen — 1000 Kr. — aabnede Selskabet dog en Butik i Nørre Farimagsgade 40.

I Løbet af Aaret 1900 havde en Del Fagforeninger i København tegnet sig for Aktier, saaledes at Aktiekapitalen var bragt op til 1500 Kroner. Dansk Skræderforbund havde ydet Selskabet et mindre Laan paa 200 Kr. Driftskapitalen til dette Foretagende var saaledes ikke meget stor, og da det kun gik smaat med Aktietegningen, maatte Selskabet fra første Færd virke under ret trykkende Forhold.

Selskabet henvendte sig derfor i Januar Maaned 1901 til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund med Anmodning om at yde det sin Støtte, navnlig ved at opfordre Organisationerne til at tegne Aktier i Foretagendet. Forretningsudvalget stillede sig velvilligt til Anmodningen og udsendte i Marts Maaned samme Aar en Redegørelse fra Selskabet og en Opfordring til at tegne Aktier. Opfordringen frugtede imidlertid ikke tilstrækkeligt, hvorfor Selskabets Vanskeligheder voksede.

For at holde Foretagendet gaaende, besluttede Selskabets Repræsentantskab i Slutningen af 1901 at søge optaget et Laan paa 6000 Kr., og det henvendte sig i den Anledning til Dansk Skræderforbund med Anmodning om at kavtionere for et saadant Laan. Forbundet erklærede sig villig til at kavtionere for 3000 Kr., naar Selskabet andet Steds kunde skaffe sig Kavtion for 3000 Kr. Forbundet mente, at Foretagendet havde Betingelser for at bestaa, saafremt det ved en Akkord med sine Kreditorer kunde faa Gælden bragt ned til Halvdelen, og naar der iøvrigt blev foretaget nogle Forandringer i Administrationen, hvorved Udgifterne kunde bringes ned.

Selskabet akcepterede Forbundets Betingelser og foretog derefter en Opgørelse af Aktiver og Passiver. Denne Opgørelse fra Selskabet udviste en Gæld, foruden Aktiekapitalen, som nu var 2,500 Kr., paa 8,642 Kr. 21 Øre, mod 7,800 Kr. i Aktiver. Ved en af en Taksationsmand ved Sø- og Handelsretten foretagen Vurdering blev Aktiverne kun ansat til 4,100 Kr. Selskabet mente dog, at de var betydeligt mere værd. Efter Selskabets Opgivelse indgik Kreditorerne paa, mod en Udbetaling af 50 pCt. af deres Tilgodehavende, at frafalde yderligere Krav paa Selskabet.

Selskabets Repræsentantskab henvendte sig derefter til De samvirkende Fagforbund med Anmodning om, at

være Medgarant for indtil 3000 Kr. Efter at Sagen havde været prøvet i et Underudvalg, vedtog Forretningsudvalget, paa dettes Indstilling, at foreslaa vort Repræsentantskab, at De samvirkende Fagforbund overtog Garantien for Halvdelen af en Kassekredit paa 6000 Kr., dog under den Forudsætning, at De samvirkende Fagforbund blev repræsenteret i en Kontrolkomité, som skulde føre Tilsyn med Forretningsledelsen i Arbejdernes Beklædningsmagasin.

Resultatet af Repræsentantskabets Afstemning blev, at 44 stemte for Indstillingen og 10 imod. Det var saaledes vedtaget at overtage Garantien for en Kassekredit paa 3000 Kr.

Til Medlem af Kontrolkomitéen for Beklædningsmagasinet valgtes først Bryggeribestyrer SIGVALD OLSEN og senere Maler RUDOLF POULSEN.

Den 1. Juni d. A. modtog Forretningsudvalget en Beretning om Selskabets Virksomhed for de to foregaaende Aar, hvoraf det fremgik, at Omsætningen i 1902 havde været 21,575 Kr. 61 Øre og for 1903 22,818 Kr. Den 1. Januar 1904 var der udestaaende Fordringer for 9,596 Kr. 48 Øre. Af dette Beløb regnedes de 2,700 Kr. som usolide Fordringer. I Beretningen udtaltes, at hvis Selskabet havde sit Tilgodehavende inde, vilde Forretningen være nogenlunde godt stillet, idet Renten til Landmandsbanken — $6^1/_2$ pCt. — af de 6000, som De samvirkende Fagforbund og Dansk Skræderforbund var Garanter for, i saa Fald kunde spares. Selskabet betragtede det dog som uundgaaeligt at give Kredit, da alle andre Skræderforretninger giver Kredit i større eller mindre Grad. Kunder, som ikke var bekendt for Forretningen, maatte dog ved Bestilling indbetale 25 Kroner og dokumentere, at de tilhørte en faglig eller politisk Organisation. Gamle Kunder og kendte Partifæller erholdt almindelig Kredit. Da Kundekredsen hovedsagelig bestod af Arbejdere, har de arbejdsløse Perioder virket særlig haardt overfor Selskabet, saavel paa Grund af den mindre Omsætning, som med Hensyn til Indbetaling af udestaaende Fordringer. Disse Forhold var i særlig Grad fremherskende sidste Vinter. Foraarssæsonen havde dog været nogenlunde tilfredsstillende.

Beretningen sluttede med en Udtalelse om, at hvis det kunde lykkes at formaa en større Kreds til at interessere sig for Foretagendet, vilde der ikke være Tvivl om, at dette kunde bære sig godt og udvides til at omfatte en særskilt Afdeling for færdigsyede Ting, og derved ramme den Smudskonkurrence, der nu drives, til Skade for Arbejderbefolkningen.

Forretningsudvalget modtog da i Slutningen af September d. A. Underretning om, at Stillingen for Selskabet var højst uheldig. Et tysk Firma, som havde leveret Klæde til Forretningen, og som havde et Beløb af 577 Kr. tilgode, havde truet med Exekution, forsaavidt Beløbet med Omkostninger ikke blev indbetalt i Løbet af et Par Dage. Desuden skulde Selskabet klare en Del andre Udgifter, og skulde, for at kunne holdes gaaende, bruge mindst 2000 Kr. kontant.

Forretningsudvalget beskæftigede sig indgaaende med Spørgsmaalet om, hvorvidt man burde træde støttende til, men efter hvad der blev oplyst om forskellige Forhold ved Forretningen, og da særlig, at en stor Del af de udestaaende Fordringer ikke var til at inddrive, ansaa man det ikke for forsvarligt yderligere at støtte eller opfordre til at støtte Selskabet pekuniært.

Den 12. Oktober modtog Forretningsudvalget Meddelelse fra Selskabet om, at dette, dels af Hensyn til, at der var foretaget Exekution i en Del af dets Varelager, og fordi flere Exekutioner var i Vente, og dels paa Grund af, at en stor Del af de udestaaende Fordringer for Tiden paa Grund af Arbejdsløshed var uerholdelige, havde anmodet Selskabets Kreditorer om at komme til Stede ved et Møde, hvor det kunne blive taget under Overvejelse, paa hvilken Maade Selskabets Forhold bedst kunde blive ordnede.

Paa dette Møde, hvor Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund var repræsenteret, blev det oplyst, at Selskabet havde udestaaende Fordringer til et Beløb af 8 á 9000 Kr., hvoraf de 4,500 maatte anses som gode,

1,500 Kr. kunde muligvis indkasseres i Løbet af et halvt Aar, hvorimod Resten af Fordringerne maatte anses som værdiløse.

Varelageret blev opgivet til 3 á 4000 Kr., og Inventariet androg ca. 370 Kr. Opgjort i runde Tal var Selskabets Aktiver ca. 12,000 og Passiver 20,000 Kr.; derunder den Kassekredit i Landmandsbanken paa 6000 Kr., som Dansk Skræderforbund og De samvirkende Fagforbund var Garanter for.

Kreditorerne vedtog, at Selskabet, saafremt de nævnte Garanter anmeldte deres Fordring i Boet, straks vilde blive erklæret fallit, hvorimod man, hvis Fordringen paa de 6000 Kr. blev trukket tilbage vilde forsøge en mindelig Afvikling.

Forretningsudvalget, som behandlede dette Spørgsmaal paa et Møde den 18. Oktober, vedtog, at man i Betragtning af de foreliggende Omstændigheder burde undlade at anmelde Fordringen i Boet. Dansk Skræderforbund vedtog en lignende Beslutning.

De 6000 Kr., som De samvirkende Fagforbund og Dansk Skræderforbund har kautioneret for, er saaledes tabt. Beløbet er indbetalt til Banken, og Kassekrediten er udslettet.

Forretningsudvalget beklager, ligesom Organisationerne sikkert vil gøre det, at den Hjælp, som Dansk Skræderforbund og De samvirkende Fagforbund har ydet Beklædningsmagasinet, ikke har kunnet redde Beklædningsmagasinet, og at de 6,000 Kr. er tabte. Men vi tror dog, at det vilde have været urigtigt at gøre yderligere Anstrængelser for at skaffe Penge til Foretagendet, da de nødvendige Betingelser for dets Trivsel næppe kunne siges at være til Stede, med mindre der kunde stilles en meget stor Kapital til dets Raadighed. Og dette maatte anses for at ligge udenfor Mulighedernes Grænse.

Aktieselskabet „Arbejdernes Barbérstuer“, som har Forretninger paa Godthaabsvej 17 og Peter Bangsvej 2, København, afholdt for nogen Tid siden Generalforsamling. Af Beretningen fremgik det, at de ovennævnte Stuer stadig søges af et større Publikum, og at de nu giver et godt Udbytte. Det vedtoges at udbetale Aktionærerne 4 pCt.

Lønbevægelser og Konflikter

Slagteriarbejdernes Lønbevægelse. Bestyrelsen for »De samvirkende danske Andelsslagterier« har meddelt «Slagteriarbejdernes Forbund«, at den savner Bemyndigelse til at gaa ind paa det af Forbundet stillede Forslag om Udvalgs Nedsættelse og tilføjer, at den heller ikke tror at der kan blive Tid til saadan Forhandling inden Nytaar. Saafremt Slagteriarbejdernes Forbund derimod vil forny det nugældende Regulativ paa et Aar, da vil Slagteriernes Bestyrelse indstille Forbundets Forslag om Fællesudvalg til Forhandling paa den ordinære Generalforsamling i Marts Maaned.

Skulde Forbundet derimod ikke kunne indgaa herpaa, mener Slagteriernes Bestyrelse, at der saa maa føres Forhandling mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne for hvert Slagteri for sig.

Slagteriarbejdernes Hovedbestyrelse, som var indkaldt til Møde den 13. ds. i København, har vedtaget at meddele Slagteriernes Bestyrelse, at man, af Hensyn til den fremrykkede Tid, og fordi Forbundet nærer Ønske om, at de Forhandlinger, der eventuelt vil blive førte om det fremsatte Udkast til nyt Løn- og Arbejdsregulativ, maa blive saa indgaaende som muligt, har vedtaget at foreslaa, at det nugældende Løn- og Arbejdsregulativ forlænges til den 1. April 1905.

Til Bestyrelsens Bemærkning om, at Forhandlingerne, hvis Forbundet ikke vil forlænge Overenskomsten, som foreslaaet, paa et Aar, maa føres mellem de enkelte Slagterier selv og deres Arbejdere, bemærker Forbundet, at en saadan Udvej ogsaa kunde tænkes, men gør dog opmærksom paa, at Resultatet af saadanne Forhandlinger skal godkendes af Forbundets Hovedbestyrelse, forinden det kan træde i Kraft, og mener forøvrigt, at man af Hensyn til, at der paa begge Sider bestaar en Organisation, som hver for sig skal varetage Medlemmernes Interesser, maa anse en samlet Forhandling for at være mest formaalstjenlig.

Paa dette Forslag afventer nu Forbundet Svar.

Privatsvineslagteriernes Arbejdsgiverforening hos hvem Overenskomsten, som bekendt, ogsaa er opsagt, har i en Skrivelse af 19. November meddelt Forbundet, at man stiller sig paa samme Standpunkt, som ved Indgaaelsen af den nuværende Overenskomst, og er villig til, saasnart endelig Overenskomst foreligger mellem Slagteriarbejderforbundet og De samvirkende danske Andelsslagterier, at tiltræde en lignende Overenskomst, med de Modifikationer, som Forholdenes Natur maatte kræve, og foreslaar, at den nuværende Overenskomst vedbliver at være i Kraft til 1. Marts 1905, for at Forbundet og De samvirkende Andelsslagterier kan have tilstrækkelig Tid til at tilendebringe Forhandlingerne.

I en senere Skrivelse, dateret den 11. December, foreslaar Privatslagterierne, ligesom Andelsslagterierne, at Overenskomsten forlænges et Aar, og udtaler som sin Mening, at det vil være i begge Parters Interesse, at Forhandlingerne føres tilende mellem Forbundet og Andelsslagterierne, forinden der optages en Forhandling mellem Forbundet og Privatslagterierne, men erklærer sig dog villig til, saafremt Forbundet stadig ønsker det, at paabegynde Forhandling i et Fællesudvalg samtidig med at en lignende Forhandling paabegyndes med Andelsslagterierne. Som Svar herpaa har Forbundet meddelt Privatslagteriernes Formand Hr. Nørgaard, at dets Hovedbestyrelse har vedtaget at foreslaa »De samvirkende danske Andelsslagterier«, at forlænge Overenskomsten til 1. April 1905 og at man, indtil der foreligger Svar herpaa, maa forbeholde sig sin Stilling overfor det fremsatte Forslag.

Metalarbejderkonflikt i Berlin. I en halv Snes Uger har der været Strid i Messingindustrien i Berlin; for Tiden er ca. 5000 Arbejdere i denne Branche inddragne i Konflikten. Arbejdsgiverne har efterhaanden udelukket 70 pCt. af Arbejderne, og de fleste af de Ikke-Udelukkede har Metalarbejderforbundet derefter ladet nedlægge Arbejdet.

Andre Organisationer

Den skandinaviske Central-Understøttelseskasse i Udlandet har i Følge et i Bladet »Den farende Svend« optaget Regnskab, Afdelinger i følgende Byer i Udlandet: Arbon, Basel, Bern, Davos, Kreuzlingen, Luzern, Schaffhausen, St. Gallen, Zürich, Berlin, Bremen, Køln, Dresden, Düsseldorf, Frankfurt a. M., Hamburg, Hannover, Harburg, Leipzig, Mainz, Mannheim, München, Nürnberg, Stettin, Stuttgart, Vegesack, Wiesbaden.

Regnskabet, som omfatter ovennævnte Afdelinger, gælder for et Tidsrum af 2 Aar, fra den 1. April 1902 til 1. April 1904, og viser, at der i denne Periode er indmeldt 1,408 nye Medlemmer, og at Foreningen har haft en samlet Indtægt af 10,022 Frcs. I Rejseunderstøttelse er der udbetalt 4,386 Fr. Til Syge og Arbejdsløse er der udbetalt 643 Frcs. Afdelingernes samlede Beholdning er 1,184 Frcs.

Finsen-Mærke-Indsamlingen

Forbunds-Afdelinger, som endnu ikke har modtaget Finsen-Mærker til Forhandling blandt deres Medlemmer, kan rekvirere Mærker direkte hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 47, København K.

Mærkerne kan ogsaa faas hos de lokale Fællesorganisationer i de forskellige Byer.

Hvert Medlem bør have mindst

et Finsen-Mærke à 10 Øre.

Men Mærket kan sælges til *alle*, altsaa ogsaa til Ikke-Medlemmer, og der kommer ikke for mange Penge ind. Det drejer sig nemlig ikke saa meget om at skaffe Niels R. Finsen et Monument, som om at skaffe en Sum saa stor som mulig, hvorved man kan befæste og udvide det af Finsen paabegyndte menneskekærlige Værk.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26 ✻ KØBENHAVN DEN 24. DECEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Fagforeninger i Nordamerika i 1903. — Lønbevægelser og Konflikter (Slagteriarbejdernes Lønbevægelse; Børstenbinderne; Tømrerforbundet i Tyskland). — Kongresser (Den ungarske Fagforeningskongres; Til Forbundene under De samvirkende Fagforbund).

Fagforeninger i Nordamerika i 1903

Den nordamerikanske faglige Landsorganisation »American Federation of Labor«, som omfatter det overvejende Flertal af Fagorganisationer i de forenede Stater, har udsendt sin Aarsberetning for 1903.

I Beretningen udtales, at det forløbne Aar i enhver Henseende har været det i den amerikanske Fagbevægelses Historie, som opviser den største Fremgang. Tallet paa nye Fagorganisationer, som er tiltraadt Federationen, beløber sig til 1333 mod 1024 i Fjor. Fra og med Aaret 1897 har Tilgangen af Organisationer været som det fremgaar af følgende Tabel:

Aar	Nationale Fagforbund	Internation.* Fagforbund	Lokale Fællesorganisationer	Enkeltst. Fagforeninger og bl. Foreninger	Ialt
1897...	8	2	18	189	217
1898...	9		12	182	203
1899...	9	1	35	405	450
1900...	14	5	96	734	849
1901...	7	4	123	782	916
1902...	14	6	127	877	1024
1903...	20	3	171	1139	1333

*) Forbund, som bestaar af Arbejdere af forskellige Nationer i Nordamerika

Landsorganisationens Indtægter i Aaret 1903 var 70 pCt. højere end i det foregaaende Aar, og tolv Gange saa stor som Indtægterne i Aaret 1893 og de næstfølgende Aar indtil 1899, fra hvilket Aar det almindelige økonomiske Opsving i alle Industrigrene gør sig gældende.

Nedenstaaende gives et Overblik over Federationens Indtægter og Udgifter siden dens Oprettelse i Aaret 1881.

	Indtægt i Dollars	Udgift i Dollars	Gennemsnitligt Medlemanstal	
1881....	174	136	ca.	45,000
1882....	125	252	-	60,000
1883....	690	352	-	75,000
1884....	336	365	-	100,000
1885....	584	450	-	112,000
1886....	474	510	-	130,000
1887....	1,939	2,074	-	155,000
1888....	4,512	3,933	-	175,000
1889....	6,838	6,578	-	200,000
1890....	23,849	21,070	-	215,000
1891....	17,702	13,190	-	230,000
1892....	17,834	18,324	-	255,000
1893....	20,864	21,383	-	265,000
1894....	15,346	17,302	-	265,000
1895....	13,751	15,612	-	265,000
1896....	16,290	15,452	-	270,000
1897....	18,639	14,113	-	260,000
1898....	18,894	19,197	-	270,000
1899....	36,757	30,599	-	390,000
1900....	71,125	68,373	-	545,000
1901....	115,220	118,708	-	785,000
1902....	144,498	119,086	-	1,025,000
1903....	247,802	196,015	-	1,465,000

Tilgangen af Medlemmer til samtlige under Landsorganisationen hørende Fagforeninger beløb sig fra 1. Oktbr. 1902 til 30. Septbr. 1903 til 440,800 eller omkring 40 pCt.

Det samlede Medlemsantal kan ikke nøjagtig opgives, da Federationens Oplysninger støtter sig til Gennemsnitstallet af de i Aarets 12 Maaneder indbetalte Kontingenter. Det maanedlige Gennemsnitstal androg i Aaret 1903 omtrent 1,465,400 og fordeler sig, som det fremgaar af nedenstaaende Fortegnelse, paa 113 Organisationer. Disse

er dels Centralforbund og dels Organisationer, der staar udenfor Forbundene.

For at gøre Fortegnelsen bedre overskuelig, har vi grupperet Organisationerne efter Industrier; de forskellige Fag vil derved lettere kunne finde de Organisationer, som de i Særdeleshed ønsker Oplysning om.

Organisationer under „American Federation of Labor".

	Det gennemsnitlige maandl. Medlemstal
A. Stedlige Fagforeninger udenfor Forbundene	82,800
B. Centralforbund.	
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed:	
Barberer	20,800
Beklædningsfabrikat., mandl. Arb.	45,700
do. kvindel. »	3,000
Handskemagere	3,000
Hattemagere	8,500
Skotøjsarbejdere	29,700
Skrædere	13,800
Stofhatte- og Kasketmagere	2,500
Vaskeriarbejdere	8,000
Bjergværksindustri:	
Gas- og Oljekildearbejdere	400
Minearbejdere	217,300
Do. i Metalgruber	700
Opsynsmænd ved Bjergværker	400
Skiferbrudsarbejdere	800
Smelteovnsarbejdere	1,500
Stenbrudsarbejdere	1,200
Bygningsindustri:	
Asfaltarbejdere og Brolæggere	9,600
Cementarbejdere	5,500
Dekoratører	500
Granitstenhuggere	9,400
Malere og Tapetserere	53,600
Marmorarbejdere	1,200
Mosaik- og Teglstensdækkere	1,400
Bygningsarbejdsmænd	8,300
Ovnsættere	1,600
Skiferdækkere	500
Snedkere og Tømrere	113,500
Teglværks- og Terrakottearb.	5,500
Handel, Transport og Samfærdsel:	
Handelsmedhjælpere	50,000
Havnearbejdere	40,000
Jærnbanefunktionærer	1,300
Jærnbanetelegrafister	9,500
Lagerkuske og Lagerarbejdere	4,800
Kuske ved Personkørsel	32,000
Funktionærer ved Paketbaade	1,400
Sporvognsfunktionærer	25,600
Styrmænd	500
Sømænd	13,900
Telegrafister	1,000
Boghaandværk og Papirindustri:	
Bogbindere	8,100
Digeltrykkere	200
Farvetrykkere	400
Papirfabrikarbejdere	10,700
Staal- og Kobbertrykkere	900
Stereotypister og Kemigrafer	2,100
Sættere	43,500
Trykkere	14,400
Trykkeriarb. ved Skæremaskine	300
Kemisk Industri:	
Gummiarbejdere	1,000
Krudt- og Sprængstofarbejdere	700
Læderindustri:	
Hestelæderarbejdere	4,800
Læderarbejdere	3,600
Portefølje arbejdere	1,800
Ler- og Glasindustri:	
Flaskemagere	6,100
Glasarbejdere	2,000
Glasknusere	900
Glassmeltere	600
Pottemagere	6,100
Metalindustri:	
Beslagsmede	4,400
Blikvarearbejdere	1,800
Bly-, Gas- og Damprørslæggere	15,200
Bro- og Jernkonstruktionsarb.	16,000
Formere	30,000
Elektrikere	18,300
Gitterarbejdere	4,400
Grovsmede	7,000
Guldslagere	300
Hejseværkssmede	900
Jærn-, Staal- og Tinarbejdere	15,000
Juvelerarbejdere	2,400
Kedelsmede og Skibssmede	17,800
Knivslibere	300
Kædesmede	600
Maskinarbejdere	14,200
Mekanikere	11,300
Messingblikarbejdere	12,600
Metalarbejdere	8,700
Metalpolerere, Metaltrykkere og Messingarbejdere	12,800
Modelarbejdere	2,900
Rørarbejdere	1,500
Savsmede	300
Sømsmede	100
Uhrmagere	400
Næringsmiddel- og Nydelsesindustri:	
Bagere	15,400
Bryggeriarbeidere	30,000
Cigararbejdere	38,300
Hotel- og Restaurationsarbejdere	39,100
Møller iarbejdere	2,100
Slagteriarbejdere	25,300
Tobaksarbejdere	5,200
Tekstilindustri:	
Bomuldsspindere	2,500
Gjordvævere	1,300
Gummibaandvævere	100
Tekstilarbejdere	15,000
Traadvævere	300
Tøjtrykkere	400
Teatre og Forlystelser:	
Maskinfolk	4,500
Musikere	14,000
Plakatklistrere	1,000
Skuespillere	1,100

Træindustri:	
Billedskærere	2,400
Bødkere	7,200
Børstenbindere	1,100
Karetmagere	12,800
Kørestolearbejdere	2,100
Pianoarbejdere og Orgelbyggere	6,500
Polsterarbejdere	2,500
Skibstømrere og Skibssnedkere	2,600
Træarbejdere*	27,300
Waggonbyggere	4,900
Ikke tilhørende nogen bestemt Industri:	
Fyrbødere paa Landjorden	14,300
Maskinister	48,000
	1,465,400

Af forskellige Grunde maa det antages, at det saaledes fremkomne Medlemsantal er *lavere* end det virkelige. De fleste Organisationer har nemlig kunnet notere en stadig Medlemsfremgang, og Gennemsnitstallet for *alle* Aarets 12 Maaneder vil derfor være lavere end Tallet for den *sidste* af disse 12 Maaneder.

Saaledes beløb Medlemstallet sig i September 1903 til omtrent 1,745,270 i Modsætning til det gennemsnitlige Antal i Aarets Løb, som kun er 1,465,400.

Dertil kommer endvidere, at mange Organisationer ikke lægger Vægt paa at benytte hele den Stemmeret, som de efter deres virkelige Medlemstal kunde faa ved *Federationens Kongresser*. Til Eksempel Tømrernes og Snedkernes Forbund betaler kun for 109,000 Medlemmer og har Repræsentation og Stemmeret paa Landsorganisationens Kongres i Forhold dertil, men i Virkeligheden har dette Forbund 167,227 Medlemmer. Formerne har kun betalt og har dermed Stemmeret for 30,000 Medlemmer, medens der i Virkeligheden er 76,146 Medlemmer i Formerforbundet.

Foruden de Fagforeninger, der henhører under Landsorganisationen, er der en Del, som tilhører andre Sammenslutninger, f. Eks. Jærnbaneforbundene, Broderskaber, »Arbejdets Riddere« osv., men om disse Organisationers Omfang er vi ikke i Stand til at give Oplysninger. Deres Medlemstal skal dog være ganske ringe i Forhold til Landsorganisationens.

Indtil Midten af 1904 havde ialt *23,500 Fagforeninger* (Forbundsafdelinger og enkelte Foreninger udenfor Forbundene) sluttet sig til Landsorganisationen.

* Arbejdere i flere Grene af Træindustrien

Lønbevægelser og Konflikter

Slagteriarbejdernes Lønbevægelse. Formanden for De samvirkende danske Andelsslagterier, Hr. Blem, har som Svar paa Slagteriarbejderforbundets Forslag om at forlænge Overenskomsten til 1. April 1905 svaret, at Andelsslagteriernes Bestyrelse savner Bemyndigelse til at indgaa paa dette Forslag. Han er derimod meget tilfreds med, at Forbundet ikke vil modsætte sig at der forhandles lokalt og tilføjer, at da saadanne Overenskomster ikke skal godkendes af Bestyrelsen for Slagterierne, er Sagen dermed gledet den ud af Hænderne.

Der har derefter i nogle Byer, (Køge, Ringsted, Kolding, Odense og Nørre-Sundby, Randers, Skive osv.), været ført Forhandling mellem Arbejderne og Ledelsen for Slagterierne; men der har ikke i dem alle kunnet naaes et akceptabelt Tilbud.

Overenskomsten udløber som bekendt den 1. Januar 1905, og for at komme til fuldkommen Klarhed over Stillingen, havde Hovedbestyrelsen indkaldt til et Delegeretmøde den 21. ds. i København, hvortil der var mødt 36 Repræsentanter. Tillige var Formanden for De samvirkende Fagforbund, C. M. Olsen, til Stede.

Efter en indgaaende Diskussion vedtoges nedenstaaende Beslutning som Rettesnor for Medlemmerne:

Delegeretmødet den 21. December 1904 beslutter at opfordre Afdelingerne i Dansk Slagteriarbejderforbund til overalt at optage Forhandlinger med de stedlige Andelsslagterier om de fremtidige Løn- og Arbejdsforhold.

Af de Overenskomster, som allerede er indgaaet ved lokal Forhandling i enkelte Byer, anføres blandt andet Overenskomsten for Køge, hvorved der fastsættes en Minimalløn af 18 Kr. for 1905, atter stigende med 1 Kr. saavel i 1906 som i 1907, saaledes at Minimallønnen for det sidstnævnte Aar bliver 20 Kr.; desuden erholder hver Arbejder den 31. December hvert Aar udbetalt et Beløb af 25 Kr. Af de nuværende Arbejdere faar ingen under 20 Kr. fra 1. Januar 1905. Under almindelig Sygdom faar en Arbejder halv Ugeløni 4 Uger, i Ulykkestilfælde i 13 Uger.

Lignende Regulativer er vedtagne ogsaa i andre Byer.

Delegeretmødet anbefaler Afdelingerne at

søge opnaaet Lønregulativer paa et Grundlag som det nævnte, eller i hvert Fald saa stor en Lønforhøjelse, som man anser for opnaaelig under de givne Forhold.

Ingen Overenskomst bør afsluttes paa et længere Tidsrum end 2 à 3 Aar, og enhver Overenskomst skal i alle Tilfælde være godkendt af Hovedbestyrelsen, forinden den kan være bindende for en Afdeling af Forbundet.

Skulde Overenskomst ikke være opnaaet den 1. Januar 1905 fortsættes Arbejdet under de gamle Betingelser, indtil Overenskomst naas, og Arbejdet maa i hvert Fald ikke standses fra Forbunds-Medlemmers Side, forinden der hertil er givet Sanktion af Forbundets Ledelse.

Skulde, mod Forventning, et Slagteri forlange Arbejderne til at indgaa paa en Forringelse af de nugældende Vilkaar, bør den paagældende Afdeling bestemt nægte at indgaa herpaa. Hvor Arbejderne af den Grund bliver udelukkede, tilsiger Forbundet dem sin Støtte.

Overfor Privatslagterierne stiller Delegeretmødet sig afventende og overlader iøvrigt til Hovedbestyrelsen at søge tilvejebragt Overenskomst med disse, naar Forholdene maatte tale derfor. Indtil nærmere foreligger fra Hovedbestyrelsen, bør Arbejderne paa Privatslagterierne fortsætte Arbejdet paa de hidtil gældende Betingelser.

Da det har vist sig, at Ritzaus Telegram-Bureau har udsendt urigtige Meddelelser om de Overenskomster, som alt er indgaaede med de enkelte Slagterier, advares Afdelingerne paa det bestemteste imod at skænke Tiltro til Meddelelser, der under Lønbevægelsen fremkommer paa denne eller anden Maade, med mindre de ere undertegnede af Hovedbestyrelsen eller Forretningsføreren.

Børstenbinderne hos Hr. Fabrikant *Bentzen* i Hadsten, har den 12. ds. nedlagt Arbejdet, fordi Fabrikanten kun betalte nogle Arbejdere det halve af den Løn, som de i Følge Overenskomsten var berettiget til.

Konflikten omtatter 23 Medlemmer.

Hos Fabrikant Langwardt i Aarhus er Arbejdet ogsaa standset. Grunden hertil er, at Fabrikanten forlanger, at der, i Modstrid med Overenskomsten, skal arbejdes til Kl. 6 Lørdag Eftermiddag i Stedet for til Kl. 5.

Konflikten omfatter 11 Medlemmer.

Tømrerforbundet i Tyskland har i Aar haft talrige Lønbevægelser, og det er i 81 af Forbundets Afdelinger kommen til ret haardnakkede Kampe. Af disse er 72 afgjort, medens 9 endnu vedvarer. 54 af Arbejdsstandsningerne endte med fuldkommen, 5 med delvis Sejr, medens 9 maatte anses for tabte; for 4 Konflikter var Resultatet ubekendt.

Resultaterne af samtlige Lønbevægelser var, med Hensyn til Forhøjelse af Timelønnen, i 148 af Forbundets Afdelinger, følgende:

I 6 Afdelinger 1 Pfg., i 41 Afdl. 2 Pfg., i 7 $2^1/_2$, i 32 3, i 15 4, i 30 5, i 5 6, i 8 7, i 1 $7^1/_2$, i 2 8, og i 1 Afdeling var den opnaaede Lønforhøjelse 10 Pfg. i Timen. (1 Pfg. = 0,9 Øre).

Arbejdstiden blev forkortet i 27 Afdelinger med $^1/_2$ Time, i 10 Afdelinger med 1 Time.

Det tyske Tømrerforbund tæller nu 566 Afdelinger med 41,318 Medlemmer eller henad 40 pCt. af Fagets Udøvere.

Kongresser

Den ungarske Fagforeningskongres afholdes den 24.—26. December i *Budapest*. Af Dagsordenens seks Punkter vil navnlig det om »Strejke og Boykotting« give Anledning til vigtige Beslutninger. Indenrigsminister *Tissa* har nemlig udsendt et Cirkulære, hvori han, paa samme Maade som *vore* Antisocialister, opmander »alle gode Kræfter« til at beskytte »Arbejdets Frihed« d. e. Skruebrækkeriet.

Til Forbundene under De samvirkende Fagforbund. Da det af forskellige Grunde vil være af Interesse for Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, og formentlig ogsaa for de forskellige Organisationer gensidig, at vide, hvornaar Forbundene afholder deres Kongresser, anmoder vi herved de ærede Formænd for Forbundene om, i Løbet af Januar Maaned at meddele os, om deres Forbund afholder Kongres i Løbet af 1905. Samtidig bedes, saavidt muligt, meddelt i hvilken By og hvilke Dage Kongressen afholdes.

I Løbet af Februar vil der, i det Omfang, som Meddelelserne kommer til vor Kundskab, blive givet Oplysning i »*Arbejderen*« om hvilke Forbund, der afholder Kongres *Redaktionen.*

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 ✻ KØBENHAVN DEN 31. DECEMBER 1904 ✻ 1. AARGANG

Godt Nytaar for De samvirkende Fagforbund i Danmark og alle Landsorganisationens Medlemmer.

INDHOLD: Kongresser (Hattearbejderforbundet i Danmark; International Litografkongres). — Lønbevægelser og Konflikter (Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; Dansk Skotøjsarbejderforbund; Dansk Karetmagerforbund). — Adresseforteg nelse over norske Fagforbund og enkeltstaaende Fagforeninger. — Meddelelser (Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund; Fællesnavn for „Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund" og „Dansk Formerforbund"; Rettelse).

Kongresser

Hattearbejderforbundet i Danmark afholdt sin 2. ordinære Kongres den 10.—12. December i *København.* Ialt var 16 Repræsentanter til Stede.

Forretningsføreren, Th. SUNDBY, aflagde Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres. 3 mindre Konflikter var bragt til Afslutning paa en for Forbundet tilfredsstillende Maade. Til Strejker i Ind- og Udlandet var der ialt udbetalt 476 Kr. 91 Øre. Forbundet havde haft en Formuefremgang af 1292 Kr. 92 Øre. Kassebeholdningen var den 1. Oktober 1904 1748 Kr. 32 Øre. Forbundets Medlemsantal var forøget med 52, hvilket skyldtes Tilgangen af Afdelingen paa Brede samt Tilslutning af nogle Kolleger i Helsingfors. Det samlede Medlemsantal var nu 200. Forretningsføreren omtalte nærmere Forholdene i Brede og Svendborg, og der vedtoges en Resolution om ikke at indgaa paa en paatænkt Reduktion af Arbejdspriserne i Svendborg.

Virksomheden og Regnskabet godkendtes enstemmig.

Et Forslag fra Assens Afdeling om Forhøjelse af Forbundskontingentet forkastedes

Det vedtoges at oprette en Understøttelseskasse for rejsende og arbejdsløse Medlemmer. Kontingentet hertil sættes til 15 Øre ugenlig og Understøttelsen til 8 Kr. pr. Uge i 10 Uger. Understøttelsen træder i Virksomhed den 1. Juli 1905 og omfatter ogsaa Kvinderne.

Et Andragende fra Hattesyernes Afdeling behandledes, og det vedtoges at opfordre Afdelingerne til energisk at agitere for Tilslutning blandt Kvinderne. Det vedtoges at lade Fagbladet udgaa 2 Gange Kvartalet i Stedet for som hidtil 1 Gang, dog saaledes, at Formatet bliver mindre.

Det besluttedes at indføre et ensartet Regnskabssystem i Afdelingerne, paa Grundlag af det af »De samvirkende Fagforbund« godkendte System.

Der foretoges en Række Ændringer i Lovene. Det vedtoges at tiltræde og indføre i Lovene de af »De samvirkende Fagforbund« foreslaaede Gensidighedsregler samt at forhøje Strejkeunderstøttelsen.

Et Forslag om at oprette et *skandinavisk* Hattearbejderforbund drøftedes, og det vedtoges at foranledige afholdt en Sammenkomst af Delegerede fra de 3 Lande, for at søge dette Spørgsmaal løst. Til at deltage i det eventuelle Delegeretmøde valgtes Hovedbestyrelsesmedlem C. JENSEN, Assens, og Forretningsføreren.

Til Forretningsfører genvalgtes Th. SUNDBY. Næste Kongres afholdes i Juni 1907 i *Lyngby.*

International Litografkongres afholdtes den 15.—17. Septbr. i *Milano*. Følgende Lande var repræsenterede: Tyskland (10,700 Medlemmer) 3 Repræsentanter, Østrig-Ungarn (1750) 2 Repr., Frankrig (2400) 2 Repr., Italien (900) 2 Repr., England (6158) 4 Repr., Svejts (500) var repræsenteret ved en tysk Delegeret og Belgien ved en fransk Delegeret, Danmark (260 Medl.) havde sendt Redaktøren af »Lito«, Hr. CHR. HENRIKSEN. En Repræsentant fra Litografernes Forbund i Nord-Amerika var mødt som Gæst. Hovedbestyrelsen for det internationale Sekretariat, som har Sæde i London, var repræsenteret ved to af sine Medlemmer. Ialt var 22,608 Medlemmer repræsenterede.

Kongressen aabnedes af Borgmester i Milano, BARINETTI, som bl. a. udtalte, at han stadig vilde bestræbe sig for at forbedre og højne de arbejdende Klassers Kaar. Han ønskede Kongressen Held og Lykke til dens Arbejde.

Efter at de forskellige Landes Delegerede havde aflagt korte Beretninger om Forholdene indenfor deres Lande og Organisationer, udtalte den amerikanske Repræsentant, at Litograferne i Nord-Amerika ikke var uvillige til at slutte sig til det internationale Sekretariat.

Kongressen vedtog at lade foretage en Agitation blandt Litograferne i Holland og Spanien for større Tilslutning til Organisationen. Af 250 Stentrykkere og 150 Litografer, som beskæftiges i Amsterdam og Rotterdam, er kun 35 organiserede. Udgifterne til Agitationen afholdes af Sekretariatet. Sekretariatet skal aflægge Beretning for Virksomheden i hvert Kvartal. Disse Beretninger skal offenliggøres i de forskellige Landes Fagblade. International Kongres skal afholdes hvert 3. Aar.

Spørgsmaalet om den internationale Rejseunderstøttelse var Kongressens Hovedpunkt, men efter en meget lang Diskussion opnaaedes der Enighed om, at hvert Lands Organisation udbetaler udenlandske organiserede Kolleger samme Understøttelse, som de betaler egne Medlemmer. Retten til Understøttelse indtræder efter at et Medlem har betalt Kontingent i 26 Uger. Herfra danner dog England en Undtagelse. De engelske Organisationer kræver, at deres Medlemmer skal have betalt Kontingent i 52 Uger, før de ere berettigede til Understøttelse, men de faar til Gengæld en meget høj Understøttelse. De engelske Organisationer betaler derfor kun det halve til udenlandske Kolleger, som rejser i England, og som endnu ikke har tilhørt Organisationen i 52 Uger.

Vedrørende Spørgsmaalet om en international Minimalløn udtalte Kongressen, at en saadan ikke lader sig realisere, men at de enkelte Landes Organisationer maa sørge for at hæve Lønnen saa meget som muligt.

Angaaende Optagelse i det internationale Sekretariat vedtog Kongressen, at der kun kan optages Landsforbund, hvorimod Særorganisationer og Foreninger, der ikke tilhører deres Landsforbund, er udelukkede fra Optagelse. Forbundsafdelinger, som udmelder sig, kan saaledes ikke tilhøre Sekretariatet.

Sekretariatet skal, som hidtil, have Sæde i *London*. Næste Kongres afholdes i *Wien*.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Karetmagerforbund vil opsige den i Aarhus bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. April 1905, for at søge gennemført en Forhøjelse af Minimallønnen fra 36—40 Øre og en Forhøjelse af 12 pCt. paa Akkordarbejdet. Forbundet har 13 Medlemmer i Aarhus.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund har erhvervet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at opsige de bestaaende Overenskomster om Løn- og Arbejdsforhold i Aalborg, Hillerød, Horsens, Kolding, Malling, Næstved, Randers og Slagelse til Ophør den 1. April 1905, for at søge gennemført en almindelig Lønforhøjelse. Den største Forhøjelse kræves for de paa Fabrikerne beskæftigede Arbejdsmænd. I de nævnte Byer er der ca. 400 Medlemmer.

Dansk Skotøjsarbejderforbund vil inden 1. Januar opsige de med Centralfor-

eningerne af Skomagermestre i Jylland og i Østifterne bestaaende Overenskomster for Haandarbejde til Ophør den 1. April 1905, for at søge gennemført nogle mindre Forbedringer i Regulativet. Forretningsudvalget har givet sin Tilslutning til Opsigelsen. Ca. 550 Mand vil blive berørt af denne Lønbevægelse.

En Forhandling mellem Repræsentanter for Centralforeningerne og Forbundet er fastsat at skulle finde Sted i Januar Maaned i København.

Adressefortegnelse

over norske Fagforbund og enkeltstaaende Fagforeninger.

Forbund.

(Hvor intet Bynavn er anført, er Organisationens Hjemsted Kristiania).

Arbejdernes faglige Landsorganisations Formand Joh. Johnsen; Forretningsfører A. Pedersen, Storgaden 20.

Fagforbund.

Norsk Arbejdsmandsforbund, Rich. Hansen, Brogade 7, 3. S.
Norsk Bagerforbund, J. Jensen, Storgaden 20.
Norsk Bogbinderforbund, Aug. Gunnersen, Storgaden 20.
Norsk Centralforening for Bogtrykkere, Ole O. Lian, Storgaden 20.
Norsk Formerforbund, M. Nygaard, Deichmansgade 17, 3. S.
Norsk Havne- og Transportarbejderforbund, Andr. Nielsen, Bryggearbejderforeningen, Drammen.
Norsk Jærn- og Metalarbejderforbund, M. Ormestad, Storgaden 1, 3. S.
Arbejderpartiets Kvindeforbund, Fru Martha Tynces, Toftesgade 48.
Norsk Malerforbund, A. Pedersen, Urtegaden 12, 3. S.
Norsk Murerforbund, Sverre Iversen, Glückstatsgade 6, 1. S.
Norsk Møbelsnedkerforbund, P. Aarøe, Storgaden 20, 3. Sal.
Norsk Skotøjarbejderforbund, A. E. Gundersen, Storgaden 20, 4. S.
Norsk Skræderforbund, N. Mittet, Storgaden 20, 5. S.
Norsk Sporvejsforbund, O. T. Aasen, Thorstrandsgade 6.
Norsk Stenhuggerforbund, Sven Mattson, Frederikshald.
Norsk Træarbejderforbund, H. Pettersen, Storgaden 20.

Enkeltstaaende Fagforeninger.

Bødkernes Forening, Harald Tobiassen, Jens Bjelkesgade 59, 2. S.
Cigararbejdernes Forening, Sv. Olsen, Urtegaden 20, 3. S.
Fyrstiksarbejdernes Forening, Gustav Strøm, Stranisvejen 49.
Glarmestersvendenes Forening, Ludv Andersen, Hundalsgade 26.
Handskemagernes Forening, John P. Nielsen, Fillipsgade 6, 2. S.
Hanskesyernes Forening, Frk. Helga Thorsen, Schleppegrellsgade 24.
Hattemagernes Forening, Hans Christiansen, Christiesgade 36.
Hjula mandlige Arbejderforening, Aug. Arnesen, Hundalsgade 26.
Hvidgarvernes Forening, A. Andresen, Thorshauggade 14.
Korkskærernes Forening, Andr, Johansen, Suldigsgade 1, 3. S.
Kurvemagernes Forening, B. Helstrand, Nordbygade 56.
Lohgarvernes Forening, E. Sæther, Motzfeldtsgade 33.
Modelsnedkernes Forening, T. Tayersen, Lockmansgade 6, 4. S.
Murarbejdsmændenes Forening, Ole Johansen, Tøjensgade 41, 4. S.
Renovationsarbejdernes Forening, Chr. Johansen, Kirkegaardsgade 21.
Sadelmagernes Forening, Anton Sjøneson, Karl den 12tes Gade 1.
Sukkervarearbejdernes Forening, M. Christoffersen, Helgesensgade 12, 3. S.
Telefonarbejdernes Forening, H. Klippestø, Kristianias Telefonanlæg.
Tobaksarbejdernes Forening, Hjalm Johansen, Bjerregaardsgade 16, 2. S.
Ølbryggeriarbejdernes Forening, Th. Julsen, Steensgade 33, 2. S.

Meddelelser

Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund er af Forretningsudvalget

fastsat til den 20. og 21. April (Skærtorsdag og Langfredag) 1905.

Til Generalforsamlingen kan enhver under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation (Landsforbund, enkeltstaaende Fagforeninger eller Kredsorganisationer) stille Forslag; derimod kan ingen enkeltstaaende Person eller Afdeling af et Forbund stille Forslag, med mindre Forbundet optager det som sit.

Forslag, som ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, maa indsendes til Forretningsudvalget senest den 1. Marts 1905, hvorefter disse bliver trykt og omsendt til Organisationerne.

De indkomne Forslag til *Lovændringer* findes trykt i Nr. 22 af »Arbejderen«

Repræsentantskabets Møde er fastsat til Onsdag den 19. April 1905 og afholdes i Rømersgade 22, Kl. 10 Form.

Fællesnavn for „Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund" og „Dansk Formerforbund". De nævnte to Forbund har under 5. December d. A. tilskrevet De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg følgende:

Jærn- og Metalindustriens Arbejderorganisationer i vort Land har ofte haft Vanskeligheder ved at knytte Forbindelser med Broderorganisationer i Udlandet, vedrørende Rejseunderstøttelse og deslige, derved, at vi her hjemme er organiserede efter Brancher, medens man overalt i Udlandet saa godt som udelukkende er organiseret industrielt.

For nu i nogen Grad at raade Bod paa dette Forhold, og for i al Fald at arbejde hen til, at saa vidt muligt alle vore hjemlige Branche-Organisationer overfor Udlandet kommer til at staa som en samlet Enhed, har Former- og Smedeforbundet afvigte Efteraar indgaaet en Overenskomst, i Følge hvilken vi er forpligtede til at gøre de to Forbunds Medlemsbøger saa ensartede som muligt. Desuden have vi antaget et *Fælles-Navn*, eller om man vil: en Undertittel, der paastemples eller paatrykkes samtlige Medlemsbøger. Fællestitlen lyder:

„Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark".

Den er offenliggjort i de tyske Fagblade og gælder som Legitimation, naar vore Medlemmer henvender sig til en Afdeling under »Deutscher Metallarbeiter Verband«.

Samtidig med Vedtagelsen af ovenstaaende har vore to Forbunds Hovedledelser været enige om at anmode det ærede Forretningsudvalg om den Beskyttelse for nævnte Fællestitel, der kan ligge i, at De samvirkende Fagbund forhindrer, at andre Organisationer un- Jærn- og Metalindustrien fører samme eller lignende Tite!, naar de tilhører, eller maatte komme til at tilhøre vor Hovedorganisation.

For Dansk Formerforbund
J. C. SUHR.

For Dansk Smede- og Maskinarbejder Forbund
J. A. HANSEN.

N. LUNDBYE.

Da Forretningsudvalget ønskede at faa konstateret, om ogsaa andre Organisationer i Jærn- og Metalindustrien i Danmark kunde opnaa Gensidighed med det tyske Metalarbejderforbund om Rejseunderstøttelse, naar de tiltraadte Fællesnavnet, rettede det Forespørgsel herom.

Der svaredes herpaa, at ogsaa de øvrige her i Landet bestaaende Metalarbejderorganisationer kan tiltræde den mellem »Deutscher Metallarbeiter-Verband« paa den ene Side og Smede- og Maskinarbejderforbundet samt Formerforbundet paa den anden Side indgaaede Ordning, efter Forhandling med det tyske Forbund.

Forretningsudvalget har taget Meddelelserne til Efterretning, hvorhos det betragtes som en Selvfølge, at der ikke i De samvirkende Fagforbund kan optages Organisationer, der bærer det samme Navn eller et lignende Navn, som det nævnte Fællesnavn.

Rettelse. I Artiklen i Nr. 26, om Fagforeningerne i Nordamerika staar der, Side 102, over Fortegnelsen af Organisationernes Navne og Medlemstal: Det gennemsnitlige maanedlige Medlemstal. Der skal staa: Det gennemsnitlige *aarlige* Medlemstal.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 ✻ KØBENHAVN DEN 7. JANUAR 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Meddelelser (Den permanente Voldgiftsret; Gensidighedsreglerne; Teknisk Selskabs Skole i København). — Adressefortegnelse over danske Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger i Fag, hvor der ikke findes Forbund. — Arbejdsløsheden. — Andre Organisationer (En Lands-Voldgiftsret for Bogtrykkerfaget i Svejts).

Meddelelser

Den permanente Voldgiftsret. I Henhold til Reglerne for den permanente Voldgiftsret vælger Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund hver 3 Medlemmer i Retten og 3 Supleanter. Valgene, der gælder for et Kalenderaar ad Gangen, finder Sted hvert Aar ved Nytaar; de skal foretages blandt Mænd udenfor Hovedorganisationernes Bestyrelser. For De samvirkende Fagforbunds Vedkommende foretages Valget af Repræsentantskabet ved skriftlig Afstemning.

For 1905 er følgende Herrer valgt som *Medlemmer* af Retten:

Af Arbejdsgiverforeningen: Overretssagfører J. L. Busch, Oldermand for Malerlavet, Vilh. Hansen, Ingeniør N. C. Monberg.

Af De samvirkende Fagforbund: Landsthingsmand C. C. Andersen, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, J. A. Hansen, Raadmand Gustav Philipsen.

Som *Supleanter* er valgt følgende Herrer:

Af *Arbejdsgiverforeningen:* Direktør S. C. Hauberg, Murmester E. Lytthans-Petersen, Overretssagfører C. V. Schierbeck.

Af *De samv. Fagforbund:* Folkethingsmand Sigvald Olsen, Formand for Mursvendenes Aktieselskab, Sofus Andersen, Overretssagfører Oscar Johansen.

Formanden for den permanente Voldgiftsret vælges af Rettens Medlemmer. Den nuværende Formand er Borgmesteren for Københavns Magistrats 3. Afdeling, Hr. H. A. JACOBI.

Gensidighedsreglerne. *Hattearbejderforbundet i Danmark* har tiltraadt Gensidighedsreglerne for Medlemmers Overgang fra den ene Organisation til den anden. De er nu tiltraadt af 13 Fagforbund og 2 enkeltstaaende Foreninger med tilsammen over 9000 Medlemmer.

Teknisk Selskabs Skole i København har udsendt en Opfordring til Arbejdsgiverforeninger og Fagforeninger i København om at yde aarlige Bidrag til Skolen. Denne modtager i aarlig Støtte 60,000 Kr. af Staten og 30,000 Kr. af Københavns Kommune, ligesom den af begge har modtaget betydelige Tilskud til Opførelsen af sine Skolebygninger i Ahlefeldtsgade og Charlottegade. Den har foruden Filialer paa Østerbro og Christianshavn.

Selskabet ledes af en Bestyrelse paa 14 Medlemmer, hvoraf de 7 vælges af det tekniske Selskab selv, 2 af Indenrigsministeriet, 2 af Københavns Kommunalbestyrelse, 1 af Haandværkerforeningen, 1 af Industriforeningen og 1 af Kunstakademiet.

Men Medlemsantallet gaar bestandigt nedad. I 1883 udgjorde Medlemsbidraget ca. 11 pCt. af de Bidrag, der modtoges andetsteds fra, og i 1903 var det gaaet ned til ca. 1,5 pCt. Som Følge deraf henvender Skolens Ledelse sig nu til Organisationerne, for, som den udtrykker sig, »at Haandværkerstandens og de arbejdende Klassers Indflydelse paa Skolen kan opretholdes.«

For hvert Aarsbidrag à 4 Kr., som Organisationerne yder, gives der dem

Ret til at sende et navngiven Medlem til Selskabets Generalforsamlinger. De sikrer sig dermed en Indflydelse paa Valget af Skolens Bestyrelse.

Spørgsmaalet har været forelagt Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og for Arbejdernes Fællesorganisation i København, som begge har erkendt den Betydning, det kan have for Fagorganisationerne i København, at skaffe sig en Indflydelse paa det her omhandlede Omraade, og de anbefaler derfor Foreningerne at yde passende Tilskud.

Adressefortegnelse

over danske Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger i Fag, hvor der ikke findes Forbund.

(Hvor intet Bynavn er anført, er Organisationens Hjemsted København).

I. Forbund.

Københavns kommunale Arbejderforbund, Sprøjtefører C. Pedersen, Hovedbrandstationen.

Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark, Fru Olivia Nielsen, Rømersgade 22.

Dansk Arbejdsmandsmandsforbund, M. C. Lyngsie, H. C. Andersensgade 14, St.

Bager- og Konditorforbundet i Danmark, Z. Friis, Raadmandsgade 40, 4. S.

Blikkenslagerforbundet i Danmark, L. Scheibelein, Gothersgade 154, Kld.

Bogbinderforbundet i Danmark, H. Olesen, Rømersgade 22.

Dansk Brolæggerforbund, Ludv. Olsen, Godthaabsvej 48.

Bryggeriarbejdernes Forbund, Carl Hansen, Griffenfeldtsgade 28.

Bødkerforbundet i Danmark, A. Andersen, Linnésgade 26, St.

Dansk Børstenbinderforb., I. Rasmussen, Prinsessegade 69 B. 5. S.

Drejerforbundet i Danmark, N. Jensen, Tre Kronersgade 121, Valby.

Dansk Elektrikerforbund, Vald. Petersen, Østre Fasanvej 49, 2. S.

Forgylderforbundet i Danmark, Georg Nielsen, Alexandravej 16.

Dansk Formerforbund, I. C. Suhr, Rømersgade 20, St. o. G.

Farmaceutisk Medhjælperforening, H. Huus, Raadhuspladsen 14 A.

Dansk Gartnerforbund, I. P. Larsen, Borgergade 138.

Dansk Glasarbejderforbund, Aug. Larsen, Jyllandsvej 3, 2.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, A. Wellenberg, Oehlenschlægersgade 24.

Gørtler- og Metalarbejder-Forbundet i Danmark, H. Ladewig, Bentzonsvej 34, 3. S.

Handskemagerforbundet, L. Nielsen, Birkegade 15 B, 4. S.

De danske Handels- og Kontormedhjælperes Centralorg., Aage Hyllested, Kongensgade 3, Esbjerg.

Hattearbejderforbundet i Danmark, Th. Sundby, Ryesgade 40 A, 2. S.

Dansk Hvidgarverforbund, C. Meissner, Sct. Hansgade 14, 3. S.

Dansk Jernbaneforbund, N. P. Christensen, Sønder Boulevard 50, 3. S.

Dansk Jærn- og Metalsliberforbund, Viktor Hansen, Fiskergade 17, 2. S.

Dansk Karetmagerforbund, E. Olsen, Langelandsvej 30, 3.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, N. Chr. Larsen, Thorsgade 28, 1. S.

Keramisk Forbund i Danmark, Aug. Andersen, Lampevej 45.

Kobbersmedenes Forbund i Danmark, I. Christensen, Lyneborggade 1, 3. S.

Korkskærernes og Sortererskernes Forbund i Danmark, V. Nørregaard, Saxogade 85, 3. S.

Dansk Litografisk Forbund, Em. Jensen, Charlottegade 43, 2. S.

Lohgarvernes Forbund i Danmark, J. Johnsen, Hørsholmsgade 6, 4. S.

Malerforbundet i Danmark, Rudolf Poulsen, Rømersgade 22.

Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund, N. Lindeblad, Enigheds Allé 2.

Murerforbundet i Danmark, H. Rasmussen, Aaboulevard 80, 2. S.

Dansk Mølleriarbejderforbund, M. H. Dalby, Nannasgade 50 A, 2. S.

Papirfabriksarbejdernes Forbund, I. Christoffersen, Fredensvej 104, Næstved.

Dansk Rebslageriarbejderforbund, Fr. Vogelius, Gethersvej, Randers.

Skand. Sadelmager og Tapetsererforbund, I. P. Jønson, Gerdasgade 2. Valby.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund i Danmark, O. Madsen, Ole Jørgensensgade 2, 3. S.
Dansk Skibstømrerforbund, E. F. Christensen, Rosengaarden 8.
Dansk Skotøjarbejderforbund, Laur. Jørgensen, Rømersgade 22.
Skraatobaksarbejdernes Forbund i Danmark, O. Jørgensen, Dronningens 27.
Dansk Skræderforbund, William P. Arup, Rømersgade 22.
Dansk Slagteriarbejderforbund, William Larsen, Drewsensvej 38, Silkeborg.
Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, I. A. Hansen, Larslejstræde 1, St.
Snedkerforbundet i Danmark, Carl Gran, Rømersgade 22, 3. S. o. G.
Dansk Stenarbejderforbund, I. P. Lund, Sindegade 32, Rønne.
Sukkervare- Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund i Danmark, C. Tychsen, Knudrisgade 46, Aarhus.
Syernes Forbund, Lycinka Hansen, Tjørnegade 5, 2. S.
Søfyrbødernes Forbund i Danmark, Laur. Jensen, Lille Strandstræde 14.
Sømændenes Forbund i Danmark, S. Chr. Pedersen, Toldbodgade 11 Kj.
Dansk Textilarbejderforbund, I. I. Møller, Guldbergsgade 3 1. S. o. G.
Tjenestetyendeforbundet, Sophus Hansen, Sct. Annagade 45.
Tobaksarbejderforbundet i Danmark, Ferd. Møller, Rømersgade 22.
Dansk Typografforbund, V. Petersen, Gammel Strand 46. 2. S.
Dansk Tømrerforbund, C. From-Petersen, Tagensvej 27 3. S.

Enkeltstaaende Fagforeninger.

Barber- og Frisørsvendenes Fagf., W. Reinwall-Hansen, Rømersgade 22.
Barnevognsarbejdernes Fagforening, Th. Bade, Sindshvilevej 8.
Billedskærernes og Dekorationsbilledhuggernes Fagforening, V. Mortensen, Hannovergade 7, 3. S.
Bladbudenes Organisation, H. Schrøder, Peter Fabersgade 33 4. S.
Filehuggernes Fagforening, A. Rosenkrantz, Absalonsgade 13, 4. S.
Gas- og Vandarbejdernes Fagforening, O. Frederiksen, Aggersborggade 2. 5.
Glarmestersvendenes Fagforening, O. Johansen, Baadsmandsstræde 8, 1. S.
Handelsfolkenes Forening, I. F. Jensen, Falkevej 1, 2. S.
De chirurgiske Instrumentmageres Fagforening, I. Hegelund, Lavendelstræde 16.
Fagforening for mekaniske og optiske Instrumentmagere, N. Nielsen, Edlevej 1, Hellerup.
Kellnernes faglige Forening, V. Bauerfeind, Gothersgade 49 2. S.
Ovnsætternes Fagforening, I. Christensen, Dagmarsgade 39, 3. S.
Pottemagernes Fagforening, Fr. Poulsen, Langgade 75 B. 2. S. Valby.
Sejlmagernes Fagforening, C. Heiden, Rosenborggade 10 1. S.
Skifferdækkernes Fagforening, H. Schele, Holger Danskesvej 29 A., 1. S.
Skorstensfejersvendenes Fagforening, A. P. Dinesen, Aarhusgade 62 3 S.
Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation, N. Hansen, Yrsasvej 8.
Stukkatørernes Fagforening, F. W. Jensen, Holtegade 11 1. S.
Telefonarbejdernes Fagforening, V. H. Nielsen, Holmbladsgade 60, 4. S.
Københavns Tjenestepigeforening, Frk. Marie Christensen, Rosenborgg. 13.

Arbejdsløsheden

Dansk Arbejdsmandsforbund vedtog, som tidligere meddelt, paa sin Kongres i Juli Maaned f. A. et Forslag om at oprette en Understøttelseskasse for Arbejdsløse, dog saaledes, at Forslaget, forinden det traadte i Kraft, skulde ved tages med kvalificeret Majoritet af Med lemmerne ved en Urafstemning i Af delingerne.

Resultatet af denne Urafstemning er bleven, at der er afgivet ialt 5021 Stemmer; heraf er 2459 Stemmer Ja og 2562 Stemmer Nej. 124 Afdeliger havde deltaget i Afstemningen og 5 Afdelinger havde indsendt Resultatet af deres Afstemning for sent. Forslaget er saaledes forkastet.

For November Maaned foreligger der Oplysning fra 52 Organisationer med 37,503 Medlemmer, hvoraf de 5101 eller 13,6 pCt. var arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden. For enkelte Fags Vedkommende er Arbejdsløsheden dog betyde-

Arbejdsløsheden i Novbr. Maaned 1904

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbforb. kvindel.			161			22
Arbejdsm., Lyngby, Hørsholm.						300
do. Randers						80
Bagere		7266	291		1633	63
Barberer			15			
Barnevognsarb. .						
Billedskærerne. .	16	263	7			
Brolæggere	50	1250	50	10	250	10
Bryggeriarb. ...			3			5
Bødkere	18	390	15	62	1144	37
Bygningssnedk. .	502	8928	392			
Drejere	10	107	7	10	152	7
Elektrikere	7	105	4	3	40	1
Filehuggere						
Formere	57	1592	53	71	1648	56
Farmaceuter....	27		27	5		5
Gas- o. Vandarb.	12	232	12			
Gartnere	11	135	8			
Glasarbejdere ..	88	1375	68			
Glarmestre.....			8			
Gørtlere	45	703	33	8	50	5
Hattearbejdere. .	5	76	5			
Hvidgarvere ...	17	365	8	3	88	3
Instrumentmag. . mek. og optiske .						
Karetmagere ...		540			36	
Keramikere	2	47	2			
Korkskærere ...	15	300	12	2	32	1
Kurvemagere...	1	21	1			
Litografer.....	15	161	9	5	37	2
Lohgarvere						
Metaltrykkere ..						
Murere			297			452
Murarbejdsmd. .	400	9500	400			
Møllere.....	8	112	5	45	750	16
Ovnsættere	6	40	3			
Pottemagere ...						
Pianofortearb...	6	101	5			
Rebslagere						26
Sejlmagere	15	245	11			
Sadelm. o Tapets	68	1290	66	12	68	8
Smede o. Mskina.			532			216
Skiferdækkere ..	4	40	4			
Savv. o. Maskinsn.	42	820	32	24	361	13
Skibstømrere ...	104	2340	80	35	832	30
Skorstensfejere .	4	26	4			
Skræderforbund, dansk			250			100
Stenarbejdere...	6	110	5			
Sukkervarearb. .	1	26	1	3	64	3
Skraatobaksarb. .				8	125	8
Tømrere			276			486
Urmagere.....	5	60	4			

lig større. Bagerne har saaledes 20,3 pCt. af deres Medlemmer arbejdsløse, Bygningssnedkerne 20,2 pCt., Murerne 16,2 pCt., Murarbejdsmændene 30,8 pCt., Tømrerne 22 pCt., Smedene 10 pCt. og Formerne 9,3 pCt. Arbejdsledige.

Der mangler desværre Oplysning fra flere store Fag.

Hovedbestyrelsen for *det tyske Tømrerforbund* anbefaler sine Medlemmer at indføre Understøttelse af Arbejdsløse. Paa Grundlag af Undersøgelser for Aarene 1899—1903 erklærer den Sagen for gennemførlig i Tømrerfaget. Et Lovudkast i den Retning deler Medlemmerne i fire Løn- og Kontingentklasser med 3 Mark, 4 Mark, 5 Mark og over 5 Mark i Dagløn og et ugentligt Kontingent af 15 Pfg. for de to første og 20 Pfg. for de to sidste Klasser. Efter et Aars Bidragydelse skal der kunne ydes Medlemmerne henholdsvis 75 Pfg. og 1 Mark i 6 Uger i et Aar.

Af de sidste Undersøgelser fremgaar det, at der den 1. Juli d. A. af 37,212 Medlemmer i Forbundet var 1,8 pCt. arbejdsløse paa Grund af Sygdom, 0,12 pCt. paa Grund af Vejrforhold og 2,99 pCt. paa Grund af Arbejdsmangel.

Andre Organisationer

En Lands-Voldgiftsret for Bogtrykkerfaget i Svejts er oprettet mellem Typografforbundet, de svejtsiske Bogtrykkerorganisationer og Understøttelseskasse-Forbundet (en »gul« Organisation) der er oprettet og støttes af Arbejdsgiverne. I Enighedskammeret er valgt 8 Repræsentanter for Arbejdernes og 8 for Arbejdsgivernes Organisationer. Formand er Bogtrykker JENT i Bern, Viceformand, Maskinmester MÜLLER i St. Gallen. Sekretærer er den internationale Typografsekretær STAUFNED i Bern og Bogtrykker MÜLLER i Lichtenstein. Voldgiftsretten har Sæde i *Olten*.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 ✻ KØBENHAVN DEN 14. JANUAR 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheden og De frie Fattigkasser. — Lønbevægelser og Konflikter (Barnevognsarbejderne).

Arbejdsløsheden og De frie Fattigkasser

Saavidt det kan ses, er Arbejdsløsheden her i Landet af samme Omfang som i Fjor ved samme Tid, hvilket vil sige, at der for Tiden er mellem 15000 og 16000 organiserede Arbejdere uden Beskæftigelse.

De socialdemokratiske Repræsentanter i Rigsdagen har gentagne Gange indbragt Forslag om direkte Hjælp af Statskassen til de Arbejdsløse. Forslagene har dels haft en midlertidig Karakter, gaaende ud paa, at yde Kommunerne et Tilskud af indtil 600,000 Kroner i et Aar til Afhjælpning af den ved den ekstraordinære Arbejdsløshed fremkaldte Nød, og dels har de haft en permanent Karakter, gaaende ud paa at yde Fagforeningernes Understøttelseskasser et direkte, aarligt Tilskud.

Begge Arter af Forslag har stødt paa afgjort Modstand hos Folkethingets Flertal. Men Forslagene medførte, at ogsaa de andre Partiers Blade tog Spørgsmaalet om Statshjælp til Arbejdsløse op til Behandling, og de maatte, om end modstræbende, erkende, at man ikke helt *kunde* skyde Spørgsmaalet fra sig.

Ved Folkethingsvalgene i 1901 og 1903 blev der, foranlediget ved Cirkulærer fra De samvirkende Fagforbund, gennem de lokale Fællesorganisationer stillet Forespørgsler til Valgkandidaterne i saa mange Byer, som der kunde opnaas Forbindelse med, og Resultatet var, at de allerfleste erklærede sig villige til at stemme for Statstilskudet til de Arbejdsløse.

Den Forespørgsel, der blev forelagt Valgkandidaterne ved Valget den 16. Juni 1903, havde følgende Ordlyd:

«Vil Kandidaten virke for, at der vedtages en Lov, som sikrer Statens Støtte til Arbejder-Understøttelseskasser, der udelukkende har til Formaal at støtte sine Medlemmer under Arbejdsløshed, naar denne ikke kan tilregnes Arbejdernes eget Forhold.»

Forespørgslen blev forelagt i 59 Bykredse; i disse svarede 37 af de valgte Folkethingsmænd Ja, 11 afgav undvigende Svar, 6 henviste til Kommissionen for en Folkeforsikring, og kun 6 svarede rentud Nej; blandt disse var — selvfølgelig — Justitsminister *Alberti*.

Under det stærke Pres fra Arbejdernes Agitation hele Landet over og inde paa Rigsdagen, fremkom der i Marts 1903 Forslag fra en Del Venstremænd i Folkethinget om at godtgøre Kommunerne en Trediedel af de Tilskud, som ydes de frie Fattigkasser, dog ikke udover 10 Øre pr. Indbygger i Kommunen. Socialdemokraterne foreslog Ændringer, gaaende ud paa, at Statskassen skulde refundere Kommunerne *Halvdelen* af de saaledes ydede Tilskud og indtil 25 Øre pr. Indbygger i Kommunen, men disse Forslag, der vilde have været en betydelig Vinding, blev forkastede af Flertallet.

Lovforslaget blev ikke behandlet til Ende i den daværende Rigsdagssession, men i den paafølgende Samling, i December 1903, forelagde Indenrigsminister *Enevold Sørensen* Forslaget i Landsthinget i den Skikkelse, det havde faaet i Folkethinget i den foregaaende Samling.

I Landsthinget blev der indsat en Varighedsgrænse for Loven, og da der under Lovens senere Behandling i Folkethinget, baade fra Socialdemokraternes og fra Højres Side fremkom For-

slag om Hjælp til de ekstraordinært indkaldte Soldater, blev en Bestemmelse herom knyttet til Forslaget, og i denne Skikkelse forlod det endelig den 25. Marts Rigsdagen som Lov. Loven, som stadfæstedes d. 29. Marts 1904, har følgende Ordlyd:

Lov om Tilskud til „de fattiges Kasser".

§ 1. Saafremt en Kommunalbestyrelse i et Regnskabsaar har ydet direkte Pengebidrag af Kommunens almindelige Midler til en i Kommunen værende »de fattiges Kasse«, er den paagældende Kommune berettiget til at kræve Trediedelen af saadanne Bidrag erstattet af Statskassen, dog saaledes, at Statstilskuddet ikke kan overstige et Beløb af 10 Ø. for hver Indbygger, den paagældende Kommune havde ved den sidste almindelige Folketælling.

§ 2. Enhver Kommune, der vil opnaa det i § 1 omtalte Statstilskud, indsender til Stedets Overøvrighed snarest mulig efter Regnskabsaarets Udløb vedkommende fri Fattigkasses Kvittering for det af den modtagne Kommunetilskud. Overøvrigheden indberetter derefter til Indenrigsministeren, hvad der af hver enkelt Kommune er anvendt i dette Øjemed.

§ 3. I København kan med Indenrigsministerens Samtykke kommunale Tilskud til en eller flere velgørende Foreninger, der forfølge Formaal, der ere ligeartede med de af »de fattiges Kasser« forfulgte, træde i Stedet for Tilskud til disse, saaledes at Kommunen inden for den i § 1 angivne Grænse er berettiget til Erstatning af Statskassen for Trediedelen af aarlige Tilskud, der ydes saadanne Foreninger; dog er det herved et Vilkaar, at en saadan velgørende Forening ikke begrænser sin Virksomhed til Medlemmer af Folkekirken eller bestemte Trossamfund eller til egne Foreningsmedlemmer eller paa anden hermed beslægtet Maade.

§ 4. Saafremt »de fattiges Kasser« eller i København de i § 3 nævnte velgørende Foreninger have ydet Hjælp i Anledning af Trang opstaaet ved ekstraordinære Indkaldelser til Hæren eller Søværnet 1904, erstattes $^3/_4$ af Udgiften herved af de vedkommende Kommuner. Paa disse Kommunalbidrag finde Reglerne i denne Lovs § 1 Anvendelse. Iøvrigt anvendes Lovenes Regler første Gang med Hensyn til Kommunalbidrag, ydet i Regnskabsaaret 1904—05.

Loven har Gyldighed til 1. April 1907.

§ 5. Denne Lov gælder ikke for Færøerne.

Loven er ikke nær det, Arbejderne maatte ønske og som de har Krav paa. For det første er Statsbidraget for ringe, for det andet er vi ikke dermed kommen over det vigtige Spørgsmaal om Tilskud til Arbejdsløshedskasserne. Dette Spørgsmaal er ganske vist blandt dem, som den af Regeringen nedsatte Kommission for en Folkeforsikring har at beskæftige sig med, men Kommissionsvejen er i Reglen lang, ofte for lang. Desuden er det ikke *alene* Arbejdsløse, der kan søge de frie Fattigkasser; de kan — og saaledes bør det ogsaa være — søges af enhver Person, der er i Trang, uden Hensyn til Trangens Aarsag.

Arbejderne kan derfor kun betragte Loven af 29. Marts som et *Afdrag* paa den Gæld, det hele Samfund staar i til Arbejderne, fordi det, uden disses egen Skyld, kaster dem ud i Arbejdsløshed for kortere eller længere Tid.

Men nu gælder det at *udnytte* Loven saa godt som det er muligt. Det gælder om at faa fat i Statsbidraget, for at de sultne Munde kan faa et Maaltid Mad eller to mere.

Her er det *Byraadene* og tildels *Sogneraadene* der maa paavirkes; thi Industrien har jo holdt sit Indtog baade i Købstæderne og i Stationsbyerne og andre Steder udenfor Byerne, og med Industrien følger Kriser og Arbejdsløshed, maaske ikke endnu ganske saa tæt i Hælene paa Landet som i Byerne, men dog tæt nok til, at Forbindelsen kan mærkes.

De frie Fattigkasser

er oprettede i Henhold til *Lov af 8. Marts 1856 om Tilvejebringelse af Midler til fri Fattigunderstøttelse og disse Midlers Bestyrelse.*

Loven er ikke bleven ændret siden dens Fremkomst, uagtet der mange Gange, baade fra Ministres og fra Rigsdagsmedlemmers Side har været gjort Tilløb dertil. Kassernes Formaal er, at understøtte Trængende *udenfor* Fattigvæsenet. København har ikke nogen »fri Fattigkasse«.

Kassernes Indtægter var, til en Begyndelse, Indholdet af Kirkebøsserne og hvad der maatte komme ind ved frivillige Gaver, men efterhaanden er der gennem forskellige Love tillagt Kasserne Indtægter ved Bøder i Anledning af Overtrædelser af de paagældende Love, og navnlig kan Kasserne faa en Indtægt ved *direkte Tilskud af Kommunekasserne.* I Sognekommunerne skal Samtykke til at yde Tilskud indhentes hos Amtsraadet, men der er os intet Tilfælde bekendt, hvor

et Amtsraad har nægtet saadant Samtykke. De frie Fattigkasser administreres overalt af en Bestyrelse paa 3 Medlemmer, som baade i Byerne og paa Landet vælges for 3 Aar ad Gangen af de almindelige Vælgere til Byraad og Sogneraad.

Lovenes § 5, som indeholder Bestemmelse om, *hvem* der kan henvende sig til de frie Fattigkasser om Hjælp, har følgende Ordlyd:

§ 5. Adgang til Understøttelse af de fattiges Kasse har kun de Trængende, som ikke befinder sig under den lovbestemte kommunale Fattigforsørgelse, og kan de deraf efter Raadets Bestemmelse erholde Hjælp saavel med Hensyn til deres almindelige Trang, som den særegne Besværlighed, deres Børns Undervisning og Skolegang maatte forvolde dem.

Hensigten med de frie Fattigkasser var at holde Folk, navnlig Folk, der er i *midlertidig* Trang, udenfor det almindelige Fattigvæsen. Men da de Fattige selv — Arbejderne — endnu i forholdsvis ringe Grad har haft Øjet aabent for Betydningen af at være repræsenteret i Kommunernes og de frie Fattigkassers Styrelser, er Resultatet blevet det, at der i mange Kommuner aldeles ikke ydes noget Tilskud af disses Kasser til de frie Fattigkasser. Det er navnlig for Bykommunerne, at denne Mangel er karakteristisk. I de ca. 1100 Sognekommuner her i Landet er der godt et Par Hundrede, der ikke yder Tilskud, men blandt de 74 Byer og Handelspladser i Danmark, er der ikke mindre end **32**, hvor man ikke yder et saadant Tilskud; deraf findes de 23 paa Øerne og kun 9 i Jylland.

Ved Loven om Menighedsraadene er Indtægten af Kirkebøsserne taget bort fra de frie Fattigkasser; der var allerede af den Grund Anledning til at stille Krav til den fælles Kasse. Men Loven af 29. Marts 1904 indeholder for Arbejderne en ligefrem *Opfordring* til at fremsætte Kravene i de Kommuner, hvor der er Nød og Trang blandt Arbejderne, paa Grund af den herskende Arbejdsløshed, og dette turde desværre være Tilfældet i langt de fleste af Købstadskommunerne,saavel som i en Del af Landkommunerne.

Det er en hæderlig Følelse den, der indgiver Arbejderne Afsky for det almindelige Fattigvæsen. De allerfleste ønsker ikke at tabe deres borgerlige Rettigheder. Men det er ingen Skam for en Arbejder og bør ikke anses for at være nogen Skam, at oppebære en Hjælp gennem de frie Fattigkasser, naar en Arbejder og hans Familie lider Nød, fordi han er ude af Stand til at anvende sin Arbejdskraft, ligegyldigt om dette skyldes Sygdom, Ulykke eller Arbejdsløshed.

I de Kommuner, hvor Arbejderne har anstrængt sig tilstrækkeligt for at faa en fyldig kommunal Repræsentation, vil en Paavisning af Arbejdsløshedens Omfang i Reglen være nok til, med Arbejdsløsheden for Øje, at faa bevilget et Tilskud af Kommunens Kasse til den fri Fattigkasse. Men ogsaa i de Kommuner, hvor Arbejderne ikke har Repræsentanter i den kommunale Styrelse, bør Kravet om Tilskud fremsættes gennem et Andragende fra Fagorganisationerne paa Pladsen.

I Landstinget gjorde Godsejerne Modstand imod Loven af 29. Marts f. A., og det lykkedes dem da ogsaa at faa den gjort noget ringere. I Særdeleshed er det af skadelig Betydning, at de fik Lovens Varighed *begrænset til 3 Aar*. Paaskuddet til denne Begrænsning var, at man vilde have hele Spørgsmaalet om de frie Fattigkasser taget op. Men herpaa har vi for det første ingen Tro, og for det andet mener vi, at det Forsøg paa en Løsning, der kan fremkomme ved et Godsejer-Initiativ, vistnok ikke kan blive et saadant, som Arbejderne kan være tilfreds med, og at de derfor maa modarbejde det.

Man maa derfor gaa ud fra, at der ikke foreligger en Løsning om 3 Aar. Men hvis det til den Tid viser sig, at Kommunerne *ikke* i nævneværdig Udstrækning har benyttet den Adgang, Loven hjemler dem, til at faa et Statstilskud af indtil 10 Øre pr. Indbygger til deres Trængende, saa vil Muligheden for at faa Loven forlænget eller gjort vedvarende være ringere, end hvis det har vist sig, at der virkelig har været Trang til Statstilskudet.

I *København* og *Aarhus* er der allerede bevilget større Summer af Kommunalbestyrelserne. I København har man maattet bevilge Beløbet — 60,000 Kr. — til »Københavns Understøttelses-

forening; denne vil i hvert Fald foreløbig paatage sig en fri Fattigkasses Opgave med Hensyn til de af Kommunen bevilgede Beløb, da København, som tidligere nævnt, savner en fri Fattigkasse.

Vi tvivler ikke om, at der ogsaa i enkelte andre Byer er bevilget tilsvarende Tilskud, men Kravet til Kommunernes Kasser maa blive *almindeligt* overalt i de Kommuner, hvor Arbejdsløsheden huserer.

Vi opfordrer derfor Fagorganisationerne til at røre paa sig.

Der vil her være en Opgave for *Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.* Hvor ingen saadan findes, bør de organiserede Arbejdere nedsætte et Udvalg til Sagens Fremme. Men der bør handles saa hurtigt, som det er muligt, hvorfor en Optælling af de Arbejdsløse i hvert Fag, i den paagældende Kommune bør foretages snarest.

Vi ved, at Forhandlingerne i repræsentative Forsamlinger ofte kan være langvarige, og navnlig, naar der er Uvillie hos By- eller Sogneraadet til at behandle en foreliggende Sag. At dette vil være Tilfældet flere Steder, hvor Reaktion eller Lunkenhed er raadende, kan man være forvisset om.

Derfor — frisk Haand paa Værket! Loven af 24. Marts maa udnyttes til Fordel for vore Arbejdsløse!

Lønbevægelser og Konflikter

Barnevognsarbejderne. Barnevognsfabrikant *P. M. Knudsen,* Bülovsvej 34, København, har for sit Vedkommende opsagt den med Barnevognsarbejdernes Fagforening bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. Februar d. A. Han er ikke Medlem af Barnevognsfabrikanternes Forening.

Hr. Knudsen tilbød nogen Tid efter Opsigelsen Fagforeningen en Forhandling paa et af ham nærmere angivet Grundlag, men da man ikke kunde enes om Grundlaget, lykkedes det ikke at faa Forhandlingerne paabegyndte. Hr. Knudsen meddelte da, at han nu slet ikke ønskede nogen Forhandling om Akkordpriser, men at der fra den 1. Februar skulde arbejdes efter Tidløn, med 40 Øre pr. Time som Minimalløn. Denne Ordning var Arbejderne ikke tilfreds med, da den, navnlig paa Grund af, at der arbejdes paa indskrænket Arbejdstid, vilde betyde en meget følelig Reduktion af den hidtidige Løn.

For at faa en Forhandling i Stand mellem Parterne henvendte Forretningsudvalget sig til Hr. Knudsen nogle Dage før Jul, og det lykkedes da ogsaa at faa fastsat et Møde til d. 27. December d. A.

Forhandlingerne skulde føres mellem Fabrikanten eller dennes Sønner paa den ene Side, og Formanden og Sekretæren for Barnevognsarbejdernes Fagforening og 1 á 2 Repræsentanter for hver Branche af Fabrikens Arbejdere paa den anden Side. Ved dette Møde opnaaedes dog ikke Enighed. Hr. Knudsen frafaldt ganske vist formelt sin Fordring om, at der for Fremtiden skal arbejdes i Tidløn, men reelt set bliver Forholdet omtrent det samme, som hvis han havde fastholdt Fordringen.

Priskuranten udløber, som nævnt, den 1. Februar d. A., og Hr. Knudsen forlanger nu, for det første, at de nuværende Akkordpriser skal bortfalde den 1. Februar, dernæst, at der i ca. 3 Maaneder skal arbejdes i Timeløn paa *større* Partier af Specialiteter til ca. 100 Vogne af hvert Numer, som Fabriken fører, og derefter skal der, paa Grundlag af denne Masseproduktion søges opnaaet Enighed om de fremtidige Akkordpriser.

Hr. Knudsens Barnevognsarbejdere, hvoraf de fleste har arbejdet paa Fabriken i flere Aar, mener, at de ikke behøver en saadan Timeløn for at kunne fastsætte Priserne; de har tilstrækkeligt Kendskab til Arbejdet til at de kan udarbejde en Priskurant med det samme. Desuden danner den gamle Priskurant jo et godt Grundlag for Forhandlingerne om en ny. Dette har Fagforeningen meddelt Hr. Knudsen.

Der beskæftiges for Tiden 20 Arbejdere paa Hr. Knudsens Barnevognsfabrik; deraf er 5 Malere, 2 Smede, 3 Kurvemagere, 5 Karetmagere og 5 Sadelmagere.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 ✻ KØBENHAVN DEN 21. JANUAR 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den belgiske Fagforeningskongres). — Lønbevægelser og Konflikter (Børstenbinderne; De kvindelige Herreskrædere i København; Dansk Møleriarbejderforbund; Ovnsætterne; Snedkerkonflikten i Berlin; Snedker-Lock-out i Wien).

Kongresser

Den belgiske Fagforeningskongres. I Juledagene afholdt de belgiske Fagforeninger deres 6. Kongres i »Folkets Hus« i Brüssel. De neutrale Fagorganisationer, d. e. de Organisationer, som ikke har sluttet sig til det politiske Arbejderparti, f. Eks. Diamantarbejderne, Typograferne, Bogbinderne o. s. v., var denne Gang repræsenterede.

Forhandlingerne drejede sig hovedsagelig om følgende Punkter: Strejker, Oprettelse af en national Centralstrejkekasse, Enighedskamre, Voldgiftsretter og Arbejdsløshed. Om disse Spørgsmaal forelaa der tildels meget omfangsrige Beretninger.

Den Beretning, der omhandlede Strejker, indeholdt en formelig Fordømmelse af dette Kampmiddel paa den Maade, som det nu benyttes i Belgien. Den siger bl. a., at der fra Januar 1901 til August 1904 har været ført 259 Strejker, hvori 76,216 Arbejdere deltog. Dette betyder et Tab af 3,014,334 Arbejdsdage. 68,3 pCt. af Strejkerne havde intet, 16,7 pCt. et delvist, og kun 15 pCt. havde et heldigt Resultat at opvise.

De resultatløse Strejker havde foraarsaget et Løntab af ialt 5,146,000 Frcs. (3,705,120 Kr.). Disse store Løntab, uden tilsvarende Fordele for Arbejderne, formenes at fremkomme, fordi der mangler en Regulering af Strejkeforholdet, og fordi Strejker som Følge deraf etableres paa et for Arbejderne ugunstigt Tidspunkt.

Hovedledelsen for de belgiske Fagforeninger foreslog derfor Kongressen at skabe en Institution, der skulde have den Opgave, at gøre sig bekendt med Stillingen indenfor de forskellige Fag og iøvrigt virke under følgende Forhold:

Institutionen skal ledes af en uafhængig, dygtig Mand, som ikke alene skal undersøge Konjunkturerne, men ogsaa lede Lønkampene og, om nødvendigt, forhindre disse. I den Hensigt skal der oprettes en national Strejkekasse, som skal ledes af den fælles Hovedledelse for Fagforbundene. Kassen skal *kun* understøtte saadanne Strejker, som iværksættes for at forhindre Lønreduktioner og Krænkelse af Organisationsretten.

Kontingentet hertil ansættes til 25 Centimes (18 Øre) maanedlig pr. Medlem. Understøttelsen blev Frcs. 1,50 (1 Kr. 8 Øre) pr. Dag.

Formaalet med dette Forslag fra Fagorganisationernes Centralledelse har tydelig nok været, for Fremtiden at forhindre de mange uoverlagte Strejker, hvorpaa Belgien efter Statistiken har været saa overmaade rig; men de belgiske Fagorganisationer har endnu ikke anset sig modne nok til at indgaa paa en saadan fastere Forbindelse med hinanden, hvorfor Forslaget ikke denne Gang blev gennemført. Ganske vist udtalte man i *Principet* sin Tilslutning til en Central-Strejkekasse, hvormed der er angivet, at Arbejdernes faglige Centralorganisation i Belgien skal arbejde henimod Tilvejebringelsen af en saadan Kasse.

Der vedtoges en Beslutning, hvori der forlanges Oprettelse af *Enighedskamre* og *Voldgiftsretter.*

Centralledelsen havde foreslaaet *almindelig Indførelse af Strejke-, Alder-*

doms-, Syge- og Arbejdsløshedsunderstøttelse i alle Fagorganisationer. Hertil anser man et Maanedskontingent af 3 Frcs. (Kr. 2,16) for nødvendigt. Strejkeunderstøttelsen skulde være 3 Frcs. daglig; under Arbejdsløshed, Sygdom og Ulykkestilfælde skulde Understøttelsen være 2 Frcs. daglig. En Repræsentant for Textilarbejderne ansaa det for uigennemførligt at faa Arbejderne i Textilindustrien til at udrede et Maanedsbidrag som det nævnte. En anden Delegeret advarede imod i *for* høj Grad at gøre Fagorganisationerne til Understøttelseskasser; Fagforeningernes Karakter som *Kampforeninger* kunde derved komme i Fare eller helt forsvinde. Kongressen udtalte sig dog til Gunst for Hovedledelsens Forslag.

De belgiske Fagforeningers *Centralorgan* (Journal des Correspondances) befinder sig i en uheldig Stilling Det har for Tiden 981 Abonnenter, hvoraf omtrent de 600 findes i Hovedstaden Brüssel. Kongressen beskæftigede sig endvidere med Spørgsmaalet om Indførelsen af et almindeligt *Fagmærke.* Det henvistes til et derom særligt nedsat Udvalg.

Vedrørende *Arbejdsløshedunderstøttelse* vedtoges det, at der overalt arbejdes for Indførelsen af en saadan med kommunale Tilskud, efter det af Byen *Gent* givne Forbillede.

Kongressen besluttede, at der i 1905 skal foretages en almindelig Demonstration for en *Forkortelse af Arbejdstiden.*

Lønbevægelser og Konflikter

Børstenbinderne. Som tidligere meddelt er Arbejdet standset hos Hr. Børstefabrikant LANGWARDT i *Aarhus.*

Med denne Sag forholder det sig saaledes: Den nugældende Overenskomst i Børstenbinderfaget er gennemført i 1899, og efter denne skal Arbejdet Lørdag Eftermiddag ophøre Kl. 5. Trods denne Bestemmelse er der dog blevet arbejdet hos Hr. Langwardt til Kl. 6, ogsaa om Lørdagen, og da Forbundet — ikke mindst af Hensyn til Fabrikantforeningen, hvoraf Hr. Langwardt *ikke* er Medlem — maatte ønske den vedtagne Arbejdstid gennemført fuldtud, vedtog man, at Hr. Langwardts Arbejdere selv skulde søge dette Spørgsmaal ordnet underhaanden.

En af Arbejderne henvendte sig da til Hr. Langwardt med Anmodning om, at Arbejdet maatte ophøre Lørdag Eftermiddag til den i Overenskomsten fastsatte Tid, men hertil erklærede Fabrikanten sig uvillig, og Forhandlingerne om dette Spørgsmaal endte med, at først den vedkommende Arbejder, derefter Afdelingens Formand, som ogsaa arbejdede der, og tilsidst ogsaa de øvrige Arbejdere fik Besked paa, at de kunde gaa allesammen.

Forbundets Hovedbestyrelse vedtog ved et Møde i Aarhus den 11. December f. A. at henvende sig til Hr. Langwardt for at søge Striden bilagt, men denne Henvendelse forblev resultatløs, da Hr. Langwardt, som Betingelse for at genantage Arbejderne, fordrer, at de vedblivende skal arbejde til Kl. 6 Lørdag Eftermiddag, uanset Overenskomsten, og Afdelingens Formand nægter han rentud at genantage.

Børstenbinderforbundet har ikke ønsket Strid om Sagen, men da Hr. Langwardt har udelukket sine Folk, nødsages Forbundet til at optage Konflikten. I et Svar paa en Skrivelse fra Forbundet siger Fabrikanten, at han ikke vil vide af nogen »fremmed Indblanding« at sige.

Forretningsudvalget har tilsagt Dansk Børstenbinderforbund De samvirkende Fagforbunds Støtte og tilbudt sin Medvirkning under en eventuel Forhandling.

De kvindelige Herreskrædere i København. Som tidligere meddelt har Dansk Skræderforbund opsagt den for De kvindelige Herreskrædere i København gældende Overenskomst til Ophør den 1. Februar d. A.

I Overenskomsten findes en Bestsmmelse om, at senest en Maaned efter at Opsigelse har fundet Sted, skal den opsigende Part indlede Forhandling. I Henhold til denne Bestemmelse har Forbundets Forretningsfører anmodet Næstformanden for »Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder«, Hr. VILH. F. JENSEN, om Forhandling, og i Følge Aftale skulde

en saadan paabegyndes umiddelbart efter Nytaar.

Forbundet modtog imidlertid den 5. Januar Meddelelse fra Fabrikantforeningen om, at den havde besluttet ikke at forhandle med Forbundet om højere Løn. Fabrikanterne motiverer Afslaget om Forhandling med, at de ikke kan konkurrere med Udlandet. Denne Paastand kan dog ikke være rigtig, thi det, der forlanges af Fabrikantforeningens Medlemmer, er ikke mere end der gennemgaaende betales af flere større Fabrikanter udenfor Fabrikantforeningen.

Bestemmelsen om, at der skal indledes Forhandling fra den opsigende Parts Side, gaar Fabrikantforeningen udenom ved at sige, at der ikke dermed er forbunden nogen Forpligtelse for den anden Part til at forhandle. Et saadant Standpunkt er naturligvis ganske i Strid med Overenskomstens Aand. Det er et Prokuratorkneb, intet andet.

Det eneste, Fabrikantforeningen vil indgaa paa, er at forny den opsagte Overenskomst uforandret i 3 Aar, men dette kan Forbundet ikke gaa med til, og dets Forretningsudvalg har derfor, med De samvirkende Fagforbunds Sanktion, i anbefalet Skrivelse af 17. Januar tilsendt Fabrikantforeningen følgende:

Til »Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder.«

Da den ærede Forening, trods gentagne Anmodninger fra vor Side, — *og trods derom givet Løfte fra Deres Side* — har nægtet at forhandle paa Basis af det fra os fremsendte Udkast til en ny Priskurant for kvindelige og mandlige Herreskrædere, — endskønt den *endnu* bestaaende Overenskomst har en Bestemmelse om, at Forhandling skal finde Sted, — tillader vi os hermed, i Henhold til Forliget af 1899 imellem »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« og »De samvirkende Fagforbund« at meddele,

at der paa de københavnske Afdelingers lovlig indvarslede Generalforsamlinger vil blive fremlagt Forslag om Arbejdsstandsning i samtlige Lagerforretninger, der henhører under Fabrikantforeningen, fra og med den 1. Februar d. A.

Samtidig kan vi meddele, at der fra Forretningsudvalget for »De samvirkende Fagforbund« vil ske Henvendelse til »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« om at være medvirkende til, at der kan blive indledet Forhandlinger.

Ærb.
P. F. V.
VILLIAM P. ARUP.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har under 18. Januar tilskrevet Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg saaledes:

Til
Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening,
her.

»Dansk Skræderforbund« har i Gaar meddelt »Foreningen af Fabrikanter af Herreklæder«, at det vil forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning fra og med den 1. Februar d. A. selvfølgelig kun under den Forudsætning, at der ikke til den Tid er opnaaet Enighed mellem Parterne.

Meddelelsen til Fabrikantforeningen vilde ikke være fremkommen hvis ikke Foreningen hævde nægtet at forhandle om det at Skræderforbundet forelagte Udkast til en Priskurant for Lagerarbejde, eller overhovedet at forhandle om en ny Ordning.

For at bidrage vort til at faa en nødvendig Forhandling i Stand, saaledes at Konflikt kan undgaas, tillader Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund sig herved at foreslaa det ærede Forretningsudvalg, at der snarest afholdes et Fællesmøde mellem Medlemmer af Hovedorganisationernes Forretningsudvalg og Repræsentanter for Foreningen af Fabrikanter af Herreklæder og Dansk Skræderforbund.

I det Haab, at det ærede Forretningsudvalg vil kunne tiltræde det her fremsatte Forslag, tillader jeg mig at imødese æret Meddelelse om, hvor og naar et Møde kan finde Sted.

P. F. V.
C. M. OLSEN.

C. F. Madsen.

Dansk Mølleriarbejderforbund har erholdt Forretningsudvalgets Sanktion til at opsige de bestaaende Overenskomster i Maribo, Nakskov og Nykøbing, F. til Ophør den 1. April 1905, for at søge gennemført nogle Ændringer i Regulativerne.

Forbundet opsiger, ligeledes med Forretningsudvalgets Billigelse, de med Cementfabrikerne ved Aalborg »Norden«, »Rørdal« og »Danmark« bestaaende Overenskomster. Lønnen her, som nu er 35½ Øre pr. Time, ønskes forhøjet til 40 Øre pr. Time. For Overarbejde, som hidtil er betalt med 25 pCt. Tillæg, ønskes nu 50 pCt. Tillæg. Desuden ønskes, at Kulmøllerne paa »Rørdal« (2 Mand) faar en aarlig Ferie paa 6 Dage med Bibeholdelse af Ugelønnen.

Ovnsætterne hos Ovnbygger Jesse i Nansensgade 49 i København nedlagde Arbejdet den 12. December f. A.

Grunden til Striden skyldtes, at Hr. Jesse i længere Tid har beskæftiget 2 tyske Fliseopsættere til en Løn, der var betydelig lavere end den, der er fastsat i Overenskomsten for dette Arbejde. Ovnsætternes Fagforening stillede som Betingelse for Arbejdets Genoptagelse Fordring om, at de to tyske Arbejdere, som arbejdede under den gængse Løn, skulde afskediges. Fagforeningen vilde til Gengæld gaa noget ned med Prisen for det omstridte Arbejde.

Ved Forhandling med Arbejdsgivernes Forening lykkedes det at opnaa Enighed om de fremtidige Priser for Fliseopsætning, og Hr. Jesse har derefter afskediget de to tyske Arbejdere.

Strejken, som omfattede 4 Mand, sluttede den 16. ds. Den understøttedes af De samvirkende Fagforbund.

Snedkerkonflikten i Berlin. Som tidligere meddelt truede Snedkermestrene i Berlin med Lock-out overfor indtil 50 pCt. af deres Arbejdere, men det lykkedes dem kun at faa ca. 25 pCt. kastet paa Gaden.

Lock-out'en er nu hævet, idet der ved Enighedskamrets Hjælp er opnaaet Overenskomst mellem Arbejderne og Arbejdskøberne. Overenskomsten fastsætter en Arbejdstid paa 52 Tim. i Ugen med en ugentlig Udbetaling af mindst 24 Mk. (21 Kr. 33 Øre). Akkordpriser fastsættes under Tilkaldelse af Fabriksudvalget og eventuelt en Mæglingskommission, som bestaar af 7 Arbejdere og 7 Arbejdskøbere. De Strejkende maatte frafalde Kravet om Skruebrækkernes Afskedigelse, hvorimod Arbejdskøberne forpligtede sig til at beskæftige disse Skruebrækkere paa Steder, hvor de ikke kommer i Berøring med de Strejkende. Disse sidste skal genantages frem for andre Arbejdere, efterhaanden som der bliver Brug for Arbejdskraft. Overenskomsten blev paa et Møde den 13. Januar d. A. vedtaget af Arbejderne med 2498 mod 971.

Snedker-Lock-out i Wien. Den 2. og 3. Januar er 2000 Snedkere bleven udelukket i *Wien*, fordi organiserede Snedkere har nedlagt Arbejdet paa nogle større Værksteder. Arbejdsgiverne forlanger nu, at det østerrigske Træarbejderforbund skal ophæve Blokaden af disse Værksteder og indgaa paa en af Mesterforeningen udarbejdet »Normalarbejdsordning,« hvorved der bl. a. indføres en Arbejdstid fra Kl. $7^1/_4$ til 6, med et Kvarter Frokost fra Kl. $8^3/_4$ til 9 og $1^1/_2$ Time Middag fra Kl. 12 til $1^1/_2$, altsaa ialt 9 Timer. Arbejdsordningen, der er meget omfattende, indeholder tillige Bestemmelser om Overarbejde, Arbejdstid for unge Arbejdere og Kvinder, Opsigelsesfrist osv., samt en Mængde Regler om Arbejdernes Forhold paa Værkstederne.

Mestrene har dog ikke forelagt deres Fordring for Arbejdernes Organisation, men derimod direkte for Arbejderne paa de enkelte Værksteder. Dette har Organisationen dog fundet sig i, men det er en Selvfølge, at Svaret, som Mestrene har faaet, har været *ens* paa alle Værksteder.

Svarene gik ud paa, at man ikke havde noget imod at ophæve de omtalte Strejker, og at man gerne vilde tiltræde Mestrenes Arbejdsordning; man forlangte kun, at de strejkende Arbejdere skulde genantages efterhaanden, som der bliver Brug for Folk paa de paagældende Værksteder, og at Mesterforeningen skal inddrage de af den udsendte »sorte Lister« med Navnene paa strejkende Arbejdere.

Men dette vil Mesterforeningen ikke gaa ind paa. Dens Ledelse er rent desperat; den forlanger, at »Arbejderne skal komme og bede,« de har intet at fordre. Foreningen har sat sig det Formaal, at faa henad 5000 Arbejdere i Snedkerfaget i Wien lukket ude, men det østerrigske Træarbejderforbund erklærer, at dette ikke lader sig gøre, da Mestrene er indbyrdes uenige.

Forbundet anmoder om at holde al Tilgang af Snedkere borte fra Wien.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 ✻ KØBENHAVN DEN 28. JANUAR 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Fagforeningerne i Italien. — Lønbevægelser og Konflikter (Børstenbinderne; De kvindelige Herreskrædere i København; Skandinavisk Sadelmager og Tapetsererforbund; Snedkerforbundet; Dansk Stenarbejderforbund; Sukkervare-, Chocolade- og Biskuitarbejdernes Forbund; Glasarbejderstrejken i Holland), — Meddelelser. — Forslag til Generalforsamlingen.

Fagforeningerne i Italien.

I Italiens faglige Organisation spiller Spørgsmaalet om Organisations*formen* en fremtrædende Rolle. Det er her som alle andre Steder Spørgsmaalet om Fagforbundenes og de lokale Fællesorganisationers Virksomhedsomraade og om Fastsættelsen af Bestemmelser, der muliggør et almindeligt Samarbejde mellem de to Arter af Organisationer, at der kan opstaa Vanskeligheder.

»Arbejdskamrene« i Italien er lokale Fællesorganisationer i Lighed med de danske; de lokale Foreninger, som ikke tilhører nogen af Forbundenes Afdelinger, er her forenede. De Organisationer, som har sluttet sig til Arbejdskamrene, betaler hertil et fast Bidrag, i Reglen 10 Centesimi ($7_{,2}$ Øre) pr. Medlem, som anvendes til Dækning af Administrationsomkostninger. Naar en Organisation under Arbejdskamrene behøver Understøttelse til en Strejke, foretager Arbejdskamrene Indsamling af Bidrag paa Lister. Hver enkelt Organisation tager selv Bestemmelse om Strejke, og Arbejdskamrene har ingen Medbestemmelsesret, hverken angaaende Iværksættelse eller Ophør af en saadan.

De italienske Arbejdskamre i deres nuværende Form og med de nuværende Opgaver, er derfor en Organisationsform, som ikke passer ind i de nuværende industrielle Forhold. Arbejdskamrene viser dog den faglige Karakter af Landets ældre Organisationer; de blev dannede, saasnart den industrielle Udvikling paa et Sted nødvendiggjorde en Sammenslutning af Arbejderne paa Stedet, for Opnaaelsen af almindelige Formaal.

Det første Arbejdskammer blev oprettet i Milano 1890. Efter Statistiken for 1903 var der 43 Arbejdskamre, hvoraf det største fandtes i Milano og bestod af 100 Afdelinger med 25,000 Medlemmer. Det mindste fandtes i Casale Monferrato og bestod af 14 Afdelinger med 386 Medlemmer. Kamrene synes imidlertid ikke at have nogen synderlig Stabilitet; thi i Statistiken for 1902 findes der ikke mindre end 30 Arbejdskamre, der ikke har opgivet deres Medlemsantal for Aaret 1903, hvorfor man kan tvivle om deres fortsatte Eksistens i det sidste Aar. Ogsaa med Hensyn til Medlemmernes Antal synes der at være store Svingninger. Arbejdskamret, eller den lokale Fællesorganisation i Milano havde i 1902 43,062 Medlemmer, men i 1903 kun 25,000; det i Genua 20,648 mod 10,000 i 1903, og Kamret i Bologna 20,833 mod 13,388 i 1903. Derimod viser andre Arbejdskamre en betydelig Opgang i Medlemstallet fra det ene Aar til det andet. Saaledes steg Medlemsantallet i Ravenna fra 6276 i 1902 til 19,306 i 1903, i Reggio Emilia fra 3748 i 1902 til 19,564 i 1903. I det hele viser Arbejdskamrene sig som en ganske utilstrækkelig Organisation med Hensyn til den faglige Kamp, hvorfor man i de fremskredne Arbejderkredse bestræber sig for at danne faglige Landsforbund i saa stor Udstrækning som muligt. Kun ét Forbund er af ældre Dato, nemlig Typografforbundet, der blev oprettet i Tredserne. Alle andre Landsforbund er oprettede i de senere Aar. Det første Forbund,

Bygningsarbejderforbundet, blev oprettet i 1898. Der var allerede tidligere gjort Forsøg paa at danne Forbund af Arbejdere i dette Fag, men Organisationen gik til Grunde i Reaktionstiden, hvor næsten hele den faglige Bevægelse i Italien døde hen.

Nedenfor nævnes 24 Landsforbund med 205,362 Medlemmer, som fordeler sig paa følgende Fag:

Fag	Antal Afdelinger	Medlems-Antal
Bagere	60	4000
Bjærgværksarbejdere	18	3660
Bygningsindustri	236	24000
Frisører	35	2000
Gasarbejdere	25	3400
Glasarbejdere	50	2000
Guldarbejdere	13	800
Handelsmedhjælpere	23	4500
Hattearbejdere	36	4500
Havnearbejdere	20	7000
Jærnbanefunktionærer	—	56150
Kemisk Industri	22	2534
Litografer	22	860
Læderarbejdere	19	1458
Metalarbejdere	172	30000
Porcelænsarbejdere	13	800
Skomagere	71	4000
Sporvognsfunktionærer	24	3000
Statsarbejdere	39	15000
Hospitalsfunk. (mdl. o. kvind.)	31	2400
Søfolk	17	12000
Textilarbejdere	87	8000
Træarbejdere	90	4300
Typografer	60	9000
ialt...	1183	205362

Alle disse Forbund tilhører Landsorganisationen. Endvidere findes der i 13 Provindser Landarbejderorganisationer med ialt 101,200 Medlemmer, som regnes med til Landscentralisationen.

Udenfor Landscentralen staar Foreninger af Funktionærer og Embedsmænd, som tæller 63,700 Medlemmer. Af disse tilhører 15,000 Post- og Telegraffunktionærernes Forbund, 30,000 Lærerforbundet, 3700 Lægeforbundet og 15,000 Skattefunktionærerne.

I lokale Foreninger, som hører til Arbejdskamrene, findes efter en omtrentlig Beregning 85,000 Medlemmer, saaledes at der i samtlige Fagorganisationer i Italien findes ca. **410,000** Medlemmer, af hvilke de 63,700 dog næppe kan medregnes som Deltagere i den faglige Kamp.

Lønbevægelser og Konflikter

Børstenbinderne. Konflikten hos Fabrikant BENTZEN i *Hadsten* er nu sluttet, efter at Fabrikanten er indgaaet paa at afskaffe Lærlingeforholdet for de 4 voksne Arbejdere, som havde givet Anledning til Striden. De 3 af disse skal for Fremtiden have Betaling efter den for Faget gældende Akkordtarif. Den fjerde Mand skal have Ugeløn.

De kvindelige Herreskrædere i København. I Tilslutning til vore Meddelelser i sidste Numer kan vi oplyse, at Dansk Skræderforbund i en Skrivelse af 24. Januar har meddelt »Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder«, at det paa de københavnske Afdelingers lovlig indvarslede Generalforsamlinger har fremlagt Forslag om Arbejdsstandsning i samtlige Lagerforretninger den 1. Februar d. A., saafremt der ikke til den Tid er naaet en Overenskomst, samt at Forslaget er vedtaget.

Den 25. ds. fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter i Arbejdsgiverforeningens Lokale. Hensigten med Mødet var, at gøre endnu et Forsøg paa at faa Fabrikanterne til at optage en Forhandling med Skræderforbundet, for muligvis derved at undgaa den truende Konflikt. Fabrikanterne stillede sig imidlertid afvisende til ethvert Spørgsmaal om Forhandling om en ny Overenskomst. Det eneste, de vilde gaa med til, var en Forhandling om at forny den opsagte Priskurant for et Tidsrum af 3 Aar.

Efter en Diskussion paa henad 3 Timer fremkom Fabrikanterne med følgende Forslag: Paa Betingelse af, at Arbejdet ikke nedlægges den 1. Februar, tilbyder Bestyrelsen for Fabrikantforeningen at ville foreslaa Fabrikantforeningen, at den opsagte Priskurant tages op til Revision af Fabrikanterne, saaledes at de foretager en Forandring, saavel i nedadgaaende som i opadgaaende Retning, med de Priser, hvor de finder Anledning dertil, samt at der tilføres Priskuranten Priser for Arbejder, som nu ikke findes deri. Den

saaledes af Fabrikanterne reviderede Priskurant skulde derefter tilsendes Forbundet senest den 6. Februar.

Forbundets Repræsentanter var ikke uvillige til at indgaa paa dette Forslag, forsaavidt Fabrikanterne vilde optage en Forhandling om en endelig Ordning af Priskuranten, hvis der, hvad man maa forudsætte, er Punkter i Fabrikanternes Priskurantforslag, som Arbejderne kan ønske forandrede. Men dette vilde Fabrikanterne ikke være med til. I bedste Tilfælde vilde de høre paa, hvad Arbejderne kunde have at sige om Arbejdsgivernes Forslag. De vilde derefter selv forhandle indbyrdes om de af Arbejderne ønskede Rettelser, og saa, eventuelt, fremkomme med fornyet Tilbud, men forhandle mundtlig med Arbejderne vilde de ikke.

Det betydedes dem fra Arbejderrepræsentanternes Side, at en saadan Fremgangsmaade næppe kunde føre til Overenskomst, og at der maatte være Adgang til en mundtlig Forhandling efter den 6. Februar; for en saadan Forhandling tilbød Arbejderne endnu Respit med Strejken til d. 8. eller 10. Febrnar.

Fabrikanterne fastholdt deres mærkelige Standpunkt, hvorefter det paa Mødet meddeltes dem, at man ikke kunde anbefale Arbejderne at udsætte Arbejdsstandsningen med en saa ringe Udsigt til, at der kan opnaas Overenskomst, men at de i Løbet af den 27. Januar vilde faa Meddelelse om Forbundets endelige Standpunkt til Fabrikanternes Forslag.

Dansk Skræderforbund har derefter tilskrevet Fabrikanterne i Overensstemmelse med det af Arbejdernes Repræsentanter paa Mødet den 25. indtagne Standpunkt, og det har forlangt Svar den 28. Januar.

Skandinavisk Sadelmager og **Tapetsererforbund** betragter den med Sadelmager- og Tapetserer-Lauget bestaaende Overenskomst for Sadelmagere i København som ophørt fra 1. April 1905. Nævnte Overenskomst blev indgaaet i Fjor, og det vedtoges, at den i Fællesskab udarbejdede Akkordpriskurant skulde være gældende, forsøgsvis for et Aar, og saaledes at Priskuranten skal finde Anvendelse, naar en af Parterne forlanger det. Minimallønnen forblev uforandret som hidtil, 40 Øre pr. Time.

Forbundet anfører nu, at det har vist sig, at Bestemmelsen om Priskurantens Anvendelse er uden Betydning for Arbejderne, da de flere Steder er bleven truet med Afsked, naar de ikke vil arbejde efter Tidløn.

En saadan Optræden fra Mestres Side er naturligvis i Modstrid med Overenskomsten, hvorfor det vilde have været berettiget, om Forbundet var optraadt meget bestemt imod saadanne Mestre.

Forbundet vil nu søge Timelønnen hævet fra 40 til 45 Øre.

Det har endvidere opsagt Overenskomsterne i Odense, Næstved og Varde til Ophør den 1. April d. A.

Lønbevægelsen omfatter ca. 160 Medlemmer.

Snedkerforbundet har opsagt den med Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. April 1905. Det var oprindelig kun Meningen at opsige Overenskomsterne i Odense og Nakskov, da Lønnen i disse Byer er forholdsvis lav, Centralforeningen nægtede imidlertid at modtage en delvis Opsigelse, idet den gjorde gældende, at Overenskomsten var fælles for alle Byer.

Dansk Stenarbejderforbund har erhvervet Sanktion til at søge en Overenskomst for Monumentarbejde gennemført hos 3 Stenværksejere i Rønne.

Der bestaar for Tiden ingen Overenskomst mellem de forskellige Arbejdsgivere og Arbejdere om dette Arbejde. Resultatet er derfor blevet, at Prisen for Hugningen er trykket ned til det mindst mulige. Forbundet tillægger det derfor en meget stor Betydning, at der nu sættes faste Priser for Arbejdet.

Hos disse 3 Arbejdsgivere er der beskæftiget 14 Mand.

Forbundet vil samtidig søge at formaa de vedkommende Arbejdsgivere til at underskrive Overenskomsten for Stenhugning, som blev indgaaet med de øvrige Stenværksejere paa Bornholm i September 1902.

Sukkervare-, Chocolade- og Biskuitarbejdernes Forbund ønsker Sanktion til at opsige Overenskomsterne i Aarhus og Odense samt til at optage en fornyet Forhandling med nogle Fabrikanter i København.

For Aarhus' Vedkommende ønskes Chokoladearbejdernes Løn hævet til den Løn, der betales Arbejdsmændene. Desuden ønsker Forbundet, at de kvindelige Arbejderes Løn udgaar af Overenskomsten baade i Aarhus og Odense, hvilket begrundes med, at de ikke for Tiden ere Medlemmer af Forbundet. Endvidere vil man have foretaget forskellige Forandringer i Regulativet, bl. a. en Nedsættelse af Arbejdstiden fra 10 Timer til 9½ Time i Odense.

I Assens, hvor der ingen Overenskomst bestaar, vil Forbundet ogsaa indlede Forhandling med Fabrikanterne, for at søge en Overenskomst gennemført.

I Aarhus er der beskæftiget 37 Medlemmer, i Odense 14 Medlemmer. I København, hvor Forhandlingerne kun skal omfatte nogle mindre Fabriker, 12 Medlemmer, ialt 63 Medlemmer.

Forretningsudvalget har tiltraadt Forbundets Anmodninger under den Forudsætning, at der samtidig søges tilvejebragt en Ordning for Kvinderne.

Glasarbejderstrejken i Holland. Efter en haardnakket Kamp, som har varet i flere Maaneder, har de hollandske Glasarbejdere og de forenede Glasfabrikanter indgaaet Forlig. I Følge dette er Akkordpriserne for runde og firkantede Flasker — som Fabrikanterne oprindelig havde forlangt reduceret med 20 og 10 pCt. — nedsatte med henholdsvis 10 og 5 pCt. Denne Lønordning gælder et halvt Aar.

De hollandske Glasarbejdere var ved denne Kamps Begyndelse kun daarligt organiserede. At Resultatet desuagtet ikke blev et fuldstændigt Nederlag for Arbejderne, skyldes udelukkende den Omstændighed, at der blev ydet dem Hjælp fra alle de forskellige Retninger — socialdemokratiske, kristelige, anarkistiske, og nevtrale — af Arbejderorganisationer i Holland.

Forhaabentlig har de hollandske Glasarbejdere faaet Øjnene op for, at de staar stærkest, naar de selv har dannet sig en fast Organisation med et godt Strejkefond. Og hvis dette sker, bliver den halvaarlige Fred, der nu er sluttet, maaske kun en Vaabenstilstand.

Forslag til Generalforsamlingen

Skandinavisk Sadelmager og Tapetsererforbund foreslaar følgende:

1. I Stedet for Protokollens Oplæsning paa de aarlige Repræsentskabsmøder, trykkes en kortfattet Beretning over Virksomheden, som sammen med Regnskabet tilstilles Forbundene i saa stort Antal, som disse har Afdelinger.

2. Hvad kan der gøres for at samle alle bestaaende Fagorganisationer i »De samvirkende Fagforbund«?

Tobaksarbejderforbundet foreslaar følgende:

Forsaavidt der ikke kan gives bindende Løfte om væsenlige Forbedringer af Bladet »Arbejderen«, eventuelt ved en Udvidelse af samme, foreslaas Bladet inddraget straks.

Meddelelser

Fagforbundene og *de enkeltvis indmeldte Fagforeninger* anmodes om i Henhold til Lovens § 6 at tilsende Forretningsudvalget et Eksemplar af deres Aarsregnskab.

Forsaavidt der er foretaget Forandringer i Organisationens Love, bedes i Henhold til samme Paragraf, ligeledes et Eksemplar af de sidst vedtagne Love tilsendt.

Gensidighedsreglerne. Tobaksarbejderforbundet har nu ogsaa tiltraadt Reglerne for Medlemmernes Overgang fra den ene Organisation til den anden. Forbundet har ca. 3000 Medlemmer. Gensidighedsreglerne er saaledes indtil nu tiltraadt af 16 Organisationer med 12,223 Medlemmer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 ✻ KØBENHAVN DEN 4. FEBRUAR 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Fagforeningerne i Serbien. — Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne; De kvindelige Herreskrædere i København; Malerne; Dansk Rebslagerarbejderforbund). — Kongresser i Tyskland før 1. Juli 1905. — Arbejdsløsheden. — Meddelelser

Fagforeningerne i Serbien

Nede paa Balkanhalvøen i de forholdsvis nye Stater, Bulgarien, Rumænien og Serbien, hvor den almindelige Oplysning endnu staar paa et lavt Trin og hvor Industrien endnu tildels virker under forældede Former, er Betingelserne for en Arbejderbevægelse ikke tilstede i samme Omfang, som i de Lande, hvor de nævnte Faktorer er mere udviklede. Der er dog i alle tre Stater, paralelt med den socialistiske Arbejderbevægelse, gaaet en Fagforeningsbevægelse, som ganske vist endnu har ret beskedne Dimensioner, men som dog viser, at det ogsaa i disse Egne er gaaet op for vore Klassefæller, at deres daglige økonomiske Interesser kun kan varetages gennem en Fagorganisation.

Vi giver her, efter en Korrespondance af *M. Popowitsch* i »Correspondenzblatt«, en kort Skildring af Fagorganisationen i *Serbien.*

I den faglige Arbejderbevægelse i Serbien har man endnu ikke ganske kunnet spore Frugterne af de store Anstrængelser, som det har kostet at sætte det i Værk. Dog har den i den sidste Tid gjort gode Fremskridt, idet de bestaaende Organisationer er bleven betydeligt styrkede. Til Trods for at Organisationernes Antal er forringet — i Fjor var deres Antal 24 mod kun 18 nu for Tiden — er de nuværende Organisationer vokset i Styrke. Antallet af organiserede Arbejdere beløber sig til henimod 3500. Ogsaa i pekuniær Henseende er Organisationerne gaaet godt frem. Typografernes Kassebeholdning beløb sig i August 1904 til 3830 Kr., Metalarbejdernes i Septb. 1904 til 828 Kr., Murarbejdsmændenes i Nov. 1904 var 626 Kr., Skræderforbundets i Oktb. 1904 1049 Kr. og Træarbejderforbundets Beholdning var i Decbr. 1904 1044 Kr. Dette Forbund vilde kunne have opvist en endnu større Kassebeholdning, dersom det ikke havde tilbagebetalt de øvrige Forbund en betydelig Gæld, som det stod i paa Grund af en stor Lønkamp for to Aar siden.

Typografforbundet omfatter ca. 90 pCt. af alle i Serbien beskæftigede Typografer; Træarbejderforbundet, som er den ældste Fagorganisation efter Typografernes, har henimod 400 Medlemmer, Skrædernes 300, Handelsmedhjælperne i Belgrad 200 Medlemmer. o. s. v. Alle disse Organisationer er meget unge; kun Typografernes er en Snes Aar gammel. Træarbejderforbundet er stiftet i 1901; de øvrige Organisationer er alle af yngre Dato.

Under disse Forhold er det naturligvis ikke muligt at have en solid Fagorganisation, saa meget mindre som der kun gives faa Folk, der er fuldstændig inde i de her henhørende Spørgsmaal. Den herskende Organisationsform er den samme som i Frankrig, den primitive, om man saa vil sige, hvis Hovedøjemed er Strejken. Understøttelses- og Mæglingssystemet er endnu ikke taget op. Kun Typografforbundet og Træarbejderforbundet har enkelte Bestemmelser i den Retning, som sikrer Medlemmerne en bestemt Understøttelse i Tilfælde af Arbejdsløshed, Sygdom eller Nød. De øvrige

Forbund giver intet eller meget lidt i Understøttelse til saadanne Formaal.

Fagpressen er naturligvis ogsaa langt tilbage endnu. Der findes dog allerede to Fagblade, nemlig Handelsmedhjælpernes Fagblad og en Træarbejdertidende. Om nogen Tid vil ogsaa Typograferne udgive et Fagblad. Handelsmedhjælpernes Blad udkommer hver 14. Dag i et Oplag paa 700 Eksemplarer, de to andre udgaar eller skal udgaa en Gang om Maaneden. Træarbejdertidende udgaar i et Oplag paa 600 Ekspl.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne. Dansk Arbejdsmandsforbund opsagde den 1. November f. A. den med Cementfabrikerne bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. Februar d. A.

Der findes her i Landet 5 større Cementfabriker: »Norden,« »Danmark,« og »Aalborg Portlands Cementfabriker« ved Aalborg, og to ved Mariager Fjord, »Dania« og »Cimbria.« Timelønnen er 30 Øre paa »Norden,« 28 Øre paa »Danmark« og »Aalborg Portland« og 26 Øre i Fabrikerne ved Mariager Fjord. Forbundet forlanger nu, at Lønnen skal være 31 Øre paa Fabrikerne i Aalborg og 30 Øre paa Fabrikerne ved Mariager. Desuden ønskes en Regulering af Akkordtarifen.

Først for en Uges Tid siden kom der Meddelelse fra Cementfabrikernes Direktioner, gaaende ud paa, at man ikke kan gaa med til nogen Lønforhøjelse, men derimod til en Fornyelse af den opsagte Overenskomst. Da Arbejderne ikke har villet indgaa herpaa, er Parterne gaaet fra hinanden, uden at have opnaaet Enighed.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, hvoraf Cementfabrikerne er Medlemmer, har nu meddelt De samvirkende Fagforbund, at da det synes tvivlsomt, at der kan opnaas en ny Overenskomst mellem Parterne til den 1. Februar, og da Fabrikerne ikke ser sig i Stand til eventuelt at fortsætte Arbejdet uden Overenskomst, agter man at sammenkalde en kompetent Forsamling og forelægge den Forslag om at standse samtlige Fabrikers Drift fra Søndag den 12. Februar Kl. 6 Morgen for de Arbejdere, som ere Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, saafremt der ikke forinden er opnaaet Overenskomst om de fremtidige Løn- og Arbejdsvilkaar i Faget.

Paa Cementfabrikerne beskæftiges ca 700 Arbejdere.

De kvindelige Herreskrædere i København. Vore tidligere Meddelelser om de kvindelige Herreskræderes Lønbevægelse kan vi supplere med Oplysning om, at »Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder« har tiltraadt »Dansk Skræderforbunds« Hovedbestyrelses Forslag, som gik ud paa, at der om det, senest den 6. Februar til Forbundet oversendte Priskurantforslag fra Fabrikanterne, skal finde en *mundtlig Forhandling* Sted og at denne skal være sluttet senest den 10. Februar. Den til den 1. Februar bebudede Arbejdsstandsning paa Lagerforretningerne skulde derhos udsættes, i hvert Fald til det sidstnævnte Tidspunkt, for at man kan se, om det vil være muligt at opnaa Enighed.

Medens det saaledes er lykkedes at faa en Forhandling i Stand mellem Forbundet og Fabrikantforeningen, og derved faa Strejken udsat foreløbig, er der opstaaet Vanskeligheder i Forholdet mellem Fabrikanterne og »Københavns Tilskærerforening«, paa Grund af, at der ikke har kunnet opnaas Enighed mellem disse Parter om Tilskærernes fremtidige Arbejdsvilkaar.

Tilskærerforeningen staar hverken under Dansk Skræderforbund eller »De samvirkende Fagforbund«, men der bestaar mellem Skræderforbundet og Tilskærerforeningen en Aftale, hvorefter de to Organisationer skal optræde i Fællesskab overfor Arbejdsgiverne, saavel hvad Paabegyndelse som Afslutning af Arbejdsstandsning angaar. Desuagtet har Tilskærerforeningen paa en Generalforsamling den 30. Januar vedtaget at nedlægge Arbejdet straks hos Medlemmer af Fabrikantforeningen, men de andre Tilskærere, paa nær dem hos Brdrn. Andersen, Vilh. Jensen og P. Buck, skal senere have gjort fælles Sag

med Foreningens Medlemmer og nedlagt Arbejdet den 1. Februar.

Vi vil haabe, at Tilskærernes Stilling ikke skal komme til at gribe forstyrrende ind i de Forhandlinger, der skal føres mellem Fabrikanterne og Syerskernes Repræsentanter om en højst nødvendig Forhøjelse af Akkordlønninger for de 1000—1200 Syersker, om hvis Velfærd det her drejer sig. Men hvis den Omstændighed, at Tilskærerne har erklæret Strejke for sig og allerede dermed har fremkaldt den Forstyrrelse i Arbejdet, som andre Parter har søgt at forebygge, ikke paavirker Stillingen for Syerskerne i skadelig Retning, da er det saavist ikke Tilskærernes Skyld.

Hvad der tildrager sig her, er det samme, som det, der er sket tidligere og som vil gentage sig i Fremtiden overalt, hvor der med Virkning kan tages Beslutninger paa mere end et Sted om Arbejdsforholdene for forskellige Arbejdergrupper, der har fælles Arbejdsgivere. Det, der kan komme ud af en saadan Uensartethed i Beslutningerne angaaende en samtidig Lønbevægelse af Arbejdergrupper indenfor det samme Fag, vil i Reglen være til Skade for Arbejderne. Lad os haabe, at det foreliggende Tilfælde maa danne en Undtagelse fra den almindelige Regel.

Malerne. Det vil formentlig erindres, at der ved et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer samt for Malerforbundet og Centralforeningen af Malermestre i Østifterne, i August Maaned f. A. opnaaedes Enighed om et Grundlag for Afslutning af Strejkerne i Odense, Køge, Nakskov og Nykøbing F. Forslaget blev godkendt af Malerforbundet, men forkastet af Mestrenes Centralforening. Senere har Centralforeningen opsagt Overenskomsterne i 14 Byer i Østifterne, alle til Ophør den 1. April d. A.

Den 11. Januar fandt der et Møde Sted paa Malerlavets Kontor i København, mellem Repræsentanter for den ovennævnte Centralforening og Malerforbundet, for at forhandle om et af Centralforeningen udarbejdet Forslag til Lønregulativ for Østifterne og en Prisliste for Odense. Mødet forløb dog uden Resultat, da Mestrene forlangte indført Forringelse af Arbejdsvilkaarene Man opgav derfor al yderligere Forhandling foreløbig.

Dansk Rebslagerarbejderforbund har ved Forhandling gennemført en ny Overenskomst hos Hr. Rebslagermester EVALD i Svendborg, hvorved Minimallønnen er forhøjet med 5 Øre pr. Time, nemlig fra 25 til 30 Øre.

Kongresser

Kongresser i Tyskland før 1. Juli 1905. Nedenstaaende bringer vi en Fortegnelse over tyske Fagkongresser i den første Halvdel af 1905.

I Nr. 26 af »Arbejderen« anmodede vi Forbundenes Formænd om, i Løbet af Januar Maaned at meddele os, om deres Forbund afholder Kongres i Løbet af 1905, samt, saavidt muligt, meddele os i hvilken By og i hvilke Dage Kongressen afholdes. Til Dato har vi modtaget Meddelelse i saa Henseende fra kun et Forbund, hvorfor vi herved gentager vor Anmodning.

Kongresserne i Tyskland er følgende:

Marts. 14. Malerne i Hamburg.

April. 3. Bagerne i Hamburg. 3. Murarbejdsmændene i Leipzig. 4. Sømændene i Hamburg. 9. Murerne i Braunschweig. 10. Tømrerne i Dresden. 22. Cigarsortererne i Leipzig. 23. Glasarbejderne i Jena.

Maj. 7. Pottemagerne i München. 9. Handels- og Transportarbejderne i Frankfurt a. Main. 15. Bødkerne i München. 22. *Almindelig tysk Fagforenings-Kongres i Køln* 24. Skibstømrerne i Rathenow.

Juni. 11. Porcelænsarbejderne —? 12. Metalarbejderne i Leipzig. 19. Typograferne i Dresden.

Foruden ovennævnte afholder Trykkeriarbejderne, Barbererne, Kommune- og Statsarbejderne, Tobaksarbejderne og Værftsarbejderne Kongresser i det første Halvaar af 1905, men det er endnu ikke afgjort hvor og paa hvilke Dage disse skulle afholdes.

Arbejdsløsheden
i December 1904

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejdsm., Lyngby,				125		125
do. Randers				250		250
Arbforb. kvindel.	180			19		
Bagere	298	7465	285	73	1832	68
Barnevognsarb.	2	45	2			
Brolæggere	50	1300	50	10	260	10
Bryggeriarb.	8	91	8	4	50	4
Bygningssnedk.	573	9084	418			
Bødkere	35	725	29	64	1056	47
Elektrikere	11	201	10	2	30	1
Filehuggere						
Forgyldere	1	8		1	10	1
Formere	56	1641	60	80	1970	83
Gartnere	10	145	9			
Glarmestre			10			
Glasarbejdere	68	1359	15	34	242	34
Gørtlere og Metalarbejdere	45	913	38	11	195	11
Handskemagere	3	78	3			
Hattearbejdere	8	195	7			
Hvidgarvere	8	182	8	6	95	6
Jern- o. Metalslib.	5	98	5			
Karetmagere	26	612		9	112	
Kedel-o. Maskinp	24	577	21	5	116	5
Keramikere	3	63	3			
Korkskærere	45	949	7	1	26	1
Kurvemagere						
Litografer	15	252	10	3	65	2
Lohgarvere	5	70	5			
Malere			1100			630
Marm.-, Kalk- o. Sandstenshug.		488	22			
Murarbejdsmd.	400	9600	400			
Murere			600			1200
Møller iarbejdere	10	120	2	36	684	6
Ovnsættere	11	140	9			
Papirarbejdere						
Pianofortearb.	8	192	8			
Pottemagere						
Rebslagere				27		26
Sadelm. o Tapets.	165	3075	147	67	406	55
Savv. o. Maskinsn.	43	1097	35	145	893	20
Sejlmagere	14	214	12			
Skibstømrere	55	1392	50	28	378	22
Skomagere	106	2089	96	46	531	42
Skorstensfejere			4			
Skræderforbund, Kbh. Afd.			250			100
Stenarbejdere	10	150	6			
Stukkatører	12	100				
Typ. Foren., Ny.	6	72	5			
Tømrere			380			695
Urmagere	6	65	3			

For December Maaned foreligger Oplysninger fra 52 Organisationer med ialt 34,020 Medlemmer, hvoraf de 7576 eller 22,8 pCt. var arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden. For enkelte Fags Vedkommende er Arbejdsløsheden dog betydelig større.

Af større Fag har saaledes Bagerne 20,5 pCt. af deres Medlemmer arbejdsløse, Bygningssnedkerne 28 pCt., Tømrerne 12,2 pCt., Malerne 66,5 pCt., Murerne 39,5 pCt., Murarbejdsmændene 32,9 pCt., Sadelmagerne og Tapetserne 27,8 pCt. og Tømrerne 32,6 pCt.

Meddelelser

Vi har modtaget følgende:

I de senere Aar er der ofte sket Henvendelse til økonomisk-statistiske Kandidater om at yde Bistand ved statistiske Undersøgelser. Da det imidlertid har vist sig vanskeligt at afgøre, til hvem saadanne Henvendelser kan rettes, har vi undertegnede, der hver især har speciel statistisk Uddannelse og har været beskæftigede med saadanne Arbejder, sluttet os sammen om at danne *Privat statistisk Laboratorium.*

Enhver Institution eller Forening, der paa sit Omraade maatte ønske indsamlet og bearbejdet statistisk Materiale, vil herefter kunne faa dette Arbejde udført gennem Laboratoriet, som vil være i Stand til at yde en fuldt ud rationel statistisk Behandling.

Vi tillader os særligt at henlede efterfølgende Institutioners Opmærksomhed paa vort Foretagende: Kommunalbestyrelser, offentlige og private Kommissioner og Udvalg. Forsikringsselskaber, Sygekasser, Hospitaler, Banker, Sparekasser, Arbejder- og Arbejdsgiverforeninger, landøkonomiske Foreninger, kommercielle og industrielle Virksomheder og Skoler.

Vi behøver næppe at tilføje, at enhver Oplysning, vi maatte komme i Besiddelse af, vil blive behandlet med den mest fuldkomne Diskretion.

NIC. HERTEL WULFF
Cand. mag.
Assistent i Finansministeriet

EDV. PH. MACKEPRANG
Cand. mag.
Assistent i Statens statistiske Bureau

SVEN TRIER
Cand. mag.
Assistent ved Universitetets statistiske Laboratorium

Laboratoriets Adresse er Kronprinsessegade 36, 2. Sal. København K.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33 ✻ KØBENHAVN DEN 11. FEBRUAR 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: En Beretning til Generalforsamlingen. — Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne; Barnevognsarbejdernes Fagforening; De kvindelige Herreskrædere; Dansk Rebslageriarbejderforbund; Kulstrejken i Westfalen; Snedker-Lock-out'en i Budapest). — Adresser paa de faglige Landsorganisationer i de enkelte Lande. — Arbejdsløsheden.

En Beretning
til
Generalforsamlingen.

Forretningsudvalget har vedtaget, at der til førstkommende Generalforsamling i »De samvirkende Fagforbund« skal udarbejdes en Beretning over Virksomheden fra Generalforsamlingen i April 1903 til April 1905.

I den Anledning er der udsendt Spørgeskemaer, saavel til Forbundene som til disses Afdelinger og de enkeltstaaende Fagforeninger. Hos Forbundene spørges der om Antallet af deres Afdelinger samt om Størrelsen af Afdelingernes ordinære aarlige Kontingent pr. Medlem til Forbundet, saavel for heltbetalende som halvtbetalende Medlemmer. Ligeledes om Forbundet har en Understøttelseskasse for arbejdsløse og rejsende Medlemmer og om den nøjagtigst mulige Opgivelse af de Beløb, der er udbetalt i Understøttelse til Arbejdsløse og Rejsende i Aarene 1903 og 1904.

Disse Spørgsmaal vil det være af Interesse at faa besvaret, særlig af Hensyn til de Bestræbelser, der gøres fra Arbejderpartiets Side for at formaa Staten til at yde Tilskud til Understøttelseskasser for Arbejdsløse. Det vil jo være af meget stor Betydning til Støtte for denne Fordring, at kunne henvise til den ret betydelige Sum, som Arbejderne gennem deres faglige Organisationer udreder i Understøttelse til deres arbejdsløse Kammerater.

I Beretningen vil der ligeledes blive optaget en Oversigt over, hvormeget Organisationerne har udbetalt i Understøttelser til Strejker og Lock-out'er i Udlandet. Gennem de Skemaer, som vi udsender til Organisationerne hvert Aar, har vi modtaget Oplysning om, hvormeget der er anvendt til Understøttelse af Strejkende og Udelukkede i de forskellige Fag her i Landet. Derimod har vi ingen Oplysning om, hvormeget der er udbetalt til Strejker i Udlandet, men da det ogsaa vil være af Interesse at have Kendskab hertil, har vi anmodet Forbundene om at oplyse os om, hvormeget de har udbetalt til saadanne Konflikter.

Endelig er Forbundene anmodet om at oplyse, hvor stor deres *Formue* var ved det sidste Regnskabsaars Slutning, for paa den Maade at faa konstateret, hvor store Midler vore Organisationer raader over, hvilket vi af forskellige Hensyn anser som værende af megen Interesse. Ved »Formue« er forstaaet saavel de Beløb, der indestaar i Sparekassen som den kontante Beholdning, samt udestaaende Laan og Fordringer og alt hvad Organisationerne ejer i Aktier og andre Aktiver.

Hos samtlige *Fagforeninger* — saavel Forbundsafdelinger som Foreninger udenfor Forbundene — spørges der om Størrelsen af det ordinære, aarlige Kontingent pr. Medlem til Afdelingen; Ekstrabidragene skal saaledes ikke medregnes. Endvidere hvor stor Foreningens Formue var ved Slutningen af det sidste Regnskabsaar.

Beretningen, hvortil ovenstaaende Oplysninger skal benyttes, skal foreligge for De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i April d. A. Men da det vil koste et ikke ringe Arbejde

at faa det betydelige Materiale til Beretningen behandlet, opfordres Organisationerne meget indtrængende til snarest muligt at tage fat paa Udfyldelsen af Skemaerne. Om det nødvendige og formaalstjenlige i, at der af vor faglige Landsorganisation udgives en saadan Beretning, er sikkert alle enige; vi haaber derfor ogsaa, at alle Bestyrelser, saavel Forbunds- som Forenings bestyrelser, vil bistaa vort Forretningsudvalg derved, at Materialet tilvejebringes saa godt og saa hurtig som muligt. Spørgsmaalene er ikke mange og de er lette at besvare.

De Foreninger, som er Afdeling af et Forbund, bedes indsende deres udfyldte Skema til deres Forbunds Formand senest den 22. Februar. Foreninger, som ikke tilhøre noget Forbund, anmodes om at indsende Skemaet til De samvirkende Fagforbunds Kontor senest den 25. Febr. Forbundenes Formænd anmodes om at indsende saavel det Skema, der vedrører deres Forbund, som Skemaerne fra deres Afdelinger til De samvirkende Fagforbunds Kontor senest den 25. Februar d. A.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne. Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har i Tilslutning til Skrivelse af 28. Januar meddelt De samvirkende Fagforbund, at dens Forretningsudvalg enstemmig har vedtaget at standse Driften paa samtlige under Arbejdsgiverforeningen hørende Cementfabriker, fra Søndag den 12. ds. Kl. 6 Morgen, forsaavidt angaar de paa nævnte Fabriker beskæftigede Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, saafremt der ikke forinden er opnaaet Overenskomst om de fremtidige Løn- og Arbejdsvilkaar i Faget.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Cementfabrikerne er dog senere bleven enige om at afholde et Møde af Repræsentanter for begge Parterne Torsdag den 9. ds., for at søge at opnaa en ny Overenskomst. Saafremt det ikke lykkes at komme til Forstaaelse ved dette Møde, vil Forretningsudvalget søge foranlediget afholdt et Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne og Repræsentanter for de interesserede Parter, forinden den 12. Februar.

Barnevognsarbejdernes Fagforening har ved Forhandling gennemført en ny Overenskomst hos Barnevognsfabrikant P. M. KNUDSEN, Bülowsvej, København. Den er traadt i Kraft den 1. Februar d. A.

De kvindelige Herreskrædere. I Overensstemmelse med den trufne Aftale modtog »Dansk Skræderforbund« den 6. Februar Fabrikanternes Forslag til en ny Priskurant for Lagerarbejde i Herreskræderfaget. Forslaget sluttede sig, hvad Grundlaget angaar, i det væsentlige til det af Forbundet udarbejdede Forslag til Priskurant, men det behøver næppe at anføres, at de af Fabrikanterne foreslaaede Priser var mindre end dem, Forbundet havde foreslaaet.

Som det var fastsat, optoges der den 7. Februar Forhandlinger mellem Repræsentanter for Parterne, og de fortsattes den 8. og 9. Februar. Ved Forhandlingerne den 8. var man i det væsentlige bleven enig om Kvindernes Priskurant, men derimod ikke om den, der angaar Lagerarbejde udført af Svende. Paa Kvindernes Priskurant er der en gennemsnitlig Forhøjelse af ca. 8—10 pCt.

Ved Forhandlingerne den 9. Febr. opnaaedes der dog Enighed ogsaa om Svendepriskuranten, alt under Forbehold af Organisationens Billigelse. De kvindelige Herreskrædere holder Generalforsamling den 10. Febr. for at tage Stilling til Fællesudvalgets Arbejde.

Tilskærernes Forhold er, indtil dette skrives, ikke undergaaet nogen Forandring. Tilskærerforeningen afholdt den 7. ds. en Generalforsamling, hvor der forelaa Forslag om Indmeldelse i Dansk Skræderforbund, men Forslaget forkastedes. Efter Generalforsamlingens Afholdelse tilsendte de »Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder« følgende Skrivelse:

»Vi tillader os herved at meddele den ærede Forening, at vi vedblivende er villige til Forhandling om vore Lønkrav, selv om Basis herfor

skulde blive en anden end den af os fremsendte. Dette sker uden Hensyn til, at der skal finde Forhandling Sted mellem den ærede Forening og »Dansk Skræderforbund«, og vi derfor finder det heldigst, om der samtidig kunde opnaas Overenskomst mellem alle i Lønbevægelsen interesserede Parter.«

Tilskærerne har utvivlsomt Ret i, at det vilde være heldigst om der samtidig kunde opnaas Overenskomst mellem alle de interesserede Parter, men de har rigtignok selv gjort, hvad de kunde, for at vanskeliggøre dette.

Dansk Rebslageriarbejderforbund har erhvervet Sanktion til at opsige Overenskomsten for de paa Randers Rebslageri beskæftigede Arbejdere den 1. Marts, til Ophør den 1. September d. A. Forbundet vil søge Minimallønnen, som for Tiden er 33—35½ Øre for faglærte og 29 Øre for ikke faglærte mandlige Arbejdere, samt 16 Øre for kvindelige Arbejdere, hævet med 2 Øre pr. Time for alle Arbejdere.

Fabriken beskæftiger 40 Mænd og Kvinder.

Kulstrejken i Westfalen. Fra de tyske Fagforeningers Hovedledelse har Forretningsudvalget modtaget følgende Skrivelse:

Berlin, den 1. Februar 1905.

Ærede Partifæller!

Den 17. Januar har Bjærgarbejderne i Ruhrdistriktet i Tyskland paabegyndt almindelig Strejke. De protesterer imod Forlængelse af Arbejdstiden, imod Vognnulleriet og imod fortsatte Chikanerier af de Foresatte. 240,000 Bjærgarbejdere befinder sig i Kamp. Bjærgværkernes Direktioner indlader sig ikke paa Underhandlinger, og Rigsregeringen har ikke det Mod at træde op imod Grubekapitalen til Gunst for Arbejderne. Derfor maa Arbejderne gennemføre Kampen indtil deres smaa Fordringer er opfyldte. Denne Jættekamp vil dog endnu vare flere Uger, og det er umuligt for de tyske Arbejdere, trods den største Opofrelse, at tilvejebringe de store Summer, som er nødvendige til de Strejkendes Understøttelse.

Generalkommissionen for Tyskland Fagforeninger retter derfor en indtrængende Anmodning til Arbejderne i alle Lande om at understøtte de Strejkende, baade moralsk og pekuniært.

Tilstrækkelig finansiel Understøttelse vil der ganske vist heller ikke kunne ydes de Strejken ved Udlandets Hjælp, men de tyske Arbejdere lægger stor Vægt paa den moralske Virkning af den Understøttelse, der indkommer fra Udlandet, og vi tør vel haabe, at Fagorganisationerne i alle Lande vil bevidne de tyske Bjærgarbejdere deres Solidaritet og lade dem blive den videstgaaende Understøttelse til Del.

Bidrag bedes sendt til Generalkommissionen for Tysklands Fagorganisationer, *Hermann Kube*, Engel-Ufer 15, Berlin 16.

Med broderlig Hilsen

For Generalkommissionen for Tysklands Fagorganisationer

C. Legien

I Anledning af den modtagne Opfordring har Forretningsudvalget paa sit Møde i Tirsdags vedtaget forskudsvis at sende Grubearbejderne 5000 Kr. samt at udsende en Opfordring til samtlige Fagorganisationer om at yde frivillige Bidrag, enten ved Indsamling eller ved at bevilge et Beløb af Kassen.

Et herhen hørende Cirkulære vil udgaa en af de første Dage.

Snedker-Lock-out'en i Budapest. I Januar Maaned udelukkede 120 Snedkermestre i Budapest deres Arbejdere, ialt over 2000. Efter et Mæglingsforsøg fra den ungarske Regering er der nu sluttet Fred paa det Grundlag, at Arbejdstiden indtil 1. August d. A. bliver 9½ Time, men derefter *9 Timer*.

Lock-out'en i Snedkerfaget i *Wien* vedvarer derimod uforandret.

Adresser

paa

de faglige Landsorganisationer i de enkelte Lande.

Amerika. *Sam Gompers*, American Federation of Labor, D. C. 423—425 G. Street. N. W. Washington. D. C.

Argentina. *Hector Mattai*, Federation Obrera Argentinia, Saranti 896. Buenos Aires.

Australien. a. New South Wales, *Sam Smith*, Court of Arbitration, Members Chambers, Kingstreet. Sidney.

b. Queensland, *A. Hinchcliffe*, Trades Hall. Brisbane.

c. South-Australia, *S. F. Wallis*, Trades Hall, Grote Street. Adelaide.

d. Victoria, *G. Barnett*, Trades Hall. Melbourne.

Belgien. *A. Octors*, Commission Syndicace, Rue Joseph Stewens (Maison du Peuple). Brüssel.

Bulgarien. *Gr. Wassilew*, Centralkommission der Gewerkschaften Bulgariens, Ul Tzar-Jamouil 18. Sofia.

Danmark. *C. M Olsen*, De samvirkende Fagforbund, Nørre Farimagsgade 47, København K. (Telegram-Adresse: Fagforbund, København.)

England. *J. Mitchell*, General Federation of Trade Unions, 168—170 Temple Chambers, Temple Avenue. London. E. C.

Finland. *J. K. Kari*, Finska Arbetarepartiets Styrelse, Turku (Åbo).

Frankrig. *V. Griffuelles*, Confederation génèrale du Travail, Rue du Chateau d'Eau 3. Paris Xme.

Holland. *G. van Erkel*, Nationaal Arbeids-Secretariaat in Nederland, Rozengracht 164. Amsterdam.

Italien. Segretariato centrale della Camere del lavoro e della Federazioni di resistenza, Via Crocefissa 15. Milano.

Japan. *G. Yamane*, Kingsley Hall, Kanda, Tokio.

Norge. *A. Pedersen*, Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge, Storgaden 20. Kristiania.

Serbien. *G. Pawicewié*, Verband der Gewerkschaften Serbiens, Radnicke Novine. Belgrad.

Spanien. *Vincente Banio*, Union General de Trabajadores, Relatores 24. Madrid.

Svejts. *F. Thies*, Der Schweizer Gewerkschaftsbund, Mattenhofstrasse 12. Bern.

Sverrig. *Herman Lindquist*, Landssekretariatet, Folkets Hus, Barnhusgatan 14. Stockholm.

Tyskland. *C. Legien*, Die Generalkommission der Gewerkschaften Deutschlands, Engel Ufer 15. Berlin SO 16.

Ungarn. *Jaszai Samu*, Ungarländischer Gewerkschaftsrat, Dalnok utcza 3, II em. Budapest.

Østrig. *A. Hueber*, Die Gewerkschaftskommission Oesterreichs, Mariahilferstrasse 89 A. Wien VI.

Det internationale faglige Sekretariat: *C Legien*, Engel Ufer 15, Berlin SO 16.

Det internationale socialistiske Sekretariat: *Victor Serwy*, Rue de Portugal 25, Bryssel.

Arbejdsløsheden

I *Tyskland* har Arbejdsløsheden i Juli Kvartal, opgivne i Procenttal af de paagældende Organisationers Medlemstal, været som anført paa nedenstaaende Tabel over nogle socialdemokratiske Fagorganisationer.

Det samlede Antal Arbejdsløshedstilfælde i disse Organisationer var 43,986 (i April Kvart. 37,788). Paa den sidste Dag i Kvartalet, den 30. Sept., var der 10,061 Arbejdsløse, deraf 503 Kvinder.

De nævnte Fag har til deres Arbejdsløse udbetalt i Juli Kvartal:

Til Arbejdsløse paa Stedet	364,677 Kr.
- do. — Rejse	182,473 -
Tilsammen	547,150 Kr.

Den samlede Varighed af den paa Stedet understøttede Arbejdsløshed var 308,852 Dage.

Organisationer	Medlemsantal ved Kv. Slutning		Arbejdsløshedstilfælde i 3. Kv. 1904 i Procent	Arbejdsløse den sidste Dag i 3. Kvart. 1904
	ialt	deraf Kvind.		
Bagere	8063	«	22,0	7,6
Billedskærere	4799	«	42,6	7,4
Bogbindere	13702	5159	7,4	1,9
Bogtrykkere	36944	«	18,1	8,2
Bryggeriarb.	18634	48	5,6	2,6
Cigarsorterere	1521	136	10,3	1,7
Formstikkere	447	«	15,0	0,2
Glarmestre	4103	«	25,3	0,4
Glasarbejdere	7242	122	2,9	0,9
Gravør, Cicelør	2270	«	13,4	3,9
Handelsmedhj.	3425	1758	2,0	1,0
Handskemagere	2950	30	13,8	6,9
Hattearbejdere	4212	448	7,5	1,1
Kobbersmede	3532	«	21,3	2,1
Konditorer	1611	362	18,5	3,1
Litografer	10893	«	11,7	4,3
Læderarbejdere	5549	«	4,6	1,9
Metalarbejdere	168750	6352	7,0	1,5
Mølleriarbejdere	3347	«	11,3	3,9
Porcellænsarb.	8366	441	2,4	1,6
Smede	12500	«	8,7	1,3
Transportarbejdere	37714	744	4,8	1,1
Trykkeriarbejdere	4424	2309	16,6	0,9
Træarbejdere	99363	509	11,1	1,9
Værftsarbejdere	3721	«	2,9	0,5
	468081	18417	9,4	2,1

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 ✻ KØBENHAVN DEN 18. FEBRUAR 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kulstrejken i Westfalen. — Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne; Børstenbinderne; De kvindelige Herreskrædere i København; Uhrmagerstrejke i Svejts). — Kongresser (Den norske faglige Landsorganisations Kongres)

Kulstrejken i Westfalen.

I Kulgruberne i Ruhrdistriktet i Tyskland er der den 17. Januar d. A. udbrudt almindelig Strejke blandt Bjærgarbejderne. 240,000 Arbejdere er i Kamp for Opnaaelse af deres Rettigheder.

Ottetimers-Skiftet, som Arbejderne har arvet fra deres Fædre, vil man berøve dem ved nogle listige Arbejdsreglementer.

Deres Forestillinger og Protester forbliver virkningsløse; Grubekapitalisterne befalede, og Arbejderne skulde underkaste sig disse Befalinger. Saaledes var det allerede gaaet i aarevis, snart det ene Sted og snart det andet Sted. Et Sted forlængedes Arbejdstiden, et andet Sted blev Arbejdsbetingelserne forringede, Vognladninger af Kul annulleredes, det vil sige, at Arbejderne mistede hele Betalingen for en Vognladning Kul, naar der — hvad der ikke *kan* undgaas — var Sten eller andre ikke brændbare Mineralier blandt Kullene. Desuden forhøjedes Bøderne rent vilkaarligt efter Arbejdsledelsens Skøn, og Ekstraarbejdet, som Arbejderne maatte udføre gratis, forøgedes lige saa vilkaarligt.

I flere Aar har Arbejderne, om end med stigende Forbitrelse, fundet sig i disse Underkuelser, men uden at foretage nogen alvorlig Modstand, fordi de ikke vilde kaste sig ud i en Kamp, hvis Følger vanskeligt kunde overskues.

Imidlertid voksede Utilfredsheden bestandig indenfor deres Rækker. Ulykkesfaren tiltog Aar for Aar som en Følge af Skakternes Uddybning, og Arbejdsforholdene blev bestandig daarligere. Dertil kom endvidere, at den skrækkelige Ormesygdom bredte sig videre og videre i Gruberne. Tusinder af Bjærgværksarbejdere paadrog sig Sygdommen og maatte gentagende underkaste sig Behandling derfor. Ophidselsen mod Grubedirektionerne steg ogsaa, fordi disse hverken tog alvorlige eller hurtige Forholdsregler til Bekæmpelse af denne Sygdom eller bekymrede sig om den tilstrækkelige Understøttelse til de Syge.

Saaledes var der efterhaanden samlet Fængstof nok til en Eksplosion. Man kan da ikke forundre sig over, at den uforskammede Fordring om Forlængelse af Arbejdstiden i en større Grube fik Bægeret til at flyde over, og Arbejderne ved denne Grube nedlagde Arbejdet. Dette skete imod Organisationernes Ønske; deres Bestyrelser søgte at begrænse Konflikten til det mindst mulige, hvorfor de gjorde Forsøg paa at faa den paagældende Grubeledelses Forlangende om Arbejdstidens Forlængelse taget tilbage, men de blev skarpt afviste. Grubekapitalisterne vilde Kamp.

Endnu en Gang tilbød Bjærgværksarbejdernes Organisationer en Forhandling, men Grubernes Direktioner besvarede deres Tilbud med nye Forholdsregler og med haanlige Trusler, og modsatte sig til sidst, midt i den værste Vinterkulde, at Bjærgværksarbejderne fik de saakaldte Deputatkul, d. e. Kul til eget Brug til Anskaffelsespris. Herover gav Bjærgarbejdernes Forbitrelse sig Luft, og Generalstrejken var uafværgelig.

Endnu haabede Organisationernes Bestyrelser dog paa, ved en klar Op-

stilling af Fordringerne og ved at foreslaa Sagen henvist til Mægling ved Enighedskamret, i sidste Øjeblik at afværge Faren.

Der bestaar fire Bjærgarbejderorganisationer, nemlig en socialdemokratisk, en liberal, en kristelig og en polsk Forening, men Grubeejernes Halsstarrighed *forenede* dem alle fire til enig Optræden for Arbejdernes Interesser. De valgte et Fællesudvalg, som formulerede Arbejdernes Krav i følgende Punkter:

1. En 9-Timers Arbejdsdag, iberegnet Nedfart og Opfart, gældende for Aaret 1905.
2. En 8½ Timers Arbejdsdag, iberegnet Nedfart og Opfart, gældende for Aaret 1906.
3. Kassering af Vognladninger (Wagennullen) forbydes. Vognene beregnes efter Vægt.
4. Vognkontrollørerne betales af samtlige Arbejdere i Værket.
5. Minimallønnen for Huggerne fastsættes til 5 Mark (4 Kr. 45 Øre), for Slæberne 3 Mark 80 Pf. (3 Kr. 38 Øre), for Kuske og Bremsere 3 Mark (2 Kr. 67 Øre).
6. Oprettelse af faste Arbejderudvalg.
7. Kul til Arbejdernes private Brug skal overlades disse til Anskaffelsespris.
8. Reformering af Schakvæsenet efter Arbejderorganisationens Program.
9. Arbejderne maa ikke paa Grund af Strejken straffes med Bøder eller afkortes noget i Lønnen.
10. Overbjærgraadet foreslaas som Enighedskammer.

Men ogsaa dette velmente Forsøg fra Arbejderorganisationernes Side paa at forhindre et voldsomt Udbrud, blev af Grubekapitalisterne afvist med et haanende og i højeste Grad fornærmende Svar. Strejken kunde nu ikke længere forhindres, og Kampen begyndte derfor overalt d. 17. Januar.

En saa vældig Kamp kræver store Midler, ja saa store, at der næppe *kan* skaffes tilstrækkeligt med Penge til en regelmæssig og nogenlunde passende Understøttelse til den ¼ Million af Kulgrubearbejdere, som maa kæmpe for deres Rettigheder. Men disse Folk, der er vant til et overmenneskelig strængt, et farligt, et sundhedsnedbrydende, urenligt og dog slet betalt Arbejde, strejker af Fortvivlelse, fordi Aaget har været dem uudholdeligt, hvorfor de har erklæret, at de er villige til at sulte og døje for at faa nogenlunde taalelige Forhold i Fremtiden. Derfor er de ogsaa glade for enhver Hjælp, der rækkes dem udefra.

De tyske Fagforeningers Hovedledelse har nu opfordret Danmarks Arbejdere til at støtte de kæmpende Grubearbejdere. Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund havde god Føje til at gaa ud fra, at alle danske Arbejdere vilde være af den Opfattelse, at de Strejkende burde støttes, saa vidt vi var i Stand dertil, og for at bringe Hjælpen saa hurtigt som muligt, har vi under 8 ds. forskudsvis tilsendt Bjærgarbejderne 5000 Kr. for dermed foreløbig at bevidne de danske Arbejderes Solidaritet.

Af Telegrammer fra Strejkedistriktet fremgaar det, at Organisationernes Ledelser har foreslaaet at genoptage Arbejdet og *derefter* arbejde paa Fordringernes Gennemførelse, eventuelt ved atter at standse Arbejdet, om det maatte anses fornødent, men det fremgaar ligeledes, at Stemningen blandt Arbejderne i Almindelighed gaar i den modsatte Retning. Ved nogle Gruber har man dog vedtaget Forslaget, men naar Arbejderne samlede meldte sig til Arbejde, blev de afvist af Grubeejerne, enten paa den Maade, at man forlangte, at de skulde komme én for én og anmode om Arbejde eller ved ligefrem at give dem deres Afsked; nogle Steder har de hovmodige Kapitalister forlangt, at Arbejderne skulde finde sig i en Lønnedsættelse af indtil 25 pCt. Man véd derfor i dette Øjeblik ikke, hvad den nærmeste Fremtid kan bringe.

Men selv om Arbejdet skulde blive genoptaget i større Udstrækning, uden at Arbejderne for Tiden har naaet et Resultat, kan man dog sige sig, baade at Genoptagelsen af Arbejdet ikke bliver almindelig og at der vil blive mange — sikkert endog overordentlig mange — som Grubekapitalisterne vil hævne sig paa ved at give dem en yderligere Sultekur. Efter en stor Fagkamp er Nøden altid større, end saalænge Kampen staar paa. Derfor trænges der til Penge, hvordan det end gaar.

Vi har selv her i Landet megen Arbejdsløshed, hvorfor vor Ydeævne for Tiden er forholdsvis ringe. Derom har vi tilskrevet Tyskerne. Men hvordan Forholdene end er, tror vi, at de danske Arbejdere bør anstrænge sig for at

tilvejebringe et passende Bidrag herfra.

Vil Organisationen, af Hensyn til Arbejdsløsheden, ikke foretage Indsamling af frivillige Bidrag blandt Medlemmerne, opfordrer vi dem til snarest muligt at bevilge et Beløb af Kassen og indsende samme til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, *E. Svendsen*, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal, København K. Bidragene vil blive afsendt til Tyskland efterhaanden som de ankommer.

Over de saaledes indkomne Bidrag vil der blive affattet et særskilt Regnskab.

*

En Skrivelse af ovenstaaende Indhold er i Mandags tilsendt samtlige Forbund her i Landet, i et saa stort Antal Eksemplarer, som Forbundene har Afdelinger; Foreningerne udenfor Forbundene har ligeledes faaet Skrivelsen tilsendt.

For de seneste Dage gaar Meddelelserne fra Tyskland ud paa, at Arbejdet er optaget af ca. 200,000 Arbejdere, paa gentagne, indtrængende Opfordringer fra Bjærgarbejdernes Organisationsbestyrelsers Side. Grubekapitalisterne og, sammen med dem den tyske Regering, erklærede, at Arbejdet maatte genoptages, forinden der kunde være Tale om at tage en Forhandling op med Arbejderne om de paaklagede Forhold, og for denne Fordring har altsaa Organisationerne bøjet sig.

Men der meddeles endvidere, at den egentlige Nød først nu begynder, baade for de Arbejdere, der har paabegyndt Arbejdet og for dem, der er boykottet af Grubedirektionerne. De arbejdende Bjærgfolk **maa vente i indtil fire Uger**, forinden de første Gang faar Penge udbetalt; baade som en Følge deraf og fordi Bjærgarbejderne i Reglen har maattet leve paa Kredit forinden Strejken, er deres økonomiske Forhold i højeste Grad sørgelige. De trænger haardt, meget haardt til Hjælp.

Vi behøver næppe at minde om, at vore tyske Klassefæller altid har haft en aaben Haand, naar Arbejdere i andre Lande har anmodet dem om Hjælp. Ogsaa vi her i Danmark har mere end én Gang haft Lejlighed til at sande dette.

Derfor opfordrer vi til, uagtet Strejken i det væsentlige kan siges at være sluttet, at yde et enkelt Bidrag. Vi anmoder om at dette maa ske saa hurtigt som muligt, for at vi snarest kan bevidne de tyske Bjærgarbejdere vor Solidaritet. Dette vil, trods det foreløbig tabte Slag, give dem Mod til at vinde et nyt.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne. Den 9. og 10. Februar fandt der en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund og Direktørerne for Cementfabrikerne ved Aalborg og Mariager, for at søge om det var muligt, at opnaa Enighed om en ny Overenskomst, forinden den bebudede Lock-out kom til Udbrud.

Under Forhandlingerne gjorde Direktørerne gældende, at de danske Cementfabriker for Tiden er stærkt truede af Udlandets Konkurrence, idet disse kastede deres Overproduktion ind i Landet til Priser, som de danske Fabriker ikke kunde sælge deres Varer for, og at dette Forhold forhindrede Fabrikerne i at imødekomme Arbejdernes Fordringer om en højere Timeløn. Derimod var man villig til at hæve de laveste Akkordpriser.

Efter to Dages Forhandling enedes Parterne om at give Arbejderne paa Cementfabrikerne Adgang til at gøre sig bekendt med Fabrikernes Tilbud og tage Stilling til samme. Af Hensyn til den fremskredne Tid, kunde dette dog ikke ske før Søndag den 12. ds., altsaa den Dag Lock-out'en skulde iværksættes. Fabrikerne udsatte derfor Fristen for Lock-out'ens Paabegyndelse til Mandag den 13. ds. Arbejderne vedtog imidlertid at modtage det af Fabrikerne givne Tilbud, fremfor at indlade sig i Konflikt, og Lock-out'en blev saaledes undgaaet.

Overenskomsten er, med de foretagne Ændringer i Akkordtariffen, fornyet paa et Aar.

Børstenbinderne. Konflikten hos LANGWARDT i Aarhus er nu sluttet, efter en Forhandling mellem Fabrikanten og

Formanden for Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus samt Repræsentanter for Børstenbinderforbundet.

Ved den indgaaede Overenskomst fastsattes,

at de udelukkede Arbejdere skulde optage Arbejdet den 13. Februar, saavidt de var disponible,

at Arbejdstiden om Lørdagen fremtidig bliver til Kl. 5 Eftm., som af Arbejderne forlangt, og

at der ikke af den Grund sker Afdrag i Ugelønnen.

De kvindelige Herreskrædere i København. Som meddelt lykkedes det ved de Forhandlingerne, der førtes i Dagene den 7.—10. Februar, mellem Repræsentanter for »Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder« og »Dansk Skræderforbund«, at opnaa Enighed om et Forslag til en ny Priskurant for Lagerarbejde i København. Den 10. Februar afholdt »De kvindelige Herreskrædere« og de Svende, som arbejder for Lagrene, et Møde, for at tage Stilling til Fællesudvalgets Forslag til Overenskomst. Efter nogen Diskussion godkendtes Forslaget mod nogle faa Stemmer.

Overenskomsten betyder en Forhøjelse af Lønnen af ca. 8 pCt. Desuden indeholder Overenskomsten flere Bestemmelser til Forebyggelse af Stridigheder, hvoraf der tidligere har været mange paa Lagrene; endvidere er man bleven enig om Regler for en Voldgiftsret.

De nye Priskuranter og Overenskomster træder i Kraft den 1. April d. A.

*

Tilskærerstrejken blev bragt til Afslutning samtidig. Ved en Forhandling med Fabrikanterne enedes man om at den nuværende Minimalløn af 24 Kr. hæves til 26 Kr. straks; den stiger efter et Aars Forløb til 27 Kr. Begyndelseslønnen for Tilskærere, som har været mindst et Aar ved samme Lager, fastsættes til mindst 27 Kr. om Ugen.

Tilskærerne staar jo udenfor Skrædernes Organisation, men uden denne vilde de næppe have naaet det Resultat, som de opnaaede. Det var nemlig Skræderforbundet, der tilsidst, og efter at der forelaa Overenskomst for dets egne Medlemmer, maattet sige det afgørende Ord til Fabrikanterne, for at faa dem til at træffe en Ordning med Tilskærerne. Det vilde derfor være det smukkeste, om Tilskærerne, i Erkendelse af at de skylder Forbundet stor Tak for dets Bistand, nu indmeldte sig i Forbundet. Dér hører de hjemme, og dér kan de bedst faa den Beskyttelse overfor Arbejdsgiverne, som Tilskærerne lige saa lidt kan undvære, som andre Arbejdere. Baade de og alle andre Arbejdere i Lagerforretningerne vilde være bedst tjent dermed.

Uhrmagerstrejke i Svejts. I *Chaux de Fonds,* der tillige med Locle og Genf er Centret for den svejtsiske Fabrikation af Lommeuhre, er der udbrudt en større Konflikt. 477 Arbejdere ved Fabrikationen af Kapsler til Gulduhre har nedlagt Arbejdet den 27. Januar. I flere Aar har Fabrikanterne søgt at forringe Arbejdernes Vilkaar, for bedre at kunne konkurrere med hinanden indbyrdes, men nu maatte der sættes en Stopper derfor. Af de 477 Arbejdere er 373 gifte; de har 719 Børn.

Beslægtede Organisationer, som ønsker at sende Bidrag, bedes sende disse til *Cercle Ouvrier, Chaux de Fonds, Suisse,* med Angivelse af, at Pengene er bestemt til de Strejkende.

Kongresser

Den norske faglige Landsorganisations Kongres, som var fastsat til Paasken, er udsat til den 20. Juli. Den væsentligste Grund til Udsættelsen er, at der fra Norsk Jern- og Metalarbejderforbund er kommen Tilsagn om, at dette Forbund antagelig inden den Tid vil være indmeldt i Landsorganisationen. Der arbejdes ogsaa godt for Indmelmeldelse af Typograferne og Transportarbejderne, saa man nærer Haab om, at ogsaa disse snart slutter sig til Centralorganisationen. Dermed vil denne komme til at omfatte omtrent samtlige fagligt organiserede Arbejdere i Landet.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 ✻ KØBENHAVN DEN 25. FEBRUAR 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Erstatnings-Dommene. — Lønbevægelser og Konflikter (Isoleringsarbejderne i København). — Kulstrejken i Westfalen. — Meddelelse.

Erstatnings-Dommene.

Et Cirkulære af nedenstaaende Ordlyd er under 13. Februar tilsendt samtlige Fagorganisationer i Danmark.

I Anledning af de Domme, der i de sidste Aar er overgaaet Fagforeninger for Pressemeddelelser om Konflikter, har Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund taget Spørgsmaalet om Fagorganisationernes Retsstilling for Tiden op til samlet Drøftelse. Det er navnlig Dommen af 28. Oktober 1902 over Formanden for *Bødkernes Fagforening* i København og Dommen af 23. December 1904 over Formanden for *Jord- og Betonarbejdernes Afdeling* af Dansk Arbejdsmandsforbund sammesteds, der har maattet vække de organiserede Arbejderes Opmærksomhed hele Landet over, idet begge disse Foreningers Formænd er bleven idømt Erstatninger til Arbejdsgivere for almindelige Meddelelser i »Social-Demokraten« om Konflikter indenfor deres Foreningers Omraade.

Begge Sagerne har været appellerede til Højesteret, og i begge Tilfælde er Arbejdernes Organisationer bleven dømt efter Arbejdsgiverens Paastand om Erstatning for foregivne Tab, dog saaledes, at Erstatningen skulde fastsættes efter uvillige Mænds Skøn, med et Beløb af indtil 2000 Kr. i den mod Formanden for Bødkerforeningen og indtil 3000 Kr. i den mod Formanden for Jord- og Betonarbejdernes Afdeling anlagte Sag.

De to Meddelelser, der har givet Anledning til Erstatnings-Dommene, er følgende:

1.

Til Bødkerne. Arbejdet er nedlagt hos Bødkermester N. P. Olsen, Nørregade 7. Arbejdssøgende bedes henvende sig paa Kontoret mellem 10 og 11. Tilgang til København aflyses, indtil Underhandlingerne om den ny Priskurant er endt.

2.

Til Jord- og Betonarbejdsmændene. Hr. Entreprenør Krause, Kontor i Studiestræde 14, som har Kloakarbejdet i Entreprise hos Hr. Levin & Søn i Ryesgade 48, er blokeret for Tilgang af Arbejdskraft, indtil Forholdene er ordnede.

De to Meddelelser ligner de fleste af dem, hvormed Fagorganisationerne bekendtgør i vor Partipresse, at der er Konflikt hos en Arbejdsgiver. Foreningerne er nemlig tilbøjelige til at give saadanne Meddelelser en saa vid Adresse, som muligt, da de selvfølgelig maa ønske, at *ingen* — heller ikke dem, der staar udenfor Organisationen — tager Arbejde paa det Arbejdssted, hvor der er Konflikt.

Men det ser ud, som om det er denne Henvendelse i al Almindelighed til *alle* — ogsaa til Ikke-Medlemmer — der har bragt Dom over de to Formænd.

Ved Overretten — for at holde os til den sidst afsagte Dom — havde Entreprenør Krause forlangt Jord- og Betonarbejdernes Formand, H. P. LASSEN, straffet for Overtrædelse af Straffelovens § 220 om Krænkelse af Privatlivets Fred; men i dette Stykke blev Lassen frikendt. Derimod udtalte Overretten, at Lassen ved sin Meddelelse, som ikke var rettet alene til Fagforeningsmedlemmer, men *i al Almindelighed* henvendte sig til Jord- og Betonarbejderne, havde gjort sig skyldig i et retsstridigt Forhold, og at han derfor var pligtig at yde Krause Erstatning. Højesteret har ganske vist i sine Præmisser strøget

Overrettens Henvisning til, at Meddelelsen ikke var rettet alene til Fagforeningens Medlemmer; men af Højesteretsdommen kan det iøvrigt ikke ses, om Lassen vilde være bleven dømt, hvis hans Meddelelse *kun* havde været rettet til Medlemmerne alene.

Man har derfor foreløbig Ret til at gaa ud fra, at en Organisations Meddelelser til Medlemmer alene, ikke af Højesteret anses for »retsstridige«, og at de derfor heller ikke vil blive dømt.

Af den Grund bør Fagforeningerne i Fremtiden adressere deres offentlige Meddelelser i Pressen, angaaende Konflikter, til deres Medlemmer alene og ikke *i Almindelighed til alle Arbejdere* indenfor det paagældende Fag eller Branche.

Overfor Domstolene kan naturligvis enhver Formodning eller Beregning glippe, navnlig naar Dommerne, som i de her nævnte Tilfælde, dømmer et Forhold som retsstridigt, og derfor ifalden Erstatning, paa Grundlag af deres almindelige Opfattelse og Skøn, men uden Henvisning til bestemte Love. Men indtil ogsaa en Meddelelse til Medlemmer alene er bleven dømt som retsstridig og medførende Erstatning, bør Foreningerne, saavidt muligt, kun henvende sig til *Medlemmerne.*

Til en almindelig, kort Meddelelse om Konflikter, anbefales følgende Form.

Til Eksempel:

Til Medlemmer af Jord- og Betonarbejdernes Afdeling! *I Henhold til vor Organisations Love, maa Medlemmer af vor Afdeling og af Dansk Arbejdsmandsforbund ikke arbejde hos N. N. indtil videre.* (Underskrift).

Hvis en Organisation anser det for absolut nødvendigt, at der tillige fremsættes Meddelelse om *Aarsagen* til den opstaaede Konflikt, kan den gøre dette; men den maa da ogsaa være forberedt paa, at den, hvis den paagældende Arbejdsgiver anlægger Sag, kan blive dømt efter den meget anvendte Straffelovsparagraf om Krænkelse af Privatlivets Fred (§ 220).

Vi opfordrer alle Fagorganisationerne til at benytte den ovenfor angivne Form for deres Konfliktmeddelelser i Fremtiden.

Men da der sikkert ogsaa fremdeles vil findes Arbejdsgivere, der vil prøve paa at skaffe sig en Indtægt ved at faa Dom over Fagforeninger *paa Grund af Konfliktmeddelelser,* vil vi, i den samlede Arbejderbevægelses Interesse anmode om, at saadanne Tilfælde straks maa blive meddelt Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, for at der herfra, saavidt muligt, kan blive øvet Indflydelse paa den Maade, hvorpaa Sagen føres fra Arbejdernes Side. Thi det er klart, at meget vil afhænge af Proceduren i en saadan Sag, og det vilde i sine Følger være alt for farligt for hele Fagbevægelsen, hvis man, som hidtil, lader det bero paa et Tilfælde, hvem der kommer til at føre Sagen og hvorledes denne føres.

Vor Anmodning retter vi til **alle** Organisationer, uanset om de staar *indenfor* eller *udenfor De samvirkende Fagforbund;* thi hvad den ene Fagorganisation foretager sig i den her omhandlede Retning, kan faa Følger for alle de andre Organisationer, uden Hensyn til, hvorledes de opfatter Spørgsmaalet om Samfølelse og Sammenslutning.

De faste Strejkelister i vore Partiblade indledes for Fremtiden med følgende Henvendelse:

Undertegnede meddeler herved, hver for sit Fags Vedkommende, Medlemmerne af vore respektive Organisationer, at de, indtil videre, ikke maa arbejde paa de under vedkommende Fag hørende, nedenfor angivne Steder.

Hvad der kan skrives eller ikke skrives i en *længere* Omtale, en Redegørelse eller lignende, angaaende Konflikter, lader sig ikke fastsætte ved bestemte Regler. Det maa være nok at sige, at man naturligvis bør undgaa Udtryk eller Betegnelser, der indeholde personlige Sigtelser eller Fornærmelser, som kan straffes efter de bestaaende Love. Man kan, og bør derfor i Reglen sige, hvad der skal siges om en Konflikt eller et Arbejdsforhold, uden at henfalde til Fornærmelser, hvorved man udsætter sig selv og sin Organisation for Ubehageligheder og Tab, uden dermed at have gavnet Sagen i tilsvarende Omfang.

Desuden er det jo ikke saa, at en

Organisation uden videre er fritaget for Ansvar for Pressemeddelelser, der fremsættes af Organisationens Formand eller Bestyrelse paa Organisationens Vegne. At Bødkernes og Jord- og Betonarbejdernes Formænd er blevet dømt personlig, er begrundet i, at der var anlagt Sag imod dem personlig; men der er tidligere, — bl. a. overfor Skomagersvendenes Forbund i 1891 ved Højesteret og overfor Barbér- og Frisørsvendenes Fagforening i 1904 ved Hof- og Stadsretten — af Arbejdsgivere blevet anlagt Sag imod Formænd *paa Organisationens Vegne* for Konfliktmeddelelser, og med det Resultat, at Formændene blev idømt Erstatninger paa Organisationens Vegne. Det er i Reglen de Arbejdsgivere, der har brudt en bestaaende Overenskomst eller paa anden Maade har stillet sig uden for den almindelige Kreds af organiserede Arbejdsgivere, der paafører Fagforeningerne Erstatningssager, men vi kan være forvissede om, at den Slags Folk, ved Hjælp af deres Sagførere, nok skal vide at finde den mest direkte Vej til den Fagforenings Kasse, som det er deres Formaal at ramme.

I denne Forbindelse nævner vi den Mulighed, at der fra organiserede Arbejdsgivere, med deres Organisations fulde Støtte, i Fremtiden vil blive gjort Forsøg paa at lænse vore Kasser, ved i større Stil at rejse Erstatningskrav ved Domstolene for Meddelelser angaaende Konflikter, saavel som for Konflikterne selv, naar disse efter Arbejdsgivernes Mening, ere etablerede i Strid med en bestaaende Overenskomst. En Tendens i den Retning er tilstede i visse Arbejdsgiverkredse.

* * *

Vi retter herved en Anmodning til hver enkelt Fagorganisation i Danmark, saavel Forbund som Forbundsafdelinger og Fagforeninger udenfor Forbundene, og baade dem, der er indenfor og dem, der er udenfor De samvirkende Fagforbund, om at tilsende vort Forretningsudvalg

Udskrifter af alle de Domme, der, lige siden Organisationens Oprettelse, er overgaaet Organisationen angaaende dens Forhold overfor Arbejdsgivere under Konflikter,

uden Hensyn til, om Dommen angaar en Pressemeddelelse eller en Konflikt som saadan.

Udskrifter af Dommene angaaende tilgodehavende Arbejdsløn eller andre Gældssager kommer altsaa ikke i Betragtning.

Det er vor Hensigt at samle alle disse Domsudskrifter i vort Arkiv, dels for at have dem ved Haanden i paakommende Fald, til Gavn for Fagforeningerne, dels for, hvis man finder det formaalstjenligt, at lade dem gennemgaa af en kyndig Jurist, og paa Grundlag af det rige Materiale, der findes deri, udarbejde en Oversigt over de forskellige Udslag af retslig Forfølgelse, som til de forskellige Tider har været anvendt imod Fagforeningerne i Danmark.

Den enkelte Organisation — Forbund, Forbundsafdeling eller enkeltstaaende Fagforening, — som har været Genstand for retslige Skridt fra Arbejdsgiveres Side, har en speciel Interesse i at se sin Sag efterbehandlet i Sammenhæng med de Domme, der er overgaaet andre Organisationer, hvorfor vi ogsaa haaber, at Organisationerne alle vil bringe det Offer, der maatte være forbundet med at skaffe os de ønskede Udskrifter.

Efter at en Udskrift er bestilt hos vedkommende Ret, hengaar der jo nogen Tid, forinden den kan faas, men naar vi anmoder Organisationerne om, at Udskrifterne af de dem overgaaede Domme maa være os tilsendt senest *den 15. April d A.*, tror vi, at der vil være Tid nok til at foretage alt det fornødne.

Forbundsafdelinger, der har haft Retssager, som dem, der her er Tale om, bedes sende Udskrifterne til deres Forbund nogle Dage før den 15. April. Til denne Dag bedes Forbundene hertil indsende det hele fra deres Afdelinger modtagne Antal Udskrifter. Fagforeninger, der ikke tilhører noget Forbund, bedes indsende deres Domsudskrifter hertil senest den 15. April.

*

Det er en Selvfølge, at Fagorganisationerne ikke, fordi Forholdene maner

til en vis Forsigtighed, kan *opgive* noget som helst af deres Formaal eller lade sig hindre i deres Arbejde for Fagets og Medlemmernes Vel. *Strejken* er et af Arbejdernes Vaaben i Kampen for bedre Eksistensvilkaar, og Arbejderne *kan ikke undvære* Strejker under de givne Forhold. Med den Udvikling, vore Organisationer har gennemgaaet, er Strejkerne blevet færre; man kan i Almindelighed sige, at Strejken først benyttes, naar det har vist sig ugørligt at forhandle sig tilrette. Men Arbejderklassens Kamp skal føres; den er baade nødvendig og berettiget, og den lader sig ikke baste, hverken af Domsmagten eller nogen anden Magt; den maa da skaffe sig andre Veje.

Hensigten med denne Henvendelse er derfor kun at paavise de foreliggende Vanskeligheder og, saavidt det har været muligt, at paapege Midler til at *komme udenom* Vanskelighederne. Vi skal være kloge og saa forsigtige, som det er muligt, og ikke give os unødvendige Blottelser, der kun kan bringe Modstanderne en Fordel; men vi skal ikke derfor være nervøse eller blive ængstelige for at røre os.

Lønbevægelser og Konflikter

Isoleringsarbejderne i København. »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« har den 21. ds. meddelt »De samvirkende Fagforbund,« at man agter at sammenkalde en kompetent Forsamling og forelægge denne Forslag om, at Arbejdet standses hos samtlige Medlemmer af Isoleringsfabrikantforeningen, forsaavidt angaar de hos disse beskæftigede organiserede Isoleringsarbejdere, fra og med Lørdag Morgen den 11. Marts.

I Følge den nævnte Meddelelse er den hidtil gældende Overenskomst opsagt af Fabrikanterne; den udløb den 20. ds., uden at Parterne var blevet enige om en ny Priskurant.

I senere Skrivelse af 23. ds. har Arbejdsgiverforeningen meddelt, at dens Forretningsudvalg *har* givet sit Minde til, at Lock-out'en finder Sted. Den tilføjer dog, at den vil være villig til at medvirke til en Ordning, naar der ytres Ønske derom fra De samvirkende Fagforbunds Side.

Tagpap-, Asfalt- og Isoleringsarbejdernes Fagforening tilhører Dansk Arbejdsmandsforbund.

Kulstrejken i Westfalen

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Dansk Arbejdsmandsforbund	
Afdl. for Kastrup og Omegn ...	Kr. 25,00
do. - Viborg og Omegn.....	- 25,00
do. - Hasle og Omegn.....	- 10,00
do. - Fredensborg o. Omegn .	- 25,00
Fabriksarbejdernes Afdl. i Slagelse.	- 10,00
Afdelingen i Grenaa	- 15,00
do. i Glatved	- 30.00
do. i Odder	- 25,00
do. i Holstebro	- 5,00
de. i Tinning	- 5,00
do. i Faaborg	- 15,00
do. i Randers	- 15,00
do. i Skanderborg	- 10,00
do. i Frederiksværk.....	- 25,00
do. i Hedehusene	- 50.00
do. i Lysbro	- 10,00
do. i Aarhus A	- 50,00
Teglværksarbejdernes Afdl. Kbhvn..	- 25,00
Marmor- og Granitslibernes do....	- 10,00
Fabriksarbejdernes Forbund.....	- 53,40
Kurvemagernes Fagforening.....	- 25,00
Formernes Fagforening i Frederiksh.	- 10,00
Tobaksarbejderforb. Afdl. i Randers	- 5,00
do. - i Hillerød	- 5,00
Skrædernes Fagforening af 1873...	- 100,00

Ved Indsendelsen af Bidrag bedes man anføre paa Postanvisningens Kupon, hvortil Bidraget er bestemt.

E. SVENDSEN,
Kasserer.

Meddelelse

Murerne i Provinserne. Murerforbundet har ført Forhandlinger med Murermestre i Provinserne, hvorved Enighed om nye Overenskomster er opnaaet i et stort Antal Provinsbyer, medens dette ikke har kunnet lykkes, forsaavidt angaar Murerne i Horsens, Vejle, Svendborg og Nykøbing p. F., hvor der fra Arbejdernes Side forlanges Ret til at udføre saadanne Arbejder i Akkord, som findes i de stedlige Priskuranter.

De samvirkende Fagforbund har nu, under 23. Februar, modtaget Meddelelse fra Arbejdsgiverforeningen om, at Centralforeningerne agter at sammenkalde en kompetent Forsamling og forelægge denne Forslag om at udelukke Mursvendene i de nævnte Byer den 11. Marts, saafremt der ikke forinden er tilvejebragt nye Overenskomster.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 ✻ KØBENHAVN DEN 4. MARTS 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Murerne i Provinserne; Slagterierne i Provinserne; Tekstilarbejderne; Metalarbejderstrejken i Berlin). — Kongresser (Fagkongresser i Danmark i Aaret 1905; Svensk Skotøjsarbejderforbund; Den 3. almindelige Fagforeningskongres i Ungarn; International Arbejderbeskyttelses-Konference). — Kulstrejken i Westfalen.

Lønbevægelser og Konflikter

Murerne i Provinserne. Siden vor sidste Meddelelse har Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Provinserne holdt Generalforsamling i Fredericia og vedtaget at foretage Lockout fra den 11. Marts om Morgenen i Horsens, Vejle, Svendborg og Nykøbing F. samt *Maribo*, hvis der ikke inden den Tid er opnaaet Enighed om nye Overenskomster for disse Byer.

For de fire førstnævnte Byer har Parterne ikke kunnet blive enige om de fremtidige Arbejdsvilkaar, paa Grund af at Mestrene fastholder Retten til at bestemme, om et Arbejde skal udføres efter den gældende Priskurant eller ikke. For Maribos Vedkommende er der imidlertid opnaaet Enighed, hvorfor Mestrenes Meddelelse om, at de ogsaa vil foretage Lock-out i denne By, er ret uforstaaelig.

Den 20. August f. A. opsagde Murersvendene i Maribo skriftlig den med Murermestrene bestaaende Overenskomst, og meddelte dem, at man ønskede Akkord paa alt nyt Arbejde, samt at man havde valgt et Udvalg til at forhandle med Mestrene. Skrivelsen blev overbragt Mesterforeningens Formand, Hr. KLEIN, af Formanden for Murersvendenes Fagforening og et af Foreningens Medlemmer, og de gjorde samtidig Hr. Klein opmærksom paa, at man ønskede Timelønnen hævet til 40 Øre. De modtog imidlertid med det samme det Svar af Hr. Klein, at Svendene ikke vilde faa noget af det, de forlangte.

Der forløb derefter hele tre Maaneder, forinden Mestrene lod høre fra sig. Den 25. November meddelte de endelig i en Skrivelse, at Mesterforeningen havde vedtaget, at den absolut ikke vil indgaa paa tvungen Akkord, og at Forhandling derom maatte anses for ørkesløs, samt at Opsigelsen herefter vilde blive fremsendt til det af Arbejdsgivere og Arbejdere i Murer- og Tømrerfagene i Provinserne oprettede Fællesudvalg, hvis Opgave det er at træffe Afgørelse i Spørgsmaal om Løn- og Arbejdsforhold i de to Fag.

Fællesudvalget afholdt Møde i Odense den 20. Januar og der opnaaedes her bl. a. Enighed om, at Minimallønnen for Maribo skulde forhøjes med 2 Øre pr. Time, fra 37 til 39 Øre, og dermed mente man, at denne Sag var ude af Verden.

Centralforeningernes Forretningsudvalg har imidlertid den 18. Februar meddelt Murerforbundet, at Centralforeningernes Bestyrelse har vedtaget, at de ikke kan betragte den af Fællesudvalget vedtagne Forhøjelse af Timelønnen for Murersvendene i Maribo som gyldig, paa Grund af, at det er blevet meddelt Bestyrelsen, at der ikke fra Svendenes Side har været fremsat Krav om Forhøjelse af Timebetalingen, og at der ikke herom har fundet nogen Forhandling Sted mellem de lokale Foreninger.

Mestrenes Paastand om, at Kravet om højere Timeløn ikke skulde være bleven fremsat af Svendene, og at der ingen Forhandling har fundet Sted mellem Parterne er, som det fremgaar af ovenstaaende, ganske urigtig, og er da ogsaa bleven tilbagevist.

Murerforbundet bestrider iøvrigt, at

Centralforeningernes Bestyrelse har Ret til at erklære en af Fællesudvalget tagen Beslutning for at være ugyldig, og forlanger, at den en Gang tagne Beslutning angaaende Timebetalingen i Maribo skal staa ved Magt, indtil den opsiges paa lovlig Maade af en af Parterne.

Uagtet der saaledes foreligger en under alle lovlige Former vedtagen Overenskomst om Timelønnen for Mursvende i Maribo, synes det, som om Mestrene aldeles vil ignorere denne Kendsgerning.

Tirsdag den 7. Marts vil der blive afholdt Møde i København mellem Repræsentanter for Murerforbundet og Centralforeningerne samt for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund. Her vil det formentlig kunne lykkes at komme til en Forstaaelse. Mødet afholdes i Arbejdsgiverforeningens Lokale.

Slagterierne i Provinserne. Ved Forhandling mellem Bestyrelserne for Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening og Slagteriarbejdernes Forbund er der opnaaet Enighed om et nyt Løn- og Arbejdsregulativ for Svineslagterier, som hører under Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening.

I Følge Overenskomsten, som træder i Kraft den 1. Marts d. A., hæves alle Lønninger for alle faste mandlige Arbejdere, der er fyldt 18 Aar, med 1 Kr. om Ugen, og saaledes, at Mindstelønnen bliver 18 Kr. Den 1. Marts 1906 hæves Mindstelønnen til 19 Kr.

I Regulativets Bestemmelser er der iøvrigt foretaget forskellige Forbedringer. Lønforhøjelsen kommer ca. 300 Arbejdere tilgode.

Paa de Slagterier, som sorterer under »De samvirkende danske Andelsslagterier,« er Forhandlingerne som bekendt blevet ført lokalt, og paa de fleste Steder er der ogsaa opnaaet Fordele for Arbejderne.

Tekstilarbejderne i Varde stiftede den 24. Februar en Fagforening. Saasnart dette kom til Fabrikantens Kundskab, sammenkaldte han Arbejderne og meddelte dem, at saalænge de vare Medlemmer af en Fagforening, var der intet Arbejde til dem. Arbejderne fastholdt imidlertid deres Ret til at være Medlemmer af Fagforeningen, og Fabrikanten gav dem derefter Betænkningstid et Par Dage, men heri saa Arbejderne kun et Forsøg paa at adsplitte dem, og de frabad sig derfor Betænkningstiden og forlod Fabriken med det samme.

I Konflikten er inddraget 10 Arbejdere.

Metalarbejderstrejken i Berlin er sluttet efter 21 Ugers Kamp. Ved Forhandling mellem en Del af Fabrikanterne og deres Arbejdere, havde Fabrikanterne erklæret sig villige til at gøre Indrømmelser, hvorimod andre forlangte Genoptagelse af Arbejdet uden Betingelser. Ved et Møde den 16. Februar, hvori 1582 Personer deltog, stemte 982 for, 545 imod Genoptagelse af Arbejdet.

Kongresser

Fagkongresser i Danmark i Aaret 1905.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling den 20. og 21. April i København.

Bagernes og Konditorernes Forbund i Juni i København.

Bogbinderforbundet den 23. og 24. April i København.

Dansk Formerforbund den 27. og 28. August i København.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund den 23. og 24. April i København.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund i Juni i København.

Snedkerforbundet i Danmark i August i København.

Sukkervare- Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund den 11. og 12. Marts i Kolding.

Dansk Typografforbund den 2., 3. og 4. Juni i Aarhus.

Svensk Skotøjsarbejderforbund har i Dagene den 12.—15. Februar afholdt Kongres i Stockholm, hvortil der var mødt 61 Delegerede og Hovedbestyrelsen. Desuden var Forretningsføreren for Dansk Skotøjsarbejderforbund, Hr. LAURITS JØRGENSEN, tilstede.

Af Beretningen fremgaar bl. a. følgende:

Afdelingernes Antal var ved sidste Kongres 39, med et Medlemsantal af 2,620, deraf 1,348 Fabriksarbejdere og 4,272 Haandarbejdere. I Slutningen af Aaret 1904 havde Forbundet 49 Afdelinger med 3,542 Medlemmer, deraf 2,528 Fabriksarbejdere og 1,014 Haandarbejdere.

Forbundets Indtægt har i Tiden 1902—1904 været 142,669 Kr. 45 Øre. Til Strejker og Lock-out'er i Faget har Forbundet udbetalt 37,525 Kr. 42 Øre, og til andre Fag, gennem Landsorganisationen, 39,722 Kr. 4 Øre.

Kongressen vedtog med 45 Stemmer mod 11 at oprette en Understøttelseskasse for rejsende og arbejdsløse Medlemmer; dog saaledes, at Medlemmerne ved en Urafstemning i Afdelingen skal godkende Forslaget. Efter dette udbetales der ikke Rejsehjælp for længere Vejlængde end 60 Kilometer; det højeste Beløb, der kan faas i en By, er 2 Kr. 50 Øre. Arbejdsløshedsunderstøttelsen er fastsat til 1 Kr. pr Dag for mandlige Medlemmer over 18 Aar, og 75 Øre pr. Dag for kvindelige Medlemmer, mandlige og kvindelige Medlemmer under 18 Aar 50 Øre. Understøttelsen udbetales ikke over 30 Dage i et Aar.

Nye Afdelinger har ikke Krav paa Understøttelse ved Lønbevægelser, forinden de har tilhørt Forbundet mindst 6 Maaneder.

Til mandlige, gifte Medlemmer, som er i Strejke, betales 11 Kr. i Understøttelse pr. Uge, og til ugifte 9 Kr., til kvindelige Medlemmer 8 Kr., og til kvindelige og mandlige Medlemmer fra 16—18 Aar 5 Kr. pr. Uge.

Kongressen paalagde Hovedbestyrelsen at udarbejde en Normalprisliste som skal ligge til Grund for Lønbevægelser i 1906.

Den 3. almindelige Fagforeningskongres i Ungarn afholdtes i Juledagene i *Budapest*, hvor hver 500 Arbejdere var repræsenterede ved en Delegeret; tilstede var ialt 104 Delegerede for 15 Landsforbund og 18 Fagforeninger, som ikke tilhører noget Forbund. De tilstedeværende repræsenterede noget over 50,000 Arbejdere.

De ungarske Fagforeninger har endnu ikke sluttet sig sammen i en Centralorganisation for dem alle, saaledes som Tilfældet er med Organisationerne i Danmark og flere andre Lande. Der bestaar et Sekretariat, som ledes af et »Fagforeningsraad«, men Kongressens Arbejde gik ud paa at søge en fastere Forbindelse med gensidige Forpligtelser tilvejebragt. Kongressens Beslutninger gik ogsaa alle i den Retning.

Af Beslutningerne kan det tydelig skimtes, at der arbejdes under vanskelige Forhold i Ungarn, men det fremgaar lige saa tydeligt, at der arbejdes ud fra et fornuftigt Synspunkt.

Til Dagsordenens Punkt 2. *Agitation og Organisation*, vedtoges følgende:

Fagorganisationerne bør indtræde i Gensidighedsforhold, for at fremme deres egen Modstandsdygtighed. Organisationer af beslægtede Fag bør slutte sig til de bestaaende Forbund, og søge at knytte deres Medlemmer til Foreningerne ved Oprettelse af Arbejdsløsheds- og Rejseunderstøttelseskasser.

Overgang fra en Fagorganisation til en anden sker med Bibeholdelse af de allerede erhvervede Rettigheder.

Der blev vedtaget Statuter for Sekretariatet, som er egnede til at bane Vejen for en Centralisation af den ungarske faglige Arbejderbevægelse. Under Behandlingen deraf vedtoges det, foranlediget ved den Stilling, Bygningsarbejdernes Forbund har indtaget i en bestemt Sag, at der ikke kan ydes hverken pekuniær eller moralsk Understøttelse fra Fagforeningsraadets Side til Organisationer, der ikke svarer deres Bidrag til Sekretariatets Administration.

Angaaende *Strejker og Boycotting* vedtoges bl. a. følgende Beslutning:

Kongressen betragter Strejke og Boycotting som berettigede Vaaben; dog maa Arbejderne advares imod en for letsindig og unyttig Anvendelse deraf. Som Rettesnor gælder: Arbejderne maa først forelægge Spørgsmaalet om Arbejdsstandsning for deres Forbunds Bestyrelse, derefter for Fagforeningsraadet; I Provinserne skal det endvidere forelægges den lokale Fællesorganisation. Lønkampen kan kun proklameres, naar disse Faktorer har taget Meddelelsen derom til Efterretning. En Lønkamp, som ikke har faaet den paagældende, i første Række interesserede Fagforenings Sanktion dertil, kan heller ikke blive anerkendt af Fagforeningsraadet eller en Fællesorganisation. Større Lønkampe, i Særdeleshed saadanne, der omfatter Arbejderne i hele Industribrancher, skal anmeldes for Fagforeningsraadet, som,

hvis Nødvendigheden kræver det, indhenter Oplysninger om Forholdene; efter Modtagelsen af Oplysningerne indkalder Fagforeningsraadet Bestyrelserne for Fagforeningerne i *Budapest* til en Forhandling om Sagen. Naar Flertallet af Organisationerne stemmer for Lønkampens Paabegyndelse, og Strejke derefter udbryder, sørger Fagforeningsraadet, i Forbindelse med de til Sekretariatet hørende Organisationer for den materielle Understøttelse af Strejken.

Til Punkt 4 paa Dagsordenen, *Arbejderbeskyttelse*, vedtoges Beslutninger, der indeholder følgende Fordringer:

Forsikring ved Ulykkestilfælde under Arbejdsløshed og Invaliditet, Ordning af Arbejdstid ved Fastsættelse af en 8-Timers Arbejdsdag, Beskyttelse af Kvindearbejde, Forbud mod Arbejde af Børn under 14 Aar, særlig Beskyttelse for unge Arbejdere fra 14—20 Aar, Forbud mod Natarbejde, undtagen i Virksomheder med uafbrudt Drift, Tilsikring af en ugentlig sammenhængende Hviletid paa 36 Timer for alle Arbejdere, Ophævelse af Tr4cksystemet, Ophævelse af Akkordarbejde og Hjemmearbejde, Afskaffelse af de nuværende Arbejdsbøger; indtil Arbejdsbøgerne er afskaffede, skal de under ingen Betingelse kunne tilbageholdes som Pant, Udvidelse af Fabriksinspektionen, som Fabriksinspektører ansættes Arbejdere af begge Køn.

Formanden for Ungarenes Fagforeningsraad er Typograf JASZAI.

International Arbejderbeskyttelses-Konference. Det svejtsiske Forbundsraad har under 30. Decb. 1904 tilsendt Regeringerne i 15 europæiske Lande, deriblandt Danmark, en Rundskrivelse, hvori det opfordrer til Deltagelse i en international Konference Mandag den 8. Maj d. A. i Forbundsbygningen i Bern.

Dagsordenen indeholder kun 2 Punkter, nemlig: Forbud mod Anvendelse af hvidt Fosfor ved Fremstilling af Tændstikker og Forbud imod Anvendelse af Kvinder ved industrielt Nattearbejde.

Der kan være stor Anledning for den danske Regering til at efterkomme denne Indbydelse; der er nemlig her et Par Punkter, hvor Danmark staar foran Lande, hvor Fosfor anvendes til Tændstikfabrikation og fremkalder de uhyggelige Fosforsygdomme; thi som bekendt er Anvendelse af Fosfor til Tændstikker forbudt her i Landet. — Ogsaa paa det andet Punkt kan Danmark — ganske vist ikke ved sin Lovgivning, men dog ved det praktiske Forhold — afgive et Exempel til Efterlignelse for de større Industrilande.

Kulstrejken i Westfalen

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Aarhus M. 20 Kr., Esbjerg 200 Kr., Gadevang 30 Kr., Horsens A. 50 Kr., Mørdrup 25 Kr., Ringsted 25 Kr., Roskilde A. 25 Kr., Silkeborg og Omegn 15 Kr., Slagelse og Omegn 20 Kr., Sorø og Omegn 10 Kr., Varde 5 Kr., Vejle A. 25 Kr., Ørting 3 Kr. I København — Belysningsarbejderne 400 Kr., Brandfolkene F. 10 Kr., Jord- og Betonarbejderne 500 Kr., Kokes- og Saltværksarbejderne 25 Kr., Arbejdsmændene paa Orlogsværftet 50 Kr., Sandlosserne 5 Kr., Sukkerhusarbejderne 101 Kr. 50 Øre, Toldbodarbejderne 100 Kr.

Det kommunale Arbejderforbund 200 Kr., Brostenshuggernes Fagforening i Sandvig 25 Kr., Dansk Elektrikerforbund 50 Kr., Filehuggernes Fagforening 10 Kr., Forgylderforbundet 50 Kr., Gørtler- og Metalarb. i Randers 10 Kr., Hvidgarverforbundet 15 Kr., Lohgarverforbundet 50 Kr., Murerforbundet 500 Kr., Mølleriarbejderforbundet, Kbhvn.s Afdl. 15 Kr., Rebslageriarbejderforbundet 25 Kr., Savværks- og Maskinsnedkernes Forbunds Afdl. i København 50 Kr., i Malling 10 Kr., Slagteriarbejdernes Forb.s Afdl. i Næstved 10 Kr., Holstebro 15 Kr., Skibstømrerforbundet Kbhvn.s Afdl. 60 Kr., Snedkerforbundets Afdl. i Holbæk 10 Kr., Assens 5 Kr., Skrædernes Fagforening i Køge 4 Kr., Stukkatørernes Fagforening 50 Kr., Tobaksarbejderforbundets Afdl. Aalborg 25 Kr., Holstebro 50 Kr., Kolding 30 Kr., Typografernes Fagf. i Næstved 8 Kr. 25 Øre, Tømrernes Fagf. i Holbæk 20 Kr.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 ✻ KØBENHAVN DEN 11. MARTS 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: En Dom af den permanente Voldgiftsret. — Lønbevægelser og Konflikter (Isoleringsarbejderne i København; Murerne i Provinserne). — Kulstrejken i Westfalen.

En Dom
af
den permanente Voldgiftsret

Den 3. Marts er der af den permanente Voldgiftsret afsagt Kendelse i en Sag, som Arbejdsgiverforeningen havde rejst mod Tømrerforbundet. Som bekendt staar dette Forbund udenfor De samvirkende Fagforbund, og indtager derfor overfor Arbejdsgiverforeningen og Overenskomsten af 5. Sept. 1899 samme Stilling, som Arbejdernes Hovedorganisation.

Ved Kendelsen er Tømrerforbundet kun idømt Sagsomkostninger, derimod ikke nogen Bøde, men Retten erklærer dog, at Forbundet har gjort Brud paa den nævnte Overenskomst, alene derved, at det ved Formanden og et Hovedbestyrelsesmedlem har givet Hustømrernes faglige Afdeling i København *Medhold* i, at den har nedlagt Arbejdet hos Tømrermester FUHR. Tømrerforbundet har i den Anledning hævdet, at det ikke dermed har *godkendt* Arbejdsstandsningen; men Voldgiftsretten mener, at Forbundet maa hæfte for de Tilkendegivelser, Forbundets Repræsentanter uden noget *Forbehold* har fremsat paa dettes Vegne. Det synes saaledes, som om Forbundet nærmest er dømt, fordi det ikke har iagttaget det fornødne *formelle* Hensyn og ikke udtrykkelig har fralagt sig Ansvaret for Arbejdsstandsningen.

Da Tømrerforbundet indtager den isolerede Stilling, som det gør, har De samvirkende Fagforbund ikke haft nogen Indflydelse paa Sagens Førelse for Arbejdsgiverforeningen eller for Voldgiftsretten. Kendelsen vil desuagtet række videre end til Tømrerforbundet, da det kan formodes, at Arbejdsgivere i andre Fag vil søge Kendelsen anvendt under lignende Tilfælde i Fremtiden.

Kendelsen har imidlertid ikke afgjort — og efter Forholdenes Natur har den ikke kunnet afgøre — den egentlige Strid mellem Tømrermester Fuhr og hans Folk. Denne Strid henstaar derfor fremdeles uafgjort.

Vi henviser iøvrigt til nedenstaaende Udskrift af Voldgiftsrettens Protokol, hvor der gøres Rede for Enkelthederne i denne ret ejendommelige Sag.

*

Ved et Byggeforetagende paa Svanholms Grund blev der af Tømrermester FUHR til Forskalling blandt andet anvendt en Del, tidligere til Gulvafdækning benyttede Brædder. For disse forlangte Svendene Tillægsbetaling, hvilken Hr. Fuhr nægtede. Svendene forelagde derefter ved Skrivelse af 21de November f. A. Sagen for Hustømrernes Voldgiftsret, idet de udtalte om de »gamle Brædder«, at »de var fulde af Sand og Søm«. Hr. Fuhr tilskrev dernæst den 6. December blandt andet Retten, at af de brugte Brædder var der kun 2 Læs, som ikke havde været rensede, og at de øvrige ikke var synderlig værre at arbejde med end nye Materialier. Den 16. næstefter vedtog Retten at svare, at »et Tillæg af $1^1/_2$ Øre pr. Kv. Alen anses som passende«, uden nogen yderligere Tilføjelse og uden at der var givet nogen af Parterne Lejlighed til yderligere Udtalelser.

Svendene forlangte derefter, under Paaberaabelse af Kendelsen, Tillæget betalt for alle de brugte Brædder, som

angives til ca. 5000 Kv. Alen, medens Hr. Fuhr, ligeledes under Henvisning til Kendelsen, og til en af ham fremkaldt Skrivelse af 28. s. M. fra Rettens Formand, kun vilde betale Tillæg for den Del af Brædderne, der havde været urensede, og som angives til ca. 800 Kv. Alen.

Forhandlinger mellem Hustømrernes faglige Afdeling og Tømrerlauget førte ikke til noget Resultat, og førstnævnte meddelte da den 13. Januar d. A. sidstnævnte, at saafremt Hr. Fuhr ikke havde betalt sine Svende deres Tilgodehavende (ɔ: Tillæget for alle de brugte Brædder) senest den 14., vilde alt Arbejde hos ham blive nedlagt af Foreningens Medlemmer den 16.

Dette skete dernæst den 17. Jan.

Sagen blev saa ved Skrivelse af 19. s. M. af Lauget indbragt for Arbejdsgiverforeningen og den 31. s. M. forhandlet mellem dennes Forretningsudvalg og Dansk Tømrerforbund, som gav Fagforeningen Medhold i dens Optræden.

Da intet Resultat opnaaedes ved Forhandlingen, har Arbejdsgiverforeningen nu paastaaet Tømrerforbundet, der som selvstændig Hovedorganisation er bundet ved Overenskomsten af 5. September 1899, kendt skyldig i Brud paa denne, idet den gør gældende, at der utvivlsomt foreligger en uberettiget Arbejdsstandsning, etableret og godkendt uden lagttagelse af Reglerne i Overenskomsten.

Først bemærkes med Hensyn til den Uenighed, der har givet Anledning til Arbejdsnedlæggelsen, at, da Retten ikke skønnede, at den faglige Voldgiftsrets Kendelse havde en saadan Karakter, at den med Føje kunde paaberaabes af nogen af Parterne, har man anmodet disse om at søge tilvejebragt en klar og utvetydig Afgørelse af nævnte Ret, men har nu modtaget en Skrivelse af 23. Febr. d. A. fra dens Formand til Arbejdsgiverforeningen, hvori udtales, *at* ved et d. 22. s. M. af Retten afholdt Møde »herskede en forskellig Opfattelse om Indholdet af den afsagte Kendelse, idet Halvdelen af Rettens Medlemmer formener, at den opgivne Tillægspris skulde gælde hele det omhandlede Parti, medens den anden Halvdel af Medlemmerne gør gældende, at Tillægsprisen kun gælder den Del af Partiet, som ikke var renset«, samt *at* »et Forslag om at indsende Sagen til Opmanden blev ikke vedtaget.«

Da der saaledes — som Følge af, at Reglerne for den faglige Voldgiftsret mangler en Bestemmelse om, at enhver Sag, i hvilken der ikke kan opnaas Flertal for en Afgørelse, skal paakendes af Opmanden — ikke har kunnet tilvejebringes nogen endelig Kendelse, vil der for nærværende Ret kun være at afgøre, om Tømrerforbundet er ansvarlig for den af den faglige Afdeling uden lagttagelse af de i Septemberoverenskomstens § 2 foreskrevne Former paabudte Arbejdsnedlæggelse, medens der ikke kan lægges Vægt paa det særlige Moment, som vilde være tilstede, hvis en af Parterne havde nægtet at respektere en af den kompetente faglige Voldgiftsret afsagt Kendelse om det til Grund liggende Stridsemne.

Afgørelsen beror herefter i første Række paa en Fortolkning af den Bestemmelse i Septemberoverenskomstens § 2, som lyder saaledes: »Enhver af Parterne (ɔ: Hovedorganisationerne) forpligter sig til ikke at godkende eller understøtte nogen Strejke eller Lockout, saafremt den er etableret i Strid med ovenstaaende Bestemmelser.«

Tømrerforbundet hævder, at det ikke har godkendt Arbejdsnedlæggelsen, idet der hertil maa udkræves en udtrykkelig Erklæring, vedtaget af Forretningsudvalget, eller en Handling, der utvetydig viser, at en Godkendelse foreligger, medens det ikke er tilstrækkeligt, at Forbundets Formand i Forening med et Medlem af dets Forretningsudvalg, under Forhandlingerne med Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg, har taget Fagforeningens Handlemaade i Forsvar.

Arbejdsgiverforeningen hævder det modsatte.

Retten er af den Opfattelse, at der ved Udtrykket »godkende« baade efter dets naturlige Betydning og som Følge af dets Jævnstilling med Ordet »understøtte« ikke kan være sigtet til en blot passiv Holdning, en Undladen af

at misbillige ell. lign., men at der maa kræves en Udtalelse eller Handling, der er egnet til paa anden Maade end med Pengemidler at støtte vedkommende Underorganisation i Opretholdelsen af den uden Iagttagelse af de i Septemberoverenskomsten angivne Regler foretagne Arbejdsstandsning. Hertil kræves imidlertid efter Rettens Mening ingenlunde en *udtrykkelig* Godkendelseserklæring af Hovedorganisationen eller en Handling, der *direkte* gaar ud paa at opretholde Arbejdsstandsningen, til Eks. ved en Opfordring til ikke at tage eller give Arbejde el. lign.; men en saadan Støtte kan ogsaa ydes f. Eks. derved, at paagældende Hovedorganisations Repræsentanter under en af den anden Hovedorganisation indvarslet Forhandling giver den underordnede Organisation Medhold i dens Fremgangsmaade og uden Forbehold tager Parti for den, hvilket ikke kan undlade at styrke dens Evne til at holde den bestaaende Tilstand vedlige.

Og da det nu under nærværende Sag af Tømrerforbundet er erkendt, at det ved sine lovlige Repræsentanter under Forhandlingen med Arbejdsgiverforeningen, uden nogetsomhelst Forbehold, har givet Fagforeningen Medhold i dens Optræden og taget denne i Forsvar, finder Retten, at nævnte Hovedorganisation har godkendt Arbejdsnedlæggelsen paa saadan Maade, at den selv har gjort sig til Part i Sagen, og at den altsaa har gjort sig skyldig i Brud paa Septemberoverenskomstens § 2.

Under samtlige foreliggende Omstændigheder — derunder navnlig, *at* Forbundet maa antages ikke at have haft noget med Sagen at gøre, forinden den var indanket for Arbejdsgiverforeningen, *at* det endvidere, efter hvad dets Formand har oplyst, udtrykkelig har nægtet at yde Fagforeningen *pekuniær* Støtte til Arbejdsstandsningen, samt *at* Forholdet imellem en faglig Hovedorganisation som Tømrerforbundet og en underordnet Organisation er af en noget anden og vanskeligere Karakter, end imellem en af de to store Hovedorganisationer og en disse underordnet Organisation, hvortil kommer, *at* Spørgsmaalet om Forstaaelsen af den oftomtalte Bestemmelse ikke tidligere har foreligget Retten til Afgørelse — findes der derimod ikke tilstrækkelig Anledning til at paalægge Forbundet nogen Bøde, uagtet Retten maa give Klagerne fuldt Medhold i, at Hustømrernes faglige Afdeling, selv om den havde haft Ret i den Opfattelse, at der forelaa en Kendelse i dens Favør, har savnet al rimelig Grund til med ganske kort Varsel at foretage en omfattende Arbejdsstandsning blot paa Grundlag af en Uenighed om et ubetydeligt Beløb, ca. 60 Kr., og uden virkelig principiel Betydning.

I Henhold til ovenstaaende afsiges følgende

Kendelse:

Ved den ovennævnte af Hustømrernes faglige Afdeling paabudte og af Dansk Tømrerforbund godkendte Arbejdsstandsning er der gjort Brud paa Overenskomsten af 5. September 1899.

De Indklagede bør inden en Maaned fra Dato til Voldgiftsretten betale 100 Kr. i Sagsomkostninger.

Lønbevægelser og Konflikter

Isoleringsarbejderne i København. Ved en Forhandling den 7. ds. mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, for Isoleringsfabrikantforeningen og Isoleringsarbejderne opnaaedes Enighed om at udsætte den bebudede Lock-out til den 19. Marts. I den mellemliggende Tid skal der optages Forhandling mellem de interesserede Parter og en Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne, for at søge tilvejebragt en Overenskomst for Faget. Det første Fællesmøde fandt Sted Torsdag den 9. ds.

Murerne i Provinserne. Det i sidste Numer bebudede Møde fandt Sted i Arbejdsgiverforeningens Lokale den 7. ds.; det varede fra Kl. 6 til 11 Aften.

Man behandlede først Spørgsmaalet om, hvorvidt Centralforeningerne havde haft Ret til at annullere den Afgørelse af Fællesudvalget, der gik ud paa, at Timelønnen for Murersvende i *Maribo* skulde forhøjes fra 37 til 39 Øre. Som vi tidligere har paavist, var det ganske

uden Hjemmel at ophæve Afgørelsen. Ved Mødet blev, efter at Sagen var bleven yderligere belyst, alle Parter da ogsaa enige om, at der ikke kunde rokkes ved Fællesudvalgets Kendelse.

Angaaende Forholdene i Horsens, Vejle, Nykøbing F. og Svendborg blev der talt meget og længe. For Svendene i de fire Byer forlangtes der tvungen Akkord, i hvert Fald for visse Arbejder, efter den bestaaende Priskurant, og, hvis dette ikke blev bevilget, en forhøjet Timeløn.

Centralforeningernes Repræsentanter foreslog, at der til Sommeren optoges en Forhandling om en mere samlet Ordning i Provinsbyerne, i Modsætning til de nu bestaaende lokale Overenskomster. Ved en saadan Ordning var der Mulighed for en Forhøjelse af Timelønnen i nogle Byer, ligesom der kunde fastsættes Bestemmelser om Anvendelsen af Akkord. Det nærmere Grundlag herfor maatte overlades til et Udvalg af Murermestre og Murersvende, henholdsvis indenfor Centralforeningerne og Murerforbundet. Med Hensyn til de nævnte fire Byer lykkedes det efter en lang Diskussion at opnaa en Forhøjelse af 2 Øre for *Horsens;* Mestrene erklærede gentagende, at Forhandlingerne vilde blive resultatløse, hvis Forbundet fastholdt Forlangendet om Timelønsforhøjelse for de tre andre Byer.

Overfor denne Mulighed og under Hensyn til, at der ved den foreslaaede Forhandling nu kan være Haab om at naa til en Ordning, hvorved Akkordarbejdet bliver mere fremherskende i Provinsbyerne, end Tilfældet er for Tiden, saaledes at Murersvendene ad den Vej kan opnaa en større Fortjeneste for deres Arbejde, eller rettere, for den samme Arbejdsmængde, sluttede man Overenskomst paa dette Grundlag.

Nedenstaaende fremsættes Ordlyden af det af en Repræsentant for hver af Parterne undertegnede Dokument:

Ved et Møde i Dag i København enedes Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirkende Fagforbund, Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Murerforbundet i Danmark om følgende:

De hidtil gældende Overenskomster i Horsens, Vejle, Nykøbing F. og Svendborg forbliver uforandrede; dog forhøjes Timelønnen i Horsens til 42 Øre fra 1ste April d. A. Med Hensyn til Maribo forbliver det ved den af Fællesudvalget trufne Ordning.

Angaaende en af Centralforeningernes Repræsentanter foreslaaet Forhandling om en Regulering af Løn- og Arbejdsforhold for samtlige Provinsbyer, hvor der er Medlemmer af Centralforeningerne og Murerforbundet, vil Centralforeningerne senest den 1ste Maj d. A. fremkomme med nærmere Forslag overfor Murerforbundet

København den 7. Marts 1905.

KASPAR ROSTRUP. C. M. OLSEN.
H. RASMUSSEN. A. LAURSEN. P. HANSEN.

Kulstrejken i Westfalen.

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Aalborg 50 Kr., Hadsten 6 Kr., Haslev 11 Kr., Bagerkuskenes Fagf., Kbhvn. 25 Kr., Jernbanearbejderne, M., 17 Kr. 45 Øre, Lager- og Pakhusarbejderne 25 Kr., Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarb. 50 Kr., Sukkerhusarbejderne 3 Kr. 50 Øre.

Bagerforbundets Afdelinger: Helsingør 10 Kr., Holbæk 25 Kr., Fredericia 6 Kr., Kallundborg 5 Kr., Rønne 10 Kr., Lyngby 20 Kr., Viborg 10 Kr.

Billedskærernes Fagf. 25 Kr., Bogbinderforbundet 50 Kr., Brolæggerne i Odense 5 Kr., Formernes Fagf. Kbhvn. 100 Kr., do. i Odense 25 Kr., Fyrbødernes Fagf. 50 Kr., Hattearbejderforbundets Afdl., Assens 9 Kr., Brede 10 Kr., Hustømrerne i Fredericia 25 Kr., i Frederikssund 30 Kr., Mek. og optiske Instrumentmageres Fagf. 10 Kr., Mølleriarbejderforbundets Afdl., Esbjerg 10 Kr., Vejle 5 Kr., Malerforbundets Afdl., Hørsholm 25 Kr., Svendborg 10 Kr., Pottemagernes Fagf. 10 Kr., Metaltrykkernes Fagf. 25 Kr., Snedkerforbundets Afdl., Fredericia 10 Kr., Køge 25 Kr., Nyborg 10 Kr., Svendborg 15 Kr. 75 Øre, Vejle 10 Kr., Viborg 21 Kr., Savværks- og Maskinsnedkernes Fagf. i Vejle 10 Kr., Skorstensfejernes Fagf. 25 Kr., Dansk Skotøjsarbejderforbund 300 Kr., Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation 300 Kr., Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 1000 Kr., Skibstømrerforbundets Afdl., Frederikshavn 15 Kr., Helsingør 6 Kr. 50 Øre, Svendborg 14 Kr., Tapetserernes Fagf. 50 Kr., Textilarbejderforbundet 500 Kr., Typograferne i Hjørring 5 Kr.

E. SVENDSEN,
Kasserer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S.; København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 ✻ KØBENHAVN DEN 18. MARTS 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne i København; Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; Textilarbejderstrejken i Fall River; Uhrmagerstrejken i Chaux de Fonds). — Statistik, Samfundsforhold. — Arbejdsløsheden i Januar 1905. — Arbejdsløsheden i nogle europæiske Lande. — Forslag til Generalforsamlingen. — Kulstrejken i Westfalen.

Lønbevægelser og Konflikter

Bogbinderne i København. Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 16. September f. A. nedsattes der et Udvalg, bestaaende af 3 Mestre og 3 Svende, til at udarbejde en Priskurant for Bogbinderarbejde i København. Udvalget skulde have sit Arbejde tilendebragt den 1. Marts d. A.

Bogbinderforbundet meddeler nu, at det indtil Fristens Udløb kun er lykkedes at opnaa Enighed om 7 af Priskurantens 14 Afsnit, men at man formentlig kan være færdig med det øvrige til Juni, hvorfor Fristen for Tilendebringelse af Udvalgets Arbejde ønskes udsat til nævnte Tid.

Forretningsudvalget har meddelt Forbundet, at man intet har imod den ønskede Udsættelse.

Hattemagerne. I *Svendborg* er der Udsigt til Konflikt for Hattearbejderne. I September 1903 overtog en Tysker, Hr. SCHULTZE, Langes Hattefabrik i Svendborg. Mellem den tidligere Fabrikant og Hattemagernes Fagforening havde der bestaaet en Overenskomst, hvorefter Arbejdet blev betalt, og da dette blev udført under de samme Former og Forhold hos Hr. Schultze, som hos den tidligere Fabrikant, forlangte Arbejderne Arbejdet betalt efter de samme Priser som hidtil; dette lovede Fabrikanten ogsaa.

Han har dog ikke holdt dette Løfte, idet han forlanger, at Arbejderne skal arbejde efter Lønsatser, der er betydelig lavere end dem i den gamle Overenskomst; desuden er han optraadt paa en saadan Maade, at flere Arbejdere har foretrukket at forlade Fabriken.

For at faa en Ordning paa disse uheldige Forhold har Hattearbejderforbundet forelagt Hr. Schultze en Priskurant, der paa enkelte Undtagelser nær indeholder de gamle Lønsatser. Hr. Schultze nægtede imidlertid at indgaa paa Overenskomst om Akkordtarif, og angav som Grund hertil, at han i den nærmeste Tid udelukkende ville betale Ugeløn. Fagforeningen forelagde derefter Fabrikanten et nyt Forslag, paa Basis af Ugelønssystem, men nu erklærede han, at han *overhovedet* ikke vilde indgaa paa nogen Overenskomst, hverken med Arbejderne eller med Forbundet, da han maatte have *frie Hænder* med Hensyn til den Løn, han vilde betale Arbejderne.

Hattearbejderforbundet vil nu, eventuelt ved Arbejdsstandsning, søge en Overenskomst gennemført, og hertil har Forretningsudvalget tilsagt det sin Støtte.

Fabriken beskæftiger 15 Mand og 8 Kvinder.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund har, som tidligere meddelt, opsagt de bestaaende Overenskomster i Aalborg, Randers, Horsens, Kolding, Hillerød, Slagelse, Næstved og Malling til Ophør den 1. April d. A. og stillet Krav om en almindelig Lønforhøjelse.

I den Anledning har der været ført Forhandlinger mellem Repræsentanter for Forbundet og for Centralforeningerne for Savværker og Høvlerier i Jylland og for Savværkerne i Østifterne. Det er dog ikke lykkedes at opnaa

Enighed, idet Fabrikanterne erklærede, at de fra deres Foreninger kun havde Mandat til at forny de nugældende Overenskomster paa et Tidsrum af 3 Aar, uden anden Forbedring end den, at Lønnen for Arbejdsmænd paa Slagelse Træskofabrik forhøjedes fra 25 til 26 Øre pr. Time, og i Kolding fra 27 til 28, samt for Maskinpasserne sammesteds fra 32 til 33 Øre pr. Time.

Paa dette Grundlag har Forbundet ikke kunnet forny Overenskomsterne, og det har i den Anledning anmodet Forretningsudvalget om Sanktion til at standse Arbejdet. Forinden der toges Beslutning med Hensyn til dette, har Forretningsudvalget anset det for rigtigst at forsøge, om det ved en Forhandling mellem Hovedorganisationernes Forretningsudvalg og Repræsentanter for Parterne kan lykkes at bringe disse nærmere til hinanden, saaledes at Konflikt kan undgaas.

Et Møde finder Sted d. 18. ds. i Arbejdsgiverforeningens Lokale i København.

Textilarbejderstrejken i Fall River, (Mass.) Nordamerika, er sluttet den 18. Januar, efter at have varet fra den 25. Juli 1904. Anledningen var, at Fabrikanterne vilde nedsætte Lønnen med $12^1/_2$ pCt. Den omfattede ca. 25,000 Arbejdere.

Ved Guvernørens Mægling er der indgaaet en Overenskomst, hvorefter Fabrikanterne ikke i Fremtiden kan fastsætte Lønnen egenmægtig. Der oprettes et Fællesudvalg, som hvert Aar skal fastsætte Minimallønninger paa Grundlag af Raastof- og Salgspriserne.

Uhrmagerstrejken i Chaux de Fonds i Svejts er sluttet med Sejr for Arbejderne. De har opnaaet en Forkortelse af Arbejdstiden, Fastsættelse af en Minimalløn samt Akkordpriskurant m. m.

Statistik, Samfundsforhold

Handelsdepartementet i Nordamerika har offentliggjort en Liste over Skibsfarten til de betydeligste Havne. Af denne Liste skal vi meddele de Havne, hvis Godstrafik overstiger 2 Millioner Tons. (Tallene for de amerikanske Havne er for Regnskabsaaret 1902—03.)

	Tons
London	10,179,023
New-York	9,053,806
Hamburg	8,689,000
Antwerpen	8,425,127
Hongkong	8,253,591
Liverpool	6,843,200
Rotterdam	6,546,473
Marseille	6,191,839
Genua	5,596,012
Shanghai	4,726,411
Cardiff	4,688,088
Kapstaden	4,245,602
Havne ved Tynefloden	3,615,046
Lissabon	3,612,051
Buenos Ayres	3,303,843
København	3,111,412
Havanna	3,101,115
Algier	3,035,131
Havre	3,016,591
Bremen	2,984,410
Boston	2,978,913
Melbourne	2,827,949
Sydney	2,706,561
Alexandria	2,561,252
Hull	2,514,663
Triest	2,499,528
Barcelona	2,436,257
Yokohama	2,030,218
Bordeaux	2,022,103

Hvorledes staar det til med Arbejdernes Organisationer i disse Verdenssamfærdslens Centralpunkter? De fleste Steder overmaade slet. Medens Skibsrhederne ved deres Kongres her i København har gjort Begyndelsen til en international Sammenslutning, for at skrue Fragtpriserne i Vejret, har de baade her og andre Steder forbudt deres Arbejdere at organisere sig.

Det internationale Transportarbejderforbund, som har Sæde i *Hamburg*, arbejder efter Evne for at ophjælpe Organisationen, hvor Forbundet har Forbindelser.

Arbejdsløsheden i Januar 1905

For Januar Maaned foreligger Oplysninger fra 57 Organisationer med et samlet Medlemsantal af 32,041, hvoraf de 9506 eller $29,_6$ pCt. var arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden. For enkelte Fags Vedkommende er Arbejdsløsheden dog betydelig større.

Af større Fag havde Bygningssnedkerne $30,_5$ pCt., Formerne $9,_3$ pCt., Skotøjsarbejderne $8,_5$ pCt., Skræderne $32,_5$ pCt. og Tømrerne $40,_6$ pCt. arbejdsløse.

Vi henviser iøvrigt til hosst. Tabel.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejdsm., Lygb.						200
Arbejdsm., Rand.						150
Barberer.....			20			
Barnevognsarb..	1	26	1			
Billedskærere...	26	603	14			
Brolæggere	70	1820	70	15	390	15
Bryggeriarb. ...		152	10		136	8
Bygningssnedk..	693	9954	453			
Bødkere	42	1040	38	90	1418	72
Elektrikere.....	9	204	5	3	78	3
Farmacevter....	11	341	11	7	217	7
Filehuggere	3	12	1			
Forgyldere.....				1	26	1
Formere.....	61	1628	53	84	1909	79
Gas- og Vandarb.	25	620	25			
Glarmestre.....			12			
Glasarbejdere ..	16	300	12	34	542	34
Gørtl. Metalarb.	73	1309	60	16	293	10
Handskemagere.	10	260	8			
Hattearbejdere..	6	153	6			
Hvidgarvere ...	7	196	7	3	78	3
Instrumentmag. mek. og opt.	1	24	1			
Jern- o. Metalslib.	5	119	5			
Karetmagere....	22	816		15	360	
Kedel-o.Maskinp	27	517	23	11	285	11
Keramikere	4	112	4			
Korkskærere ...	12	300	1			
Kr. Savonniérest.	3	70	1			
Kurvemagere...						
Litografer.....	15	433	3	5	45	3
Lohgarvere	5	60	4	1	24	1
Mineralvandsarb	6	26	6			
Marm.-, Kalk- o. Sandstenshug.	32	672	26			
Metaltrykkere ..	9	102	9			
Murere.....			1800			2700
Møllerlarbejdere	5	60	3	19	135	11
Ovnsættere	8	176				
Papirarbejdere..						
Rebslagere.....				11		7
Pianofortearb...	10	240	10			
Sadelm.o Tapets	149	4350	145	65	1480	65
Savværksarbejd.	65	1223	38	144	1188	34
Sejlmagere.....	16	265	13			
Skibstømrere...	40	480	15	33	396	16
Skorstensfejere .	4	28	4			
Skotøjsarbejdere	155	2733	123	72	1221	57
Skræderforbund			450			200
Skraatobaksarb.	5	131	5	4	30	2
Snedkerforb. ...		4871	208		8632	449
Snedkerne og Tømrerne, Bornh				8		
Stenarbejdere...	10	216	8			
Stukkatører	25	700	25			
Sukker-, Chocol.	4	100	4	25	435	20
Søfyrbødere....	200	2600	180			60
Typ. Foren., Ny.	6	117	2			
Tømrere.....			470			892
Urmagere.....	4	60	4			

Arbejdsløsheden i nogle europæiske Lande

I nogle Lande hersker der for Tiden næsten trøstesløse Tilstande paa Grund af de daarlige Konjunkturer.

I *Spanien* er Nøden saa stor, at Regeringen har maattet beordre Uddeling af Levnedsmidler til de Arbejdsløse i Storstæderne, for dog at beskytte dem mod den værste Sult. Men Hjælpemidlerne strækker ikke paa langt nær til.

I *England* er det ikke meget bedre. Af 71 Byer melder de 52, at der hersker en usædvanlig stor Nød, i 10 andre Byer er denne ikke saa stor, naar man tager Aarstiden i Betragtning. Statistiken over Arbejdsløsheden viser en jævn Stigning. I November var der i 274 Fagforeninger 40,244 arbejdsløse Medlemmer = 7 pCt. mod 6,8 pCt i den foregaaende Maaned. En saa høj Procent Arbejdsløse er ikke ret ofte naaet i de sidste Aar. I November undergik Lønnen for 154,400 Arbejderes Vedkommende en Forandring. Af disse erholdt kun 2700 en Lønforhøjelse, medens 151,700 maatte finde sig i en Lønreduktion. Mindreindtægten for disse beløb sig til 120,000 Kr. pr. Uge. Stillingen er utvivlsomt endnu værre nu.

I *Frankrig* lader Arbejdsforholdene ogsaa meget tilbage at ønske. De Spørgeskemaer, som Arbejdsdepartementet har udsendt, besvaredes i November af 1134 Fagforeninger med et samlet Medlemsantal af 195,477. 992 Foreninger med et samlet Medlemsantal af 165,440, havde 23,745 Arbejdsløse.

I *Belgien* synes Forholdene at være noget bedre. Efter Arbejdskamrets Opgivelse var Forholdene bedre i September end i den foregaaende Maaned og samme Maaned i det foregaaende Aar.

i *Sverrig*, navnlig i Nordsverrig, er Forholdene meget ugunstige, og hele Arbejderbevægelsen har lidt herunder.

I *Tyskland* har Arbejdsløsheden i Oktober Kvartal, opgivet i Procenttal af de paagældende Organisationers Medlemstal, været som anført paa

nedenstaaende Tabel over nogle socialdemokratiske Fagforeninger.

Det samlede Antal Arbejdsløshedstilfælde i disse Organisationer var i Oktober Kvartal 49713 (i Juli Kvartal 43986). Paa Aarets sidste Dag var der 13083 Arbejdsløse, deraf 244 Kvinder.

De nævnte Fag har til deres Arbejdsløse udbetalt i Oktober Kvartal:

Til Arbejdsløse paa Stedet 467,203 Kr.
— - Rejse 95,569 -
Tilsammen 562,772 Kr.

Den samlede Varighed af den paa Stedet understøttede Arbejdsløshed var 318,767 Dage.

Fagene	Medlemsantal ved Kv. Slutning		Arbejdsløshedstilfælde i 4. Kv. 1904 i Procent	Arbejdsløse den sidste Dag i 4. Kvart. 1904
	Ialt	deraf Kvind.		
Bagere	8105		21,2	10,4
Billedskærere	4580		55,4	16,4
Bogbindere	16843	6543	14,1	2,2
Bryggeriarb.	19371	98	5,3	1,8
Cigarsorterere	1522	132	6,7	0,5
Formstikkere	453		1,3	0,4
Glarmestre	4221		23,0	2,7
Glasarbejdere	7209	117	3,4	2,3
Gravør, Cicelør	2308		9,0	2,4
Handelsmedhj.	3712	1854	2,2	1,1
Handskemagere	2970	30	9,8	1,9
Hattearbejdere	4509	567	11,0	4,1
Kobbersmede	3370		33,9	5,4
Konditorer	2333	760	18,1	8,6
Litografer	10710		11,8	4,3
Læderarbejdere	5979		4,1	1,0
Maskinister o. Fyrb	8600		5,3	2,0
Metalarbejdere	181328	6718	7,0	1,8
Mølleriarbejdere	3480		13,0	4,5
Porcellænsarb.	8722	510	4,0	1,8
Sadelmagere	4500	73	13,6	2,7
Smede	13800		10,9	1,8
Transportarbejdere	40314	866	5,4	1,5
Trykkeriarbejdere	5009	2624	14,3	1,7
Trærbejdere	103034	595	12,7	3,0
Typografer	38219		14,8	4,5
Værftsarbejdere	3824		3,9	2,0
	509025	21487	9,7	2,5

Forslag til Generalforsamlingen

Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark. »Anmodning om Refundering af indbetalt Strejkebidrag i Tiden fra den 17. April 1904 til den 4. Juli 1904; ialt 1033 Kr. 85 Øre.«

* * *

Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbund stiller følgende Forslag til Ændring i Gensidighedsreglerne:

»Den Karenstid af 2 Maaneder, som nu findes i Reglerne, før vedkommende Medlem behøver at indmelde sig i den ny Organisation, han er kommet til at arbejde under, *forandres til 8 Dage.*«

Kulstrejken i Westfalen.

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Aarhus J. 25 Kr., Assens 23 Kr., Ebeltoft 10 Kr., Faxe 50 Kr., Herfølge 4 Kr., Helsingør M. 25 Kr., Holbæk 30 Kr., Kolding 35 Kr., Malling 10 Kr., Middelfart 25 Kr., Moselund 10 Kr., Møen 25 Kr., Nykøbing F. 25 Kr., Nykøbing M. 20 Kr., Odense St. 25 Kr., Sigerslev 25 Kr., Svendborg 35 Kr., Tilst 25 Kr., Tranebjerg 10 Kr., Trælagerarbejderne i København 50 Kr., Petroleumsarbejderne 50 Kr.

Bagernes Fagf. Horsens 3 Kr., Børstenbindernes do. i Randers 7 Kr., Drejernes do. i Aalborg 10 Kr., Granithuggernes do. i København 25 Kr., Gørtler og Metalarbejderforb. 90 Kr., Formernes Fagf. i Frederiksværk 15 Kr., do. i Korsør 5 Kr., do. i Rønne 12 Kr. 10 Øre., Hattearbejderne i København 30 Kr., Hustømrernes fagl. Afdl. i København 100 Kr., do. i Grenaa 5 Kr., do. i Sakskøbing 5 Kr., Karetmagerforbundet 100 Kr., Malernes Fagf. i Holstebro 5 Kr., do. i Hillerød 10 Kr., do. i Vejle 10 Kr., do. i Lyngby 30 Kr., Murerforbundets Afdelinger: Aalborg 50 Kr., Hillerød 25 Kr., Kolding 10 Kr., København 500 Kr., Nyborg 15 Kr., Odder 30 Kr., Svendborg 15 Kr., Varde 5 Kr., Vordingborg 20 Kr., Møllernes Fagf. i Holbæk 5 Kr., Papirfabriksarb. Forbunds Afdl.: Frederiksberg 30 Kr., Haraldskjær 10 Kr. 5 Øre, Magle Mølle 50 Kr., Dalum 50 Kr., Nørrebro 15 Kr., Silkeborg 43 Kr. 25 Øre., Kedel- og Maskinpassernes Fagf. i Aalborg 10 Kr., do. i Hillerød 10 Kr., Sadelmagernes Fagf. i Aalborg 10 Kr., do. i Vejle 5 Kr., Dansk Skotøjsarbejderforbunds Afdl. i Hadsten 3 Kr., Holbæk 10 Kr., Kolding 10 Kr., København 300 Kr., Middelfart 5 Kr., Skive 3 Kr., Viborg 3 Kr., Skrædernes Fagf. i Ringsted 10 Kr., do. Slagelse 5 Kr., Slagteriarbejdernes Fagf. i Holbæk 10 Kr., Savværks- og Maskinsnedkernes Forbund 150 Kr., Snedkerforbundet 400 Kr., Afdl. i Grenaa 5 Kr., Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund 15 Kr., Tobaksarbejderforbundets Afdl. i Vejle 4 Kr.

E. SVENDSEN, Kasserer.

Bidragene bedes snarest muligt tilsendt Kassereren.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 ✻ KØBENHAVN DEN 25. MARTS 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Majdemonstrationen. — Fagforeningsbevægelsen i Sverrig i 1904. — Lønbevægelser og Konflikter (Isoleringsarbejderne i København; Lohgarvernes Forbund; Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne; Slagteriarbejderne paa Andelsslagterierne; Tekstilarbejderne i Kolding). — Kulstrejken i Westfalen. — Finsen-Indsamlingen.

Majdemonstrationen

De samv. Fagforbund
i Danmark. *København 25-3-05.*

Cirkulære Nr. 7/05

Til samtlige Fagorganisationer i Danmark.

I Lighed med tidligere Aar opfordrer Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund atter i Aar samtlige Organisationer i de forskellige Byer til at foranstalte en Demonstration

Mandag den 1. Maj

for Indførelse af en ved Lov fastsat Maximalarbejdsdag.

Siden vi sidst demonstrerede for Indførelse af 8-Timers-Arbejdsdagen, har der været afholdt en international Arbejderkongres i *Amsterdam*, hvor man, paa Foranledning af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, forhandlede Spørgsmaalet om Majdemonstrationens Gentagelse.

Der har, som bekendt, herhjemme i de senere Aar været afvigende Meninger herom, og Forretningsudvalget ønskede derfor at erfare, om der vedvarende var Stemning i de større Lande for at demonstrere den 1. Maj, og i bekræftende Fald at faa truffet en Vedtagelse, hvorefter der kunde komme noget mere Fart i Demonstrationen i de enkelte Lande. Forretningsudvalget var af den Mening, at der, for at Sagen kan blive ført frem med den nødvendige Styrke, maatte foretages et meget energisk Arbejde, saavel fra de socialistiske Partiers, som fra Fagorganisationernes Side.

Kongressen sluttede sig fuldt ud til disse Betragtninger, og vedtog en Resolution, der paa den eftertrykkeligste Maade opfordrer de socialdemokratiske Partiorganisationer og Fagforeningerne i alle Lande til hvert Aar den *1. Maj* at demonstrere for den lovmæssige Indførelse af en Arbejdsdag paa 8 Timer, for Arbejdernes Klassekrav og for Verdensfreden. Da Demonstrationen *den 1. Maj* kommer virksomst til Udtryk gennem Arbejdshvile, gjorde Kongressen det til Pligt for samtlige proletariske Organisationer i alle Lande at tilstræbe Arbejdshvile den *1. Maj* overalt, hvor det kan ske uden Skade for Arbejdernes Interesser.

Efter at Kongressen paa en saa eftertrykkelig Maade havde tilkendegivet sin Mening om dette Spørgsmaal, har Sagen vakt et betydeligt Røre indenfor Arbejderorganisationerne i de forskellige Lande. Paa den franske Fagforenings-Kongres den 12.—17. September førtes der saaledes en meget livlig Diskussion om Sagen; den endte med en Beslutning om, at der skal foretages en energisk Agitation for 8-Timers-Arbejdsdagen gennem Ord og Skrift, ved Forsamlinger og Kundgørelser, i Særdeleshed gennem store Manifestationer den 1. Maj. Fra 1. Maj 1906 skal alle Arbejdere nægte at arbejde mere end 8 Timer om Dagen.

Ogsaa indenfor Arbejderorganisationerne i andre Lande, har Sagen været taget op til Drøftelse, og der vil sikkert i Aar kunde meldes om stor Tilslutning til Demonstrationen den 1. Maj.

Her i Danmark har Arbejderpartiets Repræsentanter i Rigsdagen ikke mindre end *9 Gange* indbragt Forslag om ved

Lov at faa gennemført en 8-Timers Maximalarbejdsdag, og lige saa ofte har de besiddende Klassers og særlig Landboernes Repræsentanter, vist sig absolut uvillige til at beskæftige sig med dette Spørgsmaal. Sagen er som Regel blevet henvist til et Udvalg, der aldrig har holdt Møde.

Den Modstand, vort Krav hidtil har mødt, bør dog ikke lade os tabe Troen paa Sagens Realisation, men tværtimod ægge os til fortsat Kamp for vor berettigede Fordring.

Vi skal en Vej ud, hvorved Arbejdstiden i Danmark kan blive forkortet; hvis der kunde skaffes en Oversigt over Arbejdstiden i de forskellige Lande, vilde det sikkert vise sig, at vi i Spørgsmaalet om Arbejdstidsforkortelsen er bagved flere andre Lande, og Sagen er af saa grundlæggende Betydning for hele Arbejderklassen, at den atter og atter maa drages frem, baade ved Demonstrationer og paa anden Maade.

Ligesom tidligere opfordrer vi til at foranstalte Procession gennem Gaderne, samt afholde Friluftsmøder, hvor det er muligt.

Fagforeningerne anmodes nu om at foretage de fornødne Forberedelser til Majfesten, gennem de stedlige Fællesorganisationer, særlig med Hensyn til Procession gennem Gaderne, hvortil Politiets Tilladelse skal indhentes, og til det øvrige Arrangement.

Som tidligere opfordrer vi Fællesorganisationerne til fortrinsvis at drage *stedlige Kræfter* frem som Talere ved Maj festen.

Fællesorganisationerne i Provinserne vil faa tilsendt en Bestillingsseddel paa *Festtegn* og *Sange*; disse kan erholdes til Anskaffelsesprisen ved at indsende Bestillingssedlen til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal. København K.

Vi opfordrer saavel Forbundene, som de enkeltstaaende Foreninger i de forskellige Byer til at sætte alt ind paa, at Demonstrationen kan blive et kraftigt Udtryk for Arbejdernes Ønsker med Hensyn til det sociale Fremskridt, som en lovfæstet Arbejdstid vil være for hele vort Folk.

P. F. V.
C. M. OLSEN

C. F. Madsen.

Fagforeningsbevægelsen i Sverrig i 1904

Omfanget af Konflikter i 1904 har ikke været saa stort, som det foregaaende Aar; derimod har de enkelte Stridigheder mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne været skarpere end tidligere. Arbejdsgiverne har saaledes flere Steder villet forbyde Arbejderne at tilhøre deres Organisationer, hvilket har ført til Demonstrationer fra Arbejdernes Side, med paafølgende Indskriden af Myndighederne. Dette er saaledes sket i Nattroby, Norrköping og Sörvig.

Konflikternes Antal har i Aaret været 157, hvoraf 119 kan betegnes som Strejker og 38 som Lock-out'er. I 1903 var der 131 Konflikter, altsaa 26 mindre end i 1904.

Det er dog muligt, at ovenstaaende Antal maa forhøjes noget, saavel for 1903 som 1904 paa Grund af, at ikke-organiserede Arbejdere har iværksat Arbejdsstandsninger, som man ikke er kommen til Kundskab om. De Forbund, som i Aarets Løb har haft de fleste Konflikter, er Arbejdsmændenes og Træarbejdernes Forbund.

Antallet af Deltagere i Konflikterne i 1904 naar dermed ikke op til Halvdelen af Antallet i 1903, trods det, at Konflikternes Antal har været betydelig større. Antallet af Arbejdsgivere, som berørtes direkte af Konflikterne, var ca. 500. 76 Konflikter har varet højst en Uge, 44 mellem en Uge og 1 Maaned og 15 mellem 1 og 3 Maaneder, 19 længere end 3 Maaneder. Antallet af de ved Konflikterne tabte Arbejdsdage er ca. 320,000, hvoraf 40—50 pCt. kommer paa Stenhuggerkonflikten i Bohuslän.

Understøttelsen til de i Konflikterne inddragne Arbejdere udgør ca. 600,000 Kr. Foruden disse Lønbevægelser, som ikke har kunnet afgøres uden ved Konflikt, har de forskellige Fagforbund gennemført mange Forbedringer ved fredelig Forhandling. Disse Lønbevægelsers Antal gaar op til over 600. De fleste har givet tilfredsstillende Resultater for Arbejderne.

Ved Aarskiftet 1903—1904 var de svenske Fagorganisationers samlede

Medlemsantal 74,500. Ved Aarskiftet 1904—1905 var Medlemsantallet steget til ca. 92,000, altsaa en Tilgang af 17,500 Medlemmer. Arbejdsmændenes Forbund har haft en Tilgang af ca. 4000 Medlemmer, Metalarbejderforbundet ca. 2000, Træarbejderforbundet ca. 1000, uagtet Bygningssnedkerne i Stockholm har udmeldt sig med 700 Medlemmer. Det største Fagforbund er Jern- og Metalarbejdernes med ca. 18,000 Medlemmer, derefter kommer Arbejdsmandsforbundet og Fabriksarbejderforbundet.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig talte ved Aarets Begyndelse 47,820 Medlemmer; ved Aarets Slutning havde den 76,069 Medlemmer. Udenfor Landsorganisationen staar nu kun Bryggeriarbejdere, Typografer, Forgyldere, Jernbane- og Rigstelefonarbejderforbundet. Aaret 1904 kan saaledes fuldt ud betegnes som et for den svenske Fagforeningsbevægelse frugtbringende Aar.

Lønbevægelser og Konflikter

Isoleringsarbejderne i København. Som meddelt gav Forhandlingerne i Arbejdsgiverforeningen det Resultat, at Striden mellem Isoleringsfabrikanterne og deres Arbejdere henvistes til Forhandling i et Udvalg, bestaaende af 3 Fabrikanter og 3 Arbejdere, samt en Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne, nemlig d'Hrr. Smedemester WEITEMEYER og Smed VALD. OLSEN. Der er derefter afholdt en Række Møder, hvorved der tilsidst er opnaaet Enighed mellem Parterne. Efter Overenskomsten er Timelønnen for udlærte Montører 45 Øre, og for Arbejde ved overhedet Damp 55 Øre pr. Time.

Lohgarvernes Forbund har erhvervet Sanktion til at opsige Overenskomsten paa Garverierne i Provinserne, til Ophør den 1. Juni d. A. Forbundet vil fremsætte Krav om, at Minimallønnen pr. Time forhøjes fra 35 til 40 Øre, samt at der ydes 50 pCt. Tillæg for Overarbejde.

Forbundet har ca. 90 Medlemmer i Provinserne; en stor Del af dem har allerede den Løn, der nu forlanges.

Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne. Ved Fællesmødet den 18. Marts i Arbejdsgiverforeningen i København strakte Arbejdsgiverne sig noget videre, end de havde gjort ved Møderne forud med Repræsentanter for Forbundet.

Der blev affattet følgende:

Dags Dato afholdtes i Arbejdsgiverforeningens Lokale et Fællesmøde mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg med Tilkaldelse af Repræsentanter for Foreningen af Provinssavværker i Østifterne, Foreningen af Savværker og Høvlerier i Jylland samt Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund.

Efter en Del Forhandling tilbød de to Organisationer af Arbejdsgivere – under Forbehold af Godkendelse for Kolding for Jyllands Vedkommende og for begge Byer paa Sjælland: Slagelse og Hillerød – at forhøje Minimallønnen for Arbejdsmænd til 30 Øre Timen i Aalborg, Randers, Horsens og Kolding og til 28 Øre pr. Time i Slagelse og Hillerød, saafremt ny Overenskomst afsluttes for 3 Aar, gældende fra 1. April d. A., eller en Forhøjelse til 29 Øre Timen for de jyske Byers Vedkommende og 27 Øre for de sjællandskes Vedkommende, saafremt Overenskomst kun afsluttes for 1 Aar, gældende fra samme Dato. Og i begge Tilfælde en Minimalløn af 25 Øre for begge Landsdeles Vedkommende for uøvede Arbejdere, med et Tillæg af 2½ Øre pr. Time for hvert Halvaar, indtil den almindelige Minimalløn naas, medens Minimallønnen for de øvrige Arbejdere for begge Landsdeles Vedkommende forbliver uforandret, dog at Minimallønen for Maskinpassere i Kolding forhøjes til 33 Øre pr. Time.

København, den 18. Marts 1905.

N. ANDERSEN. C. M. OLSEN.
O. MADSEN. ADOLF GEGNER. OLE MØRCH.

Forbundet har foretaget en Undersøgelse af, hvormange af Maskinpasserne der har mindre end den forlangte Minimalløn, 35 Øre pr. Time. Det havde da vist sig, at der paa de Savværker, som Undersøgelsen omfatter, er 123 Mand, der har 35 Øre og derover, medens 3 har 32 Øre, 96 har 33 Øre og 1 har 34 Øre.

Forbundet vil nu, efter at det har haft Sagen til Behandling, foreslaa Fabrikanterne, at der indgaas en Ordning paa 2 Aar med den af Fabrikanterne tilbudte Minimalløn for Arbejdsmænd

og mindst 34 Øre i Timen for Maskinpassere.

Slagteriarbejderne paa Andelsslagterierne. Det vil erindres, at Bestyrelserne for Andelsslagterierne nægtede at forhandle med Slagteriarbejderforbundet om et nyt Løn- og Arbejdsregulativ for Slagterierne; den foreslog den gamle Overenskomst fornyet uforandret. Forbundet nægtede imidlertid at indgaa herpaa, men tilbød, af Hensyn til den fremrykkede Tid, at forlænge Overenskomsten fra 1. Januar til 1. April d. A., for dermed at give Parterne Adgang til at forhandle om et nyt Regulativ, men dette nægtede Bestyrelsen for Andelsslagterierne at indgaa paa. Forbundet lod det dog ikke komme til Konflikt paa Andelsslagterierne, men lod Afdelingerne indlede lokale Forhandlinger med de forskellige Andelsslagterier. Resultatet af disse foreligger nu i det væsentlige, og det fremgaar heraf, at Arbejderne næsten overalt har opnaaet Forbedringer i Lønnen. Dette er saaledes Tilfældet i Horsens, Haslev, Køge, Odense, Roskilde, Skanderborg, Svendborg og Nørre-Sundby, hvor Mindste-Lønnen er, eller om kort Tid vil blive hævet fra 17 Kr. til 18 Kr. om Ugen, og om et Aar igen atter med 1 Kr. om Ugen. I Kolding fik Arbejderne den 1. Januar 1905 udbetalt ca. 4000 Kr. til Deling.

Tekstilarbejderne i Kolding. For ca. en Maaned siden dannedes i Kolding en Afdeling af Dansk Tekstilarbejderforbund. Som Følge heraf optraadte et Firma, Brødrene VOLKERS, paa en saadan Maade overfor Arbejderne, at disse saa sig nødsaget til at standse Arbejdet, for at bevare deres Organisation.

Efter en Strejke paa 4 Dage opnaaedes ved Forhandling mellem Firmaets Chefer og Forbundets Forretningsfører en Afslutning paa Strejken, ved at der oprettedes en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, hvorved der indrømmedes Arbejderne en Frokostpavse samt en mindre Lønforhøjelse straks, og endvidere en Lønskala, hvorved Lønnen om et Aar atter stiger med gennemsnitlig 1 Kr. om Ugen, saavel for Kvinder som for Mænd.

Overenskomsten er bindende for 2 Aar.

Kulstrejken i Westfalen

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Aarhus F. 8 Kr., Assens Jylland 100 Kr., Brønderslev 15 Kr., Fredericia F. 10 Kr., Helsingør A. 3 Kr. 50 Øre, Nakskov 50 Kr., Raarup 5 Kr. 50 Øre, Skovarbejderne 5 Kr., Vejle F. 15 Kr.

Barnevognsarbejdernes Fagforening 25 Kr., Bryggeriarbejdernes Forbunds Afdelinger: Faaborg 10 Kr., Helsingør 5 Kr., Holte 3 Kr., Kallundborg 15 Kr., København 50 Kr., Kvindelige Afdeling 10 Kr., Randers 10 Kr., Viborg 10 Kr., Bødkerforbundet 100 Kr., Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbunds Afdelinger: Assens 7 Kr. 25 Øre, Fredericia 15 Kr. 60 Øre, Randers 10 Kr., Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund 200 Kr., Afdelingen i Slagelse 4 Kr., Malerforbundets Afdeling i Maribo 10 Kr., Næstved 10 Kr., Murerforbundets Afdeling Brønderslev 10 Kr., Fredericia 25 Kr., Skelskør 10 Kr., Søllerød 25 Kr., Viborg 20 Kr., Møllerne i Aalborg 10 Kr., do. i Hadsten 5 Kr., Sadelmagernes Fagforening Svendborg 20 Kr., Savværksarb.- og Maskinsnedkernes Fagforening i København 150 Kr., Skotøjarbejderforbundets Afdeling Fredericia 10 Kr., Slagelse 5 Kr., Snedkernes Fagforening i Aalborg 25 Kr., Dansk Slagteriarbejderforbunds Afdelinger i Rønne 25 Kr., Skive 40 Kr., Silkeborg 8 Kr. 50 Øre, Svendborg 5 Kr., Viborg 25 Kr.

E. SVENDSEN,
Kasserer.

Af Hensyn til Regnskabets Afslutning anmodes Organisationerne om snarest muligt at indsende Bidragene til Kassereren.

Finsen-Indsamlingen

De Organisationer, der har modtaget Finsen-Mærker til Salg, anmodes herved om, saa vidt muligt inden Udgangen af Marts Maaned, at indsende Opgørelse over de solgte Mærker samt Beløbet for samme.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel.: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 ✻ KØBENHAVN DEN 1. APRIL 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Malerne i Østifterne; Sadelmagerne i København; Formerne i Norge). — Naar de Unge rejser. — Kongresser (Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund; Sømændene i Nordamerika). — Kulstrejken i Westfalen. — Finsen-Indsamlingen.

Lønbevægelser og Konflikter

Malerne i Østifterne. Malerne har nu strejket siden 1. April i Fjor i Odense, Køge, Nakskov og Nykøbing p. F., fordi Mestrene i *Odense* ikke vil *binde* sig til at betale efter Københavns Priskurant, som, vel at mærke, i flere Aar har været vedtagen Betalingsnorm for Akkordarbejde i Odense. Malermestrenes Centralforening i Østifterne, hvis Formand er Hr. HAUPTMANN i Odense, havde knyttet de 3 mindre Byers Skæbne til Odense, idet den forlangte, at Malerforbundet skulde antage et for alle fire Byer fælles Regulativ, som betød Forringelser for Malersvendene; Forbundet blev derved nødsaget til ogsaa at standse Arbejdet i de tre mindre Byer.

Ved en Forhandling i August Maaned i Fjor blev Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for Parterne enige om et Forslag til Overenskomst, men det blev forkastet af Mestrene paa deres Generalforsamling i Sorø. Denne vedtog, for rigtig at vise sit Krigshumør, at opsige Regulativerne i 14 andre Byer i Østifterne, nemlig i i Københavns Amts nordre Birk, Hørsholm, Hillerød, Helsingør, Holbæk, Korsør, Slagelse, Sorø, Ringsted, Næstved, Haslev, Stege, Faaborg og Svendborg til Ophør den 1. April d. A. En Forhandling den 11. Januar mellem Parterne forblev resultatløs.

Efter Forslag fra Arbejdsgiverforeningen fandt der et Fællesmøde Sted i København den 25. Marts mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og de interesserede Parter, for at søge tilvejebragt en Overenskomst. Dette lykkedes dog heller ikke her. Mestrene forlangte, at der skulde udarbejdes en særlig Priskurant for Odense med lavere Akkordpriser end i København, hvorimod Forbundet fastholdt, at Akkordarbejdet i Odense i Overensstemmelse med de nugældende Overenskomster skal betales med de for for København gældende Priser; dog erklærede Forbundet sig villig til i det første Aar, at arbejde 5 % under disse Priser. Forbundet var ogsaa villig til at lade Spørgsmaalet om tvungen Akkord i Odense falde, mod at Timelønnen i denne By blev forhøjet med 5 Øre, fra 40 til 45 Øre, og at der for alle Byerne indførtes et Lønregulativ, som det, der er gældende i Svendborg, med en Timeløn af mindst 40 Øre og en højere Minimalløn, hvor en saadan allerede er gældende.

En saadan Ordning vilde Mestrene ikke tiltræde. Søndag den 2. April skal deres Centralforening have Møde i Odense for, som det hedder i „Samfundet", „at tage Standpunkt til Spørgsmaalet om eventuel Arbejdsstandsning i Østifternes Byer".

Det skal blive interessant at se, om Malermestrene i Odense med deres Hauptmann i Spidsen, virkelig kan faa sat igennem i Centralforeningen, at Arbejdet skal standses overalt i Østifterne, for at fri Odense-Mestrene fra at overholde en Priskurant, som de for Aar og Dag tilbage har forpligtet sig til at betale efter. Thi herom staar Striden og ikke om noget som helst andet.

Sadelmagerne i København har nu vedtaget at forny den gældende Overenskomst til 1. April 1906. Hele Lønningsspørgsmaalet skal derefter tages under Behandling i et Fællesudvalg, og saaledes at dette kan være færdigt med sine Overvejelser til November Maaned d. Aar.

Formerne i Norge. Det har i den senere Tid truet med Lock-out af ca. 10,000 Arbejdere i Jærnindustrien i Norge. Striden drejede sig om Formernes Akkordarbejde. Tidligere har Forholdet været saaledes, at Arbejdsgiverne og Arbejderne blev enige om Priserne for Akkordarbejde, men for ca. 3 Aar siden foretog *Myrens mekaniske Værksteder i Kristiania* en Forandring heri, idet Værket forlangte, at Arbejderne skulde tage Akkord efter en af Arbejdsgiverne fastsat Pris. Akkordpriserne blev, som Følge heraf, stadig mindre, og det blev tilsidst umuligt at arbejde derefter. Samtidig blev de højeste Timelønninger nedsat.

Senere har flere andre Virksomheder søgt at indføre samme System.

Formerforbundet saa med Rette en Fare heri, baade paa Grund af de synkende Akkordpriser, og fordi Fabrikanterne nedsatte Timelønnen, som skulde garanteres under Akkorderne.

Forbundet fremkom derfor med Forslag om, at der, som tidligere, skulde være Enighed om Akkordpriserne mellem vedkommende Arbejdsgiver og Arbejder, og at Arbejdet skulde udføres i Timeløn, hvis der ikke blev Enighed om Akkorden. Under alt Akkordarbejde skulde Arbejderen være garanteret sin almindelige Timeløn, som ogsaa skulde udbetales ham hver Lønningsdag efter det Timeantal, han havde arbejdet i Ugen.

Arbejdsgiverne modsatte sig dette Forslag og forlangte, at »Norsk Formerforbund« skulde tillade sine Medlemmer at udføre Akkordarbejde ved alle Landets mekaniske Værksteder og Støberier i den Udstrækning, som Bedriften fandt tjenligt. Angaaende Akkorder skulde der forhandles mellem Arbejdsgiveren og Arbejderne, men saafremt der ikke opnaaedes Enighed, skulde Arbejderen være pligtig til at overtage Akkorden *til den af Arbejdsgiverne fastsatte Pris*, mod at vedkommende Arbejder var garanteret sin almindelige Timeløn.

Saafremt Arbejderne ikke tiltraadte dette, vilde Fabrikanterne erklære Lockout. En saadan kom dog ikke til Udbrud. Fra alle Sider var der blevet arbejdet paa at faa Striden bilagt. Efter Opfordring valgte Kristiania Kommunalbestyrelse et Udvalg paa 3 Medlemmer, en fra hvert Parti, til at udarbejde et Forslag til Overenskomst, og dette er nu godkendt af Parterne. Overenskomsten er saalydende:

Norsk Formerforbund tillader sine Medlemmer at praktisere Akkordarbejde ved alle Landets mekaniske Værksteder og Støberier i den Udstrækning, som Bedrifterne finder det tjenligt.

Ved alle Støberier eller Værksteder fastsættes Timeløn for Arbejderne.

Overalt, hvor Akkordarbejde praktiseres, forhandles mellem Arbejdsgiveren eller dennes Stedfortræder og vedkommende Arbejder eller Arbejdere angaaende Akkordprisen.

Opnaas Enighed om Akkordprisen, garanteres en Fortjeneste, der svarer til vedkommende Arbejders Timeløn.

Opnaas ikke Enighed om Akkordprisen, bestemmer Arbejdsgiveren eller dennes Stedfortræder, hvor vidt Arbejdet skal udføres paa Akkord eller efter Timeløn; i første Tilfælde garanteres en Fortjeneste, der svarer til vedkommende Arbejders Timeløn med et Tillæg af 5 pCt.

Ved Fabrikation af Masseartikler, f. Eks. Ovnstøbning, hvor Priserne paa Forhaand ere anerkendte, anvendes tidligere Praksis.

De nuværende Akkordpriser for Masseartikler er at anse som anerkendte. Ved Fastsættelsen af Akkordpriser for nye Masseartikler og hvor Enighed ikke kan opnaas, fremgaas efter Punkt 3.

Nærværende Overenskomst underskrives paa de mekaniske Værksteders og Støberiers Vegne af Norsk Arbejdsgiverforenings Centralstyre, og for Formernes Vedkommende af Formerforbundets Styre samt tiltrædes af Sekretariatet for Arbejdernes faglige Landsorganisation.

Denne Overenskomst gælder til 31. Marts 1909. Er Overenskomsten ikke af nogen af Parterne opsagt til Udløbet af ovennævnte Tid, med 3 (tre) Maaneders forudgaaende Varsel, er den fremdeles gældende for 2 Aar ad Gangen med samme gensidige Opsigelsesfrist.

Før Opsigelse kan finde Sted, maa der forud føres Forhandlinger mellem Parterne, for mulig Opnaaelse af Enighed om Tvistepunkterne.

Saafremt dette Forslag vedtages af begge Parter, vil Opsigelserne af vedkommende Arbejdere blive tilbagekaldt.

Overenskomsten træder i Kraft 31. Marts førstkommende.

Naar de Unge rejser

Hvert Foraar forlader en Mængde unge Arbejdere — mest Haandværkere — Danmark, for at besøge Udlandet, for der at hente Belæring, baade i deres Fag og om udenlandske Forhold i det hele taget.

I Fagorganisationerne bør vi fremhjælpe den Rejselyst, der opstaar hos unge Arbejdere, baade for de unge Mænds og for vor egen Skyld. Derude i det Fremmede faar de Lejlighed til at gøre sig bekendt med Udlandets Organisationer i deres Fag, og naar de atter kommer hjem, har de erhvervet sig saadanne Betingelser, at de med større Lethed *kan* hjælpe til i det internationale Sammenslutningsarbejde, der nu *er* saa godt i Gang i vore Fagorganisationer.

„Foreningen for berejste Haandværkere" yder unge Arbejdere, der vil rejse til Udlandet, al fornøden Vejledning. Foreningens Forretningsfører, Hr. Barnevognsfabrikant Fr. Nielsen, Nørrebrogade 18 B, St., København N., besvarer mundtlige og skriftlige Forespørgsler, de sidste dog kun, naar Svarporto vedlægges. Den at Foreningen udgivne *Rejsehaandbog*, der indeholder mange nyttige Oplysninger for de unge Rejsende, faas à 1 Kr. 50 Øre hos Hr. Nielsen. Ved Forsendelse af Bogen maa Portoen betales ekstra.

Vi tillader os, at anmode Formændene for Fagforeningerne om ved det førstkommende Møde, at gøre Medlemmerne opmærksom paa det her anførte.

I Tilslutning til foranstaaende, fremsættes en

Adressefortegnelse

over

Skandinaviske Foreninger i Udlandet.

Svejts.

Arbon: Restaur. »z. Park,« Parkstrasse.

Basel: Restaur. »z. Sumsander,« Rheingasse 19.

Bern: Restaur. »Lötschberg«, Aarbergergasse 43.

Davos: Restaur. »z. Løwen,« Rathausstrasse.

Kreuzlingen: H. P. Jørgensen, Hauptstrasse.

Luzern: Hôtel Bären, Pfistergasse.

St. Gallen: Restaur. »Blumenegg,« Kornhausstrasse.

Zürich: Restaur. »Schlauch,« Münstergasse 20.

Tyskland.

Berlin: Restaur. »Feuerstein,« Alte Jacobstrasse 75.

Bremen: Restaur. »Diercks,« Ecke Wester- und Brautstrasse.

Cöln: Restaur. »Im Holz,« Breitestrasse 66.

Dresden: Restaur. »z. Gänsedieb,« Victoriàstrasse 30.

Düsseldorf: Restaur. »z. Dicken Jean,« Ecke Jahn- und Fürstenwallstrasse.

Frankfurt a. M.: Restaur. z. »Lützou,« Ecke Lützou- und Yorkstrasse.

Hamburg: Restaur. A. Heitemann, Grosse Neumarkt 21.

Harburg: Restaur. »z. Lüssenhopp,« Erste Bergstrasse 7.

Leipzig: Restaur. »Sauerbier,« Ecke Lange- und Kohlgartenstrasse.

Mainz: Restaur. »z. Thaunus.« Rheinstrasse 37

Mannheim: Restaur. »Stadt Ulm,« H. 5. 12.

München: Restaur. »z. Walhalla« Ecke Augusta- und Briennerstrasse.

Nürnberg: Restaur. »Vater Jahn,« Turnstrasse 14.

Stuttgart: Restaur. »z. Blumenau,« Ludvigsstrasse 28 a.

Vegesack: Restaur. M. Borjes, Sedanplatz 7.

Wiesbaden: Restaur. »Stadt Weissenburg,« Ecke Dortzheimer u. Wörthstrasse.

Frankrig.

Paris: Hôtel Suisse, Rue Keller 5.

England.

London: Den fri Diskussionsforening, Mr. S. Serner, Charlottestreet 107. W.

Østrig.

Wien: Schönbrunnerstrasse 27, 5. B c R.

Kongresser.

Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund afholdt den 11. og 12. Marts Delegeretmøde i Kolding.

Formanden aflagde Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres, og den godkendtes enstemmigt.

Regnskabet godkendtes ligeledes enstemmigt.

Til Behandling paa Kongressen forelaa Spørgsmaalet om et nærmere Samarbejde mellem Sukkervarearbejdernes Organisation i Danmark og Norge. Det vedtoges, at der mellem disse Lande skal udveksles halvaarlige Beretninger om Organisationernes Virksomhed, Arbejdsforhold og Arbejdsløshed, Regnskab m. m.

Desuden skal der ved Konflikter af større Omfang foretages Indsamling af frivillige Bidrag blandt Medlemmer, saalænge Konflikten vedvarer.

Organisationerne yder rejsende Medlemmer økonomisk Støtte. I Kristiania, København og Aarhus udbetales der 5 Kr. til rejsende Medlemmer, som har tilhørt Organisationen 1 Aar.

Det vedtoges at oprette en Understøttelseskasse for arbejdsløse Medlemmer. Kontingentet vil hermed blive forhøjet med 13 Øre pr. Uge. Forslaget skal dog, forinden det træder i Kraft, godkendes af Medlemmerne ved en Urafstemning i Afdelingerne.

Det vedtoges endvidere, at der i den kommende Tid skal iværksættes en kraftig Agitation for at organisere de paa Sukkervare- og Chokoladefabrikkerne beskæftigede Kvinder indenfor Forbundets Ramme.

Angaaende Lønregulativet for Aarhus og Odense vedtoges det, at der skal arbejdes hen til, at Lønregulativerne kan blive ensartede.

Til Formand for Forbundet valgtes P. G. Petersen, Odense. Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes: C. Jaspus, Odense og N, Nielsen, Kolding.

Efter Opfordring vedbliver Forbundets tidligere Formand, Hr. C. Tychsen, at fungere til 1. Juni.

— Delegeretmødet sluttede med de bedste Ønsker for Forbundet.

Sømændene i Nordamerika afholdt Kongres fra den 5.—14. December i Fjor i *San Francisco*.

Forbundets Formand, *Will. Penje*, aflagde Beretning. Ved Pacifickysten og de store Indsøer bestaar der samlede Overenskomster mellem Forbundet og Skibsejerne; ved den atlantiske Kyst er Forholdene mindre tilfredsstillende. Søfyrbøderne her havde strejket for en Lønforhøjelse, som de tildels havde opnaaet, men Sømændene havde lidt Nederlag i en Lock-out, som Rhederne havde iværksat for at reducere Lønnen. Medlemstallet angives til ca. 23,000. Udgifterne har i 1904 været 15,020 Doll. Kassebeholdningen var 3,072 Doll.

Kongressen vedtog en Beslutning, hvori det forlanges, at den amerikanske Lov om Udelukkelse af Kinesere ogsaa skal overføres paa Skibsfarten. Angaaende denne Beslutning tilsendte Handelsministeren et Par Dage senere Kongressen Meddelelse om, at Beslutningen ikke lod sig gennemføre, da Domstolene har dømt, at Loven ikke finder Anvendelse paa Skibe.

Kongressen vedtog, at Forbundet skal slutte sig til det internationale Transportarbejderforbund, som har Sæde i Hamburg.

Kulstrejken i Westfalen

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Drejernes Fagf. i Odense 10 Kr., Formernes do. i Rønne 7 Kr. 45 Øre, Murerforbundets Afdelinger: i Hobro 10 Kr., Næstved 20 Kr., Ringsted 10 Kr., Skive 25 Kr., Struer 6 Kr., Thisted 10 Kr. Slagteriarbejderforbundets Afd. i København 28 Kr., Kolding 14 Kr., Snedkerforbundets Afd. i Hjørring 10 Kr., Kolding 25 Kr., Tømrernes og Snedkernes Fagforening Præstø 10 Kr., Dansk Typografforbunds Afd. i Esbjerg 10 Kr., København 400 Kr., Odense 16 Kr., Rønne 10 Kr., Tobaksarbejderforbundets Afd. i Kolding 18 Kr. 35 Øre.

E. SVENDSEN,
Kasserer.

Finsen-Indsamlingen

De Organisationer, der har modtaget Finsen-Mærker til Salg, anmodes herved om snarest muligt at indsende Opgørelse over de solgte Mærker samt Beløbet for samme.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 ✻ KØBENHAVN DEN 8. APRIL 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Engelsk Fagforeningspolitik. — Generalforsamlingen.

Engelsk Fagforeningspolitik

Vore reaktionære Politikere holder i Almindelighed de engelske Fagforeninger op for os som de Mønstre, vi burde efterligne. Det er ikke saaledes at forstaa, at de ønsker, vi skal blive lige saa kraftige eller virksomme, som mange af de engelske Fagforeninger er, for at vi fuldt rustede kan tage Kampen op mod vore Modstandere, naar Tiden dertil er inde. Nej, de betragter i Almindelighed Fagforeningerne som et Onde, man helst maatte se at blive kvit, men da dette nu ikke mere lader sig gøre, skjuler de deres Had til Fagorganisationerne under det Paaskud, at hvis de danske Fagforeninger blot vilde holde sig borte fra al Deltagelse i politisk Virksomhed — hvorved de forstaar Arbejdernes Tilslutning til Arbejdernes egen Politik — saaledes som t. Eks. de engelske Fagforeninger, saa vilde de anse Fagbevægelsen i Danmark for at være mere berettiget.

De Herrer, der taler saaledes for Arbejderne, ved nemlig, at Overklassen kun vil være i Stand til at herske over den øvrige Befolkning, saa længe som denne tillader det, og at derfor ethvert Skridt, Arbejderne foretager sig for at gøre Overklassens Herskerstilling Rangen stridig, betyder en Fremgang i Indflydelse for Underklassens med en tilsvarende Tilbagegang for Overklassens Herredømme.

Men nu gaar det heller ikke længere med Eksemplet fra England, som dog syntes uopslideligt.

De engelske Fagforeninger — ikke, som tidligere, nogle enkelte af dem, men de allerfleste — har nu ogsaa set, at de ikke i Længden kan overlade det politiske Førerskab til valne Venner eller endog til Modstandere. De ser, at de selv maa tage fat, i Forbindelse med Arbejdernes politiske Organisationer, hvis Arbejdernes Sager virkelig skal faa den Behandling i Parlament og Kommunalbestyrelser, som de har Krav paa.

Paa Grund af, at det tidligere fuldstændig har skortet paa det fornødne Samarbejde mellem den socialistiske Bevægelse og Fagforeningerne i England, har der i begge Lejre i fuldkommen Ro kunnet udvikle sig saa stærke Opfattelser af egen Fuldkommenhed og den anden Parts Mangel paa Indsigt og Mangel paa Ret til at agere Arbejderbevægelse, at Modstanderne ikke har behøvet at gøre sig større Ulejlighed for at holde Arbejderne adskilt paa det politiske Omraade; det besørgede de selv saa godt. Doktrinær Socialisme og ensidig Tro paa, at Fagforeningerne alene var tilstrækkelige til at beskytte Arbejderne mod Kapitalens Voldsherredømme, vaagede hver for sig med Ængstelse over, at det ikke paa nogen Maade skulde faa Udseende af, at den ene Part tog Hensyn til den anden.

Men nu lysner det ogsaa i det britiske Rige! De er ved at smelte sammen, som det sig hør og bør for de to Grene af Proletariatets Klassebevægelse, og dermed er meget vundet for hele Verdens Arbejderbevægelse.

Med det fælles Formaal for Øje har de skabt en Institution, den saakaldte »*Labour Representation Committee*« (Udvalget for Arbejderrepræsentation), som har det Hverv at arrangere alt det fornødne med Hensyn til Opstil-

ling af særlige Arbejderkandidater ved de forskellige Valg og virke for Valget af disse.

De Organisationer, som slutter sig til denne Institution, betaler et Bidrag pr. Medlem, dels til Valgudgifter og dels til Diæter for de Kandidater, som opnaar Valg. Medlemmerne af det engelske Parlament faar ingen Diæter af Statskassen, som i andre Lande, og dette har hidtil været et virkningsfuldt Middel i Overklassens Haand til at holde Arbejderne udenfor Parlamentet. De faa Arbejderrepræsentanter, der findes i Parlamentet, lønnes væsentligst af enkelte Forbund. Der findes kun to Socialdemokrater, KEIR HARDIE og JOHN BURNS; den sidste har hidtil, i sin Egenskab af Parlamentsmedlem, oppebaaret en Sum aarlig fra det engelske Maskinarbejderforbund.

De Arbejderorganisationer, som tilhører Bevægelsen for en selvstændig Arbejderrepræsentation, har holdt deres Kongres i *Liverpool* i Januar Maaned. Forinden denne Kongres skrev Formanden for de samvirkende Fagforb. i England, Gasværksarbejderen PETE CURRAN, om denne Bevægelse en Artikel i Fag-Centralisationens Kvartalsberetning for December 1904. Da Artiklen giver et godt Indblik til Forstaaelse af den politiske Understrøm, der for Tiden gaar gennem de engelske Fagforeninger, gengiver vi nedenfor vor Partifælles Indlæg.

Han skriver:

»I en Omtale af ovenstaaende Spørgsmaal maa vi se tilbage til Fagforeningskongressen i Plymouth September 1899. Der var ganske vist paa mange tidligere Kongresser blevet forhandlet om Arbejdernes direkte Repræsentation, og der er blevet vedtaget forskellige Beslutninger i den Retning, men Kongressen i 1899 gav det egentlige Stød til den nuværende Bevægelse. Den direkte Anledning til Kongressen i 1899 var, at Jærnbanefunktionærernes Forbund paa sin Kongres havde vedtaget en Resolution, hvori den opfordrer den parlamentariske Komité for de almindelige Fagforeningskongresser i England til at sammenkalde til en Konference af Repræsentanter for Fagforeningerne, Arbejdernes kooperative Foretagender (Brugsforeninger osv.) og de socialdemokratiske Organisationer, med det Formaal, at danne et politisk Arbejderparti, uafhængigt af de bestaaende ældre Partier.

Denne Konference fandt Sted i Jan. 1900 i London. Den almindelige Begejstring, hvormed Bevægelsen blev mødt, navnlig blandt de ældre Fagorganisationer, glædede alle os, som i mange Aar havde arbejdet derfor. Den tæller nu tæt ved *en og en halv Million Medlemmer.*

Foruden dens almindelige Administrationsfond har den et parlamentarisk Fond, hvoraf 4 Arbejdermedlemmer i Parlamentet modtager hver 200 Pund Sterling (3632 Kr.) aarlig.

Bevægelsen, d. e. den Organisation, der er et Udtryk for denne, har over 40 Arbejderkandidater i Marken i de forskellige Dele af Landet; mange af dem arbejder med gode Udsigter til at blive valgt.

Naar man ser disse faktiske Forhold, maa det anerkendes, at Bevægelsen ikke mere er et Fantasiglimt paa den politiske Himmel; den har nu vist sig som en solid, praktisk og absolut nødvendig politisk Faktor, næret af det Haab, at Ligegyldighed og forbrydersk Forsømmelse af Lønarbejdernes Interesser maa forsvinde for den Erkendelse, at Lønarbejdernes Interesser ikke *kan* varetages af de gamle Partier. De arbejdende Klasser er endelig vaagnede til Bevidsthed om, at de maa benytte den Magt, de besidder i deres Borgerret, til Gavn for deres egen politiske Velfærd.

Man havde ventet, at denne nye Bevægelse vilde blive mødt med Kritik og Fordømmelse fra forskellige Sider i det offentlige Liv, og ganske vist har der været nogen Modstand, men dog ikke større end at den er forholdsvis let at overvinde.

Det er umuligt at bygge en Organisation op uden Disciplin, og vi kan ikke hjælpe til at styrke andre Partier, uden i tilsvarende Grad at svække vort eget. Dette vil sikkert blive Organisationens Politik, men det vil ikke paa nogen Maade forhindre en Arbejdergruppe, som saadan, i at samarbejde med et andet politisk Parti i Underhuset for at gennemføre saadanne Love,

som Arbejderpartiet iøvrigt anser for nyttige.

Det er bebrejdet Udvalget for Arbejderrepræsentation, at det ikke endnu har forelagt et samlet Program. Efter mit Skøn har der været alt for mange Programmer i Arbejderpolitiken indtil nu, det uheldige har været, at Programmerne gærne har maattet skydes til Side.

Jeg tror, at det vil være rigtigere nogen Tid efter det næste almindelige Valg, at Arbejdergruppen i Parlamentet samles og opstiller nogle specielle Reformer, hvorpaa de kan koncentrere deres Kraft for den nærmeste Tid. Dette kan gøres med periodiske Mellemrum, da Udvalget for Arbejderrepræsentation til enhver Tid kan tage Initiativet og altid kan være ved Haanden for at hjælpe dem.

Bevægelsen er for Tiden klemt mellem to modsatte Elementer. Fra reaktionær Side erklærer man, at den er for socialistisk, og fra yderliggaaende Side anses den ikke for socialistisk nok. Jeg er selv Socialist, som i over 20 Aar har deltaget bevidst i Klassekampen; men jeg er overbevist om, at Arbejderrepræsentationens Taktik maa afpasses efter de politiske og industrielle Forhold, som er raadende i Landet.

Vort Proletariats og den engelske Arbejderhistories Karakter er vidt forskellig fra andre europæiske Landes. For det første har vi en Fagforeningsbevægelse efter Fagforeningsvæsnets rene og simple Linier, der er opbygget længe forinden Socialismens Principper fik Fodfæste paa de britiske Øer. Man maa anerkende og prise Fagforeningsbevægelsens betydningsfulde Virksomhed i forrige Tider, men man kan ikke vente, at den i en Mundfuld skal kunne sluge alle den klassebevidste Socialismes Grundsætninger. — Man maa imidlertid betragte Bestræbelserne for en Arbejderrepræsentation som et højst betydeligt Skridt paa den rette Vej; derved tilegner Organisationernes store Flertal sig Principerne for en uafhængig politisk Virksomhed for Arbejdernes Sag.

Hvad angaar den Række af Sager, som vil blive optaget af Arbejdergruppen i Parlamentet, er jeg personlig overbevist om, at, skønt Gruppen ikke kan blive sammensat af lutter Socialdemokrater, deres Arbejde dog vil blive gjort samlet.

Hele Bevægelsen bestaar afgjort i, at den koncentrerer sine Angreb paa nogle af de mest skamløse Monopoler, som gør Livet og Forholdene for store Dele af vor Befolkning saa utaalelige.«

Forfatteren nævner derefter en Række Spørgsmaal, hvorom han mener, at en Arbejdergruppe i Parlamentet vil samle sig. Han nævner deriblandt Spørgsmaalet om en lovfæstet Forkortelse af Arbejdstiden, om Statshjælp til Opførelse af bedre Boliger for Arbejderne, hvorved disse kan sættes i Stand til at bo udenfor de sammenpakkede Distrikter i Storbyerne. Sluttelig nævner han, at det mest presserende af alle Spørgsmaal er, at der opnaas Mulighed for, at de offentlige Midler bliver anvendt til nyttige og produktive Arbejder, i Stedet for til unyttige eller endog forbryderiske Foretagender. — (Forfatteren sigter hermed formentlig til Boerkrigen og de dermed forbundne kolossale Udgifter og til Militærudgifter i Almindelighed. Red.)

Forfatteren fortsætter saaledes:

»— Jeg har simpelt hen stillet disse Spørgsmaal op, fordi jeg efter Bevægelsen at dømme tør være ganske sikker paa, at vi fuldstændig kan forenes paa dem, og i Grunden ogsaa paa en stor Del andre, som jeg ikke mener at burde fremføre her.

Alle disse Punkter henhører under det, man i Almindelighed kalder »Forhalingsmidler«. Men Indførelsen af enhver af dem vilde skabe umaadelige Lettelser for Opnaaelsen af vort endelige Maal: Indførelsen af det samvirkende Samfund.

Det vilde være unyttigt at benægte, at vi i mange Retninger er alvorligt truede, ikke alene af Reaktionens Modstand og af alle Reformfjender, men ogsaa af Splid i vore egne Rækker. Ja, jeg gaar saa vidt, at jeg tror, at de Uenigheder, der opstaar mellem os selv indbyrdes, er de mest forbitrede af alle. Mistanke mellem de enkelte Led af Arbejderbevægelsen indbyrdes og personligt Had gør meget til at forhindre Udførelsen af de Ideer, som

vi alle oprigtig tror paa. Efter min Mening maa den Dag være forbi, hvor vi paa den ene Side spilder den kostbare Tid med at diskutere om Dannelsen af en Arbejderbevægelse, hvis Hovedformaal skulde være at opretholde de nuværende Samfundsforhold, og paa den anden Side fortaler os i haarkløvende Diskussioner over Forstaaelsen af Marx's Theori om Merværdien eller angaaende Spørgsmaalet om, *hvori* Klassekampen bestaar.

De af os, som har arbejdet længe og haardt, tror, at der er nedlagt tilstrækkelig Sæd til nu at forsvare en Kraftanstrængelse, for i det mindste at høste *en Del* af Høsten.

Og jeg føler, at dette kan lade sig gøre i en nær Fremtid, uden at nogen behøver at gaa paa Kompromis med Principerne. Vi skal blot bortkaste al smaalig Mistanke, personlig Uvilje og smaa økonomiske Uenigheder; de vil let klares, naar vort fælles Formaal bliver bedre forstaaet, og naar vor Bevægelse, som en Følge heraf opnaar en kraftigere Indflydelse i vort Lands kommunale og politiske Forsamlinger, end Tilfæleet er nu for Tiden.

Jeg vil slutte med WALTER CRANE'S Motto:

»*Arbejdernes Forening er Verdens Haab.*«

Generalforsamlingen

Den ordinære Generalforsamling i »De samvirkende Fagforbund« afholdes Torsdag den 20. og Fredag den 21. April 1905, Kl. 10 Formiddag i *Forsamlingsbygningen Enghavevej 40.*

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Forslag til Ændring i Loven.
4. Forskellige Forslag.
   a) Tobaksarbejderforbundet i Danmark.
   b) Skand. Sadelmager- og Tapetsererforb.
   c) do. do do.
   d) Dansk Kedel- og Maskinpasserforb.
   e) Kvindeligt Arbejderforbund.
5. Arbejdstiden.
6. Arbejdsløsheden.
7. Valg af Forretningsudvalg, Kasserer og Revisionskomité.

Generalforsamlingen, som afholdes hvert andet Aar, bestaar af samtlige Fagforbunds Hovedbestyrelser, 1 Repræsentant for hver af de enkeltvis indmeldte Foreninger og 1 Repræsentant for hver af de lokale Fællesorgan.

Der er tilsendt samtlige Forbund, enkeltstaaende Foreninger og Fællesorganisationer trykte Adgangskort, som skal udfyldes med Navnet paa den paagældende Repræsentant, paa den By, hvor han er fra og paa hans Organisation; Kortet skal endvidere undertegnes af Formanden for Organisationen og forsynes med dennes Stempel.

Adgangskortet skal forevises og afleveres til Kontrollen ved Indgangen; det ombyttes af Kontrollen med et andet Adgangskort. Denne Fremgangsmaade, som ogsaa har været anvendt ved foregaaende Generalforsamlinger, er nødvendig, af Hensyn til, at der til Brug ved Afstemninger skal udarbejdes en Fortegnelse over samtlige Deltagere i Generalforsamlingen.

Overtøj opbevares gratis i Garderoben mod Forevisning af Adgangskort.

Deltagerne bedes møde pr. Kl. 10.

Organisationerne har faaet tilsendt samtlige foreliggende Forslag til Ændringer i Loven, samt de særlige Forslag, der er indsendt fra forskellige Forbund tilligemed Forslag til Beslutninger angaaende *Arbejdstiden* og *Arbejdsløsheden.* Forslagene til Lovændringer og de særlige Forslag har iøvrigt tidligere været aftrykt i »Arbejderen«.

Vi skal ikke her foregribe Forhandlingerne ved at kommentere de foreliggende talrige Forslag, men kun anbefale Deltagerne i Generalforsamlingen at bemærke sig Indholdet, navnlig Ændringerne til §§ 13 og 18 i Lovene og Forslaget under Punkt 4 d angaaende Gensidighedsreglerne samt Resolutionerne angaaende Arbejdstiden og Arbejdsløsheden.

Angaaende Virksomheden er der en Beretning under Udarbejdelse; den vil blive tilsendt Organisationerne inden Generalforsamlingen.

* * *

Repræsentskabet holder Møde Onsdag d. 19. April, Kl. 10 Fm., i Rømersg. 22.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42 ✻ KØBENHAVN DEN 15. APRIL 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Hattemagerne i Svendborg; Karetmagerne i Aarhus; Keramisk Forbund; Malerne i Østifterne; Sadelmager- og Tapetsererforbundet; Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; Snedkerne i Østifterne). — Arbejdsløsheden. — Meddelelser. — Kulstrejken i Westfalen.

Lønbevægelser og Konflikter

Hattemagerne i Svendborg kom ikke i Konflikt. De har nu opnaaet Overenskomst med Hr. Hattefab. SCHULTZE om en Ugelønstarif, hvorved Minimumslønnen for faglærte Hattemagere er fastsat til 18 Kr. Arbejdstiden er $9^1/_2$ Time daglig.

I *Aalborg* er der opnaaet Overenskomst med Hr. Fabrikant L. CHR. POULSEN om en Akkordtarif, hvorved de bestaaende Priser forhøjes en Del.

Karetmagerne i Aarhus, for hvem det en Tid saa ud til Konflikt, har ved Forhandling med Vognfabrikanter og Karetmagermestre opnaaet en ny Overenskomst, hvorved Minimallønnen forhøjes fra 36 til 38 Øre pr. Time; til alle nuværende Lønninger gives et personligt Tillæg af 2 Øre pr. Time. Over- og Natarbejde betales med henholdsvis 50 og 100 pCt. Overenskomsten er gældende i 2 Aar.

Keramisk Forbund. Den 8. April opstod der en Konflikt blandt Kunstmalerinderne paa den kgl. Porcellænsfabrik.

Malerinderne — ca. 40 ialt — har for nogen Tid siden dannet en Organisation. Af formelle Grunde indmeldte den sig dog ikke straks i Keramisk Forbund, men dette er sket senere. Den ene af Aktieselskabets Direktører, Hr. DALGAS, og en Dame, der er ansat som Inspektrice paa Malerstuen, optraadte ret uvilligt overfor den nye Organisation; navnlig mente dennes Formand, at man gik ud paa, at fortrædige hende, og at der kun ventedes paa en Lejlighed til at faa hende afskediget fra Fabriken.

I Fredags — den 7. ds. — da Formanden, Frk. HANSEN, sad og dekorerede en Vase, kom den omtalte Dame hen til hende og forlangte at se et Numer paa Bunden af Vasen. Frk. H. erklærede, at dette ikke lod sig gøre, uden at den endnu vaade Dekoration beskadigedes, hvorfor hun nægtede at vende Vasen. Direktør Dalgas gav derefter Frk. H. Afsked, med den Motivering, at hun havde nægtet at efterkomme en given Ordre. Samtlige Medlemmer gjorde nu fælles Sag med deres Formand og forlod alle Arbejdet.

Ved en Forhandling den 11. ds. mellem Aktieselskabet »Aluminia«s Bestyrelse og Repræsentanter for Keramisk Forbund er Konflikten nu bilagt paa den Maade, at Frk. H. erkender at burde have efterkommet den af Inspektricen fremsatte Anmodning, trods den dermed forbundne Vanskelighed, og derfor gør en Undskyldning, men at Aktieselskabet samtidig gør hele Fabrikens Personale bekendt med, at det stiller sig ganske neutralt med Hensyn til Organisationsspørgsmaalet, og endvidere, at der optages en Forhandling mellem »Keramisk Forbund« og Aktieselskabet om Malerindernes Lønninger. En Overenskomst herom skal have tilbagevirkende Kraft fra den 1. April d. A.

Malerne i Østifterne. Som det var at vente, lykkedes det ikke Formanden for Malermestrenes Centralforening i Østifterne, Hr. HAUPTMANN, at gennemføre en Arbejdsstandsning overalt hos Malermestrene i Østifterne. Foreningens Generalforsamling vedtog derimod at give Sagen fra sig og overdrage de videre Forhandlinger med Malerforbundet til Bestyrelsen for Fællesforeningen af Danmarks Malermestre.

Malerforbundet har derefter modtaget Anmodning fra Fællesforeningen om at genoptage Forhandlingerne, og Fællesmøder har fundet Sted den 5.—8. April. Den sidste Dag blev de forhandlende Parter enige om, at Københavns Prisliste, med Undtagelse af nogle Læmpelser for Landarbejde, skal være gældende i Odense. Malerforbundet har derved opnaaet, hvad det forlangte, thi efter Priskuranten skal alt Arbejde, som kan henføres til denne, laves efter de deri fastsatte Akkordpriser, medens Arbejde, som ikke findes i Priskuranten og udføres i Timeløn, betales med mindst 44 Øre pr. Time. Før Strejken begyndte i Odense den 1. April i Fjor, var Timelønnen 40 Øre, og Akkord efter Priskuranten hørte til Undtagelserne.

For alle øvrige Byer i Østifterne er der fastsat en Minimalløn af 42 Øre. Naar Arbejde udføres i Akkord, gælder Københavns Priskurant, men den er ikke obligatorisk, som i Odense. Mesteren er forpligtet til at holde de hos ham arbejdende Svende forsikrede mod Følgerne af Ulykkestilfælde, i Henhold til Lov af 7. Januar 1898; for *de første 13 Uger* efter et Ulykkestilfælde er der sikret Svendene mindst 1 Kr. i Dagpenge.

Den samlede Overenskomst er undertegnet for Fællesforeningen af Danmarks Malermestre ved dennes fungerende Formand, Hr. LAURITS HANSEN, og for Malerforbundet i Danmark ved dettes Formand, Hr. RUDOLF POULSEN.

Efter Overenskomsten skulde Arbejdet genoptages Mandag den 10. April i Odense, Køge, Nykøbing F., Maribo og Nakskov, og, saavidt vides, er dette ogsaa sket overalt — med Undtagelse af *Odense*.

Mestrene i Odense har vanskeligt ved at forstaa, at de er forpligtede til at rette sig efter en Afgørelse, som er truffen paa deres Vegne og uden nogetsomhelst Forbehold. Efter »Fyns Stiftstidende« har Malermesterforeningen i Odense forespurgt »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« om den virkelig skal tiltræde Overenskomsten, og dens Medlemmer, paa en enkelt nær, har erklæret, at de ikke vil lade Arbejdet genoptage, forinden der er kommet Svar fra Arbejdsgiverforeningen.

Malerforbundet har selvfølgelig klaget til Malermestrenes Fællesforening, som har Ansvaret for, at den indgaaede Overenskomst bliver efterkommet. Det maa være hævet over enhver Tvivl, at saavel denne Forening som Arbejdsgiverforeningen forlanger, at Mestrene i Odense bøjer sig.

Sadelmager- og Tapetsererforbundet har faaet Sanktion til at opsige det nuværende Regulativ i Aarhus til Ophør den 15. August d. A. Forbundet vil søge den nuværende Timeløn paa 35 Øre forhøjet; for Akkordarbejde søges gennemført Københavns Priskurant med Fradrag af 10 pCt.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund. I Nr. 39 af »Arbejderen« gjorde vi Rede for Resultatet af de mellem ovennævnte Forbund og Fabrikantforeningerne for Jylland og Østifterne førte Forhandlinger. Efter fornyede Behandlinger i de paagældende Afdelinger af Forbundet og dettes Hovedbestyrelse og gentagen Forhandling mellem Parterne, er der fastsat følgende:

I Hillerød og Slagelse træffes Overenskomst for 3 Aar. Minimallønnen for Maskinpassere er 33 Øre, for faste Arbejdsmænd 29 Øre. I Kolding samme Minimallønninger og Varighed. I Aalborg, Nørresundby, Randers og Horsens er Varigheden 2 Aar, Minimallønningerne henholdsvis 33 og 30 Øre. I alle Byer faar uøvede Maskinpassere en Begyndelsesløn af mindst 25 Øre Timen, og der tillægges dem $2^1/_2$ Øre

pr. Time for hvert Halvaar, indtil den almindelige Minimalløn naas.

Paa Kagerup Savværk i Gribskov er Arbejdet nedlagt, for at søge gennemført de for Hillerød vedtagne Lønninger.

Paa et Skæreri i Malling ved Aarhus er der ligeledes Udsigt til Konflikt.

Snedkerne i Østifterne. I November Maaned i Fjor opsagde Snedkerforbundet de bestaaende Overenskomster i *Odense* og *Nakskov*. Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne nægtede imidlertid at modtage en delvis Opsigelse af den samlede Overenskomst for Østifterne, hvorefter Forbundet opsagde den hele Overenskomst til Ophør den 1. April d. A.

I Marts Maaned har der været ført Forhandlinger mellem Repræsentanter for de interesserede Parter, med det Resultat, at der opnaaedes Enighed om, at det almindelige Regulativ samt Prislisten for hvide Møbler skulde være gældende i alle Byer; herved vilde der indvindes nogle mindre Forbedringer i Nyborg, Roskilde og Helsingør. For en Del Byers Vedkommende opnaaedes ligeledes et mindre Tillæg til Akkordprislisten for Møbel- og Bygningsarbejde, og Mindstelønnen skulde hæves med 1 Øre i Odense, Helsingør, Faaborg, Slagelse og Roskilde. I Virksomheder, hvor der anvendes Maskiner, saaledes at man af den Grund ikke kan arbejde efter Prislisterne og altsaa ikke er i Stand til at paavise en Gennemsnitsfortjeneste, skulde der betales et Tillæg til Mindstelønnen af mindst 3 Øre pr. Time.

Ovenstaaende, som var godkendt af Snedkerforbundet, ventede kun paa Godkendelse af Snedkermestrenes Generalforsamling, men denne har mod al Forventning og paa Trods af, at Mestrenes Repræsentanter havde lovet at anbefale Overenskomsten, forkastet denne. Grunden hertil er dog næppe de smaa Indrømmelser, der var gjort Svendene; den maa søges andetsteds.

Tømrermestrene i Provinserne benytter ret ofte Bygningssnedkere, og da der ikke hidtil har bestaaet nogen Overenskomst mellem Tømrermestrenes Centralforeninger og Forbundet, har Tømrermestrene opfordret dette til at optage Forhandling med dem om en Overenskomst for *hele Landet*. Denne Anmodning har Forbundet efterkommet. Under disse Forhandlinger har Tømrermestrene forlangt Ret til at betale efter den jyske Prisliste ogsaa i Byerne i Østifterne, men da denne er en Del lavere, og da Snedkermestrene jo maa betale efter Østifternes Priskurant, har Forbundet nægtet at indgaa paa en saadan Ordning, og krævet, at Tømrermestrene i Østifterne skal betale samme Løn som Snedkermestrene.

Og nu optræder Snedkermestrene solidarisk med Tømrermestrene. De sidstes Repræsentanter har været nærværende paa Snedkermestrenes Generalforsamling i Roskilde, hvor Snedker-Overenskomsten forkastedes. Heri ligger Forklaringen til Snedkermestrenes mærkelige Optræden i denne Sag.

Saavel Snedkermestrene som Tømrermestrene har nu meddelt Snedkerforbundet, at de maatte ønske Priserne for Bygningsarbejde i Jylland gennemført over hele Landet, og de udtaler i nogle uklare Vendinger, at der er Mulighed for Arbejdsstandsning, hvis dette ikke sker. Samtidig foreslaar de dog, at der den 12. April afholdes et Møde i København mellem Repræsentanter før Tømrer- og Snedkermestre og for Snedkerforbundet, for at søge en Ordning tilvejebragt. Hertil har Snedkerforbundet svaret, at det ikke kan anerkende Tømrermestrenes Ret til, paa det nuværende Stadium, at blande Spørgsmaalet om en Overenskomst med disse ind i Forholdet mellem Snedkermestrene og Forbundet, men at det forøvrigt vil give Møde ved den foreslaaede Forhandling.

Mødet den 12. April medførte ingen Overenskomst, da Tømrermestrene erklærede, at Snedkermestrene nu skulde have en Ordning, som af dem foreslaaet. Fordringen synes ganske urimelig, men desuagtet skal det ikke undre os, om Arkitekt THOMSEN, Slagelse, der er Formand for Arbejdsgiverforeningens Afdeling i Østifterne, vil fremkalde en Konflikt paa et saa

kunstigt Grundlag. De nærmeste Dage vil give Oplysning om, hvad man har i Sinde.

Arbejdsløsheden

Arbejdsløsheden i England. I den engelske Trontale, hvormed Parlamentet aabnedes den 14. Februar, hedder det om Arbejdsløsheden:

»Der vil blive forelagt Eder et Lovforslag til Oprettelse af et fast Departement, som skal beskæftige sig med Arbejdsløshedsspørgsmaalet.

Med dyb Beklagelse har jeg erfaret, at Nød, fremkaldt ved Arbejdsløsheden, virkelig har antaget usædvanlige Dimensioner i denne Vinter.

Der er vel foretaget forbigaaende Skridt for at afhjælpe dette Onde. Dog synes den Tid nu at være kommen, da der maa træffes Forholdsregler af fastere Art.«

Med de forbigaaende Skridt sigtes der til en Komité, der blev nedsat paa Foranledning af en af Ministrene, og som har indsamlet ca. 1 Mill. Kroner til de Arbejdsløse. Desuden har der været lokale Indsamlinger ved Aviserne, men selv om der ogsaa derigennem er indsamlet ret betydelige Summer, har de dog ikke kunnet forslaa overfor de mange Arbejdsløse.

Meddelelser

Generalforsamlingen afholdes, som meddelt, Torsdag den 20. og Fredag den 21. April Kl. 10 Form. paa Enghavevej 40, København.

I sidste Numer af »Arbejderen« meddelte vi, at Beretningen angaaende Virksomheden vilde blive tilsendt Organisationerne inden Generalforsamlingen. Paa Grund af Trykkervanskeligheder vil dette nu ikke være muligt, hvorimod Beretningen vil henligge paa Repræsentanternes Pladser paa Generalforsamlingen.

Repræsentantskabet afholder Møde Dagen forud for Generalforsamlingen i Rømersgade 22. Dagsordenen er den samme, som for Generalforsamlingen, dog med Tillæg af 2 Punkter, nemlig Spørgsmaal om Optagelse af Kobbersmedenes Forbund og Jærn- og Metalsliberforbundet. Det sidste Forbund har tidligere søgt Optagelse, men er bleven den nægtet under Henvisning til, at Forbundet har Adgang til at blive optaget i et bestaaende Forbund.

Organisationerne erindres om, at Administrationsbidraget for 1ste Halvaar 1905 skal være indbetalt inden Udgangen af April Maaned.

De Organisationer, der har modtaget Finsen-Mærker til Salg, anmodes herved om snarest muligt at indsende Opgørelse over de solgte Mærker samt Beløbet for samme.

Kulstrejken i Westfalen

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Dansk Arbejdsmandsforb.s Afd.: Brænderiarbejdernes Fagf. 25 Kr., Kuskenes Fællesforb. 200 Kr., Næstved 50 Kr., Voldby 5 Kr., Værløse 10 Kr., Bagernes Fagf., Køge 7 Kr., Brandfolkene, København 25 Kr, Bryggeriarbejdernes Forbunds Afdeling i Aalborg 11 Kr. 56 Øre, Esbjerg 15 Kr., Frederikssund 5 Kr., Holstebro 15 Kr., Horsens 25 Kr., Svendborg 10 Kr., Drejerforbundet 16 Kr. 50 Øre, Afdelingen i Aarhus 3 Kr. 50 Øre, Trædrejernes Fagforening, København 25 Kr., Formerne, Aarhus 25 Kr. Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund 50 Kr., Handskemagernes Fagforening, Randers 10 Kr., Malernes Fagforening, Horsens 5 Kr., Murerforbundets Afdeling i Holbæk 20 Kr., Lemvig 10 Kr., Nykøbing F. 25 Kr., Ordrup 50 Kr., Slagelse 25 Kr., Skræderne i Aarhus 15 Kr., Slagteriarbejderne, Ringsted 5 Kr. 80 Øre, Viborg 11 Kr. 25 Øre, Tekstilarbejderne i Vejle 60 Kr., Tobaksarbejderne Næstved 15 Kr.

E. SVENDSEN.
Kasserer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 ✻ KØBENHAVN DEN 22. APRIL 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: International Fagforeningsberetning. — Finsen-Indsamlingen. — Arbejdsløsheden i Februar Maaned 1905.

International Fagforeningsberetning

Den internationale, faglige Central, som har Sæde i Berlin, har samlet Beretninger fra forskellige af de Lande, der har sluttet sig til Centralen. Dennes Sekretær er C. LEGIEN, som er Formand for de tyske Fagforeningers Hovedledelse. Paa Grundlag af de enkelte indsendte Beretninger har vor Partifælle udarbejdet en i de tre Hovedsprog trykt, samlet Beretning, som vi herved bringer i Oversættelse. Hele Bogen, hvori der, foruden den nærværende, findes faglige Beretninger fra 9 Lande, kan gennem en Fagorganisation bestilles hos De samvirkende Fagforbund à 66 Øre pr. Eksemplar.

Almindelig Beretning.

Det er første Gang, der bliver gjort Forsøg paa at give en Beretning om Fagforeningsbevægelsen i alle Lande, til hvilken Fagforeningerne selv har leveret Materialet.

Det er let forstaaeligt, at dette første Forsøg ikke er lykkedes helt. Men Erfaringen har lært, at Erkendelsen af Ufuldkommenheden snart fører til, at der bliver ydet noget godt og brugbart.

Denne Beretning vil blive efterfulgt af andre, thi de faglige Landsforbund, der har sluttet sig til det internationale Sekretariat, har paa de internationale Konferencer forpligtet sig til ved deres Sekretærer at indsende Beretninger hvert Aar. Disse Beretninger skulde samles af den internationale Sekretær og offentliggøres i det engelske, franske og tyske Sprog. Allerede for Aaret 1902 skulde en saadan Beretning udkomme. Men der blev kun leveret Materiale til Beretningen fra faa Landsforbund, og der viste sig Vanskeligheder for et saadant fælles Samarbejde. For 1903 blev Beretningen bedre forberedt. Der blev udgivet ensartede Spørgeskemaer af den internationale Sekretær, efter at der allerede i 1902 i de tre Hovedsprog var meddelt Sekretærerne for Landsforbundene Kendskab til det Materiale, som var brugt til Udarbejdelsen af Statistiken for Tysklands Fagforeninger. Hermed tilsigtedes at opmuntre de Lande, i hvilke dette hidtil ikke var sket, at foretage lignende Opgørelser, som allerede er foretagne i Tyskland, Østrig og Danmark i flere Aar.

Sekretærerne for Landsforbundene skulde, foruden Talangivelser over Fagforeningernes Medlemmer og Indtægter og Udgifter, levere en Beretning over den almindelige Bevægelse og de Love, som var givne i Aarets Løb, saa vidt de umiddelbart berørte Arbejderklassen.

For 1903 er der indleveret Beretninger, som tilfredsstillede disse Krav, fra *England, Danmark, Sverrig, Norge, Tyskland, Østrig* og *Serbien.* Almindelige Beretninger er indsendt fra *Holland, Ungarn, Spanien* og *Australien.* Beretningen fra *Frankrig* er allerede indleveret i 1903. Af de Landsforbund, som er tilsluttede det internationale Sekretariat, har *Belgien, Svejts* og *Italien* ikke indsendt Beretning.

Fra disse Landsforbund, saa vel som fra dem, der kun har sendt delvise Beretninger, er der indløbet tilfredsstillende Undskyldninger for Beretningernes Fejl og Mangelfuldhed.

Om Fagforeningernes Centralisationer i de forskellige Lande berettes:

England. General-Federationen er

Land	Antal Fagforeningsmedlemmer		Landsorganisationen bestaar af:					
			Fagforbund		Enkelte Foren.		Tilsammen	
	Tilsammen	Deraf kvindelige	Antal	Medlemmer	Antal	Medlemmer	Medlemmer	Deraf kvindelige
England	[1] 1 922 780	120 078	—	—	—	—	432 000	12 000
Danmark	86 326	7 043	47	62 038	14	811	62 849	5 062
Sverrig	80 000	3 750	26	47 920	—	—	47 920	2 140
Norge	15 996	926	9	7 500	10	472	7 972	149
Tyskland	[2] 1 276 831	47 038	63	887 698	—	—	887 698	40 666
Østrig	177 592	12 063	51	146 373	[3] 550	31 219	177 592	12 063
Ungarn	41 138	1 823	16	28 160	63	12 978	41 138	1 823
Serbien	3 500	–	15	1 761	27	1 739	3 500	–
Spanien	?	?	7	19 580	367	38 420	58 000	?

1) De sidst offentliggjorte Tal fra Aaret 1901. — 2) Herunder 17,577 Medlemmer af de lokale Foreninger, 110,215 Medlemmer af de Hirsch-Dunckersche Fagforeninger, 192,617 Medlemmer af de kristelige Fagforeninger og 68,724 Medlemmer af Fagforeninger, der ikke er knyttede til nogen Landsorganisation. — 3) Herunder 104 »Almindelige Fagforeninger« med 5653 og 416 »Dannelsesforeninger« med 17,274 Medlemmer.

det eneste Fagforeningsforbund i Landet, som udelukkende sysselsætter sig med faglige Opgaver. Dette Forbund omfatter dog kun 30 pCt. af Landets Fagforeninger. De tilsluttede Organisationer betaler 1—2 Shilling i Aarskontingent. Af den Fond, som samles af disse Bidrag, udbetales en ugenlig Strejkeunderstøttelse af 2½ og 5 Shilling pr. strejkende eller udelukket Medlem, saalænge Strejken eller Lockout'en varer. Det antages, at de udenforstaaende Fagforeninger finder Kontingentet for højt. Federationens Reservefond har naaet en Højde af — 2,040,000 Mark.

Til at virke for Arbejderklassens politiske Repræsentation bestaar endvidere en Forening, »Trades Unions Congres«, omfattende 70 pCt. af Fagforeningerne. Endvidere eksisterer »Labour Representation Committee«, hvis Formaal er at faa valgt Arbejderrepræsentanter til Parlamentet. Disse Sammenslutninger med politiske Formaal staar ikke i Modsætning til Fagforbundet, men er supplerende Organisationer. Det er de samme Fagforeninger, som er repræsenterede i alle tre Sammenslutninger.

Danmark. Ved Siden af »De samvirkende Fagforbund« bestaar et kristeligt Forbund; dog vides intet nøjagtigt om Antallet af dets Lokalforeninger og Medlemmer. Dette Forbund har ingen Betydning for Danmarks Fagforeningsbevægelse. 10 Forbund og 15 lokale Foreninger med tilsammen 23,477 Medlemmer staar udenfor Landsforbundet. Disse Foreninger staar saa godt som alle paa den moderne Arbejderbevægelses Grundlag.

Sverrig. Der eksisterer intet Landsforbund ved Siden af »Landsorganisationen«. 9 Fagforbund og 100 lokale Foreninger med tilsammen 32,080 Medlemmer staar udenfor.

Norge. Her bestaar ligeledes kun et Landsforbund, »Arbejdernes faglige Landsorganisation«. 6 Fagforbund og 14 lokale Foreninger med tilsammen 8024 Medlemmer staar udenfor.

Tyskland. Der bestaar ved Siden af »Generalkommission der Gewerkschaften« tre faglige Landsforbund: Sammenslutningen af kristelige Fagforeninger, Hirsch-Dunckerske Fagforeninger (liberal-borgerlige) og de lokale Foreninger. Endvidere eksisterer 16 Forbund og et stort Antal af lokale Foreninger, som ikke er knyttede til nogle af disse Landsforbund. Alle Fagforeninger udenfor »Generalkommissionen« har tilsammen 388,133 Medlemmer.

Østrig. Der bestaar intet fagligt Landsforbund ved Siden af »der Gewerkschaftskommission«. Ingen virkelige Fagforeninger staar udenfor »Gewerkschaftskommission«. Derimod findes et Antal kristelig-social-nationale Foreninger, der kalder sig Fagforeninger, men som dog kun danner

Halen af reaktionære politiske Partier. Der er intet bekendt om disse Foreningers Medlemsantal, da de ikke selv oplyser noget i saa Henseende.

Ungarn. Alle bestaaende Fagforeninger har principielt erklæret sig for Tilslutning til Landsforbundet »Ungarländischer Gewerkschaftsrat«, men alle Foreninger har dog endnu ikke betalt Kontingent til Hovedkassen.

Serbien. Alle Organisationerne staar i »Fagforeningernes Centralforbund.« Organisationen befinder sig i Begyndelsesstadiet af sin Udvikling.

Spanien. »Union General de Trabajadores« er det eneste faglige Landsforbund. Men der gives dog et stort Antal af udenforstaaende Fagforeninger. Nærmere Opgivelser over disse kan dog ikke gives. De staar udenfor Landsforbundet, fordi de for en stor Del mangler enhver indre Fasthed og intet vil vide om Opsparing til en Strejkefond, endskønt de er Tilhængere af Generalstrejken.

Enkelthed er om Organisationsforholdene findes endvidere i Originalberetningerne fra de forskellige Lande.

Foranstaaende Tabel giver Underretning om Antallet af organiserede Arbejdere i de Lande, som har indsendt Beretning, saavelsom om Medlemstallet og Antallet af de Centralforbund og lokale Foreninger, der staar under Landsorganisationen.

Af de i Tabellen nævnte Lande er leveret Beretninger om de enkelte tilknyttede Organisationers Medlemsantal. Beretningerne for England, Danmark, Sverrig, Norge, Tyskland, Østerrig og Serbien indeholder ogsaa Angivelser over Organisationernes Indtægter og Udgifter.

Af Hensyn til de Lande, som har meddelt Indtægterne og Udgifterne for Landsforbundenes Foreninger, foretoges i hosstaaende Tabel en Sammenstilling af de vigtigste Udgifter.

Vi indskrænker os i denne Beretning til den nøgne Gengivelse af Tallene under den Forudsætning, at de Landssekretariater, der endnu mangler i nærværende Statistik, til næste Aar vil indsende Beretninger. Der vil da blive Lejlighed til at gøre nogle Bemærkninger over Indretningerne i de enkelte Landes Organisationer.

Fagforeningerne under de internationalt forenede Landsforbund havde i 1903:

Land	Aars-Indtægter	Aars-Udgifter	Udgifter til Understøttelser									Strejke-Udgifter
			Rejse	Arbejdsløse	Syge	Ulykker	Invalide	Syge-penge	Øvrige	Tilsammen		
	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.		Mk.
England	[1] 15 792 027	14 355 296	—	4 669 632	1 817 252	267 423	2 783 661	657 410	238 394	10 433 772		967 976
Danmark	1 598 024	1 110 117	388 750	16 141	4 686	—	—	—	—	388 750		—
Sverrig [2]	738 198	707 043	10 976	45 909	31 720	—	—	—	—	31 803		469 379
Norge	393 385	356 885	965	1 270 053	944 059	—	189 442	—	702 992	78 594		192 525
Tyskland	16 419 991	13 724 336	613 870	407 182	313 854	—	105 897	40439	96 826	3 720 416		4 529 672
Østrig	2 547 756	2 299 380	90 648	168	2 262	—	—	—	—	1 055 846		—
Serbien	14 555	7 651	383							2 813		644

1) Kun for 53 Organisationer. 2) For 1902.

Ligeledes maatte vi for denne Gang undlade at foretage en Sammenligning af Aarskontingentets Størrelse, hvor interessant en saadan Sammenligning

end kunde være. Angivelserne er endnu ikke fuldstændige, hvad der fremgaar af Tabellerne i Slutningen af nærværende Beretning. Der mangler endnu Opgivelser fra forskellige Organisationer om Kontingentets Størrelse, medens andre Organisationer kun har angivet det Kontingent, som bliver krævet til Centralkassen, eller der er, som for Danmarks Vedkommende, kun opgivet i al Almindelighed om Kontingentet. Vi haaber ogsaa at erholde fuldstændigere Angivelser paa dette Omraade til den næste Beretning, for at kunne vise tydeligere, hvad Arbejderne i de enkelte Lande yder til deres Kamporganisationer.

Manglerne ved denne første Beretning vil være en Paamindelse om at tilføje det manglende, saa vi snart kan opnaa at give et klart Billede af Fagforeningernes Virksomhed i alle Lande — til Glæde for Arbejdsklassen, til Advarsel for vore Modstandere.

Finsen-Indsamlingen

De Organisationer, der har modtaget Finsen-Mærker til Salg, anmodes herved om snarest muligt at indsende Opgørelse over de solgte Mærker samt Beløbet for samme.

E. SVENDSEN.
Kasserer.

Arbejdsløsheden

i Februar Maaned 1905.

Der foreligger Oplysninger fra ialt 40 Organisationer med tilsammen 27,238 Medlemmer.

Heraf har 35 Organisationer med 26,444 Medlemmer den sidste Dag i Maaneden 4829 Arbejdsløse eller $8,_{3}$ pCt. 5 Organisationer med tilsammen 794 Medlemmer har ingen Arbejdsløse.

Arbejdsløsheden er dog større i enkelte Fag, saaledes har Bagerne $19,_{3}$, Brolæggerne 100 pCt, Gørtler- og Metalarbejderne $23,_{1}$, Murarbejderne 37 pCt., Skræderforbundet $37,_{5}$, Stukkatørerne $35,_{7}$, Tømrerne 38 pCt. Arbejdsløse.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejdsm., Lyngby, Hørsholm	261	5858	249	83	1764	175
Bagere	24		20			74
Barberer og Fris.						
Barnevognsarb. .	16	115	10			
Billedskærere...			100			20
Bryggeriarb. ...	12	184		16	211	
Elektrikere.....	14	286	11	4	96	4
Farmacevter....	8		8	5	140	5
Gartnere	8	112	6	2	33	2
Glasarbejdere ..	12	279	12	34	780	30
Gørtl. Metalarb.	69	1385	60	13	203	8
Handskemagere.	6	144	6			
Hattearbejdere..	7	147	7			
Hvidgarvere ...	5		7	4		5
Instrumentmag. mek. og opt.	2	48	3			
Karetmagere ...	29	727	24	9	170	6
Kedel-o. Maskinp	29	678	26	14	238	11
Keramikere	5	92	5			
Korkskærere ...	8	150	5			
Kurvemagere...						
Litografer.....	22	559	19	6	52	4
Lohgarvere	2	40	2			
Marm.-, Kalk- o. Sandstenshug.	35	624	17			
Metaltrykkere ..	20	250	7			
Mineralvandsarb	4	24	4			
Murarbejdsm. ..	450	10800	450			
Ovnsættere						
Papirfabrikarb..						
Pottemagere ...						
Rebslagere.....				6		3
Savværksarb. og Maskinsnedker	49	1004	37	49	527	18
Skibstømrere ...	50	700	50	21	283	21
Skræderforbund			554			200
Skraatobaksarb.	5	93	5	2	24	2
Smede- og Maskinarbejdere.			916			255
Stenarbejdere...	10	220	11			
Stukkatører	25	700	25			
Sukker-, Chocol.	3	78	3	10	240	10
Tømrere.....			523			769

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 ✻ KØBENHAVN DEN 29. APRIL 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Majdemonstrationen. — Generalforsamlingens Protokol, I.

I Majdemonstrationen deltager vi alle!

MANDAG den 1. Maj demonstrerer Lønarbejderne i alle civiliserede Lande for **den lovmæssige Indførelse af en Maximalarbejdsdag paa 8 Timer, for Arbejdernes Klassekrav og for Verdensfreden.**

Ogsaa i Danmark vil Arbejderne vise, at de er med i det store Verdenskor, der fremsætter disse Krav, og de vil mødes under Fanerne, deltage i Processionerne og i Møderne, for at give Fordringerne Vægt.

Arbejdet bør, saavidt muligt, hvile den Dag, i hvert Fald fra Middag.

I mange Byer gøres der store Forberedelser til Demonstrationen, men hele den politiske Stilling opfordrer ogsaa til at bringe Arbejdernes Fordringer i Forgrunden. Blandt disse Fordringer er der, foruden Kravet om Maximalarbejdsdag, **Fordringen om Statshjælp til de Arbejdsløse.** Det maa ogsaa her ved Majdemonstrationen fremhæves saa stærkt, som det er muligt, at Arbejderne for Alvor *vil* have denne Sag frem til andet end en Skinforhandling. De herskende Partier og Klasser skal vækkes ved Arbejdernes Røster; Samfundet skal ikke have Ro for Ofrene, der kun kræver Ret til at leve.

Derfor møder alle danske Arbejdere paa Demonstrationsdagen i Rækkerne.

* * *

Følgende **Resolution** maa sættes under Afstemning paa samtlige Demonstrationsmøder hele Landet over:

I Overensstemmelse med Socialdemokratiets Program og Beslutningerne paa de internationale Kongresser fordrer Forsamlingen, at den forøgede Produktivitet, som det menneskelige Arbejde har nu i Forhold til tidligere, skal komme Arbejderne til Gode gennem en ved Lov fastsat Maksimalarbejdsdag, som i de økonomisk fremskredne Lande bør fastsættes til 8 Timer i Døgnet.

Til Støtte for denne Fordring udtaler Forsamlingen følgende:

Den nuværende længere Arbejdstid og den stærke Arbejdsdeling bevirker i en stor Mængde Fag, at Arbejderne overanstrænges, deres Sundhed ødelægges, og deres Livsvarighed forkortes.

I Modsætning hertil bringer 8 Timers Arbejdsdagen følgende Fordele:

8 Timers Arbejdsdagen formindsker Arbejdsløsheden og skaffer ved den forøgede Efterspørgsel efter Arbejdskraft Betingelser for en Forhøjelse af Arbejdslønnen.

8 Timers Arbejdsdagen forøger Arbejdernes Købeevne og fremkalder derved forøget Produktion og Omsætning.

8 Timers Arbejdsdagen skaffer Arbejderne den nødvendige Tid til Hvile og Rekreation samt til Udvikling af deres Familieliv.

8 Timers Arbejdsdagen beskytter Arbejdernes Helbred samt fremmer deres Arbejdsdygtighed og aandelige Udvikling.

Forsamlingen anser endvidere 8 Timers Arbejdsdagen som gennemførlig af følgende Grunde:

I flere Stater og Kommuner er den allerede gennemført, dels ved alle Stats- og Kommune-Arbejder og dels som almindelig Regel for vedkommende Landsomraade.

Den er endvidere gennemført ved private Bestræbelser i mange Arbejdsfag og Virksomheder i Ind- og Udlandet.

Principet om en Begrænsning af Arbejdstiden til visse Tider daglig er gennemført i saa godt som alle Lande og i de allerfleste Arbejdsfag, og Erfaringen har vist, at de Fag, der arbejder med den korteste Arbejdstid, i Reglen byder Arbejderne de gunstigste økonomiske Vilkaar.

Endelig er Fordringen om den 8 Timers Arbejdsdag international. Den stilles af Arbejderne i alle økonomisk fremskredne Lande, og vil derfor ikke træde hindrende i Vejen for det enkelte Lands Konkurrencedygtighed.

I Henhold til de saaledes anførte Grunde slutter Forsamlingen sig til det af Socialdemokratiets Repræsentanter i Rigsdagen forelagte Lovforslag om en 8 Timers Arbejdsdag, og retter en energisk Opfordring til Regeringen og Rigsdagen om snarest mulig at gennemføre dette Forslag.

* * *

Angaaende Arbejdsløsheden udtaler Forsamlingen, at Samfundet har en Pligt til at træffe Foranstaltninger, hvorved Arbejderne beskyttes mod den uforskyldte Nød, som paaføres dem ved Arbejdsløshed, og opfordrer derfor Lovgivningsmagten til snarest at vedtage en Lov, hvorved der af Statskassen stilles et passende Beløb til Raadighed for Arbejderorganisationer som har oprettet eller senere maatte oprette Understøttelseskasser for deres arbejdsløse Medlemmer, og paa den Maade, at Tilskudet indbetales til og administreres af Arbejdernes egne Organisationer.

Iøvrigt slutter Forsamlingen sig til det af Socialdemokraterne i Folketinget gentagne Gange indbragte Lovforslag om Hjælp til Arbejdsløse, og udtaler Ønsket om at se dette Forslag gennemført snarest.

Generalforsamlingen

De samvirkende Fagforbund afholdt Generalforsamling den 20. og 21. April i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej 40 med følgende Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden. 2. Regnskaberne. 3. Forslag til Ændring i Loven. 4. Forskellige Forslag: a) Tobaksarbejderforbundet i Danmark. b) Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund. c) do. do. d) Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund. e) Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark. 5. Arbejdstiden. 6. Arbejdsløsheden. 7. Valg af Forretningsudvalg, Kasserer og Revisionskomité.

FORMANDEN bød Velkommen.

Til at lede Generalforsamlingens Møder valgtes Murer H. RASMUSSEN og Smed I. A. HANSEN.

I. A. HANSEN overtog Ledelsen af Forhandlingerne.

ad 1. Formanden C. M. OLSEN, aflagde Beretning over Virksomheden. I Anledning af den forlængede Periode mellem Generalforsamlingerne, har Forretningsudvalget udarbejdet en trykt Beretning; denne indeholder Oplysninger om Organisationer baade inden og udenfor De samvirkende Fagforbund.

For at underbygge Forslaget om Hjælp af Staten til Arbejdsløse, har man i de senere Aar søgt Oplysninger om Arbejdsløsheden i de forskellige Fag, og hvormeget der er udbetalt i Understøttelse til Arbejdsløse. Den Sum, som Organisationerne har udbetalt til Arbejdsløse, fortjener den største Anerkendelse og er al Ære værd. Der er saaledes i de sidste 6 Aar udbetalt henad 2 Millioner Kroner. Fra den socialdemokratiske Gruppe i Folkethinget er der som bekendt stillet Forslag i Rigsdagen om Støtte til Arbejdsløse, men af de Forhandlinger, som der er ført herom, foreligger der intet positivt Resultat. Kommissionen, som beskæftiger sig med denne Sag, menes at ville afholde Møde i Maj Maaned d. A. og antagelig afgive Betænkning.

Paa sidste Generalforsamling vedtoges det, at der skal søges gennemført en mere human og tidssvarende Ordning med Hensyn til *Herbergeringen af Rejsende*, og der er i den Anledning søgt Oplysninger hos Arbejdernes lokale Fællesorganisationer om Herbergeringsforholdene i de enkelte Byer i Danmark. Det fremgaar af de indhentede Oplysninger, at Herbergeringsforholdene mange Steder er højst uheldige.

Der blev i sin Tid indgaaet Overenskomst med Haandværkssvendenes Rejseforening og de lokale Fællesorganisationer om et Samarbejde mellem disse. Samarbejdet har vist sig at være til Gavn for de rejsende Arbejdere, og det vil ogsaa kunne blive heldbringende for Herbergeringsforholdene.

Af Lønbevægelser omtalte Formanden særlig Konflikterne med Jærnfabrikanterne. De er næsten blevet berygtede ved deres stadige Trusler om Lock-out. De har saaledes ikke mindre end 2 Gange i Løbet af forholdsvis kort Tid udstedt Trusel om Lock-out, nemlig i Anledning af en Strejke paa en Maskinfabrik i Horsens og Snedkerne paa Helsingørs Skibsværft. Lockout'erne var dog ikke kommet til Udbrud, idet der ved Forretningsudvalgets Bistand blev opnaaet Overenskomst.

De kvindelige Herreskrædere i København har ved Forhandling med Fabrikanterne opnaaet et Løntillæg af fra 8—10 pCt.

Følgerne af Havnekonflikten var ikke forvundne endnu, og særlig mærkedes disse i Odense, men der er dog Tegn, der tyder paa, at en Ordning kan opnaas.

Dampskibsrhederiforeningens Formand, Direktør Carl, nægter vedblivende at anerkende Søfyrbødernes Ret til at organisere sig. Havnearbejdernes Forbund har taget den heldige Beslutning at indmelde sig i Dansk Arbejdsmandsforbund.

I Aaret 1903 har ialt 36 Fag med tilsammen 18,214 Medlemmer, og i Aaret 1904 42 Fag med 11,448 Medlemmer været i Lønbevægelse. Udgifterne til Støtte af Strejkende og Udelukkede har været i 1903 75,212 Kr. og i 1904 197,547 Kr.

I Aarene 1900—1904 incl. er der i paalignende Bidrag til Strejkende og Udelukkede kun indbetalt 10 Kr. 75 Øre pr. Medlem, nemlig i 1900 4 Kr. 55 Øre, i 1901 20 Øre, i 1902 4 Kr. 15 Øre, i 1903 30 Øre og i 1904 1 Kr. 55 Øre.

Kontingentet indenfor Organisationerne udviser en glædelig Fremgang. Den samlede Formue i vore Organisationer beløber sig til 2,792,316 Kr., hvilket fordelt pr. Medlem bliver ca. 35 Kr. til hver. 24 Organisationer har under 10 Kr. pr. Medlem, 15 har fra 10—20 Kr., 19 fra 20—30 Kr., 7 fra 30—40 Kr., 4 fra 40—50 Kr., 14 har over 50 Kr. pr. Medlem. Organisationerne ejer fra under 1 Kr. til 189 Kr. pr. Medlem.

Det af Forretningsudvalget anbefalede og af sidste Generalforsamling godkendte Regnskabssystem er anskaffet delvis af en Del Organisationer.

Bestræbelserne for at opnaa Forbindelse med udenlandske Organisationer er forsat med Held. Vore Organisationer har til Strejker i Udlandet i Aarene 1903 og 1904 ydet ialt 66,588 Kr.

De samvirkende Fagforbund bestaar for Tiden af 47 Forbund med 964 Afdelinger og 14 enkeltstaaende Foreninger. Medlemstallet er 67,503; siden sidste Generalforsamling er det forøget med 5,931 Medlemmer.

Skorstensfejersvendenes Fagforening har udmeldt sig af De samvirkende Fagforbund med en ret usolidarisk Motivering.

I Rigsdagen har Socialdemokraterne atter indbragt Forslaget om en ved Lov fastsat Maksimal-Arbejdsdag paa 8 Timer; men Lovgivningsmagten stiller sig vedblivende afvisende overfor Kravet. Formanden henstillede, at man i det praktiske Liv arbejdede hen til en Forkortelse af Arbejdstiden.

Iøvrigt henviste Formanden til den trykte Beretning, som var omdelt til Deltagerne og sluttede med en kraftig Opfordring om fortsat, enigt Samarbejde.

Typograf BEHRENDT omtalte de uheldige Herbergeringsforhold i København og mente, at der ved Indsamling af Bidrag i Lighed med Børnehjælpsdagen, kunne skaffes Midler til Oprettelsen af et Svendehjem.

Væver ANDERSEN udtalte, at Samar-

bejdet mellem Fællesorganisationerne og Rejseforeningen var det bedste. Han beklagede, at Forholdene for Rejsende er saa uheldige i København, og troede at Oprettelsen af et Svendehjem var en Opgave, som laa udenfor De samvirkende Fagforbunds Virkefelt, hvorimod Sagen burde tages op af Fællesorganisationen i København.

Snedker ROUSING beklagede, at den trykte Beretning var fremkommen saa sent. Han mente, at Arbejderne ikke har opnaaet nogen Fordel i de forløbne 2 Aar og udtalte, at Organisationerne vilde have større Fordel ved at staa udenfor Landsorganisationen.

LYNGSIE henledede Opmærksomheden paa de Angreb, som Modstanderpressen rettede mod vore Organisationer og ledende Mænd. Vor Presse tager ikke tilstrækkeligt til Genmæle. Vi mangler Organisation i Arbejdet, Formanden bør tage journalistisk Medhjælp; der vil ikke lyde nogen Bebrejdelse, selv om der anvendes et Tusinde eller saa hertil. Iøvrigt kunde han erkende, at Landsorganisationen havde været Opgaverne voksen.

Typograf KIEFER sluttede sig til Lyngsie i hans Opfattelse af Pressens Betjening. Han troede, at der burde rettes en kraftig Opfordring til Forretningsudvalget og Organisationerne om at støtte Havnearbejderne i deres Bestræbelser for atter at blive organiserede.

Efter at Snedker MARTIN PETERSEN, Tømrer L. BRAM og FORMANDEN havde haft Ordet, vedtoges følgende af Lyngsie stillede Resolution:

Generalforsamlingen udtaler, at overfor den samlede Modstanderpresses stadige og ondsindede Angreb paa Arbejdernes Fagbevægelse bør »De samvirkende Fagforbund« give Arbejderpressen Stof og Anledning til hensigtsmæssige og energiske Oplysninger og Tilsvar.

Beretningen over Virksomheden godkendtes derefter enstemmigt.

Mødet udsat til Kl. 3.

Dirigent H. RASMUSSEN.

Arbejdsmand JOHANNES SØRENSEN foreslog at give Medlemmer af Organisationer under De samvirkende Fagforbund Adgang til Balkonen som Tilhørere. Forslaget vedtoges.

ad 2. Kassereren E. SVENDSEN oplæste Regnskaberne for 1903 og 1904.

Begge Regnskaber godkendtes enstemmigt.

ad 3. Forslag til Ændringer af Loven behandledes.

Dirigenten oplyste at Kvindeligt Arbejderforbund havde taget de stillede Ændringer til §§ 29 og 30 tilbage, hvorefter han foreslog at behandle de øvrige Forslag under et, hvilket vedtoges.

Sekretæren for Kvindeligt Arbejderforbund, GUSTAV OLSEN, anbefalede Ændringen til § 18, og Formanden for Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund, O. MADSEN, anbefalede Ændringen til § 13.

Gustav Olsen foreslog Nedsættelse af et Udvalg til at prøve Sagen og derefter gøre Indstilling, hvilket Forslag tiltraadtes af O. Madsen.

LYNGSIE stillede paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne Under-Ændringsforslag til Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forslag til Ændring af Lovenes § 13.

Paragrafens første Punktum affattes saaledes:

Under en efter Reglerne i §§ 8, 9 og 10 godkendt Arbejdsstandsning, som, i Forbindelse med de Strejkende, som vedkommende Organisation i Forvejen selv understøtter, omfatter over 2 pCt. af den paagældende Organisations Medlemmer, yder »De samvirkende Fagforbund« en Understøttelse af 8 Kr. pr. Uge for heltbetalende og 5 Kr. pr. Uge for halvtbetalende Strejkende eller Udelukkede; dog kan ingen Strejkende eller Udelukket, hvis Arbejdsstandsningen ikke er godkendt af »De samvirkende Fagforbund«, erholde Understøttelse.

Efter en indgaaende Diskussion forkastedes Forslaget om Udvalgs Nedsættelse med overvældende Majoritet. Ændringen til § 18 forkastedes derefter med overvældende Majoritet.

O. MADSEN meddelte paa sit Forbunds Vegne, at man sluttede sig til Dansk Arbejdsmandsforbunds foreslaaede Ændring og tog det stillede Forslag tilbage.

Forslaget fra Dansk Arbejdsmandsforbund forkastedes med 167 Stemmer mod 99.

(Protokollen sluttes i næste Nr.)

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 ✻ KØBENHAVN DEN 6. MAJ 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Generalforsamlingens Protokol, II. — Lønbevægelser og Konflikter (Jærnindustrien).

Generalforsamlingen

(Sluttet).

ad 4 a. Tobaksarbejderforbundets Forslag vedrørende Bladet »Arbejderen« behandledes.

Cigararbejder VILH. NIELSEN udtalte at efter Formandens Erklæring paa Repræsentantskabsmødet den foregaaende Dag, om at han ikke kunde love en væsentlig Forbedring af Bladet, maatte han foreslaa og anbefale, at Bladet inddroges straks, og at der i Stedet for, som tidligere, udsendtes Meddelelser til Organisationerne gennem Cirkulærer.

Der udspandt sig herom en meget lang Diskussion, hvori CHRISTIANSEN, Stege og Cigarsorterer TH. STAUNING udtalte sig i Tilslutning til Indlederen.

FORMANDEN, med Tilslutning af Smed VALD. OLSEN, Murer LUNDBERG og Smed I. A. HANSEN, udtalte sig alle for Bladets Bibeholdelse.

Ved den foretagne Afstemning forkastedes Tobaksarbejderforbundets Forslag med 156 Stemmer mod 76.

Mødet sluttet Kl. 6¹/₄.

* * *

Generalforsamlingen fortsattes Fredag den 21. April Kl. 10 Form.

I. A. HANSEN dirigerede.

ad 4 b. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbunds Forslag om, at der i Stedet for Protokollens Oplæsning paa de aarlige Repræsentantskabsmøder trykkes en kortfattet Beretning om Virksomheden, som, sammen med Regnskabet, tilstilles Forbundene i saa stort Antal, som disse har Afdelinger, behandledes.

Formanden for ovennævnte Forbund J. P. JØNSON indledede og anbefalede Forslaget under Henvisning til at dette var godkendt af Repræsentantskabet.

I Diskussionen deltog Arbejdsmand H. NIELSEN, Kurvemager DANIELSKY, LYNGSIE og Skomager CHRISTENSEN, som alle talte i Tilslutning til Indlederen, hvorimod Savværksarbejder O. MADSEN ønskede at bibeholde Protokollens Oplæsning.

FORMANDEN ønskede forskellige Oplysninger angaaende Forslagets Forstaaelse.

Følgende Beslutning vedtoges:

»Generalforsamlingen vedtager, at der hvert Aar skal udgives en kortfattet Beretning om »De samvirkende Fagforbund« s Virksomhed. Beretningen skal foreligge i saa mange Exemplarer, at den kan tilstilles Afdelingsformændene, og saa betids, at den er Repræsentantskabet i Hænde senest 8 Dage før det aarlige Repræsentantskabsmøde«.

Formanden forespurgte, om Forslaget var at forstaa saaledes, at der til Repræsentantskabsmødet skal foreligge en kortfattet Beretning og en udførligere til Generalforsamlingen.

Forespørgslen besvaredes bekræftende.

ad 4 c. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbunds Forespørgsel om »Hvad kan der gøres for at samle alle de bestaaende Fagorganisationer i De samvirkende Fagforbund« behandledes.

Forbundets Formand, I. P. JØNSON, indledede og fremsatte som sin Mening, at Tidspunktet nu var kommet til at faa samtlige Organisationer ind i Centralisationen. Vi burde sætte os i Forbindelse med de udenforstaaende Organisationer og afæske dem Grunden til, at de staar udenfor De samvirkende Fagforbund. Der burde nedsættes et Udvalg, der skulde tage Sagen under nærmere Overvejelse og søge

at samle disse Organisationer i De samvirkende Fagforbund inden næste Generalforsamling.

Efter en indgaaende Diskussion, hvori en Række Talere deltog, vedtoges følgende Beslutning, der var stillet af 6 Repræsentanter for Smedeforbundet:

»Generalforsamlingen vedtager at henstille til Forretningsudvalget at tage under Overvejelse, hvad der kan gøres for at samle de udenforstaaende Organisationer under »De samvirkende Fagforbund«, og gaar dermed over til den næste Sag paa Dagsordenen.«

ad 4 d. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund stillede følgende Forslag til Ændring i Gensidighedsreglerne:

»Den Karenstid af 2 Maaneder, som nu findes i Reglerne, før vedkommende Medlem behøver at indmelde sig i den nye Organisation, han er kommet til at arbejde under, forandres til ‚8 Dage'.«

Formanden for nævnte Forbund, N. CHR. LARSEN, indledede og anbefalede Forslaget.

Efter en indgaaende Diskussion tog Forslagsstilleren Forslaget tilbage, hvorefter følgende Beslutning vedtoges:

»Generalforsamlingen udtaler, at den ringe Tilslutning, som har fundet Sted af Forbund og enkeltstaaende Foreninger, til de paa forrige Generalforsamling vedtagne Gensidighedsregler for Medlemmers Overgang fra den ene Organisation til den anden uden Indskud, gør det i høj Grad ønskeligt, at de forskellige Organisationer indenfor deres Ramme tager Spørgsmaalet op til Drøftelse. Generalforsamlingen retter den bestemte Opfordring til de Organisationer, som endnu ikke har tiltraadt Gensidighedsreglerne, om paa deres førstkommende Kongres at optage og diskutere Sagen. Endvidere paalægges det Forretningsudvalget at bringe Sagen frem paa næstkommende Generalforsamling.«

Mødet udsat til Kl. 3.

H. RASMUSSEN overtog Ledelsen af Forhandlingerne.

ad 4 e. Kvindeligt Arbejderforbunds Anmodning om Refundering af indbetalt Strejkebidrag, ialt 1033 Kr. 85 Øre, forelaa derefter til Behandling.

DIRIGENTEN gjorde opmærksom paa, at Sagen var bortfalden efter den Afstemning, som blev foretagen under Behandlingen af Lovene Dagen forud; men vilde ikke modsætte sig Sagens Behandling, efter at der var fremsat Anmodning herom.

Fru O. NIELSEN kunde indrømme, at Kravet var bortfaldet, men henstillede dog, at man bevilgede Forbundet ovennævnte Sum.

FORMANDEN gjorde opmærksom paa, at vi, hvis vi tog en saadan Beslutning, vilde staa ret svage overfor andre Organisationer i lignende Forhold.

Ved den foretagne Afstemning forkastedes Anmodningen med 73 Stemmer mod 31.

ad 5. Behandling af Forslag til Beslutning angaaende Arbejdstiden:

FORMANDEN indledede og anbefalede Forslaget.

I Diskussionen deltog Typograf BEHRENDT, Gørtler ZANGGER, Murer STUHDE, Cigararbejder KIEFER, Snedker ROUSING, Arbejdsmand CHRISTIANSEN, Snedker JOHANSEN og Arbejdsmand H. P. LASSEN, som alle i Princippet tiltraadte Forslaget.

Arbejdsmand H. P. LASSEN stillede Forslag om, at det sidste Punktum i Stykke 4 udgaar; Forslaget forkastedes med stor Majoritet. Cigararbejder KIEFER foreslog, at Stykke 5 udgaar. Dette forkastedes ligeledes med stor Majoritet.

Beslutningen vedtoges derefter enstemmig med en af Formanden stillet Ændring, hvorved der foran Ordet »navnlig« i 4 Stykke sættes »men«, hvorefter den kom at lyde saaledes:

Generalforsamlingen anser en Forkortelse af Arbejdstiden for at være et af de bedste Midler til at hæve Arbejderklassen aandeligt og socialt. Baade derfor og fordi den stigende Anvendelse af Maskiner gør Arbejdet mindre sammensat og derfor mindre aandsudviklende, men mere trættende end tidligere, og da, for Storbyernes Vedkommende, disses voksende Størrelse paalægger Arbejderne et Tillæg til Arbejdstiden ved de forøgede Vejlængder til og fra Arbejdsstedet, er Kravet om en Forkortelse af den nuværende gennemsnitlige Arbejdstid paa 10 Timer nødvendig og berettiget.

I mange Fag i Mellem- og Vesteuropa og i Nordamerika er Arbejdstiden kortere end i Danmark; i Australien arbejdes der i Reglen endog kun i 8 Timer, og man er bestræbt paa at søge denne Arbejdstid forkortet.

De herskende Klasser har hidtil modsat sig en Begrænsning ved Lov af Arbejdstiden for voksne Arbejdere, men Generalforsamlingen er af den Mening, at Kravet desuagtet bør fastholdes og fremsættes i Fremtiden.

Men Fordringen til Lovgivningsmagten kan støttes af Fagorganisationernes Arbejde paa det samme Omraade. Generalforsamlingen opfordrer derfor de Fag, som har en Arbejdstid af 10 Timer og derover, til at tage Spørgs-

maalet om Arbejdstidens Forkortelse op til Diskussion, men navnlig mener Generalforsamlingen, at de Fag, hvori Arbejdet er mest skadeligt for Sundheden, og hvor Arbejdsdelingen er stærkest, bør være blandt de første, der søger Arbejdstiden forkortet.

Fordring til Arbejdsgiverne om forkortet Arbejdstid i et Fag, bør i Reglen fremsættes alene og ikke i Forbindelse med Fordring om Lønforbedring eller andre Fordele for Arbejderne.

For at skaffe nøjagtigere Besked om Arbejdstidens Længde i de forskellige Lande, opfordres Forretningsudvalget til, gennem den internationale faglige Central, at skaffe de fyldigst mulige Oplysninger.

Angaaende Sundhedsfarligheden og den stærkere Arbejdsdeling i de forskellige Fag, vil der, om fornødent med videnskabelig Bistand, være at foretage en Undersøgelse blandt de forskellige Fag her i Landet.

ad 6. Forslag til Beslutning angaaende Arbejdsløsheden forelaa til Behandling.

FORMANDEN indledede og anbefalede Forslaget til Vedtagelse.

I Diskussionen deltog Bogtrykker VICTOR PETERSEN, Keramiker MOGENSEN, Typograf HVIDTFELDT, Slagteriarbejder VILL. LARSEN, Skomager STUMPH, C. OLSEN, Skelskør, Smed J. A. HANSEN og Fyrbøder BENTZEN, som alle talte i Tilslutning til Forslaget.

Forslaget vedtoges derefter enstemmigt, og er saalydende:

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, der bestaar af Repræsentanter for Arbejderne i de forskellige Fag og fra alle Egne af Landet, udtaler følgende:

Da ethvert Menneske har en Ret til at eksistere, og da Samfundet har en Interesse i at Arbejdskraften bevares i den længst mulige Tid, men da Arbejderne i det kapitalistiske Samfund i Reglen kun oppebærer en Løn, der knapt nok er tilstrækkelig for Tilvejebringelsen af det nødvendige til Livets Ophold i den Tid, deres Arbejdskraft benyttes, hvorfor de synker ned i Nød og Elendighed, naar de ere forhindrede i at afhænde deres Arbejdskraft, anser Generalforsamlingen det som en Pligt for Samfundet at træffe saadanne Foranstaltninger at Arbejderne derved beskyttes imod den uforskyldte Nød, der paaføres dem ved Arbejdsløsheden.

Samfundet har alt for længe forsømt den Pligt, det har til at træde hjælpende til overfor Arbejderne under Arbejdsløshed. Den vedtagne Lov af 29. Marts 1904, der hjemler Kommunerne Ret til at faa godtgjort af Statskassen Trediedelen af de Beløb, som de i et Regnskabsaar har ydet de frie Fattigkasser i Provinserne eller til velgørende Foreninger i København, kan ikke paa langt nær tilfredsstille de Krav om Hjælp, som de Arbejdsløse har Ret til at stille.

Ved i stor Udstrækning at oprette Understøttelseskasser for Arbejdsløse har Arbejderne vist, at de for deres Vedkommende gærne vil medvirke til at hjælpe deres arbejdsløse Kammerater. Men den Hjælp, der paa den Maade kan ydes de Arbejdsløse, er for begrænset, baade med Hensyn til Hjælpens Størrelse og til dens Varighed.

Generalforsamlingen opfordrer derfor Lovgivningsmagten til snarest muligt at vedtage en Lov, hvorved der af Statskassen stilles et passende Beløb til Raadighed for Arbejderorganisationer, som har oprettet eller senere maatte oprette Understøttelseskasser for deres arbejdsløse Medlemmer. I Lighed med, hvad der sker for andre Samfundsklasser, som modtager Statstilskud til deres Virksomhed, bør et Tilskud til Understøttelsekasser for Arbejdsløse indbetales til og administreres af Arbejdernes egne Organisationer, da disse, med det indgaaende Kendskab de hver for sig har til Fagets og Arbejdernes Forhold, bedre end andre vil være i Stand til at anvende Midlerne efter deres Formaal. Generalforsamlingen kan, baade med Hensyn til dette Punkt og til de øvrige Punkter, som danner Grundlaget for det af Socialdemokraterne i Folkethinget gentagne Gange indbragte Lovforslag, slutte sig til dette Forslag og udtaler Ønsket om at se det gennemført snarest.

Arbejderne kan ikke slaa sig til Ro med en Henvisning til, at den af Folketinget nedsatte Forsikringskommission har Spørgsmaalet til Behandling. Efter Generalforsamlingens Mening har denne Behandling allerede varet alt for længe, hvorfor den opfordrer Lovgivningsmagten til ikke at afvente Kommissionens Betænkning, men derimod, saa snart ske kan, fremme det nævnte Lovforslag.

Generalforsamlingen opfordrer Arbejderne som Statsborgere til overalt, hvor de ved Valg til Rigsdagens to Thing eller paa anden Maade kan faa Lejlighed dertil, at gøre deres Indflydelse gældende, for at søge dette vigtige Arbejderanliggende fremmet.

Endvidere vedtoges det at bemyndige Forretningsudvalget til at indsende Forslaget til Regering og Rigsdag.

Derefter diskuteredes Lønninger til Formand, Sekretær og Kasserer.

Lønningerne fastsættes saaledes:

Til Formanden 10 Kr. pr. Uge, Sekretæren 50 Kr. pr. Uge og Kassereren 40 Kr. pr. Uge.

ad 7. Til Formand valgtes med Akklamation C. M. OLSEN.

Til Kasserer valgtes enstemmigt ved Haandsoprækning E. SVENDSEN.

Til Sekretær valgtes C. E. MADSEN med 237 Stemmer.

Til Medlemmer af Forretningsudvalget valgtes: CARL GRAN med 260 Stemmer, H. RASMUSSEN med 257, LYNGSIE med 249, RUDOLF POULSEN med 240, VILLIAM P. ARUP med 229, VALD.

Olsen med 224, Andrea Nielsen 204, Ferd. Møller med 156 og P. Hvidtfeldt med 153 Stemmer.

Suppleanter blev I. P. Jønson med 148 Stemmer. I. I. Møller med 132, Olivia Nielsen med 63, I. C. Suhr med 43 og O. Madsen med 30 Stemmer.

Til Revisionskomité valgtes N. Lundbye med 247 Stemmer, P. C. Olsen med 241 og Vilhelm Nielsen med 236 Stemmer.

Suppleanter blev Abraham Jensen med 39 og Sofus Mortensen med 31 Stemmer.

Der blev afgivet 309 Stemmesedler, heraf var 2 blanke og 3 ugyldige.

Dagsordenen var hermed udtømt og Formanden sluttede derefter med at udbringe et med kraftige Hurraraab besvaret Leve for De samvirkende Fagforbund.

Lønbevægelser og Konflikter

Jærnindustrien. Det summer om Ørene med Lock-out-Trusler i denne Tid, og, som sædvanlig, er det Jærnfabrikanterne, der er fremme i forreste Række.

Arbejdsmændene paa to Fabriker i Odense — Rasmussen paa Frederiksbroen og »Phønix« — havde i Marts Maaned anmodet om at faa deres Timeløn, som kun var 26 Øre, forhøjet, men »Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien« forbød de paagældende Fabrikanter at indlade sig med deres Arbejdsmænd. Disse nedlagde derfor Arbejdet, da ingen anden Vej var dem aaben, og — selvfølgelig — var »Sammenslutningen« der straks med en Trusel om Lock-out.

Den fra Arbejdsgiverforeningen i den Anledning modtagne Skrivelse, dateret den 1. Maj, har følgende Ordlyd:

Til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Jeg tillader mig herved at meddele, at man — efter Anmodning fra Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jernindustrien — agter at forelægge en dertil kompetent Forsamling Forslag om, at Arbejdet standses for samtlige paa Værksteder under Foreningen af Fabrikanter i Jernindustrien i Provinserne beskæftigede organiserede Arbejdsmænd, og, forsaavidt dette Skridt ikke skulde føre til, at der opnaas en tilfredstillende Ordning af Forholdene i Faget, at Arbejdsstandsningen da en Uge efter udvides til samtlige organiserede Arbejdsmænd, som beskæftiges paa Værksteder under Foreningen af Fabrikanter i Jernindustrien i København, Aktieselskabet Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Københavns Flydedok og Skibsværft, Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri, Aktieselselskabet »Scandia«, Randers og Aktieselskabet »Vulkan«, Maribo.

P. F. V.
(Sign.) N. Andersen.

I den Korrespondance, der er ført mellem »Dansk Arbejdsmandsforbund« og »Sammenslutningen«, forlanger denne, at Forbundet skal optage en Forhandling med Sammenslutningen om en Overenskomst for Arbejdsmændene indenfor Jærnindustrien i hele Landet, paa det af Jærnfabrikanterne *»gentagne Gange skitserede Grundlag«*; ved en saadan Overenskomst kunde Strejkerne i Odense da bringes til Ophør. Forbundet har erklæret sig villig til en saadan Forhandling, men det forlanger, som rimeligt er, at Sammenslutningen skal fremkomme med et skriftligt Forslag til den Ordning, som den ønsker gennemført. I Stedet for nu at tilsende Forbundet et saadant Forslag, hvormed Sagen vilde være bragt ind i et fremkommeligt Spor, svarer »Sammenslutningen« med et Forlangende om, at Strejkerne i Odense ophører, men heri har Arbejdsmændene ikke kunnet tjene Jærnfabrikanterne, og disse har derefter fremkaldt den ovenstaaende Skrivelse.

Forretningsudvalget, som har behandlet Sagen paa et Møde den 3. Maj, har vedtaget at meddele Arbejdsgiverforeningen, at det maa anse Sammenslutningen indenfor Jærnindustrien forpligtet til at fremkommen med et *skriftligt, formuleret Forslag* til Overenskomst, og foreslaar, under Forudsætning heraf, at der mellem Hovedorganisationernes Forretningsudvalg og Repræsentanter for Parterne afholdes et Fællesmøde, hvor et saadant Forslag kan foreligge.

Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg holder Møde den 8. Maj.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46 ✻ KØBENHAVN DEN 13. MAJ 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Jærnindustrien; Malerne i Østifterne).

Lønbevægelser og Konflikter

Jærnindustrien. Under 5. Maj tilsendte vort Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen en længere Skrivelse, hvori der, paa Grundlag af den mellem »Dansk Arbejdsmandsforbund« og »Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien« førte Korrespondance, gøres Rede for den Maade, hvorpaa Konflikten mellem de to Organisationer har udviklet sig. I Slutningen af Skrivelsen hedder det:

»Uagtet Sammenslutningen, som nævnt, har besvaret det Forsøg, Arbejdsmændene paa to Fabriker i Odense har gjort for at faa deres slette Løn forhøjet, med en Trusel om Lockout af Arbejdsmændenes Kammerater i andre Virksomheder, skal vort Forretningsudvalg dog, i Henhold til det anførte, foreslaa, at der, som Forsøg paa at faa en Forhandling mellem Parterne i Stand, afholdes et Fællesmøde mellem Forretningsudvalgene for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund samt Repræsentanter for Sammenslutningen indenfor Jærnindustrien og Dansk Arbejdsmandsforbund, og at der paa dette Møde, fra Sammenslutningens Side kommer til at foreligge et skriftligt, formuleret Forslag, indeholdende Bestemmelser vedrørende Løn- og Arbejdsforhold, som kan danne Grundlag for en Forhandling.

Jeg tillader mig at imødese det ærede Forretningsudvalgs Svar, saa vidt muligt til Tirsdag den 9. ds. om Formiddagen.«

Som Svar herpaa modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen følgende Skrivelse af 8. Maj:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 1. ds. tillader jeg mig herved at meddele, at vort Forretningsudvalg i sit Møde i Dag enstemmigt har vedtaget at imødekomme det fra Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien fremsatte Ønske om, at Arbejdet standses for samtlige paa Værksteder under Foreningen af Fabrikanter i Jærnindustrien i Provinserne beskæftigede organiserede Arbejdsmænd fra Torsdag den 18. ds. Aften, og at denne Arbejdsstandsning, for saa vidt der ikke derved opnaas en tilfredsstillende Ordning, fra Torsdag den 25. ds. Aften udvides til samtlige organiserede Arbejdsmænd, som beskæftiges paa Værksteder under Foreningen af Fabrikanter i Jernindustrien i København, Aktieselskabet Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Københavns Flydedok og Skibsværft, Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri, Aktieselselskabet »Scandia«, Randers og Aktieselskabet »Vulcan«, Maribo.

Iøvrigt skal jeg tilføje, at man er villig til at deltage i et Fællesmøde, som foreslaaet af det ærede Forretningsudvalg i Skrivelse af 5. ds., overfor hvis Indhold man forresten maa tage alt Forbehold. Mødet foreslaas afholdt i Arbejdsgiverforeningens Lokaler, Torsdag den 11. ds. Kl. 12½ Form., og der vil paa dette blive fremlagt en skriftlig Fremstilling fra Jærnindustriens Side af Hovedbestemmelserne vedrørende Løn- og Arbejdsforhold i en eventuel Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Jærnindustriens Sammenslutning.

P. F. V.
N. ANDERSEN.

I vor Skrivelse af 5. Maj havde vi anmodet om, at der, ved det eventuelle Fællesmøde, kom til at foreligge et skriftligt, formuleret Forslag, indeholdende hvad Jærnfabrikanterne mener, at der bør forhandles om. Slutningen af Arbejdsgiverforeningens Svar paa denne Del af vor Skrivelse var dog noget uklar, hvorfor vi i et senere Brev af 9. Maj nærmere præciserede, hvad vi mente, at der burde foreligge som Grundlag for Forhandlingerne. Brevet har følgende Ordlyd:

Til Forretuingsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af G. D., hvori der, i Tilslutning til tidligere modtagne Skrivelse af 1. ds. fra det ærede Forretningsudvalg meddeles, at den i

sidstnævnte Skrivelse bebudede Lock-out og en paafølgende Udvidelse af samme er vedtaget at skulle finde Sted, henholdsvis den 18. Maj og den 25. Maj.

Vi kan tiltræde det ærede Forretningsudvalgs Forslag om, at det af os i Skrivelse af 5. ds. foreslaaede Fællesmøde afholdes den 11. ds. Kl. 12½ Form., og vi har i den Anledning opfordret Dansk Arbejdsmandsforbund til at give Møde ved en Repræsentation.

Det ærede Forretningsudvalgs Slutningsbemærkning, at der paa Mødet vil blive fremlagt en skriftlig Fremstilling fra Jærnindustriens Side af Hovedbestemmelserne vedrørende Løn- og Arbejdsforhold i en eventuel Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Jærnindustriens Sammenslutning, er formentlig kun et andet Udtryk for det af vort Forretningsudvalg i Skrivelse af 5. ds. udtalte, men vi gaar ud fra, at der paa Mødet kommer til at foreligge et skriftligt, fuldstændigt Forslag til Overenskomst, indeholdende i Ordlyd samtlige de Punkter, som Sammenslutningen indenfor Jærnindustrien ønsker lagt til Grund for en Forhandling om Strejkerne i Odense og om en almindelig Ordning for Arbejdsmænd indenfor Jærnindustrien i hele Landet.

P. F. V.
C. M. Olsen.

Senere har vi fra Arbejdsgiverforeningen faaet tilsendt en Afskrift af det, som Jærnindustriens Sammenslutning agtede at forelægge paa Mødet den 11. ds. Det bestaar ganske rigtig af en »Fremstilling« i Brevform til Arbejdsgiverforeningen. men det fremtræder ikke paa langt nær i den Form, som man kunde forlange. Jærnfabrikanterne har haft meget travlt med at faa besluttet Lock-out, men de synes ikke at have deres Sager i en saadan Orden, at de selv ved, *hvad de vil* med Lock-out'en.

»Fremstillingen« indeholder en Omtale af *en Del* af det, Jærnindustrien ønsker indsat i en Overenskomst, deriblandt Minimalløn, Overarbejde, Voldgiftsregler osv., men der siges, at der ogsaa er nogle Enkeltheder, som man ikke her har nævnt. Minimallønnen *foreslaar* Jærnfabrikanterne sat til 27. Øre i Provinserne og 30 Øre i København.

Ved Fællesmødet den 11. Maj naaede man ikke til Ende med Forhandlingerne. Det vedtoges, at Jærnfabrikanterne skal forelægge et fuldstændigt og i bestemte Punkter formuleret Forslag, medens Dansk Arbejdsmandsforbund skal udarbejde eventuelle Ændringer til de af Fabrikanterne foreslaaede Voldgiftsregler m. m. Begge Dele skal forelægges for et Underudvalg, bestaaende af 3 Medlemmer fra hver af Parterne og 1 Medlem af hver af Hovedorganisationernes Forretningsudvalg. Underudvalget samles den 12. Maj for at forhandle; dets eventuelle Forslag forelægges et Møde af de samme Repræsentanter, som var samlede den 11. ds. Om Udsigterne til en Overenskomst kan man, da dette skrives, endnu ikke danne sig nogen bestemt Mening.

Malerne i Østifterne. I »Arbejderen« for 15. April oplyste vi, at Malermestrene i Odense havde nægtet at efterkomme en mellem Fællesforeningen af Danmarks Malermestre og Malerforbundet indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforholdene i Østifterne, og at Strejken i Odense, som Følge deraf, fortsattes. Ved Overenskomsten indførtes Københavns Priskurant obligatorisk for Odense, dermed samtidig en Arbejdstid af 9½ Time. I den Anledning tilskrev vort Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen den 19. April bl. a. følgende:

Da Centralforeningen af Malermestre i Østifterne, efter hvad der foreligger os, har overdraget til Fællesforeningen af Danmarks Malermestre at afslutte Overenskomst paa sine Vegne, maa det forundre, at en enkelt Afdeling kan sætte sig op imod den afsluttede Overenskomst og nægte at respektere denne.

Vi tillader os derfor at opfordre det ærede Forretningsudvalg til at foranledige, at Malermestrene i Odense straks retter sig efter den paa deres Vegne den 8. April d. A. indgaaede Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold i Malerfaget i Odense. Skulde det ærede Forretningsudvalg vægre sig ved at efterkomme denne Opfordring, har vi formentlig Krav paa at erfare, hvormed man begrunder en saadan Holdning, og vi vil, idet vi paa Malerforbundets Vegne reserverer alt fornødent, foreslaa, at der, saasnart ske kan, og i hvert Fald i Løbet af 8 Dage, afholdes et Fællesmøde mellem Forretningsudvalgene for Hovedorganisationerne og Repræsentanter for Parterne.«

Samme Dag svarede Arbejdsgiverforeningen — ikke paa Opfordringen om at foranledige Overenskomsten respekteret, men med at foreslaa Fællesmøde afholdt den 22. April. (Paaskelørdag.)

Mødet fandt Sted, og saavel De samvirkende Fagforbunds, som Malerforbundets og Malermestrenes Fællesforenings Repræsentanter forlangte den indgaaede Overenskomst respekteret, hvorimod Centralforeningens Formand, Hr. Hauptmann, Odense, nægtede at godkende Overenskomsten. Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter, deriblandt Formanden, N. Andersen, og Ar-

kitekt THOMSEN, Slagelse, erklærede, at Arbejdsgiverforeningen vel ikke kunde *godkende* den indgaaede Overenskomst, da den indfører et nyt Princip — lige Løn for Provinserne og København — men at Foreningen ikke vilde modsætte sig, at Overenskomsten traadte i Kraft, og at *Arbejdsgiverforeningen iøvrigt anerkendte, at Overenskomsten var indgaaet med fuldt Mandat paa Centralforeningens Vegne, og at denne derfor var pligtig at respektere Overenskomsten, naar den fastholdtes af Malerforbundet.*

Arbejdsgiverforeningens og Fællesforeningens Repræsentanter erklærede nu, at de derefter maatte forhandle nærmere med Centralforeningen, og efter alt det forefaldne maatte man gaa ud fra, at denne ikke kunde blive staaende i Fællesforeningen og Arbejdsgiverforeningen, naar den fremdeles nægtede at efterkomme Overenskomsten fuldtud.

Arbejdsgiverforeningen lod imidlertid ikke høre fra sig. En skriftlig Henvendelse fra Malerforbundet til Malermestrenes Fællesforening medførte heller ingen Afgørelse.

Vort Forretningsudvalg tilskrev da, under 4. Maj, Arbejdsgiverforeningen følgende:

Til Forretningsudvalget
f r Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Malerforbundet har meddelt De samvirkende Fagforbund, at Fællesforeningen af Danmarks Malermestre endnu ikke har gjort Skridt til at skaffe den under 8. April d. A. mellem Fællesforeningen og Malerforbundet om Løn- og Arbejdsforhold i Malerfaget i Østifterne indgaaede Overenskomst respekteret. Forbundet har end ikke kunnet erholde et skriftligt Svar paa en Skrivelse, som det under 30. f. M. tilstillede Fællesforeningen, og hvori der fremsattes følgende bestemte Spørgsmaal: Vil og kan den ærede Fællesforening skaffe den paa Centralforeningens Vegne indgaaede Overenskomst af 8. ds. respekteret af sidstnævnte Forening og, i bekræftende Fald, da hvornaar?

Efter den Forhandling, der fandt Sted den 22. f. M. mellem Medlemmer af Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer og Repræsentanter for Malermestrene og Malerforbundet, havde Forbundet Føje til at gaa ud fra, at Arbejdsgiverforeningen og Malermestrenes Fællesforening i hvert Fald havde *Villie* til at faa Overenskomsten respekteret. Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter erklærede, at Arbejdsgiverforeningen vel ikke kunde godkende Overenskomsten af 8. April, men at den ikke vilde modsætte sig, at den traadte i Kraft, samt at Foreningen iøvrigt anerkendte, at Overenskomsten var indgaaet med fuldt Mandat paa Centralforeningens Vegne, hvorfor denne Organisation, hvis Malerforbundet fastholdt Overenskomsten, var pligtig at respektere denne. Malerforbundets Repræsentanter paa Mødet fastholdt Overenskomsten, hvorefter man, som anført, maatte gaa ud fra, at der snart efter vilde tilgaa Malerforbundet eller De samvirkende Fagforbund Meddelelse om, at Sagen var bragt endelig i Orden, hvorved maa forstaas, at Centralforeningen havde taget sit Forbehold af 16. f. M. tilbage, og at Arbejdet kunde genoptages i Odense.

Da der nu er hengaaet næsten 14 Dage siden det foran nævnte Møde, og næsten 4 Uger, siden Overenskomsten blev undertegnet paa Centralforeningens og Malerforbundets Vegne, tillader jeg mig, paa De samvirkende Fagforbunds Vegne, at fremsætte følgende Forespørgsel: Har Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening foretaget sig noget for at faa den oftnævnte Overenskomst respekteret eller agter Foreningen at foretage sig noget i saa Henseende og da hvornaar?

Malerforbundet i Danmark kan ikke længere se paa, at dets Medkontrahent i denne Sag sidder en under alle lovlige Former truffen Overenskomst overhørig, og De samvirkende Fagforbund maa støtte Forbundet.

Det ærede Forretningsudvalgs Svar tillader jeg mig at anmode om at faa tilsendt senest den 9. ds. Kl. 9 Formiddag.

P. F. V.
C. M. OLSEN.

Vort Forretningsudvalg modtog som Svar herpaa følgende Skrivelse, dateret den 8. Maj:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I æret Skrivelse af 4. ds. stiller det ærede Forretningsudvalg følgende Forespørgsel: Har Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening foretaget sig noget for at faa den under 8. April d. A. mellem Fællesforeningen og Malerforbundet om Løn- og Arbejdsforhold i Malerfaget i Østifterne indgaaede Overenskomst respekteret, eller agter Foreningen at foretage sig noget i saa Henseende og da hvornaar?

Saaledes foranlediget undlader jeg ikke herved at pointere, at vort Forretningsudvalg hverken vil eller kan godkende den nævnte Overenskomst, da vor samlede Hovedbestyrelse enstemmig har vedtaget ikke at godkende den.

Derimod har vi gentagne Gange forhandlet med Formanden for Fællesforeningen for Danmarks Malermestre, Hr. Oldermand VILHELM HANSEN, om Overenskomsten, for saavidt Odense angaar, og vi har i dette Øjeblik fra ham modtaget en Meddelelse om, at der ved mundtlige Forhandlinger mellem Fællesforeningens Formand og Malerforbundets Formand er opnaaet Enighed om en Ordning, hvorved Overenskomsten for Odenses Vedkommende reduceres til kun at gælde indtil 1. April 1906 og saaledes, at der i denne Tid

afkortes 5 pCt. gennemgaaende paa alle Satser i Københavns Prisliste, og at Arbejdstiden forbliver uforandret som hidtil 10 Timer.

Idet vi forudsætter, at den os saaledes givne Meddelelse er rigtig, skal jeg ikke undlade at bemærke, at vi i saa Fald godkender Overenskomsten af 8. April med den her nævnte Ændring.

P. F. V.

N. ANDERSEN.

Da dette Svar var baade utilfredsstillende og urigtigt, tilsendte vi den 9. Maj Arbejdsgiverforeningen følgende:

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget æret Skrivelse af G. D., hvori der, som Svar paa vor Foreespørgsel i Skrivelse af 4. ds. udtales, at det ærede Forretningsudvalg hverken vil eller kan godkende den af Fællesforeningen for Danmarks Malermestre, for Centralforeningen af Malermestre i Østifterne indgaaede Overenskomst af 8. April d. A. Senere i Skrivelsen meddeles, at Formanden for den nævnte Fællesforening, Hr. VILH. HANSEN, har oplyst, at der, ved mundtlige Forhandlinger mellem Hr. Hansen og Malerforbundets Formand er opnaaet Enighed om, at Overenskomsten for Odenses Vedkommende kun skulde gælde indtil 1. April 1906, og saaledes, at den vedtagne Prisliste nedsattes gennemsnitlig med 5 pCt. og at Arbejdstiden blev 10 Timer.

I Anledning af den modtagne Skrivelse tillader jeg mig paa Forretningsudvalgets Vegne at bemærke følgende:

Hvorvidt det ærede Forretningsudvalg kan godkende Maleroverenskomsten af 8. April eller ikke, angaar ikke De samvirkende Fagforbund, og derom har vi ikke spurgt. Dette bliver en Sag mellem Arbejdsgiverforeningen og Fællesforeningen af Danmarks Malermestre. Derimod har vi, i Henhold til samstemmende Udtalelser af Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter ved Fællesmødet den 22. April, gaaende ud paa, at Centralforeningen af Malermestre i Østifterne var pligtig at respektere Overenskomsten, naar denne blev fastholdt af Malerforbundet, forespurgt om Arbejdsgiverforeningen har foretaget sig noget, for at faa Overenskomsten respekteret eller om den agtede at foretage sig noget, og da hvornaar.

Dette Spørgsmaal er fremdeles aktuelt. Thi det forholder sig ikke som af det ærede Forretningsudvalg formodet, med Hensyn til den fremtidige Ordning i Odense. Malerforbundets Formand er, for at imødekomme Fællesforeningens Formand, gaaet med til, at den for 5 Aar indgaaede Overenskomst, for Odenses Vedkommende, i det første Aar, som Overgang, skulde være gældende med de Modifikationer, at der fradroges Københavns Prisliste 5 pCt. og at Arbejdstiden blev 10 Timer i Stedet for 9½ Time, men at Prislisten derefter fra 1. April 1906 traadte i Kraft i det Omfang, som er fastsat ved Overenskomsten af 8. April d. A.

Malerforbundets Formand, Hr. RUDOLF POULSEN kan ikke forstaa, at Formanden for Fællesforeningen har kunnet opfatte Sagen anderledes. Thi bortset fra, at der ikke kunde være megen Sandsynlighed for, at Malerforbundet skulde udsætte sig for atter til næste Aar at maatte beskæftige sig med saa vanskelige Forhold, som de i Odense viser sig at være, gør Hr. Poulsen opmærksom paa, at hans Meddelelse om, hvad han kunde gaa med til, under Forudsætning af, at Fællesforeningen garanterede Arbejdets Genoptagelse i Odense, for at hindre senere Misforstaaelser, blev nedskrevet af Malerlavets Sekretær. Hr. Poulsen har Grund til at gaa ud fra, at Fællesforeningens Formand har været i Besiddelse af denne saaledes nedskrevne Meddelelse.

Da Stillingen saaledes fremdeles er den, at Centralforeningen af Malermestre sidder en paa dens Vegne indgaaet Overenskomst overhørig, tillader jeg mig paa Forretningsudvalgets Vegne at spørge: Vil Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening foretage sig noget for at skaffe den oftnævnte Overenskomst respekteret, i bekræftende Fald hvornaar?

Jeg tillader mig at imødese æret Svar, saavidt muligt pr. Omgaaende.

P. F. V.

C. M. OLSEN.

Vi modtog da nedenstaaende Skrivelse af 10. Maj.

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Skrivelse af G. D. stiller det ærede Forretningsudvalg følgende Spørgsmaal: Vil Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening foretage sig noget for at skaffe Overenskomsten af 8. April 1905 vedrørende Løn- og Arbejdsforhold i Malerfaget i Østifterne respekteret og i bekræftende Fald hvornaar?

Man skal i saa Henseende bemærke følgende: Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg har paalagt Fællesforeningen for Danmarks Malermestre at gøre sit yderste for hurtigst muligt at faa den mellem Fællesforeningen og Malerforbundet under 8. April d. A. indgaaede Overenskomst respekteret, ogsaa for Odenses Vedkommende, med de Ændringer, som enten ere blevne foretagne eller eventuelt maatte blive foretagne i Henhold til Forhandlinger mellem Fællesforeningen og Forbundet.

P. F. V.

N. ANDERSEN.

Fællesforeningens Bestyrelse holder Møde med Centralforeningens Bestyrelse Søndag d. 14. ds. Ved dette Møde maa Sagen vel endelig gaa i Orden. Malermestrene har snart givet Anledning nok til Latter.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 ✻ KØBENHAVN DEN 20. MAJ 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Jærnindustrien; Snedkerne i Østifterne; Dansk Rebslagerierbejderforbund) — Kulstrejken i Westfalen.

Lønbevægelser og Konflikter

Jærnindustrien. Vi meddelte i sidste Numer af »Arbejderen«, at det paa Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen den 11. ds. blev vedtaget, at et Underudvalg skulde samles den 12. Maj for at forhandle videre om de forskellige Spørgsmaal, der var Parterne imellem, og eventuelt fremsætte Forslag til Overenskomst.

Paa Udvalgets Møde fremlagde Fabrikanternes Repræsentanter Forslag til Overenskomst om Lønningsforholdene, udarbejdet paa Grundlag af den tidligere Overenskomst mellem Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarbejdernes Fællesforbund i København og Foreningen af Fabrikanter i Jærnindustrien i København, som formelt ikke bestod, da den var opsagt af Arbejderne til Ophør 1904.

Arbejdsmændene fremlagde Forslag til Ændringer i de af Fabrikanterne foreslaaede Regler for Behandling af faglig Strid. I Udvalget kom man dog ikke hinanden saa nær, at der kunde gøres en fælles Indstilling. Det var navnlig Lønspørgsmaalet der skilte Parterne.

Fabrikanterne vilde ikke gaa højere med Minimallønnen, end til de nugældende 30 Øre i København og 27 Øre i Provinserne; i et senere Aar vilde man dog maaske gaa til 28 Øre. I Odense tilbød man at hæve Minimallønnen straks fra 26 til 28 Øre. Overenskomstens Varighed forlangte de sat til 3 Aar.

Lørdag den 13. ds. samledes hele Fællesudvalget atter og forhandlede fra Kl. 10 Formiddag til Kl. 7½ Aften, uden at det lykkedes at opnaa fuld Enighed; man enedes dog om at fremsætte nedenstaaende Udkast til en Overenskomst:

Ved Forhandlinger mellem Repræsentanter for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien, Dansk Arbejdsmandsforbund, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund er der opnaaet Enighed om følgende:

1. Strejkerne i Odense hæves, og Arbejdet genoptages den 18. ds. Den i Jærnindustrien bebudede Lock-out bortfalder.
2. Det af Jærnindustriens Sammenslutning ved Mødet den 12. ds. forelagte Forslag til Regler for Behandling af faglig Strid, tiltrædes af Dansk Arbejdsmandsforbund.
3. Det af Jærnindustriens Sammenslutning ved Mødet den 12. ds. forelagte Forslag til Overenskomst tiltrædes af Dansk Arbejdsmandsforbund for Provinsernes Vedkommende (med Undtagelse af Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri), med de den 13. ds. foretagne Ændringer.
4. Parterne er enige om, at der i København og paa Helsingørs Skibsværft ikke forinden 1. Februar 1907 maa finde nogen Arbejdsstandsning Sted som Følge af Krav om Forhøjelser i de ved Overenskomsten af Marts 1903 i sin Tid fastsatte Lønninger. Jærnindustriens Sammenslutning erklærer sig villig til i sin Helhed at behandle eventuelle Sager i Overensstemmelse med de i nævnte Overenskomst af Marts 1903 anførte Bestemmelser.
5. Fælles Værkstedsregler udvides til at gælde for Arbejdsmændene i København og paa Helsingørs Skibsværft for det i Punkt 4 nævnte Tidsrum.

Arbejdernes Repræsentanter erklærede at kunne tiltræde Udkastet med Undtagelse af Punkt 4, i Stedet for hvilket de tilbød at gaa med til, at Overenskomsten af Marts 1903 for Arbejdsmændene i København fremdeles blev gældende med sine oprindelige Bestemmelser, hvorefter den kunde opsiges med 3 Maaneders Var-

sel til Ophør en 1. Februar, altsaa f. Eks. 1. Februar 1906.

Arbejdernes Repræsentanter forbeholdt sig derfor at forelægge Udkastet for deres Organisationer. Svaret skulde foreligge Tirsdag Morgen den 16. ds. for Jærnindustriens Sammenslutning.

Arbejdsgiverne betragtede fra deres Side Udkastet som en Helhed.

De i Udkastets Punkt 3 omtalte Ændringer bestod bl. a. i, at Minimal-Timelønnen overalt i Provinserne skulde være 28 Øre fra førstkommende Lønningsdag; bestaaende Lønninger maatte ikke nedsættes. Varigheden indskrænkedes til 2 Aar i Stedet for 3 Aar, Overenskomsten skulde gælde for alle Arbejdsmænd, uanset om de var faste eller ikke osv.

Hovedbestyrelsen for Dansk Arbejdsmandsforbund var i Mandags den 15. ds. samlet til Møde i København. Den kom efter en grundig Prøvelse af Sagen til det Resultat, at man, under Hensyn til alle foreliggende Forhold, navnlig af Hensyn til de alt andet end gode Konjunkturer, handlede forsvarligst i at acceptere Overenskomsten. Ved denne forpligtes Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarbejdernes Fællesforbund i København, samt Arbejdsmændene paa Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri til ikke at foretage Arbejdsstandsning for at gennemføre Krav om Forhøjelser af de nugældende Lønninger, men dels er det muligt, ogsaa uden Arbejdsstandsning, at faa forhøjet de enkelte Arbejderes Lønninger, idet den gamle Overenskomst, efter hvilken Fabrikanterne har forpligtet sig til at behandle eventuelle Sager — derunder Lønspørgsmaal — hjemler Adgang dertil, og dernæst er der ikke megen Udsigt til, at Arbejdsforholdene skulde bedre sig saa meget inden Februar 1907, at man kunde tænke paa at gennemføre en Minimallønsforhøjelse ved Arbejdsstandsning.

Vort Forretningsudvalg vedtog paa sit Møde i Mandags, at det ikke kunde godkende, at Forslaget til Overenskomst forkastedes. Generalforsamlinger af de interesserede Arbejdsmænd i København og Helsingør i Mandags og i Tirsdags har vedtaget at tiltræde Overenskomsten.

Snedkerne i Østifterne. I Nr. 42 af »Arbejderen« meddelte vi, at de mellem Snedkerforbundet og Snedkermestrenes Centralforening i Østifterne førte Forhandlinger ikke havde ført til Enighed, og at dette formentlig skyldtes, at Tømrermestrenes Centralforeninger havde blandet sig i Sagen, ved at forlange Snedkerforbundet til at indgaa en Ordning, der var fælles for Tømrer- og Snedkermestre, men med Indførelse overalt, altsaa ogsaa i Østifterne, af den for Jylland gældende Priskurant for Bygningssnedkerarbejde, uagtet denne var lavere end den, der hidtil havde været gældende i Østifterne.

Det er en Selvfølge, at heller ikke denne Sag kunde afgøres, uden den behørige Trusel om Lock-out, og det var næppe rent tilfældigt, at Snedker-Lock-out'en var fastsat til at skulle indtræde *samme Dag* som den for Arbejdsmændene i Jærnindustrien bebudede Lock-out.

Nedenstaaende Korrespondance mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund viser for en Del Sagens Gang indtil det afgørende Møde den 17. Maj.

Det første Lock-out-Varsel indeholdes i følgende Skrivelse af 29. April fra Arbejdsgiverforeningen:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, har Snedkerforbundet opsagt den mellem Forbundet og Centralforeningen for Snedkermestre i Østifterne hidtil gældende Overenskomst til Ophør d. 1. April d. A., og det er ved de Forhandlinger, som er førte, ikke lykkedes at opnaa Enighed om nogen ny Overenskomst.

I den Anledning agter man at forelægge en dertil kompetent Forsamling Forslag om, at Arbejdet standses for de Medlemmer af Snedkerforbundet, som beskæftiges hos Medlemmer af Centralforeningen for Snedkermestre i Østifterne, Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Centralforeningen for Snedkermestre i Jylland, forsaavidt der ikke, forinden Arbejdsstandsningen skal træde i Kraft, opnaas Enighed mellem de tre førstnævnte Centralforeninger og Snedkerforbundet om Løn- og Arbejdsvilkaar.

P. F. V.
N. ANDERSEN.

Den 3. Maj tilskrev vort Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen saaledes:

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget ærede Skrivelse af 29. f. M., hvori meddeles, at man agter at forelægge en dertil kompetent Forsamling Forslag om at Arbejdet standses for de Medlemmer af Snedkerforbundet, som arbejder for Medlemmer af Centralforeningerne af Snedkermestre i Østifterne og i Jylland og af Murer- og Tømrermestre i de samme Landsdele, forsaavidt der ikke forinden Arbejdsstandsningen er opnaaet Overenskomst om de fremtidige Løn- og Arbejdsvilkaar.

Vort Forretningsudvalg, som har faaet Skrivelsen forelagt paa et Møde i Dag, har vedtaget, overfor det ærede Forretningsudvalg at udtale en Beklagelse over, at Tømrermestrene, saavidt det kan ses — efter hvad der foreligger os — er traadt hindrende i Veje for en Overenskomst mellem Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne og Snedkerforbundet. Forretningsudvalget skal dog ikke paa dette Tidspunkt gaa længere ind paa Sagen, hvad der ellers kunde være Anledning til. Ved en Samtale i Dag mellem den ærede Formand for Arbejdsgiverforeningen og undertegnede Formand for De samvirkende Fagforbund, enedes vi nemlig om at gøre Sagen til Genstand for en Forhandling mellem de nævnte og d'Hrr. Arkitekt F. A. THOMSEN, Slagelse samt Formanden for Snedkerforbundet, CARL GRAN, og Mødet blev, under Forudsætning af at Hr. Gran kunde komme til Stede, fastsat til Fredag den 5. ds. Kl. 11 i Arbejdsgiverforeningens Lokale her i København.

Jeg har nu talt med Hr. Gran, som erklærede at kunne give Møde, hvorfor jeg gaar ud fra, at den aftalte Sammenkomst kan finde Sted som anført.

P. F. V.
C. M. OLSEN.

Under 4. Maj svarede Arbejdsgiverforeningen som følger:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Idet jeg anerkender Modtagelsen af Deres ærede Skrivelse af 3. ds., skal jeg — uden iøvrigt at komme ind paa Skrivelsens Indhold — tillade mig at meddele, at vort Forretningsudvalg er enigt i, at der afholdes et Møde som foreslaaet Fredagen den 5. ds. Kl. 11 i Arbejdsgiverforeningens Lokaler, og til dette vil fra vor Side møde Arkitekt F. A. THOMSEN og undertegnede.

P. F. V.
N. ANDERSEN.

Den 5. Maj afholdtes det i Skrivelserne omtalte Møde mellem de sammesteds nævnte Personer. Tømrermestrenes Repræsentant, Arkitekt THOMSEN, Slagelse fastholdt, at den af ham forhen forlangte, ovenfor nævnte Ordning *skulde* gennemføres. I denne Ordning var imidlertid den Bestemmelse i Snedkernes Lønregulativ, hvorved en Svends Gennemsnitsfortjeneste er garanteret ham paa Akkord udenfor Priskuranten, taget ud, og da den er af stor Værdi for Snedkerne, maatte de modsætte sig Hr. Thomsens Forlangende. Bestemmelsen har ganske vist mest Betydning for *Møbelarbejdet*, men naar den først er borte for Bygningsarbejdet, vil Mestrenes Appetit paa Gennemsnitsfortjenesten skærpes.

Der blev altsaa heller ingen Grundlag for en Overenskomst bragt tilveje paa dette Møde; Hr. Thomsen foreslog dog at der til den 17. Maj fandt et samlet Møde Sted af Repræsentanter for de interesserede Organisationer og Hovedorganisationerne. Desuagtet modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen følgende Skrivelse af 8. Maj:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 29. f. M. tillader jeg mig herved at meddele, at vort Forretningsudvalg i Dag enstemmigt har vedtaget, at Arbejdet skal standses for de Medlemmer af Snedkerforbundet, som beskæftiges hos Medlemmer af Centralforeningen for Snedkermestre i Østifterne, Centralforeningen for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Centralforeningen for Snedkermestre i Jylland, fra Torsdag den 18. Maj Aften, forsaavidt der ikke forinden er opnaaet Enighed mellem de tre førstnævnte Centralforeninger og Snedkerforbundet om Løn- og Arbejdsvilkaar.

P. F. V.
N. ANDERSEN.

Vort Forretningsudvalgs Svar, dateret 12. Maj, havde følgende Ordlyd:

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 8. ds., hvori det i Tilslutning til Skrivelse af 29. April meddeler, at det enstemmigt har vedtaget at Arbejdet skal standses for de Medlemmer af Snedkerforbundet, som beskæftiges hos Medlemmer af Centralforeningen for Snedkermestre i Østifterne, Centralforeningen for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Centralforeningen for Snedkermestre i Jylland fra Torsdag den 18. Maj Aften.

Forretningsudvalget havde ikke ventet en saadan Meddelelse, eftersom det paa Mødet den 5. ds. i det mindre Udvalg vedtoges at fortsætte Forhandlingerne om en ny Overenskomst for Snedkerne i et større Udvalg den 17. ds. Vi ventede den ikke, allerede af den Grund, at Hr. Arkitekt THOMSEN, Slagelse ved det nævnte Møde ikke syntes at være fuldt paa det rene med Rækkevidden af Tømrermestre-

nes Fordringer om Indførelse af Jyllands Priskurant for Bygningsarbejde i Østifterne.

Den tagne Beslutning om at udelukke Arbejderne den 18. ds., altsaa Dagen efter det fastsatte Fællesmøde, kan efter vor Mening vanskeliggøre, at der opnaas Enighed, da det ikke vil være gørligt i den Tid at foretage det nødvendige sammenlignende Arbejde mellem den nugældende Priskurant for Østifterne og den for Jylland gældende Priskurant.

Vi tvivler ikke om, at det er det ærede Forretningsudvalgs alvorlige Hensigt at medvirke til en Ordning i Snedkerfaget, hvorved det nuværende Lønniveau i hvert Fald ikke forringes, og i Tillid dertil møder der en Repræsentation for vort Forretningsudvalg til Mødet den 18. ds., ligesom vi har anmodet Snedkerforbundet om ogsaa at møde ved en Repræsentation.

P. F. V.
C. M. Olsen.

Det vedtagne Møde afholdtes den 17. Maj i Haandværkerforeningens Lokale i København. Efter en Forhandling der varede uafbrudt fra Kl. 11 Form. til Kl. 11 Aften, kunde man endelig opsætte nedenstaaende, hvorved alt bliver ved det, der var gældende før den 1. April d. A., baade for Møbelarbejdets og Bygningsarbejdets Vedkommende, dog saaledes, at Tømrermestrene betaler Timeløn til deres Snedkersvende, og at der er særlige Overenskomster med særskilt Opsigelse for Tømrermestre og Snedkermestre.

Den 17. Maj 1905 afholdtes i Haandværkerforeningens Lokale i København et Møde af Repræsentanter for Forretningsudvalgene for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund, samt Repræsentanter for Snedkermestrenes og Tømrermestrenes Centralforeninger i Provinserne og for Snedkerforbundet i Danmark i Anledning af Uoverensstemmelse imellem Centralforeningerne og Forbundet om Afslutning af nye Overenskomster.

Man enedes om, at Medlemmer af Murer- og Tømrermestrenes Centralforeninger i Jylland og Østifterne betaler foreløbig de hos dem arbejdende Medlemmer af Snedkerforbundet med den Timeløn, som for Tiden ydes til Tømrersvende i samme By, hvor vedkommende Mester er bosiddende, medens Overenskomsten af 1. Maj 1903 imellem Snedkermestrenes Centralforening i Østifterne og Snedkerforbundet fremdeles skal være gældende.

Nærværende Ordning af Forholdet imellem Murer- og Tømrermestrenes Centralforeninger og Snedkerforbundet er gældende, indtil den opsiges fra en af Siderne med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. April.

Mestre, der har Borgerskab baade som Tømrermestre og som Snedkermestre, betaler efter den for Tømrermestrene gældende Ordning.

Der optages Forhandling imellem Parterne om en fremtidig Ordning af Løn- og Arbejdsforhold indenfor Snedkerfaget i Provinserne.

Hvor der findes lokale Overenskomster, som ikke er opsagte, bliver disse fremdeles gældende.

København, den 17. Maj 1905.

Kaspar Rostrup. C. M. Olsen. Carl Gran.
F. A. Thomsen. Ludvig Christensen.

Dansk Rebslageriarbejderforbund har ved Forhandling gennemført en ny Overenskomst paa Aktieselskabet »Randers Rebslageri«. Timelønnen for faglærte Arbejdere er forhøjet med 2 Øre pr. Time, for Arbejdsmænd og unge Arbejdere med 1 Øre pr. Time. Overarbejde betales med 50%, Natarbejde med 100% Tillæg. Kvinder, som har været paa Fabrikken i ½ Aar, har ogsaa faaet 1 Øre i Tillæg pr. Time. Overenskomsten kan ikke opsiges førend om 3 Aar.

Kulstrejken i Westfalen

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Dansk Arbejdsmandsforb.s Afd.: C. Aalborg 100 Kr., Maribo 15 Kr., Formerne i Fredericia 3 Kr., Linoleumsarb.s Klub 25 Kr., Malernes Fagf. i København 500 Kr., do. i Slagelse 5 Kr., Murerforbundets Afd. i Skanderborg 10 Kr., i Taastrup 20 Kr., Savværks- og Maskinsnedkernes Forb. 60 Kr. 11 Øre, Slagteriarbejderforb.s Afd. i Ringsted 5 Kr. 80 Øre, i Viborg 11 Kr. 25 Øre, Tobaksarbejderforbundet »Enigheden« 200 Kr.

* * *

De Organisationer, som ikke endnu har indbetalt **Administrationsbidraget** for 1. Halvaar 1905, erindres om, at dette skal være indbetalt inden Udgangen af April Maaned.

* * *

De Organisationer, der har modtaget **Finsen-Mærker** til Salg, anmodes herved om snarest muligt at indsende Opgørelse over de solgte Mærker samt Beløbet for samme. Regnskabet skal afsluttes.

E. Svendsen.
Kasserer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 ✻ KØBENHAVN DEN 27. MAJ 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Bogbinderforbundets fjerde Delegeretmøde; Dansk Skibstømrerforbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne i Helsingør; Lohgarverne i Provinserne; Dansk Rebslageriarbejderforbund; De kvindelige Trykkeriarbejdere). — Arbejdsløsheden i Danmark og Tyskland.

Kongresser.

Bogbinderforbundets fjerde Delegeretmøde afholdtes i København den 23. og 24. April.

Forretningsføreren, H. OLESEN, aabnede Mødet med at byde de Delegerede velkommen og udtalte Haabet om, at Forhandlingerne vilde komme til at virke til Gavn for Forbundet og alle dets Medlemmer.

En særlig Hilsen rettedes til det svenske Bogbinderforbunds Repræsentant ved Mødet, Hr. AUG. BJÖRKDAHL, der takkede for Indbydelsen og for den Hjælp, det danske Forbund havde ydet under Göteborgkonflikten.

Forretningsføreren aflagde *Beretning om Virksomheden.* Statistiken over Arbejdsløsheden i de 5 Aar fra 1. Juli 1899 til 30. Juni 1904, udviser følgende Antal ledige Dage, med vedføjet Angivelse af udbetalt Arbejdsløshedsunderstøttelse i de tilsvarende Regnskabsaar:

1. Aar	9963	ledige Dage	1551 Kr.
2. —	11298	— —	2038 -
3. —	23111	— —	3658 -
4. —	18099	— —	3290 -
5. —	17670	— —	2331 -

De angivne ledige Dage falder alene paa København, medens Understøttelsen gælder for hele Landet. I Provinsafdelingerne har Arbejdsløsheden været forholdsvis den samme som i København.

Forbundet har i det forløbne Tidsrum været i 2 Lønbevægelser. Den første i Februar 1902 foranlediget ved, at Mestrene opsagde Overenskomsterne baade i København og Provinserne. De gamle Overenskomster blev fornyet paa 2 Aar, med den Forandring, at der i København indførtes Timeløn, og at Tillæget for Overarbejde de 3 første Timer efter alm. Arbejdstids Ophør nedsattes fra 50 til 40 pCt.

Den anden Lønbevægelse fremkaldtes ved, at Forbundet opsagde Overenskomsterne til Ophør den 1. Februar 1904.

Den samlede Lønforhøjelse androg alene det første Aar ca. 25,000 Kr., og den vil yderligere stige, idet Minimaltimelønnen til 1. Juli d. A. forhøjes med 1 Øre og fra 1. Juli 1908 atter med 1 Øre. Samtidig lykkedes det for første Gang at faa fastsat en Minimalløn for Kvinderne, som har Gyldighed overalt i Provinserne.

Den samlede Understøttelse i Anledning af Lock-outen androg 66,269 Kr. 86 Øre.

Forbundet bestaar af 10 Afdelinger. Medlemsantallet er 739 mod 704 i 1900.

Forretningsføreren gav derefter en kort Oversigt over Virksomheden i de 2 kooperative Foretagender, hvori Forbundet er Medinteressent, nemlig Bryggeriet »Stjernen« og Arbejdernes Livsforsikringsselskab.

Forholdet til vore Broderforbund i Udlandet havde været det bedste. Med Sverrig og Norge havde vi allerede før 1900 haft gensidig Overenskomst om Understøttelse under Konflikter. Senere var der tillige oprettet gensidig Rejseunderstøttelse mellem Sverrig og Danmark, og i Fjor kom Norge ogsaa med ind herunder; men fra 1. Juli træder en

ny Overenskomst i Kraft mellem de 3 Lande, hvorefter ethvert af Forbundets Medlemmer kan faa baade Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse, hvor som helst de opholder sig i Skandinavien. Tyskland var det første Land, med hvilket vi stod i gensidig Forbindelse, ogsaa her var der opnaaet betydelige Forbedringer, saaledes at Medlemmerne kunde overføres fra det ene Forbund til det andet med Bibeholdelse af Retten til Understøttelse i Henhold til det enkelte Forbunds Vedtægter. Samtidig med denne Forbedrings Indførelse udvidedes Gensidighedsforholdet til ogsaa at omfatte Svejts og Østrig. For yderligere at udvikle og befæste Gensidighedsforholdet mellem de forskellige Lande har det tyske Bogbinderforbund indbudt til en international Konference i Berlin i Juli, hvortil Hovedbestyrelsen har vedtaget at lade sig repræsentere.

Virksomheden godkendtes enst.

Regnskaberne godkendtes ligeledes enstemmigt.

Lovene behandledes; og der vedtoges en Del Ændringer i disse, bl. a. at forhøje Maksimumsgrænsen for Understøttelse under Konflikter til Familieforsørgere til 15 Kr. for mandlige og 8 Kr. for kvindelige Medlemmer pr. Uge. Rejsehjælpen forhøjedes til 20 Kr. Understøttelse under Konflikter udbetales kun til Medlemmer, der de sidste 12 Maaneder har indbetalt mindst 13 Kontingenter.

Arbejdsanvisningen. Det vedtoges at søge hidført en mere tidssvarende Ordning af Anvisningskontorerne.

Agitationen. Det vedtoges at ofre noget mere end hidtil paa den mundtlige og skriftlige Agitation.

Delegeretmødet sluttede med Leveraab for Forbundet.

Dansk Skibstømrerforbund afholdt sin 10de Kongres den 23. og 24. April (1. og 2. Paaskedag).

Formanden, E. F. CHRISTENSEN, aflagde Beretning om Virksomheden for de forløbne 2 Aar, og omtalte de Overenskomster, som var opnaaet med Burmeister & Wain, Københavns Flydedok, Helsingørs Skibsværft og med Svendborg Skibsbygmestre. I Frederikshavn havde Skibstømrerne faaet Timelønnen forhøjet med 1 Øre. Beretningen godkendtes.

Kassereren, V. JOHANSEN, oplæste Regnskabet, som godkendtes.

N. PETERSEN anbefalede, at Forbundet i de næste 2 Aar beskæftiger sig med Spørgsmaalet om Forkortelse af Arbejdstiden. Det meddeltes, at denne Sag havde været under indgaaende Diskussion ved De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling. Formanden anbefalede de Delegerede at optage Sagen til Drøftelse paa deres Generalforsamlinger i den kommende Tid.

Agitationen for de kommende 2 Aar omtaltes, og flere af de Delegerede anbefalede at organisere Arbejderne i en Del forskellige Byer, hvilket vedtoges. Det vedtoges endvidere, at man 14 Dage før en Kongres afholdes, udsender et trykt Regnskab for de forløbne 2 Aar, til alle Medlemmer.

Forslag om Oprettelse af Understøttelseskasser for Arbejdsløse i alle Afdelinger forelaa til Behandling.

V. JOHANSEN anbefalede de Delegerede at fremme denne Sag af al Kraft. En Resolution til Fremme af Sagen vedtoges.

Det vedtoges at indmelde Forbundet under Træarbejdersekretariatet, samt at Forbundskassen afholder Udgifterne.

Et Forslag fra Esbjerg Afdeling angaaende søfarende Skibstømrere diskuteredes. Sagen afgjordes ved at henvise til en tidligere tagen Bestemmelse.

Til Formand genvalgtes E. F. CHRISTENSEN enst. Kassereren V. JOHANSEN genvalgtes ligeledes enst.

Flere fremkom med Anker over de uheldige Lærlingeforhold i Faget. Det henstilledes til Hovedbestyrelsen at søge at faa en tilfredsstillende Ordning.

Gensidighedsreglerne omtaltes og diskuteredes, hvorefter de henvistes til næste Kongres.

Det vedtoges at afholde en Kongres 1907 i Esbjerg.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagerne i Helsingør. Fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening modtog

vort Forretningsudvalg en Skrivelse den 9. Maj, hvori det meddeltes, at Bagerforbundets Afdeling i Helsingør havde meddelt den derværende Bagermesterforening, at saafremt den ikke indgik paa nogle af Afdelingen stillede Fordringer, vilde Arbejdet blive nedlagt den 12. Maj.

Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg foreslog i den Anledning at der, forinden Arbejdsstandsning iværksattes, optoges Forhandling om de omhandlede Konfliktspunkter mellem de interesserede Parter, eventuelt med Tiltrædelse af en Repræsentant for hver af de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg.

Efter at Bagerforbundets Hovedbestyrelse havde tiltraadt Henstillingen, fandt det omhandlede Møde Sted den 17. Maj. Arbejdernes Hovedfordring gik ud paa at faa Arbejdstiden, som nu er 72 Timer om Ugen, nedsat til 66 Timer, heri indbefattet $1^1/_2$ Times Hvile- og Spisetid, samt et Tillæg til Lønnen. Mestrene tilbød at hæve Lønnen med 1 Kr. pr. Uge, saaledes at den for de forskellige Brancher bliver henholdsvis 23, 24, 27 og 28 Kr. pr. Uge, og desuden tilbød de at betale 50 Øre pr. Time for Overarbejde. Derimod nægtede Mestrene at indgaa paa en Indskrænkning af Arbejdstiden.

Der opnaaedes saaledes ingen Overenskomst paa Mødet, men Arbejdernes Repræsentanter ønskede dog at gøre Mestrenes Tilbud til Genstand for nærmere Overvejelse i Forbundets Hovedbestyrelse.

Lohgarverne i Provinserne. Den mellem Lohgarvernes Forbund og Foreningen af Fabrikanter i Læderfabrikationen bestaaende Overenskomst for Provinserne, er af Forbundet opsagt til Ophør den 1. Juni d. A.

Fabrikantforeningen har imidlertid nægtet at indgaa paa Forbundets Fordring om højere Løn, og dets Hovedbestyrelse har derfor nu meddelt Arbejdsgiverforeningen, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning, saafremt der ikke, forinden denne iværksættes, er opnaaet Overenskomst om de fremtidige Løn- og Arbejdsforhold.

Dansk Rebslageriarbejderforbund har erhvervet Sanktion til at søge Minimallønnen i Silkeborg og Bræstrup hævet fra 30 til 33 Øre pr. Time og i Brønderslev fra 25 til 30 Øre pr. Time.

De kvindelige Trykkeriarbejdere, som arbejder i Stentrykkerierne, opsagde i Fjor deres Overenskomst med Dansk lithografisk Principalforening til Ophør den 1. Juli d. A.

Der har været ført en Række Forhandlinger om en ny Overenskomst, men uden at det var lykkedes at opnaa en saadan.

De kvindelige Trykkeriarbejdere hos Philipsen & Co., Vesterbrogade 27, opsagde derfor deres Pladser og forlod dem den 12, Maj.

I den Anledning har der været afholdt et Møde mellem Repræsentanter for den lithografiske Principalforening, Dansk Typografforbund, Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, og det lykkedes endelig her at komme til Enighed om en ny Overenskomst.

I Følge denne fastsættes Minimallønnen for Stentrykpaalæggersker, som har været $1^1/_2$ Aar ved Faget, til 13 Kr. pr. Uge.

Den daglige Arbejdstid er 9 Timer. For Natarbejde med indtil 8 Timers Arbejde er Lønnen 17 Kr. pr. Uge.

Endvidere indeholder Overenskomsten Bestemmelser vedrørende Overarbejde, Opsigelse, Voldgift osv.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Marts Maaned 1905.

For Marts Maaned foreligger Oplysninger fra 50 Organisationer med tilsammen 30,004 Medlemmer. Heraf havde 44 Organisationer med ialt 28,748 Medlemmer den sidste Dag i Maaneden 4434 Arbejdsløse, eller $15,_4$ pCt. 6 Organisationer med ialt 1256 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse. For enkelte Fags Vedkommende er Arbejdsløsheden dog noget større.

Af større Fag har saaledes Bygningssnedkerne $28,_8$ pCt., Murerne $28,_7$ og Tømrerne $31,_1$ pCt. Arbejdsløse.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejdsm., Lyngby, Hørsholm						150
Arbejdsm., Rand.						125
Bagere	208	4762	188	81	1746	66
Barberer	27		16			
Billedskærere	19		11			
Brolæggere			100			20
Bryggeriarb.	10	134	10	14	208	14
Bygningssnedk.	675	10470	418			
Bødkere	36	893	25	65	1067	32
Elektrikere	15	246	12	4	108	4
Farmaceuter	8	48	8	4	124	4
Filehuggere	8	40	1			
Formere	49	1107	44	56	1194	53
Frihavnsarb.						
Gas- og Vandarb.	20	531	18			
Glarmestre			13			
Glasarbejdere	22	296	21	30	715	25
Gørtlere	67	1337	44	7	151	5
Handskemagere	7	177	7			
Hattearbejdere	5	125	5			
Hvidgarvere	6	128	5	5	98	5
Instrumentmag. mek. og opt.	4	95	4			
Jern- o. Metalslib.	1	7				
Karetmagere	43	1896	17	35	296	24
Kedel- o. Maskinp	27	526	17	10	204	8
Keramikere	4	133	4			
Korkskærere	15	300	8	2	52	2
Kurvemagere						
Litografer	14	284	10	4	83	2
Lohgarvere	1	18	1			
Marm.-, Kalk- o. Sandstenshug.	25	558	16			
Metaltrykkere	13	197	5			
Mineralvandsarb	4	27	4			
Murere			600			777
Møllere	5	70	3	6	42	2
Ovnsættere	12	81	12			
Papirfabrikarb.				1	11	
Pianofortearb.	14	198	10			
Pottemagere						
Savværksarb. og Maskinsnedker	45	813	27	24	342	13
Sejlmagere	8	84				
Stukkatører		650	25			
Skræderforbund			150			100
Skotøjsarbejdere	137	2315	31	46	749	26
Skraatobaksarb.	1	26	1	3	41	2
Stenarbejdere	8	100	4	1	20	1
Sukker-, Chocol.	1	26	1	10	250	10
Sømænd						
Tømrere			540			528

Tyskland.

I Tyskland har Arbejdsløsheden i Januar Kvartal, opgiven i Procent af de paagældende Organisationers Medlemstal, været som anført paa nedenstaaende Tabel over nogle Fagorganisationer.

Det samlede Antal Arbejdsløshedstilfælde i disse Organisationer var 61,308, i Oktober Kvartal 49,713. Paa den sidste Dag i Kvartalet, den 31. Marts var der 9520 Arbejdsløse, deraf 249 Kvinder.

De nævnte Fag har i Januar Kvartal udbetalt:

Til Arbejdsløse paa Stedet 562,222 Kr.
— - Rejse 87,992 -

Den samlede Varighed af den paa Stedet understøttede Arbejdsløshed var 573,134 Dage.

Fagene	Medlemsantal ved Kvartalets Slutning		Arbejdsløshedstilfælde i 1. Kv. 1905 i pCt.	Arbejdsløse den sidste Dag i 1. Kv. 1905 i pCt.
	Ialt	deraf Kvinder		
Bagere	9070	—	20,3	8,4
Bjergarbejdere	57513	—	2,4	0,6
Billedskærere	4651	—	52,1	9,0
Bogbindere	16212	5847	12,5	2,6
Bryggeriarb.	20659	94	5,3	2,1
Bødkere	6402	—	6,6	2,5
Cigarsorterere	1582	139	7,8	2,6
Forgyldere	1734	88	17,8	2,1
Formstikkere	481	—	—	0,4
Frisører	894	—	35,6	10,4
Glarmestre	4365	—	30,3	9,4
Glasarbejdere	8002	49	2,9	1,6
Gravører o. Cicel.	2300	—	10,0	3,5
Handelsmedhj.	4002	1933	2,1	1,4
Handskemagere	2987	27	4,5	1,2
Hattemagere	4900	719	7,7	1,9
Kobbersmede	3524	—	40,9	4,9
Konditore	2132	693	12,5	4,4
Litografer	11383	—	9,6	2,9
Læderarbejdere	5967	—	3,5	1,2
Maskin. og Fyrb.	9000	—	6,0	2,7
Metalarbejdere	205507	7168	8,1	1,4
Mølleriarbejdere	3547	—	13,8	4,0
Nodestikkere	349	—	4,9	0,3
Porcellænsarb.	9577	672	2,5	1,1
Sadelmagere	5088	142	13,8	1,5
Smede	15000	—	11,6	1,3
Tapetserere	6583	90	32,2	3,3
Tobaksarbejdere	21784	9148	4,2	1,0
Transportarb.				
Trykkeriarb.	6139	3370	10,8	0,9
Træarbejdere	108591	716	14,3	1,6
Typografer	39074	—	11,6	1,7
do. i Elsass-Loth.	847	—	4,8	0,9
Værftsarbejdere	4297	—	3,4	0,4

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ✻ KØBENHAVN DEN 3. JUNI 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bagersvendene i Aarhus; Drejerne i Horsens; Keramisk Forbund; Textilarbejderne). — Strejker i Tyskland i 1904. — Kongresser (Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund; Fagforeningskongres i Australien).

Lønbevægelser og Konflikter

Bagersvendene i Aarhus nedlagde den 31. Marts d. A. Arbejdet, efter at det ved Forhandling havde vist sig umuligt at opnaa en tilfredsstillende Overenskomst. Svendene forlangte et ugentlig Fridøgn paa 36 Timer, en ugenlig Arbejdstid af 60 Timer og ekstra Betaling for Overarbejde af 40 Øre pr. Time.

Den 6. April fandt der en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Nørrejysk Bagerforening og Bagerforbundet. Mestrene tilbød da 16 Timers Frihed en Gang om Ugen; men derimod omhandlede Forslaget intet om en samlet, begrænset Arbejdstid eller om Betaling for Overarbejde.

Svendene tilbød nu, for at faa en Ordning, at gaa med til en ugentlig Arbejdstid af 72 Timer, indbefattet en Spise- og Hviletid af $1^1/_2$ Time i hvert Døgn.

Mødet sluttede dog, uden at der var opnaaet Overenskomst, og Strejken blev derfor fortsat.

Den 23. Maj har der atter været forhandlet mellem Repræsentanter for Nørrejysk Bagerforening og for Bagerforbundet, og her opnaaedes Enighed om følgende:

Strejken i Aarhus hæves paa nedenstaaende Vilkaar fra den 26. Maj.

Den ugentlige Arbejdstid er 72 Timer, indbefattet den nuværende Spise- og Hviletid.

Der indføres en samlet ugentlig Hviletid fra senest Søndag Middag Kl. 12 til Mandag Morgen Kl. 4. Er der 2 Helligdage efter hinanden, udskydes Hviletiden til den paafølgende Søgnedag; ligesaa Fastelavns Mandag.

Overarbejde betales med 40 Øre i Timen.

Den mindste Svendeløn er 18 Kr.; denne betales de første 2 Aar efter Læretiden, derefter som den nuværende.

Opstaaende Uoverensstemmelser henvises til Mægling ved Formændene eller Bestyrelserne for den stedlige Mester- eller Svendeforening i Bagerfaget, eventuelt for Nørrejysk Bagerforening paa den ene Side, og Bagernes Forbund i Danmark paa den anden Side.

De strejkende Svende gaar saavidt muligt i Arbejde paa de gamle Arbejdsteder.

Overenskomsten er gældende, til den fra en af Siderne opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Februar, dog tidligst til 1. Februar 1908.

Disse Bestemmelser gælder for Fintbagerier og blandet Drift.

Drejerne i Horsens. Den hidtil bestaaende Overenskomst mellem Drejerforbundets Afdeling i Horsens og de derværende Trævarefabriker blev af Fabrikanterne opsagt til Ophør den 1. April d. A. Hensigten med Opsigelsen var at søge Prisen nedsat paa Arbejde i store Partier. Fabrikanterne er dog senere indgaaet paa paa at forlænge Overenskomsten til 1. Maj, efter at Parterne ikke har kunnet opnaa Enighed, for at der kunde gives yderligere Adgang til Forhandling om Sagen.

Der har derefter været ført Forhandling mellem Repræsentanter for Foreningen af Savværker og Høvlerier i Jylland og Drejerforbundet og Repræsentanter for Fabrikanter og Svende i Jylland.

Der opnaaedes dog heller ikke Overenskomst ved dette Møde om de fremtidige Løn- og Arbejdsforhold. Derimod blev Parterne enige om, at Forbundets Forretningsfører skal indbringe Forslag til Forbundets Kongres om at opsige alle nu bestaaende Overenskomster i Danmark til Ophør senest den 1. Juli 1906. Forbundets Svar skal foreligge

den 1. September d. A. og indtil den Tid skal Arbejdsgiverne i Horsens betale efter den af dem opsagte Priskurant.

Keramisk Forbund. I »Arbejderen« Nr. 42 for 15. April d. A. meddelte vi, at det i Anledning af den paa den kgl. Porcellænsfabrik opstaaede Strejke af Malerinderne, var blevet bestemt, at der ved Forhandling skulde fastsættes Lønninger for de Strejkende, og at de paa den Maade fastsatte Lønninger skulde have tilbagevirkende Kraft fra 1. April d. A. Disse Forhandlinger er nu tilendebragt, og deres Resultat foreligger i en Overenskomst af 30. Maj d. A. Ved denne bestemmes, at der fremtidig arbejdes efter Akkordpriser, men saaledes, at der sikres Malerinderne en forhøjet Maanedsløn efter nedenstaaende Skala. Arbejdstiden bliver som hidtil 6 Timer daglig.

Den garanterede Maanedsløn:

	Før	Nu
1. Aar.....	35 Kr.	40 Kr.
2. og 3. Aar...	50 -	60 -
4. og 5. Aar...	62½-	75 -
6. Aar.....	62½-	100 -
Derefter.....	75 -	100 -

Det foreliggende Resultat viser atter Organisationens Nytte for Lønarbejderne. Til Porcellænsmalingen kræves kunstnerisk Uddannelse, hvorfor Udøverne deraf saa godt som udelukkende er udgaaet fra velstillede Hjem. Det er vel navnlig derfor, at Porcellænsmalerinderne saa længe har holdt sig udenfor Organisationen. Det opnaaede Resultat har bevirket, at ogsaa de fleste af de andre paa den kgl. Porcellænsfabrik og paa »Aluminia« ved almindelig Dekoration beskæftigede Kvinder har indmeldt sig i Organisationen, for gennem denne at faa deres knappe Kaar forbedrede.

Textilarbejderne. Fabrikantforeningen har opsagt den i Faget bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. Juli d. A. Overenskomsten blev sluttet for 2 Aar siden og medførte da en Nedsættelse af Lønnen paa flere Fabriker.

Fabrikantforeningen har nu den 24. Maj afholdt Generalforsamling, og der vedtaget at tilsende Textilarbejderforbundet følgende Forslag:

A. Alle nugældende Lønsatser og nu tilstedeværende Forhold bibeholdes uforandrede. Dog skal det staa begge Organisationer fra at forlange enkelte Lønsatser paa de enkelte Fabriker fremdragne til Forhandling, for tit faa Lejlighed til at rette mulige for høje eller for lave Lønsatser.

B. De almindelige Bestemmelser skal ogsaa i det væsenlige bibeholdes; dog kan ogsaa her enkelte Punkter tages op til Revision.

C. Tekstilfabrikantforeningen tilbyder for de Arbejderes Vedkommende, som ikke arbejder i Akkord, følgende Lønforhøjelser:

Kvinder over 18 Aar, som har en lavere Løn end 12 Kr. pr. Uge, faar denne forhøjet med 50 Øre, dog saaledes at Lønnen ikke derved kan komme over 12 Kr.

Mandlige Arbejdere over 20 Aar, som har en lavere Løn end 18 Kr. pr. Uge, faar denne forhøjet med 1 Kr., dog saaledes, at Lønnen ikke herved kommer over 18 Kr.

Generalforsamlingen vedtog enstemmig Forslaget, hvorhos det udtaltes, at det var en ubetinget Forudsætning for Forslaget: 1. at disse Overenskomster afsluttes for et Tidsrum af mindst 5 Aar, 2. at det, forinden Forhandlingerne begyndes, fastslaas, at 3 og 4 Væve-Systemet med en Reduktion at 16⅔ pCt. for 3 Væve og 20 pCt. for 4 Væve kan indføres for alle Varer, som egner sig til dette System, dog at Arbejderne derved ikke faar mindre Indtægt. Saafremt disse to Punkter ikke — forinden Forhandlingerne om ny Overenskomster begyndes — akcepteres af Tekstilarbejderforbundet, bortfalder dette Forslag i sin Helhed og vil der da eventuelt blive udarbejdet et nyt Forslag, som under Hensyntagen til vor Industris slette Tilstand og daarlige Udsigter absolut maa gaa ud paa betydelige Nedsættelser i de nuværende Lønsatser.

*

Dansk Tekstilarbejderforbund har som Svar herpaa den 29. Maj tilsendt Tekstilfabrikantforeningen følg. Skrivelse:

Hovedbestyrelsen for Dansk Tekstilarbejderforbund var i Gaar samlet til Møde her i Anledning af den ærede Fabrikantforenings Skrivelse af 24. ds., og vedtog overfor nævnte Skrivelses Indhold at udtale:

1) At Forbundet under ingen Omstændigheder kan akceptere — som et Grundlag for en Forhandling om nye Løntarifer og Overenskomster for Tekstilindustrien — det af den ærede Fabrikantforening fremsendte Forslag, med den dertil knyttede ubetingede Forudsætning, som indeholdes i Punkt 1 og 2, og

2) At Forbundet maa hævde sin fri Stilling og ikke lade sig binde ved Erklæringer eller Indrømmelser af nogen Art, allerede forinden Forhandlingerne om Overenskomsten optages.

Da der i den ærede Fabrikantforenings Skrivelse ikke findes nogen Motivering for, at man ikke har kunnet tiltræde det af os fremsendte Forslag til delvis ensartede Priskuranter som et Forhandlingsgrundlag, undlader vi ikke at bemærke, at vi fremdeles maa fastholde dette Forslag som Grundlag for kommende Forhandlinger, da vi har den Opfattelse, at det

er den eneste Vej, ad hvilken man kan ramme en Del af de største Uretfærdigheder i de nuværende Løntarifer.

Endvidere maa vi overfor den ærede Fabrikantforenings Bemærkning om at fremkomme med et nyt Forslag med betydelige Nedsættelser, udtale, at et saadant Forslag vil vi absolut ikke kunne godkende som Forhandlingsgrundlag.

Vi henstiller derfor til den ærede Fabrikantforening, at vore Udvalg træder sammen hurtigst muligt og forsøger at naa et Resultat, istedetfor at vi strides om Formen for Forhandling.

Strejker i Tyskland i 1904

Ifølge det tyske »Reichsarbeiterblatt« opgives Tallet paa afsluttede Strejker i Aaret 1904 til 1870. Disse Strejker omfattede 10,321 Virksomheder og 113,480 Arbejdere. Foruden disse Strejker var der foretaget 120 Lock-out'er, som berørte 1,115 Virksomheder og 23,760 Arbejdere.

Nedenstaaende Sammenstilling anskueliggør Antallet af de Arbejdskonflikter i Aarene 1900—1904, som er kommet til det statistiske Bureaus Kundskab.

Aaret	Strejker			Lock-out'er		
	Antal Strejker	berørte		Antal Lock-out'er	berørte	
		Antal Virksomh.	Antal Arbejdere		Antal Virksomh.	Antal Arbejdere
1900	1433	7740	122803	35	607	9085
1901	1056	4561	55262	35	238	5414
1902	1060	3437	53912	46	948	10305
1903	1374	7000	85603	70	1714	35275
1904	1870	10321	113480	120	1115	23760

Af de 1870 Strejker i 1904 opgives de 449 som værende endt med et for Arbejderne gunstigt Resultat; de 688 opviste et delvis Resultat, medens 733 sluttedes, uden at Arbejderne opnaaede Forbedringer.

Lock-out'erne endte med, at Arbejdsgiverne i 44 Tilfælde opnaaede helt, i 33 Tilfælde delvis hvad de ønskede, hvorimod de i 45 Tilfælde ikke opnaaede noget Resultat.

En Sammenstilling af Resultaterne af Konflikter i Aarene 1900—1904 viser følgende: (angivet i Procent).

Aaret	Strejker			Lock-out'er		
	Fordele			Fordele		
	fuldstændig	delvis	ingen	fuldstændig	delvis	ingen
1900	19,2	35,2	45,6	37,1	48,6	14,3
1901	18,9	27,0	54,1	45,7	22,9	31,4
1902	21,5	22,2	56,3	65,2	15,2	19,6
1903	21,8	32,3	45,9	51,4	21,4	27,2
1904	24,0	36,8	39,2	36,7	27,5	35,8

Konflikterne i Aaret 1904 fordeler sig paa følgende Faggrupper:

a. Strejker

Erhvervsgruppe	Antal Strejke	Antal		Arbl. paa Grund af Strejken	Opnaaet Fordel		
		Virksomh	Arbejdere		fuldstænd.	delvis	ingen
Bjergværksind.	20	23	5196	281	3	10	7
Sten og Jord . .	95	251	6511	958	20	34	41
Metalforarbejd.	153	734	8438	727	36	50	67
Maskiner o. Instrumenter . . .	76	164	5978	255	8	33	35
Kem. Industri .	24	27	1584	—	5	7	12
Belys-, Sæbe etc	2	2	138	—	—	1	1
Tekstil-Industri	29	33	3159	514	5	11	13
Papir do.	21	86	2144	11	2	6	13
Læder do.	37	279	926	—	13	8	16
Træ do.	395	1204	13395	206	114	154	27
Næringsmidler	74	2730	7746	39	18	29	27
Beklædning . . .	72	366	3596	17	17	29	26
Bygningsind. .	742	4118	49615	3697	182	265	295
Grafisk Indust.	23	32	569	7	3	5	15
Kunstindustri . .	4	35	102	—	2	1	1
Handel	48	108	1288	—	9	21	18
Transp. o. Samf.	55	129	3095	76	12	24	19

b. Lock-out'er

Erhvervsgruppe	Ant. Lock-out.	Antal		Arbl. paa Grund af Konflikten	Opnaaet Fordel		
		Virksomh	Arbejdere		fuldstænd.	delvis	ingen
Beklædning . . .	4	26	207	—	3	—	1
Belys-, Sæbe etc	1	1	40	—	—	—	1
Bygningsind. . .	54	763	12591	680	13	26	15
Kem. Industri .	1	1	7	—	1	—	—
Læder do. .	1	1	31	—	-	—	1
Maskiner o. Instrumenter . .	5	5	639	73	2	1	2
Næringsmidler	4	9	36	—	—	—	4
Sten og Jord . .	24	94	2044	144	16	6	2
Transp. o. Samf.	2	113	1300	—	1	—	1
Tekstilindustri	2	79	6454	554	2	—	—
Træ do.	22	23	411	1	6	—	16

Kongresser

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund afholdt den 23. og 24. April sin 5. Kongres i København.

Forretningsføreren aflagde Beretning om Virksomheden for de sidste 3 Aar. Han berørte i denne enkelte af de Konflikter, der havde været, og omtalte det mislykkede Forsøg paa en Sammenslutning af Forbundet og Kedel- og Maskinpassernes Forbund for Provinserne. — En Diskussion om en afsluttet Overenskomst fremkaldte følgende Resolution, som vedtoges:

Det henstilles til Forretningsudvalget, at der ved nye Overenskomster med Arbejdsgiverne arbejdes hen til, at Betegnelsen »Hjælpefyrbøder« kun gælder for saadanne Folk, som Fabriksinspektoratet ikke fordrer skal være i Besiddelse af Certifikat eller Kontrolbog.

Kassebeholdningen var den 1. Jan. 1902 5853 Kr. 44 Øre og 1. Jan. 1905 10,275 Kr. 22 Øre. Fremgangen var 4421 Kr. 78 Øre.

Virksomheden godkendtes.

Fra den kommunale Afdeling forelaa et Forslag til Ordning af Forholdet imellem de københavnske Afdelinger, ledsaget af en betinget Udmeldelse af Forbundet, hvis Forslaget ikke vedtoges. Efter en kort Debat henvistes det til et 5 Mands Udvalg med en Opmand, som, efter at have overvejet Sagen, foreslog Kongressen følgende:

Forretningsudvalget fører Forhandlingerne paa de kommunale Pladser, hvor der findes Medlemmer af begge Afdelinger. Naar en Kedel- eller Maskinpasser faar Arbejde i Kommunens Tjeneste, kan han overgaa til den kommunale Afdeling, eller hvis han er Medlem af Københavns Afdeling, blive staaende i denne; dog skal en bestemt Erklæring herom afgives inden en Maaned. Er Vedkommende derimod ikke Medlem af Københavns Afdeling skal han indmelde sig i den kommunale Afdeling og kan kun optages i den københavnske Afdeling, naar Vedkommende kommer til at arbejde i privat Tjeneste.

Forslaget vedtoges med 24 Stemmer.

Forslaget om en obligatorisk Understøttelseskasse for Arbejdsløse vedtoges.

Understøttelsen bliver 9 Kr. pr. Uge i 6 Uger pr. Aar.

Kontingentet er 35 Øre pr. Maaned. Berettiget til Understøttelse er Medlemmer, som i 12 paa hinanden følgende Maaneder har været Medlem og betalt Kontingent. Er Understøttelseskassens Midler under 500 Kr., kan Repræsentantskabet bevilge det nødvendige af Forbundskassen. Endvidere kan Repræsentanterne bevilge en Juleunderstøttelse til alle Forbundets Arbejdsløse, dog ikke udover 15 Kr. til hver.

Det vedtoges at indføre Mærkesystemet ved Indbetaling af Kontingent. Det vedtoges, at Forretningsudvalget skal bestaa af 5 Medlemmer og Repræsentantskabet af 11 Medlemmer.

Repræsentantskabet afholder Møde hvert Aar i April Maaned.

Forretningsføreren gjorde Rede for et Forhold paa Spritfabriken »Fortuna« i Hobro, som nægter at anerkende Forbundets Berettigelse til at forhandle om Tøj- og Maskinpassernes Lønforhold. Det vedtoges at forfølge Sagen.

Kongressen sluttede med Leveraab for Forbundet og Forretningsføreren.

Fagforeningskongres i Australien. I November f. A. afholdt den australske faglige Landsorganisation sin 2. Kongres i *Melbourne*.

Af den foreliggende Beretning fremgaar det, at der har været god Fremgang i Organisationer, men der staar dog endnu mange udenfor. Der er ialt 156,800 Medlemmer, hvoraf 27,714 i Ny Zeeland, 71,000 i Ny Sydwales, 15,994 i Vestaustralien, 8500 i Queensland osv. Det store Flertal af australske Arbejdere har allerede for flere Aar siden tilkæmpet sig Ottetimersdagen, i de senere Aar har flere Fag endog faaet nedsat Arbejdstiden under 48 Timer ugentlig. Flere Organisationer har begyndt en Agitation for Indførelsen af en Arbejdstid paa 6 Timer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 ✻ KØBENHAVN DEN 10. JUNI 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Glasarbejderne paa Aktieselskabet »Aarhus Glasværk«; Malerne i Østifterne; Textilarbejderne). — Typografferne i 1904. — Finsen-Indsamlingen.

Lønbevægelser og Konflikter

Glasarbejderne paa »Aktieselskabet Aarhus Glasværk« har i længere Tid været utilfreds med Betalingen for halvhvide Mælkeflasker med bredt Mundstykke til Papskive, og de har derfor forlangt disse betalt med samme Løn som den, Glasværket i Aalborg betaler, hvilket er 20 pCt. for $^1/_2$ Pots og 26 pCt. for $^1/_1$ Pots mere, end der betaltes i Aarhus. Arbejderne støttede deres Krav om, at Aarhus Glasværk skulde betale samme Løn, som Glasværet i Aalborg, paa Aftaler, der var trufne ved Forhandlingerne om Overenskomsten, gaaende ud paa, at naar et Glasværk var blevet enig med sine Arbejdere om Lønnen for en Art Flasker, skulde denne ogsaa være gældende for de øvrige Glasværker.

Direktøren for Aarhus Glasværk har dog ikke villet anerkende, at saadanne Aftaler har fundet Sted, og henviser til en Bestemmelse i Overenskomsten, som fastslaar, at Betalingen for nye Flasker, som forarbejdes paa flere Værker, skal fastsættes mellem Organisationerne, og saa nær som mulig ved den, der betales for lignende Flasker.

Da Glasværket tidligere har lavet Mælkeflasker af en anden Type, har det lagt denne til Grund ved Lønnens Fæstsættelse, uden Forhandling med Glasmagernes Organisation.

Da Parterne ikke har kunnet opnaa Enighed om Lønnen for disse Flasker, er man enedes om at lade Sagen afgøre af en Voldgiftsret. Denne sammensættes i Følge Overenskomsten saaledes, at hver af Parterne vælger 2 Personer, der ikke maa være interesserede i Tvisten, og disse vælger, om fornødent, en Opmand.

I det foreliggende Tilfælde bestod Voldgiftsretten af d'Hrr. Direktører H. H. JENSEN, Frederiksberg Glasværk og C. G. HØJRUP, Holmegaards Glasværk, Restaurator P. C. CHRISTENSEN og Sekretær C. F. MADSEN.

Det, der under denne Sag forelaa til Afgørelse for Voldgiftsretten, var følgende Spørgsmaal:

»Er den for $^1/_1$ Pots og $^1/_2$ Pots Mælkeflasker med bredt Mundstykke til Papskive betalte Løn af henholdsvis 2 Kr. 20 Øre pr. 100 Stk. og 1 Kr. 80 Øre pr. 100 Stk. i Overensstemmelse med Overenskomsten?«

Dette Spørgsmaal besvarede Voldgiftsretten paa følgende Maade:

»Det er oplyst for Voldgiftsretten, at den omdisputerede Flaske er fabrikeret allerede den 7. December 1903 paa Glasværket i Aalborg, (i Kumneovn). Naar saa Aarhus Glasværk den 23. April 1904 paabegyndte Fabrikationen af en aldeles lignende Flaske, der altsaa er en Type, som alt er i Handelen, ser man ikke rettere end, at forsaavidt den i Aalborg betalte Arbejdsløn ikke ogsaa betales paa Aarhus Glasværk, saa burde der herom have været ført Forhandling mellem Organisationerne, og da dette ikke er sket, maa det til Voldgiftsretten stillede Spørgsmaal besvares med »Nej«.

Det vil heraf ses, at Voldgiftsretten ikke har kunnet godkende, at de af Glasværket i Aarhus fastsatte Priser ere fastsatte i Overensstemmelse med Overenskomsten.

Det er oplyst for Voldgiftsretten, at Glasværkerne i mange Tilfælde har fulgt den Regel, som af Forbundet

er fremført, at naar der paa et Glasværk er fastsat en Pris, saa retter de øvrige sig efter denne, men da Overenskomsten ikke indeholder noget herom, har Voldgiftsretten af den Grund ikke kunnet sige, at der ved Lønnens Fastsættelse er handlet i Modstrid med denne.

Parterne er imidlertid sprunget over et Led, som er foreskrevet i Overenskomsten, der bestemmer, at hvis et foreliggende Stridsspørgsmaal ikke har kunnet ordnes ved Forhandling mellem de direkte interesserede Parter, søges Enighed tilvejebragt ved Forhandling mellem de to Organisationers Bestyrelser. Den sidste Forhandling har imidlertid ikke fundet Sted, og som Følge heraf maatte man allerede af den Grund svare, at Lønnen ikke er fastsat i Overensstemmelse med Overenskomsten.

Aarhus Glasværk vil ikke efter det foreliggende kunne blive fri for at betale den af Arbejderne fordrede Løn.

Malerne i Østifterne. Vi har tidligere — i Nr. 46 — meddelt Ordlyden af den Korrespondance, der til og med den 10. Maj er ført mellem Forretningsudvalget for Arbejdsgiverforeningen og vort Forretningsudvalg, angaaende Striden mellem Malerforbundet og Malermestrenes Centralforening i Østifterne. Det vil erindres, at denne Strid drejede sig om Godkendelse af den Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold for Malerne i Østifterne, som den 8. April d. A. blev indgaaet mellem Repræsentanter for Fællesforeningen af Danmarks Malermestre og Malerforbundet. I sin sidste Skrivelse af 10. Maj meddelte Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg, at det havde paalagt Fællesforeningen *at gøre sit yderste* for at faa den indgaaede Overenskomst respekteret.

Siden den Tid har der været meget travlt i Fællesforeningen af Danmarks Malermestre, for at faa Østifternes Centralforening, eller rettere Odense Malermesterforening, til at bøje sig. Ved en samlet Afstemning i Centralforeningen blev der imidlertid et knebent Flertal for ikke at antage Københavns Prisliste obligatorisk for Odense, som Overenskomsten paabød, og Centralforeningen mentes derfor at være ekskluderet af Fællesforeningen. Dennes Formand, Hr. VILH. HANSEN og Arkitekt THOMSEN, Slagelse, rejste imidlertid til Odense, hvor Centralforeningens uheldige Formand, HAUPTMANN bor, og Resultatet af deres Rejse blev, at Malermesterforeningen i Odense *udtraadte* af Centralforeningen, hvorefter der konstateredes Majoritet *for* Overenskomsten. Den er derefter endelig tiltraadt for Centralforeningens Vedkommende ved Udstedelsen af følgende Erklæring:

Den mellem Forretningsudvalget for »Fællesforeningen af Danmarks Malermestre« og »Malerforbundet i Danmark« under 8. April d. A. indgaaede Overenskomst angaaende Arbejds- og Lønvilkaar for de under »Centralforening af Malermestre i Østifterne« hørende Lokalforeningers Medlemmer, tiltrædes herved paa Centralforeningens Vegne.

Slagelse, d. 30. Maj 1905. H. LUND.

Svendborg, d. 30. Maj 1905. LAURITZ RASMUSSEN.

Nakskov, d. 29. Maj 1905. LUDVIG REIMER.

Helsingør, d. 30. Maj 1905. FRITZ RUSCH.

I en officiel Skrivelse af 7. Maj meddeler Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg;

»at Odense Malermesterforening, der ikke har villet bøje sig for Overenskomsten af 8. April d. A., er udtraadt af Centralforeningen af Malermestre i Østifterne og dermed af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening«.

Det vil bemærkes at Centralforeningens Formand, Hr. HAUPTMANN, Odense, ikke er blandt Underskriverne af Centralforeningens Erklæring. Han er nemlig med det samme sat ud af Spillet. Det var nu ogsaa paa Tiden. Hans utroligt blinde Fanatisme og hans totale Mangel paa Evne til at lede en Organisation har gjort Fortræd nok.

Da Malermesterforeningen i Odense fremdeles følger deres Formand og modsætter sig den paa Foreningens Vegne indgaaede Overenskomst, *vedvarer Malerstrejken i Odense.* Men Malermestrene i Odense staar nu ganske *isolerede.* Der maa ikke ydes dem nogen Støtte af Organisationer under

Arbejdsgiverforeningen. Det hedder i Slutningen af 2. Stykke i Overenskomsten af 5. September 1899.

»Det vedtages derhos, at det skal betragtes som Brud paa denne Overenskomst, hvis Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisationer, der staar udenfor de to nævnte Hovedorganisationer eller have udmeldt sig af dem, under Strid med nogen af disse eller af de under dem hørende Organisationer understøttes af nogen ved nærværende Overenskomst forpligtet Part«.

Hvis derfor Organisationer under Arbejdsgiverforeningen eller Medlemmer af saadanne, i Organisationsmedfør støtter Malermestrene i Odense, enten ved at nægte at tage de strejkende Malere i Arbejde, *fordi* de er Strejkende eller ved direkte Understøttelse, vil Arbejdsgiverforeningen kunne dømmes ved den permanente Voldgiftsret. Naar Malermestrene i Odense fra først af har søgt Krigen i April 1904 og fremdeles ønsker at fortsætte den, har Malerforbundet al Grund til at lade dem mærke Krigens Følger fuldtud.

Straks efter den 8. April, da Overenskomsten var indgaaet, underskrev en af de ældste og mest agtede Malermestre i Odense derpaa, da han vel syntes, at Komedien nu gik *for* vidt. I de sidste Dage har en anden Mester gjort det samme. De andre Mestre, som endnu har Krigslysten siddende i Kroppen, er rasende over dette, men det skulde ikke undre os, om de to Mestre i den nærmeste Fremtid blev efterfulgt af flere; thi det maa vel endelig gaa op for Malermestrene i Odense, at den Opgave, de havde stillet sig: en Forringelse af Arbejdsvilkaarene for Malersvendene i Østifterne, har været for stor for dem.

Textilarbejderne. Mellem Textilarbejderforbundet og Fabrikantforeningen er der siden vor sidste Meddelelse udvekslet Skrivelser, som dog ikke har bragt Parterne sammen til den Forhandling om Realiteterne, *Priserne*, der er det ene fornødne.

Fabrikantforeningen har dog ment at burde gøre noget særligt, og har derfor ophængt sit Forslag af 24. Maj til Forbundet (se Nr. 49) i flere Fabrikker. Hvad den har haft til Hensigt dermed er ikke ganske klart, men den har vel tænkt, at Textilarbejderforbundets *Medlemmer* vil være mere tilfredse med Forslaget, end Forbundets Hovedbestyrelse har været. Heri tager Fabrikanterne dog vistnok fejl.

Forbundet har nu anmodet Fabrikantforeningen om inden den 12. Juni at svare, om den *vil* optage en fri Forhandling om Løn- og Arbejdsforholdene for Arbejderne paa de under Fabrikantforeningen hørende Fabriker.

Typograferne i 1904

Forretningsudvalget for »Dansk Typograf-Forbund« har udsendt Beretning for 1904.

Det oplyses først, at Forbundet den 31. December 1903 bestod af 47 Afdelinger, hvoraf 3 i København. Fra 1. Januar 1904 oprettedes en Afdeling i Lyngby, og »Ny typografisk Forening« tiltraadte Reservefonden. Fra 1. April oprettedes en Afdeling i Stege. Forbundet bestod saaledes ved Aarets Udgang af 50 Afdelinger, hvoraf 4 i København.

Den 1. Jan. 1904 var der i Forbundets samtlige Afdelinger 2599 Medlemmer, som ved Regnskabsaarets Udgang var steget til 2795 plus »Ny typografisk Forening«s 171 Medlemmer i Reservefonden.

Af de 2795 Medlemmer var 52 syge, 222 arbejdsløse, 10 i Militærtjeneste og 3 paa Højskole.

Det største Antal Medlemmer er Sætterne. De var den 31. December 1904 for Københavns Vedkommende 949 i Tal. Derefter kommer de kvindelige Trykkeriarbejdere med 362 og Trykkerne med 280 Medlemmer. I Provinserne var der 908 Sættere og 88 Trykkere. Desuden er der 6 Principaler i København og 19 i Provinserne, som ere Medlemmer.

Af Medlemmer, som bidrager til alle Organisationens Kasser, er svaret 104,819 Ugebidrag af heltbetalende og 17,935 af halvtbetalende. Det samlede Kon-

tingent til alle Hovedkasser har været 136,029 Kr. 87 Øre. Til de lokale Kasser er ydet et Kontingent af 12,697 Kr. 79 Øre.

Understøttelse paa Rejse og paa Stedet er ydet i 36,722 Dage, Sygeunderstøttelse i København i 10,217 Dage og i Provinserne i 6254 Dage. I alt har 274 helt- og halvtbetalende Medlemmerne været kontingentfri Aaret rundt.

Udenfor Organisationen arbejdede i 1904, saa vidt det kan overses, 88 fagudlærte samt 61 mandlige og 190 kvindelige Hjælpearbejdere.

Fagskolen har foruden sine sædvanlige Aftenkursus i 1904 haft sit 3. Sommerkursus for Sættere fra Provinserne. Hertil er der ydet Eleverne en Understøttelse paa 300 Kr., som i dette Øjemed er bevilget paa Finansloven og uddelt gennem »Dansk Provinsbogtrykkerforening«. Det af Staten til personlig Understøttelse ydede Beløb kan dog knapt dække Elevens Kost og Logi under det 2-Maaneders Ophold i Hovedstaden. Læremesteren yder som Regel ingen Støtte, hvorfor Skolen har maattet give 1 hel og 2 halve Fripladser. Som sædvanlig har Provinsafdelingerne og Sætterafdelingen i København hver ydet 100 Kr. og »Ny typ. Forening 50 Kr. Foreningerne har ved deres Repræsentanter Lejlighed til at kontrollere Virksomheden.

Beretningen indeholder en Redegørelse for Løn- og Arbejdsforhold og Konflikter mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. Det er særlig Forholdene ved Bladene, som har lagt Beslag paa Organisationernes Tid og Hovedorganisationernes Taalmodighed. Arbejdsmetoderne var meget forskellige paa de forskellige Sætterier og vil voldé adskillige Vanskeligheder under kommende Tarifforhandlinger. Med Firmaerne FERSLEV & CO., O. C. OLSEN & CO. og WITZANSKY har der været Stridigheder, som lagde Beslag paa Offentlighedens Opmærksomhed og indankedes for Voldgiftsretten i København. Denne har afholdt 20 Møder, i hvilke der er behandlet 26 Sager. Af disse har Retten afgjort de 14. 6 var absolut og 4 delvis i Typografernes Favør, medens 4 faldt ud til Fordel for Principalerne. Af 12 til Opmanden indankede Sager henligger endnu 10 uafgjorte.

Rejseunderstøttelse er ydet til 362 Medlemmer i 9911 Dage med et Beløb af 12,388 Kr. 75 Øre. Af de Rejsende var 126 danske, 91 norske, 24 svenske, 93 tyske, 9 østerigske, 5 svejtsiske, 3 finske og 11 ungarske.

Arbejdsanvisningskontorernes Virksomhed viser, at der for Provinserne er sket $32,_6$ pCt. Pladsbesættelser ved Kontorets Hjælp, for København $32,_6$ pCt. (faglærte) og $55,_{37}$ pCt. (Kvindemedhjælpere).

Den statsanerkendte Sygekasse i København havde den 31. December 1843 Medlemmer. Kontingentindtægten var 25,804 Kr. 55 Øre. I alt har Indtægten været 36,344 Kr. 80 Øre. I Understøttelse er udbetalt 31,280 Kr. 40 Øre, hvoraf Lægehonoraret har udgjort 6574 Kr. 72 Øre. Administrationen har kostet 2122 Kr. 25 Øre.

Om Typografernes Sanatorium ved Fredensborg aflægger Hr. GUSTAV CLAUSEN Beretning. Vi skal blot oplyse, at det har givet Plads for 31 Patienter i 3473 Dage.

Af Aarsregnskabet ses, at samtlige Kasser indenfor Organisationen har haft en Indtægt af 159,381 Kr. 5 Øre og en Udgift af 137,474 Kr. 69 Øre. Kassebeholdningen den 31. December 1904 var 177,285 Kr. 12 Øre.

Finsen-Indsamlingen

De Organisationer, der har modtaget **Finsen-Mærker** til Salg og som ikke allerede har opgjort for Salget, anmodes herved om *snarest muligt* at indsende Opgørelse over de solgte Mærker samt Beløbet for samme.

E. SVENDSEN.
Kasserer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 ✻ KØBENHAVN DEN 17. JUNI 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Lohgarverne i Provinserne; Malerne i Østifterne; Rebslagerne; Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; Textilarbejderne; Lønkonflikter i Svejts; Metalarbejder-Lock-out i Sverrig). — Kongresser (Den internationale Arbejderbeskyttelseskonference). — Andre Organisationer (De engelske Fagforeninger i Aaret 1903).

Lønbevægelser og Konflikter

Lohgarverne i Provinserne. Den af Lohgarverforbundet bebudede Arbejdsstandsning paa Garverierne i Provinserne kom ikke til Udbrud. Foreningen af Fabrikanter i Læderfabrikationen tilbød i sidste Øjeblik at hæve Lønnen med 2 Øre pr. Time, fra 35 til 37 Øre, hvilket Tilbud blev modtaget af Forbundet.

Malerne i Østifterne. Paa Grund af, at der er opstaaet Tvivl om, hvorvidt Malermesterforeningen i Odense har kunnet udtræde af Centralforeningen af Malermestre i Østifterne uden Varsel, saaledes som det er sket paa Foranledning af Malermestrenes Fællesforening, har vort Forretningsudvalg under 10. Juni tilsendt Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg følgende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 7. ds., hvori meddeles, at Malermestrene i Odense er udtraadt af Centralforeningen af Malermestre i Østifterne og dermed af Arbejdsgiverforeningen, samt at Centralforeningen derefter har tiltraadt Overenskomsten af 8. April d. A. for de under Centralforeningen hørende Lokalforeningers Medlemmer.

Af en mellem Fællesforeningen af Danmarks Malermestre og Malerforbundet ført Korrespondance, som er os tilstillet i Afskrift, ser vi, at Centralforeningen først havde udtalt sig imod Overenskomsten. Centralforeningens Formand, Hr. HAUPTMANN, oplyste derefter i Fællesforeningens Organ, hvoraf Hr. Hauptmann var Redaktør, at Centralforeningen nu var exkluderet af Fællesforeningen og dermed af Arbejdsgiverforeningen.

Efter den nævnte Korrespondance har Fællesforeningens Formand, Hr. VILH. HANSEN, og Hr. Arkitekt THOMSEN, Slagelse, senere været i Odense, hvor de har truffet det Arrangement, at Malermesterforeningen i Odense skulde *udtræde* af Centralforeningen, og dermed har der formentlig kunnet konstateres en Majoritet af Stemmer for Overenskomsten i de tilbageværende Lokalforeninger af Centralforeningen.

Hr. Hauptmann har, i Henhold til Oplysning af Malerforbundets Formand, Hr. RUDOLF POULSEN, ved en tidligere Lejlighed udtalt, at en Afdeling af Centralforeningen ikke kunde udtræde før efter et i Centralforeningens Love fastsat Varsel. Man tillader sig derfor at forespørge, om dette er rigtigt. Thi i saa Fald kan Foreningen i Odense ikke være udtraadt, og der maa da ske et af to:

Enten tilhører Odense-Foreningen endnu Centralforeningen, og da Overenskomsten er godkendt og underskrevet paa Centralforeningens Vegne, er Odense-Foreningen ogsaa bundet derved indtil Udtrædelsesvarslet udløber.

Eller Odense-Foreningen maa udsættes af Centralforeningen.

Den Omstændighed, at Hr. Hauptmann, der jo er bosiddende i Odense, fremdeles kan være Formand for Centralforeningen, bestyrker os i den anførte Opfattelse.

De Herrer, der sidst har haft med Ordningen af den foreliggende Sag at gøre, har sikkert handlet i god Tro, men det ærede Forretningsudvalg vil dog vistnok samstemme med os i, at øjeblikkelig »Udtrædelse« er umulig, naar Organisationens Love fastslaar et Varsel.

Jeg tillader mig at imødese det ærede Forretningsudvalgs Svar.

P. F. V.
C. M. OLSEN.

C. F. Madsen.

Rebslagerne. Ved Forhandling er det lykkedes Dansk Rebslageriarbejderforbund at faa Forholdene ordnede hos Rebslagermestrene LIHM og CHRISTENSEN i Brønderslev. Lønnen, som før

var 25 Øre pr. Time, er bleven forhøjet til 30 Øre og Arbejdstiden er bleven nedsat fra 10½ til 10 Timer. Kost og Logis hos Mesteren afskaffes. Overarbejdet betales med 40 Øre pr. Time. Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Juni.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund har i den senere Tid søgt Forhandling med Fabrikant LUND, der ejer et Dampsavværk i Varde, om et Lønregulativ. Forbundet har saaledes ønsket gennemført en Mindsteløn ved Maskinerne af 33 Øre pr. Time for Øvede og 25 Øre pr. Time for Uøvede; for de sidstnævnte med et Tillæg af 2 Øre pr. Halvaar, indtil Mindstelønnen er naaet.

For Arbejdsmændene har Forbundet forlangt 29 Øre pr. Time, men senere, for at undgaa Konflikt, tilbudt at afslutte paa 28 Øre pr. Time.

Fabrikanten har dog vist sig fuldstændig afvisende overfor de fremsatte Fordringer, og Forbundet har derfor anmodet »De samvirkende Fagforbund« om Sanktion til at standse Arbejdet, forsaavidt det ikke lykkes at opnaa Overenskomst.

Forretningsudvalget har imødekommet Forbundets Anmodning.

Fabriken beskæftiger 14 Mand.

Tekstilarbejderne. Vi meddelte i sidste Nr. af »Arbejderen«, at Tekstilarbejderforbundet havde anmodet Tekstilfabrikantforeningen om inden den 12. ds. at meddele, om den vil optage en fri Forhandling om Løn- og Arbejdsforhold for Arbejderne paa de under Tekstilfabrikantforeningen hørende Fabriker.

Fabrikantforeningen har ganske vist svaret Forbundet til den ønskede Tid, men den gaar, som sædvanlig, uden om Sagen. Den siger, at den savner Svar paa, om Tekstilarbejderforbundet ved fremtidige Møder vil medundertegne Forhandlingsprotokollen, samt at der ikke kan afholdes Møder paa denne Side den 25. Juni paa Grund af, at flere af Fabrikanterne er til Uldmarked.

Ved et Møde har Tekstilarbejdernes Delegerede nægtet at underskrive en af Fabrikanternes Sekretær ført Forhandlingsprotokol, fordi den var ført i Arbejdernes Disfavør, men hverken dette eller Spørgsmaal om Forhandlingsprotokol i det hele taget kommer Spørgsmaalet om *Forhandling* eller *Ikke-Forhandling* ved. Fabrikantforeningens undvigende Svar i Forbindelse med den Omstændighed, at Produktionen paa Tekstilfabrikerne er meget stærkt forceret, tyder paa, at Fabrikanterne fremfor alt vil hale Tiden ud. Tekstilarbejderforbundet har derfor i Skrivelse af 13. ds. anmodet vort Forretningsudvalg om Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen, at man vil forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning den 1. Juli paa samtlige Fabriker under Fabrikantforeningen, hvis der ikke til den Tid er opnaaet Enighed om Løn- og Arbejdsforholdene i Faget.

En saadan Sanktion har Forbundet faaet ved et Møde den 14. Juni, hvorefter Meddelelsen er tilstillet Arbejdsgiverforeningen i anbefalet Brev. Forhaabentlig vil dette bidrage til, at Fabrikanterne nu kan se bort fra de endeløse Formaliteter og deres Fordring om Forhaandserklæringer, forinden Forhandlingernes Paabegyndelse.

Efter en foreløbig Opgørelse fra de sidste Dage tæller Tekstilarbejderforbundet ialt 3,319 Medlemmer, hvoraf 1,669 er heltbetalende, 1,650 halvtbetalende. Da en Del Fabriker staar udenfor Fabrikantforeningen, og der med disse Fabriker er særlige Overenskomster, vil de ikke blive inddragne i en eventuel Konflikt. Antallet af de Arbejdere, der maatte komme med i en saadan, antages at blive ca. 1,170 heltbetalende og ca. 1,400 halvtbetalende Medlemmer.

I Februar 1902 saa Tekstilarbejderne sig nødsagede til at gaa ind paa en Overenskomst, der var væsentlig daarligere end den tidligere. Vi havde den Gang Strejken blandt Søfyrbøderne, der var meget slette Arbejdsforhold saa godt som overalt — henad 22,000 arbejdsløse organiserede Arbejdere — og truende Udsigt til en Udvidelse af Søfyrbøderstrejken. Fabrikanterne havde valgt et for dem gunstigt Tidspunkt til at trykke de i Forvejen lave Lønninger ned.

Situationen menes nu at være bedre

for Tekstilarbejderne. Bomuldspriserne er lave og Tilbøjeligheden til at oparbejde Lager er derfor større, da der derved bliver Udsigt til Gevinst ved paany stigende Bomuldspriser.

Af disse Grunde tør det haabes, at Chancerne for de lavt lønnede Arbejdere i Tekstilindustrien nu er saadanne, at de kan indvinde det, de tabte i 1902 — og lidt til.

Lønkonflikter i Svejts. Der har lige fra Foraaret været stærkt Røre i Svejts. I *Zürich, Basel* og flere Byer strejker Smedene og enkelte af Bygningsfagene, hvilket har foranlediget Lock-out fra Arbejdsgivernes Side.

Gennem det internationale faglige Sekretariat er der i den Anledning rettet Opfordring til os om at yde Svejtserne Støtte. Denne Opfordring er efterkommet ved at tilsende den faglige Landsorganisation et Beløb af 1000 Kr.

Metalarbejder-Lock-out i Sverrig. Gennem Dagspressen er der bragt Bud fra Sverrig om, at de hovmodige Jærndirektører har erklæret Lock-out for 17—18,000 organiserede Arbejdere. Der er ikke endnu tilgaaet os nogen Anmodning fra Sverrig om Hjælp, men det er en Selvfølge, at Svenskerne umuligt selv kan klare Udgifterne til hele denne Strid. Da vi her i Danmark har den allerstørste Interesse i, at vore svenske Brødre gaar sejrrige ud af den Kamp, der her er paatvunget dem, gør vi rigtigst i allerede nu at gøre os fortrolige med, at der herfra Landet maa gøres særlige Anstrængelser for at bringe dem virksom Hjælp.

Kongresser

Den internationale Arbejderbeskyttelseskonference. Den bebudede internationale Konference af Regeringsrepræsentanter angaaende *Anvendelsen af hvidt Fosfor til Tændstikker* og *Forbud mod industrielt Natarbejde ved Kvinder,* afholdtes i *Bern* i Dagene den 8.—17. Maj. Den svejsiske Regering havde indbudt de andre Lande til Konferencen. 15 Lande var repræsenteret ved 44 Delegerede. Følgende Lande havde sendt Repræsentanter: Belgien, *Danmark,* England, Frankrig, Holland, Italien, Luxemburg, Norge, Portugal, Spanien, Svejts, Sverrig, Tyskland, Østerrig, Ungarn. Danmark var repræsenteret ved Arbejdsraadets Formand, Hr. Raadmand GUSTAV PHILIPSEN og Raadets Sekretær, Hr. VEDEL.

Konferencens Resultat har ikke svaret til de Forventninger, der er bleven næret dertil.

Det første Punkt: *Forbud mod Anvendelse af hvidt Fosfor i Tændstikindustrien,* havde ingen speciel Interesse for Danmark, da et saadant Forbud allerede har bestaaet her i Landet i 30 Aar. Paa dette Omraade har vi altsaa været forud for andre Lande. Den herom af Regeringernes Repræsentanter vedtagne Overenskomst gaar ud paa følgende:

1. Fra 1. Januar 1911 er det forbudt at fremstille, indføre eller sælge Tændstikker, som indeholder hvidt (gult) Fosfor.
2. Dokumenterne indeholdende Meddelelse om Tiltrædelse, skal foreligge senest den 31. December 1907.
3. Japans Regering vil blive indbudt til, inden den 31. December 1907, at erklære sin Tiltrædelse til denne Overenskomst.
4. Overenskomsten træder i Kraft, naar den er tiltraadt af de paa Konferencen repræsenterede Stater og Japan.

Det hele er altsaa afhængig af, at Japan tiltræder Forslaget. Skylden herfor paahviler formentlig i første Række de østrigske Delegerede, som var bange for, at et Forbud mod Anvendelse af det giftige Fosfor, skulde være for megen Arbejderbeskyttelse. Det afhænger nu af et Land ovre i Østasien, om ogsaa fremdeles mandlige og kvindelige Arbejdere i Evropa, fordi de skal leve, skal være tvungne til at faa deres Ansigt og Helbred ødelagt af den skrækkelige Fosforsygdom. Lad os haabe, at det hedenske Japan vil være kristeligt nok til at udtale sig for Forbudet.

Vedrørende *Forbud mod Kvindens industrielle Natarbejde* naaede Konferencen til følgende:

1. Kvindens industrielle Natarbejde skal være forbudt uden Hensyn til Alderen, under

Forbehold af følgende Undtagelser. Overenskomsten udstrækker sig til alle industrielle Bedrifter, hvor der er beskæftiget mere end 10 Arbejdere og Arbejdersker. Den finder ingen Anvendelse i Virksomheder, hvor kun Familiemedlemmer ere beskæftigede. Enhver af de tiltrædende Parter bestemmer, hvad der forstaas ved industrielle Bedrifter. Men under alle Omstændigheder regnes hertil Bjergværker og Stenbrud, saavelsom Bearbejdelse og Forarbejdelse af Genstande; derhos fastsætter hver Stat gennem sin Lovgivning Grændsen mellem Industri paa den ene Side og Handel og Landbrug paa den anden Side.

2. Den i det foregaaende forudsatte Nattehvile har en Varighed af mindst 11 paa hinanden følgende Timer. I disse 11 Timer skal i alle Stater Tiden fra Kl. 10 Aften til Kl. 5 Morgen være indbefattet. I de Stater, hvor der allerede nu er fastsat Bestemmelser vedrørende voksne industrielle Arbejdersker, kan, i en Overgangsperiode af højst 3 Aar, Varigheden af den uafbrudte Nattehvile indskrænkes til 10 Timer.

3. Forbudet mod Natarbejde kan sættes ud af Kraft: 1) I Tilfælde af en forudseelig Driftforstyrrelse, som ikke gentager sig periodisk og som skyldes højere Magt (force majeure). 2) Ved Forarbejdelse af letfordærvelige Genstande, for dermed at forhindre Tab af Raamateriale.

4. I Industrier, som er underkastet Aarstidens Indflydelse (Sæson-Iudustri) saavelsom under overordentlige Forhold i alle Bedrifter, kan Varigheden af den uafbrudte Nattehvile, paa 60 Dage i Aaret indskrænkes til 10 Timer.

5. Dokumenterne indeholdende Meddelelse om Tiltrædelser af denne Overenskomst, skal foreligge senest 31. December 1907.

For Overenskomstens Ikrafttræden fastsættes en Frist af 3 Aar, som regnes fra Meddelelsen om Overenskomstens Tiltrædelse. Denne Frist skal være 10 Aar: 1) for Fabriker, som fremstiller Raasukker af Roer; 2) for Uld-Karterier og -Spinderier; 3) for Arbejde over Jorden ved Bjærgværker, forsaavidt disse Arbejder, i Følge klimatiske Forhold, maa indstilles mindst 4 Maaneder af Aaret.

Svejtserne havde foreslaaet en Nattehvile paa 12 Timer, men Konferencen bestemte sig for 11 Timer, og endda med Undtagelsesbestemmelser og Indskrænkninger.

Heller ikke dette Spørgsmaal vil faa større Betydning for Danmark. Af den Grund burde Regeringen dog ikke undlade at tiltræde Overenskomsten og snarest muligt forelægge et Lovforslag, som forbyder industrielt Natarbejde for Kvinder i en saadan Udstrækning, at det kunde være værdigt til Efterlignelse for Lande, hvor endnu mange kvindelige Arbejdere maa udføre industrielt Arbejde paa den Tid af Døgnet, som burde være helliget Hvilen.

Andre Organisationer

De engelske Fagforeninger i Aaret 1903. Efter en for nylig offentliggjort Oversigt har de engelske Fagforbund haft nogen Tilbagegang i Aaret 1903.

Ved Aarets Slutning fandtes der 1166 Organisationer med 1,902,000 Medlemmer mod 1190 med 1,925,000 Medlemmer i 1902.

Aarsagen til denne Tilbagegang maa vel nærmest søges i de daarlige økonomiske Forhold, som ogsaa fandtes i England i Aaret 1903. Antallet af kvindelige Medlemmer gik tilbage fra 122,210 til 119,416. I finansiel Henseende har Aaret 1903 vist sig gunstigt, hvilket fremgaar af Oversigten over Formuen i Hundrede af de betydeligste Organisationer. Den samlede Aarsindtægt var 2,073,612 Pund Sterling (1 Pund Sterling = 18 Kr. 16 Øre); den samlede Udgift 1,895,015 Pd. Sterling. Kassebeholdningerne, som i 1902 var 4,372,173 Pund Sterling, er nu steget til 4,550,775 Pund Sterling. Fordelt paa Medlemmerne bliver det altsaa mere end 4 Pund Sterling pr. Medlem.

Fagforbundene, der dels omfatter lokale Foreninger, hvis Medlemmer er beskæftigede i beslægtede Fag indenfor en Industrigren og dels Fagforeninger i forskellige Industrigrene, er gaaet tilbage fra 95 med 1,806,000 Medlemmer (i 1902) til 90 med 1,727,000 Medlemmer. Disse Forbund tilhører endvidere forskellige Centralisationer; den største af disse, General Federation of Trade Unions, som i Aaret 1902 talte 414,000 Medlemmer, er nu gaaet ned til ca. 403,000.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 ✻ KØBENHAVN DEN 24. JUNI 1905 ✻ 1. AARGANG

INDHOLD: Lock-out'en i Jernindustrien i Sverig. — Lønbevægelser og Konflikter (Bødkerforbundet; Textilarbejderne; Sukkervare-, Chocolade- og Biskuitarbejdernes Forbund). — Den tyske Fagforeningskongres.

Lock-out'en i Jernindustrien i Sverig

17,000 Arbejdere paa Gaden

Fra Landssekretariatet i Sverig har vi under 19. Juni d. A. modtaget nedenstaaende Skrivelse:

Til
Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Hjælp i den økonomiske Kæmpestrid i Sverig.

Gennem et samlet Angreb fra de organiserede Arbejdsgivere her i Landet er vore Organisationer inddraget i Stridigheder af saa stort Omfang, at vi nu nødsages til at anraabe vore danske Klassebrødre om økonomisk Bistand.

Indenfor en af vore største Industrier — den mekaniske Værkstedsindustri — er i de sidste Aar opstaaet en kamplysten Arbejdsgiverorganisation »Sverrigs Værkstedsforening«, med hvilken vi længe har været forberedt paa at faa en Strid paa Liv og Død. Lige siden 1903, da denne Forening foretog en Lock-out, har Forholdene paa dette Omraade været højst spændende. Langvarige Forhandlinger har været førte mellem Parterne om ordnede Overenskomster, hvorved Arbejdernes Organisationer har søgt at faa gennemført faste Bestemmelser om Minimalløn m. m., men altid er det lykkedes Værkstedsforeningen paa en eller anden Maade at sno sig uden om Sagen.

De Forhandlinger, som i Aar ere førte mellem Parterne, afbrødes brutalt paa en kunstig opskruet Formsag af Værkstedsforeningen, og da Arbejdernes Taalmodighed ikke strakte længere, nødsagedes disse til at sætte Kraft paa sine Fordringer, og etablerede Strejke paa en Del Værksteder, og denne Foranstaltning er nu blevet besvaret med en almindelig Lock-out fra Arbejdsgivernes Side.

Fire af vore største Fagforbund, nemlig Jærn- og Metal-, Former-, Træarbejder- samt Arbejdsmændenes Forbund, alle tilhørende Landsorganisationen, ere indviklede i denne Lock-out med omkring 12,000 Medlemmer. Det spændte Forhold, som er raadende mellem Værkstedsforeningen og Fagforbundene, giver Anledning til at formode, at Striden bliver baade haard og langvarig. Arbejdernes Organisationer ere dog godt sammenarbejdede, og de ere fast besluttede paa at kæmpe til de yderste, for at faa ordnede Forhold og faste Overenskomster indenfor denne Industri.

Vor Hensigt har været i Aar at koncentrere al vor Kraft mod Værkstedsforeningen, men Arbejdsgiverne paa en Del andre Omraader har gjort en Streg i vor Beregning, idet de ogsaa har udelukket en Masse Arbejdere indenfor andre Arbejdsomraader. Saaledes har vi omfattende Lock-out'er indenfor Bygningsindustrien i Stockholm og Malmø samt en Del andre Stridigheder, hvori tilsammen er inddraget ca. 5000 Mand. I det hele har vi saaledes for Tiden ca. 17,000 af Landsorganisationens Medlemmer i Kamp.

Lavt beregnet skal der bruges et

Beløb af 150,000 Kr. pr. Uge i Understøttelse, hvilket Beløb vanskeligt kan skaffes indenfor Landets egne Grænser, og derfor henvender vi os til Eder med Anmodning om saa kraftig Støtte som mulig. Vi forstaar saa godt de Besværligheder, der kan findes, efter at I har afværget Lock-out-Faren hos Eder, nu at faa Eders Medlemmer til at yde sit Bidrag til os, men vi ere ogsaa forvissede om, at I vil gøre Alt, for at bistaa os i denne baade haarde og omfattende Strid.

Vi imødeser derfor med Taknemlighed den Hjælp, som kan gives fra Eder, samt forsikrer, at Gengæld skal blive ydet, naar et saadant Tilfælde kommer til at foreligge.

De Forsøg, som nu gøres, for at bringe en Ordning paa Værkstedskonflikten, vil, saavidt vi kan se, ikke føre til noget Resultat.

Paa Forhaand bringer vi en varm Tak for Eders Hjælp i Striden, som skal bidrage til, at Sejren bliver vor.

Med broderlig Hilsen

For Landssekretariatet
HERMANN LINDQUIST

*

Forretningsudvalget har vedtaget forskudsvis at sende Landsorganisationen i Sverig 10,000 Kr., samt opfordre Organisationerne til at støtte de Udelukkede saa kraftig som muligt og helst saaledes, at Medlemmerne planmæssig betaler mindst 25 Øre om Ugen for Heltbetalende og 12½ Øre for Halvtbetalende.

Der vil iøvrigt blive tilsendt Organisationerne et Cirkulære om Indsamlingen.

Lønbevægelser og Konflikter

Bødkerforbundet har erhvervet »De samvirkende Fagforbunds« Sanktion til at opsige Overenskomsten med Aalborg Portlands Cementfabriker til Ophør den 15. September d. A.

Fabriken beskæftiger ca. 35 Bødkere.

Tekstilarbejderne. I Henhold til den givne Sanktion har Tekstilarbejderforbundet meddelt Arbejdsgiverforeningen, at man agtede at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om at foretage Arbejdsstandsning den 1. Juli d. A. paa Tekstilfabrikerne.

Arbejdsgiverforeningen foreslaar nu i Skrivelse af 17. ds. efter Anmodning fra Tekstilfabrikantforeningen, at der optages en Forhandling mellem Parterne og 1 Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne, den 26. ds. i Arbejdsgiverforeningens Lokale.

Forretningsudvalget og Tekstilarbejderforbundet har erklæret sig villige til at deltage i den foreslaaede Forhandling.

Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund har ved Forhandling gennemført nye og forbedrede Overenskomster i Aarhus og Odense.

Den tyske Fagforeningskongres

Fra den 22.—27. Maj har de tyske Fagforeninger afholdt deres 5. Kongres i Köln. Kongressen var besøgt af 215 Delegerede foruden Medlemmer af Fagforeningernes Hovedledelse, Generalkommissionen. Som Gæster fra andre Lande overværedes Kongressen af Repræsentanter fra Østrig, Belgien, Holland og Danmark. (De samvirkende Fagforbunds Formand, C. M. OLSEN).

C. LEGIEN aabnede Kongressen og afgav Beretning over Virksomheden. Han skildrede kort de tyske Fagforeningers Udvikling i de sidste 10 Aar; disse var vokset baade i Omfang og Styrke. De Delegerede paa Kongressen repræsenterede 1,200,252 tyske Fagforeningsmedlemmer.

I 1891 var Indtægterne pr. Medlem i Fagforeningerne kun 4,02 Mk., medens de i 1903 var 18,50 Mk. Kassebeholdningerne ved Slutningen af de samme Aar havde været henholdsvis 1,53 Mk. og 14,59 Mk. Men trods Fremgangen stod der endnu meget tilbage at ønske.

Legien henviste iøvrigt til den foreliggende trykte Beretning. Under Behandlingen af Virksomheden i den forløbne Periode behandledes tillige følgende Spørgsmaal, vedrørende den fremtidige Virksomhed:

Almindelig Agitation. Agitation blandt de kvindelige Arbejdere. Agitation blandt ikketysktalende Arbejdere (Polakker, Italienere). Strejkeunderstøttelse og Strejkestatistik. Hjemmearbejde. Kost- og Logitvang hos Arbejdsgiveren. Fagforeningernes Centralorgan »Correspondenzblatt«.

Det vigtigste af disse Punkter var det om *Strejkeunderstøttelse* og *Strejkestatistik*. Det gav Anledning til en indgaaende Diskussion og blev til Slutning henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer. Udvalget stillede nedenstaaende Forslag, som vedtoges med alle Stemmer mod 17:

Kongressen udtaler:

1. Med Hensyn til Strejkeunderstøttelse fastholdes den Grundsætning, at saavel Forelsen af Strejkerne som Tilvejebringelsen af Midlerne til deres Understøttelse maa være hver enkelt Fagorganisations Opgave; samt at den eneste rigtige Maade at skaffe Midlerne paa, er Opkrævning af tilstrækkelig høje Medlemsbidrag.

2. Kongressen gør det derfor til Pligt for alle Fagorganisationer, for saavidt det ikke allerede er sket, at fastsætte deres regelmæssige Bidrag saaledes, at de ogsaa overfor større Krav sikrer dem deres finansielle Selvstændighed, ligesom de ved Beslutning om Arbejdsstandsninger altid bør holde sig indenfor Rammen af deres egen finansielle Ydeevne.

3. Om end saaledes Tilvejebringelsen af Midler til Strejkeunderstøttelse ved almindelig Indsamling maa forkastes under sædvanlige Forhold, kan dog desuagtet ogsaa i Fremtiden, ved uventet store Strejker eller Lockout'er, undtagelsesvis den finansielle Hjælp fra samtlige organiserede Arbejdere i almindelig Interesse blive nødvendig for den sejrrige Gennemførelse af saadanne overordentlige Kampe.

4. I saadanne overordentlige Tilfælde skal derfor Generalkommissionen være bemyndiget til, efter Anmodning fra den paagældende Fagorganisation og under Tilslutning fra de øvrige Forbundsbestyrelser at foranledige Tilvejebringelsen af finansielle Midler, eventuelt ved Foretagelse af almindelige Indsamlinger.

5. Tilstaaelsen af enhver Understøttelse af denne Art har til Forudsætning, at der af den paagældende Fagorganisation indrømmes Generalkommissionen Medbestemmelsesret vedrørende Kampens Ledelse og alle taktiske Forholdsregler indtil dens Afslutning.

Generalkommissionen træffer Afgørelse angaaende hensigtsmæssig Fordeling af de indsamlede Penge. Af den Grund indsendes alle saadanne Penge til Generalkommissionen.

6. De lokale Fællesorganisationer har ingen Ret til selvstændig at foretage saadanne Indsamlinger, forinden der gennem Generalkommissionen er udgaaet et herhen hørende Opraab. De har heller ingen Ret til at paalægge de dem tilhørende Fagforeninger særlige Bidrag i den Anledning.

7. Kontrol med Generalkommissionens rigtige Anvendelse af Udbyttet og af det eventuelle Overskud af en Indsamling tilkommer Fagforbundenes Hovedbestyrelser.

Angaaende *Hjemmearbejdet* og Bekæmpelse af *Kost- og Logitvang* hos Arbejdsgiverne vedtoges Beslutninger, som angiver de foreløbige Fremgangsmaader i Kampen angaaende disse Arbejderønder. Til det førstnævnte Punkt vedtoges bl. a.

»De i Fagforeningerne organiserede Medlemmer forpligtes til at tilføre Fagorganisationerne i de paagældende Erhverv (Konfektion, Tobaksindustri osv.) deres Hustruer og Døtre, som er beskæftigede i industrielle Bedrifter eller ved *Hjemmearbejde* som Medlemmer, idet de ved at staa udenfor Organisationerne svækker disse i deres Arbejde.«

Under det andet Spørgsmaal vedtoges det bl. a. at opfordre de Fag, som helt eller delvis lider under det tvingende Kost- og Logisystem, at optage Fjærnelsen heraf blandt Arbejdernes Fordringer, hver Gang saadanne fremsættes for Arbejdsgiverne.

Paa Fagforeningskongressen i Stuttgart i 1902 vedtoges det at oprette et *Central-Arbejdersekretariat* med Sæde i Berlin. Dets Opgave skulde være at varetage Arbejdernes Tarv, hvor de kommer i Berøring med de sociale Love i Tyskland, navnlig den bestaaende Ulykkesforsikring.

Sekretariatets Leder, ROBERT SCHMIDT, aflagde Beretning om den af Sekretariatet udfoldede Virksomhed. Denne havde været til stor Nytte for Arbejderne. Gennem Sekretariatet havde disse nu faaet en Forsvarer ved Rigsforsikringens højeste Instans, hvor Spørgsmaal om Erstatningssummerne for Ulykkestilfælde afgøres.

Spørgsmaalet om *Generalstrejke* indledes af BÖMELBURG, Formand for Murerforbundet, som ironiserede over Generalstrejke-Ideen, idet han ansaa den for uigennemførlig. Gennem det daglige Arbejde skal man udvide Organisationerne og styrke deres Indflydelse.

Kongressen vedtog følgende Beslutning:

Den femte tyske Fagforeningskongres anser det for en uafviselig Pligt for Fagforeningerne, at de af bedste Ævne fremmer Forbedringer af alle Love, hvorpaa deres Eksistens hviler, og uden hvilke de ikke er i Stand

til at opfylde deres Opgave, samt med al Kraft bekæmpe alle Forsøg paa at beskære de bestaaende Folkerettigheder.

Ogsaa Taktiken for mulig nødvendige Kampe i den Retning maa rette sig efter de til enhver Tid raadende Forhold.

Kongressen anser derfor alle Forsøg paa at ville fastholde en bestemt Taktik for politiske Massestrejker for forkastelig; den anbefaler de organiserede Arbejdere energisk at modarbejde saadanne Forsøg.

Generalstrejken, som den forkyndes af Anarkister og Folk uden enhver Erfaring paa den økonomiske Kamps Omraade, anser Kongressen for udiskutabel; den advarer Arbejderne mod at lade sig afholde fra det daglige Arbejde, Skridt for Skridt til Styrkelse af Arbejdernes Organisation, ved at optage og udbrede saadanne Ideer.

Et Punkt om *Fagforeninger og kooperative Foretagender* indledede af V. Elm fra Hamburg. En af ham foreslaaet indholdsrig Resolution, som vedtoges af Kongressen, opfordrer til Samarbejde mellem Fagorganisationerne og de kooperative Foretagender.

Kongressen beskæftigede sig indgaaende med Spørgsmaalet om *Arbejderkamre*. En Resolution, der udtalte sig for rene *Arbejder*kamre i Stedet for *Arbejds*kamre, hvor saavel Arbejdsgivere som Arbejdere har Sæde, vedtoges af Kongressen.

Angaaende de lokale Fællesorganisationers Stilling i Fagorganisationen holdt Link, Berlin, det indledende Foredrag. Med Fagforbundets tiltagende Vækst og Styrke var Fællesorganisationernes Opgaver paa Lønomraadet naturligt gaaet over til Forbundene. Men Fællesorganisationerne havde Opgaver nok foruden. Navnlig burde de tage sig af alle Spørgsmaal vedrørende Arbejderbeskyttelse og Arbejderforsikring, saaledes at Arbejderne paa Stedet kunde faa den størst mulige Nytte af de herom gældende Love. De skulde supplere Fabriksinspektionen og blandt Arbejderne sprede det størst mulige Kendskab til de Rettigheder og de Beskyttelsesforanstaltninger, Lovene hjemlede dem.

Beslutning vedtoges i Overenstemmelse dermed i følgende *Resolution* for de lokale Fællesorganisationer:

I de lokale Fællesorganisationer kan under alle Omstændigheder optages Medlemmer af Organisationer, der er anerkendte af Generalkommissionen.

De lokale Fællesorganisationer skal varetage de almindelige faglige Interesser paa Stedet, saasom Ordning af Arbejdsanvisningen og Herbergering, Statistik, Bibliotheker, Oprettelse af Arbejdersekretariater o. s. v. De skal ligeledes varetage Arbejdernes Interesse overfor Øvrigheden; Fabriksinspektionen, Kommunalbestyrelse o. s. v. og ved Valg til Arbejdsdomstole og Forsikringsraadet.

De skulle endvidere træde hjælpende til ved Agitation indenfor de Fag, som ikke ved egen Hjælp kan magte denne, og de skulle paa Anmodning fra Centralbestyrelsen, eller fra dem, hvem et saadant Hverv er overdraget til, stille sig til Raadighed ved Forberedelser af Møder. De maa ikke unddrage sig disse Forpligtelser, naar Landsforbundet paatager sig de herved paaløbende Udgifter.

Fællesorganisationerne ere forpligtet til, hvis Hovedledelsen for en Organisation, som agter at strejke eller som er i Strejke, fordrer det, at aflægge en Beretning over Situationen.

Det er ikke tilladt de lokale Fællesorganisationer at gribe ind i Centralorganisationens Opgaver, i Særdeleshed ikke hvad der angaar disses Bestræbelser for at opnaa bedre Løn- og Arbejdsvilkaar.

Beslutning om Iværksættelse af Strejke ligger udenfor Fællesorganisationernes Kompetence.

Naar der fra Landsorganisationen udgaar offentlige Opraab om Understøttelse til Strejker, er Fællesorganisationen berettiget til, indenfor deres Distrikt, at iværksætte Indsamlinger, hvis Udbytte uden Fradrag indsendes til Landsorganisationen, hvorimod de ikke er berettiget til at foretage selvstændige Indsamlinger. Endvidere er Fællesorganisationerne ikke berettiget til at hæve særlige Bidrag til Strejkeunderstøttelse hos de Organisationer, der er tilsluttet dem.

Vedrørende *Majdemonstrationen* var der opstillet 3 Forslag. Disse toges dog alle tilbage. Dirigenten kunde som Kongressens Mening udtale, at Sagen var af saa stor Vigtighed, at den burde optages som et *Hovedpunkt* paa den næste internationale Arbejderkongres i Stuttgart.

Dirigenten sluttede Kongressen med den Udtalelse, at det socialdemokratiske Parti og Fagforeningerne i Tyskland var et. Han udbragte et Leve for Enigheden i den tyske Arbejderbevægelse.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.